

Dv 1304 1637

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
- Medizinische Abt. -
DUSSELDORF

V 2995

VALERII CORDI
Dispensatorium,

SIVE

PHARMACORUM
CONFICIENDORUM
RATIO;

Cum PETRI COUDENBERGII, &
MATTHIÆ LOBELII *Scholiis, emen-*
dationibus, & Auctariis.

Accessit hac editione, præter GUILIELMI
RONDELETTI, de Theriaca tractatum, emen-
datiorem, & FORMULAS SELECTIONUM
PHARMACORUM, quorū post Val. Cordum
usus passim receptus est, auctiores: alius FR.
DISSALDEI eiusdem argumenti Libellus; &
novissime alia nonnulla hæcenus nondum edi-
ta calci libri adjecta sunt.

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex Officina IOANNIS MAIRE.
MDC. LXXVII.

L E C T O R I .

Scias, benigne Lector, asteriscos sparsim in hoc libello obuios, loca emendata, mutata, vel restituta denotare: Notis item his [] inclusa, illustrando contextui addita esse à P. Condenbergio, & aliis.

3

*Virtutum omni genere
Clarissimo viro,*

D. GERARDO GRAMAIO,
Domino Vefaliae Comitum,
ac Aetarii bellici Quaestori Statuum
dignissimo,

PETRVS COUDENBERGIUS S.P.

CVM VALERII CORDI de conficiendis Pharmacis libellum Christophorus Plantinus prelo suo esset commissurus, rogavit me, ut, si quid haberem quod editionem istam invare posset, cum studiosis communicarē. Fuit enim optimo viro semper propositū, ut quos libros imprimit, non nisi emendatissime è sua officina prodire sinat. Quamobrem, ut de ipsius incredibili taceam diligentia & sumptu; in omni disciplinarum genere doctissimorū virorum opera utitur. Ego vero, et si quae iam olim in hunc Cordi libellū (quem ego, quicquid dicat praefatio anonyma, post obitū auctoris in lucē prodiiſſe, heredū vel amicorum cura, certis de causis persuasum habeo) annotaverā,

A 2

nos

*non essent apud me tanti momēti, ut vel
 semel de illorū editione cogitaverim; ta-
 mē nō potui nō homini mihi amiciſſimo,
 & honesta petenti morem gerere. Quare
 vespertinas aliquot hac hieme horas; qua
 sola me quid scribere vel legere permitte-
 bāt, libelli huius correctioni dedi; & ma-
 ximo mendorum numero sublato, in suū
 quaque ordinem restitui; multis interim
 ipsius auctoris adiectis medicaminibus,
 qua haectenus hic fuerunt desiderata; ita
 ut operā me meā non male posuisse cōfi-
 dam: ubi à nonnullis haud immerito no-
 tatur, explicate subiunctis id rationibus
 doceo; & nonnumquā ineptas quorundā
 reprehensiones refuto, qua solo novitatis
 studio sine ullis rationibus vidētur inve-
 eta. Si quid autē à me erit omiſſū, copio-
 se & diligēter excutietur in magno meo
 huius farinae opere, quod fortasse aliquā-
 do medicis & pharmacopœis nō minorē
 voluptatē quam utilitatē adferet. Quod
 vero illud nondū perficiā & publicē, ma-
 ximas habeo & gravissimas consilii mei
 causas; tñ quod eorū favore nō sublever,
 quorum*

quorū intererat curare ut tale quid diligēter prescriberetur; tū quod tēpora sint eiusmodi, ut plures fiant alipta, quā experti Medici & Pharmacopœi. Qua de re cum mecū cogito, nihil fero molestius, quam gentis nostrae inscitiam; quae cum in aliis fere rebus omnibus nulli sit nationi secunda, nusquam aequae peccat, quam quod nostri ordinis hominib. sit iniquior. Id vero pluribus verbis aperire non est necesse. Quis enim est vel mediocriter in pharmacopoliis versatus, cui hoc non sit notissimum? Magna spes erat praeterea, IOANNEM GOROPIUM BECANUM, non tantū rei Medicae, sed universae Philosophiae & antiquitatis peritissimū virum, aliquid de Pharmaceutice scripturum. quod utinam fecisset. Sed quia nunc omni doctrina refertū opus, quod vere veneranda antiquitatis plaustrum quis appellet, praemanibus habet, nostris certe rebus vacare non potest: ideoque nec hortum, ut constituerat, colere. Id quidē ego totis fere viginti annis feci sedulo: & quidē nunc maximis laboribus & impensis,

ad sexcenta exoticarum stirpium genera
 in meo florere hortulo quotidie, et si rei
 familiaris cū iactura et dispendio, ma-
 xima tamen cum voluptate cerno. Et
 nisi cultor pauperis horti esset paupe-
 rior, darem operā, ne quid mihi deesset,
 quod nostra saltem tellus, licet summa
 cura, ferre posset. Interea id quod possum
 ago, quando quod volo nō licet. Speran-
 dum, inquit Euripides, & ferendum.
 Ceterum, ut ad institutum redeam, quæ
 in hoc opusculo præstiti, illa tibi, Gerar-
 de Gramaie, singularis omnium bona-
 rum artium patrone, dico dedicoque;
 partim ut observantiam erga te meam
 testificer, partim ut hac quali acunq; no-
 minis tui auctoritate munita, invidiam
 & calumnias tanto facilius ferant. Sus-
 cipies ergo hæc, qua tua est humanitas,
 benigno vultu, quo Petrum Condenber-
 gium in tuam iam pridē clientelam re-
 cepisti, & receptum constanter tueri per-
 gis. Vale, Mæcenase optime. Ex officina
 nostra pharmaceutica, Antuerpiæ, Ka-
 lend. Martiis cIo, Io. LXVIII.

PRÆFATIO PRISCÆ EDITIONIS,

AD LECTOREM.

CVM Valerius Cordus, Euritii illius celeberrimi Medici filius, studiorum gratia Italiam petiturus, obiter ad urbem nostram Norimbergam pervenisset, atque cum doctis quibusdam ac bonis viris, præcipue Medicis, mutuam notitiam, amicitiam, familiaritatemque studiose contraheret; inter cetera, quæ de bonis litteris atque re Medica, ultro citroque inter eos familiariter, ut fieri solet, agitata sunt; mentio incidit Dispensatorii, quod ipse ex omni genere bonorum auctorum, cum veterum, tum recentium, de Pharmacorum omnium, quatenus in usu sunt, conficiendorum ratione collectum, diligenter & emendatissime conscripserat. Cumque constaret, illud iam antea in aliquot Saxoniarum urbibus, præcipuis Medicis approbantibus, in usum publicum fuisse receptum, interimque tamen ab eo & locupletatû, & annotationibus eruditis magis atque magis illustratum; rogatus fuit à compluribus, ut illud ipsum etiam nostris Pharmacopolis impertiret. Cordus autem, etsi ad iuvandam rem Medicam iam tum mirifice esset

A 4

accen-

accensus, pro sua tamen modestia atque prudentia, nonnihil subuerebatur, privatam suam auctoritatem ad Pharmacopolas permovendos, ponderis haudquaquam satis esse habituram. Itaque librum suum Senatus porius offert, tum demum in usum publicum assumendum, cum esset illius iudicio & auctoritate comprobatus. Senatus vero, pro sua in studiosos omnes propensione, ac reipublicæ omni ex parte iuvandæ diligentia ac sollicitudine, officium illud Cordi perquã gratum habuit; librumque collegio Medicorum, Cordo presente, perlegendum & examinandum tradidit: ut si quid mutandũ, adiciendũve arbitrari essent, id auctore non modo sciente, verum etiam consentiente fieri posset. Quod cum sedulo ac magna diligentia factum esset, Senatusque ex Medicorum censura iam intellexisset, nihil hactenus absolutius aut emendatius in hoc descriptionum genere typis evulgatum esse; librum non solum in publicum edendum, verum etiam Pharmacopolis, ut eum veluti lumen quoddam deinceps sequantur, offerendũ esse decrevit. Cuius quidem editioni, hac quoque de causa studiosius invigilatum est, ut auctore interim in Italia, dum ad metam studiorum suorum quam acerrime contendit, immatura morte sublato, aliquid tamen illius
exta-

extaret, quod ingenium eius & industriam posteritati restaretur, eumque ab oblivione vindicaret.

Hoc igitur Valerii Cordi, candidissimi & diligentissimi iuvenis monumentum qualecunque, certe non poenitendum, studiose lector, obviis ulnis amplectere: & si quid ex eo iuvaberis (iuvabetis autem, nisi fallor, quam plurimum) amplissimo Norimbergensi Senatui, cuius liberalitate tibi communicatur, gratias habe. Sin autem aliquid in eo displicuerit, ne Auctorem mortuum inhumaniter calumniis impere: sed absolutiore opere in publicum edendo, illum vincere, & nomen eius obscurare contende. Bene vale.

I O A N N E S P O S T H I V S
D. M E D I C U S G E R M A N U S.

*Pharmaca quae Cordus variis collegit in hortis,
Latus agens aevi tempora verna sui,
Post obitum in multos transcripta fuere libellos;
Verum his errores non tolerandi inerant:
Quos gelido veniens Petrus de Monte removit,
Miscendo fida pharmaca cuncta manu.
Dii tibi, Coudenberge, senis dent Nestoris annos,
Ut quod habes, ingens perficiatur opus.*

A 5 I N D E X

INDEX SECTIONVM.

Pharmacopœum qualem virum esse deceat.
 Confectiones aromaticæ.
 Confectiones Opiatæ.
 Condita. Conservæ.
 Syrupi. Rob. Lohoch.
 Lenitiva & Solutiva.
 Pilulæ. Trochisci.
 Olea. Vnguenta.
 Cerora. Emplastra.
 Præparationes quorundam simplicium.
 Ponderum ratio & notæ.
 Accesserunt Valerii Cordi Depurgantium medica-
 mentorum extractione, ac Oleorum artificiosa
 distillatione (præter nonnulla pharmaca locis
 suis inserta) libellus.

Epitaphium eiusdem Valerii Cordi.

APPENDICIS INDEX.

De Delectu, Collectione, Repositione, & Duratio-
 ne Simplicium, ex Iacobo Silvio.
 De Adulterationibus Simplicium medicamentor-
 um cognoscendis, ex eodem Iacobo Silvio.
 Simplici aliquo absolute scripto, quid accipien-
 dum, ex eodem Iac. Silvio.
 Diarium Pharmacotû parandorum, & simplicium
 legendorum, à Matthia Lobelio collectum.
 Nonnulla purgantia medicamenta composita.
 Matthiæ de Lobel.
 Succedaneæ, Quid pro Quo, ut vocât, ex Iac. Silvio.
 De Succedaneis, Lobelii, imitatione Rondeletii.
 Guilielmi Rondeletii de Theriaca tractatus, emen-
 datior & auctior.
 Formulæ Selectiorum Pharmacorum, post Cor-
 dum usitatorum, auctiores.
 Pharmaconetes sive Pharmacitis Biblos, Fr. Dissal-
 dei, Liber continens Pharmaca tam simplicia
 quam composita, quæ in Officinis parata habere
 debent Pharmacopœi.

VALERII CORDI

SIMESUSII

PHARMACORUM
CONFICIENDORUM

RATIO.

*Qualem virum Pharmacopœum
esse deceat.*

MAGNUM præsidium humanæ imbecillitati in Medicina situm est, ut Homerus, omnium poëtarum præstantissimus, Medicum non sine causa πολλὸν ἀντάξιον ἄλλων pronuntiasse videatur. Verum huius laudis, ut nunc quidem Medicina administratur, non exiguam partem Pharmacopœus sibi vindicat, cum sit Medici quasi dextra manus; pericliteturque ipsius culpa sæpe, non solum ægri valetudo, verum etiam Medici, quantumvis præstantis, fama & existimatio; cum ea quæ Medicus recte præscribit, parum dextre exequitur, aut materia utitur exoleta, aut adulterata. Inde enim frequenter accidit, ut æger vel non iuvetur omnino, vel, quod multo peius est, etiam lædatur. Medicus autem, præterquam quod pro imperito habetur, etiam in errorem ducitur, dum se

A 6

aut

aut de morbo non recte iudicasse, aut non debitam medicinam administrasse suspicatur. Quare non temere quemlibet ad huius muneris functionem admittere deberent, qui ad gubernacula rerum publicarum sedent. Verum illi ut volent, suo fungantur officio, nos idoneum Pharmacopœum paucis delineabimus, ut ineptos & improbos à functione tam periculosa submoveamus, idoneos autè ad hoc munus capeffendum alacriores reddamus.

Principio; Latinæ linguæ non vulgariter tantum, sed ad munditiem & proprietatem usque peritum esse oportet, ut ea quæ eruditi Medici, vel in genere, vel in specie ipsi præscribunt, recte & exacte intelligere possit. Neque confidat se satis instructum esse, si semel vulgarem quandam viâ functionis suæ, quasi artificium manuarium perdidicerit. Nam quum multa quotidie nova conficiendarum medicinarum ingenia inveniantur; multa etiam veterum, oblivione sepulta, iterum in lucem eruantur, nova illi itidem quotidie discenda erunt; neque semper habere poterit aliquem, qui ea ipsi quasi per manus tradat, & ad oculum demonstrat; ex eruditorum virorum descriptionibus ea ut discat necesse est. Quare si Latinæ linguæ probe peritus non fuerit, fructus novorum ingeniorum, aut omnino,
aut

aut magna ex parte expers manebit.

Deinde opus est illi etiam cognitione rerum minime vulgari, aut prostrata, earum præsertim quæ proprie ad functionem eius pertinent: cuiusmodi sunt Simplicia omnia, quorum descriptiones ex præstantissimis auctoribus petitas, ad res ipsas conferre debet, donec exactam illorum cognitionem hauriat, & profus imbibat. Cognita vero, visu, gustu, olfactu, tactu, & aliis debitæ modis sæpe ac diligenter examinet, non solum ut falsa à veris, & adulterata à sinceris; verum etiã ut præstantissima à mediocribus, & mediocria à degeneribus discernere consuecat.

Est & alia causa cur tam diligenti examine opus sit. quædam enim alioqui grata, & salubria, ob insignem tam æacrimoniam in vasculis æreis decocta, aut instrumentis ferreis diu tractata, tam terribile ac horribile virus inde contrahunt, ut gustu fiat abominanda, & quavis valenti vetriculo intolerabilia. Quare hoc quoque scire debet, quo genere vasculorum & instrumentorum, unaquæque medicina sit coquenda, tractanda, & conservanda.

Hanc curam, alia quasi huic connexa sequitur, scilicet, ut herbas, flores, fructus, semina, radices, debito tempore colligat, & rite reponat, ne vel parum efficacia sint, vel putrescant, aut nimis arefacta virtutem omnem amittant.

Habeat etiam ædes salubri loco fitas, ac variis reponendis conservandisq; accommodas. nonnulla enim humido, pleraque calido, quædã sicco, quædam etiam frigido loco rectius conservantur: quam varietatē non quælibet domus præstare potest.

Facultates quoque saltem mediocres adsint oportet; in primis autē animus liberalis, ab avaritia sordibusque alienus. Divitiæ enim hoc præstare poterunt, ut cōmode habitet, & Medicinas, quæ emendæ sunt, suo tēpore quam optimas cōemmat. Animus autē liberalis, minimeque avarus, cavebit, ne cōpendii, aut lucri sui causa, deteriores vili pretio libentius, quam præstantissimas, paulo largiore comparet.

Iam simplicibus medicinis omnibus diligenter collectis, cōemptis & repositis, succedit industria compositarū rite dispensandarum; ubi eum in primis vigilantem & circumspēctū esse oportet. Nec temere confidet ingenio suo in succedaneis eligēdis, sed peritum Medicum consulat: quē etiam omnino in conficiendis Opiatis, & similibus præstantibus, ac magni momēti medicinis, ut præceptorem & iudicem adhibebit: cui adiungat, si cōmode fieri poterit, unum & alterum bonū atq; doctum virum, vel Senatorii ordinis, ut eos habeat veluti testes suæ diligentiæ, industriæ ac fidei. Deinde quamque medicinam sic rite præpa-

præparatam, debito ac præscripto tempore fermentari sinat, antequam eam in usum publicum expendat.

Nec minor in eo fides requiritur in reiciendis simplicibus atq; cõpositis, quã in iisdẽ reponendis & componendis. Debet enim singulis mensibus, aut sæpius etiam, omnia lustrare, & diligenter cõsiderare, ut corrupta, putrida, mucosa, exoleta, & quovis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reiciat bona fide: nec in iis quærat suũ lucrũ, quibus ægroto crearetur vitæ periculũ: sed sit, ut diximus, animo liberali & magno; cogitetq; parvum illud damnũ, fide sua iã perspecta, maioris sibi lucri causam fore.

Hæc omnia cum indefessam diligentia & animum sibi semper præsentem requirant: hoc quoque observare convenit, ne sit aleæ aut similibus ludis deditus, ne computationibus gaudeat, aut alioqui vinosus, vel ebriosus, neque fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit: ebrietas, errores, oblivionem & stuporẽ inducit: turpis vero amor, etiam veneficia illi extorquere possit.

Quare omnino, si fieri potest, maritus sit, cui cum uxore recte conveniat; liberosq; habeat, quos honeste educare studeat: huiusmodi enim pignoribus obstructus, vagas libidines detestabitur, neq; illis fomẽta sciens ministrabit: & posteritati suæ

c on-

consulens, bonā conscientiā servare adnitetur; nec metu, nec gratia, nec prece, nec pretio, ad ullum veneficium impelletur.

Quod si accesserit vera pietas, hoc est, timor Dei, & fides in Christū, charitas erga proximū, & spes futuræ vitæ, omnia erūt tutiora, illustriora & feliciora. Tum enim cogitabit: Si cum quid per negligentiam in vitam aut valetudinem proximi peccavero, iudiciū Dei nō effugiā: quanto minus effugiā, si sciens ac prudens venenum dederō, abortum procuravero, aut aliquod aliud ingēs atque insigne flagitiū designavero? Et si humanitas eorū qui infirmos & ægros tantum visitare solent, Christo adeo grata est, ut illud beneficium in seipsum collatum esse affirmet; quāto gratior erit illi mea cura & sollicitudo, dū studeo illis Medicinas recte cōponere, tēpestive exhibere: & non propter lucrum tantum, verum etiā humanitatis respectu operam dare, ut melius habeant & convalescant?

Hæc & similia si cogitabit, ultro, ac sua sponte, erit humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, in primis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos; nō enim in eorum ineptias, sed in necessitatem ægroti respiciet, ac Deum omnium inspectorem ac iudicem præ oculis habebit: qui recte agenti longe maiora & beatiora præmia largietur, quam ab ullo mortalium persolvi possint. CON-

CONFECTIOES

AROMATICÆ.

*

Aromaticum Garyophyllatum, descriptionis Mesue.

℞. Garyophyllorum ꝓ vii.
 Macis Zedoariæ Galangæ
 Satali Machoziri Trochiscorū Diarrhodō
 Cinnamomi Ligni Aloës Spicæ Indicæ
 Piperis longi Cardam. minoris ana ꝓ j. *
 Rosarum ꝓ iiij. Glycyrrhizæ rasæ
 Galliæ moschatae veræ ana ꝓ ij.
 Folii [*Sumatur eius loco Cassia lignea vera, aut
 duplex pondus Cinnamomi.*]
 Cubebarum ana ꝓ ij. Ambrae ꝓ j. *
 Nofchi ꝓ ß. Sacchari optimi.

VAL. CORDI ANNOTAT.

IN confectiōibus aromaticis ad sacchari li- *
 bram unam, pendentem ꝓ xij. accipiatur ꝓ j. spe-
 cierum.

MYROBLAE accipiant in confectiōibus librā
 continentem ꝓ xij. & secundum hanc dividantur *
 uncia, dragma & scrupuli. Scrupulus vero pen-
 dat grana electa xx. Nicolao presertim.

GALANGÆ, id est, minoris Galangæ &
 rufa, saporis aromatici: nam affertur hodie nova
 qua-

quædam Galanga, magna, crassa, foris subrusa, intus Zingiberi palliditate & filis, gustu acerrima, sine aromatica aliqua gratia: hæc in nullas confectioes Galanga nomine iniicienda est. Quod semel dixisse satis sit.

A **SANTALUM** Machoziri, est species citrini Santali, odoratissima, & valde aromatica, tam gustu, quam odore: & affertur ad nos cum Santalo albo, & citrino vulgari.

GLYCYRRHIZA est dulcis radix, quam hodie usitato nomine Liquiritiam appellant.

B **FOLIUM** nondum allatum est ad nos in Germaniam; quare cum eo careamus, necesse est eius loco aliquod succedaneum accipere. Est autem eius succedaneum, ut Galenus nobis reliquit, Spica Indica, aut Cassia lignea vera. Cum autem hæc confectio alioquin capiat Spicam Indicam, Foliū vice Cassiam ligneam veram accipiendam esse censeo.

MOSCHI scribendum est: nam Musci appellatione, arborum villosa canities dicitur.

PETRI Coudenbergii Scholia.

A Santalum Machoz. est species, & c.] Santali citrini duas reperiri species, cum Cordum dicere Franciscus Alexander in suo Apolline miretur, nos easdem quoque in eadem acervis à Lusitanis Antuerpiam advectas interdum observavimus. Vnam nempe (Santali albi corde ad rufedinem accedente, ignavis quandoque imponitur) inter vulgarem optimam, ex pallido rufescentem, odoratam ac aromaticam: Alteram vero prorsus luteam,

luteam, aut quasi croco tinctam, odoratissimam, & valde aromaticam tam gustu quam odore, ut & Cordus ait; atque insuper sanguinosam, sedeam admodum raram. De hac itaque specie cum Cordum hic locutum esse existimem: non ea propter tamen id ipsum quartum Santalum dici debere putamus, ut Franciscus sinistre colligit: haud secus atque nigri Piperis species plures cum sint, magnitudine, duritie, pondere atque acridine differentes, illorum aliquod quartum Piper esse dici non possit. Ceterum de Santalis plura, eaque magis indubitata, quam à quoquam hactenus scriptitatum est, qui cupit, Garcia ab Horto de Aromatibus Indicis libellum, nuperrime ex Lusitanico in Latinam linguam à Carolo Clusio conversum, consulat.

Folium.] Folium tribus nervis distinctum, B lawino simile, quod Folii Indi nomine in officinis passim prostat, Folii in medicamentis locum non incommode obtinere possit, dum genuinum adferatur, haberique abunde queat. De hoc quoque pluribus Garcia libellus.

VENTRICULUM & cor confortat: nauseam & vomitum sedat; & valet contra putrefactionem in partibus ventriculi. Membra vero nutritionis calefacit, ac ventositates dissolvit & carminat.

Aromaticum Rosatum Gabrielis,
descript. Mesua.

℞. Rosarum rubrarum ʒ xv.

Gly-

Glycyrrhizæ rasæ ℥ viij.
 Ligni Aloës Sārali Machoziri ana ℥ iij.
 Cinnamomi electi ℥ v.
 Macis Garyophyllorum ana ℥ ij. ℞.
 Gummi Arabici
 Tragacanthæ ana ℥ ij. ℞ ij.
 Nucis moschatæ Cardamomi
 Galangæ ana ℥ j.
 Spicæ Indicæ Ambræ griseæ ana ℞ ij.
 Moschi ℞ j. Sacchari.

CARDAMOMI, videlicet minoris: nam cum simpliciter Cardamomum scribunt auctores, minus Cardamomum, id est, usuale intelligunt.

MOSCHI; hoc est, ut vulgo dicitur corrupto vocabulo, Musci; plus illud aromaticum.

VENTRICULO imbecillo, aliisque nutritioni deservientibus instrumentis succurrit. Ventriculi humiditatem, omnemque in eo putredinem emendat: concoctionem iuvat; & ex morbo convalescentibus auxiliatur.

Dianisum D. Mesue.

℞. Anisi electi ℥ xx.
 Glycyrrhizæ rasæ Mastiches ana ℥ i.
 Carei [*i. Carvi*] Macis Galangæ Fœniculi
 Zingiberis Cinnamomi ana ℥ v.
 Macropiperis Melanopiperis Leucopip.
 Calaminthæ Pyrethri
 Casiæ lignæ veræ ana ℥ ij.
 * Cardamomi minoris Garyophyllorum
 Cube-

Cubeborum Spicæ Indicæ

Croci ana ʒ j. β. Sacchari.

MASTICHES, hoc est, ut vulgo dicitur,
Masticis.

CASIA lignea vera debet accipi, quæ nuper
cepit afferri; figura Cinnamomi, gustus aliquan-
tulum lubrica, & Cinnamomi amula: at non ille
parvus cortex saporis insipidi ac styptici, ut hæte-
nus factum est.

CRASSIS flatibus in ventriculo na-
tis, eiusdemque perfriktioni succurrit. Pi-
ruitam in eo crudam absumit; tussique
diurnæ prodest.

Diambra D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Doronici.

Garyophyllorum Macis Nucis Moschatae

Folii [aut succedanei eius] Galangæ ana ʒ iij.

Spicæ Indicæ Cardamomi maioris

Cardamomi minoris ana ʒ j.

Zingiberis ʒ j. β.

Santali citrini Ligni Aloës

Piperis longi ana ʒ ij. Ambræ ʒ i.

Moschi ʒ β. Sacchari albissimi.

CONTRA omnem corporis imbecilli-
tatem efficax est; omnemq; corporis per-
friktionem discutit: nativum suscitatur ca-
lorem, & redivivum recreat; refarcitque
eos qui frigido torquentur humore. Iuvat
articulos, & membris omnibus miri-
fice

fice subvenit. Ventriculum fastidientem, quique cibum continere non potest, roborat: & inappetentiam cibi summe corrigit. Cor ipsum roborat.

A *Diathamaron D. Nicolai.*

R̄. Anthophyllum
Zingiberis ana ꝓ v. ꝓ j. ḡ xvj.
Cinnamomi

Garyophyll. ana ꝓ iiij. ꝓ j. ḡ iiij.
Carnium dactylorum ꝓ iiij. β. ḡ viij.

* Galangæ Spicæ Indicæ Zedoariæ
Costi Pyrethri Coralli rubri

B Rheupontici [*accipiatur eius panuria Rha-
barbarum sic vocatum*]

Saliuncæ Tragacanthæ Anacardiï
Ossium dactylorum Carpobalsami Anisi

* Baccarum Iuniperi ana ꝓ ij. ꝓ ij. ḡ viij.
Leucopiperis

* Macropiperis ana ꝓ j. ꝓ j. ḡ ij.
Limaturæ auri puri

Limaturæ argenti meri

* Ossium è corde cervi ana ꝓ ij. β. ḡ vj.
Rasuræ Eboris Moschi ana ꝓ j. ḡ vij.
Ambræ ꝓ j. Sacchari.

THAMAR Arabibus dactylum, palma arboris fructum significat; unde confectioni nomen

* Diathamaron: corrupte Diacameron.

ANTHOPHYLLI sunt grandes Garyophylli, qui ad maturitatem pervenerunt, nucleo

intus duro bisidoque; sapore non tam acres ut Garyophylli, præterquam in superficie.

COSTI; videlicet albi, fervidum & aromaticum saporem habentis. Non vulgaris illius grandis, qui teterrimum & rancidum saporem habet, & adulterinus est, atque ex Helvetiorum alpidibus & Italia ad nos affertur.

CARPOBALSAMI. Non habentur Opobalsamum, Carpobalsamum, & Xylobalsamum, secundum eorum veram descriptionem: verum cum experientia didicerimus, quod olea Cinnamomi & Garyophyllorum secundum nostram artem distillandi, veteribus ignotam, parata, in probis Balsami veri, & virtutibus similia sint (quare etiam pro Opobalsamo, oleum Garyophyllorum in Theriacam nostram accepimus.) non inconsultum esset, si quis pro Carpobalsamo acciperet Cubebas, aut Caryophylla, sive etiam Cardamomum, aut aliud semen, quod haberet mordacitatem in gustu, cum quadam redolentia, secundum Carpobalsami descriptionem, si horum nullum antea esset in descriptione.

SALIUNCA Germanicum est vocabulum, quo significatur Spica Celtica vera, quam in Pharmacopoliis Spicam Romanam appellant. Sed in Nicolao Alexandrino Græco, invenitur loco Saliumca Eleliphacum, id est, Salvia, præsertim in Awea Alexandrina.

LIMATURA auri & argenti. Cum aurum sit metallicum & valde ponderosum corpus, limatura eius vel scobs semper fundum petit, nec
aqua-

æqualiter confectio nibus commiscetur: quare hic, & reliquis omnibus locis, sumantur folia auri.

P. C. SCHOL.

- A *Pondera apud Cordum hæc in compositione depravatissima restitui: sed non veluti L. Fuchsius ex suo Myrepsō vult, hocce in medicamento, innumerisque aliis corruptissimo.*
- B *Corallium album, quod à Cordo perperam appositum erat, deleui.*

EFFICACITER prodest difficulter spirantibus, arteriacis, tussientibus, tabidis & omni thoracis & stomachi offensa: Aquæ subter cutem fusæ, renum doloribus. Voluptatem parit, corporaque saginat.

Diacalaminthon D. Mesue.

℞. Calaminthæ montanæ
Calaminthæ campestris Sefelios
Petroselini Macedonici ana ʒ vj.
Zingiberis ʒ iij.
Seminis Apii
Comarum Thymi ana ʒ ij.
Ligustici ʒ vj.
Piperis ʒ xij. Sacchari albissimi.

CALAMINTHA montana nascitur copiosissime in montibus circa Confluentiam urbem, ad Rheni & Mosella confluentes.

C A.

CALAMINTHA *campestris*, hoc est, usualis Calamintha, qua in arvis nascitur (Mese fluvialetem requirit:) hæc enim efficacior est, quam in humidis locis nata. Germanice Kornmyntz vocatur.

SESELIOS, id est Sifelios, quod etiam Siler montanum vocatur.

COMARUM Thymi, id est, summitatam foliorum, & florum Thymi.

PETROSELINUM Macedonicum non est Olusatrum, vel, ut corrupte pronuntiant, Olixatum, aut Alexandrum; semine oblongo, magno, nigro, amaro, ac Myrrham emulante sapore. Sed quia iam vero Macedonico Petroselino caremus, licet nobis eius loco Olusatri semen accipere (quod vulgo in Pharmacopoliis Petroselinum Macedonicum, falso tamen, appellatur;) donec aliquando verum nobis contingat.

PIPERIS, id est, Piperis nigri: nam cum Piper simpliciter pronunciamus, semper nigrum intelligimus.

AUXILIATUR iis quos cibi fastidiū urget, appetentiam revocans: ægre quoque spirantibus, ventriculo refrigerationem sentienti, & flatibus distento, confert.

Diacalaminthon Galeni, Sanitatis tuenda lib. 4.

℞. Calaminthæ Pulegii Petroselini
Seselios ana ℥ j.

B

Apii

Apii Cacuminum Thymi ana ꝓ ij.
 Ligustici seminis ꝓ viij.
 Piperis ꝓ xxiii. Sacchari.

CRASSA ac lenta attenuat & discutit: urinas movet, ac mulieribus menses.

Diacuminum D. Nicolai.

R. Cumini præparati [*id est, pridie in aceto infusi, & iterum exiccati*] ꝓ viij.
 (*id est, ꝓ j. ꝓ j*)

Cinnamomi

A Garyophyllorum ana ꝓ ij. β.

Melanopiperis

Zingiberis ana ꝓ ij. ö v.

Galangæ

Thymbrae [*eius loco sume Satureiam*]

Calaminthæ ana ꝓ j. ꝓ ij.

Ammios

Ligustici ana ꝓ j. ö xvij.

Macropiperis ꝓ j.

Spicæ Indicæ Cardamomi

Nucis Moschatæ ana ꝓ ij. β.

Sacchari.

THYMBRA est proprie Satureia silvestris, circa quam nascitur Cuscuta Epithymo similis, qua Epithymbrum appellatur. Afferitur iam ad nos ex Orientalibus partibus; verum raro: ideoque in defectu eius sativam Thymbraem, hoc est, Satureiam accipere nobis licet.

P. C.

P. C. SCHOL.

Ana ʒ ij. β.] *Caculit Fuchsus*, ʒ iij. ʒ ij. A
 ex *Pseudomyrepsso suo legendum existimans.*

ARTERIACIS, difficultati spirandi,
 rufficulosis, inflationibus efficaciest adiu-
 mento. Noxā ventriculi corrigit, conco-
 ctionem iuvat, adstrictionum vitia sanat.

Diacinnamomum Mesuae.

R. Cinnamomi tenuis	ʒ xv.	A
Cinnamomi crassi boni		
Enulæ ana	ʒ iiij.	B
Galangæ	ʒ vij.	
Garyophyllorum	Piperis longi	
Cardamomi maioris	Cardamomi mi-	
Zingiberis	Macis	(noris
Nucis moschatæ		
Ligni Aloës ana	ʒ ij.	Croci ʒ j.
Sacchari tabarzeth	ʒ v.	*
Sacchari albissimi.		

SACCHARI tabarzeth, id est, purissimi
 atque optimi Sacchari, cuius ʒ ut miscentur
 speciebus: idque ideo hoc loco accipitur, ut species
 eo melius conserventur ad usum. Vltimum Sac-
 charum additur, cum vis rotulas facere ex specie-
 bus.

P. C. SCHOL.

Cinnamomi tenuis, Cinnamomi crassi.] A
 per *Darseni*, vel potius *Darchini*, lignum Chi-
 nense, seu lignum odoratum, hoc est, Chma-
 B 2 momum,

momum, tanquam China amomum, sive Cinamomum intelligunt Persæ atque scriptores Arabes; cortices quandoque ligna appellantes, ut Xylocinamomum Græci. Quod interim crassicorticis est, Cinnamum vocant. Per Darseni Cinami igitur, Cinnamomum crassi corticis, tanquam ligneum significare volunt: est enim & in genere crassioris Cinamomi, quod & valde bonum est, hoc est, acre, odoratum ac aromaticum. Nec caret hac Mesua mens, ubi crassum Cinnamomum requirit, suis rationibus: quas perpendat Francisci Alexandri Apollo oportet. Itaque Cinnamomum tenuis corticis electum, per se, aque atque per Darseni Cinami, crassi corticis Cinnamomum bonum, distinctim cum Cordo hic interpretandum, intelligendum atque legendum existimo: utrumque tanquam in suo genere optimum. De Cinnamomo autem & Casta, Garcia de Aromatibus librum quem dixi, consule: ubi doctissimorum etiam hactenus virorum de hisce rebus altercationes, aniles, prorsusque futiles esse animadvertes.

B Cyminum, à Cordo huic medicamento temere impositum, hortante & id quoque Fuchsio, Monachis id prius monstrantibus, expunxi.

EST medicina salubris ad humorositatem ventriculi, & putrefactionem in eo. Phlegma digerit, & digestionem adiuvat.

Dian-

Dianthos D. Nicolai.

℞. Florum Rosismarini ℥ j.
 Violarum Rosarum
 Glycyrrhizæ ana ℥ vi.
 Caryophyllorum Spicæ Indicæ
 Nucis moschatæ
 Galangæ Cinnamomi
 Zingiberis Zedoariæ
 Macis Ligni Aloës
 Cardamomi Anisi
 Anethi [*videlicet seminis*] ana ℥ iiij.
 Sacchari.

PRODEST præter rationem tribulatis, cardiacis: animi lætitiâ auget. Eos roborat qui à longo morbo debiles adhuc sese recolligunt. Ventriculûm perpulchre emendat.

*Diamargariton frigidum
D. Nicolai.*

℞. Nucleorum sem. Citrulli
 Cucurbitæ Melonis Cucumeris
 Seminis Portulacæ
 Papaveris albi
 Santali albi
 Santali moschatellini [*id est, Citrini, boni
 odoris*]
 Ligni Aloës Zingiberis
 B 3. Rosa-

30 CONFECTIONES.

Rosarum rubrarum
 Florum Nymphææ albæ [*id est, Nenupharis*]
 Florum Boraginis
 Myrtilorum verorum ana ʒ j.
 Corallii albi
 Corallii rubri ana ʒ β.
 Margaritatum ʒ iiij.
 Sacchari.

NUCLEUS seminum, est ipsa in medio seminum medulla. Sunt autem eximendi horum seminum nuclei, cum iam preparanda est confectio hac, aut alia, quæ durare debent: nam diu ante exempti rancidi fiunt.

OMNEM virium imbecillitatem firmat: iis quos animus deficit, sive à corde sive à stomacho deliquium originem ducat, omnem noxæ causam vitalium partium discutit. Insuper asthmaticis, tussientibus, tabidis auxiliatur. Longo morbo deiectos, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum robur conducit.

Diamargariton calidum

D. Auicenne.

R. Margaritarum non perforatarum
 Pyrethri ana ʒ j. Zingiberis
 A Mastiches ana ʒ iiij.
 B Zedoariæ Doronici
 * Seminis Apii Cassiæ

Carda-

AROMATICAE.

31

Cardamomi Nucis moschatæ
 Macis Cinnami ana ʒ ij.
 Been albi Been rubei
 Piperis
 Macropiperis ana ʒ iiij.
 Cinnamomi ʒ v.
 Sacchari.

C

*

D

*

P. C. SCHOL.

Zedoaria.] *Avicenna exemplaria editio- A*
nis penultima, Zurumbet; postrema autem,
à Valgriso inquam exhibita, Zedoaria legunt,
ut hinc vocum harum & rerum vicinitatem
atque ambiguitatem (de quibus à plerisque
concertatur) tibi expendendam nunc relin-
quam.

Doronici] *L. Fuchsius Doronicum hic ex- B*
purgit, quod tamen omnia Avicenna exemplaria
aptissime etiam recipiunt.

Casia.] *Cum Cordus huius loco rad. C*
Tapsia pessime haberet, correctiora Avicenna
exemplaria Scytaragi legunt, nonnulla Capsie,
quod non nisi Casia est. Nam ineptiores Itali
etiam Casiam addita p ante s Capsiam scribere
solent. Scytaragi autem cum plura significata
habeat, littera unius forsitan aut carentia, aut
mutatione (ut in plurimis dictionibus usu ve-
ni) quandoque Epidium designat, quandoque
Casiam: quam hic intelligendam, commo-
disissimeque indendam dico. Quare Francisci
Alexandri Apollinis stupidam pertinaciam,

B 4

Fuchsis

Fuchsio etiam mihi astipulante, demiror, Tap-
psiam hic (medicamento huic adeo iniquam)
sumendam esse mordicus defendentis: Interim
non tantum quomodo C in T mutata, sed
Radici vox accedere qui potuerit, forsitan ex-
clamabitur: verum Lacones habeo hic mihi impe-
rantes.

D Cinnami.] Hac voce Cordus carebat aequae
atque Been albi. In Avicenna Cherse legitur,
quod Cinnamum interpretantur.

VALET mulieribus: reſtificat enim
diſpoſitionem matricis, & ventriculorum
earum.

Diamoschum dulce, D. Mesue.

R.	Croci	Doronici
	Zedoariæ	Ligni Aloës
	Macis ana	ʒ ij.
*	Margaritarum albarum	Serici crudi toſti
	Charabæ	[id eſt, Succini]
*	Corallii rubri ana	ʒ ij. β.
	Galliæ moſchataæ veraæ	
*	Ocimi citrati ana	ʒ j. β.
	Been albi	Been rubri
	Folii [aut ſuccedaneieius]	Spicæ Indicæ
	Garyophyllorum ana	ʒ j.
	Zingiberis	Cubebarum
	Piperis longi ana	ʒ j. β.
	Moſchi	ʒ ij.
	Sacchari albi.	

O C I -

OCIMUM *citratum non est Melissa, sed species quadam Ocimi sive Basilici, odore Melissa aut Citrei mali: cuius defectu, garyophyllatum Ocimum sumi potest.*

PRODEST contra cordis palpitationem: ei quoque cui tumultuosa insomnia obversantur, item iis qui incertis timoribus corripiuntur. Malis cerebri frigidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spirantibus succurrit.

Diamoschum amarum, D. Mesuae.

R. Croci	Doronici		
Zedoariae	Ligni Aloës		
Macis	ana	ʒ	ij. *
Margaritarum albarum			
Serici crudi tostii	Charabæ		A *
Corallii rubri	ana	ʒ	ij. β. *
Galliæ moschatæ veræ			
Ocimi citrati	ana	ʒ	j. β.
Been albi	Been rubri		
Folii [am succedanei eius]			
Spicæ Indicæ			
Garyophyllorum	ana	ʒ	j.
Zingiberis	Cubebæ		
Piperis longi	ana	ʒ	j. β.
Moschi	ʒ	ij.	
Absinthii			
Rosarum	ana	ʒ	ij. *
Aloës lotæ	ʒ	iiij.	*
	B	ʒ	Casto.

Castorei

Ligustici ana ʒ j.

Cinnamomi ʒ ij. β.

* Sacchari,

SERICUM crudum tostum significat Sericæ bombycis vellus, nullo colore tinctum; nullique humori aut succo qui tingendo fit, incoctum: sed tale quale natura est, fideiique inditum, ac donec conteri possit tostum aut assatum: vulgo dicitur Sericum ustum; quamvis comburi non debeat, sed torreri aut assari tantum.

P. C. SCHOL.

A Setam pro Serico Cordus undiquaque barbare legebat.

Hæc confectio valentior est ad ea quæ supra dicta sunt: & proprie ad exiccandum humiditates ventriculi, & putrefactiones eius.

*Diagalanga D. Mesua.***A** ℞. Galangæ

Ligni Aloës ana ʒ vj.

Garyophyllorum Macis

Ligustici ana ʒ ij.

Zingiberis Macropiperis

Leucopiperis Calami aromatici

Cinnamomi ana ʒ j. β.

Calami thæ siccæ Menthæ siccæ

Carda-

Cardamomi maioris
 Spicæ Indicæ Seminis Apii
 Seminis Fœniculi Seminis Anisi
 Seminis Carvi ana ʒ j.
 Sacchari albissimi.

P. C. SCHOL.

ʒ vj.] Legendum esse ʒ vj. Fuchsius recte mo- A
 net, non ʒ vij, ut Cordus male habebat.

V. A L E T adversus crassiores flatu, aci-
 dos ructus, pravamque concoctionem:
 item actiones ventriculi & iecoris à frigi-
 ditate impeditas, robustiores reddit, eaf-
 demque emendat.

Diapenidion D. Nicolai.

ʒ. Penidiarum ʒ ij. *
 Pinearum
 Amygdalorum dulcium A
 Papaveris albi ana ʒ iij. ʒ j.
 Cinnamomi
 Garyophyllorum
 Zingiberis Succu Glycyrrhizæ
 Tragacanthæ Gummi Arabici
 Amyli candidissimi
 Seminis enucleati Cucurbitæ
 Citrulli
 Cucumeris
 Melonis ana ʒ j. ʒ ij.
 Camphoræ ʒ β. *
 B 6 Sacchari

36 CONFECTIONES.

Sacchari albissimi.

AMYLUM hodie corrupto vocabulo dicitur
Amydum.

P. C. SCHOL.

A Delevi *Amygd. amaras*, quas Cordus perpe-
ram addiderat.

VALET adversus omnem thoracis
noxam, tussim à frigore contractam, vocis
iacturam: tabidis denique & purulenta
exscreantibus succurrit.

Diairis simplex.

R. Ireos ℥ β. Sacchari candi
Specierum diatragacanthi frigidi ana ʒ ij.
Sacchari albissimi.

* POTEST fere eadem quod sequens, li-
cet imbecillius.

Diairis Salomonis, ex Nicolao.

R. Iridis ℥ j.
Pulegii Hyssopi
Glycyrrhizæ ana ʒ vj.

* Tragachanthæ
Amygdalorum Pinearum
Cinnamomi Zingiberis
Piperis ana ʒ iiij.

Caricarum Passularum enucleatarum

Car-

Carnium dactylorum ana ʒ iij. β.
 Styracis calamitæ rubæ [potius rufa, legit
 p. c.] ʒ ij. ʒ j.

Sacchari albissimi.

Tussiculosis, difficulter spirantibus au-
 xiliatur: abscissæ vocis iacturam resarcit,
 quæ refrigeratione contracta sit.

Diatragacanthum frigidum,
D. Nicolai.

ʒ. Tragacanthæ albissimæ ʒ ij.

Gummi Arabici ʒ j. ʒ ij.

Amyli ʒ β.

Glycyrrhizæ

Nucleorum seminum Cucurbitæ

Cucumeris

Citrulli

Melonis ana ʒ ij.

Camphoræ ʒ β.

Penidiarum ʒ iij.

Sacchari albissimi.

Medetur omnibus pulmonum & tho-
 racis vitiis aridis, maxime tabidis, macie
 confectis: Inflammatione lateris laboran-
 tibus, omnibusque tussibus calidis & sic-
 cis, exasperationi linguæ & faucium.
 Devoratum tam diu ægrotans in ore con-
 tineat, quoad liquefactum perfecte exu-
 satur.

Diatragacanthum calidum
D. Nicolai.

- * ℞. Gummi Tragacanthæ ℥ iiij.
 * Hyssopi Pineorum nucleorum
 Amygdalorum amborum purgatorum
 Seminis Lini ana ℥ vj. Sem. Fœni græci
 Cinnamomi ana ℥ β.
 Glycyrrhizæ rasæ Succī Glycyrrhizæ
 Zingiberis ana ℥ ij.
 Sacchari albi.

Valet tussientibus ex frigido phlegmate, & non valentibus eiicere; asthmaticis, empyicis, anhelosis, suspiriosis, peripneumoniacis, phthisicis, & ad omnem coarctationem pectoris: Stomachum confortat, digestionem procurat.

Manus Christi perlata.

- ℞. Sacchari clarifacii ℥ j.
 Aquæ Rosarum ℥ β.

Concoquantur dum aqua rosacea igni evanescat, & saccharum iustam crassitiem consequatur. In fine margaritarum minutissime tritarum ℥ β. addatur, atque super marmor aqua rosacea inspersum infundatur, & fiant rotulæ.

P. C. SCHOL.

Quantis cachinnis Cordus, & tanquam
caus

caeci caco duce Fuchs. Colonienses medici, ac Francisci Alex. Apollo, vel pueris Pharmacopœorum, hoc scripto sese deridendos exhibuerint, vix exprimi possit: ut hinc non tractari à fabris fabrilis, lucide cerni queat. Eo pacto quod è huiusmodi imaginariis, extraque arenam Medicorum quorundam scriptionibus, nullam debitam miscendi conficiendique rationem, ut neque modum, & ex consequenti parum aut nihil artis suae frugis, operisque manuarii commodi, haurire disce-reve possint Pharmacopœi: ni margaritas, oleum & operam omnem frequentissime perdere, ac vitiatas materias porcis obicere velint.

MEDETUR deiectis viribus, ardentibus febribus; & imaginationes falsas abolet.

Diaphysopum D. Nicolai.

- R. Hyssopi Ireos Thymi
- Melanopiperis ana ʒ xxx.
- Pulegii
- Thymbrae [eius loco sume Saturiam]
- Rutæ Cumini ana ʒ xx.
- Carnium dactylorum
- Tragacanthæ Glycyrrhizæ
- Caryocarum pinguium Passularum enucleatarum
- Fœniculi ana ʒ x.
- Zingiberis Scm. Anisi

Carvi

Carvi

Ligustici ana ʒ v.

Sacchari.

Aecommodatum est ad capitis querelā ex frigido; uvam exiccat, arterias purgat, tussim compescit, omnes frigiditates pectoris & stomachi emendat; digestionem procurat; pleuriticis & empyicis mirabiliter opitulatur.

Diacostum D. Mesua.

ʒ. Costi candidi, aromatici, amari
Cassia lignea veræ Cinnamomi ana ʒ v.

Seminis Apii Seminis Anisi

Schœnanthi

Rhabarbari ana ʒ iiʒ.

Asari ʒ iiiʒ.

Croci Aristolochia

Myrrhæ ana ʒ ij.

Sacchari.

SCHÖBNANTHI. *Hodie corrupto nomine dicunt Squinanthum.*

COSTI AMARI. *Cæpit hisci annis asferri loco veri Costi adulterinus quidam: qui nequaquam accipiendus est, ut supra dictum est, sed candidus, amarus & aromaticus.*

ASARI, *id est, radicum eius. sola enim radices ad medicinam accipi debent.*

VALET ad dolorē viscerum & oppilationem in eis, & ad principium hydropisis.

Dia-

*Diarhodon Abbatis,
ex Nicolao.*

- ℞. Santali albi
 Santali rubri ana ʒ ij. β.
 Tragacanthæ
 Gummi Arabici
 Spodii ana ʒ ij.
 Asari Mastiches
 Spicæ Indicæ Cardamomi
 Succu Glycyrrhizæ Croci
 Xyloaloës [*id est, Ligni Aloës*]
 Garyophyllorum *
 Gallix moschata Nicolai
 Anisi Fœniculi
 Cinnamomi Rharbarbari
 Seminis Ocimi A
 Berberis [*id est, acinorum eius.*] B
 Seminis Scariolæ Seminis Portulacæ
 Nucleorum seminis Cucurbitæ
 Citrulli Cucumeris Melonis
 Seminis Papaveris albi ana ʒ j.
 Margaritarum
 Ossis è corde cervi ana ʒ β.
 Sacchari Candi [*ut eo melius species conser-*
ventur]
 Rosarum ana ʒ j. ʒ iij.
 Camphoræ ʒ vij.
 Moschi ʒ iij. β.
 Sacchari albissimi.

S C A-

SCARIOLA proprie est *Endivia* illa vulgaris, qua in dorso foliorum est spinosa. Quid autem vera sit *Endivia*, ubi locus postulaverit, dicemus.

P. C. SCHOL.

- A Berberis.] acini sunt hic, fructus Berberis integri.
- B Scariola.] Cordum non novisse Scariolam, hoc nomine vulgarem admodum plantam, movente & id Francisco Alex. satis liquet; ex eo quod in Foliorum dorso eam spinosam faciat, ut *Sonchum* præ oculis habuisse videatur.

VALET ad versus ventriculi calorem, iccinoris, lienis, pulmonumque: contra viscerum dolores, & omnem totius corporis noxam à calore proficiscentem.

Dialacca maior, D. Mesuæ.

Bz. Laccæ preparatæ [eius preparatio in fine habebitur]

Rhabarbari ana ꝑ iiij.

Spicæ Indicæ

Mastiches Apii

Coliculorum Schœnanthi Absinthii

Succi Eupatorii Mesuæ

Ammios Sabinæ

Amygdalorum amarorum

Costi Myrrhæ

Rubiæ tinctorum Fœniculi

Anisi

Anisi Afari
 Aristolochiæ rotundæ veræ
 Gentianæ Croci
 Cinnamomi Hyssopi
 Casie lignee veræ Sūmitatū Schœnanthi
 Bdellii ana ꝑ j. β.
 Piperis
 Zingiberis ana ꝑ j.
 Sacchari albissimi.

COLICULORUM Schœnanthi.] *Herba hæc aromatica à Græcis dicitur Σχοῖν, id est, Schœnus, & significat Iuncum aromaticum, qui hætenus improprie dictus est Squinanthum. Nam Schœnanthum sive Σχοῖν ἀνθ, significat Iunci huius aromatici florem, qui non affertur ad nos. In hanc autem compositionem ingreditur bis Schœnanthum; hoc quidem loco coliculi aut stipites eius, inferius vero summitates eiusdem.*

SUMMITATUM Schœnanthi, id est, florum eius: nam flores in summitate huius herba constituti sunt, & proprie Schœnanthum appellantur: sed quia flores non ad nos feruntur, cogimur tenerimas eius partes in cacumine decerptas, eorum vice medicamentis miscere.

SUCCI Eupatorii.] *Hic succus non debet fieri ex vulgari Eupatorio, neque ex Eupatorio Græcorum, id est, Agrimonia falsohodie vocata, sed ex Eupatorio quod Mesue describit. Est autem Eupatorium Mesuæ ea herba,*
 que

quæ ab Italis dicitur Gratia Dei, sine Gratiola;
cuius magnus est proventus Wittenberge in pratis
ad Albim fluvium sitis.

P. C. SCHOL.

- A Aristolochiam longam, erronee in contextura
à Gordo inersam, delevi.
- B Succu Eupatorii.] Gratiola vocata, purga-
toria herba, foliis Hyssopi, Eupatorium Mesua
haud dubio, ut & L. Euchsus, Matthiolus, ac
Franciscus Alex. recte monent, esse non po-
test. Satius igitur erit, Ageratum Dioscori-
dis, quod & hodie Eupatorii Mesucs nomen ob-
tinuit, in eius locum substituere, donec melius do-
ceatur.

VALET adversus frigus ventriculi: ob-
structiones, inflationes iecinoris, & re-
num duritias sanat. aquæ inter cutē cau-
sas omnes discutit. menses ciet: flatuosos
spiritus ab alto corpore abigit.

*Diacurcuma, id est, Δια Κρόκου
maior, D. Mesua.*

℞. Croci	Asari
Petroselini Macedonici	
Dauci	Anisi
Apii ana	ʒ iiij.
Rhabarbari	Meu
Spicæ Indicæ ana	ʒ vj.
Costi	Myrrhæ

Cassæ

- Casiæ lignæ veræ Schœnanthi
 Carpobalsami [aut aliquod succedaneum, ut
 superius significatum est]
 Rubiæ tinctorum
 Succii Absinthii
 Succii Eupatorii Mesuæ [i. Gratiolæ]
 Opobalsami [aut aliquod succedaneum, sive
 oleum Garyophyllorum, aut aliud crassum
 odoriferum oleum] ana ʒ ij.
 Galami aromatici
 Cinnamomi ana ʒ j. β.
 Scordii [videlicet veri]
 Scolopendriæ [Ceterach intellige]
 Succii Glycyrrhiæ ana ʒ ij. β.
 Tragacanthæ ʒ j.
 Sacchari albißimi.

Confert ad ægrotudines antiquas, & ca-
 chexiam; & ad hydropisum iuvamentum
 est manifestum, & eradicat ægrotudines
 hepatis & lienis chronicas, quæ iam in-
 duratæ sunt: & confert ad corruptio-
 nem stomachi, & humiditatem frigi-
 dam, & ventositates grossas in eis, & ad
 dolorem renum & vesicæ, & urinam pro-
 vocat.

Diaprasium D. Nicolai.

- R. Prassii ʒ v. β.
 Tragacanthæ Pinearum mundatarum
 Amygdalorum dulcium

Pista-

46 CONFECTIONES

Pistaciorum Carnium dactylorum

Carycarum pinguium

Passularum enucleatarum ana ꝑ iij. β.

Cinnamomi

Garyophyllorum

Nucis Moschatae

Macis Ligni Aloës

Galangæ Spicæ Indicæ

Zingiberis Zedoariæ

Glycyrrhizæ Rhapontici

Anacardii Styracis calamitæ

Galbani Terebinthinæ

Mastiches Myrrhæ

Ireos Aristolochiæ rotundæ

Corticum radicum Capparis

Gentianæ Melanopiperis

Anisi Fœniculi

Anethi Apii

Petroselini Macedonici

Saxifragiæ ana ꝑ ij.

Hermodactylorum

Origani Peucedani

Schœnanthi Cardamomi

Leucopiperis

Carvi Ligustici

* Vincetoxici ana ꝑ j. β. ḡ j. β.

Balsamitæ Pulegii

Distamni Cretici

Costi Pyrethri

Thymbræ Basiliconis

Pæoniæ [videlicet radicis eius aut seminis]

Macro-

Macropiperis Amomi Sinoni
 Orobi veri ana ʒ j. ʒ ij. β.
 Xylobalsami [aut succedaneum aliquod simile
 descriptioni Xylobalsami]
 Casiæ fistulæ
 Corallii rubri Rasuræ Eboris
 Carpobalsami [aut aliquod succedaneum, ut
 supra]
 Dauci Cretici ana ʒ β.
 Moschi Ambræ
 Ossis è corde cervi ana ʒ xiiij.
 Sacchari albissimi.

SAXIFRAGIA in Italia dicitur ea herba, quam in Germania Pimpinellam vocamus. Itali habent diversam Pimpinellam.

BALSAMITAE.] Nicolaus Alexandri-
 nus Latine impressus, non Balsamitam ha-
 bet, sed Balsamum: significat tamen Balsami
 vox, nonnunquam etiam Mentham; cuius spe-
 cies est Balsamita, hoc loco recipienda: nam si
 Balsami liquorem intellexisset Nicolaus, non
 simpliciter Balsamum, sed Opobalsamum po-
 suisset.

SINONUM, secundum Matthæum
 Sylvaticum, est Petroselinum agreste. Sed de
 eo infra in annotationibus Aurea Alexan-
 drina.

CASIÆ fistula nomine hoc loco nequa-
 quam debet intelligi Casia fistula, cuius nigra
 medulla bilem per alvum purgat; sed Castali-
 greca aromatica, quæ Cinnamomo similis est:
 nam

nam hac etiam apud probatos veteres auctores
Cassa fistula vocatur.

- B Daucus Creticus hodie ignotus est,
ideo possumus eius loco Seseli Creticum accipe-
re, id est, *Berrvurtz*, aromaticam herbam, foliis
Feniculi, sed multo minoribus.

P. C. SCHOL.

- A Balsamitæ.] Cum Nicolai codex, ut &
Cordus fatetur, Balsami legat; eo non herba
Balsamita vocata, neque cum Fuchσιο Balsa-
mi veri folia, sed oleum seu succus veri Balsa-
mi, Opopalsamumve hic intelligendum esse ex-
istimo.

- B Daucus Creticus.] *Berrvurtz* Germanis
vocata herba, seu Feniculus porcinius Belgis,
non est Siseli Creticum, ut neque Daucus
Creticus, sed potius Meum Diosc. aut illi
proximum. Daucus autem Creticus verus,
Diosc. delineationi ad amissim conveniens,
semine acri, albo, hirsuto, oblongo, nu-
perrime cognosci cepit: viretque in hortu-
lo hodie, inter plurimas raras plantas, no-
stro.

Sanat capitis vertigines, oculorum ca-
ligines abstergit, palatum & arterias pur-
gat, distillati onem uvæastringit, dentium
dolorē mitigat. Asthmaticis & suspiriosis
peculiariter opitulatur, pectoris & pulmo-
nis causas facile amputat. Stomachi & he-
patis dolores & debilitates sedat, splene-
tico-

ricorum & pleuriticorum angustias paragonisat: omnium interaneorum vitiis prodest: inflationes & torsiones ab eis aufert. Nephriticos, calculosos, stranguriosos & colicos purgat, & dolorem relevat. Sæpius autem sumptum, colorè pallidum emendat, menses deducit, & in ordinem debitum redigit. Typos quotidianarios & quartanarios reprimat. Qui autè hoc electuario usus fuerit, à multis conservabitur morbis.

Diatrion santalon D. Nicolai.

R. Santali albi	Santali rubri
Santali citrini	Rosarum
Sacchari	ana ʒ iij.
Rhabarbari	Spodii
Succi Glycyrrhizæ	
Seminis Portulacæ	ana ʒ ij. ʒ β. ʒ v.
Amyli	Gummi Arabici
Tragacanthæ	
Nucleorum seminis Melonis.	
Cucumeris Cucurbitæ	Citrulli
Seminis Scariolæ	ana ʒ j.
Camphoræ	ʒ j.
Sacchari albissimi.	

SCARIOLA est *Endivia vulgaris*, cuius folia in dorso habent spinulas, ut dictum est supra in *Diarhodon Abbatis*.

Pollet adversus iccinoris & ventriculi

C

cale-

50 CONFECTIONES
calorem mirum in modum: tabidis & re-
gio morbo correptis itidem prodest.

Diaxyloaloes D. Mesue.

R. Ligni Aloës crudi
Rosarum ana ʒ j.
Garyophyllorum Spicæ Indicæ
Macis Nucis moschatae
Galliæ moschatae Mesuæ Cubebarum
Cardamomi maioris
Cardamomi minoris
* Mastiches
Cinnamomi
Cyperi Schoënanthi
Zedoariæ Been albi
Been rubri
Folii [aut Macis sive Spicæ Nardi]
Serici crudi Margaritarum
Corallii rubri Charabæ
Foliorum Citrei mali
Corticum Citrei mali
Ocyimi garyophyllati
Sisymbrii Menthæ siccæ
Sampfuchi [idest, Maiorana]
Piperis longi
Zingiberis ana ʒ iiij.
Moschi boni ʒ j.
Ambra ʒ j. ʒ.
Sacchari albissimi.

CYPERI, videlicet Cyperi rotundi: nam
rotunda

rotunda radices Cyperi proprie & simpliciter ab auctoribus Cyperi vocantur. Longis vero radicibus Cyperus, vocatur ab iisdem Cyperis. Quonia vero non semper rotundum habere licet, necesse est in penuria eius, longo uti.

S I S Y M B R I U M est menha aquatica, nigricantibus, ut purpura, caulibus.

P R O D E S T malis ventriculi, cordis & iecinoris frigidis, animæ defectioni, concoctionique. Oris fœtorem abigit, lætitiâque parit.

Diatrion pipereon Mesua.

℞. Macropiperis Melanopiperis

Leucopiperis ana ʒ v.

Zingiberis Thymi

Anisi ana ʒ ij.

Spicæ Indicæ Ammios

Amomi [quod non habetur, & loco eius capitur Carpesium sive Cubeba, aut Calantus aromaticus officinarum, qui pro vero Acoro habetur.]

Cinnamomi ana ʒ j.

Cassia lignæ Seminis Apii

Seselios

Asari

Enulæ sicæ ana ʒ ʒ.

Sacchari albissimi.

Refrigerato ventriculo, & acido ructui, quartanis, exolutis, iecinorosis, & inflammationibus auxiliatur. Item tussientibus.

Diazingiber D. Nicolai.

℞. Zingiberis Galangæ
 Garyophyllorum Cinnamomi
 Nucis moschatae Granorum paradisi
 Piperis longi Macis
 Cardamomi Spicæ Indicæ
 Rhabarbari Rosarum rubrarum ana ʒ xv.
 Pinearum mundatarum ʒ β.
 Phisticorum [*id est, Pistaciorum*] ʒ ij.
 Anisi Fœniculi
 Glycyrrhizæ rasæ Croci ana ʒ β.
 Sacchari albissimi.

* Ventriculum roborat & firmat.

Electuarium Ducis, D. Nicolai.

℞. Anisi ʒ ij. ʒ xv.
 Glycyrrhizæ
 Mastiches ana ʒ ij. ʒ v.
 Cinnamomi
 Chamædryos Zingiberis
 Galangæ Fœniculi
 Carvi ana ʒ j. ʒ xv.
 Xylocasie Calaminthæ
 Dauci Pyrethri
 Piperis albi Piperis longi
 Cyperi [*scilicet rotundi*]
 Schœnanthi Ircos

Amo-

Amomi [*aut succedaneum eius*]
 Folii [*aut succedaneum eius*]
 Afari ana \mathfrak{D} j.
 Spicae Indicae Croci
 Gummi Arabici Tragacanthæ
 Seminis Anethi Calami aromatici
 Cubebarum Garyophyllorum
 Carpobalsami
 Ligustici Seminis Olusatris
 Baccarum Iuniperi Sefelios
 Pentaphylli [*videlicet radicem eius*]
 Seminis Asparagi
 Seminis Citri
 Acori [*aut loco eius Galanga*]
 Ammii Rhabarbari
 Nucis myristicæ [*id est, Nucis Moschata*]
 Ligni Aloës
 Basilici garyophyllati
 Mili folis
 Seminis Saxifragiæ
 Nucleorum seminis Citrulli
 Cucumeris
 Melonis Cucurbitæ
 Seminis Scariolæ
 Petroselini
 Been albi Been rubri
 Styracis calamitæ
 Cardamomi ana \mathfrak{D} β . \mathfrak{e} v.
 Penidiarum \mathfrak{z} iiij. \mathfrak{D} ij. β .
 Sacchari albissimi.

CHAMAEDRYOS, *videlicet vera, qua*
 C \mathfrak{z} *folia*

folia habet similia quercus. nascitur in montibus Iena, & inter Herspruck atque Ambergam.

OLUSATRI semen, est magnum semen, quod in omnibus Pharmacopoliis dicitur Macedonicum sive Petroselinum Macedonicum.

Valet ad indigestionem & ventositatem stomachi & intestinorum, & ilei dolorem & lapidis.

Electuarium de Gemmis D. Mesue.

℞. Margaritarum albarum ʒ iij.
 Sapphiri Hyacinthi
 Sardæ Granatorum
 Smaragdi ana ʒ j. ꝑ.
 Zedoariæ Doronici
 Corticum Citrei mali Macis
 Seminis Ocymi garyophyllati ana ʒ ij.
 Corallii rubri Charabæ
 Rasuræ Eboris ana ʒ ij.
 Been albi Been rubri
 Garyophyllorum
 Zingiberis Piperis longi
 Spicæ Indicæ
 Folii [*aut succedanei eius*]
 Croci
 * Cardamomi ana ʒ j.
 Trochiscorum Diarhodon
 Ligni Aloës ana ʒ v.
 Cinnamomi Galangæ

Zurum.

Zurumbeth ana ꝓ j. β.
 Foliorum Auri
 Foliorum Argenti ana ꝓ ij. *
 Ambraꝝ ꝓ ij. Moschi ꝓ β.
 Sacchari albissimi.

SAPPHIRUS & *Smaragdus*, qui passim in Myropoliis habentur, nihil valent; cum flammam edant in igne, & ex argenti fodinis colligantur: quare omittendi sunt; aut loco eorum, de *Hyacintho* & *Granato* maius pondus sumatur.

SARDA est gemma qua neotericis *Carniola* vocatur, quod diligenter est notandum. Hactenus enim qualis esset gemma *Sarda*, ignoravimus omnes.

ZURUMBETH est species *Zedoaria*, qua **A** radicem habet rotundam & globosam, & afferatur cum *Zedoaria* longa.

P. C. SCHOL.

Zurumbeth est spec.] Inter tres *Zedoaria* **A** species qua *Antuerpiam* advehuntur radiculis oblongis, quartum quid optimo *Zedoario* potissimum immixtum reperitur, rotundus globulis, & ea propter *Truncosa Zedoaria* à *Materialistis* nostris vocitata: hac utentur *Zurumbeth* loco *Pharmacopi*, & *Garciam* ab *Horto De Aromatibus Indicis* huiusce de rebus consulant, plura noscere qui voluerint.

Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris,

C 4

cinoris, & uteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, defectioni animæ, ac concoctioni: tristitiam deniq; citra causam ortam amovet.

Electuarium Iustinum D. Nicolai.

℞. Cinnamomi

Folii [*aut succedanei eius*] Costi

Nardi [*id est, Spica Indica*]

Cassia lignea Aristolochiæ longæ

Aristolochiæ rotundæ Enulæ campanæ

Hyssopi Pulegii Artemisiæ

Pentaphylli [*videlicet radice eius*]

Leucopiperis Orobi veri

Petroselinii Ligustici

Olusatris [*i. Petroselinii Macedonici vocati*]

Seminis Urticæ

Milii Solis

Saxifragiæ seminis [*sumatur eius loco seminis Pimpinella nostra, Germanorum videlicet, non Sanguisorba vocata.*]

Baccarum Juniperi Seminis Asparagi

Sileris montani

Seminis Apii Seminis Anethi

Seminis Rutæ Seminis Citrei mali

Seminis Fœniculi Seminis Anisi

Baccarum Lauri ana ꝑ j. β.

Sacchari albissimi.

Valet ad dolorē renū: calculos frangit, & arenas expellit, ac stranguriā dissolvit.

Confe-

Confectio Liberans [scilicet à peste.]

- ꝛ. Radicum Tormentillæ
 Seminis Acetosæ
 Endiviæ
 Coriandri præparati
 Citrei mali ana ʒ j. ꝑ.
 Santalorum omnium
 Dictamni albi ana ʒ j.
 Boli Armeni præparati
 Terræ sigillatæ [loco eius Bolus Levanticus, id
 est, Orientalis, sumatur] ana ʒ iij.
 Margaritarum Corallii albi
 Corallii rubri Charabæ
 Rasuræ Eboris
 Spodii [id est, Eboris usti, de quo in fine]
 Ollis è corde cervi
 Been albi Been rubri
 Dronici Cardamomi
 Cinnamomi Macis
 Ligni Aloës
 Casiæ lignæ [aut succedanei eius]
 Croci Zedoariæ ana ʒ ꝑ.
 Smaragdi [loco eius Hyacinthi aut Granati]
 Hyacinthi Granati
 Serici crudi incisi & torrefacti ana ʒ j.
 Penidii
 Sacchari Candi ana ʒ ij.
 Florum Neupharis [id est, Nymphae]
 Buglossæ
 C 5 Rosa.

Rosarum ana ʒ j.

Camphor ʒ vij.

Moschi

Ambræ ana ʒ iij.

Sacchari albißimi.

Contra pestem plurimum valet : tutatur corpus ne lædatur à pestifero aëre, & præservat humores à corruptione.

Confectio Cordialis, Alex. Benedicti.

℞. Margaritarum

Spodii [*id est, Eboris ussi*]

Granatorum verorum

Cinnamomi Tormentillæ

Boli Armeni ana ʒ iij.

Santalorum omnium Rasuræ Eboris

Unicornu ana ʒ ij. Hyacinthorum

Sapphiri [*loco eius maius pondus Hyacinthi*]

Corallii albi Corallii rubri

Charabæ albæ [*ad. Succini*]

Valerianæ veræ

Distamni Zedoariæ

Ligni Aloës ana ʒ i.

Terræ sigillatæ [*aut Boli Levantici, hoc est, Orientalis*] ʒ i. ʒ ij.

Serici erudi modicum torrefacti ʒ ij.

Ossium è corde cervi ʒ j. β.

Been albi

Been rubri ana ʒ ij.

Foliorum auri opt. numero v.

Moschi

Moschi

Ambræ ana ḡ x.

Sacchari albissimi.

P R A E S E R V A T cor à peste.

*Electuarium Letitiae, Galeni;
ex Nicolao.*

ꝛ. Florum Ocymi garyophyllati

Crocī Zedoariæ

Xylobalsami [pro quo Lignum Aloës, cum in
ista descriptione non habeatur]

Garyophyllorum Corticum Citrei mali

Galangæ Macis

Nucis moschatae

Styracis calamitæ ana ʒ ij. β.

Anisi Rasuræ Eboris

Thymi Epithymi ana ʒ j.

Camphoræ Moschi Ambræ

Margaritarum perforatarum

Ossium de corde cervi ana ʒ β.

Auri foliati meri [id est, purissimi]

Argenti foliati meri ana ʒ β. *

Sacchari albissimi

Fiat confectio solida.

Si vero volueris facere in forma liqui-
da sive opiatae, tunc adde

Succi Cydoniorum

Pomorum odoratorum dulcium

Boraginis

C 6

Vini

Vini veteris optimi, ana partes æqua-
les: in tanta mensura, quanta despumãdo
& decoquendo saccharo satis fuerit: nulla
enim aqua saccharũ dissolvi aut decoqui
ad spissitudinem debet in hac cõfectione.

L A E T I T I A M colorisque bonitatem
efficit: concoctionem iuvat, & canitiem
retardat.

Electuarium Latificans Rhasis.

℞. Melissæ Corticum Citrei mali
Garyophyllorũ Galliæ moschatae Mesuæ
Mastiches Croci
Cinnamomi Nucis moschatae
* Cardamomi
Neremisch [pro quo potest semen Paonia accipi]
Been albi Been rubri
* Zedoariae Doronici
* Seminis Ocimi
Seminis Ocimi garyophyllati ana ʒ̄ β.
Moschi ʒ̄ xxiiij.
Sacchari albissimi. Fiat confectio in ta-
bulis.

Si vero volueris facere in liquida forma,
ut decet, tunc prædictas species sequenti
Syrupo misce, & fac in modum opiatae:

* ℞. Myrobalanorum Chebularum nu. xx.
* Emblicarum numero xxx.
* Aquæ Pij. aut quantũ sufficit. Coquan-
tur trita myrobalani in prædicta aqua,
donec

donec remaneat tertia pars; deinde cola.
Colaturæ adde mellis despumati ℥ j. loco
prædicti sacchari: bulliat postea usque ad
iustam spissitudinem; & insperge species *
prædictas, postquam fervor Syrupi re-
missior factus fuerit.

NEREMISCH apud Rhasin est Rosa a-
sinina. Averrois autem interpres dicit Paoniam
esse Rosam asinorum. Ergo, secundum hunc Ne-
remisch idem esset quod Paonia: nisi Rhasis de
utraque, id est, de Neremisch & de Paonia, duo
propria faceret capitula, tanquam de rebus di-
versis. Certo igitur statuere non possumus, quid sit
Neremisch.

Confortat omnia membra principalia,
ex quibus virtutes manant naturales &
animales: iuvat calorem naturalem, &
spiritum vivificat: compescit malas cogi-
tationes: & bonos mores, lætitiâque
& gaudium gignit.

*Electuarium Plivisarcoticum, seu potius
Pleres archonticum, D. Nicolai.*

℞. Cinnamomi Caryophyllorum
Ligni Aloës Galangæ
Spicæ Indicæ Nucis moschatæ
Zingiberis Spodii
Schœnanthi
Cyperii Rosarum
Violarum ana ʒ j. ʒ xv.
C 7 Foliz

62 CONFECTIONES

Folii [*loco ipsius, Macis sumatur*]

Glycyrrhizæ Mastiches

Styracis calamitæ

Sampfuchi [*id est, Maiorana*]

Balsamitæ Ocymi

Cardamomi Macropiperis

Leucopiperis

Myrtillorum

* Corticis Citrei mali ana ʒ ij. ʒ v.

Margaritarum splendorum

Been albi Been rubri

Corallii rubri

Serici tostii ana ʒ j. ʒ ij. ʒ.

Moschi ʒ vij. ʒ.

Camphoræ ʒ v.

Sacchari albillimi.

Tristibus, melancholicis, imbecillo
ventriculo, deliquio animi à corde profi-
ciscenti succurrit. Memoriam amissam
recuperat, sensus acuit, comitialibus &
asthmaticis prodest, omnemque cerebri
debilitatem aufert.

Lithontribon D. Nicolai.

℞. Spicæ Indicæ Zingiberis

Xylbalsami [*aut Ligni Aloës, ut supra*]Acori [*sive Calami aromatici hodie vocati*]

Cinnamomi

Peucedani [*videlicet radice eius*]A Meu [*loco eius accipe Seseli Cretici radicem,
id est, Berwurtz, Germanis vocatam*]

Mela-

Melanopiperis Macropiperis
 Leucopiperis Saxifragiæ ana ꝓ ij. β.
 Opobalsami [*loco eius sumatur oleum ex gra-*
nis Iuniperi]
 Garyophyllorum
 Costi Rhapontici
 Glycyrrhizæ Cyperi
 Tragacanthæ Chamædryos
 Seminis Olusatris [*est semen quod Macedo-*
nicum vulgo peperam vocant]
 Seminis Apii Ammios
 Asparagi Ocymi Vrticæ
 Citrei mali ana ꝓ j. ḡ xv.
 Folii [*aut succedanei eius*]
 Croci Schœnanthi
 Lignæ Casiæ [*aut succedanei eius*]
 Bdellii Mastiches
 Ireos Amomi
 Ligustici Milii solis
 Petroselini Macedonici Scelios
 Sinoni [*de quo supra*]
 Cardamomi
 Anethi Euphorbii
 Lapidis Lyncis Olei Nardini
 Olei Moschelini ana ꝓ β. ḡ vi. β. *
 Sacchari albissimi.

Si volueris facere in forma Opiatæ,
 tunc speciebus adde triplum mellis de-
 spumati, loco sacchari: diutius enim du-
 rant species melle exceptæ, quam saccha-
 ro, potest tamen utroque modo fieri.

Olei

Olei Moschelini præparatio infra habebitur.

P. C. SCHOL.

A Me] Sefli Creticum Cordo vocatum, quod Berovurtz Germani, Fœniculum porcinum Belgæ appellant, esse ipsissimum Meu seu Meum Diosc. omnino persuasum habeo. Nec radicem eius tantam, tamve crassam esse, (natalibus præsertim locis natam,) neque tam graviter olere, veluti Matthiolus metuit, ut neque tenuitatis nec odoris à Dioscor. descriptos limites ita transire putem, quin genuinum Meum esse queat: Crassitudo cum crassitudine comparanda cum sit; simul atq; suaviter olere, & simpliciter odoratum esse, aliquantulum cum etiam differant. Eo modo, ut quæ de Meo Asturie ac Sistra Monachi observarunt & scribunt; ego, utpote mihi quoque comperta, approbem, illisque manus dem. Proinde si quispiam adhuc nihilominus refragari voluerit, pro Meo vero tamen eo tantisper utentur Pharmacopœi, deserto illo quo hætenus usi sunt nostrates; dum ipse Diosc. Genius nobis aliud proferat. Ceterum imprudenter admodum Matthiolum carpit Euchsus, quod ille una cum Monachis, hanc herbam Apulis Imperatoriam nominari inquit, quam Angelicam esse (sic à Germanis appellatam) male interpretatur Euchsus: cum Imperatoria nomine ab isthoc Meo admodum diversa à Germanis demonstrentur planta.

Præ-

Præclarum ad indigestionem stomachi ex frigidityte. Illorum lumborumque dolores compescit, lapides in renibus & vesica potenter confringit, & inde mirabiliter expellit. Stranguriam & dysuriam è vestigio solvit.

Rosata Novella D. Nicolai.

℞. Rosarum Sacchari
 Glycyrrhizæ ana ʒ j. ʒ j. ʒ ij. β.
 Cinnamomi ʒ ij. ʒ ij. minus ʒ ij. ʒ
 Garyophyllorum
 Nardi [*id est, Spica Indica*]
 Zingiberis Galangæ
 Nucis moschatæ Zedoariæ
 Styracis calamitæ Cardamomi
 Seminis Apii ana ʒ j. ʒ vj. ʒ
 Sacchari albissimi.

CONFERT apprime calori & siccitati stomachi, cordis, hepatis & pulmonis. Sitim compescit & vomitum, abscindit debilitatem stomachi, adstringit laxa. Cardiacis subvenit, sudorem diaphoreticum reprimat, ex chronica infirmitate debiles recreat.

Electuarium Diapæonias.

℞. Radicis Pæoniæ ʒ j.
 Macis Spicæ Indicæ
 Croci Coralliorum rubrorum
 Mar-

66 CONFECTIO NES

Margaritarum non perforatarum

Mastiches ana ʒ β.

Myrrillorum verorum ʒ j. β.

Cinnamomi

Nucis moschatae

Garyophyllorum

Folii [loco eius Casia lignea vera]

Zingiberis Piperis longi

Cardamomi

Granorum paradisi ana ʒ ij.

Glycyrrhizae ʒ v.

Anacardi ʒ j. β.

Moschi Ambræ ana ʒ vj.

Sacchari albillimi.

Fiat confectio in tabulis in æstate.

In hieme vero adde speciebus triplū mel-
lis despumati, & conficiatur electuarium.

CONFERT epilepsia, & vertigini.

*Electuarium Resumptivum**D. Nicolai.*

ʒ. Rosarum Glycyrrhizae

Sacchari ana ʒ ij. ʒ v.

Gummi Arabici

* Tragacanthæ ana ʒ ij. ʒ ij.

Santali albi

Santali rubri ana ʒ j. β. Papaveris albi

Succi Glycyrrhizae Amyli

Seminis Portulacæ

Lactucæ Scariolæ ana ʒ iij.

Garyo.

Garyophyllorum
 Spodii [*pro eo, Eboris ustri*]
 Cinnamomi ana ʒ j. *
 Zingiberis
 Styrcis calamitæ ana ʒ ij.
 Croci ʒ v.
 Penidiarum ʒ β.
 Nucleorum seminis Cucurbitæ
 Citrulli Cucumeris Melonis ana ʒ ij.
 Seminis Cydoniorum ʒ ij.
 Amygdalorū dulcium Pineorū nucleorū
 Berberis Seminis Malvæ *
 Seminis Coti five Bombacis *
 Seminis Violarum Nymphææ
 Sebesten ana ʒ ij.
 Cum Syrupi Violati quantitate sufficien-
 ti fiat Electuarium.

RESTAVRAT humiditatem radica-
 lem: lenit, humectat, nutrit, & confor-
 tat. Aperit poros, obsistit cholera: sedat
 febrem, tussim & sitim. Restituit integras
 vires, & pristinam sanitatem, extenuatis,
 consumptis & heciticis.

*Diacorum D. Mesue, in sua praxi, **
cap. 1. de affectibus nervorum.

ꝛ. Radicum Secacul Acori
 Pinearum ana l j. β.
 Radices Secacul mundatæ & incisæ co-
 quantur in aqua clara, donec aqua consu-
 matur:

matur: postea optime pistentur, & in minutissimas partes conterantur, donec pulvis similes fiant. Dein adfunde eis mellis odorati & optime despumati l' x. coquantur lento igne, donec tota aqua, quam radices Secacul imbibentur, in vaporem resoluta sit; diligenter agitando, ne ad vasis fundum adurantur radices. Cum autem iustæ spissitudinis consistentiâ acquisiverit, ab igne deponito, & adde radices Acori tenuissime tritas, & Pineas minutissime incisas, cum subsequenti pulvere optime mistas:

℞. Piperis ℥ j. Piperis longi

Garyophyllorum Zingiberis

A Macis ana ℥ iiij.

Nucis moschatae Galangæ

Cardamomi ana ℥ iiij.

Omnia ista simul cum melle & radicibus Secacul misceto & unito; diligenter agitando, ne grumi aliqui relinquuntur.

B **SECACUL** verum est Sifer, quod Germani vocant Gritzelmoren, & Klingelmoren, Galli Eschervis & Serviles, Bavari Nudle, Suedi Geyle.

ACORUS, id est, vulgo vocatus Calamus aromaticus. Mesus iubet etiam Acori radices elixari. Sed quia nos recentes & virides non habemus, ut ii qui in calidis regionibus habitant, ideo melius est eas tritas melli admiscere.

P. C. SCHOL.

A Rosas è contextu, à Cordo perperam impostus,

tas, Fuchſio quoque & id volente, ſuſtulit.

Secacul verum.] Secacul non eſt Siſer, ut B
 Cordus exiſtimat: ſed, veluti Franco Alexand.
 quoque placet, eſſe poſſet ea planta quam Criſ-
 mum ſpinoſum, ſeu Paſtinacam marinam vo-
 cant Monſpeſſulani: unde mihi in horto meo, à
 Matthia Lobelio doctore Medico ſemine tranſ-
 miſſo, nunc viret. Genuinum interim ſi id non
 fuerit, in eius locum tamen commode ſubſtitui
 poſſet, reſpondentibus facultatibus: dum Arabs
 quiſpiam ipſiſſimum nobis commenſtraverit.

Confert mirum in modum ægri-
 tudinis nervorum: acuit omnes ſenſus & in-
 genium, ſedat dolores capitis; eſt pecu-
 liare remedium frigidarum ægri-
 tudinum ſenum, & maxime catarrhi.

Pulvis ad Epithemata cordis.

ꝛ. Santali rubri ꝛ̄ i.
 Corticum Citrei mali Santali albi
 Roſarum Corallii albi
 Corallii rubri Charabæ
 Spodii [accipe Eboris uſti] ana ꝛ̄ β.
 Offis cordis cervini
 Croci ana ꝛ̄ j.
 Specierum Latitia Galeni
 Specierum electuarii de Gemmis
 Specierum Diamargariton ana ꝓ iiiij.
 Camphoræ ꝓ j.

In pulverem redactæ ſpecies commi-
 ſceantur.

Pulvis

Pulvis ad Epithemata hepatis.

℞. Rosarum Santali albi Santali rubri
 Absinthii Schcenanthi
 Spodii [pro eo, Eboris usiti]
 Spicæ Indicæ ana ʒ β.
 Contrita in pulverem misce, & repone.

CONFECTIONES

OPIATÆ.

Diabolium D. Nicolai.

℞. Castorei Opii
 Hyoscyami albi ana ʒ iij.
 * Cassiæ lignæ ʒ ij. ʒ ij.
 Folii [aut succedanei eorum]
 Croci
 Turis masculi ana ʒ ij.
 Rhapontici
 Amomi [pro quo Carpesum] ana ʒ j. ʒ ij.
 Myrrhæ ʒ j. β.
 Pæoniæ Syracis calamitæ
 Macropiperis ana ʒ j.
 Spicæ Indicæ
 Pyrethri Euphorbii
 Leucopiperis ana ʒ ij. β.
 Mellis despumati triplex pondus.

EST vero observandam in omnibus opiat-
 tis, ut singulis unciiis specierum, misceantur tres
 uncia

uncia mellis despumati. Si minus fuerit, exsiccatur confectio facile: si vero plus addatur, vires eius disperguntur.

Tus Masculum, est Tus album aut flavum purissimum, in globulos rotundos singulos, aut testiculorum figura geminos concretum; ideoque Masculi cognomen accepit.

UTILIS est ad diversas passiones capitis: hemicranicum dolorem placat, & supercilii: lachrymas potenter stringit: fauces rheumatizatas & arterias lenit. Hæmoptoïcis & tussientibus medetur. Vomitum compescit: dolorem stomachi & nausæ aufert. Peripneumoniacis, pleuriticis, empyïcis subvenit. Gonorrhœam & satyriasm emendat, & menstrualem sanguinem sistit.

Musa Enea, sive Zazenea, vel Egetea A

D. Mesua.

R. Castorei
Myrrhæ Opii
Melanopiperis Macropiperis
Galbani Costi
Cinnamomi Phu
Meu [aut loco eius Seseli Creticum, id est, Ber-
vuruz]
Dauci Asari
Crociana ʒ iiij.
Mellis despumati optimi triplex pondus.
P. C.

P. C. SCHOL.

A *Musa.*] *Erronee à Cordo Musa hac confectio inscribitur, veluti & Francisc. Alexand. rite observari; cum Sagzenea à Mesue vocetur. Musa enim Enea apud Nicolaum confectio est, ab hac plurimum differens.*

VALET ad omnes passiones frigidas, & ventositates crassas, & dolorem dentium & corrosionem eorum, & ad frigus stomachi, tarditatem digestionis, colicam, difficultatem urinæ, & ad frigus & phlegma, & ad mucositatem urinæ.

*Philonium Maius, sive Romanum
D. Nicolai.*

Rz. Leucopiperis
* Hyoscyami albi [*i. seminis eius*] ana ʒ v.
Opii ʒ i. β.
Cassia lignea [*aut succedanei eius*] ʒ j. β.
A Seminis Apii ʒ j.
Petroselini Macedonici Fœniculi
B Dauci Cretici ana ʒ β.
* Croci ʒ j. Spicæ Indicæ
* Zedoariæ
Pyrethri ana ʒ β. ʒ v.
Cinnamomi ʒ j. β.
Euphorbii Costi ana ʒ j.
Mellis

Mellis despumati optimi triplex pondus.

Pro Dauco Cretico accipere licet Sefeli Creticum, id est, Berovurtz.

P. G. SCHOL.

Sem. Apii ꝑ j. & paulo post. Sem. Dauci A
ana ꝑ .ss.] Pro ꝑ j. Cordus male ꝑ j. ficuti & pro B
ꝑ .ss. erronee ꝑ j. legebat: ut Francisco Alexand.
quoque placet.

Emendat tussim cum vino multo oblatum, peripneumoniam cum hydromelite, sanguinis sputum cum polygoniæ succo. Indigestionem stomachi & vomitum cum polca, dolorem hepatis cum œnomelite curat: splenicis, & auriginosis cum oxymelite subvenit: celiacis, cum apozemate rutæ. Pleuriticis, iliosis, nephriticis & vesicæ symptomatis cholericis medetur.

Philonium D. Mesuae.

R. Piperis albi
Seminis Hyoscyami albi ana ꝑ xx.
Opii ꝑ x Croci ꝑ v.
Spicæ Nardi Indicæ Pyrethri
Castorei ana ꝑ j.

Mellis despumati optimi triplū pondus.

MIRUM in modum mitigat dolores, præcipue stomachi, matricis, laterum, totius ventris, & colicam cum decoctione

D chamæ-

chamæmeli vel rutæ, & statim provocat somnū cum aqua lactucæ vel syrupo papaveris. Tollit dolorem capitis cum decoctione stœchadis, prohibet catarrhum cum decoctione olibani vel spicæ. Contra spasmm, & paralysem bibitur cum decoctione nucis moschatae. Facilitat anhelitum cum decoctione baccarum lauri vel hyssopi, & sedat tussim cum aqua mellis. Provocat urinam, faciliat mictum, & frangit lapidis vesicæ, cū decoctione Saxifragiæ vel aqua apii. Compescit vomitum & fluxū sanguinis ex ore, cum succo plantaginis vel decoctione mastiches; & sedat singultus, & præfociones, & vitia matricis, & potenter somnum inducit.

Philonium ex Galeno & P. Ægineta.

R.	Croci	ʒ	v.	
	Pyrethri		Euphorbii	
	Spicæ Indicæ		ana	ʒ j.
	Piperis albi	ʒ	xx.	
A	Hyoscyami	ʒ	viii.	
	Lachrymæ Papaveris	ʒ	x.	
	Mellis despumati optimi		triplum.	

P. C. SCHOL.

P Hyoscyami ʒ. viij.] *Cum non Galeni, sed P. Ægineta tantum corrupta exemplaria perperam legant Hyoscyami ʒ viij, atque ex Cornarii*

navii dolabella ꝓ xx pro ꝓ viij. restituenda sint,
cum Mesues descriptione hoc pacto conveniet: ut-
pote qui ex hisce eandem desumpsit; Castorium
in Euphorbii locum substitutum si exceperis.

Philonium Persicum D. Mesua.

R. Piperis albi
Hyoscyami albi ana ꝓ xx.
Apii
Terra sigillata [pro qua Boli Armeni, ut si-
pra] ana ꝓ x.
Lapidis Hæmatitis Croci ana ꝓ v.
Castorei Spicæ Indicæ
Euphorbii Pyrethri
Margaritarum Charabæ [idest, Succini]
Zedoariæ Doronici
Trochiscorum Ramich. [de quibus infra]
ana ꝓ j.
Camphoræ ꝓ j.
Mellis rosati optimi triplum.

P. C. SCHOL.

Piperis albi.] Insulse admodum Papaver in
huius locum surrogaverat Cordus; quod et subo-
luit facile Euchsio: sequentibus nihilominus Cor-
dum Coloniensibus medicis, in ab ipsis evulgato
non ita diu Dispensariolo.

INVENTUM est ad retinendum san-
guinem menstruorum, hæmorrhoidum,
fluxum ventris, vomitum, & sputū sangui-
neum;

neum, præsertim si cum succo plantaginis
dissolutum bibatur, & ad fluxū menstruorū
mittatur in vulvam, & ad fluxum san-
guinis excoꝛiativum clysterizetur. Con-
solidat ferme ulcera & venas: & nihil est
quod magis & tutius præservet ab abortu
prægnantem gravidam.

Requies Nicolai.

ꝛ. Rosarum

Violarum ana ʒ iij.

Opii Hyoscyami

Papaveris [*videlicet albi*]

Mandragoræ [*videlicet cort. radicis eius*]

Scariolæ [*videlicet seminis*]

Lactucæ [*videlicet seminis*]

Seminis Portulacæ

Pŷyllii

Nucis moschatæ Cinnamomi

Sacchari ana ʒ i. ʒ.

Santali albi Santali citrini

Santali rubri Spodii

Tragacanthæ ana ʒ ij. ʒ v.

Mellis despumati optimi triplum.

REQUIES dicitur, quia requiem ac-
cipientibus præstat: maxime typice febricitan-
tibus, quotidianariis, tertianariis,
quartanariis, acutis & peraeutis.

Try-

Tryphera magni D. Nicolai.

℞. Opii ʒ ij.
 Cinnamomi
 Garyophyllorum Galangæ
 Spicæ Indicæ Zedoariæ
 Zingiberis Costi
 Styracis calamitæ
 Calami aromatici
 Cyperi
 Iridis Illyricæ
 Peucedani
 Acori [*aut Calami aromatici hodie vocati*]
 Mandragoræ Nardi Celticæ
 Rosarum Piperis
 Sem. Anisi
 Apii Petroselini Macedonici
 Fœniculi Dauci
 Hyoscyami Cumini
 Ocyמי ana ʒ j.
 Mellis despumati optimi triplum.

• IRIS Illyrica, est eadem qua in Pharmacopolis dicitur Ireos.

NARDUS Celtica sive Spica Celtica, & Salimica, est eadem herba qua in Pharmacopolis dicitur Spica Romana.

AUXILIATUR dolori stomachi ex frigiditate; & cum accepta fuerit, statim patientem ad sudorem provocat. Phreneticis, & mulieribus quæ ex melancholia

D ʒ de

de matrice insomnes sunt, rheumaticis,
peripneumoniacis, & iis, qui excernunt
excrementa cum sanguine, utilissima est.

Tryphera minor Fœnonis, ex Mesuo.

R. Myrobalan. Chebularum
Bellericarum Indarum Emblicarum

Nucis moschatæ ana ʒ v.

* Nasturtii assati Afari

Origani Persici Piperis

Olibani Ammios

Zingiberis Fructus Tamarisci sativæ

Nardi Indicæ Schœnanthi

Cyperii ana ʒ iiij.

Scoriæ ferri, quinque diebus in aceto ma-
ceratæ, & deinde tostæ ʒ xx.

Myrobalani cum butyro recenti non sa-
lito assentur modicū, reliqua oleo amy-
gdalino dulci involvantur: deinde addatur
Moschi ʒ i.

Mellis despumati triplex pondus.

Oportet autem diligenter attendere,
ne Myrobalani comburantur, cum in bu-
tyro assantur.

ORIGANUM Persicum, idem est quod
Origanum Orientale: nascitur etiam in Creta
insula, & Græcia: habet autem surculos, capi-
tula, folia, & ramulos maiora similia; sapo-
rem vero inter Satureiam & Diastammum Cre-
ticum medium: estque valde odoratum & aro-
maticum.

maicum. affertur ex Oriente in Italiam. loco autē eius accipere licet Diſſiamnum Creticum verū.

TAMARISCUS sativa, arbor est proce-
ra: sed ea nos cavemus, ideoque cogimur loco eius
nostratus Tamarisci foliis uti.

SCORIA ferri, proprie significat ferri re-
crementum, id est, Eysenschlacken Germanis vo-
catum: verum id non debet hoc loco accipi, sed
Squama aut Batitura Ferri optimi aut Chalybis,
quam Græci Stomoma appell. ant.

VALET ad corruptionem & exuberan-
tiam menstruorum, & hæmorrhoidum: &
ad corruptionem formæ: & debilitatem
stomachi, & destruit humorem crudum,
& clarificat colorem. Confortat vesicam,
& abscindit fluxum ventris.

Tryphera Sarracenicæ D. Mesia.

℞. Myrobal. Chebularum
Indorum Bellericorum Emblicorum
Citrinorum ana ʒ v.
Cinnamomi Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis
Secacul [id est, Siferis, ut supra]
Folii [aut succedanei eius]
Spicæ
Cardamomi maioris Cardamomi minoris
Cassie lignæ [aut succedanei eius]
Scitaragi Indi Cyperi
Apii Lingue avis
D 4 Garyo-

Garyophyllorum

Been albi Been rubi

* Zingiberis ana ꝓ ij.

Nucis moschatae Macis

Sesami excorticati ana ꝓ iij.

Amygdalorum dulcium

Amygdalorum amarorum ana ꝓ v.

Ligni Aloës Rhabarbari

Rutæ Seminis Fœniculi

Mastiches ana ꝓ ij.

Ocymi garyophyllati Menthæ siccae

Origani Persici [*eius loco Diſſamnum Creticum accipe*] ana ꝓ j. ꝑ.

Fricentur Myrobalani triti cum butyro vaccino recenti & non salito; alia vero species cum oleo amygdalino dulci: & confice cum mellis despumati opt. triplo.

SECACUL, non est Iringus sive Eryngium, neque Iringus, qui habet folia Cretami marini; neque Sigillum Salomonis. Sed verum Secacul est veterum Sifer, hoc est radix illa qua Germanice dicitur Klingelmorn, Gritzelmorn, Nudlen, & Geyren: Gallice Escherois & Servilles.

LINGUA avis, est semen Fraxini.

SEITARAGI Indum, est herba Nasturtii odore & sapore, foliis longis, radice simili eius herba quam Merretich vocant Germani, & Pfefferwurtz, Raphanum magnum.

CONCOCTIONEM ventriculi & hepatis suo calore iuvat, ob id flatu dissipat; humores in ventriculo & aliis visceribus putres

putres absumit; oris & corporis odorem
& colorem commendat; lassitudinem tol-
lit. Sanitatem præsentem ructur, & mor-
borum generationem prohibet. Venerem
auget: hæmorrhoides sanat.

Tryphera Persica D. Mesua.

℞. Succorum Solatri sive Solani.

Endiviæ veræ & fativæ

Apii ana ℥ ij. *

Lupulorum depuratorum ℥ j.

Proiciantur desuper

Violarum siccarum aut viridium

Rosarum ana ℥ iiij [aliis ℥ iiij.] *

Folliculorum Senæ ℥ ij.

Agarici ℥ j.

Prunorum Damascenorum pinguium nu. i. *

Cuscutæ ℥ β.

Spicæ Indicæ ℥ ii.

Bulliant molliuscule igne, donec super-
sint ℥ ij.

Et iniciantur Epithymi ℥ xi.

Myrobalanorum Cittinorum

Chebulorum

Indorum frictorum in oleo amygda- *

lorum dulcium ana ℥ ij.

Bulliant leviter, deinde ab igne depo-
nantur & percolentur, atque dissolvantur
in una parte istius percolati

Tamarindorum recentium ℥ iiij.

Mannæ electæ ℥ j. β.

D 5

Pulpa

82 CONFECTIO NES

Pulpæ Cassiæ ℥ iii.

Sacchari violati ℞ j.

Percolentur & mudentur à granis & fordibus ; atque in aliam aquæ partem proiiciantur

Sacchari albissimi ℞ iiij.

Aceti vini ℞ j.

Coquantur leuiusculo igne : deinde proiiciantur super illud quod dissolutum est in succis , & aggregentur simul in unum , atque coquantur donec mellis crassitiem obtineant : postremo in pulverem redactæ sequentes species inspergantur :

Rhabarbari optimi ℥ ij.

Myrobalan. Citrinorum ℥ j. β.

Chebulorum

Indorum ana ℥ j.

Bellericorum

Emblicorum ana ℥ iiij.

Seminis Fumiteræ

Trochiscorum Diarhodon

Macis Mastiches

Cubeborum

Spodii [*loco eius Eboris casti*]

* Santali citrini ana ℥ ij.

Nucleorum seminis Cucurbitæ

Citrulli

* Cucumeris

Melonis ana ℥ ij. β.

Anisi ℥ iiij.

Spicæ Indicæ ℥ ij.

Invol.

Involvantur hæc species in oleo violato, & confectio reponatur in vase vitreo.

CONFERT febribus acutis, & inflammationi stomachi & hepatis, ictericis calidis: de oppilatione incolumitatem acquirit. Visum à fumis cholericis deperditum reparat. Sitim mitigat: morbos adustionis fieri prohibet.

Confectio Anacardina D. Mesue.

℞. Piperis nigri
Piperis longi
Myrobal. Chebulorum
Emblicorum Bellericorum Indorum
Castorei ana ʒ ij.
Costi Anacardii
Sacchari tabarzeth
Burungi
Baccatum Lauri ana ʒ vj.
Cyperi ʒ iii.

A

Anacardii per se terantur, & aliis tritis admisceantur: deinde omnia cum butyri recentis non saliti &

Mellis despumati ana ʒ v. β.

simul coctis bullitione unica conficiantur. *

P. C. SCHOL.

Burungi.] Cordus huius loco semen Erucæ posuerat, hanc dictionem ita interpretatus; cum Melissam esse existiment plerique,

D 6

ut

ut & monet Fuchsius, Matthiolo aliter sentiente.
Si vero dictionem hanc Eruca semen esse Mesua
mens fuerit, per id Sinapi semen à colore album
vulgo hic nuncupatum, atque ab officinis nostris
perperam Eruca semen vocitatum, intelligendum
erit; ab huius confectiois virium scopo non alie-
num.

EST confectio sapientum, & eorum qui
desiderant scire: acuit enim intellectum,
subtilizat sensum, memoriam recuperat;
& confert dolori stomachi & ventris à
frigidityte factos; & clarificat sanguinem,
colorem bonum facit.

Aurea Alexandrina D. Nicolai.

℞. Afari *pra]*
Carpobalsami [*aut alicuius succedanei, ut su-*
Sem. Hyoscyami albi ana 3 ij. β.
Garyophyllorum
Opii Thebaici Myrrhæ
Cyperi rotundi ana 3 ij.
A Balsami [*loco eius olei Garyophyllorum]*
Cinnamomi
Folii [*aut succedanei eius]*
Zedoariæ Zingiberis
Costi veri Corallii
Cassie lignæ veræ Euphorbii
Tragacanthæ
Thuris masculi
Meu [*vel potius Mei]*

Styra-

Syracis calamitæ

Saliuncæ [*id est, Spica Celtica, que nunc Romana dicitur. Sed in Græco Alexandrino habetur*Eleisphacon, *id est, Salvia*]

Cardamomi minoris Sefelios

Seminis Napi Seminis Saxifragiæ B

Anethi

Anisi ana ʒ j.

Ligni Aloës

Rhapontici

C

Aliptæ moschatæ Castorei

Spicæ Nardi Indicæ Galangæ

Opopanacis Anacardii

Mastiches Sulphuris vivi

Radiciſ Pæoniæ

Eryngii [*videlicet radiciſ eius*]

Rosarum Thymi

Acori veri [*sive Calami aromatici*]

Pulegii Aristolochiæ longæ

Gentianæ

Corticum rad. Mandragoræ

Chamædryos Phu *

Baccarum Lauri

Ammi [*id est, Ammios*]Dauci Cretici [*eius loco licet accipere Sefeli-
Creticum, id est, Beryvurtz*]

Macropiperis Leucopiperis

Xylobalsami [*aut alicuius succedanei*]

Sem. Carvi

Amomi

Petroselini

Ligustici

Rutæ

D 7

Sinoni

Sinoni ana ʒ β.

Auri cocti [*i. omnino igne depurati & sinceri*]Argenti meri [*vel Fol. Argenti*]

* Margaritarum albarum

Blattæ Byzantiæ

* Offis è corde cervi ana ʒ xv.

Limaturæ Eboris

* Calami aromatici

Pyrethri ana ʒ vij.

Mellis despumati triplum.

IN Græco Alexandrino Nicolao etiam alia
quædam pretiosa habentur in fine, ni fallor. Sicut
videbitur, si in lucem venerit.

MYRRHAE. Aethnarius, auctor quem
Ruellius interpretatus est, pro Myrrha habet
Myrti baccarum, id est, Myrtillorum, facili ex
altera in alterutram vocem lapsu. nam Myrra
in plurali numero Græcis sunt fructus Myrti; quæ
vox magnam habet similitudinem cum Myr-
rha.

MEU vero nos cavemus. eius loco accipere
licet Sisonis semen, quod iam dicitur Amo-
mum, aut Seseli Creticum, hoc est Beruvurtz:
sed hoc inferius est accipiendum pro Dauco Cre-
tico.

NAPUS, est parva, densa, ac solida rapa,
quam appellamus Germanice Merseburgisch,
Bortfeldisch, & Bairisch rublein.

PHU verum, quod ad medicinam requi-
runt Auctores, non est Valeriana vulgaris,
nempe agrestis: sed alia herba quæ Germanice
dicitur

dicitur Gartenfelsunk, Teriacskraus & Spikvurtzel. Caulem & flores habet Valeriana, radicem maiorem & odoratiorem, folia longa & mollia. Colitur à nobis in hortis.

A M O M U M verum] est Rosa Hierichuntis D odorata: sed eo Pharmacopole hactenus caruerunt. eius succedaneum est verus Acorus aut Carpesium.

S I N O N U M sive Sison, sive Simnus, sive Sinon, est semen nigrum aromaticum, quod hodie Amomum in Pharmacopoliis vocitatur falso. E

A M B A R U M Margaritarum] hoc est, perforatarum & non perforatarum. alii legunt albarum Margaritarum. Actunius habet simpliciter Margaritarum. Non male ergo quis aget, si tam perforatarum quam non perforatarum, ana ℥ ℥ vi. & ℥. acceperit. ita ex utrisque unum fiet pondus, videlicet ut Nicolaus habet, ℥ ℥ xij. F

P. C. SCHOL.

Balsami] Opobalsami, legebat Cordus, auctor floris potius mentem interpretans & ponens, quam vocem eam quam repererat servans. Per Balsamum vero absolute scriptum, herbam ipsam ipsius Balsami fruticis intelligi vult Fuchs. Myrepsium Xylbalsamo, Carpobalsamo, Opobalsamo, & Balsamo, quatuor distinctis vocibus uti perhibens. Sed eundem Myrepsium quatuor illa simul in eodem usurpare medica-

medicamento, nec dicit nec demonstrat. Quare per Balsamum, Nicolaum succum seu Opobalsamum intellexisse, una cum Francis. Alexand. Apolline censeo.

B Sem. Napi.] Seminis Sinapis legit Fuchsius huius loco ex Myrepsso, cui & aliquot vetusta mea exemplaria consentiunt.

C Rhapontici.] Rhabarbari perperam legebat Cordus, indicante & id quoque Fuchsius quod à Rhapontico diversum est. Id ipsum autem admissim Dioscoridis descriptioni conveniens, hisce nuperrimis annis primum adferri denuo atque à peritioribus nonnullis cognosci cepit. Non ita diu enim eius uncias paucas (variusculum enim adhuc est) ex urbe Veneta, in qua tum agebat, ad me dono misit, non minus doctus, quam hacce in nostra arte si quis alius versatissimus atque diligentissimus Valerandus Dourens, Lugduni pharmaca nunc faciens. Verum in huius Rhap. penuria Rhabarbaro non incommode uteris.

D Amomum verum.] Rosa Hierichuntis vocata vulgo, Amomum hercle esse non potest, ut Matthiol. Fuchsius, & Francis. Alex. recte sentiunt. Quare eius utendum succedaneo.

E Sinonum.] Cordi mentem, ut neque Anquillara, non intelligit Francis. Alex. Apollo. Dicere enim volunt, Sinonum seu Sisonon verum, esse semen quoddam nigrum, acre, aromaticum, exiguum, Apii semini simile, eius herba, inquam, cuius imago ab Hieronymo Tra-

go, & Cordo, Sifonis nomine depicta est; ac cuius semen Belgii atque Germania officina Amomum falso vocitant, proque eo sinistre utuntur. Id ipsum interim si Simonum non fuerit, facultate cum illi sit satis vicinum, pro eodem usui esse poterit.

Ambarum Margar.] Cum ita legeret Cordus, una cum multis aliis, longe aliter sese res habet; nempe ut in contextu restitui.

CONTRA defluxiones capiti's frigore conceptas efficax est: oculorū lachrymas exiccat, dentium dolores lenit: adversus capitis cruciatum summopere prodest. Illitum fronti comitiales, insanos, vertiginosos, & in universum omnem capitis noxam mulcet. Tabidis, rufficulosis, humorem à thorace reicientibus, cardiacis, sanguinem excreantibus præsentis est auxilio, ischiadicis, coli & renum cruciatibus. Adversus iliorum noxam, difficultatem urinæ, & eiusdem stillicidium valet: calculos comminuit: omni ventris malo liberat. Quotidianis & tertianis febribus circa accessionis initium, suffervescato Stœchadis iusculo, medetur.

Diacodion simplex D. Mesua.

℞. Capitem Papaveris mediocrium *
 flaccidorum numero x.
 Macerata horis xliiij. in Aquæ celestis *
 sextario

sextario uno, coquantur ad tertias, id est, tam diu usque quo tertia pars aquæ super sit.

Colaturæ expressæ adde

Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥ iiij.

Mellis optimi ℥ j.

Coquantur ad perfectionem.

Diacodiū cōpositū vero ut fiat, addantur

Acaciæ, non ita aridæ, sed liquidæ

* Rubiæ tinctoriæ Hypocistidis

Croci Myrrhæ

Balaustiorum [*hoc est, florum malogranat. silvestrium*] ana ℥ j.

Ramich ℥ iiij.

FLACCIDORUM, id est, non omnino recentium, neque aridorum, sed medio habitu, qualia sunt pridie decerpta. Si vero sicciora fuerint
* capita, biduo materanda erant.

SEXTARIUS mensura genus est, quod si melle repleatur, pendet ℥ xxx; si oleo, pendet ℥ xvij, si vero aqua repleatur, pendet aqua ℥ xx. Hoc autem loco accipiendus est sextarius aquæ calæstis: ergo aqua oportet esse uncias xx ponderales. Variant tamen Auctores in sextarii definitione, ut inferius in unguentis dicitur.

HYPOCISTIS, id est, ut hodie corrupto nomine vocant, Hypocistidos.

RAMICH, compositio est peculiaris, quæ ponitur in Trochiscis.

MELLIS quantitas admodum parva videtur

detur esse in hac confectioe. Actuarius aliud
habet Diacodion; quod huic subiiciemus sta-
tim.

DIACODION simplex confert eis *
quibus ex capite ad pectus & ad pulmonē
subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa
tussis.

Compositum autem, naturæ impetum *
sistit, & sanguinis reiectionem à visceri-
bus thoracis.

Diacodion D. Actuarii.

℞. Capita Papaveris, neque perquam vi-
ridia, neque etiam ariditate exsucca,
numero xiiij.

Rosarum ☉ j. ☽ j. ♀.

Croci Acaciæ

Dulcis radicis [*id est, Glycyrrhizæ*] ana ʒ j.

Armenæ glebæ [*id est, Boli Armenæ*] ʒ β. *

Cinnamomi Hali

Hypocistidis *

Florū silvestris Punicæ [*id est, Balaustiorū*]
ana ʒ j.

Myrti Dauci ana ʒ j.

Corallii candidi [*id est, albi*]

Corallii rutili [*id est, rubri*]

Rhois culinarii [*id est, obsoniorum*]

Sanguinis Draconis

Florum Althææ ana ☉ j. [*seu ʒ ij.*]

Seminis Portulacæ ☽ j. ♀.

Capi-

Capita papaveris in caelesti imbre suffi-
cienti duos dies macerato, postridie ad
tertias coquito, & decoctum expressum ad
iustam consistentiam bulliat cum mellis
optimi ℞ ij. Postremo deposito ab igne
vase, species subtilissime tritas addeito, &
bene unito.

☉ hoc signum significat pondus, quod dicitur
Sicilicum: pendet autem tantum quantum ℥ ij. &
est quarta pars uncia unius.

H A L U S aut Halum sive Alum, est Conso-
lida saxatilis, id est, Symphytum petraeum, quod
hodie non habent Pharmacopola, ideoque necesse
est Symphyti, sive Consolida maioris radices acci-
pere. nam Galenus dicit, utile esse magnum Sym-
phytum, id est, Consolidam, ad omnia ad qua Pe-
traeum, id est, Alum.

R H U S Culinarium, id est, quod nunc vocant
Arabico nomine Sumach: oportet autem enuclea-
tum, & pulpam eius accipere.

A U X I L I O est, celiacis, dysentericis,
laevitati intestinorū, alvi profluvio, cum
aqua caelesti, in qua spodium ferbuerit
aut succinum torrefactum, vel cum stilla-
ticio rosarum liquore.

A *Diacastorium D. Nicolai.*

R. Castorii

Myrobalanorum citrinorum ana ℥ iij.

* minus ℥ j. β.

Assx

- Affæ foetida Myrrhæ *
 Euphorbii ana ʒ j. ʒ xvij.
 Aloës ʒ j. β. minus ʒ j. *
 Folii [*ant succedanei eius*]
 Artimonii [*id est, Pyrethri*]
 Glycyrrhizæ Tragacanthæ
 Calami aromatici
 Nitri Galbani
 Schœnanthi Opopanacis
 Spicæ Nardi Indicæ
 Sagapeni Nucis moschatae
 Castæ lignæ Leucopiperis
 Macropiperis Melanopiperis
 Xylobalsami [*ant succedanei eius*]
 Carpobalsami [*ant succedanei eius*]
 Colocynthidis Rhapontici *
 Styracis Calamitæ Zingiberis
 Cinnamomi ana ʒ j. ʒ ij.
 Staphysagriæ
 Dauci Fœniculi
 Petroselini Apii
 Sileris montani Baccarum Lauri
 Pétrolei Seminis Sinoni
 Styracis calamitæ rubræ [*id est, rufa pu-* *
rissima]
 Sanguinis draconis Cardamomi maioris
 & minoris
 Thuris Agarici
 Mastiches
 Salis Hammoniæ Zedoariæ *
 Anisi ana ʒ j. ʒ ix.
 Thym-

Thymbrae Hyssopi
 Chamædryos Pulegii
 Origani Balsamita
 Ocymi Brancæ usinae
 Dictamni [*videlicet Creensis*]
 Seminis Rutæ Aristolochiæ longæ
 Aristolochiæ rotundæ Ari
 Mabathematicum Asari
 Salviæ [*videlicet minoris*]

* Rosarum

Bdellii ana ẽ xvij.
 Epithymi Polypodii quercini
 Opopalsami [*loco eius olei Garyophyllorum*]
 ana ẽ xiiij.

Alypiados

* Capparis [*id est, radicis eius*] ana ẽ xij.

Anacardii Sabinæ Gentianæ

* Corticum rad. Mandragoræ ana ẽ x.

* Peucedani

Absinthii ana ẽ vij. Ireos ẽ iij. β.
 Mellis despumati triplum.

PETROLEUM hoc loco accipiendum est
 clarum, flavum atque liquidissima tenuitatis: &
 non nigrum & crassum.

STYRACIS rubra, id est, calamita rubra.
 hoc enim loco non est accipiendus cortex ille fuscus
 & aridus, quem vocant Thymiana, atque male
 Storacem rubeam: sed Styracis calamita purissima
 gutta, quibus rufus est color.

SALIS Hammoniæ, hodie dicunt Ar-
 moniæ. est autem hæc duplex. Facilius, quo

utuntur Chymista, Aurifabri & Aerarii; atque Nativus, qui ad medicinam recipitur. Cum autem careamus Nativo, necesse est eius loco Salem Gemmeum accipere. Nam hoc loco non requiritur Sal Hammoniacus factitius, ut puto; potest tamen tantilla eius portio tuto misceri tam numerosis simplicibus huius compositionis.

BRANCA *Vrsina*, hoc loco non significat eam herbam quam Germani Bernklavv vocant, foliis asperis, umbella & semine *Anethi*, odore & sapore cimum, radice acri & feruida: sed eam *Brancam*, qua in Italia *Vrsina* vocatur, radicibus longis, *Tragacantha* modo mucosis.

MABATHEMATICUM, aiunt esse Cauliculi silvestris succum. est autem Cauliculus seu Caulis agrestis id olus quod Cato & alii rei rustica scriptores apud Latinos *Brassicam silvestrem* vocant, cuius multa sunt species.

ALYPIAS, sive *Alypum*, quid sit, nondum constat; quidam interpretantur *Mezereon*, id est, *Chamelam*; sed falso. utrumque enim seorsum peculiari capite ab auctoribus depingitur: vires habet acres, & atram bilem per alvum purgandi: possumus autem eius loco accipere *Epithimum*, *Thymbram*, aut *Thymum*.

P. C. SCHOL.

Huius confectionis descriptionem cum non A esse

esse legitimam, sed corruptissimam, Euchsus & Franciscus Alexander merito conquerantur, eam nos hic sua integritati restituimus; quamquam non ex Euchsi Myrepsso depravatissimo, ut neque ex Francisci Apolline.

B Alypias sive Alypum.] Eius, quæ hoc nomine hodie cognoscitur, herbam affabre tibi Matthiolus in suis illis heroicis Commentariis depictam exhibet.

CONFERT cephalalgicis, epilepticis, vertiginosis, hemicranicis, paralyti omnium membrorum, & omnibus frigidis ægritudinibus, tempore frigido nocentibus.

Michleta D. Nicolai.

R. Myrobalan. citrinorum
Chebulorum

Indorū, omnium tostorum ana ʒ ij. β.

Myrobal. Bellericorum

Emblicorum tostorum ana ʒ ij.

Nasturtii tosti [id est, seminis eius] ʒ ij. β.

Cumini

Anisi

Fœniculi

Ammios

Carvi ana ʒ j. β.

Omnia cruda terantur, & macerentur in aceto vini modico xxiiij. horis, exiccantur cum insperso aceto; postea torreantur supra prunas: tostis addantur subsequencia:

Spo-

Spodii [*id est, Eboris usti*]

Balauftiorum.

Pulpæ Sumachii Mastiches

Gummi Arabici ana ʒ j. ʒ xv.

Omnia cum oleo rosato fricentur, & cōmiscantur cum Syrupi myrtini triplo.

Proprie valet ad hæmorrhoides, & ad ventris torsionem & rugitum lienterię, & dysenterię: & optima est omni solutioni ventris.

*Electuarium de Baccis Lauri**D. Rhasis.*

R. Fol. Rutæ siccorum ʒ x.

Ammios Cumini Nigellæ

Ligustici [*id est, seminis eius*]

Origani Carvi

Petroselinii *

Amygdalorum amarorum

Piperis nigri Piperis longi

Menthastri Dauci Acori

Baccarum Lauri

Castorei ana ʒ ij.

Sagapeni ʒ β.

Opopanacis ʒ iiij.

Mellis despumati triplū [*i. l. j. ʒ iiij. ʒ vij.*]

SAGAPENUM corrupto nomine vocatur

Serapinum in Pharmacopoliis.

VALET ad colicam & iliacam passionem; & doloribus intestinorum ex causa frigida vel ventōsa confert.

E

Diasa-

Diasatyrium D. Nicolai.

R. Testicularum Satyrii recentium densorum

Radicum Pastinacæ sativæ recentium
Radicum Secacul [*id est, Gritzelhorn*]

Nucis Indicæ Pincarum

* Pistaciorum ana ʒ xij. β.

Garyophyllorum

Zingiberis Anisi

Erucæ seminis

* Linguae avis [*i. seminis Fraxini*] ana ʒ v.

ḡ xv.

Cinnamomi Caudarum Scincorum

Seminis Bulbi ana ʒ ij. β.

* Moschi ḡ vij. β.

Mellis despumati optimi ℥ iiij.

SATYRIUM habet duas radices, unam solidam, alteram flaccidam; ex his tantum sumenda sunt densa & solida.

SEMINIS Bulbi. Bulbus vulgo non est cognitus. quare eius loco Vrtica semen accipere licet.

SCINCORUM. Notandum est in primis, non esse accipienda reptilia illa quadrupedia ex fossis, qua nos vocamus Wassermolchen, sive Wasser Eydecten, ut hactenus factitatum est. Veri autem Scinci iam denuo in copia afferuntur ex Alexandria Aegypti, quos à Materialistis expectant Pharmacopole in posterum.

POLLET contra vesicæ & renū imbecilli-

cillitatem: iis etiam auxilio est, qui urinā reddere nequeant: venerem stimulat, eamque certa de causa cessantem haud segniter restituit.

Diasatyriou aliud D. Mesue.

℞. Secacul albi & mundi, & elixati in decocto C cerum, quorū prima aqua in qua decoquebantur, sit effusa, ℞ j.

Testiculorum vulpis [herbæ] ℥ viij:

Radicis Raphani ℥ iij.

Radicis Lophi plani ℥ ij.

Terantur hæ tres radices posteriores, & infundatur super eas lactis bubuli aut ovilli tantum, ut lac duos digitos emineat, adiiçiendo Olei sesamini j

Butyri recentis non saliti ana ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate usque ad consumptionem lactis, & donec omnino remollitæ sint radices, & habeant iustā spissitudinem instar pultis crassioris: nam si aqueum quod in lacte & radicibus est, nō consumatur, situm contrahit hoc medicamentum.

Postea affunde omnibus hisce prædictis radicibus

Mellis despumati optimi ℞ vj.

Succi Ceparum recentium ℞ j. *

Coque omnia simul ad perfectā decoctionē, deinde ab igne depone, & insper-

ge subsequentium specierum minutissimum pulverem:

Caudarū Scinci, cū renibus & sumine, ʒ j.

Seminis Erucæ Zingiberis

Been albi Been rubi

Linguae avis [*id est, seminis Fraxini arboris*]

Seminis Nasturtii Cinnamomi

Piperis longi Seminis Bauciae

Seminis Napi

Pulpae seminis Asparagi maxime recentis
ana ʒ iiij.

Confice cum eis : ultimo vero adiciantur subsequentia:

* Pinearum mundatarum ꝑ j.

Fisticorum [*i. Pistaciorum mundatarū*] ʒ x.

* Cerebellorum passerum ʒ ij.

Confice & misce omnia optime, & aromatiza cum

Moschi boni ʒ j.

RADICIS Raphani, videlicet sativi, quam vocamus Rettich.

LUPH planum. Duplex est Luph (*id est, Serpentaria*), crispum scilicet & planum: Crispum folia habet divisa & crispa; Planum vero lata & plana veluti Aron, unde utrique nomen inditum est. Vulgo autem apud nos cavemus Luph, id est, vera Serpentaria: ideo eius loco accipiendae sunt radices herbae quam Aron vocant.

A TESTICULI vulpis] hoc loco non sunt accipiendi testes animalis, dicti vulpes; sed radices

dices Satyrii sive Orchios, qua habent similitudinem testiculorum vulpium. Vnde etiam nomen herba accepit. quia in re quosdam turpiter errasse scio.

NAPUS est paruum, oblongum, densumque rapum, cuius sunt species plures, Bayerisch rublein, Stechrublein, Merseburgisch & Bortfeldisch rublein.

BAUCIA est Pastinaca sativa sive Carota: Ghelbe moren Germani vocant.

FISTICUM sive Phisticum, idem est quod Pistachium sive Pistacium.

P. C. SCHOL.

Testiculi vulpis hoc loco.] Cordus hic Orchin cum Satyrione confundit, ut rite inquit Franciscus Alexand. Quare Orchios dictio delenda est.

VALET ad erectionem virgæ: multiplicat sperma, & desiderium coeundi.

Theriaca D. Andromachi ex Aëtio.

℞. Trochiscorum scillicitorum ꝓ xlviij.
Trochiscorum de vipera, seu Pastillorum
Theriacorum

Trochiscorum Hedychroi Piperis nigri
Opii Thebaici recētis anaꝓ xxviij. [al. 24]

Rosarum siccarum Scordii Cretici

Seminis Buniadis agrestis Iridis Illyricæ

Agarici albi Pontici [id est, in Ponto nati]

E ꝓ

Cinna-

Cinnamomi Succii Glycyrrhizæ ficii
Opobalsami [*loco eius olei Caryophyllorum*]
ana 3 xij.

Myrtiæ Troglodyticæ

Croci Cilicii Zingiberis

Rheupontici [*id est, Rhabarbari*]

Radicum Quinquefolii

Calaminthæ montanæ Marrubii comarū

Stæchadis cacuminum & foliorum

Petrofelini Macedon.

Costi recentis [*videlicet veri, non adulterini*]

Piperis albi Piperis longi

Distamni Cretici Thuris masculi

Schœnanthi [*id est, Iunci odorati floris*]

Terebinthinæ Chiæ [*id est, in Chio insula nata*]

Casiæ fistulæ [*videlicet Castalignea vera*]

Spicæ Nardi ana 3 vj.

* Gentianæ radice Polii comarum

Styracis calamitæ Sefelios Massiliensis

A Abroroni Seminis Thlaspios

Ammi Chamædryos comarum

Chamæpityos comarum

Hypocistidis succi Malabathri foliorum

Spicæ Celticæ [*id est, Spica Romana*]

Anisi Helladici [*hoc est cognomen Anisi, à regione, ubi optimum est*]

Mei Athamantici [*vulgo Mea*]

Fœniculi seminis

* Sigilli Lemnii [*aut eius paruria Boli Armenæ*]

Chalcitidis semiasfatæ

Amomi racemi Acoti radice

Phu

Phu Pōtici [*accipe verū, quod in hortis colitur*]
 Carpobalsami Hyperici cacuminum
 Acaciæ liquidioris Gummi vermiculati *
 Cardamomi ana ʒ iiij.
 Dauci Cretici Galbani puri
 Opopanacis Sagapeni Persici
 Bituminis Iudaici [*id est, Asphalti*]
 Centaurii minoris comarum Castorii
 Aristolochiæ tenuis ana ʒ ij.

Vini veteris odorati quantum liquoribus
 & gummis dissolvendis satis fuerit.

Mellis despumati optimi triplum, hoc est
 ℞iiii. ʒ. vi. ut sequetur paulo post.

Confice sic: Cinnamomum Crocumq;
 (ut Aërius vult) unumquodque per se te-
 rito, & si voles etiā Rhabarbarū & Hedy-
 chroos Trochiscos: misce deinde invicē
 optime: postea reliquas herbas ac radices,
 & omnia arida similiter tūdito, semper si-
 milia cum suis similibus, aromata per se,
 ac reliqua etiam per se seorsum. Postea (si
 Aërium imitari est animus) Crocum, Ca-
 siam, Cinnamomum, & Lemniam terram
 in pila cū vino optimo tere atq; unito, ac
 reliqua omnia secundum attem addito, &
 melle despumato universa excipito.

Ego vero ita præparare consuevi, simili
 fere ratione:

℞. Piper nigrum Piper album
 Piper longum Iridem Illyricam
 Zingiber Costum

E 4

Amo-

Amomum [*aut eius succedaneum*]
 Acorum Cardamomum Carpobalsamum.
 Incidenda minutim cōcidito, & in minu-
 tissimum pulverem conterito, & per an-
 gustissimum cribrum excernito: postea in
 scatula diligēter, ne expiret, obstructa re-
 ponito, donec reliquis admisceas. Postea
 ꝛ. Radices Quinquefolii Gentianam
 Meon [*aut eius succedaneum*] Phu
 Dauici Cretici radicē [*aut eius succedaneum*]
 Aristolochiæ tenuis radicem Rosas
 Trochiscos scilliticos
 Trochiscos de vipera
 Scordium Calaminthen montanam
 Martubii comas Stechadis comas
 Dictamnem Creticum Schoenanthum
 Folia montani [minoris] comas
 Abrotonum Chamædryos comas
 Chamæpityos comas
 Nardum Celticam Hyperici comas
 Centaurii minoris comas, atque
 Castorium, & semina omnia;
 Concidito omnia minutim, teritoq; in
 tenuissimum pulverem, & per angustissi-
 mum cribrum excutito. Excussum pulve-
 rem prædicto quem reposuisti adijcito,
 diuque donec perfecte commisti sint, in
 mortatio terito; adhibita diligēti cura, ne
 quid inter tundendū excernendumq; pe-
 reat, aut temere ponderi decedat: mox è
 mortatio exemptum pulverem iterum ne
 expi-

expiret reponito, usq; quo omnia conficiantur. Interea ℞ Agarici optimi albissimi, atque in longa rectaq; capillamenta fissilis, frustra electa: ab his scobē deradito ad ℥ i. sed quia non facile per se tunditur, neq; etiā cū aliis, propterea quod in pulverem volatilem resolutus evanescit, ita ut multum ponderi eius decedat, ideo ad scobem Agarici prædictam infunde optimū vinum, & fac Trochiscos minutos in tepida umbra exiccandos: exiccatos minutissime contundito, atque per cribrum excernito angustissimum: excerni deinde Agarici cape pondus, quod requirit compositio, videlicet ℥ xij. & prædicto pulveri summa diligentia cōmisceto: quo facto,

℞. Opium

Succum Glycyrrhizæ

Myrrham Acaciam

Gummi Hypocistida.

Concidito omnia in minutas partes & mistis superinfundito vini optimi quantum dissolvendis atque eliquandis succis satis fore conieceris: exprimito: postea per rarum colum liquefactam & modice calefactam pultriculā colato, ita ut nihil præter sordes in colo remaneat. Quod si succi & liquores isti sordidi & surculis foliisq; pleni fuerint, ponderi eorum aliquid addendum esse facile æstimare quis potest, quod in sequentibus densatis liquoribus

E 5

etiam

etiam observandum est. Deinde

℞. Galbanum

Opopanacem & Sagapenum. hæc affuso optimo vino, modeste supra prunas dissolvantur, & per rarum linteum fortiter exprimantur: his dissolutis,

℞. Thus masculum

Bitumē Iudaicum. terantur quam minutissime poterunt, addendo Terebinthinā, & sincerissimam, aut ex scobe ac sordibus expressam Styracem: dissolvantur leno admodum igne, cū mellis despumati sufficienti copia; & ita calidā puliculā postea cū reliquis calentibus misceto, & diligēter rudicula agitato, ne rursus in grumos concrecant Thus & Bitumē, ubi refrixerint: quapropter aliquid de contusorum pulvere est admiscendum.

Quod si hoc modo dissolvere, & miscere diffidas, Bitumen & Thus una cū reliquis aridis tundito, & tantum Styracem atque Terebinthinam dissolvito, atque melli despumato calenti admisceto. his factis,

℞. Cinnamomum

Malabathrum [*aut eius succedaneum*]

Casiam fistulam veram

Trochiscos Hedychroi

Spicam Nardi Indicam; & simul tundito in tenuissimum pulverem:

Postea

℞. Crocum

Rheon

Rheon sive Rhaponticum, (id est, quod
 hodie Rhabarbarum vocatur;) & unum
 quodq; seorsum tūdito, deinde iis misce-
 to Trochiscorū Hedychroi Cinnamomi
 Casiæ Spicæ Nardi
 Croci & Rhei Pontici, pulveres, diligen-
 tissime.

Postea

℞. Mel optimū & aromaticum, quale è
 Lithuania Dantiscum affertur: despume-
 tur sedulo: despumati postremo mellis su-
 me ℥ xiii. ʒ vj. ex eo modicum infunde in
 amplum ahenum ex aurichalco factum, &
 insperge paulatim commistos paulo ante
 Trochiscorum Hedychroi, Cinnamomi,
 Casiæ, Spicæ, Croci & Rhei Pontici pul-
 veres; alternis vicibus mel despumatum
 tepidum, atque pulveres iniiciendo: quæ
 diligentissime interim pistillo ligneo agi-
 tanda sunt. Cum hæc optime fuerint cō-
 mista, & floridum puniceumque colorem
 contraxerint, inticito Lemniam terram
 antea subtilissime per se, deinde cū vino
 tritam, & una etiam Chalcitida assatam;
 quam hoc modo affabis: Accipe purissimæ
 Chalcitidis circiter ʒ ii. eā in fictile non
 ita profundū iniectam; supra prunas po-
 nito, donec liquefiat & bulliat: deinde
 ab igne aufero, & abiicito id quod in su-
 perficie durū est atq; rufescit, & ex medio
 eius sume ʒ iiij. & cum vino tritam atque

E 6

dissolu-

dissolutam medicamento admisce. Postea paulatim etiam infundito tepefactos liquores & succos quos anrea in vino dissolvisti; alternis vicibus succos, mel & reliquos pulveres, quos primo contrivisti, iniiciens; simul etiã admisce Styracem, Terebinthinamque & Opopobalsamũ; ita ut omnia exactissime admisceantur: atq; sigillatim mel & pulveres commisce, donec universa unita & in unam substantiã redacta sint; assidue agitando, ne grumi aliqui relinquuntur, aut nodi.

Postquam vero optime totã confectio-
nẽ miscueris, indito in vas ex densa materia factum, videlicet ex plumbo albo, quod hodie stannum appellant: oportet vero ut tertia aut quarta pars vasis relinquatur vacua, ut effervescentes medicamentum attollere se queat, nec effluat. Reponendum autem est hoc medicamentum, donec ferveat, in tepido & sicco loco: postquã vero subsederit, in frigido & sicco loco conservandum erit. Porro ego hac ratione præparavi Theriacem: alii vero paulo aliter cõficiunt. Sed omnium pessime faciunt, qui succos & liquores & reliqua omnia simul tundunt, & postea tusum pulverem impuro melli incoquant. Animadvertendum etiam est, ne vini plus quam opus sit liquoribus & succis dissolvendis adfundatur. Nã si ultra modum vinũ suc-
cis

eis addatur, situm cōtrahe Theriaca: pro-
 pterea etiam non cōsuevi Casiam, & Cro-
 cum, & Cinnamomum vino peimiscere,
 sed mel. nam aquosius est vinum nostras.
 quod intelligentes quidam ex recentiori-
 bus, qui de Compositis medicamentis
 scripserunt, iubent pro vino accipere co-
 ctū mustum, hoc est, sapam, passam aut de-
 fiutum. quibus tamē non assentior. Nam
 hęc vina sunt spissiora, quam ut in eis cō-
 creti atq; densati succi, & liquores dissol-
 vi queant. Nam eius tantum rei gratia vi-
 num Antidoto huic permiscere soliti sunt
 veteres. quos & nos imitabimur.

*Hac descriptio est sumpta ex Aëtio: paulo post
 ponetur ea quam transtuli ex Græco carmine
 Andromachi senioris.*

V I P E R A E serpentes sunt in Italia: inde
 etiam facti ex eis Trochisci petendi sunt.

T R O C H I S C I Hedychroi, inferius in Tro-
 chiscis describentur.

P I P E R I S nigri. Andromachus senior, qui
 inventor est huius compositionis, hoc loco habet
P I P E R longum, in Carmine Elegiaco Græco.

S C O R D I I Cretici. Optimum Scordium
 nascitur in Creta insula: nos interim nostrate
 utamur, satis efficaci. Porro verum Scordium
 herba est Chamædrii similis, odore aliquo Allii; &
 nullo modo Allium silvestre, ut hactenus magno
 errore crediderunt: nascitur in Saxonia, quæmad-
 modum & circa Nurembergam.

110 CONFECTIOES

BUNIAS, id est, *Napus*; quid vero sit *Napus*, dictum est in *Diasatyrio Mesue*, & antea etiam.

MYRRHAE *Troglodytica*. *Troglodytae* populi sunt *Arabibus* vicini, apud quos optima nascitur *Myrrha*.

OPOBALSAMO vero caremus: ideoque eius loco accipiendum est *succedaneum* aliquod, vel ut est *oleum Caryophyllorum*.

CROCI *Cilicis*, id est, in *Cilicia Asia* regione nati, & idem est quod *Crocus Orientalis*.

RHAPONTICUM hoc loco significat *Rhabbarum*. nam magna illa radix quam hodie *Rhaponticum* vocant, falso hoc nomen habet.

COMÆ sunt folia & flores plantarum.

PIPERIS *longi*. *Andromachus senior* hoc loco habet **PIPER** nigrum: *Junior* vero *Andromachus*, id est, *Senioris* filius, ordinem nigri & *longi* *Piperis* invertit, quem in hac compositione sequimur, paulo post etiam *Senioris Theriacen* adscripturi.

DICTAMNUS *Creticus* folia habet alba, lanugine obducta, gustu acria ut *Thynnus*: affertur rursus ex *Creta* insula ad nos.

CASIA fistula hoc loco significat *Casiam* ligneam veram, que iam iterum affertur, estque *Cinnamomo* similis.

POLIUM *montanum* duplex est: unum pluribus surculis fruticosum, ac humi sparsum: alterum candidius, & rectius se attollens. Maius nascitur apud nos; minus affertur ex Monte

Monte

Monte Pessulano: & ha sunt veri polii species, & totam hiemem vivens, ut *Lauendula* aut *Thymus*. Vulgo non habuerunt verum *Polium Pharmacopola* usque ad hoc tempus.

STYRAX, id est, *Storax calamita*. Accipienda autem est hoc loco purissima eius resina in micis concreta.

SESELIOS, id est, *Sileris montani*. Dicitur autem *Massiliense*, à provincia *Massiliensi*, in qua provenit optimum.

THLASPI est species agrestis *Nasturtii*, quae passim nascitur secus vias, semine rufo, sapore acro & glutinoso: quod ut habeant diligenter curent *Pharmacopola*. Vocatur Germanice *Wege-ressen*.

CHAMÆPITYS vera est *Iva*. herba est tenuibus foliis, floribus parvis & luteis: nascitur copiose ad *Rhenum* in *Franconia*, in vineis & agris quiescentibus, praesertim *Spira*, *Wormacia*, & *Wirtzburgi*, & aliis locis.

MALABATHRUM est *Folium Indum*, cuius succedaneum est *Spica*, tam *Indica*, quam *Cellica*.

MEU, seu potius *Meum* non habemus: loco eius sumimus *Seseli Creticum*, id est, *Bervvurtz*, aut potius *Sison* hoc loco: inferius enim sequitur *Daucus Creticus*.

SIGILLUM Lemnium, id est, terra *Sigillata*, quae signatur in *Lemno* insula, in qua effoditur haec terra: in cuius defectu sumatur *bolus Armenus Levanticus*, [seu *Orientalis*.]

CHAL-

C **CHALCITIS** hodie non à quorvis cognoscitur: est autem Vitrioli nativi species. Hac qui carent, accipere possunt Vitriolum viride optimum, quale est Goslavianum in Saxonia. Porro Andromachus mihi videtur Calcitida Theriaca miscuisse, nigri coloris gratia: qui color ab omnibus in Theriaca requiritur sine aliqua ratione. Mihi itaque videtur non necessario eam addi. Nam horribili & aruginoso sapore totam compositionem inficit. At cum ego aliquando in Theriaca compositionem non adiecissim Chalcitida, saporem gratiorem acquisivit hoc medicamentum. Consulantur igitur hac de re Doctores Medici.

A M O M O vero caremus: eius loco accipimus Carpesium, aut Acorum verum, id est, nostrum Calamum aromaticum.

A C O R U S verus, est illa radix quam hodie falso vocant Calamum aromaticum.

A C A C I A, succus est fustus ex arbore, è qua distillat gummi Arabicum. Loco eius accipimus silvestrium Prunellorum succum inspissatum.

G U M M I vermiculati, id est, Arabici gummi, quod concretum est in grumos vermium figura.

D A U R C I Cretici vice accipere licet Seseli Creticum, id est, Berberitz; videlicet radicem eius.

S A G A P E N U M hodie vocant Serapinum; quod in Perside optimum provenit. Senior Androma.

Thromachus Sagapeni habet 3 iiij.

Junior vero tantum 3 ij.

ARISTOLOCHIA tenuis, id est, Aristolochia nostra longa vulgaris.

P. G. SCHOL.

Abrotoni] hanc dictionem, in Aëtio à Crna-
rio verso, non reperit. A

Rhaponticum.] Id ipsum à Rhabarbaro
differre, alibi diximus. Radix autem illa magna
que Rhapontici nomine in officinis passim prostat,
Centaurium magnum Dioscoridis est. B

Chalcitis.] Chalcitida commode ac necessa-
rio semper Theriaca immiscendam esse, una cum
L. Fuchsio, & Franc. Apolline censemus: Simul-
que somnium esse, aruginosum & horridum eius
saporem in Theriaca præ cæteris perferri, ut ima-
ginantur nonnulli, scimus & dicimus. Rationibus
autem hac aliisque qua scholium profero, confir-
mare, compendii egestas cum non permittat, in
nostrum opus, si fauerint Superi, ea omnia asser-
vantur. C

Theriaca in omnibus antidotis ob mul-
tiplicè usum potiores partes obtinet. Est
enim famosa & salubris contra genera æ-
gritudinū plurima. Valet enim ad graviissi-
mas passiones totius corporis humani:
Epilepticis, catalepticis, apoplecticis, ce-
phalalgicis, stomachicis, hemicranicis
prodest. Ad raucedinem vocis, & constri-
ctionem pectoris optima est: arteriacis,
asthma-

aſthmaticis, hæmoptoïcis, ictericis, hydropicis, peripneumoniacis, ilioſis, & vulnera in inteſtinis habentibus: Nephriticis, calculoſis & colicis ſubvenit. Mēſtrua educit, & fœtum mortuum expellit. Lepras, & variolas, & frigus periodicum, & cæteras paſſiones inveteratas emendat. Præcipue contra omnia venena & ſerpentium morſus & reptilium valet. Sed diverſa eſt eius doſis pro quantitate & qualitate uniuſcujuſque paſſionis. Omnem defectionem ſenſuum releuat. Cor, cerebrum, hepar, ſtomachum conforrat. Totū corpus incorruptum ducit & cuſtodit.

Theriaca Andromachi Senioris è carmine eiufdem elegiaco translata.

R. Trochiſcorum Scilliticorum ꝓ xlviij.
 Trochiſcorū Theriacorum Piperis longi
 Liquoris Papaverini [*id eſt, Opii*]
 Magmatis Hedychroi ana ꝓ xliiij.
 Foliorum Roſarum ſiccarum
 Iridis Illyricæ [*id eſt, Ireos*]
 Cyanæ Glycyrrhiſæ
 Seminis Buniadis [*id eſt, Napi, vulgo Beyeriſche rublein*]
Scordii
 Liquoris Baſſami [*loco cuius olei Caryophyllorum*]
 Cinnamomi Agarici ana ꝓ xij.
 Myrrihæ

- Myrrhæ Costi Croci Coricii
 Casiæ [id est, Cassia lignea vera, aut succedanei
 eius]
 Nardi Indicæ
 Iunci Arabici [id est, Schœnanthi]
 Thuris [videlicet masculi & electi]
 Piperis candidi Piperis nigri
 Comarum Dictamni [id est, foliorum & flo-
 rum Dictamni Cretici veri]
 Marrubii
 Rheii [i. quod hodie vocatur Rhabarbarum]
 Stœchadis
 Petroselinii [id est, seminis eius]
 Calaminthæ [i. Calaminthi montani tenui-
 Lachrymæ Terebinthi Libytiadis (folii)]
 Zingiberis
 Quinquefolii [i. radicum eius] ana ʒvj.
 Polii [videlicet montani & albi, quod è Lugdu-
 no affertur]
 Chamæpityos
 Stryacis [i. Storacis calamita, sincera & electa]
 Mei [quod vulgo Meiu vocatur]
 Amomi racemosi [aut succedanei eius, ut su-
 Nardi Galaticæ [id est, Celtice] (pra)]
 Rubricæ Lemniæ [id est, terra sigillata vera,
 aut Boli Armeni, ut supra]
 Phu Pontici
 Chamædryadis Creticæ [i. Chamædryos vera]
 Foliorū Malabathi [eius loco ponatur Maci]
 Chalcitidis tostæ
 Radicis Gentiadis [id est, Gentianæ]

Anisi

Anisi Succo Hypocistidis
 Fructus Balsami [*id est, Carpobalsami; pro
 quo etiam succedaneum sumatur, sicut supra
 facta est mentio*]

Gummi splendi Seminis Fœniculi
 Cardamomi Indici [*id est, minoris*]
 Sefelios tenuis Lachrymæ Nigræ spinæ
 Thlaspios Hyperici Ammios

Sagapeni ana ℥ iij.
 Castorei Aristolochiæ tenuis

Seminis Dauci Bituminis
 Liquoris Panacis [*id est, Opopanacis*]

Centaurii [*videlicet minoris*]

Chalbanidis pinguis [*id est, Galbani recentis & puri*] ana ℥ ij.

Confice cum vino & melle. Hactenus Andromachus.

Vini autem tantum accipias, quantum liquoribus & succis dissolvendis satis fore coniecero, ut proxime dictum est. Mellis vero optimi accipe ℥ xiiii. ℥ iij. ita detrahis Mellis ℥ iij. de priori Theriaca, quia huic desunt Abrotani & Acori ana ℥ iij.

Confice autem & hanc Theriacam ut proximam.

Andromachus, Nervoni medicus, primum condidit medicamentum hoc, eique declarationem heroicis carminibus descriptam, inuicupavit. sed Galenus mutata forma, compositionem reddidit meliorem.

TROCHISEI Theriaci, sunt Trochisci
 de

de vipera sive de Thiro, ut hodie vocant.

MAGMA hedychrom, i. Trochisci hedy-
chroi, quos Avicenna vocat Alindaracaron: quo-
rum compositionem in tractatu de Trochiscis in-
quire.

CYANEÆ, id est, Carulea vel nigra Glycyrrhizæ, seu, ut hodie vocant, Liquiritia, qua nigrum colorem habet. Intelligit autem Andromachus succum Glycyrrhizæ.

CROCUS Coricius, id est, in Corico Siciliae monte nati, hoc est, Croci Orientalis.

LACHRYMÆ Terebinthi Libyftiadis, id est, Resina Terebinthina Libyca, in Libya Aphrica regione nata. Eius loco nos accipere possumus Laticis resinam, qua ubique in Germania Terebinthina improprie vocatur.

MEI loco, quo caremus, possumus accipere Selsi Creticum, id est, Berovurtz; aut semen nigrum & odoratum, quod hodie vocant improprie Amomum, veteres autem Sison.

PHU Ponticum, non est Valeriana vulgaris, sed ea herba qua in Hestia vocatur Theriacskraut, vel Gartenseliunck.

MALABATHRUM non habemus: eius loco accipe Spica Romana radículas, vel Spica Romana & Macis ana partes aequales, ut Arabes præcipiunt; vel Cassiam ligneam veram.

RADICIS Gentiadis, id est, Gentiane, à Gentio Illyrici rege sic appellata, qui eam primum invenisse creditur.

GUMMI splendidi, i. mundi, sinceri & translucidi,

lucidi, videlicet Gummi Arabici cognominati.

NIGRA vel carulea spina, est arbor que alias dicitur Spina Ægyptia, ex qua manat gummi Arabicum. Per lachrymam vero eius Andromachus intelligit succum eius, qui Acacia vocatur, & fit ex fructu siliquaceo huius spina: eius loco accipimus succum Prunellorum agrestium.

SESELI tenue, est Sefeli Creticum, quod ex omnibus speciebus Sefelios minimum & tenuissimum est. Germanice vocatur Berwurtz. Potest tamen etiam vulgare intelligi.

DAUCUS, id est, Daucus Creticus. Hoc loco eius vice accipe semen Pimpinella nostrati, aut radices Sefelios Cretici. nihil enim refert, quibus accipiantur in hanc compositionem. Est autem Sefeli Creticum, quod Germ. vocatur Berwurtz.

ARISTOLOCHIA tenuis, est illa que apud nos nascitur, longa cognomento, cuius radices gracilitate sua & longitudine imitantur samenta vitium.

Theriaca Diatessaron D. Mesue.

℞. Gentianæ Baccarum lauri Myrrhæ
Aristolochiæ rotundæ ana ℥ ij.
Mellis despumati optimi ℥ ij. id est, ℥ xxxiii.

DIATESSARON, hoc est, ex quatuor simplicibus composita.

ARISTOLOCHIA rotunda, non est illa
radix

radix quam nos Hohwurtz vocamus: sed alia multo maior & tuberosa, intus solida, colore buxi flava, odore & sapore similis Aristolochia longa nostrati. Affertur ex Italia & Helvetia.

THERIACA antidorus Diatesaron ad affectus frigidos, tum cerebri, ut epilepsia, paralysem, spasmus cynicum: tum ventriculi, ut inflationem, & ab ea dolorem, tardam concoctionem: tum denique hepatis, ut hydropem, cachexiam, obstructionem. Præterea morlui Scorpionis, & potioni veneni confert.

Mithridatium ex Damocratis Græco carmine in Latinam linguam translatum.

℞. Myrrhæ Arabicæ Troglodytidis
 Croci Agarici Zingiberis
 Cinnamomi Spicæ Nardi
 Thuris [videlicet electi]
 Thlaspios ana 3 x.
 Sefelios
 Opobalsami [aut olei Garyophyllorum]
 Schœni [idest, Squinanthi, ut hodie vocant]
 Stœchadis Terebinthinæ Chalbanæ
 Costi [videlicet veri & aromatici]
 Piperis longi Castorei Pontici
 Succu Hypocistidis Styrcis bonæ
 Opopanacis

Folii

Folii Malabathri recentis [*aut succedanei eius*] ana ʒ viij.

Cassia nigra [*lignea aut succedanei eius*]

Polii Piperis albi Scordii

Seminis Dauci Cretici

Fructus Balsami [*aut succedanei eius*]

Cypheos Bdellii ana ʒ viij.

Nardi Celticæ purgatæ Gummi

Petrofelini [*id est, seminis eius*]

Opii papaveracei

Cardamomi Seminis Fœniculi

Gentianæ Foliorum Rosarum

Dictamni Cretici ana ʒ v. boni ponderis.

Anisi Anii

Acori [*sive Calami aromatici*]

Phu Sagapeni ana ʒ iij.

Mei Athamantici Acaciæ

Ventris Scinci [*videlicet veri*]

Fructus Hyperici [*id est, summitatum eius*]
ana ʒ ij. β.

Vini quantum sufficit.

Mellis mensuram convenientem.

VINI quantum sufficit, id est, quantum satis est succis & liquoribus dissolvendis.

MELLIS mensuram convenientem.] In Græco est σάκχαρον, quod idem significat. Sint autem mellis optimi odorati & despumati ℞. ʒ viij. ʒ ij.

CIPHI sunt Trochisci qui ad odorem suffragantur. eius compositio habetur in tractatu de Trochiscis.

N A R.

NARDUS *Celica, est Spica Romana. Pur-
gata, id est, à paleis, terra & sordibus munda-
ta. Radices eius tantum debent accipi.*

ARIUM, in Græco est *A'ε'is*, id est, *Arius*, quod
nomen apud nullum alium auctorem in Mithri-
datio scriptum invenitur. Intelligit autem Da-
mocrates per *Arionem*, sive *Arium*. *Aron*, id est,
Arum, quantum ego ratiocinari possum. nam
Aron egregiam facit contra venenata medici-
nam.

ACACIA vera *caremus*: accipe ergo loco
eius succum *Prunellorum* diligenter spissatum;
aut alium quendam, quem Doctores substi-
tuunt. Nos inferius ponemus *Acaciam succeda-
nam*.

P. C. SCHOL.

Arii] *Asari* potius legendum esse, ex Græcis
nonnullis exemplaribus, existimo.

MITHRIDATICUM proximum est
in qualitate & virtute *Theriacæ*, & parum
differunt, nisi forte quod *Theriaca* est
parum calidior, & potentior contra vene-
na serpentum. Curat omnes passiones ca-
pitis virorum vel mulierum, si fuerint ex
frigidityte: & maxime melancholicis &
timidis, epilepticis & hemicranicis con-
fert, & dolorem supercilii patientibus
& lachrymantibus oculis: & ad omnia
capitis vitia vel aurium subvenit. Den-
tium doloribus & palato, & omnibus vi-
tiis

F

tiis

tiis oris & maxillarum medetur, si super
locum dolentem ponatur, & itidem ad
modum emplastri ponatur in tempori-
bus, unde fit discursio. Synanchen solvit.
Apoplecticis, tussientibus, asthmaticis,
hæmoptoicis, peripneumonicis, & om-
nibus doloribus qui intra corpus huma-
num fiunt, succurrit: Iliacis, dysenteri-
cis, & lientericis confert, si detur cum
decoctione balauustiorum: Extensionem
humerorum: tetanos sive spasmos patien-
tes, & paralyticos sine mora sanat: Dia-
phragmati & hypochondriis subvenit.
Rhenibus & vesicæ opitulatur. Calculos
* frangit. Menstrua provocat, omniaque
vitia matricis excludit: Arthriticam at-
que Ischiasim patientibus, & podagricis
singulare præsidium est. Præcipue datur
contra venena omnia. Venenatos mor-
sus, sive rabidi canis, seu cuiuscunque re-
ptilis, impositum sive bibitum, cum ma-
gna admiratione emendat. Quotidiana-
riis & quartanariis etiam ante horam ac-
cessionis cum vino tepido datum, mirifice
prodest.

*Mithridatium aliud, ut ex Cleopatro
& Antipatro Galenus & Aëtius
excripserunt.*

℞. Myrrhæ ʒ vij. β. ʒ iiij.
Nardi tantundem

Cruci

Croci	ʒ	vii.	ʒ	iiij.	
Opii	ʒ	iiij.	ʒ	ij.	β.
Styracis	ʒ	v.			
Cinnamomi	ʒ	vi.	ʒ	iiij.	
Castorei	ʒ	vj.	ʒ	j.	
Polii	ʒ	vj.	ʒ	iiij.	
Scordii	ʒ	vij.	ʒ	iiij.	
Zingiberis	tantundem.				
Colti	ʒ	vj.	ʒ	iiij.	*
Piperis albi	ʒ	v.	ʒ	ij.	
Piperis longi	ʒ	vj.	ʒ	iiij.	
Seselios	ʒ	v.	ʒ	ij.	*
Abrotoni	tantundem				
Petrofelini	[videlicet seminis]	ʒ	iiij.		
Dauci seminis	ʒ	vi.	ʒ	iiij.	
Cassæ	ʒ	v.	ʒ	iiij.	
Thuris	ʒ	vj.	ʒ	ij.	
Succi Hypocistidis	ʒ	vj.	ʒ	j.	β.
Nardi Gallicæ	ʒ	iiij.			
Fœniculi seminis	ʒ	iiij.			
Nardi Indicæ	ʒ	iiij.			
Acori	[aut Calami aromatici]	A			
Phu Pontici	Sagapeni				
Fructus Balsami	[aut succedanei eius]				
Hyperici					
Iridis Illyricæ	[id est, Ireos]	ʒ	ij.		
Rubricæ Lemniæ	[loco eius Boli Levantici]				
	ʒ	vj.			
Lumborum Scinci	[videlicet veri]				
Cypheos	ana tantundem, id est,	ʒ vj.			
Acaciæ	Gummi	Cardamomi			
	F 2	Pele-			

Pelecini ana ꝑ ij.

Thlaspios ꝑ vj. ꝛ iiij.

Gentianæ ꝑ iiij. Anisi ꝑ iiij.

Rosarum siccarum ꝑ iiij.

Mei Athamantici tantundem

Schœni [*id est, Squinantibi.*] ꝑ vj. ꝛ iiij.

Opopanacis ꝑ vj.

Galbani ꝑ vj. ꝛ iiij.

Opobalsami tantundem [*cuius loco, ut supra, olei Garyophyllorum*]Aristolochiæ [*videlicet rotunda vera*] ꝑ j.

Hyslopi ꝑ iiij.

Marrubii ꝑ j.

Chamæpityos ꝑ iiij.

Libanotidis ꝑ v.

Terebinthinæ ꝑ vj. ꝛ iiij.

Mellis Attici quod sufficit.

Vinum ne addas. Haftenus Cleopantus
& Antipater.

Mellis autē despumati optimi & odorati fume ad totam confectiōem ꝑ vj. ꝑ vj. ꝑ vj. Vinum ne addatur præcepit Cleopantus: ideo in aceto sunt dissolvendi liquores concreti, ut Sagapenum, Popanax & Galbanum. Confice secundum artem.

MELLIS Attici nobis copia non fit, ideoque aliud, quod optimum fuerit, recipiendum erit.

Compositio hac est valde mendosa in ponderibus apud Aetium: apud Galenum vera est

est emendatior. Rursum simplicium numero aliqua desunt apud Galenum, quae ex Aëtio confectioni huic restitui. Aëtius hunc Auctorem vocat Cleopatrum, Galenus vero Cleophantum.

¶ Hic character significat obolum: est autem obolus pondus $\text{ᶒ}\beta$. scrupuli videlicet dimidium: itaque vi. oboli faciunt 3j .

NARDUS Indica hoc loco non significat Spicam Nardi Indicam, sed Malabathrum, id est, Folium Indum, quod Nardi est species, & in India gignitur. Aëtius propterea hoc loco pro Nardo Indica habet Phyllon, id est, Folium Indum, cuius loco accipe Castiam ligneam veram, quae Cinnamomo est similis; aut Macis & radicem Spica Romana ana 3ij .

ACORI, id est, radice quae nunc improprie vocatur Calamus aromaticus.

PELECINI, i. seminis eius. In eius peninsula accipe semen Nigella agrestis & cornuta. Est autem omnino similis vera Nigella. nascitur in agris.

LIBANOTIS hic non significat Rosmarinum, sed Angelicam silvestrem minorem. Nam plures sunt Libanotidis species. Semen autem eius accipidebet, quod Cachrys vocatur.

P. C. SCHOL.

Nardi Indicae.] Galenus & Aëtius hic non A Nardi Indica, sed Fol. Malabathri legunt.

F 3

Mithri-

Mithridatium D. Andromachi.

℞. Glycyrrhizæ	ʒ	vij.	ʒ	ʒ	iiij.
Opii	ʒ	iiij.	ʒ	ʒ	ij.
Castorei	ʒ	vj.			
Pelii	ʒ	v.	ʒ	ʒ	ij.
Costi	ʒ	v.	ʒ	ʒ	ij.
Nardi Spicæ	ʒ	vj.	ʒ	ʒ	ij.
Castæ [videlicet vera]	ʒ	v.	ʒ	ʒ	ij.
Thuris	ʒ	vj.			
Seselios	ʒ	v.	ʒ	ʒ	ij.
Succi Hypocistidis	ʒ	vj.			
Acori [id est, Calami aromatici]	ʒ	vj.	ʒ	ʒ	ij.
Scordii [videlicet veri]	ʒ	vj.	ʒ	ʒ	ij.
Folii [loco eius sumatur Macis]	ʒ	iiij.			
Gallii	ʒ	v.	ʒ	ʒ	ii.
Cypheos	ʒ	vj.	ʒ	ʒ	ij.
Myrrhæ	ʒ	vj.			
Groci	ʒ	vij.	ʒ	ʒ	ij.
Cinnamomi	ʒ	vij.	ʒ	ʒ	ij.
* Styracis [videlicet optima]	ʒ	v.	ʒ	ʒ	iiij.
Danci seminis	ʒ	vj.	ʒ	ʒ	ii.
Zingiberis	ʒ	vij.	ʒ	ʒ	ii.
Phu Pontici	ʒ	ii.			
Petrofelini [videlicet seminis]	ʒ	iiij.			
	ʒ	iiij.			
Nardi Gallicæ	ʒ	iiij.			
Fœniculi seminis	ʒ	iiij.			
Nardi Indicæ	ʒ	iiij.			
Hyperici	ʒ	ij.			

Ata-

Acaciæ	ʒ	ij.	
Gentianæ	ʒ	iiij.	
Anisi	ʒ	iiij.	
Thlaspios	ʒ	vj.	ʒ iiij.
Mei Arabiarum	ʒ	iiij.	
Rosarum siccam	ʒ	iiij.	
Gummi [videlicet Arabici]	ʒ	ij.	
Cardamomi	ʒ	iiij.	
Schœni [id est, Squinanthi]	ʒ	vj.	ʒ ij.
Opopanax	ʒ	vj.	ʒ ij.
Opobalsami, [sive olei Caryophyllorum]	ʒ	vj.	ʒ iiij.
Galbani	ʒ	vij.	
Scinci [videlicet veri]	ʒ	ij.	ʒ ij.
Terebinthinæ	ʒ	vj.	ʒ ij.
Vini Chii quod sufficit.			
Mellis Attici cocti quod sufficit, hoc est,			
	ʒ	vj.	ʒ iiij. ʒ ij.

FOLIUM duas res significat, Folium Nardi videlicet; aut Malabathrum, quod hic retinendum est.

GALLION herba est multis minimisque floribus luteis & odoratis. Est autem species Aspergula: Germanice vocatur Ranzitzen.

NARDUS Indica hoc loco non significat Malabathrum, id est, Folium; sed radicem Indicæ Nardi. nam Nardi partes tres olim in usum fuerunt; videlicet Radix, Folium & Spica. Antea vero precepit in hanc compositionem sumendam esse Spicam Nardi, & Folium,

*id est, Malabathrum: ideo necessario hoc loco per
Indicam Nardum intelligit radicem Indica
Nardi.*

Esdra antidotus ex Aërio.

R. Amomi	℥ xij.
Florum Iunci odorati [<i>id est, florum Schænanthi: eorum loco sume Summitates Schænanthi</i>]	℥ ix.
* Pyrethri	℥ vj.
Croci	℥ xxxvj.
Cinnamomi	℥ vj.
Myrrhæ Troglodyticæ	℥ xij.
Styracis calamitæ	℥ xviiij.
Petroselini	℥ iiij.
Seminis Dauci	℥ iiij.
Fragacanthæ	℥ vj.
Succi Hypocistidis	℥ ix.
Iridis Illyricæ [<i>id est, Ireos</i>]	℥ xv.
Seminis Fœniculi	℥ vj.
Bdellii	℥ ix.
Thuris	℥ i.
Sulphuris vivi	℥ vj.
Seminis Hyoscyami albi	℥ xxvij.
Cassæ lignæ [<i>aut succedanei eius</i>]	℥ ix.
Seminis Papaveris	℥ xxx.
Spicæ Nardi	℥ xij.
Seminis Rutæ	℥ iiij.
Seminis Ocyami	℥ iiij.
Rhois Culinarii	℥ lvi.
	Semi-

Seminis Anethi	℥ vj.
Afaci [<i>id est, radicium eius</i>]	℥ j.
Seminis Cardamomi	℥ vj.
Opii	℥ xxvij.
Euphorbii	℥ vj.
Piperis nigri	℥ xxx.
Rosarum siccarum	℥ ix.
Phylli [<i>id est, Folia</i>]	℥ xij.
Opobalsami [<i>sive olei Caryophyllorum</i>]	℥ xxiiiij.
Ventris Mergi	℥ vj.
Iaceæ	℥ xij.
Lycii Indici	℥ xij.
Garyophylli	℥ xi.
Stercoris reperti in alvo Mergi	℥ vj.
Rheu Pontici [<i>i. Rhabarbari</i>]	℥ xij.
Mei Athamantici	℥ vj.
Floris Nerii	℥ iiij. β.
Terræ Cimoliæ	℥ xij.
Succi Artemisiæ	℥ xx.
Foliorum Seridis [<i>i. Cichoreæ</i>]	℥ ix.
Spicæ Celticæ	℥ xij.
Castorei	℥ iiij.
Costi	℥ xij.
Gentianæ	℥ xij.
Confectionis Hedychroi	℥ ix.
Anisi	℥ vj.
Sisonis	℥ xviiij.
Thymiamatis Ammoniaci	℥ xij.
Foliorum Citri	℥ xij.
Vini veteris odorati quantum satis	
F 5	fuetit

fuerit succis & liquoribus resolvendis. Mellis despumati optimi, ut Aëtius scribit, interprete Cornario, libras v. aut vj. Sed nos singulis specierum uncias ternas uncias mellis adiciemus. Itaque sume melis despumati odorati quam optimi ℞ vj. ꝯ vij. ꝯ ij. β.

Arida omnia minutissime contundito. Opium vero & Myrrham, Hypocistidem, Bdellium, Lycium, Ammoniacum in vino dissolvito. Tragacanthã deinde seorsum per se affuso vino dissolvito. Deinde omnia simul misceto, addendo etiam despumatum Artemisæ succum. In univsum hanc confectioem eodem modo conficies, quo Theriacam: & eodem modo dimittenda est ut effervescat, non omnino repleto vase.

NICOLAUS Alexandrinus duas habet Esæra compositiones; alteram magna, alteram vero Hispaniensis cognomento: sed quia confusa & indigesta tantum sunt moles, & numerosis, & nulla harmonia coëuntibus simplicibus constant, ideo nolimus eas hic ascribere, his duabus eius receptis paulo exactius compositis contenti.

RHOIS Culinari, id est, Sumach; videlicet pulpa eius, sine ossis seminibus.

PHYLLI, id est, Folii. Cuius loco pone Spica Romana, Macis ana ꝯ vj.

TERRA Cimolia. Eius loco accipe Boluum verum preparatum.

SISON est semen illud nigrum quod Apio simile est, & vocatur improprie Amomi semen.

THYMIAMA Hammoniacum, i. Gummi Hammoniacum, quod vocant Ammoniacam.

VENTRIS Mergi, id est, Stomachi avis Mergi. Germanice vocatur ein Taucher.

NERION, i. arbor Oleander: pro cuius floribus accipe radices Vincetoxici. Legitur etiam in Aëtio rosarum Rhododaphnes; sed idem est quod flos Nerii: ideo alterum tantum eorum posuimus.

Mirifice contra lethalia venena prodest: aliosque usus multos habet, quos apud Aëtium libro 13. cap. 101. Paulum libro 7. cap. 11. A. Quati. in libro De comp. medic. reperies.

Esdra Antidotus ex Aëtio.

Rz: Mameræ	℥	j.	
Amomi [cuius loco sume nostrum Calamum aromaticum]	℥	ij.	
Junci odorati [id est, Squiranthi]	℥	℞.	
Pyrethri	∅	vij.	
Croci	℥	j.	
Myrrhæ	℥	iiij.	
Styracis	℥	℞.	∅ ij.
Petroselini	∅	iiij.	
Tragacanthæ	℥	j.	
	F	6	Succi

Succı Hypocıstıdı 3 iiij.
 Ireos 3 β. 3 ij.
 Semınıs Fœniculı 3 j.
 Folıı [aut succedanei eius] 3 iiij.
 Radıcis Pontıcae [ıdest, Rhabarbarı]
 Rosarum siccaram Glycyrrhıcae
 Florum silvestris Punıcae
 Cınnamomı ana 3 iiij.
 Nardı Celtıcae 3 j.
 Mellıs despumati P vj. 3 ix. 3 vij.

Myrrham & Hypocıstıdem in vıno dıf-
 solve modıco: Tragacantham vero per se
 etıam dıssolve; & confıce secundum artē.
 Actuarıus ponıt absurdum confıcıendi
 modum, quem non sequımur.

*Mamera loco sume Doronicum Romanum.
 Florum silvestris Punica, i. florum Balaustio-
 rum.*

CONDITA.

Caro Cıtrı Cortıces Cıtrı Flores Cıtrı
 Arantıaıntegra Cortıces Arantıorum
 Flores Arantıorum Limones.

*Limonescondıtı frequenter pro Chebulıs condı-
 tıs venduntur. Sed facile deprehendıtur dolus. Nam
 Chebulı unum tantum magnum & lıgnosum ha-
 bent nucleum; Limones vero multa semına, &c.*

Chebulı Myrobalanı Bellerıcı Myro-
 balanı

Emblıcı Myrobalanı Cıtrıno Myrobalanı
 Indi

Indi Myrobalani.

Omnes quinque Myrobalanorum species iam afferuntur ex India condita.

Nuces moschatae integræ, ut ex India afferuntur.

Juglandes Citronia Mespila

Pyra moschatella Cerasa

Pruna silvestria Caryophylli

Piper in racemis, ut ex India affertur.

Calamus aromaticus [*id est, verus Acorus*]

Galanga Zingiber Enula campana

Secacul [*id est, Sifer: Germanice Gritzelmorn, Clingelmorn*]

Eryngium

Pimpinella [*nostra*]

Crethami [*agrestis radix.*]

CRETAMUS *agrestis herba est, Eryngii propemodum foliis: Germanice vocatur Sichelmoren, & Sichelkraut: nascitur in agris pingui- bus.*

Omnia diligenter Saccharo clarificato con- dianantur secundum artem.

CONSERVÆ.

Anthos [*id est, flos Rosmarini*]

Boraginis Buglossi

Cichorii Fumi terræ Lavendulæ

Maioranæ Melissæ Menthæ

Nymphææ seu Nenupharis

E 7

Pri-

Primulæ veris. *Primula veris, idem est quod herba Paralyfis.*

Rosarum	Præniæ	
Violarum	Cardui benedicti	
Liliorum convallium		
Florum Tiliæ	Euphrasiæ	
Sambuci	Hyssopi	Acetosæ
Beronicæ	Scabiosæ	Salviæ.

Flores minutissime incidantur; & singulis libris florum addantur Sacchari albißimi libræ duæ; videlicet qui humidi & mucilaginosi fuerint, ut Boraginis, Buglossi, &c. Siccioribus vero, quales sunt Anthos, Lavendulæ, Maioranæ, Melissæ, Salviæ, Menthæ, & similibus, addantur Sacchari albißimi libræ duæ & semis.

Diacitonium simplex.

℞. Carnium Citoniorum vapore aquæ dulcis resolutorum, & ad spissitudinem coctorum,

Sacchari albißimi despumati, & ad spissitudinem iustam cocti ana ꝑ viij. Coquantur ad solidam consistentiam; & extendatur in tabulam fervens massa: refrigerata in partes incidatur. Quidam octo ℞ carnium Citoniorum addunt sex ꝑ Sacchari clarificati.

Poteris etiam ita facere.

℞. Ci.

℞ Citoniorum excorticatorum & ab interioribus mundatorum ℥ viij. Sacchari clarificati ℥ iij. Coque Citonia super vaporem aquæ dulcis, deinde una cum Saccharo ad iustam spissitudinem coque.

Peculiare remedium est fluxus, vel vomitus: quoniã stipticat [seu adstringit] & corroborat membra collapsa, debilia. Confortat stomachum, virtutem retentivam & digestivam: & sursumopere excitat gustum. Sed ad fluxum datur ante cibum; & ad vomitum compescendum, post cibum.

Diacitonium compositum

D. Nicolai.

℞ Carnium Citoniorum comminutarum & coctura inspissatarum ℥ iij.

Mellis despumati ℥ iij.

Coquantur simul ad iustam consistentiam; & postquam ab igne deposueris, antequam refrigerentur, insperge subsequentes species in tenuissimum pulverem contritas.

Cinnamomi ℥ j. β.

Zingiberis ℥ j.

Piperis

Galangæ ana ℥ β.

Garyophyllorum

Nucis moschata ana ℥ iij.

Spicæ Nardi Ligni Aloës Macis

Car.

Cardamomi ana ℥ ij.

Zedoariæ ℥ i.

Extendatur tota massa in tabula marmorea, prius rosacea aqua inuncta, in qua aliquid Moschi dissolutum fuerit.

Et quando ut alvum solvat conficere volueris, antequam in tabula marmorea extendatur, in unamquamque lib. adde Scammoneæ ℥ β. quæ bene trita subigatur composito.

MEL habet Nicolaus: ego potius consulerem ut Saccharum loco mellis adderetur.

Quadam exemplaria habent Mellis lib. ij. Sed Nicolai exemplar, quod ad meas manus pervenit, habet lib. iij. Nam necesse est etiam, ut species suum conservativum habeant.

Hoc est calidius, & melius ad ea quæ diximus. Resolvit ventositates, remouet fœtorem corporis, restituit pristinum colorem, & magis restaurat.

Diacitonium è succo Citoniorum.

℞. Succi Citoniorum despumati ℞ xij.

Mellis optimi despumati

Sacchari albillimi clarificati ana ℞ ij.

Coquantur simul ad iustam spissitudinem: deinde ab igne remotis & adhuc tepentibus insperge subsequentium specierum pulvères minutissime tritos, & per cribrum excussos:

℞. Cin-

℞. Cinnamomi
 Nucis moschatae ana \mathfrak{z} ^{ij} \mathfrak{z} ^{iiij} \mathfrak{z} ^{iiij}.
 Garyophyllorum Zingiberis
 Galangæ ana \mathfrak{z} ^{ij}.
 Radicularum Nardi Celticæ
 Piperis nigri Ligni Aloës
 Macis Zedoariæ Cubebarum
 Cardamomi ana \mathfrak{z} ^j.
 Confice secundum artem.

SYRUP.

Syrupus de Duabus radicibus.

℞. Radicum Petroselinii
 Radicum Fœniculi ana \mathfrak{z} ^{iiij}.
 Aquæ quantum sufficit
 Sacchari clarificati ℞ ^{ij}.
 Coquantur secundum artem.
 VISCERA obstructione laborantia *
 referat.

Syrupus de Quinque radicibus.

℞. Radicum Apii Radicum Fœniculi
 Radicum Petroselinii Radicum Rusci
 Radicum Asparagi ana \mathfrak{z} ⁱⁱⁱ. A
 Aquæ quantum sufficit.
 Sacchari ℞ ^{iiij}.
 Coquantur secundum artem.

CON-

CONFERT febribus pituitosis & biliosis, & iis incipientibus.

P. G. SCHOI.

A Ana ℥ iiij.] Sacchari, quod in hunc Syrupum recipitur, perpenſa quantitate, nimiam non eſſe hic radicem cuiusque unciarum quatuor aſſumptionem, induſtrie Cordus exiſtimavit; Eufuſio quamquam ſecus videatur.

*Syrupus Acetoſus ſimplex ex
deſcriptione Meſue.*

R. Aceti vini P. iiij.

Sacchari clarificati in aqua P. v.

Coquantur ſecundum artem.

EST communis ad omnem materiam. Digerit choleram, phlegma & melancholiam: rationeque aceti attenuat craſſos humores, incidit viſcoſos, duros mollit, ineptos evellit: ubique penetrat, oppilationes aperit, provocat urinam, putredini reſiſtit, & corrigit malitiam humorum, idcirco in febribus peſtiferis iuvat: Sed ratione remiſſæ frigiditatis, tenues & ſubtiles humorum partes inſpiſſat, adæquat calorem, refrigerat, viſcera lenit, & ſitim ſedat.

Syrupus Acetoſus compoſitus

D. Meſue.

R. Radicum Fœniculi Radicum Apii

Radicum Endiviæ ana ℥ iiij.

Semi-

Seminis Anisi Seminis Fœniculi
 Seminis Apii ana ℥ j. *
 Seminis Endiviæ ℥ iii. *
 Aquæ quantum sufficit.
 Sacchari optimi ℥ iiij.
 Aceti acerrimi ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

BILEM crassam & avulsu difficilem, ac
 pituitam incidit, terget: obstructa hepa-
 tis, lienis, renum aperit.

Syrupus acetositis Citri.

℞. Acetositis mali Citrei per pannum A
 destillatæ ℥ vi.

Sacchari albissimi ℥ iiij.

Coquantur secundum artem.

RAROR habent Pharmacopola Syrupum ace-
 tositatis Citri verum. nam plerumque venditur
 pro eo Syrupus Citreorum conditorum. Porro cum
 quis bene conficere voluerit, oportet ut per filtrum
 aut pannum destilletur acetositas Citreorum, sine
 ulla vi aut expressione: alioqui coagulatur, cum
 refrixerit, Syrupus.

P. C. SCHOL.

℞. Acetof. mali Citrei ℥vj. &c.] ℥viij. A

Fuchsius, & Sacch. lib. v. legi vult. Verum
 cum Cordus in hac Syrupi descriptione Mesuem
 non sequatur, ut conferenti liquebit, sed suo
 Marte eandem descripserit, frustra conqueri-

nar Fuchsus. Mesues autem nomen inscriptioni
eius additum fuisse, ut & Syrupo de Agresta, scri-
ptoris vitio id factum fuisse hinc liquet. Quare
utrobique id ipsum à me deletum est.

ÆSTUM ac fervorem bilis flavæ, fe-
briliumque ardentium & pestilentialium
mitigat: siim quoque vehementem re-
stingit.

Syrupus acetositis Limonum.

℞. Acetositis Limonum maturorum
per filterum destillatæ ℥ vi.
Sacchari albissimi ℥ iij.

Coquantur secundum artem.

VEHEMENTIUS infrigidat & pene-
trat, quam Syrupus acetositis Citri: &
valet contra putrefactionem, contra ver-
mes, vehementiam caloris febrilis, &
alios crudos humores.

*Syrupus Aranciorum
acetosorum.*

℞. Succu Aranciorum acetosorum per pan-
num aut filterum destillati ℥ vi.
Sacchari albissimi ℥ iij.

Coquantur secundum artem.

Ad hunc modum potest etiam fieri ex succo
Aranciorum dulcium.

Syrup-

Syrupus de Agresta.

℞. Agrestæ ℥ v.
Sacchari clarificati ℥ iij.

Coquantur secundum artem.

AGRESTA est succus uvarum immaturarum, qui Græce vocatur Omphacium, & inspissatus servatur. Hoc autem loco recipienda est Agresta nondum ad spissitudinem decocta.

Agresta exprimi debet ex generosissimis uvis, apud nos paulo ante maturitatem.

IN magnis æstibus ad sitim restringendam mirifice confert: Vomitum & alvi profluvium biliosum sistit: Febris biliosis succurrit: Gravidarum vomitum etiam reprimat, ac ventriculum earundem firmat: Venenisque adversatur.

Syrupus de Pomis, D. Mesua.

℞. Succi pomorum dulcium
Succi pomorum acetosorum ana ℥ v.

Coquantur, despumentur & colentur: deinde adde

Sacchari ℥ iij.

Coquantur secundum artem.

Succus exprimendus est ex optimis pomis siue malis, qualia sunt quæ Wylingen, siue Weynsrulen vocantur, in acetosorum genere. Ex dulcibus etiam sapidissima sunt eligenda.

COR

CoR imbecillum roborat, ob id syn-
copen & cordis tremorem sanat.

Syrupus Granatorum dulcium,
D. Mesue.

R. Succi Granatorum dulcium ꝑ v.
Sacchari albissimi ꝑ iiij.

Coquantur secundum artem.

M A L E hodie faciunt Syrupum Granatorum,
indifferenter cum dulcibus acetosa Granata mi-
scentes. Oportet enim utrumque Syrupum, tam
acetosorum, quam dulcium Granatorum, seorsim
conficere. nam diversis morbis, morborumque ac-
cidentibus medentur.

S I T I M, tussim, & pleuritidem iuvat.

Syrupus Granatorum acetosorum,
D. Mesue.

R. Succi Granatorum acetosorum ꝑ v.
Sacchari albissimi ꝑ iiij.

Coquantur secundum artem.

F E B R E S biliosas, & quæ ex pituitosis
flammam multam invehunt, iuvat.

Syrupus Dinarii, sive Byzantinus
simplex D. Mesue.

R. Succi Endiviæ Succi Apii ana ꝑ ij.
Succi

Succi Lupuli

Succi Buglossæ domesticæ aut silvestris
ana ℥ j.

Succi depurentur, & despumentur, dum
maneant ℥ iiij.

Sacchari optimi ℥ ij. β.

Coquantur cum facilitate, donec fiat
Syrupus.

QUIDAM differentiam faciunt inter Sy-
rupum Dinarii & Byzantinum seu de Byzantio,
alterum simplicem, alterum compositum vocan-
tes. Sed nos simplicis & compositi nomine distin-
guimus, utrumque Dinarii sive Byzantinum ap-
pellantes.

HUMORES crassos & lentos incidit
atq; extenuat: obstructions aufert, mor-
boque regio succurrit.

Syrupus Byzantinus compositus
D. Mesua.

℞. Succi Endiviæ veræ

Succi Apii ana ℥ ij.

Succi Lupuli

Succi Buglossæ domesticæ aut silvestris
ana ℥ j.

In succis decoquantur

Florum Rosarum ℥ ij.

Glycyrrhizæ ℥ iiij.

Seminis Anisi Seminis Fœniculi

Seminis Apii ana ℥ ij.

Spicæ

Spicæ Nardi Indicæ ℥ ij.
Colaturæ adde Aceti ℥ ij.

Sacchari albissimi ℥ ij, β.

Coquantur secundum artem diligenter.

SYRUPUS Byzantinus compositus est
efficacior simplici.

*Syrupus de Artemisia D. Ioan.
Matthæi de Gradi.*

℞. Artemisiz M ij.

Pulegii Calaminthæ

Origani Melissæ

Dictamni Cretici Perficariæ

Sabinæ [*id est, Savina*]

Amaraci [*hic accipe Majoranam*]

Chamædijos

Perforatæ [*id est, Hyperici*]

Chamæpityos [*id est, Iva arthritica*]

Comarū Matticariæ Centaureæ minoris

Rutæ Betonicæ

Buglossæ Radicum Fœniculi

Radicum Apii Radicum Petroselini

Radicum Asparagi Radicum Brusci

Radicum Saxifragiæ [*eius loco accipiuntur
radices Pimpinellæ*]

Radicū Enulæ Campanæ Radicū Cyperi

Radicū Rubiæ tinctorum Radicū Ireos

Radicum Præniæ ana M j.

Baccarum Iuniperi Seminis Ligustici

Seminis Petroselini Seminis Apii

Semi-

Macerentur in vase marmoreo aut fistili denso per noctem unam; deinde decoquantur.

Colaturæ adde Sacchari ℞ ij.

Confice secundum artem.

ABSINTHIUM Romanum, id est, Absinthium Ponticum, gustu adstringens, & aromaticum: vulgare autem dicitur Rusticum Absinthium.

VENTRICULUM roborat & iecur, aliæque instrumenta nutritionis, appetentiamq; excitat. Contra regium morbum prodest. flatus discutit, humoresque per urinam pellit.

Syrupus Infusionis Rosarum.

℞. Infusionis Rosarum ℞ v.

Sacchari clarificati ℞ iiij.

Coquantur cum facilitate.

EST conveniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepat supercalefactum, & cor, resistens putredini, conveniens tempore pestilentia, & resistens venenositati.

Syrupus Infusionis Violarum.

℞. Infusionis Violarum ℞ v.

Sacchari clarificati ℞ iiij.

Co-

Coquantur cum facilitate.

FEBRIBUS acutis, iccioris & cordis caloribus, asperitari gutturis, morbo laterali, tussique aridæ succurrit: sitim restinguit, alvumque emollit.

Infusio Rosarum Mesua.

R. Foliorum Rosarum ꝑ j. ponantur in urceo angustiori, & infunde illis aquæ calidæ lib. iij. aut quantum sufficit, ut mædeant. Macerentur per horas vii. aut xij. obstructo fistulis orificio: deinde exprime leviter, & excola infusionem, abiectis Rosis, & iterum inde recentes rosas, & infusionem excolatam calefac, & infunde rosas: ac obstructo orificio urcei in calido loco dimitte per horas viij. vel xij. Postea rursus excola, & colaturam infunde aliis recentibus Rosis; & tertio dimitte. Et si efficaciorē facere volueris, etiam quarto recentes Rosas in eodem diluto recalefacto macera. Ac postremo, addito saccharo, Syrupum facito.

Porro quidam tundunt Rosas, quidam vero integras ponunt. & tusa quidem celerius vim suam & colorem in aquam deponunt, ac minorem locum occupant. At Viola cum tunduntur, aliquam herbaceam & tadiofam acrimoniam acquirunt, hoc est, sy kriegen einen grusenden geschmack in mund. Quare consulantur

G 2 hac

hac de re Doctores medici.

Hac infusio dicitur alio nomine Mucharus, & Mucharum, sive ex Violis sive Rosis fiat.

Mesue tantum bis iubet Rosas infundi: melius vero est ut sapius recentes abiectis substituantur.

Infusio Violarum.

Infusio Violarum eodem modo fit que Rosarum Infusio.

*Syrupus de Succo Fumi terra maior
D. Mesue.*

- ℞. Myrobalanorum Citrinorum
Myrobal. Chebulorum ana ℥ xx.
Florum Boraginis Florum Buglossæ
Florum Violarum Absinthii
Cuscutæ ana ℥ j.
Glycyrrhiæ Rosarum ana ℥ iiij.
Epithymi Polypodii ana ℥ viij.
* Prunorum enucleatorum
Passularum enucleatarum ana ℞ β.
Tamarindorum
Pulpæ Casiæ fistulæ ana ℥ ij.
Aquæ ℞ x.
Coquantur secundum artem ad tertias:
deinde cola: & colaturæ adde
Succi Fumi terræ depurati
Sacchari albissimi ana ℞ iiij.
Coquan-

Coquantur lento igne ad iustam consistentiam, & reponere.

Meum exemplar manu scriptum habet Priorum P. β. quemadmodum passule.

Syrupus Fumarix maior ventriculum & hepar roborat, obstructions aperit: cutis morbos, præcipue ab humore fallo vel ulso natos, ut psoram, lepram, impetiginem, serpiginem curat.

Syrupus de Mentha maior
D. Mesua.

℞. Succii Cytoniorum muzorum
Succii Cytoniorum dulcium
Succii Granatorum aceroforum
Succii Granatorum dulcium
Succii Granatorum muzorum ana ℥j. β.
In succis macerentur per horas xxiiiij.
Menthæ siccæ P j. β.
Rosarum rubearum ℥ ij.

Coquantur deinde cum facilitate usque ad medietatis consumptionem: colentur & colaturæ adde Mellis vel Sacchari P ij.

Coquantur ad perfectionem: & cum reponis, aromatiza cum Galia moschata vera trita, & in sindone ligata, atque ex officio vasis suspensa.

MUZORUM, id est, in vini saporem
G 3 accescen-

acescentium. nam mixtus sapor de dulcedine & acetositate aliquid habet.

Notandum est, si quis cum melle velit hunc Syrupum conficere, ut accipiat mel odoratum aromaticum, quale Dantisco advehitur: vel tale aliud, ut est quod vocant virginium mel, & Saxones Kruthonich, quasi aromaticum mel, & non illud vulgare flatuosum.

Ventriculum frigidum roborat, ob id nauream, vomitum, singultum, fluorem alvi sedat.

*Syrupus de Mentha minor.
D. Mesue.*

℞. Succī Menthæ depurati ℥ j.
Succī Granatorum dulcium
Succī Granatorum acetosorum, ad medic-
eatem coctorum

Sacchari vel Mellis ana ℥ j.

Coquantur sensim secundum artem.

In hoc quoque Syrupō notandum est, quod in proximo Syrupō de Mentha maiore, diximus de melle.

Eandem fere cum superiore facultatem habet.

Syrupus de Calamintha D. Mesue.

℞. Calaminthæ domesticæ
Calaminthæ silvestris ana ℥ ij.
Ligu-

Ligustici [*seminis scilicet*].
 Dauci [*videlicet seminis eius*]
 Schœnanthi ana ζ v.
 Passularum enucleatarum \mathcal{P} β .
 Mellis \mathcal{P} ij.

Aquæ quantum sufficit.

Coquantur secundum artem.

MEL cum additur huic Syrupo, tunc oportet esse optimum & aromaticum mel, ut ante etiam dixi. Idque in omnibus Syrupis & Oxymellis observandum est.

POTEST etiam cum Saccharo fieri hic Syrupus, quia pauci optimum & aromaticum mel emere & expetere consueverunt.

DOMESTICA Calamintha, est qua in agris & cultis locis nascitur, & vulgo vocatur Kornminze.

SILVESTRIS autem Calamintha, est qua in incultis locis & montibus provenit, & appellatur Calamintha montana.

LIENOSI plurimum confert, quibus durus est lien & pene irresolubilis; & his qui frigida viscera habent, & asthma laborant; præsertim in senibus, & in habentibus antiquas tusses. Si quis enim vel pectus, vel ventriculum, vel intestina crassa, tenaci & irresolubili materia plena habeat, hoc Syrupo sanatur.

Syrupus de Succo Endiviæ simplex.

\mathcal{R} . Succu Endiviæ depurati \mathcal{L} viij.

G 4

Sac-

Sacchari Tabarzeth ꝑ v. ꝑ:
Coquantur secundum artem.

ENDIVIA vera, est herba sativa, caulibus, folisque Cichorea similibus, maioribus tamen pinguioribusque; floresetiam similes sunt Cichorea. Allatum est semen eius ex Italia, & iam multis in locis apud nos feritur.

Valet principaliter ad omnes supercalesfactiones hepatis, & aliorum membrorum nutritivorum: & in morbo laterali maxime convenit.

Syrupus de Endivia compositus.

℞. Endiviæ recentis Boraginis Scariolæ
Hepaticæ Melissæ Buglossæ Lactuæ
Eupatorii ana m. j.
Seminum frigid. maiorum ana ꝓ j.
Santali albi Santali rubri ana ꝓ j.
Florum cordialium ana ꝓ iij.

Coquantur secundum artem, in sufficienti quantitate aquæ: deinde cola, & colaturæ adde

Succi Endiviæ depurati ꝑ j.
Vini Granatorum ꝓ iij.
Sacchari albi ℥ iij.

Fiat syrupus secundum artem.

V A L E T præcipue ad supercalesfactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritivorum: & generaliter confert cuilibet complexionis calidæ; & est aperitivus

ritivus oppilationum, & confortativus membrorum debilitatorum à mala complexionione calida: est etiam digestivus materiaram cholericarum acutarum.

Syrupus de Cichoreo cum Rhabarbaro Nicolai Florentini.

R. Endiviæ domesticæ
 Endiviæ silvestris Cichorii
 Taraxaci ana m. ij.
 Cicerbitæ Hepaticæ Scariolæ Lactuæ
 Fumi terræ Lupulorum ana m. j.
 Hordei non excorticati ℥ ij.
 Vesicariæ [*id est, Alkekengi*]
 Glycyrrhizæ Capillorum Veneris
 Ceterach [*id est, Asplenii*]
 Polytrichi Adianthos ana ʒ vj.
 Radicum Fœniculi Radicum Apii
 Radicum Asparagi ana ʒ ij.

Coquantur in aqua sufficienti, & percolentur; deinde cum Sacchari albi ℥ iiij. A fiat Syrupus.

Pro cuius unaquaque libra inter coquendum adiiciantur

Rhabarbari optimi ℥ iiij. B
 Spicæ Nardi ʒ ij.

Colligato in linteolo raro, quod sæpe exprimatur, dum Syrupus consistentiam iustam nanciscatur.

P. C. SCHOL.

- A l' iijj. Hanc Sacchari quantitatem huic Syrupo esse indendam, eamque abunde satis esse dicimus & censemus: quanquam Commentatorum nullus, quod sciam, huic multi usus Syrupi pondus ullum exprimat, Coloniensium Dispensatoriolo excepto: quod cum l' v. & ℥ viij. sumendas putat, medicamentum nimis imbecille tanta copia reddit: augente & malum, quod Manipulos viridiū herbarum (quales hic requiruntur) semantiales tantum, ut sunt puerorum, constituat.
- B Ceterum Spica ꝑ. hic quoque sufficere debent.

VALET contra omnem materiam venenosam, in alterando & mundificando eam, & proprie in anthrace & similibus: valet & in febre pestilentiali. Confortat cor & nutritiva, mundificat materias per urinam & secessum, & facit appetere cibum, ac inducit somnum.

Syrupi è Cichoreo Nicolai Florentini emendata descriptio
M. de Lobel.

ET SI quorundam popularium medicantium, pharmacantium, ac medicamentorum fatalis inscitia fallere solita, nulla munita in dignoscendis non contemnende utilitatis, Seridiū, sive Intubaca generis cunctis

cunctis familiis, audierit: ut non tantum Medicos doctissimos & pharmacopæos probos eluserit, sed etiam multis anſam dederit in hunc usque diem, magno egrotantium dispendio, parandi Syrupum à Cichoreo D. N. Florentini cum Rhabarbaro è solo succo Cicherei sativi, vel aliquot hortorum refrigerantibus temperatis herbis, quæ sane instituto Nicolai Florentini minime respondebant: (præscribitur enim eius Syrupus non modo ad refrigerandum hepar & viscera; sed etiam tum ad hepatis, stomachi, splenis, aliorumque viscerum æstuationes ac inflammationes, tum ad referendas obstructions in febribus biliosis, & ad somnum conciliandum) veruntamen amicis quorundam petitionibus, (quia multi & quotidiani usus hic utilisſimus Syrupus) neglectis herbarum confusis, ambiguis, & barbaris nominibus, eius secundum intentionem Nicolai, descriptionem sic castigamus, secuti ordinis seriem Rondeletii.

℞. Hordei integri ℥ iij. A

Radicum Asparagi

Fœniculi

Paludarii [*i. Apii Pastoris*] ana ℥ ij. B

Glycyrrhizæ ℥ j.

Intybi domestici vel sativi [*id est, Endivie vulgarissimæ, latifolia, officinis vulgo Scariole vocatæ*] C

Intybi silvestris [*i. Endivie silvestris officinarum, perperam recentioribus Lactuca silvest.*] D

Cichorei

Taraxaci [*i. Dentis leonis*] ana M. ij.

Ciccorbitæ sive Sonchi lenis

Hepaticæ sive Lichenis Lactucæ sativæ.

Lactucæ silvestris soporiferæ Fumi terræ D

Lupulorum ana m. j.

G 6

Adian-

Adianthi [*sive Capillorum Veneris*]

Polytrichi

Asplenii [*sive Ceterach*]

Castithæ ana ʒ vj.

Seminis Halicacabi [*sive Alkekengi*] ʒ iiij.
 si recens fuerit, alioqui sufficiet me-
 dia quantitas.

Coquantur in aquæ & succi Cichorei
 æquis partibus in balneo aperto; deinde
 exprimantur, clarificentur, & syrupizen-
 tur in eodem balneo & vase lapideo aut
 vitreo; additis lib. iiij. paulo plus, minus,
 Sacchari albi.

Sub finem ebullitionis addantur Rha-
 barbari electi ʒ iiij. & Spicæ Nardi ʒ iiij.
 nodulo exceptorum & ligatorum.

* Preponuntur quæ diutius coquenda.

A ʒ iiij.] ex veteri exemplari cum Ropdel. le-
 gimus.

B Palud.] magis aperit quam Apium hor-
 tense.

C Intubi dom.] omnia exemplaria inserunt
 Scariolam: quæ tamen eadem est cum Endivivæ
 aut Intubo domestico.

D Lactuc. sil.] Lactucam agrestem officina
 Belgica Anverpiæ facile sibi procurabunt; ubi
 semel sata maximo & importuno proventu
 luxuriat; potissimum in hortis nostris & opti-
 morum pharmacopœorum Ioannis Coene, Oli-
 verii Driesch, & piæ memoria P. Conde-
 bergi.

Oxyfac.

Oxyfacchara simplex D. Nicolai.

℞. Sacchari albi ℥ j.
 Succi Malorum Granatorum acetosorum
 ℥ viij.
 Aceti ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate ad ignem in vase stanneo, dum Syrupi crassamentum adsciscat.

Digerit materias cholericas phlegmatis mistas, quæ gravant stomachum & præcordia, & faciunt tertianas duplas inordinatas, quas vocant erraticas, & similes quartanis duplis.

*Oxyfacchara composita D. Nicolai
 Præpositi.*

℞. Capillorum Veneris
 Linguae cervinæ [*id est, Phyllitidis*]
 Scolopendriæ [*id est, Asplenii*]
 Polytrichi Hepaticæ Violarum
 Radicum Fœniuli Radicum Rusci
 Radicum Asparagi
 Radicum Graminis ana ℥ j.

Hoc modo confice: In succo Malorum
 Granatorum, herbas & radices triduum
 macerato: quarto die parum bullire finito,
 cum forti expressione percolato. Postremo
 cum Sacchari ℥ ij. ex arte, adiu-
 stam

stam crassitiem concoquito.

Concalesfacta corpora pota iuvat longis febribus, quas sanguis aut bilis creavit, & calori iecinoris auxilio est: & lienis obstructions tollit.

Syrupus de Iuiubis D. Mesua.

R. Iuiubarum numero LX.

Violarum

Seminis Malvæ ana ʒ v.

Capilli Veneris Hordei mundati

Glycyrrhizæ ana ʒ j.

Seminis Cytoniorum

Seminis Papaveris albi

Seminis Melonum

Seminis Lactucæ

Tragacanthæ ana ʒ iiij.

Aquæ fontis P iiij. aut q. s.

Sacchari l ij.

Coquantur secundum artem.

SYRUPUS iste confert raucitati, tussi & pleuritidi.

Syrupus Violarum D. Mesua.

R. Violarum ʒ ij.

Seminis Cytoniorum

* Seminis Malvæ ana ʒ viij.

Iuiubarum

Sebesten ana numero xx.

Aquæ

Aqua Cucurbitæ quantum sufficit.

Sacchari ꝑ j. β.

Coquantur secundum artem.

CUCURBITA debet destillari cum adhuc est tenera, antequam indurescere incipiat.

Prodest pleuritidi & tussi à causa calida.

Syrupus de Succo Violarum.

℞. Violarum recentium iam iam lectarum quantitatem satis magnam, & decerpe ab iis purpurea foliola, & ab iis virides eorum cauliculos, quoniam herbaceam habent acrimoniam, & floridū colorem habent. Contunde deinde decerpta Violarum folia in mortatio marmoreo, & exprime. mox

℞. Expressi succi ꝑ ij.

Sacchari ꝑ iiij.

SACCHARUM prius clarificetur, & ad iustam consistentiam coquantur: amoto deinde ab igne Saccharo, tepesieri finito, & succum insundito: & rursum lento igne ad spissitudinem coquito; & emicantem in coquendo spumam continuo aufero.

Quidam spumam non auferunt, ne color pereat. Sed cito corrumpitur cum spuma repositus.

Hic Violarum Syrupus in Misnia fit, præsertim Lipsiæ, ubi eum vocant Succum Violarum.

BILIS acrimoniam obtundit: ac oblentorem thoracis vitij est aptus.

Syrupus

Syrupus de Prassio D. Mesua.

- ℞. Prassii ζ ij.
 Capilli Veneris
 Hyssopi ζ j.
 * Calaminthæ Anisi Radicum Apii
 Radicum Fœniculi ana ζ v.
 Seminis Malvæ
 Seminis Fœnugræci
 Radicis Ircos ana ζ iij.
 Seminis Lini
 Seminis Cytoniorum ana ζ ij.
 Passularum enucleatarum ζ ij.
 * Ficuum siccarum pinguium numero xv.
 Penidiarum ρ j.
 * Mellis Γ ii.
 Aquæ quantum sufficit.

Coquantur secundum artem.

MEL oportet esse aromaticum & optimum:
 potest tamen etiam cum Saccharo fieri.

Vitiis thoracis & pulmonis diuturnis,
 & à frigido tenacique humore excitatis,
 atque eradicatu difficilibus succurrit: hinc
 est quod senibus & asthmaticis plurimum
 conducatur.

Syrupus de Glycyrrhiza D. Mesua.

- ℞. Glycyrrhizæ rasæ ζ ij.
 Capilli Veneris ζ j.
 Hyssopi ζ β .

Aquæ

Aquæ ꝑ̄ iiij.

Macerentur horis xxiiij. Deinde coquantur ad dimidias: colaturæ adde

Mellis optimi Penidiarum

Sacchari ana ʒ viij.

Aquæ rosarum ʒ vj.

Fiat Syrupus secundum artem.

Thoracem & pulmonem expurgat: ideoque diurnæ tussi & pleuritidi auxiliatur.

Syrupus de Hyssopo D. Mesue.

ꝛ Hyssopi aridi Radicum Apii
Radicum Fœniculi Radicum Petroselinæ

Glycyrrhizæ ana ʒ x.

Hordei mundati ʒ iiij.

Seminis Malvæ Seminis Cytoniorum

Tragacanthæ ana ʒ ij.

Capilli Veneris ʒ vj.

Iuiubarum

Sebesten ana num. xxx.

Passularum magnarum enucleatarum ʒ j.

ʒ iiij.

Ficum siccarum

Dactylorum pinguium ana num. x.

Penidiarum albarum ꝑ̄ ij.

Confice secundum artem.

Ad vitia thoracis & pulmonis efficax est: humoresque excreatu difficiles exrenuat & educit.

Syrupus

Syrupus de Eupatoria D. Mesue.

ꝛ. Radicum Fœniculi Radicum Apii
 Radicum Endiviæ ana ʒ ij.
 Glycyrrhizæ Schœnanthi
 Cuscutæ Absinthii
 Rosarum ana ʒ vj.
 Capilli Veneris Bedeguaris Suchahæ
 Florum aut radicum Buglossæ
 Anisi Fœniculi
 Eupatorii ana ʒ v.
 Raved Seni [*id est, Rhabarbari Orientalis*]
 Mastiches ana ʒ iiij.
 Spicæ Nardi Indicæ Afari
 Folii [*pro Folio pone Spicam Romanam*]
 ana ʒ ij.
 Aquæ quantum sufficit, aut ꝑ viij.
 Succu Apii
 Succu Endiviæ ana ꝑ ij.
 Sacchari ꝑ iiij.

Coquantur secundum artem.

Pro Bedegware & Suchaba, que hodie non cognoscuntur, licet accipere Carduum Benedictum, & Carolinam, id est, Cardopacia radicem.

Eupatorium, quod Mesue semper intelligit, est Gratiola, ut antea etiam dictum fuit aliquoties.

Frigidis iecinoris vitiis, ac eiusdem obstructionibus, aquæ inter cutem, maloque

loque corporis habitui succurrit. Humores enim crassos extenuat, roburque iccineri adiicit. Urinas movet, & hypochondriorum tensionem demolitur.

Syrupus de Stœchade simplex.

R. Florum Stœchadis ℥ xxx.
 Thymi Calaminthæ
 Origani ana ℥ x.
 Anisi ℥ vj.
 Passularum enucleatarum ℥ iiij.
 Aquæ quantum sufficit: coquantur secundum artem. Colaturæ adde
 Mellis optimi ℞ iiij. β.
 Condiatur cum
 Cinnamomi Calami aromatici
 Zingiberis ana ℥ j. β.
 Ligentur in sindone, & in Syrupo suspendantur.

Syrupus de Stœchade compositus

D. Mesuæ.

R. Florum Stœchadis ℥ xxx.
 Thymi Calaminthæ
 Origani ana ℥ x.
 Anisi Pyrethri ana ℥ vij.
 Piperis longi ℥ iiij.
 Zingiberis ℥ ij.
 Passularum enucleatarum ℥ iiij.
 Aquæ quantum sufficit
 Mellis

Mellis optimi ℞ v.

Coquantur secundū artem lento igne:
colaturæ adde mellis prædictas ℞. & cum
reponis, tunc condies sequentibus specie-
bus in sindone rara & munda suspensis.

℞. Cinnamomi Calami aromatici
Spicæ Nardi Indicæ

Croci Zingiberis Piperis nigri

Piperis longi ana ℥ j. β.

Contendantur grosso modo.

*Ego in condiendo Syrupo de Stœchade utroque,
pro Calamo aromatico mallet imponere Schæ-
nanthum aut Galangam nam vero Calamo a-
romatico iam caremus.*

Iuvat omnes affectus frigidos cerebri
& nervorum, ut paralyſim, epilepsiam,
spasmus, spasmus cynicum, tremorem:
ac ventriculum firmat.

Syrupus de Epithymo D. Mesue.

℞. Epithymi ℥ xx.

Myrobalanorum Citrinorum

Myrobalan. Indorum ana ℥ xv.

Emblicorum Bellericorum ana ℥ vj.

Cuscutæ

Fumi terræ ana ℥ x.

Thymi Buglossæ Calaminthæ

Glycyrrhizæ

Polypodii Agatici

Stœchados ana ℥ vj.

Rosa-

Rosarum Fœniculi
 Anisi ana ʒ ij. β.
 Prunorum num. xx.
 Passularum enucleatarum ʒ iiij.
 Tamarindorum ʒ ij. β.
 Aquæ quantum sufficit.
 Sacchari ℥ ii. Sapæ P ij. *

Coquantur secundum artem.

SAPÆ est mustum optimum ad tertias deco-
 ctum.

ATRAM bilem, & alios humores
 istos vacuat, ob id morbos ex his nascentes,
 elephantiam, cancrum, ulcera maligna,
 fistulosa, pforam, lepram præcavet,
 curatque.

*Syrupus de Nymphæ D. Francisci
 Pedemontani.*

ʒ. Florum Nymphææ ʒ ij.
 Florum Vngulæ Caballinæ aquaticæ
 Psyllii integri
 Acetosæ ana ʒ j.
 Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
 Seminis Cucumeris
 Seminis Melonis ana ʒ iiij.
 Seminis Lactuæ Seminis Endiviæ
 Seminis Scariolæ
 Seminis Portulacæ ana ʒ ij.
 Radicum Fœniculi ʒ j.
 Aquæ hordei quantum sufficit.

Sac-

Sacchari ℥ j.

Aceti albi

Succi Granatorum acetosorum ana ℥ ij.

Coquantur secundum artem : deinde aromatizentur cum

* Santali Citrini

Spicæ Nardi Indicæ ana ℥ j.

A Duz sunt *Nymphaea* species, altera candidum, altera luteum florem habet, & utriusque flores hunc Syrupum ingrediuntur. Nam *Aurea* huius Syrupi eam speciem, quæ albos habet flores, vocat *Nenuphar*; alteram vero, quæ luteos fert flores, appellat *Vngulam Caballinam aquaticam*, à foliorum figura, & florum colore.

SCARIOLA est species *Endroia*, quam nos in *Germania* vocamus *Endiviam*, (*vulgo Gensdistel*;) & habet spinulas in dorso foliorum.

P. C. SCHOL.

Vngula Caballina aquatica.] De *Tussilagine* hanc in propria sua significatione intelligi posse *Fuchsus* dextre monet. apud aquas enim aut humentia loca plerumque nascitur.

BILIS flavæ fervorem extinguit: ideoque mirifice in ardentibus aliisque acutis febribus auxiliatur: somnum quoque conciliat.

Syrup.

Syrupus de Papavere simplex
D. Mesua. *

R. Capitum Papaveris albi recentium
Capitū Papaveris nigri recentiu ana ʒ lx.
Aquæ pluvialis ℞ iij.

Coquantur usque quo remaneat tantum
aquæ ℞ j. β. Colaturæ adde
Sacchari & Penidiarum ana ʒ vj.

Fiat Syrupus secundum artem.

VALET ad catarrhum & tussim, causam
insomnia.

Syrupus de Papavere compositus
D. Mesua.

R. Papaveris albi
Papaveris nigri ana ʒ l.

Capillorum Veneris ʒ xv.

Glycyrrhizæ ʒ v.

Iuiubarum numero xxx.

Seminis Lactuæ ʒ xl.

Seminis Malvæ

Seminis Cytoniorum ana ʒ vj.

Coquantur in ℞ iij aquæ usque ad duas:
& cum Sacchari & Penidiarum ana ʒ viij.

Fiat Syrupus secundum artem.

VALET ad tussim siccam, phtisim,
catarrhum, insomnia causam.

Syrup-

Syrupus de succo Myrtillorum.

A ℞. Succu Myrtillorum depurati ℞ viij.
 Sacchari clarificati ℞ iiij.
 Coquantur secundum artem.

Curandum est ut adferatur ex Italia, aut Narbonensi Gallia Myrtillorum succu, si quis volet hunc Syrupum conficere.

P. C. SCHOL.

A ℞ viij.] *Cum hic Syrupus à Mesues, cui erronee à Cordo adscribebatur, diversus sit; atque à Cordo ipso forsitan concinnatus; male legi hic ℞ viij Euchsius temere scribit.*

SYRUPUS Myrtillorum ventriculum & viscera roborat: ob id fluorem alvi antiquatum sistit; & tussim mitigat.

Syrupus Myrtinus compositus.

℞. Myrtillorum ℥ xx.

* Rosarum Santali albi

A Sumach Balaustiorum

* Berberis ana ℥ xv.

* Mespilorum ℥ l.

* Succu Granatorum acidorum vel muzorum

Succu Pomorum agrestium ana ℞ ij.

Omnia in dictis succis & aqua q. s. coquantur, & fiat Syrupus cum

* Sacchari ℞ iiij. secundum artem.

P. C.

P. C. SCHOL.

Rosarum.] Rosas Fuchsias recte addit, & Cordo neglectas; simulque, ana ℥ xv legendum & ℥ l, atque Sacchari ℥ iij, dextre aut; ubi Cordus ℥ xxx, & ℥ c, ac Sach. ℥ v, nimie scripserat. Interim in aqua ℥ viij coquit Fuchsias; & succi Granatorum ac Cytioniorum ana ℥ β. tantum addit.

Hic Syrupus sistit ventris fluorem, etiam antiquum, & screatum sanguinis.

*Syrupus de succo Acetosæ**D. Mesua.*

℞. Succi Acetosæ depurati ℥ iij.
Sacchari clarificati ℥ ij.
Coquantur secundum artem.

FEBRIBUS biliosis & pestilentialibus saluber est: cordis & ventriculi flammam calorem extinguit, ipsaque roborat.

Syrupus de Succo Boraginis.

℞. Succu Boraginis depurati ℥ viij.
Florum Boraginis recentium ℥ j.

Quam modice efferveant, aut potius horis aliquot in succo clarificato ac calido macerentur; dein colentur, cumque Sacchari ℥ iij. fiat Syrupus.

H

SUC.

Succus Boraginis prius est clarificandus cum albuminibus ovorum; alioquin plus satis mucilaginosus fieret Syrupus.

P. C. SCHOL.

Stolidos cum hic descripsisset Cordus huius & sequentis Syrupi conficiendi modos, ego eosdem suaviori ex arte reddidi. Ecce quidem & aliis locis quam plurimis, nisi falcem in alterius messem indere penitus, minime consultum visum fuisset.

COR ipsum roborat, eiusque tremorem & syncopen sanat: maniacos & melancholicos iuvat.

Syrupus de Succo Buglossæ.

- ℞. Succu Buglossæ depurati P viij.
 * Florum Buglossæ recentium l j.
 * Sacchari P iiij.

Fiat eodem modo quo præcedens.

Intelligo hic eam Buglossam qua vulgo in usu est, non illam Italicam maiorem.

Succus Buglossæ difficulter exprimitur: nam fit mucilago, dum tunditur Buglossa. ideo tusa dimittenda est per noctem in frigidoloco; & post tridie exprimendus succus, atque cum albuminibus ovorum clarificandus.

COR confortat, lætitiâque generat.

Syrupus de Lupulo.

- * ℞. Succu Lupuli depurati l ij.

Suc-

Succi Fumiterræ depurati ℞ j.

Sacchari ℞ ij.

*

*

Coquantur secundum artem.

*Pateſt etiam hic Sympus fieri è solo Lupuli ſuc-
co, ut Meſua placet in capite De ſpeciebus Vo-
lubilis. Exprimendus autem eſt Succus Lupu-
li cum adhuc tenera ſunt eius viticula & aſpa-
ragi.*

Refrigerat, & collectionum impetus lenit. Bilem regio morbo laborantibus detrahit pituitam in aqua inter cutē exigit per alvum.

Iuleb Roſatum.

℞. Aquæ Roſarum ℞ ij.

Sacchari clarificati ℞ ij.

Fiat cum diligentia ſecundum artem.

FEBRIUM, thoracis, & ventriculi incendium, caloremque flammeum extinguit: ſitim inexpletam ſedat.

Iuleb Violatum.

℞. Aquæ Violarum ℞ ij.

*

Sacchari clarificati ℞ ij.

Coque ut Iuleb Roſatum.

Febres, phlegmonas, pleuritidem, aſperitatem gutturis & thoracis, ac tuſſim mitigat.

Miva Cytoniorum simplex
D. Mesue.

℞. Succy Cytoniorum depurati ℞ xij.

Coquantur ad medietatem, & affunde

A Vini veteris optimi ℞ v.

* Sacchari ℞ iij.

Coquantur secundum artem.

P. C. SCHOL.

A Vini ℞ v. Sacchari ℞ iij.] *Cordum hic Vini ℞ viij. Sacch. ℞ xij. perperam legentem, & Euchsus quoque animadvertit. quare veram utrobique lectionem reposui.*

VENTRICULUM roborat, & cibum in eo continet.

Miva Cytoniorum aromatica
D. Mesue.

℞. Succy Cytoniorum acetosorum ℞ xx.

Vini veteris optimi ℞ x.

Mellis despumati optimi ℞ vj.

Potest tamen etiam cum Saccharo fieri.

Coquantur ad perfectionem; & aromatizentur in sindone ligatis sequentibus:

Cinnamomi electi

Cardamomi minoris [al. maioris] ana

℥ iij.

Garyophyllorum ℥ ij.

Zingiberis Mastiches ana ℥ j. β.

Cro-

Croci ʒ ij.
 Xyloaloës Macis ana ʒ j. β.
 Moschi ʒ j. *
 Gallia moschata veræ ʒ ij.

Fiat secundum artem.

Mellis loco Saccharum sumi potest. *

VENTRICULUM, hepar, & cætera
 viscera roborat: appetentiam excitat, co-
 ctionem iuvat: vomitum & lienteriam
 sedat.

Mel Rosarum D. Mesue.

℞. Rosarum rubearum nondum penitus
 apertarum ℥ ij.
 Mellis optimi. ℥ vi.

Coquantur lento igne secundum artem.

STOMACHUM confortat & mun-
 dificat, & est digestivum materiarum
 phlegmaticarum in stomacho & meseraï-
 cis contentarum.

Mel Rosarum aliud efficacius.

℞. Foliorum Rosarum rubearum nondum
 explicitarum contusorum ℥ ii.
 Coquantur in aquæ cælestis ℥ iiij.
 Colaturæ fortiter expressæ adde
 Succum Rosarum rubearum depurati
 Mellis optimi despumati ana ℥ iiij.
 Coquantur secundum artem.

H 3

Oxy-

Oxymel simplex D. Mesua.

℞. Mellis optimi despumati ℥ iiij.
 Aceti vini acerrimi
 Aquæ clarissimæ ana ℥ ij.

Mel cum aqua despumetur iterum diligenter: & cum aqua fuerit consumpta, tunc adde acerum; & coque secundum artem.

HUMORES crassos, lentos ac pituitosos incidit, extenuat, abstergit, atque adeo obstructions aufert, sputum educit, spiritumque faciliorem reddit.

Oxymel compositum Mesua.

℞. Radicum Fœniculi
 Radicum Apii ana ℥ iiij.
 Radicum Petroselini Radicum Rusci
 Radicum Asparagi Seminibus Apii
 Seminibus Fœniculi ana ℥ j.

Coquantur in aquæ claræ ℥ vj. aut quantum sufficit. Colaturæ adde Aceti acerrimi ℥ j.

Mellis optimi despumati ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

HUMORES crassos & pituitosos incidit, extenuat & abstergit: obstructions tollit iecinoris, lienis ac renum: urinam movet, sudoremque evocat.

Oxymel

Oxymel Scilliticum simplex

D. Mesua.

℞. Mellis despumati ℥ iij.

Aceti scillitici ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

HUMORES crassos, lentos, avulso con-
tumaces separat & incidit : ob id confert
ventriculi & aliorum viscerum affectibus
hos humores sequētibus: ructum acidum
sanat, & vesicæ mollificationem, seu uri-
næ incontinentiam. Asthmaticis quoque
prodest.

Oxymel Scilliticum compositum.

℞. Radicum Apii

Radicum Fœniculi ana ℥ iiij.

Radicum Petroselinii Radicum Rusci

Radicum Asparagi Seminis Apii

Seminis Fœniculi ana ℥ j.

Coquantur in aquæ ℥ vj. aut q. s. Dein-
de colentur.

Colaturæ adde

Aceti Scillitici ℥ j.

Mellis optimi despumati ℥ ij.

Fiat secundum artem.

Id potentius multo incidit, tenuat,
terget, obstructa aperit in diuturnis quar-
tanis & quotidianis, quam Oxymel com-
positum de radicibus.

H 4

Mel

Mel Anacardinum Azaravii.

℞. Anacardos recentes, terantur, & in aqua coquantur, donec melliginem quādam in rubeo colore fuscā emittāt: eam aquæ innatantem auferto, & reponito.

Mel Emblicorum.

Mel Emblicorū, est mel in quo Emblici Myrobalani sunt conditi.

Alii ita vocant Emblicorum decoctum, ad mellis consistentiam inspissatum.

Mel Passularum.

℞. Uvarum passarum ℥ iij. Infundantur eis aquæ ℥ xi. aut q. s. & macerētur horis xxiiij. deinde coquantur ad remanentiam tertiæ partis. Colentur, & colatura decoquatur ad crassitudinē mellis, & reponatur. hoc decoctum vocatur Mel passularum.

SYRUPORVM TRES SEQVENTES
VALERII CORDI DESCRIPTIONES
NUP̄R PRIMVM ACCESSERUNT.

Syrupus de Pyris Valerii Cordi.

℞. Succi Pyrorum moschatellinorum
Succi

Succi Pyrorum Palatinorum
Sacchari clarificati ana ℥ ij.

Coquantur secundum artem.

Et quoniam Pyra Moschatellina citius
maturescunt, expressum eorum succum
clarificatum cum Saccharo decoctum re-
pones, donec etiam Palatina maturescant.
demum miscebis.

Syrupus de Cichorio Val. Cordi.

℞. Rad. Fœniculi Cichorii ana ℥ iiij.
Linguæ cervinæ Scolopendrii
Capillorum Veneris
Trichomanes ana m. j.

Aquæ Cichorii Succi eiusdem ana ℥ iiij.

Coquantur omnia secundum artem.

Colaturæ adde Sacchari clarificati ℥ iiij.

Et species sequentes petiæ illigatas su-
spende in Syrupo:

℞. Rhabarbari ℥ ii.
Rad. Spicæ Romanæ ℥ j.

Fiat Syrupus.

Syrupus Resectivus, Val. Cordi.

℞. Dactylorum enucleatorum
Ficuum siccarum pinguium
Xyloceratiorem enucleatorum
Uvarum Cubearum passarum
Uvarum passarum vulgariū maiorum &
minorum

H. s.

Tama-

Tamarindorum enucleatorum ana ꝑ iij.
Musti generosi recentis

Succi Cydoniorum ana ꝑ vj.

Incidantur fructus in partes, Passulæ
minores & Xyloceraria modice contun-
dantur, unumquodque per se. Deinde
miscantur omnia, & in fictili denso af-
fundantur eis succus & mustum, mace-
renturque horis xxiii. Postea coquantur
leno igne ad consumptionem tertiæ par-
tis, aut amplius.

Colaturæ affunde lactis Amygd. cum
aqua rosacea ꝑ ij. ex una libra Amygdala-
rum dulcium tritarum expressi.

Clarificetur deinde cum albuminibus
ovorum xij.

Huic decocto clarificato adde Sacchari
clarificati ꝑ iij.

Coquantur ad perfectionē: & cum repo-
nis, tū suspende in Syrupo sequētes species
crassiuscule tritas, & in sindone ligatas:

℞. Cinnamomi interioris optimi

Macis Nucis moschatae

Cardamomi Zingiberis

Galangæ Zedoariae

Garyophyllorum ana ꝑ ij.

Ligni Aloës ꝑ iij.

Huiusmodi dilutum vel decoctum fructuum
horum, vel alicuius eorum, vocant Arabes Na-
buch; quo utuntur pro vino & melle in calidis re-
gionibus.

HUNC

Hunc Syrupum composui divitibus quibusdam in chronicis morbis, omnem cibum & potum averfantibus: & comperti mirum in modum vires reficere, alere, & iam desperatos, refocillatis viribus, sanitati restituere.

R O B.

Rob de Ribes simplex.

℞. Succi Ribes l' viij.
Coquatur per se ad spissitudinem mellis, & reponatur.

Rob de Ribes compositum.

℞. Succi Ribes l' iiij.
Sacchari optimi l' ij.
Coquantur secundum artem.

VENTRICULUM firmat, vomitum biliosum reprimi, sitim restinguit, aliasque excretiones biliosas sistit.

Rob de Berberis simplex.

℞. Succi Berberis l' viij.
Coquatur per se usque ad mellis spissitudinem.

Rob de Berberis compositum.

℞. Succi Berberis l' iiij.
H 6 Sac-

Sacchari optimi ℞ ij.

Coquantur secundum artem.

R O B ex Oxyacantha, seu de Berberis,
easde quas præcedens facultates obtinet.

Rob Nucum D. Mesua.

℞. Succi Corticū viridiū iuglandiū ℞ iiij.

Mellis optimi ℞ ij.

Coquantur secundum artem.

Destillationi tenuium humorum à capite,
& inflammationem excitantium confert.

Diamorum ex descriptione Nicolai.

℞. Succi Mororum Celsi ℞ β.

Succi Mororum Rubi ℞ j.

Mellis optimi despumati ℞ j.

Sapæ $\frac{3}{4}$ iij.

Coquantur secundum artem.

Contra depascentia oris ulcera, ad den-
tium affectus & gingivarum noxas, atque
ad omnia oris vitia gargarizatum proficit.

Diamoron aliud D. Val. Cordi.

℞. Succi Mororum Rubi

Succi Mororum Rubi Idæi

Succi Mororum Celsi, sive de arbore,

Succi Fragorum ana ℞ ij.

Mellis despumati optimi ℞ iiij.

Co-

Coquantur lento igne secundum artem.

MORORUM omnium succus exprimendus est antequam perveniant ad maturitatem. Porro Mora Rubi Idai & Fraga citius maturefcunt, quam alia: ideo oportet, ut horum Succus colligatur, & cum Saccharo decoctus reponatur, donec alii maturefcant. Sint autem succi uniuscuiusque l' ij. Sacchari l' j. ad quamvis eorum, id est, Sacchari l' ij.

RUBUS Idæus est ille Rubus, quem nos vocamus Himpen: eius mora sive fructus vocantur Himpeer.

*Medulla sive Pulpa, seu Rob
Cerasorum.*

R. Cerasorum acetosorum quantum volueris: coque per se, sine humore aliquo, & per cribrum setaceum manibus exprime, & ad spissitudinem iustam coque; ac sine Saccharo repone, ut medullam Prunorum. Poterit qui volet etiam cum Saccharo conficere.

Diamarenatum simplex.

R. Amarena Cerasa quot libuerit; & cum modico vino coque: cocta per cribrum manibus exprime: expressam deinde pulpam ad spissitudinem coque, & deinde

℞. Inspissatæ pulpæ ℥ xij.
 Sacchari clarificati & inspissati ℥ viij.
 Confice secundum artem.

*AMARENÆ sunt magna Cerasa, gustu vi-
 mosa, quæ Germanice vocantur Amarillen, Am-
 merlinghe, & Amelber.*

Diamarenatum compositum.

℞. Diamarenati simplicis iam confecti,
 & adhuc calidi ℥ iij.

Cui insperge sequentes species, in mi-
 nutissimum pulverem tritas:

℞. Cinnamomi

Nucis moschatæ ana ℥ j.

Zingiberis Galangæ ana ℥ iij.

Cardamomi Garyophyllorum

Macis Ligni Aloës ana ℥ ij.

Confice secundum artem.

Ad hunc modum potes etiam facere con-
 fectiones ex Cynosbatis & Cornis, hoc
 est, Corni fructibus.

LOHOCH.

Lohoch sanum & expertum.

D. Mesua.

℞. Cinnamomi

Hyssopi

Glycyrrhizæ ana ℥ iij.

Iuibas

Sebe-

Sebesten ana numero xxx.

Passularum enucleatarum

Ficum siccarum

Dactylorum pinguium ana ζ ij.

Fœnugræci ζ v.

Capilli Veneris m. j.

Anisi Fœniculi Ireos

Seminis Lini

Calaminthæ ana ζ iiij.

Coquantur secundum artem in aquæ clarissimæ l' iiij. ad consumptionem l' ij.

Colaturæ expressæ adde

Penidiarum l' ij.

Coquantur ad perfectionem: postea insperge subsequenter minutissime incisa & tusa:

Rz. Pinearum mundatarum ζ v.

Amygdalorum dulcium mundatarum

Glycyrrhizæ Tragacanthæ *

Gummi Arabici Amyli ana ζ iiij. *

Ireos ζ ij.

Agitentur omnia simul celerrime, donec albescant.

Tussis vocisque asperitati à frigiditytate natæ auxilio est: crassos in thorace & pulmone humores extenuat.

Lohoch de Pino D. Mesua.

Rz. Pinearum ζ ix. *

Amygdalorum dulcium

Ayel-

Avellanarum assatarum

Tragacanthæ Gummi Arabici

Glycyrrhizæ Succu Glycyrrhizæ

Amyli Capilli Veneris

Ireos ana ꝑ iij.

Carnium dactylorum ꝑ xxxv.

A Amygdalorum amarorum ꝑ iij.

Mellis passularum Butyri recentis

Sacchari Tabarzeth ana ꝑ iij.

Mellis Tabarzeth l' ii. ꝑ j. ꝑ iij.

Conterenda contuadantur, & incidenda incidantur minutissime, & cum melle excipiantur.

MEL Tabarzeth est optimum, sincerissimum atque odoratissimum mel, quale ex Dantisco affertur.

P. C. SCHOL.

A Amygd. am. ꝑ iij.] Cum Cordus hic perverse ꝑ iij. posuisset, ꝑ iij. tantum legendas esse, Fuchsio quoque adstipulante, dico.

Tussis diurnæ, difficultati spiritus, & asthmatis succurrit: humores in thorace crassos incidit, & extenuat.

Lohoch de Papavere D. Mesue.

℞. Papaveris albi ꝑ xxv.

Amygdalorum dulcium Pinearum

Gummi Arabici Tragacanthæ

Succi Glycyrrhizæ ana ꝑ x.

Amy.

Amyli ℥ iij. *

Seminis Portulacæ Seminis Lactucæ

Seminis Cytoniorum ana ℥ iiij.

Crocī ℥ j. *

Penidiarum albarum ℥ iiij.

Syrupi de Papavere ℞ iiij.

Omnia cōtundantur & incidantur, atque cum Syrupō excipiantur, secundum artem. Porro iste Syrupus de Papavere sic fieri debet:

℞. Capitum Papaveris albi recentium

Capitū Papaveris nigri recentū ana ℥ vj.

Seminis Lactucæ

Florum Violarum ana ℥ j.

Aguæ quantum sufficit, aut ℞ viij.

Coquantur, & colaturæ adde

Sacchari ℞ iiij.

Coquantur ad spissitudinem.

Hoc Lohoch de Papavere appellatur etiam alio nomine Diapapaver.

Iuvat tussim, & gutturis asperitatem à catarrho calido, tenui. (quem sputum liquidum indicat.) eum enim coquit, & crassat. Confert etiam febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi.

Lohoch de Scilla D. Mesue.

℞. Succī Scillæ

Mellis despumati ana ℞ j.

Coquantur secundum artem.

SCILL-

SCILLA proprie succum non habet, sed mucilaginem; qua sic est colligenda:

R. Scillas crudas tres aut quatuor: eius laminas puriores, plenas & nitidas, in partes incidito cunctello eburneo: deinde in pila sive mortario fictili aut lapideo sive marmoreo atterito cum agitaculo, facto ex ligno Guaiaco sive Sancto: & deinde exprime, & utere.

E CLEGMA de Scilla materiam crassam, lentam, costu difficilem, in partibus respiratoriis expelli facilem strenue redit; & natam inde spirandi difficultatem, & thoracis dolorem levat.

*Lohoch de Pulmone vulpis
D. Mesue.*

R. Pulmonis vulpini siccati
Succi Glycyrrhizæ
Seminis Anisi Seminis Fœniculi
Capilli Veneris ana ℥ 1.
Sacchari clarificati ℥ xv.

Conterantur omnia tenuissime, & cum Saccharo excipiantur.

ABSTERGIT & consolidat ulcera pectoris & pulmonis, & præferendum est aliis remediis in pthiisi.

* *Lohoch ad Asthma D. Mesue.*

* R. Scillæ affatæ ℥ iij.

Radi-

Radicum Ireos 3 ij.

Hyslopi

Prassii ana 3 j.

Myrrhæ rubeæ

Croci ana 3 β.

Cum mellis quantitate sufficienti fiat Lo-
hoch.A d asthma & tussim antiquam valet:
humorem enim crassum tenuat.

LENITIVA

ET SOLUTIVA.

Flores Casia fistulæ solutiva.

℞. Cannas seu siliquas Casiæ ponderosas,
& quæ non resonant concussæ : aperi eas,
& contentam in eis pulpam seu medullã
cum laminis & seminibus suis diligenter
evacua : exempta proiice super inversum
& angustum cribrum, setis equinis con-
textum. Cribrum deinde pone supra bul-
lientis aquæ vaporem, & averso cochlea-
ris convexo Medullam Casiæ hinc & inde
ducito, ut per cribrum paulatim excerna-
tur: & si quid excretum est, aut penetra-
verit, confestim subinde auferro, ne plus
quam necesse est de vapore imbibat: idq;
tamdiu facito, donec quantum voles, col-
legeris. Porro cū necessitas requirit, sem-
per

per recentes exprime Casia flores. repositi enim acescunt.

Si quis Casia flores sive pulpam magis solutivam reddere velit, in bullientem aquam proiciat folia Persici, aut flores Persici, & Prunellorum silvestrium, aut omnia hæc simul. horum enim vapor & distillata aqua solvit alvum, [sed debilibus ventriculis non convenit.]

Mundificat sanguinem, & compescit omnem acuitatem, & sedat sitim, & proprie cum succo Endiviae aut Taraxaci, depurato secundum artem. Mundificat stomachum, & educit choleram & phlegma, sine nocumenco & excessu. caret enim mordicatione. Et lenit pectus & guttur, ac resolvit apostemata acuta in eis. Et confert calefactioni renum, sumpta cum diureticis & infusione Glycyrrhizae; & prohibet generationem lapidis in eis; & confert febribus calidis.

Diacasia cum Manna.

℞. Prunorum Damascenorum ℥ ij.

Florum Violarum m. j. β.

Aquæ fontanæ ℥ xvii.

Bulliant secundum artem usque ad medietatis consumptionem: Cola; & in colatura dissolve

Pulpæ Casia ℥ vj.

Pul.

Pulpæ Tamarindorum ℥ j.
 Mannæ optimæ Calabrinæ ℥ ij.
 Syrupi Violarum ℥ iiij.
 Sacchari Candi Sacchari Penidii ana ℥ j.
 Sacchari Violati ℥ iiij.

Confice secundum artem.

*Pulpa Tamarindorum fit ut Pulpa Casia, sive
 flores Casia.*

EST pro delicatis, qui habent stypti-
 cum ventrem. non enim est ingrati saporis,
 nec molesta, sed salubris; lenit viscera,
 subducit alvum, purgat choleram, &
 mitigat febres.

Casia extracta sine foliis Senæ.

℞. Pruna numero xij.
 Violarum m. j.
 Hordei mundi Anisi Polypodii
 Seminis Carthami ana ℥ v.
 Capillorum Veneris Thymi
 Epithymi ana m. β. *
 Passularum exacinarum ℥ β.
 Seminis Foeniculi ℥ ij.
 Seminis Portulacæ
 Seminis Malvæ ana ℥ iiij.
 Glycyrrhizæ ℥ iiij.
 Fiat horum decoctio in sufficienti quan-
 titate aquæ: colentur; in colatura dissolve
 Pulpæ Casiæ l ij.
 Pulpæ Tamarindorum ℥ j. *

Cin-

* Cinnamomi ℥ ij.

Sacchari optimi ℞ j.

Coquantur ad perfectionem secundum
artem.*Casia extracta cum foliis Senæ.*℞. Confectionis Casiæ extractæ sine fo-
liis Senæ ℞ ij.

Pulveris foliorum Senæ ℥ ij.

Misce secundum artem.

FACILE solvit: lenit asperitatem in-
testinorum: remouet stypticitatem, &
ventris onus subducit, & morbis chole-
ricis & melancholicis auxilia præber.*Casia extracta pro clysteribus.*℞. Violarum [*id est, florum Violarum*]Violaris [*id est, foliorum Violarum*]

Malvæ Mercurialis Betæ

Parietariæ ana m. j.

Fiat horum decoctio in sufficienti aqua,
cuius beneficio Casia extrahatur, & can-
næ eius interius lauentur. Deinde℞. Pulpæ Casiæ cum hac decoctione ex-
tractæ & ad spissitudinem coctæ ℞ j.

Sacchari ℞ j. β.

Coque ad perfectionem secundum ar-
tem. Quidam addunt Diacridium, sive
Scammoneam. Sed hoc nemo faciat in-
sciis Doctoribus Medicis.

PARIETARIÆ, videlicet vera, qua circa materias & muros nascitur, sub silicidiis terrorum; & non silvestris istius herba lutea floribus. qua dicitur Germanice Tag vnd nacht.

EST lenitiva ventriculi, & lienis, & est medicina pro delicatis, carens acuitate & mordicatione, & omni excessu lædente.

Electuarium Lenitivum.

℞. Passularum enucleatarum ℥ ij.
 Adianti nigri Violarum
 Hordei mundi ana m. j.
 Iuiubas Sebesten ana num. xx.
 Glycyrrhizæ ℥ β.
 Prunorum enucleatorum
 Tamarindorum ana ℥ vj.
 Fol. Senæ Polypodii ana ℥ ij.
 Mercurialis m. j. β.

Decoquantur secundum artem in sufficienti aqua: cola; & in colatura dissolve
 Pulpæ Casiæ Pulpæ Tamarindorum
 Pulpæ Prunorum Sacchari optimi
 Sacchari Violati ana ℥ vj.
 Pulveris Senæ ℥ iij. ℥ iij. β.

Confice secundum artem.

ADIANTUM nigrum, est Capillus Veneris verus, qui Lugduno affertur.

Usus eius est in febribus humoralibus & pleuresi, lenit enim & mollit intestina,

testina, & delet eorum stypticitatem: facile solvit sine molestia & læsione choleram phlegmaticam & melancholicam.

*Electuarium Lenitivum de Manna
Nicolai Alexandrini.*

R. Capillorum Veneris

Scolopendriæ [*hoc est, Ceterach vocata*]

* Hepaticæ [*hoc est, Lichenis*] ana ζ iiij.

Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli

Seminis Melonis Sem. Cucumeris

Violarum ana ζ j.

Pruna Damascena num. xx.

Coquantur in aqua ad dimidias, deinde percolentur cum expressione: in colato dissolvantur

Mannæ optimæ puræ

* Sacchari Violacci

* Pulpæ Casiæ recens extractæ ana ζ iiij.

* Tamarindorum

Sacchari Rosacei ana ζ j.

Sacchari albissimi Γ iiij.

Concoquantur ad mellis consistentiam: postremo species sequentes iniiciantur:

Nucleorum Seminis Melonis

Seminis Cucumeris Seminis Cucurbitæ

Seminis Citrulli Florum Violarum

Florum Nymphææ Seminis Lactuæ

Seminis Scariole

* Seminis Portulacæ ana ζ j.

Rha-

Rhabarbari electi

Foliorum Senæ ana ʒ j. ʒ j. *

His accurate commistis & subactis, conficiatur electuarium. *

VTILE est ad purgandum sanguinem, ad choleram reprimendam & melancholiam: valet etiam ad hepar calefactum; & corpus uniuersum perpurgat.

Electuarium de Sebesten D. Bartholomæi Montagnane.

℞. Sebesten sine nucleis

Prunorum siccorum enucleatorum

Tamarindorum ana ʒ v.

Aquæ Violarum ℥ j.

Aquæ Ireos

Aquæ Anguriæ ana ʒ vj. A

Succi Mercurialis depurati ʒ iiij. *

Penidiarum ʒ iii. *

Diapruni simplicis ℥ j. β.

Nucleorum seminis Cucurbitæ *

Cucumeris Melonis

Citrulli ana ʒ j. *

Diagridii ʒ iiij. β. *

Caro sive pulpa Sebesten, Prunorum & Tamarindorum minutissime teratur, & cum aquis extrahatur. Semina vero minutissime incidantur, & reliquis misceantur: & fiat secundum artem Electuarium.

ANGURIA est Melon magnus, vividus,

I alio

alio nomine vocatur Albateca, sive Batega, & Melon Indicus. Quidam per aquam Anguriae intelligunt succum eius, & non male. nam hic magis album lenit.

P. C. SCHOL.

A [Aqua Anguriae.] Anguriam esse Melonem seu fructum magnum, ex viridi & sub pallido foris interstinctum, sive variegatum anguis modo, unde illi nomen, oblongum, inspidum, cum laevore, semine maiusculo, rubro, una cum Francisci Alexandrini Apolline existimo, & falli Euchsium dico.

CONFERT febribus cholericis interpolatis, & continuis puris, & sedat acuitatem febrium, sitim & vigilias, & etiam amaritudinem remouendo, & educit materias acutas à viis urinalibus & vesica.

*Medulla sive Pulpa Prunorum,
aut Diaprunum simplex.*

R. Prunorum magnorum acetosorum & vinosorum quantitatem, quam volueris; & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito: deinde per cribrum setaceum exprimito: expressam pulpam iterum lento igne ad perfectam & iustam spissitudinem coquito, & sine Saccharo reponito.

Porro si medullam Prunorum laxativam

vam requiris, ex dulcibus Prunis, aut Prunis Hungaricis magnis exiccatis conficito.

Medulla Prunorum vinosorum calorem & sitim in febribus mitigat: & melius est ut conservetur sine Saccharo, Cerasorum modo inspissata.

Diaprunum compositum, non laxativum
D. Nicolai.

R. Prunorum Damascenorum electorum [sive Hispanicorum] num. centum.

Coquantur in modica aqua, donec emolliantur: excola: deinde decoctum eorum privatim repones; ipsa vero pruna super inversum & vasi impositum cribrum ponantur, & manibus hinc & inde ducantur, & premantur, donec omnis eorum pulpa penetraverit, & cutis cum nucleis tantum remaneat. Collectam deinde pulpam, & excolatum eorum decoctum, in quo bullierit Violarum $\zeta\beta$, lento igne ad spissitudinem coquito. Melius esset, si Prunorum pulpa per se inspissaretur, & si cum decocto Prunorum & Violarum Pulpa Tamarindorum extraheretur.

Deinde cum inspissaveris,

R. Pulpæ inspissatæ ℞ j.
Sacchari clarificati ℞ ij.
Pulpæ Tamarindorum

I 2

Pul.

Pulpæ Casiæ ana ζ j.

Agita omnia simul supra ignem : deinde insperge subsequentiũ specierum pulverem:

℞. Santali albi Santali rubri

Spodii Rhabarbari

Cinnamomi ana ζ iij.

Rosarum Violarum

Seminis Portulacæ Seminis Scariolæ

Seminis Berberis Succu Glycyrrhizæ

Tragacanthæ ana ζ ij.

emini Cucurbitæ Seminis Cucumeris

Seminis Citrulli

Seminis Melonis ana ζ j.

Confice secundum artem.

Dicitur etiam hæc confectio Diadamascenum, à Prunis Damascenis, quæ capit.

Quidam ponunt Prunorum non numcentum, sed l j. verum male. nam ex Nicolao Alexandrino omnes alii hanc compositionem desumpserunt.

Quædam exemplaria non habent Cinnamomum : sed Nicolaus Alexandrinus idipsũ ponit: & nisi ingrederetur Cinnamomi pondus, confectio hæc esset manca. nam Nicolaus Alexandrinus scribit totam confectioẽ habere l iij. & β . & sic est: Impressi tamen codices mendosi sunt. habent enim P ij. & β . Ita pro cifra 3. posuerunt 2. facili errore, non tamen condonando.

Nico-

Nicolaus Alexandrinus non ponit semen Cucumeris, nam si posuisset, dixisset confectionem habere ℞ ij & β. & ʒj. Itaque hac ʒj. seminis Cucumeris, adiecta est à posterioribus: nihil tamen refert, cum potius conducatur.

Per semina Cucurbitæ, Cucumeris, &c. debet intelligi exempta eorum medulla. Idque semper intelligendum est, cum pulveres horum seminum ingrediuntur in confectiones quasunque.

P. C. SCHOL.

Cinnamomi.] Cinnamomum ex hoc medicamento erronee reiecit Fuchsius, cum vetera plurima exemplaria id contineant: quod rationibus etiam constare, demonstrari posset.

DATUR acutas & peracutas [febres] patientibus, & maxime Cassoni & Syncho; in principio, & in augmento & statu ægritudinis. Et sine Diacridio potest exhiberi in omni hora diei: cum Diacridio vero, in aurora matutinali, & cum cautela, quoniam est solutivum forte.

Diaprunum compositum laxativum,
[seu solutivum] D. Nicolai.

℞. Diapruni non laxativi adhuc recentis
& calidi ℞ iiij.

Scammoneæ præparatæ ʒ ij.
Misce, & repono.

I 3 Dis-

Diacatholicon Nicolai.

- ℞. Pulpæ Casiæ fistulæ
 Pulpæ Tamarindorum
 Senæ mundatæ ana ℥ ij.
 Rharbarbari Violarum Polypodii
 * Anisi ana ℥ j.
 Penidiarum
 * Sacchari Candi ana ℥ j.
 Glycyrrhizæ Seminis Cucurbitæ
 Seminis Citrulli
 Seminis Cucumeris
 Seminis Melonis ana ℥ ij.

Conterenda conterantur, & seminum
 quatuor maiorum nuclei incidantur: po-
 stea omnia simul conficiantur cum sub-
 sequenti syrupo:

- * ℞. Polypodii ℥ iij.
 Coquantur in aqua cælesti q. s. addendo
 Sacchari optimi ℞ ij.

*Nicolaus Alexandrinus hanc confectionem vo-
 cat Catholicum, è quo desumpta est: is paulo ali-
 ter eam describit: sed quia impressum Nicolai
 exemplar in hac confectione valde mendosum est,
 malui ex concordia aliorum traditione hanc ad-
 scribere.*

CONFERT acutis & peracutis mor-
 bis. emollit enim, alterat, roburque ad-
 dit iccinorosis & lienosis.

Ele-

Electuarium Indurum maius
D. Mesue.

℞. Cinnamomi Garyophyllorum
Spicæ Indicæ Rosarum
Cassia lignæ veræ [aut succedanei eius]
Macis
Cyperi [videlicet rotundi] ana ʒ iiij.
Santali Citrini ʒ ij. β.
Ligni Aloës
Nucis moschatæ ana ʒ ij. *
Turbiti optimi ʒ l. [id est, quinquaginta]

Sacchari
Penidiarum ana ʒ xx.
Galangæ
Cardamomi maioris
Cardamomi minoris Afari
Mastiches ana ʒ j. β.
Diagridii ʒ j. ʒ iiij.

Omnia terantur, & cum oleo Amygdalino dulci fricentur, & cum subsequenti syrupo conficiantur:

℞. Succi Cydoniorum
Succi Granatorum Succi Apii
Succi Fœniculi, omnium depuratorum
ana l β.

Mellis despumati optimi l iiij. ʒ iiij. A

Decoquantur succi cum melle ad spissitudinem iustam, secundum artem.

I 4

P. C.

A P iij. ꝛ iij.] *Cum Mellis triplum ad reliquorum pondera Cordus plerumque requirat, hic Mellis P iij. ꝛ. posuerat, ingredientia Sacchara pulveribus ceteris connumerans; quod alicubi tamen non effecit. Itaque num Sacchara pulveribus sint annumeranda, ut ea ratione Mel quoque triplicandum sit, nihil hic Fuchsius, nihil Desse-
nius, nihil Apollo fatu dignum; ut nec in Amygdala, Pineas, Dactylos recipientibus medicamentis; cum alioquin futilibus interdum paginas repleant. Ceterum (ut hic id obiter dicam) huius iam narrati dubii, Diaphænicon admodum est controversum, deciso incerta.*

EXCREMENTA humorum, maxime pituitosorum ac putridorum, è ventriculo & aliis nutritoriis instrumētis educit: crassos in iis etiam flatus dissolvit, malaque hinc nata sanat; verbi gratia, inflationem ventriculi, colicos & renum dolores.

Electuarium Indum minus
D. Mesue.

A ℞. Turbith optimi	ꝛ	vj.
Sacchari tantundem	Macis	
Garyophyllorum	Piperis	Zingiberis
Cinnamomi electi		

Car.

Cardamomi maioris

Nucis moschatae ana ʒ viij.

Scammoneæ correctæ ʒ xij.

Mellis optimi despumati triplum, hoc
est l' ij. ʒ j. ʒ j. *

P. C. SCHOL.

Turbith ʒ vj.] Mihi, Dessennio, aliisque A
videtur Cordus hic mutilus, Turbith tantum sex
drachmas huic medicamento indens, centū drach-
mas in Mesue scriptum fuisse dicentibus multis.
Ego vero cum nulla ratione centum drachmas ad-
mittere queam, medicamenti in scriptioris ratione
habita, qua Indū minus appellatur, vix quinquaginta
drachmas admittendas esse concedere pos-
sum, ut in Indo maiori: ni in ambabus idem
Scammoneii pondus citra controversiam cerneretur.
De decem tantum drachmis aut duodecim,
deque viginti quinque drachmis legentibus quibus-
dam exemplaribus nunc nihil dico. Tanta est hoc
in pondere hic varietas.

Interim si Turbith pondus (præter Cordi men-
tem) augetur, augenda quoque erit, pro triplicia
ratione, mellis quantitas.

HABET intentionem maioris.

Confectio Hamech maior

D. Mesue.

ʒ. Myrobal. Citrinorum ʒ iiij.

Chebulorum Indorum

I ʒ

Rha-

Rhabarbari ana ξ ij.

Agarici Colocynthis

Polypodii quercini ana 3 xvij.

* Absinthii Thymi

* Senæ ana ξ vj.Violarum ξ xij.Epithymi ξ ij.

Anisi Fœniculi

Rosarum ana ξ vj.

Succi Fumi terræ P j.

Pruna num. lx.

Passularum maiorum enucleatarum ξ vj.

Infundantur omnia in seri quantitate
sufficiente, & ponantur in vitreato vase
angusti orificii, bene obturato, & dimit-
tantur per dies quinque, [aut tres potius.]
Postea ad ignem ferveant una atq; altera
ebullitione: deinde colentur. In parte
colaturæ dissolve

Pulpæ Cassiæ ξ iiij.* Pulpæ Tamarindorum ξ v.Mannæ ξ ij.

Agitentur simul, & adiiciatur

* Sacchari in altera colaturæ parte clarifi-
cati P j. β .

Coquantur simul ad mellis spissitudi-
nem: deinde aspergatur subscriptarū spe-
cierum pulvis:

Scammonæ bonæ ξ j. β .

Myrobal. Citrinorum Chebulorum

Indorum ana ξ β .

Belle.

Bellericorum Emblicorum

Rhabarbari

Seminis Fumi terræ ana ʒ iij.

Spicæ Nardi Indicæ

Anisi ana ʒ ii.

Confice secundum artem.

MORBI omnibus ex flava bile & pituita salsa natis, nempe impetigini, scabiei, elephantia & cancro succurrit. In summa, omni scæditati cutis à biliosis, & adustis humoribus procreatæ convenit. [Melancholicis quoque utiliter datur.]

*Confectio Hamech minor**D. Mesua.*ʒ. Myrob. nigrorum [*id est, Indorum*]

Chebulorum

Epithymi ana ʒ l.

Fumi terræ Absinthii ana ʒ xx.

Thymi Calaminthæ

Polypodii quercini

Agarici Glycyrrhizæ

Büglössæ ana ʒ x.

Stæchados Arabicæ

Chamædryos [*videlicet veræ*]Chamæpityos [*id est, Iva moschata*]Bedeguanis [*eius loco sume Carduum benedictum*]

Anisi ana ʒ v.

Piuna Iuiubas

I 6

Sebe-

Sebesten ana num. lxx.

Passularum enucleatarum ꝑ j.

* Decoquantur in aqua sufficienti usque ad tertias. Colentur, & colaturæ addantur Sapæ ꝑ ij.

Mellis despumati ꝑ j.

Scammonæ correctæ ꝙ ij.

Coquantur lento igne usque ad mellis spissitudinem.

PURGAT Melancholiam, & ufos humores alios: ob id confert mania, melancholia, vertigini, oblivioni, & vitiiis cutis, qualia sunt psora, id est, scabies, morphæa, cancer, elephantia, impetigo, & morbus Gallicus.

Diaphœnicon D. Mesuæ.

ꝙ. Dactylorum Hieron enucleatorum, ac tribus diebus in aceto maceratorum ꝙ ij ꝑ ij.

Penidiarum ꝙ j. ꝑ j.

Amygdalorum [dulcium] ꝙ v.

Turbith ꝙ v. ꝑ ij. ꝙ.

* Scammonæ [i. Diagridii] ꝙ ij. aliis ꝙ ij. ꝑ ij.

* Zingiberis Piperis longi

Foliorum Rutæ

Cinnamomi Macis Ligni Aloës

Anisi Fœniculi Dauci

Galangæ ana ꝑ j. ꝙ v.

A Mellis despumati triplum, hoc est, ꝑ j. ꝙ ij. ꝙ vj.

Fiat

Fiat secundum artem electuarium.

P. C. SCHOL.

Mirum est in hoc tam frequentis usus, tamque dubiosa atque difficilis compositionis medicamento, adeo ut etiam à duobus Pharmacopœis vix eodem concinnetur modo, mirum, inquam, hic sileat, nihilque scribi dicere (ut Euchsium sileat) Francisc. Apollinem, eundemque tam insipidum esse, ut quid per Amygdala absolute hic posita, intelligendum; quantum Scammonii (nam admodum diversa est lectio) quantum Mellis, in quo hoc loco grandior, quam in quovis alio medicamento, cardo versari deberet, sumendum sit, nihil Apolline dignum proferat, aut ridicula indicet atque scribat: cum tamen plurimis locis, verborum ac vocum inanimum multas myriades temere ac futiliter effundat. Quoniam vero (quantum ad Mellis quantitatem attinet) se neq; hic universali regula abuti velle dicat Franciscus: per quam si Mellis triplum intelligat, nonne libra novem Melis hic sumenda erunt, admodum à tribus procul? Num igitur ad auctoris mentem compositionem hanc se restituisse, ut inquit, gloriari debet? Hunc itaque, hunc Apollinem consulat Pharmacopœus oportet, ut radiis eiusdem illuminatus (nam undique fere est sibi similis) unde quaque etiam cacuetat atque exorbitet.

Febribus compositis & diuturnis auxiliatur. Bilem enim flavam & pituitam ducit, Colicis cruciatibus mirifice confert.

I 7

item

item doloribus ventriculi, & aliis malis
ex crudo humore ortis.

Diaphænicon in forma solida.

℞. Dactylos infusos in aceto tribus die-
bus ac noctibus numero vj.

Seminis Ligustici ℥ ij.

Pineorum nucleorum

Amygdalorum dulcium ana ℥ xv.

Turbith ℥ xij.

Diagridii ℥ xj.

Sacchari Candi ℥ ij.

Piperis longi Zingiberis

Foliorum Rutæ

Cinnamomi Macis Fœniculi

Anisi Dauci Galangæ

Ligni Aloës ana ℥ j.

℞ Sacchari P j.

Fiat confectio in rotulis, secundum ar-
tem.

*Ista confectio solida Diaphænicam plerisque
medicis est usus.*

P. C. SCHOL.

℞ P j.] *Mutilum in hac Sacchari quantitate
esse Cordum, si ad præcedentis Diaphænici,
aliasve cum Saccharo paratorum medicamen-
torum rationes contuleris, necesse est; Typogra-
phi forsam vitio. In eandem nihilominus nas-
sam satis imprudenter, immo pueriliter ceci-
dere*

*dere Euchsus & nonnulli alii: ita cacus caco duce
labitur.*

Diasena D. Nicolai.

℞. Senæ ℥ iij.
 Avellanas tostas num. l.
 Serici tosti ℥ ij.
 Lapidis Armeni loti ℥ j.
 Lapidis Lazuli loti ℥ iij.
 Sacchari ℥ vj.
 Cinnamomi ℥ j.
 Garyophyllorum Galangæ Pipetis
 Spicæ Nardi Indicæ Ocyמי
 Foliorum Garyophyllorum
 Cardamomi
 Croci Zingiberis Zedoariæ
 Florum Rorismarini
 Macropiperis ana ℥ ij.
 Mellis despumati ꝑ ii.

LAPIS Armenus, est similis lapidi Lazulo, sed non est tantopere caruleus, sed magis viridis.

FOLIA Garyophyllorum sunt similia foliis Lauri, & odorem atque saporem habent Garyophyllorum: eorum loco sume Garyophyllos ipsos.

Succurrit melancholicis, mania vexatis, & quartana tristitiaque affectis, lienosis, & omnibus malis ex atra bile procreatis.

Bene-

Benedicta laxativa D. Nicolai.

℞. Turbith electi
 Sacchari ana ʒ x.
 A Diagridii Esulæ Hermodactylorum
 Rolarum ana ʒ v.
 Garyophyllorum
 Spicæ Nardi Indicæ
 Zingiberis Croci
 Saxifragiæ Macropiperis
 Amomi [*sumatur Acorus verus eius loco, vel
 Calamus aromaticus.*]
 Cardamomi minoris Seminis Apii
 Salis Gemmei Galangæ Macis
 Carvi Fœniculi Seminis Asparagi
 Seminis Rusci [*id est, Brusci*]
 Granorum solis [*id est, Milii solis*] ana ʒ j.
 Mellis despumati optimi triplum, hoc
 est, ℞ j. ʒ v. ʒ v.

Confice secundum artem

*Per semen Asparagi & Rusci intellige carnem
 & pulpam eius reiectis nucleis ossis.*

P. C. SCHOL.

A Esulæ.] Nullo pacto placent Eufhsii aliorum-
 que sententia, hic Esula x. esse sumendas arbi-
 trantium. etenim cum Cordo ʒ v. sufficere bona
 ratione dico. Brevis undique esse cogor.

HUMORES pituitosos, potissimum
 ad articulos decumbentes, elicit. A reni-
 bus quoque & vesica purgat.

Electua.

*Electuarium Eleſchof, ſive Epifcopi
D. Meſue.*

℞. Scammonæ Antiochenæ [vel Dia-
gridii]

Turbith optimi ana ʒ vj.

Garyophyllorū Cinnamomi Zingiberis

Myrob. Emblicorum Nucis moſchatae

Polypodii ana ʒ ij. β.

Sacchari ʒ vj.

Mellis deſpumati triplum, id eſt ʒ x. ʒ j.

P. C. SCHOL.

Sacchari ʒ vj.] *Præter exempla ex Meſue,
præterque rationes, Euchſius & Franciſcus A-
lexand. hic ʒ vj. legunt.*

BILEM flavam & pituitam elicit: ſta-
tus quoque expellit: doloribus articulo-
rum, lateriſque prodeſt, itemque colicis
cruciatibus: ad renes etiam & veſicam de-
cumbentes humores expurgat.

Electuarium de Pſyllio D. Meſue.

℞. Succu Bugloſſæ domeſticae

Succu Bugloſſæ agreſtis Succu Endiviæ

Succu Apii, omnium coctorum & deſpu-
matorum ana ℥ ij.

Succu Fumi terræ ʒ iij.

In quibus macerentur per xliij. horas
ſubſequeantia:

℞. Cu-

210 L E N I T I V A,

℞. Cuscutæ Anisi Senæ ana ℥ β.
Capilli Veneris m. j.

A Afari ℥ iiij.

Spicæ Nardi Indicæ ℥ ij.

Bulliant aliquantulum, adiiciendo
Violarum ℥ iiij.

Epithymi ℥ ij.

Hæc postquam modice bullierint, co-
lentur : & colaturæ iniiciantur
Psyllii seminis integri ℥ iiij.

Macerentur per xxiiij horas, singulis
horis agitando : deinde sume expressæ à
Psyllio mucilaginis P. iiij.

Sacchari albissimi P. ij. β.

Coquantur lento igne ad perfectionem,
addendo pulveris

* Trochiscorum Diarhodon
de Spodio

de Rhabarbaro ana ℥ j.

de Berberis ℥ β.

* Scammonii in Cytonio malo cocti ℥ iiij.

Confice secundum artem.

Per Buglossam domesticam potes intelligere
Braginem, vel magnam illam Italicam Bu-
glossam.

P. C. SCHOL.

A Afari ℥ iiij.] Sic legendum esse, rite quoque
Fuchsius monet. Cordus enim; Afari, Spicæ
ana ℥ ij perperam hic legebat.

FLAVAM bilem evocat, febribus ar-
dentibus & curatu difficilibus auxiliatur:

ut

ut & dolori capitis, vertigini à bilioforum humorum evaporationibus procreatis, morbo regio, & iccori supra modum calefacto.

Electuarium Rosarum D. Mesue.

℞. Succi Rosarum rubearum perfectarum
℥ iii.

Sacchari Tabarzeth [*id est, albi*] ℥ j. β.

Mannæ puræ & recentis ℥ vj.

Scammonæ Antiochenæ ℥ j. β.

Coquantur sensim ad ignem molliusculum, dum ad mellis consistentiam usque densescant: deinde insperge

Trochiscorum de Spodio ℥ j.

Trochiscorum de Berberis ℥ iiij.

Galliæ moschatæ veræ

Croci ana ℥ ij.

Reponatur in vase vitreo.

EST cholagogum clemens: ob id salubre biliosis affectibus, arthritidi calidæ, cephalalgia calidæ, vertigini, oculorum dolori, ictero.

*Electuarium de Succo Rosarum
D. Nicolai.*

℞. Succi Rosarum rubrarum

Sacchari albissimi ana ℥ j. ℥ iiij.

Diagridii ℥ j. ℥ iiij.

San-

Santali rubi Santali albi
 Santali citrini ana ʒ vj.
 Spodii de Ebore ʒ iiij.
 Caphuræ ʒ j.

Succus Rosarum cum Saccharo ad iustam consistentiam coquatur, deinde triæ species adiiciantur.

Hæc compositio potest fieri in forma solida.

Expellit flavam bilem citra molestiam: ad morbos articulorum ex biliosis & calidis humoribus natos, ad febresque tertianas confert.

Diaturbith cum Rhabarbaro
D. Montagnana.

℞. Turbith optimi
 Hermodactylorum ana ʒ j.
 Rhabarbari ʒ x.
 Diagridii ʒ iiij.
 Santali albi Santali rubri Violarum
 Zingiberis ana ʒ j. β.
 Mastiches Anisi Cinnamomi
 Croci ana ʒ β.
 Sacchari albiissimi triplum, hoc est P. j.
 ʒ ij. ʒ ij.

Potest fieri in liquida & solida substãtia.

Est Cholagogum, Phlegmagogum, & Melagogum. [Verminosis & hydropicis utile.]

Dia-

*Diatribith minus D. Petri de
Tusignano.* *

℞. Turbith optimi ℥ j.
Diagridii
Zingiberis ana ℥ iiij.
Cinnamomi
Caryophyllorum ana ℥ ij.
Galangæ Piperis longi
Macis ana ℥ j.
Sacchari albillimi ℥ viij. ℥ v.

EDUCIT phlegmaticos humores, &
purgat, & calefacit.

*Diatribith minus Zezaris, ex Mesue **
cap. de Turbith.

℞. Turbith albi & gummosi ℥ x.
Zingiberis ℥ v.
Maltiches ℥ iiij.
Sacchari albillimi ℥ vj. ℥ vj.
LEVITER purgat phlegma a stomacho.

Diacarthamum D. Arnoldi A
de Villanova.

℞. Specierum Diatragacanthi frigidi ℥ β.
Pulpæ Cytoniorum ℥ j.
Medullæ seminis Carthami ℥ iiij.
Zingiberis albi ℥ ij.

Dia-

Diagridii ℥ ij.

B Turbith ℥ vj.

* Mannæ granatæ ℥ ij.

Mellis rosati colati ℥ j.

* Hermodactylorum ℥ iiij.

Sacchari albissimi ℥ x. ℥ iiij.

Fiat in liquida substantia.

Cum autē species reservare volueris, mel rosatum non convenit addere.

PULPA sive caro Cytoniorum hic requiritur exsiccata.

P. C. SCHOL.

A Diacarthamum.] Cum apud diversos auctores diversimode legatur Diacarthami descriptio, atque hanc quoque ab Arnoldi variare dicat Franciscus Alexander; Arnoldo tamen hanc acceptam seremus, tantisper dum eiusdem genuinam descriptionē Franc. Apollo in Arnoldi nobis libris demonstraverit. Interea quoniam hanc utilem repererint multi, eam conficere Officina possunt.

B Mannæ ℥ ij.] ℥ ij. hic legi debere vel pueri animadvertent, ita ut à tot tantisque viris (qui alioquin se satis emuncta naris esse putant) id non esse olfactum, stupeſcam. Sed innumera huiusmodi hocce in libello restituta conspicias, ab aliis ne cogitata quidem; quorum rationes in aliud tempus servamus.

PRODEST in evacuatione cholerae & phlegmatis.

Hiera

Hiera Picra simplex D. Galeni. A

℞. Cinnamomi
 Xylobalsami [aut succedanei eius]
 Asari Spicæ Nardi Indicæ Croci
 Mastiches Chiæ ana ℥ vj.
 Aloës non lotæ ℥ c.
 Mellis despumati ℥ iij. ℥ iij.

Cum hæc confectio magis confortativa quam solutiva esse debeat, cum aloë lota conficienda est.

P. C. S C H O L.

Vt ex ipsissima Galeni mente confectio hæc præparetur, qualique modo à peritis medicis hodie confici iubetur, Croci ℥ v. & Aloës ℥ xc. tantum imponenda sunt.

CONTRA biliosos, putres, marcidosque humores, qui ori ventriculi insederunt, remedio est; item iis quorum facië pallor decoloravit: iis quoque quorum oculis obiectæ culicum aut pilorum imagines obversantur. Alvi recrementa mediocriter movet, ad iecur usque progrediens: lædit quibus iecur calidius exhibet negotium; & stomachum iuvat.

Hiera picra cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ simplicis sine Aloë
 Aga-

Agarici Trochiscati ana ʒ iiij.

Aloës non loræ ʒ j.

Mellis despumati ʒ vj.

Hiera Picra composita D. Nicolai.

℞. Cinnamomi

Spicæ Nardi Indicæ

Crocī Schoenanthi Afari

Xylocastia

Xylobalsami

Carpobalsami

} quorum loco sumantur succedanea, ut supra.

Violarum Absinthii Epithymi Agarici

Rosarum Turbith Colocynthidis

A Mastiches ana ʒ ij.

Aloës non loræ ʒ x. ʒ ij.

Mellis despumati ʒ viij.

P. C. SCHOL.

A Ana ʒ ij.] Euchsus ana ʒ β. legi vult, Cordum reprehendens; cum in idem recidant: concluduntur enim simplicia omnia unico ana: & Aloës ad pondus omnium, legunt Nicolai exemplaria. Inanis itaque est Euchsii reprehensio.

FACIT ad diversas capitis, & aurium, & oculorum distemperantias: stomachū quoque optime purgat: affectiones hepatis emendat: splenis duritiem & densitatem emollit & extenuat. Renibus & vesicæ prodest, & matricis distemperantiam emendat.

Hiera-

Hieralogodium, seu potius Hieralogadii, D. Nicolai.

℞. Pulpæ Colocynthidis
 Polypodii ana ʒ ij.
 Euphorbii Polii montani minoris
 Cocci Gnidii ana ʒ j. ℞. ʒ vj.
 Absinthii
 Myrrhæ Troglodyticæ ana ʒ j. ʒ xij.
 Centauræ minoris Agarici
 Hammoniæ
 Fœlii [ant succedanei eius]
 Spicæ Nardi Indicæ Scillæ assatæ
 Diacridii ana ʒ j.
 Aloës Comarum Thymi
 Casiæ lignæ Chamædryos Bdellii
 Prassii ana ʒ ij. ʒ xiiij. A
 Cinnamomi Opopanacis Castorei
 Aristolochiæ longæ Leucopiperis
 Macropiperis Melanopiperis Croci
 Petroselinii Macedonici
 Sagapeni ana ʒ ℞.
 Hellebori nigri
 Hellebori albi ana ʒ vj.
 Mellis despumati triplum, hoc est ʒ x. *
 ʒ iiij. ʒ j. ʒ iiij.

*Quidam exemplaria habent Colocynthidis
 ʒ ij. sed maximo errore: nos itaque veram compo-
 sitionem Nicolai Alexandrini sequimur, qui ha-
 bet hanc proportionem.*

K

Coc-

B **Cocci Gnidii** debent esse ζ j. β . ö xij. *scilicet* Alexandrinum Nicolaurum sequi volumus impressum, qui habet ζ xvij. & hac compositio habet decimam partem Nicolai: itaq; si ζ j. β . & ö xij. multiplicentur per decem, erunt ζ xvij.

Nota D ij. & ö xiiij. sunt decima pars drachmarum novem: in Nicalao autem Alexandrino impresso non novem, sed undecim legitur: sed hoc factum est vitio libravitorum, xj. pro ix. ponentium, quoniam impressus codex pro xj. habeat 11. id est undecim per ciphras scriptum. Quod autem legendum sit ix. & non xj. indicat degradatio ponderis in tota hac confectione.

P. C. SCHOL.

A D ij. ö xiiij.] Fuchsius sinistre ex Myrepsio legit hic D j. tantum.

B **Cocci Gnidii** debent esse ζ j. β . ö xij.] In Nicol. Alex. non advertit mendam Cordus. Non enim ζ xvij. sed ζ xvj. legendum esse, & ratio & Myrepsus Fuchsi docent: quare in contextu ζ j. β . & vj. recte à Cordo posita sunt, præter suam ipsius estimationem.

EXTERMINAT diuturnas & inveteratas passiones, id est, maniam, & omnes melancholias atq; epilepsias. Scotomaticos, id est vertiginosos & spumantes, caducos, & qui sibi præmordent linguam, cephalgicos, hemicranicos, & qui ita vexantur ex capitalibus commotionibus,

ut

ut videantur quasi dæmoniū habere, qui appellantur spatici, data purgat, ne incendium aut lipothymiā generetur corpori, quod suprascriptis passionibus subiacet; quibus invitis etiā medetur. Paralyticis & tremulis subvenit. Datur indigestis, cardiacis, pleuriticis, hepaticis, splenicis. Elicit menstrua. Nephriticis, arthriticis, & ischiadicis sublevar: Venena & venenatas passiones & morsus admodum persanat: Lepras & varias zermas emendat. Est autem sine ullo periculo; neque alias molestias infert accipientibus: daturque de ea ter in mense pondus drachmarum trium, cum mulsæ cyathis iij. & salis cochleari.

Hiera Pachii, ex descript. Nicolai Alexandrini.

Rj. Stœchados	Marrubii
Chamædryos	Agarici
Colocynthidis	ana ℥ i.
Opopanax	Sagapeni
Petroselin	Mali terræ
Piperis albi	ana ℥ v.
Cinnamomi	Spicæ Nardi
Myrrhæ	Folii
Croci	ana ℥ iiij.
Mellis despumati triplū, id est	℥ cclxxxv.
qui faciunt ℥ iiij. 3 iiij.	℥ v.
Arida omnia in tenuissimum pulverem	
	℞ 2 tundi-

tundito. liquores vero, opopanaxem, sagapenum, electa & pura in mortario tundito. deinde in ferventi mortario cum melle despumato ferventi adhuc unito, ac reliquis misceto, cum omnino levigata fuerint. Cum vero mel ad dissolvendos hos liquores accipies, de supra scripta quantitate lumito, nihil addendo.

MALUM terra, id est, radix Aristolochia rotunda vera.

Scribonius Largus mirum in modum effert huius Hiera virtutes, quemadmodum etiam Marcellus. Itaque non abs re fuerit tuto ea uti, cum & nos eius efficaciam aliquoties experimus.

* hęc nota significat Romanis scriptoribus denarium. Est autem denarius pondus Romanum, drachma paulo gravius. Nam drachmę octo faciunt unciam, cum denarii septem constituent unciam: non raro tamen indifferenter pro drachma accipitur, sed male.

Compositio hęc sanat morbo comitiali correptos, furiosos, scotomaticos, cephalalgicos: facit ad depravatam in utramlibet partem. Ad Tetanum, & Cynicum spasmus, præcipue vero ad pectoris & lateris dolores prodest, ex qualibet causa factos sive latente & occulta, sive manifesta. Præterea nervorum tensionibus mirifice convenit: Prodest ad articularem morbum, ad spinam totius & lumborum dolo-

dolorem. Duritias in mammis mulierum cum dolore consistentes, ex toto interdum sanat. Ad stomachicos evidenter convenit. Remediat enim eos quibus frequenter acefcit cibus, aut assidue nauseant, aut saliva abundant: præcipue vero Melancholicis benefacit, &c.

Catharticum Imperiale D. Nicolai Alexandrini.

℞. Diagridii
 Sacchari ana ʒ viij.
 Cinnamomi Nardi
 Saxifragiæ
 Polypodii ana ʒ iiij.
 Garyophyllorum
 Zingiberis
 Celticæ [id est, Spica Celtica]
 Macropiperis Melanopiperis
 Cardamomi
 Amomi [eius vice sume nostrum Calamum aromaticum] ana ʒ iiij.
 Mellis despumati ℥ j. ʒ iiij. ʒ viij.

SAXIFRAGIA, quam Græci describunt, mediam habet figuram, & magnitudinem inter Pulegium & Thymum. Germanice vocatur Stimpel, [aut Stimpoley.]

CAPUT optime purgat, os bene olens reddit: ex stomacho & toto corpore utramque bilem deducit.

K 3

Pul-

Pulvis medicaminis Turbith.
D. Avicenna.

℞. Zingiberis albi
Mastiches ana ℥ x.
Turbith subtiliss. pulverizati ℥ x.
Sacchari Tabarzeth quantum eorum est.
Commisceantur.

PURGAT humores phlegmaticos: da-
tur pueris, mulieribus, senibus, & humi-
dis, delicatis & otiosis.

Pulvis Senæ preparata
D. Montagnana.

℞. Senæ mundatæ ℥ xij.
Zingiberis
Macis ana ℥ iij.
Cinnamomi
Tartari ana ℥ j. β.

Hæc in pulverem redacta commiscean-
tur.

Dosis ℥ j. antecœnam.

PURGAT caput mirabiliter.

Pulvis aut Tragea laxativa.

℞. Turbith ℥ j.
Zingiberis Cinnamomi
Mastiches Galangæ
Cardamomi minoris

Garyo-

Garyophyllorum

Anisi Hermodactylorum

Diagridii ana ζ β .Foliorum Senæ ζ ij.Sacchari ζ iii.

Misceantur in pulverem contrita.

Purgat choleram, phlegma & melan-
choliann.*Pulvis Sternutatorius.*℞. Radicum Pyrethri ζ j.Castorei ζ β .

Hellebori albi

Hellebori nigri ana ζ j.

Maioranæ m. j.

Misceantur: fiat pulvis lege artis.

Nasalia.

℞. Calaminthæ

Maioranæ Radicis Ireos

Seminis Nigellæ Castorei

Seminis Staphysagriæ ana ϑ j.

Hellebori albi Pyrethri

Nucis moschatæ Myrrhæ rubæ.

Euphorbii ana ϑ ij.In pulveres singula conterantur: dein-
de cum Ladani ζ vj. & melle modico
formentur nasalia.

K 4

S u p.

SUPPOSITORIA.

Suppositoria simplicia conficiuntur ex melle & sale simul coctis ad debitā consistentiam.

Species ad Glandes, aut Suppositoria acuta conficienda.

℞. Hellebori albi
 Granorum Colocynthis ana ʒ j. ℞.
 Esulæ præparatæ
 Hermodactylorum ana ʒ j.
 Specierum Hieræ picæ simplicis Galeni
 ʒ ij.
 Misceantur pulverizata.

PILULÆ.

Pilula Alephangina D. Mesue.

℞. Cinnamomi Cubebarum
 Ligni Aloës
 Calami aromatici Macis
 Nucis moschatæ
 Cardamomi
 Garyophyllorum Afari
 Mastiches Schœnanthi
 Spicæ Indicæ
 Carpobalsami [*aut succedanei eius*] ana ʒ j.
 AB.

Abſinthii ſicci Roſarum ana ʒ v.

Conterantur groſſo modo, & inſundantur in aquæ ꝑ duodecim. & coquantur lento igne in duplici vaſe, uſque ad conſumptionem duarum partium, id eſt, ad remanentiam tertiæ partis. deinde exprimentur fortiter; & colentur. In colaturæ ꝑ duabus diſſolve Aloës Succotrinæ multoties in vitreo vaſe lotæ, cum aqua pluuiali, & iterum ſiccata, ꝑ j. agitentur ſimul continue in Sole: deinde addantur pulveris Myrrhæ, Maſtiches ana ʒ v. Croci ʒ iij. Deinde quod reliquum eſt colati decocti ex aromatibus, etiã affundito, & exiccetur ad Solem vel in ſtuſa, admixcendo ſubinde quod deſatatum eſt, liquido: & linteo puro vaſ obtegatur ad verſus incidentium muſcarum & ſordium iniurias. Poſtremo reponatur maſſa. & ſiant Pilulæ parvæ, cum neceſſitas requirit.

PILULÆ Alephangina compoſita ſunt à Meſue, ut confortent potius ſtomachum & cerebrum, quam ut alvum ducant. Propterea Aloë multoties lotam requirit, & nullum ſolutivum medicamentum eis admixcet, ſed confortantia omnia, niſi quis ſolum Aſarum excipiendum eſſe contendat.

Iſtæ Pilule ubique ſunt in frequenti uſu, ſed rariffime ut decebat conficiuntur. nam detrahunt ponderi & numero aromaticum, & augent

pondus Aloës: quidam etiam impurissimam Aloën admiscunt, aut ipsius Aloës sordēs. Porro miror cur Mesue iubeat ut decoquantur aromata, cum tamen omnia aromata tenuissimis consistunt viribus, quae facile inter decoquendum resolvuntur: adeo etiam, ut deinde ipsum decoctum aut colatura, prorsus non sapiat aromata quae incocta fuerant. Sed quia ita preparari hanc massam voluit Mesue, in nulla re immutabimus eius placitum.

Quidam confectioni huius massae Pilularum Alephanginarum consulentes, dimidiam aromatum partem cum aqua decoquunt, & Aloën in colatura dissolvunt: alteram autem partem aromatum in minutissimum pulverem redactam, inter exiccandum massae admiscunt; non absurda admodum ratione, si aromata decoctionem sustinerent.

VENTRICULUM, cerebrum, & sensoria humoribus crassis, putridis, pituitosis purgant, & inde natum dolorem dissipant: ventriculum roborant, & confectionem eius iuvant.

Pilule Assaieret D. Avicenna.

℞. Specierum Hieræ picrae, descriptione Galeni ζ j.
 Mastiches
 Myrobal. Citrinorum ana ζ f.
 Aloës optimæ ζ ij.

Syr-

Syrupi de Stœchade q. s.

Fiat Massa. *

BILEM flavam & pituitam sine molestia è ventriculo potissimum vacuant. Quapropter iis qui caput è ventriculo dolent, conveniunt; nec non in subtilibus catarrhis.

Pilula Arabica D. Nicolai.

℞. Aloës optimæ ℥. iiij.

Radiciſ Bryoniæ

Myrobalanorum Citrinorum

Myrob. Chebulorum Myrob. Indorum

Myrob. Bellericorū Myrob. Emblicorum

Mastiches Diacridii Afari

Rosarum ana ℥. j.

Castorei ℥. iiij.

Croci ℥. j.

Succi Fœniculi q. s.

Fiat Massa.

VALENT ad capitis dolorem, vertiginem, hemicraniamque. Latitiam generant, mentisque vigorem conservant. Visum acuunt, auditumque amissum reparant: Ac stomachum à vitiosis humoribus purgant.

Pilula Arthritica, sive Arthetica,

D. Nicolai.

℞. Hermodactylorum Turbith

K 6

Aga-

- Agarici ana ʒ iiij.
 * Colocynthis Casia lignea vera
 Spica Nardi Indicae
 Caryophyllorum
 Xylobalsami [aut succedanei eius]
 Carpobalsami [aut succedanei eius]
 * Macis Galanga
 * Zingiberis Mastiches
 * Assa foetidae Foeniculi
 Anisi Saxifragiae
 Seminis Asparagi
 Seminis Rusci [id est, Brusci]
 Rosarum
 Granorum solis [id est, Milii solis]
 Salis gemmet ana ʒ β.
 * Scammonii ʒ i.
 Aloës optimae ad pondus omnium
 Succii Foeniculi ʒ. s.
 Fiat Massa.

*Ex Asparagi & Rusci seminibus tantum pul-
 pailla carnosae accipi debet, abiectis cornibus seu
 ossibus seminibus, idque semper est observandum.*

VALENT ad podagram, aliosque arti-
 culorum dolores.

Pilula de Agarico D. Mesuae.

- * R. Agarici ʒ iiij.
 * Ireos
 Prassii ana ʒ j. Turbith ʒ v.
 Hierae picrae ʒ iiij.
 Colo.

Colocynthis

Sarcocollæ ana ʒ ij.

Myrrhæ ʒ j.

Sapæ quantum sufficit.

Fiat Massa.

Ego consulcrem, ut Hiera picra nondum melle commista acciperetur, hoc est, species eius aromatica cum Aloë tantum mista: intelligenda autem est Hiera picra simplex Galeni.

SAPÆ est mustum optimum, ad tertias doctum.

Auxiliantur asthmaticis, & aliis thoracis vitiis à crassis & pituitosis humoribus natis.

Pilula Aurea D. Nicolai.

℞. Aloës Diacridii ana ʒ v.

Rosarum

Seminis Apii ana ʒ ij. β.

Anisi Fœniculi

Mastiches ana ʒ j. β.

Crocī

Pulpæ Colocynthis ana ʒ j.

Mucilaginis [seu infusionis] Tragacanthæ q. s.

Fiat Massa.

CAPUT expurgant, aciem oculorum exacuunt, flatus ventriculi & intestinorum dissolvunt, ac citra molestiam alvum deliciunt.

K 7

Pilu-

Pilula Aggregativa D. Mesue.

- ℞. Myrobal. Citrinorum
 Raved. Seni ana ʒ iiij.
 Succu Eupatorii
 * Succu Absinthii ana ʒ iiij.
 Diacridii ʒ vj.
 Myrobal Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Agarici Colocynthidis
 Polypodii ana ʒ ij.
 Turbith optimi
 * Aloës ana ʒ vij.
 Mastiches Rosarum
 Salis gemmei Epithymi
 Anisi Zingiberis ana ʒ j.
 Electuarii de succo Rosarum Mesuæ q. s.
 Fiat Massa.

RAVED Seni, idest, Rhabarbarum Orientale optimum.

SUCCU Eupatorii & Absinthii debent esse inspissati; ut Aloës.

Per Eupatorium hoc loco intelligendum est Eupatorium quod Mesue describit, quod idem est cum Gratiola. Germanice vocatur Weyssawin: copiose nascitur ad Albin. igitur hic erit faciendus eius succus.

VALENT ad diuturnas febres, & vitia capitis, ventriculi & iecinoris. Humores itē biliosos & pituitosos educunt.

Pilu-

Pilula Benedicta D. Nicolai.

R. Specierum Benedictæ laxativæ ʒ vj.
Mellis Rosati quantum sufficit.

Fiat Massa.

HUMORES pituitosos, potissimum
ad articulos decumbentes, eliciunt: à re-
nibus quoque & vesica purgant.

*Pilula Cochia D. Rhasis, 9. ad
Almansorem.*

R. Specierum Hieræ picræ Rhasis ʒ x.
Colocynthidis ʒ iiij. ʒ j.

Scammonææ ʒ ii. β.

Turbith Stœchadis ana ʒ v.

Syrupi de Stœchade quantum sufficit.

Fiat Massa.

STOËCHAS cum simpliciter & indefructe
ponitur, semper est intelligenda Stœchas Arabica.

Cephalicæ [Pilulæ] rectius appellan-
tur, quod scilicet caput magna efficacia
expurgent, ex eoque ac nervis humores
crassos evacuent.

*Hiera picra Rhasis, 9. ad Almansor.
ad faciendum Pilulus Cochias.*

R. Rosarum rubearum

Spicæ Nardi Indicæ

Mastiches

Xylo-

Pilula de Eupatorio maiores
D. Mesua.

℞. Myrobal. Citrinorum
Succi Eupatorii Mesuæ
Succi Absinthii ana ʒ ij.
Raved Seni [*id est, Rhabarbari*] ʒ ij. β.
Mastiches ʒ j.
Croci ʒ β.
Aloës bonæ ʒ v.
Succi Endiviæ quantum sufficit.

Fiat Massa.

MIRIFICE profunt in febribus inter-
mittentibus biliosis, morbo regio, ic-
cinorisque obstructionibus.

Pilula de Euphorbio D. Mesua.

℞. Euphorbii
Colocynthidis Agarici
Bdellii mollis
Sagapeni ana ʒ ij.
Aloës ʒ v.
Succi Porri quantum sufficit.

Fiat Massa.

Ad emittendam hydropicorum flavam
aquam, & materiam tumoris discuti-
endam valent: Opem quoque afferunt lum-
borum doloribus, & podagræ humida
causa concitata.

Pila-

Pilula Fœtida maiores D. Mesua.

℞. Sagapeni Hammoniaci
 Opopanacis
 Bdellii mollis Colocynthidis
 Seminis Rutæ
 Aloës Epithymi ana ʒ v.
 Hermodactylorum
 Esulæ minoris ana ʒ ij.
 Scammonæ ʒ iiij.
 Cinnamomi Spicæ Nardi Indicæ
 Croci Castorei ana ʒ j.
 Turbith ʒ iiij.
 Zingiberis ʒ j. β.
 Euphorbii ʒ ij.
 Succī Porri [praesertim foliorum] q. s.
 Fiat Massa.

VACVANT pituitam crassam, crudam: ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolori spicæ & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantia, & albaras.

Pilula Fœtida D. Rhafis.

℞. Specierum Hieræ picæ Rhafis ʒ x.
 Colocynthidis interioris ʒ v.
 Euphorbii ʒ ij. β.
 Castorei Piperis Assæ fœtidæ
 Saga-

Sagapeni Opopanacis Seitaragi
 Sinapi ana ꝑ j.
 Centaureæ minoris Elaterii ana ꝑ v.
 Gummi, sive lachrymæ & liquores omnes
 densati, in succo Rutæ q. s. dissolvantur:
 deinde admistis reliquis fiat Massa.

SEITARAGI, sive Seyzari Indum, est
 herba similis Thlaspi maiori, id est, Merretich:
 Latine vocatur Lepidium maius. Germanice,
 Roskressen, Pfefferwurcz, Romischkressen, &
 Mawkressen; accipiendæ autem sunt radices eius,
 aut semina.

ELATERIUM, id est, succus fructuum
 Cucumeris asini exiccatus.

Pilula de Fumo terra D. Avicenna.

R. Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrob. nigrorum [id est, Indorum] ana ꝑ v.
 Aloës ꝑ vij.
 Scammoneæ ꝑ v.

Succi Fumi terræ clarificati quantum suf-
 ficit, ut formetur ter hæc massa. nam
 cum primo fuerit siccata massa, plus
 succi est addendum; & rursus exicce-
 tur; idque tertio est faciendum.

EDUCUNT è corpore humores bilio-
 sos, acres & salsos: ideoque adversus om-
 nia cutis vitia valent.

Pilu-

Pilula de Hermodactylis maiores
D. Mesue.

℞. Hermodactylorum
Myrobal. Citrinorum
Aloës Turbith Colocynthidis
Bdellii mollis Sagapeni ana ʒ vj.
Castorei Sarcocollæ Euphoibii
Opopanacis Seminis Rutæ
Seminis Apii ana ʒ ij.
Crocī ʒ j. β.
Succi Caulium quantum sufficit.
Fiat Massa.

Adversus podagram & arthritin profunt.

Pilula Indæ Haly D. Mesue.

* ℞. Myrobal. nigrorum [*idest, Indorum*]
* Hellebori nigri Polypodii ana ʒ v.
Epithymi Stæchados ana ʒ vj.
* Agarici Lapidis Lazuli loti
* Colocynthidis
* Salis Indi [*aut Salis gemmei*] ana ʒ ij.
Succi Eupatorii inspissati
Spicæ Indicæ ana ʒ ij.
Garyophyllorum ʒ j.
Hieræ picæ simplicis Galeni ʒ xij.
Succi Apii quantum sufficit.
Fiat Massa.

VALENT ad affectus melancholicos,
can-

cancrum, elephantiam, albos nigros curatu difficiles, melancholicum morbum, & inde ortum timorem & mœrorem, quartanam, icterum splenicum, & dolorem splenis.

Pilula Hiera simplicis Galeni
lib. 6. Tuenda val.

℞. Aloës ʒ. i. A
Cinnamomi
Xylobalsami [aut succedanei eius]
Asari Spicæ Nardi Indicæ Croci
Mastichæ Chia ana ʒ. iij.
Mellis Rosati quantum sufficit.
Fiat Massa.

P. C. SCHOL.

Pilulis his, ut ex Galeni ipsissima sententia con-
ficiantur, & voluti apud peritiores hodie vsus ob-
tinuit, Aloës ʒ. xlv. & Croci ʒ. ij. tantum hic
indenda sunt.

ADVERSUS vitia ventriculi ex humo-
ribus biliosis & pituitosis nata, profunt.

Pilula de Hiera composita
D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Spicæ Nardi Indicæ Croci
Schœnanthi Asari Xylocasæ
Xylobalsami [aut succedanei eius] Car-

Carpobalsami [aut succedanei eius]
 Violarum Absinthii
 Epithymi Agarici
 Rosarum Turbith Colocynthidis
 Mastiches ana ꝑ j. [al. ꝑ ii].
 Aloës ad pondus omnium, hoc est ꝑ ij.
 Fiat Massa cum aqua Endiviæ.

OPREM ferunt vitiis capitis, nervorum-
 que ab humoribus pituitosis procreatis.

Pilula Hieræ cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ simplicis Galeni
 Agarici Trochiscati ana ꝑ iiij.
 Aloës bonæ ꝑ j.
 Mellis Rosati quantum sufficit.
 Fiat Massa.

AUXILIANTUR stomachicis, asthma-
 ticis, & aliis stomachi ac thoracis vitiis
 à crassis & pituitosis humoribus natis.

*Pilula de Lapide Lazuli, sive Cyaneo,
 D. Mesua.*

℞. Lapidis Lazuli abluti ꝑ vj.
 Epithymi Polypodii ana ꝑ viij.
 Scammonæ Hellebori nigri
 Salis Indi, aut Gemmei ana ꝑ ij. ℞.
 Agarici ꝑ viij.
 Garyophyllorum Anisi ana ꝑ iiij.
 * Specierum Hieræ simplicis Galeni ꝑ xv.
 Succ

Succi Endiviæ quantum sufficit.

Fiât Massa.

VALENT ad affectus melancholicos
ex bile uſta natos.

*Pilula de Lapide Armenio
D. Meſua.*

℞. Lapidis Armenii loti & præparati

Hieræ picræ ana ʒ v.

Epithymi Agarici

Polypodii ana ʒ viij.

Scammoneæ coctæ in Cytonio ʒ iiij.

Garyophyllorum ʒ j.

Salis Indi [aut Gemmei] ʒ j. β.

Cum ſucco Endiviæ conficiatur Maſſa.

MELANCHOLIAM, & bilem uſtam
multiplicè utramque clementer vacuant:
ob id morbis inde natis conferunt.

Pilula de Mezereo D. Meſua.

℞. Foliorum Mezerei præparatorum ʒ v.

Myrobal. Citrinorum ʒ iiij.

Myrobal. Chebulorum ʒ iiij.

Confice cum Thereniabin vel Tama-
rindis in aqua Endiviæ diſſolutis q. ſ.

Thereniabin ſive Tereniabin, eſt
Manna Orientalis, qua Græcis vocatur Droſo-
meli & Aëromeli.

Serosum excrementū valenter pur-
gant, ſeu aquas; ob id hydropem ſanant.

Pila-

Pilula Lucis maiores D. Mesua.

Rz. Rosarum Violarum Absinthii
 Colocynthidis Turbith Cubebarum
 Calami aromatici
 Nucis Moschatae
 Spicae Nardi Indicae Epithymi
 Carpobalsami [aut succedanei eius]
 Xylobalsami [aut succedanei eius]
 Sefelios Seminis Rutae
 Schœnanthi Asari
 Mastiches Garyophyllorum
 Cinnamomi
 Anisi Fœniculi Apii
 Casia lignea [videlicet vera]
 Croci Macis ana ʒ ij.
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum
 Raved Seni [hoc est, Rabarbari] ana ʒ iiij.
 Agarici Senae ana ʒ v.
 Euphrasiae ʒ vij.
 Aloës Succotrinae ad pondus omnium,
 id est, ʒ viij. & ʒ ij.
 * Succu Fœniculi quantum sufficit.
 Fiat Massa.
 EXCREMENTA capitis pituitosa
 educunt, visum que roborant.

Pila-

Pilula Lucis minores D. Mesua.

℞. Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
 Carpobalsami [*aut succedanei eius*] ana ʒj.
 Chelidoniæ [*videlicet maioris radicum*] ʒv.
 Rosarum Violarum Absinthii
 Euphragiæ ana ʒ iij.
 Senæ Epithymi
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum
 Agarici Colocynthidis
 Schœnanthi Lycii
 Lapidis Lazuli loti ana ij. ꝑ.
 Alcës optimæ ad pondus omnium
 Succı Fœniculi aut Chelidoniæ quantum
 sufficit.

Fiat Massa.

IDDEM quod priora possunt; atram ta-
 men bilem magis vacuant.

*Pilula Mastichina Petri de Ebano, A
 sive Conciliatoris.*

℞. Mastiches ʒ iiij.
 Agarici optimi ʒ iij.
 Aloës electæ ʒ x.
 Infundatur Agaricus in Aceto & Oxy-
 melle

* melle simplici liquidiusculo per diem & noctem, & rursus exiccetur: deinde formetur Massa cum succo Artemisiæ, aut cum Syrupo de Stœchade.

P. C. SCHOL.

A Eo quod Cordus bis eandem pilularum harum descriptionem posuerat, ponderibus tantum in altera quadruplicatis, nos unam earum tanquam frustraneam expunximus.

Præservant stomachum ab omni ægitudine: leniter purgant, & maxime confortant, & non permittunt humores corrumpi; & qui eis utuntur, præservantur à doloribus stomachi, capitis, ventris, & matricis: conferunt tristibus & melancholicis: & vitia matricis corrigunt.

Pilula de Aloë & Mastiche
D. Nicolai.

R. Aloës ꝑ j. Mastiches ꝑ ß.
Garyophyllorum
Rosarum rubearum ana ꝑ j.
Croci Diacridii ana ꝑ ij.

Conformetur Massa cum succo Fœniculi aut Absinthii.

Respiciunt virtutem naturalem: purgant incolumiter stomachum à phlegmate & à cholera.

Pilo-

Pilula de Aloë lota.

℞. Aloës lotæ cum succo Rosarum rubearum ζ j.

Agarici Trochiscati ζ iiij.

Mastiches ζ ij.

Specierum Diamoschi dulcis ζ β.

Cum vino Malvatico cogantur in massam.

VENTRICULUM, cerebrum, viscera reliqua, oculos, uterum putridis humoribus purgant, & roborant.

Pilula de Rhabarbaro

D. Mesua.

℞. Raved Seni [*id est, Rhabarbari*] ζ iiij.

Succi Glycyrrhizæ Succi Absinthii

Mastiches ana ζ j.

Myrobal. Citrinorum ζ ij. β.

Seminis Apii

Seminis Fœniculi ana ζ β.

Trochiscorum diarhodon ζ iiij. β.

Hieræ picræ simplicis ζ x.

Aquæ Fœniculi quantum sufficit.

Fiat Massa.

IN febribus diuturnis, iecinoris obstructionibus, & aquæ inter cutem initiis conferunt.

L 2

Pilula

*Pilula Pestilentialia Rusi, qua aliter
De tribus vocantur.*

- R. Aloës electæ ℥ ij.
 * Myrrhæ optimæ ℥ j.
 * Croci sinceri ℥ β.

Confice cum vino aromatico.

MIRIFICÆ adversus pestiferæ luis
 contragia populatim grassantia pollent.
 Humores etiam ventriculo infarctos edu-
 cunt.

*Pilula de Sarcocolla Haly,
D. Mesuæ.*

- R. Sarcocollæ ℥ iiij.
 Turbith ℥ iiij.
 Colocynthidos
 Zingiberis ana ℥ j. β.
 Salis Gemmei ℥ j.
 * Aquæ Rosarum q. s. Fiat Massa.

PITUITAM vacuant: ob id pituitosis
 affectibus commodant.

* *Pilula Sine quibus esse nolo,
D. Nicolai.*

- R. Aloës optimæ lotæ ℥ xiiij.
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum

Myro-

Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum*]
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum
 Rhabarbari Mastiches Absinthii
 Rosarum Violarum Senæ Agarici
 Cuscutæ ana ʒ j.
 Scammoneæ præparatæ ʒ vj. β.

Dissolvatur Scammonea in succo Fœniculi sufficienti; & cum hac dissoluta Scammonea formetur Massa.

Mirabiliter purgant choleram, phlegma & melancholiam: valent proprie ad cataractas, & obscuritates oculorum, visum custodientes: & aurium dolorem sanant, & iliosis conferunt.

Pilule Stomachica Alkindi D. Mesua.

R. Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. nigrorum
 Myrobal. Chebulorum ana ʒ iiij.
 Rosarum Mastiches ana ʒ ij.
 Cardamomi Ligni Aloës
 Santali Citrini Cubeborum
 Garyophyllorum Schœnanthi
 Nucis moschatæ ana ʒ j. *
 Raved Seni [*id est Rhabarbari*] ʒ β.
 Turbith ʒ vij.
 Aloës ad pondus omnium.

Fiat Massa [cum vino odorifero & melle.]

L 3.

Cere-

Cerebrum, & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, concoctionem iuvant, appetentiam excitant.

Pilula Stomachica D. Mesuæ.

R. Myrobal. Citrinorum Aloës.

Turbethi ana ꝑ x.

Rosarum Spicæ Indicæ

Mastiches ana ꝑ ij. β.

Anisi ꝑ j. β.

Salis Indi [*aut salis Gemmei*]

Croci ana ꝑ j.

Formetur Massa cum succo Absinthii.

Biliosos & pituitosos vacuant humores, eos potissimum qui caput & ventriculum obsident.

*Pilula Imperiales Magistrales,
incerti auctoris.*

R. Cinnamomi

Amomi [*eius loco sumatur Acorus verus*]

Anisi Mastiches

Cardamomi minoris

Zingiberis Zedoariæ Maceris

Nucis Moschatæ

Garyophyllorum Croci

Cubebæ Ligni Aloës Turbethi

Terreniabin [*id est, Manna*] Agarici

Folio-

Poliorum Senæ
 Spicæ Indicæ [addunt alii]
 Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Chebulorum
 Myrobal. Indorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum ana ʒ i-
 Rhapontici veri [id est, Rhabarbari] ad
 pondus omnium
 Aloës quantum totum æquat.
 Conficiantur cum Syrupo Rosato aut
 Violato.

MODICUM solvunt; & plurimum
 confortant stomachum, & omnia intesti-
 na frigida: muniunt virtutes naturales,
 remouent frigiditatem, clarificant san-
 guinem & spiritum.

Pilula de Opopanace D. Mesua.

℞. Opopanacis Hermodactylorum
 Sagapeni Bdellii mollis Ammoniaci.
 Colocynthidos ana ʒ v.
 Croci Castorei
 Myrrhæ rubræ Zingiberis
 Piperis nigri Macropiperis [id est, longi] *
 Cassiæ lignæ Myrobal. Citrinorum
 Myrobal. Bellericorum
 Myrobal. Emblicorum ana ʒ j.
 Scammonæ ʒ ij.
 Turbethi ʒ iiij. Aloës ʒ xij.
 L 4 Cogan-

Cogantur in massam cum infusione
gummi in aqua caulium.

VALENT ad paralyfim, spasnum cy-
nicum, gonagram, podagram, & aliorum
articulorum dolores, morbosque partium
nervosarum frigidos.

Pilula de Quinque generibus Myrobal.
D. Nicolii.

℞. Quinque genera Myrobalanorum
Agarici Diacridii Colocynthidos
A Senæ ana ℥ β.
Epithymi Turberthi Anisi
Marathri [seu Fœniculi] Mastiches
Lapidis Lazuli præparati ana ʒ ij.
Aloës ℥ j.

Formetur massa cum succo Absinthii.

P. C. SCHOL.

Ⓐ Ana ℥ β.] Cum Cordus hic ana ʒ β. depra-
vare posuisset, Fuchsius aque male ʒ ʒ. s. legen-
dum putat.

EDUCUNT humorem cholericum,
phlegmaticum & melancholicum; & cla-
rificant sanguinem.

Pilula de Ocho rebus, sive Octomera,
D. Nicolai.

℞. Aloës Diacridii ana ʒ ij.
Interioris Colocynthidis Epithymi
Aga-

Agarici Mastiches Dauci Cretici
Myrob. Chebulorum Absinthii ana ꝓ j.

Cum succo Solani conformetur massa.

PURGANT humores crassos à capite:
visum clarificant; & cataractas oculorum
prohibent.

Pilula de Serapino D. Mesue.

℞. Sagapeni Ammoniici Opopanacis
Bdellii ana ꝓ ij. Sem. Apii Ammios *
Harmalæ [*id est, seminis Ruta silvestris*]

Anisi ana ꝓ j.

Acori [*id est, Calami aromatici*]

Casæ lignæ veræ Calaminthæ A

Centaurii [*minoris scilicet*]

Polii Costi Salis gemmei ana ꝓ β. *

Aloës ꝓ vj. Colocynthidos ꝓ v.

Cogantur in massam cum aqua aut suc-
co Matricariæ.

NOTATO: *Ingreditur secundum Mesuem
Scitaragum Indum. sed Clementius Clementinus
loco eius posuit Casiam ligneam.*

P. C. SCHOL.

Casæ] *Scitaragi Indi (quod Lepidium hoc lo- A
co interpretandum) apud Mesuem legi, recte olse-
cit Fuchsius; fallique Cordum & Clementinum
dextre censet.*

POLLENT ad ischiadem, podagram,
& reliquarum iuncturarum dolorem, ac
etiam uteri; mensesque promovent.

L 5

Pills.

Pilula de Bdellio maiores D. Mesua.

- ℞. Bdellii ʒ xij. Ammios ʒ iij.
 Myrob. Chebulorum Myrob. Indorum
 Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorū
 * Conchularum venerearum adustarum
 Succini aut Karabæ ana ʒ ij. β.
 Maceretur Bdellium in succo foliorum
 Porri, & conficiatur massa.

VALENT ad fluxum hæmorrhoidū &
 ulcerum in eis, & ad menses immodicos.

Pilula de Cynoglossa D. Nicolai.

- * ℞. Cynoglossæ rad. Opii
 Seminis Hyoscyami ana ʒ iiij.
 Myrtæ Troglodyticæ ʒ vj.
 Thuris masculi ʒ v.
 Garyophyllorum ʒ ij.
 Cinnamomi Styracis rubei ana ʒ ij.
 Cum aqua rosarum conficiatur massa.
 MAGNAM vim obtinet in tenuibus si-
 stendis destillationibus, ac doloribus mi-
 tigandis.

* *Pilula Bechica.*

- ℞. Pineorum nucleorum
 * Amygdalorum ana ʒ j. β.
 Glycyrrhizæ ʒ vj.

Succi

Succi Glycyrrhizæ ζ iiij.

Cum aqua Rosarum conformetur massa.

ADVERSUS tussim veterem pollent,
& gutturis ac faucium asperitatem.

Pilule Alephanginae D. Valerii Cordi.

R. Myrobalan. Chebulorum

Myrobalan. Citrinorum

Myrobalan. Indorum

Myrobalan. Bellericorum

Myrobalan. Emblicorum ana ζ j.

Acori veri Galangæ Zedoariæ

Doronici Romani Radicularum Asari

Dictamni nostratis radicum Absinthii

Rosarum ana ζ iiij.

Contundantur omnia crassiuscule, &
Myrobalani per se macerentur prius in
aquæ clarissimæ fontanæ \mathcal{P} iiij per horas
xxiiij. deinde coquatur donec fere tertia
pars aquæ sit in vaporem resoluta: postea
coq; etiam radices & aromata lento igne
in duplici vase, cum aquæ clarissimæ \mathcal{P} vj.
& affunde his antea coctas Myrobalanos
cum suo iusculo: ultimo Rosas adiiicien-
do, coquantur usque ad tertias. Coletur
postea valide exprimendo. Hinc in cola-
tura dissolve

Aloës optime & lotæ, ac rursus exiccate
 \mathcal{P} iiij.

Ponantur omnia in vitrea patina ad so-
lem

lem, aut in stuffâ, & agitentur sapissime,
 ut concrefcens in margine Aloë liquido
 cômifceatur: cum vero mellis fpiſſitudi-
 nē fuerint confezata, tunc adde fequentiū
 ſpecierum pulverem minutiffime tritum:

℞. Galagæ Cyperi Zedoariæ Doronici
 Ligni Aloës Cinnamomi Schœnanthi
 Nardi Celticæ radicularum
 Nucis Moſchatae
 Macis Cubebarum Cardamomi
 Garyophyllorum ana ʒ iiij.

Maltiches

Succini [*ideſt, Caraba*] ana ʒ vj.

Myrrhæ Croci ana ʒ iiij.

Agitentur optime cum Aloë ſpecies, &
 fiat maſſa cum diligentia.

MYROBALANI omnes hoc pondus de-
 bent habere, exemptis nucleis ſive lignis.

PILULÆ iſtæ Alephangina ſunt efficaciæ,
 imo efficacioreſ prioribus. Relinquimus tamen uni-
 cuique liberum arbitrium, alterutram vel utram-
 que componendi.

Hoc loco non debet poni Diſtammus Creticus,
 ſed radices Diptamni, quæ vulgo in uſu ſunt, &
 proprie cortex radicum eius. Germanice vocatur
 Aſchrovurtz, propterea quod folia eius ſunt ſimi-
 lia Fraxino arbori: & hæc eſt vera Fraxinella,
 vulgo ab Italis dicta.

Aloën lavandi modus in poſtrema huius libri
 parte, quæ eſt De præparatione ſimplicium medic.
 docebitur.

TRO-

TROCHISCI.

Trochisci de Vipera D. Andromachi.

℞. Carnis viperinæ, cū anetho, sale & aqua
coctæ ℥ viij. *

℞. Panis tritici purissimi, triti & cribrati, ℥ ij.

Formentur trochisci cum iuseulo, in quo decoctæ fuerint carnes Viperinæ; & inungantur cum Opobalsamo, aut Oleo Macis aut Garyophyllorum, aut Nucis moscharæ: sed Oleum Garyophyllorum propius accedit ad naturam Balsami. Siccentur in loco umbroso, libero, ventoque perflabili.

VIPERA est serpens, quem recentiores vocant Tirum, Itali vero Marassam & Scurzionem, ut scribit Nicolaus Leoniceus. Ingrediuntur autem hi Trochisci in Theriacam. Apud nos vero nondum licuit videre hoc serpentum genus. Igitur ex Italia peti debent veri Trochisci de Vipera.

Trochisci Scillitici Andromachi.

℞. Scillæ assatæ ℥ j.

Farinæ Orobi ℥ viij.

Formentur Trochisci secundum artem.

L 7

Tro

Trochisci Hedychroi D. Aëtii.

℞. Mari [sive Maiorana, aut loco eius *Distammi Cretici*]

Afari Sampfuchi

Aspalathi [eius loco sumatur semen Agni casti]

Oprobalsami [eius loco accipitur *Oleum Garyophyllorum*]

Scœnanthi

Calami aromatici [eius loco sumatur *Galaga*]

Phu Pontici ana ʒ j. ḡ xv.

Xylobalsami Cinnamomi

Costi ana ʒ j. β.

Myrrhæ Troglodyticæ

Folii [aut succedanei eius]

Spicæ Nardi Indicæ Croci

Cassia ana ʒ iij. β. ḡ xv.

Amomi [aut succedanei eius] ʒ ij. ḡ xiiij.

* Mastiches ʒ β. ḡ vij. β.

Vini veteris odorati dulcis quantum sufficit: formentur Trochisci.

MARUM herba est non dissimilis Maiorana: Eius loco accipitur *Distamnus Creticus*.

SAMPSUCHUS, id est, Maiorana. *Quidam habent Amaracum, quod idem est. Non enim debet hoc loco accipi Matricaria, aut Cotula fœrida, qua etiam vocatur Amaracus.*

ASPALATHUS est cortex quidam odoratus. Eius loco accipe *Lignum Aloës, aut Santalum Citrinum odoratissimum, aut semen Agni casti.*

FOLIUM] Pro Folio sume Spica Romana
radicum, Macis, ana partes equales.

Hi Trochisci appellantur ab Arabibus Alin-
daracaron; à recentioribus vero, ut Nicolao, sunt
parum immutati; & vocantur Diacoralli.

Trochisci Hedychroi D. Galeni.

℞. Corticum radicum Aspalathi [ipsis lo-
co sumatur semen Agni casti]

Calami aromatici [sume eius loco Galangā]

Costi Asari Xylobalsami Phu

Amaraci [hic significat Maioranam]

Mastiches ana ℥ vj.

Schœnanthi Cinnamomi ana ℥ xij.

Amomi Casia *

Rheu pontici [eius loco sume Rhabarbarum]

ana ℥ xv.

Nardi Indicæ

Folii ana ℥ xvj. *

Myrrhæ Croci ana ℥ xij. *

Omnia subtilissime trita cum vino Fa-
lerno in Trochiscos foimentur, qui in
umbra exsiccentur, & Opopalsamo aut
Oleo Garyophyllorum inuncti reponan-
tur.

GALÉNUS in libello De Theriaca ad Pam-
philianum scripto, ad hunc modum precipit con-
ficiendos esse Hedychroos Trochiscos. Sunt enim
proximis non ignaviores.

Pro Aspalatho, quo caremus, licet accipere
semen

semen Agni casti, aut Lignum albès, aut Santalum citrinum odoratum. Oportet etiam diligenter advertere, ne pro Aspalatho Aspalatum legatur aut accipiatur.

Pro Amomum vero, quo caremus, pone Carpesium, aut vocatum Calamum aromaticum.

Pro vino Falerno, accipe aliud quodvis vinum generosissimum.

P. C. SCHOL.

Troch. horum descriptionem in Cordo vitiate positam, hic ex Andernaci versione restitui.

Trochisci Hedychroi alii Galeni.

℞. Mari Amaraci [*idest, Maiorana*]
 Asari Aspalathi ana ʒ ij.
 Schœni [*idest, Squinanthi*]
 Calami odorati Phu Pontici
 Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
 Opobalsami [*aut succedanei eius*]
 Cinnamomi Costi ana ʒ iiij.
 Myrrhæ
 Folii Malabathri [*aut succedanei eius*]
 Nardi Indicæ Croci
 Casiæ ana ʒ vi.
 Amomi [*aut succedanei eius*] ʒ xij.
 Mastiches Chiæ ʒ j.
 Vini Falerni quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & in umbra exiccantur, Opobalsamo aut oleo Garyophyllorum uncti.

Pro

Pro Maro sume Dictamnium Grecicum.

ASPALATHI loco sume Lignum Aloës,
aut Santalum Citrinum, aut semen Agni ca-
sti, ut Galenus de Succedaneis dicit.

Pro Calamo sume Galangam.

Pro Opobalsamo sume oleum Garryophyllo-
rum.

Pro Malabathro sume Spica Romana radices;
aut Spica Romana Radicum, & Macis ana par-
tes aequales.

CASIA, id est, Casia lignea aromatica, s- A
milis Cinnamomo.

AMOMI loco sume vocatum Calamum aro-
maticum.

MASTICHE Chia, id est, Mastix è Chio
insula, qua est optima.

HÆC est genuina Hedychroi compositio, ut
Galenus dicit; & hac debet ingredi Theriacam
Andromachi senioris.

GALENUS primo libro de Antidotis ad
hunc modum carmine describit compositionē He-
dychroi magmaticis, ubi Theriaca compositionem
docet. Non tamen diligenter distinguit pondera
rerum. Nam omnia coniungit coniunctionibus
copulativis, & & xj, hoc est, QUE & ET.

Trochisci Cyphi D. Damocratis. A

℞. Carnium Uvæ passæ albæ & pinguis-
simæ

Terebinthinæ coctæ ana ʒ xxiiij.
Myr-

Myrrhæ

Schœni [*id est, Schœnanthi*] ana ꝑ xij.

Calami unguentarii ꝑ ix.

Cinnamomi ꝑ iiij.

B Bdellii Onychis Nardi Spicæ

Cassæ optimæ [*quæ est similis Cinnamomo*]

Cyperi purgati

Arceuthidum maximarum & pinguis-
marum ana ꝑ iiij.

Aspalathi ꝑ ij. β. Croci ꝑ j.

Mellis optimi

Vini ana quantū satis est ad formandum
& incorporandum.

MELLIS & Vini parum debet addi, ut tan-
tum cum his conficiantur Trochisci.

CARNES Vvæ passæ atque Juniperi bac-
cas recentes & pingues minutissime conscindito
tunditoque, deinde Bdellium Myrrhamque affuso
vino diluito: postea reliqua omnia in tenuissi-
mum pulverem redigito: ac demum adhibito
modico mellis despumati optimi, Trochiscos for-
mato.

Arabes hos Trochiscos vocant Cochion.

Per Vvæ passas hic intellige eas quas vocant
Vvæ Cybibas, vulgo Cibeben.

TEREBINTHINÆ coctæ. Quomodo
coquatur Resina Terebinthina, ostendant inf-
rius in tractatu De preparatione medicamento-
rum.

CALAMUS unguentarius, id est, aroma-
ticus verus; pro quo sicut Galangam; quia
hodie

hodie caremus, vero Calamo aromatico.

ON Y C H I S, id est, Blatta Byzantia electa.

CYPERUM purgatum præcipit accipiendum, quoniam plerumque fibris sordidis sunt obstæ radices eius.

ARCEUTHIDES, sunt bacca Juniperi. hic autem debent accipi Juniperi magna grandes Bacca: quoniam autem caremus ipsis, vulgaris & minoris Juniperi baccas accipere licet.

Pro Aspalatho sumatur semen Agni Casti, ex mente Galeni de Succedaneis.

P. C. SCHOL.

Troch. hi apud Galenum leguntur l. 2. Antid. ^A
Bdellii, Onychis.] Fuchsius una cum Cor- ^B
do duas hic distinctas res legit, intelligit ac defendit mordicus. Matthiolus vero atque Franciscus contra, una cum Andernaco & Martiano Rota Galeni interpretibus, pro unica eademque re, ambas eas voces intelligendas esse strenue contendunt, & Vnguin Bdellii tanquam Bdellium ungui simile, legendum esse sentiunt atque volunt.

Trochisci Ramich D. Mesua.

℞. Succi Acetosæ [aut loco eius succi Cydoniorum austerorum] ʒ xvj. *

Rosarum ʒ j.

Granorum Myrti ʒ ij.

Bulliant parum, & colentur: colaturæ ad-

addantur Gallarum iamiam tenuissime
tritarum ℥ iiij.

Coquantur denuo aliquantulum: deinde
inspergatur sequentium specierū mi-
nutissimus & optime commistus pulvis:

℞. Rosarum ℥ j.

Santali Machoziri ℥ j. ʒ. ij.

Gummi Arabici ℥ j. ʒ. iiij.

Carnium Sumach Spodii ana ℥ j.

* Succi Agrestæ ʒ vij.

* Succigranorum Myrti multum tritorum
℥ iiij.

* Ligni Aloës

Garyophyllorum

Mastiches [al. Macis]

Nucis Moschatæ ana ʒ iiij.

Misceantur omnia optime, deinde ex-
siccantur: exsiccata rursus in tenuissimum
pulverē terantur; & formentur Trochisci
subtiles, cum Camphoræ aureo uno, &
aqua Rosarum q. s. Exsiccantur in umbra
libera: exsiccati reponantur.

VENTRICULUM, cor, hepāt, imbe-
cilla firmant: & lubrica viscera ac inte-
stina, choleram morbum sistunt, acrimo-
niam obtundunt, animum reddunt tra-
quillum, omnem hæmorrhagiam cohi-
bent: ob quam naribus sanguine fluenti-
bus fiando impelluntur, aliis medicamen-
tis miscentur.

Tro-

Trochisci de Cappare D. Mesus. A

R. Corticum radicum Capparis
 Seminis Agni casti ana 3 vj.
 Seminis Nigellæ veræ Calaminthæ
 Succu Eupatorii, [id est, Gratiola]
 Acori *
 Amygdalorum amarorum
 Sem. Nasturtii Ammoniaci
 Foliorum Rutæ
 Radicis Aristolochiæ rotundæ veræ ana
 3 ij.

Cyperii

Scolopendriæ ana 3 j.

Formentur Trochisci cum Hammonia-
 co prædicto in aceto dissoluto, & exiccati
 reponantur.

SCOLOPENDRION est Ceterach, &
 non Lingua cervina.

P. C. SCHOL.

Troch. de Capp.] Compositionem hanc A
 apud Cordum mancam esse cum Fuchsio meri-
 to conqueratur, nos eam hic ex vetustis par-
 tim exemplaribus, partim ex Minoritarum in-
 mesuem (ex quibus pleraque alia) restituo-
 nibus, sua integritati reposuimus. Qui, in-
 quam, Fraterculi hoc nomine hercle plurimum
 laudis ac præmii merentur, quod extra profes-
 sionem etiam ea in re plura præstiterint soli,
 quam innumerii alii; quamquam eos cespitare
 quan-

quandoque, & iudicio carere interdum, satis sit in confesso: labore minime in dæfessum, quem in re-stituendo impenderunt, negotiumque ipsum tam ingens, tantique commodi nobis præstitum haud exosculari, magnisque efferre præconiis nos debemus. Immerito itaque nimisque quam deceat, à quibusdam exagitantur boni fratres.

Ad splenis duritiem & flatum eius dissipandos valent.

Trochisci de Eupatorio

D. Mesua.

℞. Tereniabin [*id est, Manna*]
 Succi Eupatorii ana ℥ j.
 * Rosarum ℥ β. Spodii ℥ iij. ꝑ.
 Spicæ Nardi Indicæ ℥ iij.
 Rhabarbari Afari
 Anisi ana ℥ ij. β.

Formentur Trochisci cum aqua Cuscuta, & in umbra libera ventoque perflata exiccati reponantur.

Pro Spodio sumatur Ebur combustum.

EUPATORIUM Mesua, intelligendum est Gratiola.

OBSTRUCTIONEM & tumorem præter naturam hepatis & lienis faciunt, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterum, ac incipientem hydro-
 pem.

Tro-

Trochisci Diavi, seu potius, Diaion A
D. Nicolai.

℞. *Florum Violarum viridium* ℥ v.

Amyli ℥ ij.

Seminis Papaveris albi ℥ ij. ℥ j.

Rhabarbari ℥ j. ℥ ij. *

Seminis Plantaginis ℥ j.

Balsami [loco eius Oleū Gargophyllarū] ℥ j.

Rhodostagmatis quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

DIANI, vel DIAVI, alias vocantur hi
Trochisci, sed corrupto nomine.

PER VIOLAS, hoc loco oportet intelli. B
gere Violas albas, quae hodie vocantur Cheyri Ci-
trini, vulgo Gelbe Violen.

Per Balsamum intelligitur Opobalsamum.

RHODOSTAGMA, id est, Aqua Rosa-
rum.

P. C. SCHOL.

Troch. Diavi.] Horum Troch. duas descri- A
ptiones in idem recidentem, alterius pondere tantum
triplicato, mendoque in Rhabarbari pondere sub-
lato, temere Cordus posuerat. Mance enim ibi-
dem ℥ j. quod & Fuchsius rite animadverterat,
positus erat, cum ℥ j. ℥ ij. ut restitui, legen-
dum sit.

Per Violas.] Male id sentit Cordus, ut & B
Fuchsius docet. non enim Dialeocon, hoc
est, ex Violis albis, quas Cheyri vocamus, sed
Dia-

Diagon, hoc est, ex Viola nigra seu Martia dictis, appellantur hi Trochisci. Viola itaque Martia virentes hic intelligenda veniunt.

EXCALFACTIONES mitigant, al-
vumque emolliunt.

Trochisci de Lacca D Mesue.

℞. Lacca mundata
Succi Glycyrrhizæ
Absinthii Berberis
Succi Eupatorii [*id est, Gratiola*]
Rhabarbari Aristolochiæ longæ
Costi Afari
Amygdalorum amarorum
Rubæ Tinctorum
Anisi Apii
Schœnanthi ana ʒ j.

Formentur Trochisci dragmæ pondere
cum aqua Eupatorii.

*Mesue intelligit suum Eupatorium, id est, Gra-
tiolam.*

Trochisci de Lacca valēt ad obstructio-
nes hepatis & lienis, & inde natas febres
varias antiquas, & ascitem per urinas mo-
vent.

Trochisci Diarhodon D. Nicolai.

℞. Rosarum viridium ʒ iii.
Spodii [*id est, Eboris combusti*] ʒ ij.

San-

TROCHISCI.

265

Santali rubri ʒ j. β. ḡ vij.

Santali albi ʒ j. ḡ xij.

Croci ʒ ij. ḡ viij. *

Camphoræ ḡ xij. *

Aquæ Rosarum quantum sufficit, formentur Trochisci.

Ista compositio debet administrari in magnis confectionibus ipsius Nicolai.

Trochisci de Rhabbarbaro

D. Mesua.

R. Raved boni [*id est, Rhabbarbari*] ʒ x.

Succi Eupatorii [*id est, Gratiola*] ʒ iiij.

Rosarum ʒ iiij. *

Spicæ Nardi Indicæ Anisi

Rubiæ tinctorum Seminis Apii

Absinthii Asari ana ʒ j.

Amygdalarum amararum ʒ iiij. *

Formentur Trochisci aurei unius pondere cum aqua Cuscutæ.

VALENTAD hepatis obstructionem, dolorem, tumores præter naturam, affectus inveteratos eiusdem, & hydropem, & icterum, & formæ corruptionem.

Trochisci de Berberis D. Mesua.

R. Berberis ʒ ij.

Spodii Xyloaloës

Seminis Acerosæ Mastiches

M

Galliæ

Galliæ Moschatae veræ

* Spicæ Nardi Indicæ ana ʒ j.

Rosarum ʒ v.

Gummi Arabici ʒ iij.

Aquæ Rosarum quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

TROCHISCI de Berberis seu Oxyacanthæ, valent ad intemperiem calidam, fluorem alvi, & hepatis dolorem.

Trochisci Galliæ Moschatae

D. Mesua.

R. Xyloaloes crudi ʒ v.

Ambra ʒ iij. Moschi ʒ j.

Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua Rosarum factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci parvi.

CEREBRUM, corque roborant: vomitum & alvi profluvium sistunt: oris atque adeo corporis totius odorem commendant.

Trochisci Alientæ Moschatae

D. Nicolai.

* R. Ladani purissimi ʒ iij.

Syracis Calamitæ ʒ j. β.

Syracis rubræ ʒ j.

Ligni Aloës ʒ ij. Ambra ʒ j.

Camphoræ ʒ j. Moschi ʒ β.

Aquæ

Aquæ Rosarum quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

STYRAX rubea, hic non significat Thy-
miama, aridum illum & nigrum corticem; sed
resinam Syracis, quæ subrusa aut flava est, id est,
optima Syrax.

VALENT pueris patientibus asthma
& constrictionem pectoris, & etiam non
valentibus lac retinere. Fit inde optimum
fumigium & odoriferum: & assumuntur
etiam ad pretiosissimas medicinas.

*Trochisci de Agarico D. Mesua,
cap. de Agarico ex Haly.*

R. Agarici electi ℥ iiij.

Salis gemmei ℥ j.

Syrupi acetosi simplicis quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & reponantur in
calido siccoque loco.

PURGANT ex cerebro & capite phleg-
ma crassum cum cholera mistum. Et præ-
cipue educunt ex pectore crassos humo-
res, putridos & viscosos.

*Agaricus Trochiscatus D. Mesua,
cap. de Agarico ex Galeno.*

R. Agarici electi ℥ iiij.

Vini infusionis Zingiberis q. s.

Formentur Trochisci.

M 2

Tro-

Trochisci de Charabe D. Mesue.

- ℞. Charabis aureos vj.
 Cornu cervi usti
 Gummi Arabici assati
 Corallii rubri usti Tragacanthæ
 Acaciæ Hypocistidis
 Balaustiorum florum
 Mastiches Laccæ
 Papaveris nigri assati ana aureos ij.
 Thuris Croci
 Opii ana aureum j. β.
 Mucilaginis Psyllii quantum sufficit.
 Formentur Trochisci.

Fiunt & hi Trochisci sine Opio.

TROCHISCI de Charabe, sive ex Succino, inventi sunt ad restinguendum sanguinem undecumque fluentem; menstrua, sputum, fluxum sanguineum, & hæmorrhoidalem: & consolidant ulcera pectoris & pulmonis.

Trochisci de Myrrha D. Rhasis.

- ℞. Myrrhæ ʒ iiij.
 Lupinorum ʒ v.
 Foliorum Rutæ Menthastrii
 Pulegii cervini Cumini
 Rubiæ tinctorum Assæ foetidæ
 Sagapeni Opopanacis ana ʒ ij.
 Succii

Succi Artemisiæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

MENTHASTRUM est silvestris Mentha,
pilosis & hirsutis foliis.

PULEGIUM Cervinum, id est, Dictamnus Creticus.

PROVOCANT menstrua; & sedant
passiones, quæ ex retentione menstruorum
proveniunt.

Trochisci de Alkekengi D. Mesue.

R. Fructuum Alkekengi ʒ ii.

Seminis Citrulli Seminis Albatechæ

Seminis Cucurbitæ ana ʒ iij. ℞.

Boli Armeniaci

Gummi Arabici Thuris

Sanguinis Draconis Papaveris albi

Amygdalorum amarorum

Succi Glycyrrhizæ

Tragacanthæ Amyli

Pincarum ana ʒ vi.

Seminis Apii Charabis

Boli [aut eius loco Terra sigillata]

Hysocyami Opii ana ʒ ij.

Succi Alkekengi quantum satis fuerit ad
formandum Trochiscos.

Fiunt & hi Trochisci sine Opio.

ALBATECHA, sive Batega, est Melon
magnus Indus, viridis & subniger.

TROCHISCI Alkekengi seu Halica-

M ʒ cabi

cabi valent ad renum & vesicæ ulcera, & naram inde dysuriam.

Trochisci de Rosis D. Rhasis.

- * ℞. Rosarum ʒ iij.
 * Ligni Aloës
 * Spicæ Nardi Indicæ Mastiches
 Casia lignæ [aut succedaneius]
 Florum Squinanthi Cinnamomi
 Absinthii ana ʒ j.
 Vini veteris quantum ad formandū Trochiscos satis fuerit.

SUNT efficaces ad multos affectus, præfertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maxime quibus forma corrumpitur.

Trochisci de Camphora Mesua.

- ℞. Rosarum ʒ iiij.
 Spodii Glycyrrhizæ ana ʒ ij.
 Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
 Seminis Cucumeris
 Seminis Melonis
 Tragacanthæ Croci
 Gummi Arabici
 Spicæ Nardi Indicæ ana ʒ j.
 Santali citrini ʒ ij. β.
 Ligni Aloës Cardamomi Amyli
 Cam-

Camphoræ ana ʒ ij.
 Sacchari Tabarzeth
 Tereniabin [*id est, Manna*] ana ʒ iij.
 Mucilaginis Psyllii cum Aqua Rosacea
 factæ quantum sufficit.
 Formentur Trochisci.

TROCHISCI Camphoræ conferunt
 ad febres ardentes, bilis & sanguinis
 fervorem, ventriculi & hepatis intempe-
 riem calidam, & ab his sitim inexpletam:
 icterum quoque ac phtisim & hecticam
 curant.

Trochisci de terra sigillata:

D. Mesua.

℞. Sanguinis Draconis
 Gummi Arabici assati
 Trochiscorum Ramich
 Rosarum rubrarum Seminis Rosarum
 Amyli assati Spodii Acaciæ
 Lapidis Hæmatitidis Hypocistidis
 Florum Balaustiorum Boli Armeniaci
 Terræ sigillatæ [*vel Boli Armeni*]
 Corallii rubri Charabis ana ʒ ij.
 Margaritarum Tragacanthæ
 Papaveris nigri ana ʒ j. β.
 Seminis Portulacæ assati
 Cornu cervini usti Thuris *
 Gallarum Cypressi *
 Croci ana ʒ ij.
 M 4 Aquæ

Aquæ Arnoglossæ quantum sufficit.

* Formentur Trochisci.

Et quandoque adduntur Opii ʒ ij.

SPODII.] Pro Spodio sume Ebur combustum preparatum.

SEMEN Rosarum hic significat Antheram, id est, luteos apices, qui sunt in Rosis: hi exsiccati rubescunt.

GALLA Cypressi, etiam vocantur Nuclei Cypressi.

P. C. SCHOL.

Mesues exemplaria Gallas absolute scriptas habent.

SUNT admodum efficaces ad sputum sanguinis, cum aqua Plantaginis poti; ad fluorem vero sanguinis è naribus, fronti illiti; ad menses immodicos, utero injecti vel pubi illiti; ad mictum sanguinis, in vesicam injecti; & ad alias hemorrhagias, parti sanguine fluenti impositi.

Trochisci de Spodio Mesue.

℞. Rosarum rubearum ʒ xii.

Spodii ʒ x. Seminis acetosæ ʒ vj.

* Seminis Portulacæ

Coriandri præparati & tolli

Pulpæ Sumach ana ʒ ij. β.

* Amyli assi Florum Balauftiorum

Baccarum Berberis ana ʒ ij.

Gummi Arabici assati ʒ j. β.

Agre-

Agręstę quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

VALENT ad febres biliosas cum alvi
fluore: inflammationem ventriculi & he-
patis, & sitim continuam sedant.

Trochisci de Absinthio D. Mesua.

℞. Rosarum Absinthii

Anisi ana ℥ ii.

Raved [*id est, Rhabarbari*]

Succi Eupatorii [*id est, Gratiola*]

Asari Seminis Apii

Amygdalorum amarorum

Spicę Nardi Indicę Mastiches

Folii ana ℥ j.

Succi Endivię quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

Pro Folio accipe radices Spicę Romane, aut
radicum Spicę Romane & Macis ana partes æ-
quales.

OBSTRUCTIONES ventriculi & he-
patis, & ab his dolorem, & febres anti-
quas tollunt: dictas partes reliquasque
nutritorias roborant; ac appetentiam ex-
citant.

Trochisci Alhandal D. Mesua.

℞. Pulpę Colocynthidis ℥ x. A

Incidantur minutissime, & fricentur

cum Olei Rosacci ℥ j.

M 5

Dein-

Deinde sume Tragacanthæ
 Gummi Arabici Bdellii ana ʒ vj.
 Macerentur hæc in Aqua Rosacea, donec
 liquefiant & dissolvantur: deinde cum
 parte resolutarum lachrymarum formen-
 tur ex prædicta Colocynthide Trochisci:
 qui siccentur, & cum fuerint siccati, con-
 tundantur minutissime, & rursus formen-
 tur Trochisci cum reliquo diluto lachry-
 marum, atque reponantur.

*Trochisci Colocynthidos in Hieram Hermetis,
 & Compositiones alias in iuciendo loco Colocynthi-
 dos: suntque salubriores quam ipsa Colocynthidis.*

P. C. SCHOL.

ʒx.] Cordum hic falli Bernardus Dessennius in
 suis illis verbosis Commentariis, misere exclamat,
 eo quod ʒx. pro ʒ. x. ut ipse inquit, hic posuerit:
 cum ipsenec hac in re (ut & plerisque aliis locis)
 iudicio vacuus, toto erret celo. Verum in alio Di-
 spensariolo Senatus sui iussu emisso, dextre res-
 sipuit, à suis collegis forsitan monitus. Proinde quid
 Fuchsius, artis nostre (ut & plurimis aliis locis
 liquet) nescius, in Pharmaceuticas rationes, hoc
 loco suis annotationibus imaginando delirer, nescio.
 Mihi brevitati studendum est.

Trochisci Bechii albi.

R. Sacchari albillimi P. j.
 Sacchari Candi optimi

Sac.

Sacchari Penidii ana ℥ iiij.
 Ireos ℥ j. ℥ vij.
 Amyli ℥ ij. β. *

Mucilaginis Tragacanthæ albissimæ cum
 Aqua Rosacea factæ quantum suf-
 ficit.

Formentur Trochisci parvi, & signen-
 tur.

AUXILIANTUR tussiculosis, & diffi-
 culter spirantibus.

Trochisci Bechii nigri.

℞. Succu Glycyrrhizæ ℥ iiij.
 Styracis Calamitæ ℥ j. β.
 Sacchari Candi ℥ ij. β.
 Specierum Diaireos Salomonis
 Specierum Lohoch sani ana ℥ β.
 Sacchari Penidii P β.
 Sacchari albissimi P ij. ℥ iiij.
 Mucilaginis Tragacanthæ cū aqua Hys-
 sopi factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & signentur.

ABSCISSÆ vocis iacturam resar-
 ciunt: & prosunt his qui patiuntur tussim
 calidam & siccam: leniunt pectus, & fa-
 cilitant sputum.

TROCHISCORUM DUÆ

SEQUENTES VALERII CORDI

*descriptions nuper his ultimis
editionibus accesserunt.**Trochisci de Lacca Val. Cordi.*

℞. Laccæ electæ ℥ iiij.
Ligni Guaiaci scobinæ in minimam sco-
bem seu rasuram detriti ℥ j.

Coquatur lignum Guaiacum in ℥ iij.
aquæ cælestis ad consumptionem fere di-
midiaë partis: In colatura deinde coquito
rad. Rubiæ tinctoræ ℥ iiij. donec rema-
neat ℥ j. Deinde iterum colato, & colatu-
ræ iniice prædictas ℥ iiij Lacca; & ad
ignem coquito, donec Lacca dissolvatur.
Postea colato & exprimito, & abijce
superfluitates Laccaë. Colaturam dein ad
spissitudinem aliquam coquito, & insper-
ge sequentes pulveres:

℞. Aristolochiæ longæ
Radici concavæ
Rhabarbari Costi veri ana ℥ ii.
Zedoariæ Galangæ Alari radicum
Curcumæ Cinnamomi Ligni Aloës
Nucis moschatæ Schoenanthi ana ℥ j.
Camphoræ ℥ j.

Misceantur omnia optime, & formen-
tur Trochisci drachmæ unius pondere.

R A.

RADIX *concarva*, *Holerwortz*, *que falso*
appellatur Aristalochia rotunda.

Hos Trochiscos composui aliquibus
 obstructione splenis hepatisque laboran-
 tibus, & præsentis auxilio id malum cura-
 verunt.

Trochisci de Succino Valerii Cordi.

B. Ambræ excellentissimæ
 Succini albissimi ana ꝑ j.
 Succini Phalerni
 Succini cerei ana ꝑ iiij.
 Succini nigri Camphoræ
 Margaritarum non perforatarum
 Margaritarum perforatarum ana ꝑ ii.
 Onychis Dentaliorum
 Entaliorum Umbilici marini
 Lapidum cancrorum
 Synodontum Ligni Aloës
 Cinnamomi
 Schœnanthi Nucis moschatæ
 Cubebarum
 Cardamomi Croci
 Cyperi rotundi
 Zedoariæ Doronici ana ꝑ j.
 Conterantur omnia minutissime, &
 conficiantur Trochisci cum mucilagine
 Tragacanthæ albissimæ in aqua Maioranæ
 dissolutæ.

AMBRA est Succinum Orientale.

M. 7

Suc-

SUCCINUM est quod Arabibus vocatur Carabe, Germanis Agstein sive Bernstein: Suda-
niis, Gantor, Gallis, Ambre. Est enim Succinum
nihil aliud quam Ambra Germanica.

Phalernum, id est, flavum & clarissimum, &
omnino pellucidum.

Cereum, id est, quod cera colorem habet, non
adeo pellucidum est.

Nigrum Succinum alio nomine vocatur Gaga-
tes lapis, Germanice Swartzer Agstein, oder
Swartzer Bernstein.

Inter emendum album Succinum, vitare
oportet scobem & ramenta. nam hac solent pro
albo Carabe vendi. Cum enim Cereum aut
Phalernum Succinum tornatur, candida ra-
menta remittit. Ideoque integras glebas candidi
Succini emere oportet. Est enim valde pretio-
sum.

Onychis, id est, Blatta Byzantia.

Umbilici marini, Germanice Meerbonen.

Lapidum Cancrorum, id est, quos vocant Ocu-
los cancrorum.

Synodontes lapides sunt in capite Synodontis
piscis inventi: qui se haberi non possunt, quo-
niam piscis marinus est, pro iis accipiuntur lapil-
li qui bini inveniuntur in capitibus piscium flu-
viatilium, quos Raulperszken Germanice vo-
cant.

Hi Trochisci faciunt ad calculum, ad
tumentem ventriculum, verriginem, epi-
lepsiam, apoplexiam, tremorem & imbecilli-

cillitatem cordis, ad paralyfim, si dentur in aquis appropriatis, cum Betonica floribus, aut Lavendula, aut Tilia: & ad suffocationes & strangulationes uteri valent.

O L E A.

Oleum ex ligno Iuniperi.

Fistile vas in foveam ponatur: supra id aliud fistile angusti orificii inversum ponatur, recentibus Iuniperi lignis minutimque incisus plenum: cui subducatur lamina ferrea foraminibus pervia, ut destillet liquor, & ne ligni segmenta delabatur. Bene autem assentur, & luto sapientiae circumlinantur fistilium orificia, ne quidquam exspiret. Postea inferius fistile usque ad collum superioris obruito terra, & facto pavimento ignem circa & supra fistile superius accendito; atque ardere finito aliquot horas. Postremo liquorem qui destillavit, auferto. Cuius usus est purgandis sordidis ulceribus.

EMENDAT cutis infectiones, serpinginem, cancrum, ulcera maligna, qualia quae in tibiis & cruribus quorundam, malum mortuum recentiores vocant.

Oleum

Oleum ex Juniperi baccis.

Oleum è *Juniperi baccis* elicetur per artem distillandi, ut *Vinum sublimatum*. Quia vero minoris emitur quam ut ab aliquo *Pharmacopola* preparari queat, confectionem eius non indicabimus.

Oleum Nardinum simplex
D. Mesue.

℞. *Spicæ Nardi aromaticæ* ℥ iij.
Vini Aquæ ana ℥ ij. β.
Olei Sefamini ℥ j. β.

Coquantur in duplici vase, donec vinum & aqua in vaporem resolvantur: colatur deinde *Oleum*; & colatum reponatur, abiecta *Nardi Spica*.

VAS duplex, Græce vocatur *DIPLOMA*: constat duobus crateribus, altero alteri imposto, ita ut in unum aromata & oleum coniciantur; in alterum vero aqua fundatur, qua subiectis primis calefacta suo tempore unguenta & olea decoquit. Est autem hoc notandum in omnibus aromaticis oleis qua decoquuntur.

CALEFACIT, tenuat, digerit, modice adstringit: proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, licnis, renum, vesicæ, uteri
magno-

magnopere iuvat: naribus injectum, caput purgat, corporis colorem & odorem commendat.

Oleum Nardinum compositum
D. Mesua.

℞. Spicæ Indicæ ℥ iiij.
Sampſuchi [id est, Maiorana] ℥ ij.
Xyloaloës Enulæ Folii Indi
Calami aromatici [eius loco sumatur Galāga]
Foliorum Lauri
Cyperī Schoenanthi
Cordumēni ana ℥ j. β.

Contundantur omnia grosso modo: deinde affunde illis

Aquæ fontanæ

Vini ana quantū sufficit, i. circiter ℥ xiiij.

Olei Sesamini ℥ vj.

Macerentur per noctē: deinde coquantur in Diplomate, id est, duplici vase, secundum artem.

PRO Folio Indo, recipe Spica Romana radicem, Macis ana ℥ vj. [non ℥ vj.]

Oleum Costinum D. Mesua.

℞. Costi amari [optimi & veri] ℥ ij. *
Cassia [aut succedanei eius] ℥ j.
Summitatum Sampſuchi ℥ ij. *
Vini quantum sufficit

Olei

* Olei Sefamini ℞ ij.

Macerentur duabus noctibus, deinde coquatur in duplici vase secundum artē.

CASIA, *Aromatica vera, & Cinnamomo similis accipi debet.*

CALEFACIT, obstructa aperit, nervosum genus roborat, ut nervos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculum: præter hæc, hepar & capillos. Canitiem ob id moratur, & corporis colorem ac odorem commendat.

Oleum de Piperibus D. Mesue.

℞. Macropiperis [*id est, longi*]

Melanopiperis [*id est, nigri*]

A Leucopiperis [*id est, albi*] ana ʒ iiij.

Myrobal. Chebulorum

Myrob. Bellericorū Myrob. Emblicorum

Myrobal. Indorum ana ʒ v.

Radicum Apii

Radicum Fœniculi ana ʒ iiij. β.

Sagapeni Opopanacis

B Ammoniaci ana ʒ ij. β.

C Turbith albi ʒ ij. Zingiberis ʒ iiij.

Caulis foliorum recentium

Thymi viridis Rutæ viridis ana m. j.

Coquantur secundum artem in aquæ quantitate sufficienti ad tertias. Colaturæ adde olei de Cherna ℞ ij. & iterum coque ad consumptionem aquæ.

P. C.

P. C. SCHOL.

Ana ꝓ iij.] Cordus male ꝓ ij. hic habe. A

bat. Ammoniaci.] Hyofcyami fæde in Cordo le. B
gebatur.ꝓ ij.] ꝓ xij. vitiose Cordus scripserat, ut C
hæc omnia rite à Fuchſio quoque dicuntur:
quamquam à Monachis hauſta eſſe non dubi-
tem.

IUVAT morbos nervorum frigidos, ut
paralyſin, ſpasmus, ſpasmus cynicum,
tremorem, epilepſiam: adhæc iſchiadem,
& cæteras arthritidis differētias, & uteri,
coli, renum, veſicæ affectus frigidos, quia
calefacit, tenuat, terget: ob id obſtru-
ctiones aperit, calculum frangit.

Oleum Mandragoræ D. Nicolai.

R. Olei ꝓ v.

Succi malorum Mandragoræ ꝓ viij.

Succi capitum Papaveris hortenſis ꝓ vj.

Succi Hyofcyami albi ꝓ iiij.

Succi Violarum

Succi Cicutæ tenerrimæ ana ꝓ ij.

Opii Styraçis ana ꝓ j.

Confice ſic: miſce ſimul omnes ſuccos
oleo; atque in vitreo vaſe, obſtructo ori-
ficio, Soli exponito per decem dies. Unde-
cimo die coquantur in duplici vaſe uſque
ad

ad consumptionē succorum : deinde ubi refrigerari cœperit, cola : & colato oleo adde Stryracem & Opium ; & confice secundum artem.

S T Y R A X quidem sincera & pura facile in oleo dissolvitur :

O P I U M vero sincerum in oleo dissolvi non potest. Igitur tenuissime tritum inspergatur oleo, & sepe miscetur. nam nisi in aqua aut vino dissolvatur, non commiscbitur oleo.

Non habentur apud nos Mandragora poma : ergo loco succi Mandragora pomorum accipe infra scriptam decoctionem :

Rz. radicem Mandragora, id est, Corticem radicem eius ℥ j. Contundantur, & coquantur in aqua sufficienti, & colatum decoctum succis adde.

A D nimios dolores capitis valet, & phreneticis male dormientibus, fronti illicitum, & naribus iniectum, vehementer opitulatur : pulsibus brachiorum & plantis pedum illicitum, quocumque modo vigiliis fatigatum celerrime obdormiscere facit.

Oleum Mastichinum D. Mesue.

Rz. Olei Rosacci ℥ xij.

Vini odoriferi ℥ iiij.

Mastiches electæ ℥ iiij.

Coquantur secundum artem usque ad consumptionem vini.

CEREBRUM, nervos, iuncturas, ventriculum, hepar corroborat: tumores du-
ros lenit, dolores sedat.

Oleum de Euphorbio D. Mesua.

R. Euphorbii $\frac{3}{3}$ β .

Olei Cheyrini $\frac{3}{3}$ v .

Vini odoriferi tantundem. Coque secundum artem usque ad consumptionem vini.

IUVAT maxime frigidos cerebri & nervorum affectus, cephalalgiam, hemi-
craniam, lethargum, naribus immisum.
Articulorum quoque & hepatis, & splenis dolores, illitum lenit.

*Oleum Castorei D. Iacobi
de Manlius.*

R. Castorei Styracis calamitæ

Galbani Euphorbii

Cassia lignæ veræ Crocii

Opopanacis

Carpobalsami [aut succedanei eius]

Spicæ Nardi Indicæ

Costi ana $\frac{3}{3}$ ijj .

Cyperi Schœnanthi Macropiperis

Melanopiperis Sabinæ

Pyrethri ana $\frac{3}{3}$ ij β .

Olei \mathcal{P} ijj .

Vini odoriferi \mathcal{P} ijj .

Con-

Confice sic: Galbanum & Opopanacem in vino seorsim dissolve: deinde reliqua omnia contusa cum oleo & vino coquito ad consumptionem vini in duplici vase. Postea cola, & dissolutum & expressum Galbanū cum Opopanace oleo adfunde: & iterum coque ad consumptionem vini: & repone, sæpius miscens in posterum, ut Galbanum & Opopanax in vasis fundo subsidentes oleo commisceantur.

EST optimum contra omnes ægritudines frigidas, præsertim nervorum & iuncturarū: medetur paralyfi, spasmo, tetano, & sedat acerrimos rigores, & frigora febrium, si spina dorsi linatur.

Oleum Scorpionum simplex
D. Mesua.

* ℞. Scorpiones numero xx. vel xxx. secundum eorum magnitudines.

Olei Amygdalorum amarorum P ij.

* Macerentur in vase vitreo stricti orificii per dies xxx caniculares ad solem, vel pluribus diebus: postea colatum ad usus reponere.

LAPIDEM renum & vesicæ frangit & expellit, lumbis, pubi, peritonæo illitum, aut per meatum urinarium iniectum.

Oleum

*Oleum Scorpionum compositum**D. Mesue.*

℞. Aristolochiæ rotundæ
 Gentianæ Cyperi
 Corticum radicem Capparis ana ꝑj.
 Olei Amygdalorum amarorum ꝑj. ꝑ.

Macerentur in oleo contusa radices ad
 Solem fervidum diebus viginti : deinde
 coquantur aliquantulum in duplici vase,
 iniectis ad ultimum Scorpionibus num.
 xv. postea iterum serenis diebus xxx ad
 Solem macerentur. Postremo excolatum
 oleum reponatur.

ARISTOLOCHIA rotunda non est Hol-
 wurtz, sed radix lutei coloris, odore & sapore
 Aristolochie longe. Affertur ex Italia.

VALET contra venena, & pestilentiam.

Oleum Formicarum Nicolai.

℞. Formicarum alatarum quantum vis
 Olei quantum sufficit.

Macerentur æstate ad solem diebus xl.
 postea excolatum oleum reponere.

VALET ad confortandum coitum,
 unguendo partes destinatas genera-
 tioni.

Oleum

Oleum Lumbricorum terrestrium.

℞. Vermium terræ ℥ β.
 Olei olivarum ℥ ij. Vini ℥ ij.
 Bulliant omnia simul, & fiat oleum:
 deinde percoletur & reseruetur.

NERVOS infrigidatos confortat; &
 utile est doloribus iuncturarum.

Oleum Vulpinum D. Mesue.

℞. Vulpem, detracta pelle, & abiectis in-
 teraneis, incidatur in partes, & coqua-
 tur in Aquæ fontanæ &

Aquæ marinæ ana ℥ iij. ℥ iij.
 Olei veteris clari ℥ iij. ℥ ix.
 Salis ℥ iij. Inter coquendum adiace
 Anethi Thymi ana ℥ j.

Coquantur autem quousque ab ossibus
 recedat caro, & aqua consumatur: deinde
 coletur oleum, & excolatum ad usus suos
 reseruetur.

*Qui prope mare non habitant, sumant a-
 quam salinam, id est, Muriam; sive aquam fon-
 tium salis, ubi salina fuerint. Porro ad co-
 quendam Vulpem non sufficit aquarum prescri-
 ptarum quantitas: ideo accipe quantum abun-
 de satis fuerit, & fortiter ultimo oleum expri-
 me.*

AD podagras, reliquasque arthritidis
 sps-

species, ac dorsū, remūque dolorem est
efficacissimum.

Oleum de Cappare.

R. Corticis radicū Capparis ℥ j.

Corticū Tamarisci

Foliorū Tamarisci

Seminis Agni casti

Scolopendriæ [*id est, Asplenii*]

Cyperī ana ℥ ij.

Rutæ ℥ j. Aceti

Vini optimi ana ℥ ij. *

Olei maturi ℥ j.

Coquātur in duplici vase usque ad con-
sumptionem vini & aceti.

VALERT duritiei, oppilationi, & dolo-
ri splenis, ac omni eius ægitudine.

Oleum de Lateribus D. Mesue.

℞. Laterem aut regulam rufam antiquis-
simam, ex rufo luto ductam: eam con-
fringe in frusta mediocria, & in prunis
urito, donec tota excanduerint: deinde
è prunis exempta fragmēta restinguito
in oleo claro veteri, & dimittito quous-
que se oleo impleverint: postea oleo
exempta in tenuissimum pulverē con-
rundito, atque in Retortam aut Cucur-
bitam vitream indito, & secundum

N

artem

artem luto chymistico iuncturas vitrorum claudito, & subtus accensis prunis oleum elicito, & elicatum reponito.

CONVENIT omnibus morbis frigidis. Est enim calidum, penetrativum, resolutivum: mollit dura, & discutit tumida. Opitulatur his qui patiuntur epilepsiam, vertiginem, oblivionem, paralyfin, spasmum, dolorem dorsi & genuum, podagram, vel alios iuncturarum & nervorum morbos: medetur spleni, vesicæ & renibus.

Oleum Terebinthine.

℞. Resinæ Terebinthinae aut Lariceae, quam in Germania Terebinthinam vocamus, ℞ iij.

Eam pone in-capacem Retortam, sive Cucurbitam vitream, & per artem destillatoriam elice eius oleum, ita ut Cucurbita aut Retorta arenæ imponatur. Primo autē cum aqua exhibit oleum tenue & clarum, secundo aurei coloris, ultimo fuscum & crassum. Horum unumquodque per se auferto, & reponito.

CONFERT omnibus ægitudinibus frigidis, & maxime nervorum.

*Oleum Tartari, seu Vini Facum
exsiccatarum.*

℞. Tartari puri ℞ iij.

Pons

Pone in ollam, & ure in fornace cum lateribus aut tegulis aut fistilibus, vel per se, donec omnino excandescat Tartarum. Postea impone in sacculum laneo panno factum, & suspende in cellario: tum destillabit ex eo clarus quidam liquor; quē repone. Porro revera hic humor non est oleum, sed acerrima aqua.

V A L E T ad faciem tergendam, & erugandam.

Oleum Cydoniorum D. Mesue.

R. Cydoniorum non excorticatorum Succi Cydoniorum ana quantum sufficit.

Incidito Cydonia; & impone in vas vitreum, & affunde succum. Affunde etiam oleum omphacinum, hoc est, immaturum, ut excedat eius quantitas succi mensuram. Postea stringe vasis orificium, & ad Solem omnia macera, aut in æstuario diebus quindecim: deinde coque in duplici vase, & abice posthac Cydonia, & adde recentia: & rursus macera & coque: inde etiam tertio recentia Cydonia impone; & prædicto modo omnia perage. Tum repone diligenter obstructum, ne exspiret.

Hodie tanta diligentia non fit hoc oleum: igitur rogo ut maiorem diligentiam impendant.

N 2

E S T

EST optimum contra debilitatem stomachi, vomitum & fluxum: sistit sudorem: restaurat resolutionem, lapsas vires: corroborat nervos & vires: confortat digestivam.

Oleum Sampsuchinum.

℞. Foliorum Sampsuchi m. iiij.
Serpilli m. ij.
Foliorum Myrti m. j.
Abrotoni Sisymbrii ana m. ℥.
Cassia lignea vera $\frac{3}{4}$ ij.
Olei omphacini quantum sufficit.

Concidito & contundito omnia, & vitreo vasi impone; ac infunde oleum, ut supra species emineat. Tum obstructo vasis orificio macera ad solem vel in aestuario diebus octo. Postea exprime, & expressum oleum infunde recentibus speciebus: & hoc etiam tertio facito.

Folia vera Myrti accipi debent, que ex Italia & Narbonensi Gallia afferuntur.

SISYMBRIUM, id est, *Mentha aquatica*. Est & aliud Sisymbrium in montibus nascent, multo odoratius: quod melius esset, si ubique haberi posset.

OMPHACINUM, id est, *ex immaturis olivis expressum.*

LASSITUDINI utile est; & morbis cerebri & nervorum prodest: ob id in bal-

balneo inunctum paralyfim iuvat, & spas-
mum cynicum, vulgo torturam oris, na-
ribus iniectum: & auribus immiffum à
flatu tinnitum diffipat: menses ciet: ac
morfui fcorpionis prodeft.

Oleum Vitellorum ovorum.

℞. Ova recentia numero centū; coquito
donec penitus indurentur. poftea vi-
tellos eorum exime, & comminutos *
affa in fartagine, movendo donec rufe-
fcant, & pinguedinem quandam remit-
tant: deinde offam ferventem iniice in
facculum pilis contextum, & exprime:
quodque expreffum fuerit oleum, re-
pone.

EXPERIENTIA plurima probatum
eft, cutim expurgare: impetiginem, ferpi-
ginem, & alia cutis vitia perfanare: ca-
pillos regignere: & ulcera maligna & fi-
ftulofa curare.

Oleum Hyperici Iacobi de Manliis. *

℞. Summitatum Hyperici iamiam matu-
refcenis ʒ iiij.

Maceretur in vino odorifero diebus iij.
Bulliant deinde in vafe duplici, obrura-
to orificio vafis. Poftea exprime; & re-
centis Hyperici par pondus iniice; & ite-
rum

rum macera, & coque, & exprime. Tum etiam tertio recens Hypericum adde : & si vinum minuitur, adde aliquid: Postea
 * ℞. Terebinthinæ claræ ℥ iij.
 Olei veteris clari ℥ vj. Croci ʒ j.

Coquantur in duplici vase usq; ad consumptionem vini : postea exprime, & à sedimento purgatum oleum reponere.

CALIDUM est & siccum, stypticum : ob id consolidat vulnera incisorum nervorum, & combustionem ignis : sedat dolores femoris & vesicæ: & provocat urinam.

Oleum Iinum.

℞. Olei ℥ vi. Vini ℥ j.

Lavetur oleum ter in aqua calida : deinde effusa aqua, adde vinum ; & insperge Macis ℥ iij.

Cardamomi Zedoariæ ana ℥ ij.

Macerentur in loco aliquo calido, obstructo vasis orificio per dies octo: postea in duplici vase coquito, usque ad consumptionem vini dimidii. Postea exprime oleum; & insperge ei pulverem subtilem

Iridis Illyricæ ℥ ij.

Macera, ut prius, diebus octo: deinde exprime oleum, & recentis Iridis confusa par pondus iniicito : tunc rursus ad solem aut loco calido diebus viij macerato,

to, & rursum exprime. Postremo etiam tertio exprime, & aliam Iridem adde, & similiter omnia perage: deinde in duplici vase oleum una cum ultimo inspersa Iride aliquamdiu coquito. Ad ultimum deinde exprime, & repono oleum: cumque videris subsidere ad fundum vasis Iridis pulverem, leviter cola.

Cum ita permutatur crebro Iris, oleo singulis vicibus aliquid decedit: ideo boni ponderis ꝑ vj. olei accipiantur.

A T T E N U A T, resolvit, maturat, & digerit malos humores phlegmaticos pectoris & pulmonis: faciliat sputum & anhelitum: sedat tussim & frigidos dolores hepatis, splenis, & maxime matricis: resolvit dura apostemata, & mollit durities: & confert spasmō, doloribus iuncturarum, & fœtore narium.

*Oleum Iridum D. Nicolai
Alexandrin.*

A

℞. Olei sextarios	z.		
Aquæ sextarios	iiij.		
Radicum Iridis ꝑ	iiij.	z	iiij.
Crini domestici radices		NON	xv.
Cyperi viridis radicem		z	vj.
Helenii z	iiij.	Anchusæ z	ij.
Cinnami	Assæ	Spicæ ana	z j.
Contundantur radices & aliæ species,			
	N 4		&c

& macerentur in oleo & aqua diebus quinque ad solem vel loco calido, obstructo vasis orificio: postea supra lentas prunas in duplici vase coquito, donec aqua consumpta fuerit; deinde refrigerari finito. Ultimo exprimito; & cum aliquid subsederit, sensim excolato oleum.

Nicolai Alexandrini Latinum & impressum exemplar ita tradit huius olei confectionem.

SEXTARIUS Romanus, mensura est quae habet olei uncias ponderales xvj. ʒ v. ʒ j.

CRINON domesticum, id est, Liliū odoratum album, quod in hortis plantatur.

Non ubique habentur radices Cyperi virides: ideo aridas sume, & vino asperge tritas.

HELENII, id est, Enula Campana, videlicet radicem eius.

ANCHUSA, est Buglossa silvestris, rubra radice, quam aliqui hodie non recte Alcantham vocant. Tinguntur ea radice unguenta, & cera.

B CINNAMUM, idem est quod Cinnamomum.

C ASSA] Ego hic non dulcem Assam, sed foetidam ponere: licet tamen utriusque ʒ β. accipere.

P. G. SCHOL.

A Oleum Irinum Nicol. Alex.] Cum Myrepsi descriptio ab hac Nicolai diversa sit, temere Fuchs hanc erroneam dicit.

Cin-

Cinnamum] Cinnamomum imo legendum: B
 aliquantulum nempe differunt, ut alibi dixi-
 mus.

Affæ.] Num huius loco Cassia, cum Eufhsio, C
 legendum sit, videndum. Interea fallitur Cor-
 dius, Azam hic fetidam intelligendam pu-
 tans.

USURPATUR ad diuturnum catar-
 rhum, naribus illicitum. Ozænas & putre-
 dines narium aufert: tinnitum aurium,
 cum aceto & ruta & amygdalis amaris
 commistum, & auribus iniectum, tollit:
 asthmaticis, gargarismo adhibito, opi-
 tulatur: hæmorrhoidas veteres inunctum,
 sive colo iniectum, educit.

Oleum Moschelinum D. Nicolai.

℞. Olei puri ℥ viij.
 Aquæ ℥ iij. A
 Folii [aut succedanei eius]
 Spicæ Nardi Indicæ
 Costi [odorati & veri]
 Mastiches ana ℥ iij.
 Styracis calamitæ Croci
 Myrrhæ Troglodyticæ
 Xylocinnamomi [in eius penuria corticis Cin- B
 nomomi]
 Cassiæ lignæ veræ ana ℥ j. β.
 Carpobalsami [aut succedanei eius]
 Garyophyllorum Bdellii ana ℥ j.
 N s Mo-

C Moschi ζ vj.

Nuces Indicas num. iiij.

Confice sic : Folium, aut eius succedaneum, Myrrham, Casiam, Carpobalsamum, & Bdellium tere, & per biduum in aqua & oleo macera : postea coque supra lentum ignem in duplici vase, usque ad consumptionem aquæ : deinde reliqua omnia in tenuissimum pulverem redacta insperge, excolato & expresso oleo ; & iterum macera, & coque parumper : ultimo deinde Moschum admisce ; & repones, & patere ut aromata subsidant. Ea interdum oleo commisce, agitato vase.

Ex Nicolao Alexandrino desumptum est hoc oleum: apud quem non puri, sed Punici olei legitur, id est, in Africa nati, quod omnium optimum & dulcissimum existit.

Pro Folio sume radicularum Spica Romanae, Matris ana ζ j. β .

Pro Xylcinnamomo sume Cinnamomum electum.

D Nux Indica hic non significat grandem illam nucem qua ubique Indica nux vocatur, sed nucem Moschatam. Nam veteres Græci eam appellant Caryon sive Carydion Indicon, id est, Nucem sive Nuculam Indicam : vocatur etiam Caryon Myrepsicon, id est, Nux unguentaria sive odorata : & Moshocaryon, hoc est, Moschatanux. Quod diligenter in hac eleg notandum est.

P. G.

P. C. SCHOL.

Aquæ] Euchsus vinum aqua loco sumendum A
fatu apte dicit.

Xylocinnamomi] Nicolai Alexandrini B
exemplar Xylocinnami legit.

Moschi ʒ ʒj.] Nimia certe quantitate: qua- C
re forsā ʒ iij. legenda erunt, ut pro diobus ij. in-
ferius in unum contractis, u scriptores olim cacu-
tientes legerint.

Nux Indica.] Nuces Indicas hodie passim vo- D
catas Euchsus hoc loco intelligendas, non Nuces
Moschatas vulgo appellatas, contendit: eo quod
hasce veteribus Græcis cognitæ non fuisse constet.
Verum id ipsum & de Gargophyllis ac Moscho,
hanc compositionem quoque ingredientibus, dici
posset: quod non perpendit Euchsus. Posterioris ete-
nim seculi compositionem hanc esse, quod omnia
hic commemorata cognovit, est indubitatum.

Est optimum ad omnem frigiditatem
corporis, potissimum ventriculi, & ad do-
lorem lateris, foris inunctum. Strangu-
riosis & colicis, & ad omne nervorum vi-
tium illitum optime facit. Miscetur epi-
thematibus & emplastris quæ ad sto-
machi & renum affectiones adfiscuntur.

Oleum Rutæ.

ʒ Rutæ recentis incisæ et confusæ quan-
tum

N 6.

rum libuerit, pone in vase vitreo; & affunde olei veteris clarissimi sufficientem mensuram; & macera ad solem, aut in loco calido aliquo, diebus quindecim: deinde in duplici vase coquito, & abiecta Ruta recentem iniicito, & iterum quindecim diebus macerato: postea simili modo coquito & exprimito, & tertio recentē Rutam iniice; macera quoque & cola.

Ita debet preparari oleum hoc & aliquot sequentia.

ES est calidum, apertivum, resolutivum, & mitigativum dolorum: calefacit renes, vesicam, matricem; & sedat dolores eorum, & maxime colicam, si venter ungetur, & fiat ex eo solo clyster: praterea opitulatur nervis, confert spasmō, & expellit frigidos humores.

Oleum Anethinum.

Oleum Anethinum fit ex floribus & foliis Anethi, & oleo veteri clato, eodem modo quo Rutaceum Oleum.

SEDAT dolores, aperit poros, & resolvit vapores & apostemata, tumores & durities: & mitigat dolores & rigores febrium: provocat somnum & sudorem.

Oleum

Oleum Chamæmelinum.

Oleum Chamæmelinum sive Chamomillæ, ut vocant, fit ex floribus Chamæmeli, id est, Chamomillæ, & oleo veteri clao, ut Rutaceum oleum.

VALET ad plura: aperit poros, resolvit vapores, sistit fluentes humores, corrigi malas qualitates, confert nervis & membris nervosis, & apprimè mitigat dolores.

Oleum Lilinum.

Oleum Lilinum, sive Liliorum, fit ex Liliis albis odoratis recentibus, & oleo veteri clao, ut oleum Rutaceum.

SEDAT frigidos dolores pectoris, renum, vesicæ, matricis, & colicam: est enim calidum, resolutivum: mitigat tussim, & efficaciter resolvit, & citius maturat apostemata.

Oleum Narcissinum.

Oleum Narcissinum fit primo Vere ex recentibus floribus albi Narcissi, qui vocatur Germanice Mertzenblum, Weyshornungsblü, Weyßapriltenblum, Weyß Iosepsstebe. Fit ut Rutaceum.

N 7

VA-

VALET ad emolliendas vulvæ duri-
tias, præclusionesque.

Oleum Ligustrinum D. Mesuæ.

Oleum Ligustrinum, quod Græci vo-
cant Cyprinum, Arabes autem oleum de
Alcanna, fit ex floribus recentibus Ligu-
stri, florente vite, aut paulo post, & oleo
veteri clarissimo, ad modum Rutacei olei.

*Ligustrum est arbuscula salicis fere folio, flô-
ribus parvis candidis, veluti spumosis & mucos-
sis: Germanice vocatur Reynvveyden & Munt-
holtz. Nasçitur copiose ad Rhenum, & in Mis-
nia, Hissia, Suevia, Wittenbergensi agro, Thu-
ringia, & circa Nurembergam, non longe à Kale-
krent.*

PARTES nervosas roborat, & capil-
los à canitie vindicat.

Oleum Sambucinum.

Oleum Sambucinum fit ex floribus
Sambuci, & oleo veteri clarissimo, quem-
admodum etiam oleum Rutaceum.

LENIT, abstergit, & mundificat cu-
rim: medetur icteritia, & maxime hepatis
infirmitate, oppilato: & plurimum confert
doloribus iuncturarum.

Oleum Iasminum.

Oleum Iasminum, quod Arabes vocant
Iase.

Iaseminum, & oleum de Zambach, fit ex floribus Iasminis, sive Iaseminis, sive Zambachi, & oleo veteri claro, ut oleum Rutaceum.

Est Iasma flos similis Violis aut Cheyria, admodum odoratus: nascitur in frutice, qui multis viticulis ascendit pergulas & concamerationes, in vitis. Colitur in Italia & Gallia.

OPITULATUR corporibus quæ calefactionem laxationemque desiderant.

Oleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex Leucoiis luteis, hoc est, ex Cheyris citrinis, & oleo veteri claro, ut Rutaceum oleum.

Cheyri Germanice dicuntur Gelbe Violen.

DOLORES perorum aliarumque partium corporis mitigat; eaque quæ in thorace, renibus & vesica sunt, discutit.

Oleum Myrtillorum.

Oleum Myrtillorum fit ex Myrtillis, hoc est, baccis veræ Myrti, & oleo omphacino, hoc est, immaturo, eodem modo quo Rutaceum.

Myrtus vera apud nos non nascitur, neque habemus semper virides Myrtillos, sed aridos, ut plurimum enim ex Hispania & Italia afferuntur: ideo necesse est ut vino odorato assergantur.

RE-

REFRIGERAT & adstringit; ideoq; cœliacis affectibus subvenit: sanat igne ambusta: pustulas erumpētes illitu emēdat: attritus hyeme concitatos, & intertrigines illitam corrigit. Sedis rimas, cōdylomata, luxatos artus perfanat, & sudores coërcet.

Oleum Myrtinum.

Oleum Myrtinum fit ex foliis veræ Myrti, & oleo Omphacino, id est, immaturo: quemadmodum oleum Myrtillorum.

Quoniam vero Myrti vera recentia folia apud nos haberi nequeunt, ideo sume folia Myrti vera que ex Italia & Narbonensi Gallia & Candia afferuntur denovo, & asperge ea contusa vino veteri odorato, ut diu est proxime in oleo Myrtillorum.

CEREBRUM, nervos, cor & ventriculū roborat.

Oleum Mentha.

Oleum Menthæ fit ex Mentha crispa sativa, & oleo omphacino, id est, immaturo, eodē modo quo Myrtinum aut Rutaceum oleum.

VENTRICULUM refrigeratum & imbecillum calefacit: armat nauseam, vomita-

mitumque reprimat: appetentiam excitat, coctionemque iurat.

Oleum Absinthii.

Oleum Absinthii fit ex Absinthio Pontico, & oleo omphacino claro, quemadmodum oleum Rutaceum.

Absinthium Ponticum nos non habemus, quod videlicet non adeo calidum est, sed suavioris odoris, & valde adstringens. Nostrum vero Absinthium sive rusticum Absinthium calidius est; & nihil fere adstringit, ut etiam Galenus scribit: ideo corrigendum est cum Rosis, quæ dimidium eius pondus æquent.

CALEFACIT, ac roborat ea quæ sunt refrigerata, potissimum vero ventriculû: excitat appetentiam, obstructions auferat, lumbricosque enecat.

Oleum Rosaceum.

Oleum Rosaceum sive Rosarum, fit ex Rosarum rubearû nondum penitus apertarum decerptis foliis, & oleo omphacino, id est, immaturo, eodem modo quo Rutaceum oleum.

REFRIGERAT & astringit: inflammationibus præsidio est, astantem ventriculum restituit; erosiones intestinorum clysteribus inditum, & dolores dentium, si eo colluantur, sanat.

Oleum

Oleum Violaceum.

Oleum Violaceum sive Violatum, fit ex floribus Violarū [Martiarum,] & oleo Omphacino, id est, immaturo, quemadmodum Rutaceum & Rosaceum.

REFRIGERAT, incandescentibus inflammationum fervoribus utile est.

Oleum Nenupharis albi.

Hoc oleum fit ex recentibus floribus Nenupharis, quæ albos flores producit, & oleo Omphacino, quemadmodum Violaceum.

NYMPHÆATUM oleum vires habet Violati: refrigerat tamen magis quam Violatum, & minus quam Papaverinum: hypnoticis, & intemperaturam partium, ut renum, calidam sanantibus utiliter miscetur; & Veneris tentiginem prohibet, genitali inunctum: somnum etiam conciliat.

Oleum Nenupharis Citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, sive Citrinis Nymphææ, hoc est, Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, ut Violaceum oleum.

Oleum

Oleum Populinum.

Populinum oleum fit primo Vete ex oculis Populi arboris contusis, & oleo veteri claro, loto in aqua calida aliquoties, eodem modo quo Rutaceum aut Anethinum oleum.

Oleum Populinum D. Nicolai Alexandrini.

℞. Olei ℥ lxxxvj. (faciunt ℥ vij. ℥ ij.)
Vini ℥ iiij.

Gemmarum Populi arboris recentium,
Veris initio collectarum ℥ iiij.

Gemmæ Populi diutissime terantur, & macerentur in vino & oleo diebus septē, & quotidie sepe agitentur. Octava deinde die supra lentas prunas in duplici vase coquito, usque ad consumptionem vini: deinde exprimatur oleum: & repnatur.

Porro hoc oleum efficacius erit, si secundo & tertio recentes Populi gemmæ addantur.

Gemmæ Populi, id est, oculi Populi.

EXPEDIT ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis, & podagricis, & ubicumque dolor fit,

Oleum

Oleum Amygdalorum dulcium.

℞. Amygdala dulcia sicca, non tamen rancida: contendantur minutissime: postea in sartagine aliquantulum torrefacias, affuso aquæ Rosacæ modico: postea prælo exprime.

LENIT asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & siccitatem iuncturarum: est suave in cibis; & confert hecticis & phthisicis: impinguat, auget sperma: sedat tussim & ardorem urinæ, vesicæ & vulvæ excoriatæ, cum fistula injectum.

Oleum Amygdalorum amarorum.

Fit hoc oleum eodem modo quo ex dulcibus Amygdalis.

APERIT oppilationes, & discutit ventositates & vapores: sed potissimum medetur surditati, sibilo & dolori aurium: lenit duritiem nervorum, & delet maculas faciei.

Oleum Balaninum.

Oleum Balaninum fit ex Balano Myrsifica, id est, Glande unguentaria, quam Arabes vocant Granum Ben: Fit autem ex tuso

enso affatoque, affusa Rosacea aqua, frui-
di isto.

Fructus hic ipse *Avellana* magnitudinem
habet, colorem candidantem, & figuram ut
plurimum triangularem. Cortice tenui claudit
pinguem quendam nucleum, fungosa & alta
tunica involutum. Affertur ex *Syria* & *Ara-
bia*.

OLEUM *Balaninum* repurgat macu-
las, varos, lentigines, cicatricum nigri-
tias, fucos: alvum solvit; sed ventricu-
lo adversatur: dolores aurium emendat.
Item si sonant aures, vel strepitum, aut
sibilum edunt, cum adipe infusum auxi-
liatur. *

Oleum de Cherva.

Oleum hoc fit ex pingui quodam semi-
ne, quod Arabes *Cherva*, Graeci *Crotona*,
Latini *Ricinum* vocant. Fit autem eodem
modo quo oleum *Amygdalorum*.

Planta quae semen hoc producit, vocatur à
recentioribus *Cataputia maior*, ab *Italis* *Pal-
ma Christi*, & *Mira solis*; à *Germanis* *Wun-
derbaum*, *Zeckensame*, & *Heydnisch Spring-
korn*.

PRODEST psoris, ulceribus capitis
erumpentibus, sedis inflammationibus,
vulvis quae oclusae conversaeque strangu-
lant, cicatricibus foedis, aurium dolori-
bus:

bus: potu alvum ciet, si quis aquis gravatur: lumbricos eiicit.

Oleum Papaveris.

E semine utriusque Papaveris tam albi quam nigri exprimitur oleum, eodem modo quo ex Amygdalis, Balano Myrsifica, & Cherva.

IMPINGUAT, asperam arteriam lenit; febrium ardorem mitigat, & infonnum.

Oleum Hyoscyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoscyami semine, eodem modo quo ex Papavere.

Oleum Spicae.

Oleum Spicae fit per destillationem ex maiori Lavendula, quae Spica vocatur.

Hoc oleum apud nos maioribus sumptibus fit, quam in Gallia Narbonensi: ideo potius emendandum est à mercatoribus, qui illud è Gallia afferunt.

CALEFACIT, ac discutit.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinum apud nos non facile fieri potest: quoniam vero in magna copia

pia affertur ex Italia & aliunde, ideo facile emittitur à Materialistis.

CALIDUM est & apertivum: mitigat colicam & frigidos dolores ventris, stomachi, capitis, hepatis, splenis, renum, matricis, nervorum, iuncturarum: denique omnibus agridudinibus frigidis confert.

Oleum Sesaminum.

OLEUM Sesaminum exprimitur è Sefami semine; eodem modo quo de sem. Papaveris.

Sesamum verum affertur ex Alexandria Ægypti Venetias; nunc ex Italia & Hispania: unde ematur sincerum. nam adulteratur oleo Nucum & Papaveris; sed odore & sapore facile deprehenditur à peritis dolus.

OLEUM Sesaminū impinguat, auget sperma, lenit guttur & omnem asperitatem & duritiem: & clarificat vocem.

Petroleum Flavum.

PETROLEUM clarum, quoddam est album, quoddam vero aurei coloris. Defluit autem ex petris in Italia & plexisque aliis locis, unde ad nos affertur.

CALIFACIT, siccatur: essentia tenuitate in altum penetrat, digerit: proinde
mate-

materiam omnem excrementosam consumit: ob id epilepsiæ, paralyfi, vertigini, oblivioni, & lienis, renum, vesicæ, uterî, nervorum, articularum omnium, & reliquarum partium nervosarum doloribus frigidis maiorem in modum confert.

Petroleum nigrum.

Petroleum nigrum, sive Naphtha nigra, crassius est quam flavum. Gignitur autem in agro Borchdorpiano & Brunsvicensi in Saxonia.

PETROLEUM, id est, Naphtha.

OPOBALSAMVM SVCCEDANEVM
PRETIOSVM EURICII CORDI,

*qui Valerii pater fuit, huic libro ex
Valerii Cordi scriptis nuper
additum.*

℞. Iridis Illyricæ

Zarnabi longi [*id est, Zedoaria*]

Zarnabi rotundi [*id est, Zurumbeth*]

Gubearum Cardamomi maioris

Cardamomi minoris Agallochi

Olei Benzoi ana ʒ iiij.

Garyophyllorum

Nucis moschatae Macis

Arceuthidum [*id est, gran. Juniperi*]

Cassie Cinnamomi Sacrali cittini

Ben-

VNGUENTA.

313

Benzoi ana ζ ij.
 Croci Afari
 Maioranæ Schœnanthi
 Nardi Celticæ rad. Rosarum rubearum
 Cyperi longi &
 rotundi ana ζ j.
 Camphoræ Θ ij. Moschi Θ j.

Hæc omnia trita macerentur in vino
 Rhenano ter sublimato, diebus octo. Po-
 stea diligentissime distillentur in balneo.
 Distillatæ deinde aquæ quæ primo exive-
 rit, cape ζ vi. in quibus dissolve optimæ,
 candidissimæ, electæque Myrrhæ ζ ij.
 sic tenuissima & præstantissima pars Myr-
 rhæ aquæ vitæ miscetur: crassior vero in-
 star fecis subsidet, quæ nequaquam est se-
 paranda aut excolanda: quoniam in fun-
 do dimissa ipsum Opobalsamum aliquot
 annis conservabit incorruptum.

VNGUENTA.

Vnguentum Agrippæ Regis,
D. Nicolai.

R. Radicum Bryoniæ \mathcal{P} ij.
 Radicum Cucumeris asinini \mathcal{P} j.
 Scillæ \mathcal{P} β . Ireos ζ iij.
 Radicum Filicis Radicum Ebuli
 Tribulorum aquaticorum ana ζ ij.
 O Ceræ

Ceræ albissimæ ℥ xv.

Olei albissimi ℞ iij.

Radices omnes istæ recentes incisæ & contusæ macerentur in oleo per dies octo: deinde coquantur, postea exprimantur: & in colato oleo & expresso resolvatur cera, & fiat unguentum secundum artem.

Apud Nicolaum Alexandrinum invenitur idem unguentum: sed impressi codices non habent radices Filicis & Ebuli, & Tribulos.

Oportet omnes istas radices & tribulos esse recentes. quod si necessitas urgeat, & non sint ad manus recentes; tunc sume siccatas, & affunde vini optimi ℞ iij.

A TRIBULI aquatici sive marini, sunt Wasserfarnusse: & ipsi fructus accipi debent.

P. C. SCHOL.

A Tribuli aquatici.] *Desseminius vero contra, non fructus, sed radices hic intelligendas esse putat.*

HYDROPICTIS, omnibusque corporis œdematis succurrit. Nervorum mala sanat, urinas movet: extrinsecus illitum ventrem subducit, dolorique renum utile.

Vnguentum Apostolorum

D. Avicenne.

R. Terebinthinæ

Ceræ albæ

Resinæ

Ham-

Hammoniæ ana \mathfrak{z} xiiij.
 Aristolochiæ longæ Thuris masculi
 Bdellii ana \mathfrak{z} vj.
 Myrrhæ Galbani ana \mathfrak{z} iiij.
 Opopanacis Floris aris ana \mathfrak{z} ij.
 Lithargyrii \mathfrak{z} ix.
 Olei, si fuerit æstas, \mathfrak{P} ij.
 In hieme autem \mathfrak{P} iiij.
 Aceti quantum satis est ad Hammonia-
 cum, Galbanum, & Opopanacem dis-
 solvenda.

Confice secundum artem.

F L O S Aris proprie significat grana quadam
 parva, quæ à paribus aris profiliunt, tum refrige-
 rantur affusa aqua partes aris. hoc tamẽ loco solet
 poni viride aris.

E S T efficax contra vulnera & ulcera
 difficilia, & fistulas: consumit carnem
 mortuam, & consumptam restaurat; du-
 ram mollit: & plagas sanat.

Vnguentum Aregon D. Nicolai.

\mathfrak{R} . Rosmarini Maioranæ
 Radicis Iari Serpylli Rutæ
 Rad. Cucumeris asinini ana \mathfrak{z} iiij. \mathfrak{ss} .
 Foliorum Lauri Salviæ
 Sabinæ ana \mathfrak{z} iiij.
 Pulicariæ maioris
 Pulicariæ minoris ana \mathfrak{z} iiij.
 Radicum Bryoniæ \mathfrak{z} iiij.
 O 2 Lau-

- * Laureolæ ꝑ̄ iiij. ꝑ̄.
 * Nepetæ ꝑ̄ iiij.
 * Mastiches
 * Olibani ana ꝑ̄ j. ꝑ̄.
 * Pyrethri
 * Euphorbii ana ꝑ̄ j.
 Zingiberis
 * Piperis ana ꝑ̄ iiij. ꝑ̄.
 Adipis ursini
 * Olei Laurini ana ꝑ̄ iiij.
 Olei moschellini ꝑ̄ ꝑ̄.
 Petrolei clari ꝑ̄ j.
 Butyri ꝑ̄ iiij.
 Olei communis ꝑ̄ v.

Herbæ & radices Maio mense collectæ in oleo macerentur diebus septem: deinde coquantur, additis, circa cocturæ medium, succis reliquis: tum colentur. Colato oleo adiiice reliqua, & Ceræ ꝑ̄ j. ꝑ̄ iiij.

OLEUM debet esse purum & vetus. Porro auctores non ponunt certam mensuram olei: quidam iubent accipi ꝑ̄ v. vel quantum sufficit. Sed tantum herbarum & radicum pondus & quantitas non potest bullire in ꝑ̄ v. olei: ideo accipe olei ꝑ̄ medicinales sex, & affunde aqua etiam aliquot libras; & coque ad consumptionem aqua, & cola.

IARUS est vera Serpentaria: pro qua ponitur Aron recenter effossum.

PULICARIA, id est, Conyza, Germanice

nicc

nice vocatur Durvortz, & est similis Emula Campana in foliis, caulibus & floribus, sed multo minor. Nascitur humidis locis, & exiccatis aquis, circa stagna.

LAUREOLA, est planta similis Thymelae, id est, planta in qua nascitur Coccum Gnidium. Eius loco sume radices vel folia Cocci Gnidii.

OLEUM Moschellinum suo loco descriptum est.

P. C. SCHOL.

Et affunde aquæ.] Cacuit Cordus in aqua A
unguentum coquens, cum in vino coquendum esse
ratio dicat.

Ceterum cum unguentum istud in ponderibus
mire corruptum undique legatur, nos id ipsum,
quantum nunc licuit, restituimus.

PRODEST malis corporis frigidis,
convulsionibus, resolutionibus partium.
Item dolori colico, renum, articularum-
que.

Vnguentum Martiatum

A

D. Nicolai.

R. Cerae albæ P ij.

Olei P viij. [aut quantum sufficit.]

Rorismatini

Foliorum Lauri ana ℥ viij.

Rutæ ℥ vi. [al. ij.]

Tamarisci [foliorum scilicet] ℥ vj.

O ℥

Maio-

Maioranæ Sabinæ
 Balsamitæ Salviæ
 Ocymi Polii [*videlicet veri*]
 Calaminthæ Artemisiæ Enulæ
 Betonice Brancæ ursinæ Spargulæ
 Herbæ venti Pimpinellæ Agrimonie
 Absinthii Herbæ paralyfis
 Herbæ sanctæ Mariæ
 Cimarum Sambuci
 Herbæ Crassulæ Millefolii
 Sempervivæ Chamædryos Centaureæ
 Centumnerviæ Fragulæ Tetrabit
 Quinquefolii ana ζ iiij. β .
 Radicum Hibisci [*id est, Althæa*]
 Cymini Myrtæ ana ζ iij.
 Fœnugræci ζ j. β .
 Butyri ζ j. ζ ij.
 Vrticæ Violarum
 Papaveris nigri
 Mentæ Saracenicæ Mentæ crispæ
 Lapatiholi Polytrichi Carduncelli
 Matris silvæ Maturellæ
 Herbæ moschata
 Alleluja Linguæ cervinæ Crispulæ
 Camphorata Styracis calamitæ
 Medullæ cervinæ ana ζ β .
 Adipis ursini Adipis gallinacei
 Mastiches Thuris ana ζ j.
 Olei Nardini ζ ij.

Herbæ omnes in Majo mense colligan-
 tur, & incisæ macerentur in vino odorife-

ro per dies septem: octavo deinde die coquantur, donec fere consumatur vinum: postea cola: & colaturæ expressæ adde oleum, & coque denuo donec consumatur vinum: mox adde ceram & reliqua secundum artem.

In hoc unguento multa sunt herbarum nomina, quæ apud probatos Auctores nusquam inveniuntur: ideoque aliquis non facile ea interpretabitur.

NICOLAUS Præpositus loco Maiorana habet Esbrium, alii autem habent utrumque. Sed non constat quid sit Esbrium. alii enim dicunt Maioranam esse, alii Salviam: sed utrumque ingreditur hoc unguentum, tam Maiorana quam Salvia.

BALSAMITA, id est, Mentha aquatica.

BRANCA ursina vera, quæ Romana cognominatur, accipi debet, quæ habet radices longas, multas, glutinosas, sapore Tragacantha. Et alio nomine vocatur Acanthus: quæ vero Germanice vocatur Bernclav, & habet Anethi umbellam, & semina odore & sapore cimum, nihil minus est quam Branca ursina. nam semper illam Romanam Brancam ursinam intelligunt auctores omnes. Est autem urbana & hartenfis herba Branca ursina vera.

SPARGULA, id est, Gallion: Germanice vocatur Ranrixen & Sprengelblum. Her-

ba est densa, numerosa, conferta & odorato flore.

C PIMPINELLA, quam Auctor intelligit, est Sanguisorba, qua Germanice Blusdrofflein vocatur.

HERBA Paralysis, id est, Himelschussel.

D HERBA Sancta Maria, secundum interpretationem omnium, est Persicaria.

HERBA Crassula pinguis habet folia: nascitur in muris & in tectis: Germanice vocatur Fette benne, sive Donnerkraut.

CENTUMNERVIA, i. Plantago maior.

TETRAHIT, id est, herba Iudaica, quam dicunt esse Orobum.

LUMINARIS maioris auctor Ioannes Iacobus Manlius, pro Cymino & Myrtha habet Cimmarum Myrti. Sed nescio quam bene: non tamen improbo. Porro Nicolai Alexandrini impressum exemplar habet Cymini & Myrths: sed Nicolaus Prapositus pro Myrtha habet Myrrham; sed male.

LAPATHIOLUM, id est, Acetosa.

POLYTRICHON, herba est ex speciebus Capilli Veneris.

MENTHA Saracenicæ, Germanice vocatur Vnser Frayven Mintze. Herba habet folia oblonga, Laphathio minoræ, & in summis caulibus aureos flores in corymbis dispositos, fere ut Tanacetum: tota odoratissima est.

CARDUNCELLUS, id est, herba Turcha: quam nos in Germania vocamus Carduum benedictum.

MATRISSILVA, id est Perichlymenum: Germanice vocatur Speklilien: ascendit arbores ut Vitis: flores habet longos, reflexos, & odore Liliis; Nurembergae in hortis colunt, cum alibi proveniat sponte in silvis.

MATURELLA, id est, Phu; id est, Valeriana maior. Impressi codices Nicolai Alexandrini non habent Maturellam, sed Marathrum, id est, Foeniculum: sed male.

ALLELUIA, id est, Trifolium acetosum: Germanice Buchampfer vocatur.

CRISPULA qua sit herba, non constat recentioribus alii enim Bupthalmum, alii Herban Cancris sic vocant, nec indicant figuram herbae Cancris: ego autem ponerem eius loco Bupthalmum, id est, Cotulam maiorem, non fetidam.

HERBA MOSCHATA duas habet species: una habet veluti acus longas, & est Rostrum Ciconiae; altera est parva, & non habet acus, sed est herba admodum parva: folia habet similia Concaeva radici, id est, Holvurtz: odorem habet in Maio mense Musci. Nascitur umbrosis locis iuxta Concaevam radicem, id est Holvurtz. In Maio tantum reperitur. Germanice vocatur Bisemkraut.

CAMPHORATA est Abrotonum, quia odore accedit ad Camphoram: quidam dicunt esse Abrotonum silvestre sive album; sed perinde est: efficacius tamen est vulgare Abrotonum.

Nicolaus Alexandrinus paulo aliter describit hoc unguentum, ut codices impressi ostendunt: ideoque & eius modum subiungemus. nam variatur ponderum ordo & quantitas.

ADVERSUS frigida corporis mala, resolutionem coxendicum, nephritim, convulsionem, & id genus alia valet: tumores reprimat, durities emollit, livoremque cutis emendat.

Unguentum Martiatum magnum
D. Nicolai Alexandrini.

℞. Cerae albæ ℥ ix. Olei sextarios vj.
 Pet. vero Cond. Cerae ℥ xij. Olei sextar. lxxvj.
 Rosmarini Foliorum Lauri ana ℥ ij. ℞.
 * Amaraci ℥ ij.
 Esbrii Sabinæ
 Balsamitæ Ocyimi
 Elelisphaci [*id est, Salvia*]
 Polii [*scilicet veri*]
 Calaminthes Artemisicæ Eoulæ
 Betonicæ Brancæ ursinæ
 Herbæ venti
 Pimpinellæ Argemoniæ Absinthii
 Herbæ paralytis
 Herbæ Sanctæ Mariæ
 Cimarum Sambuci Herbæ Crassulæ
 Sempervivæ Millefolii
 Chamædryos Centaureæ
 Centumnerviæ Fragulæ

Quia-

Quinquefolii
 Herbae Tetrahit ana ℞ j. β.
 Radicis Evisci [*sensu Evisci*] Cymini
 Myrrhae ana ℞ j. F
 Foenugraeci ℞ β. Butyri ℥ v.
 Vrticæ Violarum
 Papaveris rubri
 Menthae alterius [*idest, Mentha crispae sativa*]
 Lappathioli Polytrichi Carduncelli
 Matris silvæ Marathi.
 Herbae moschatae
 Alleluia Linguae cervinae Crispulae
 Camphoratae Styraeis
 Medullae cervinae
 Adipis ursini
 Adipis gallinacei ana ℥ iij.
 Thuris ℥ ij. Olei Nardini ℥ j.

Confice hoc modo: Herbas omnes atque radices in fine Maii mensis, vel circa Solstitium æstivum collectas, minutim incisas in vini sufficienti quantitate macerato per dies septem: octava deinde die coquantur lento igne, donec propemodum vinum sit consumptum: postea cola & exprime, & affunde colaturæ expressæ olei prædictos sextarios, & iterum coque, donec omnis aqueus herbarum succus cum vino in vaporem resolutus fuerit: deinde adde Ceram in partes confractam; & paulo post Adipes, Butyrum atque oleum Nardinum; ad ultimum vero Styraeam, *
 Q. 6 atque.

atque Thus in minutissimum pulverē trita: melius tamen esset, optimam & electam Styracem, & puram instar resinæ alicuius, una cum Cera indere. nam liquescit in oleo. Sed talis Styrax calamitæ rarissime ad nos affertur. Porro miror in hoc unguento, quod tam parum olei tot herbarum libris addatur: præterea etiam optimæ vires aromaticarum herbarum in coctura evanescent.

Ita se habet unguenti huius compositio secundum impressum Nicolai Alexandrini exemplar.

SEXTARIUS mensura est Romana, quæ capit mensurales uncias viginti olei: pondere vero habet olei uncias sedecim, drachmas quinque, scrupulum unum. Sex autem sextarii olei faciunt in hoc unguento ℞ viij, ℥ iij.

ESBRIUM quidam dicunt esse Maioranam, quidam flores Salvia: ego autem acciperem pro Esbrio Maiorana capitula, summitates & flores.

AMARACUM ego hic non credo significare Matricariam, cum per eam vocem etiam Maioranam possimus intelligere. nam utraq; Amaracus vocatur: si autem Maioranam inieceris, multo odoratisius unguentum fiet, quam si Matricariam indideris.

HERBA venti, id est, Parietaria vera.

PIMPINELLA, hic non significat Germanicam Pimpinellam acris radice, quam Itali vocant.

vocant Saxifragiam; sed eam quam Itali vocant Sanguisorbam, Germani Blutsstrossley. Racicem habet rubram, Tormentilla sapore. Nascitur in pratis una eius species, altera in montibus; & Itali acetarii miscent: habetque cucumeris odorem.

QUIDAM non habent Cyminum, sed Cimas Myrtha: est autem Myrtha idem quod Myrtus. Alii habent Myrrham, sed male.

PRO Papavererubro habent alii Papaver nigrum: est autem rubrum Papaver idem quod agreste Papaver, in agris nascens.

MARATHRUM, id est, Foeniculum. Porro ego hunc locum Nicolai Alexandrini credo esse corruptum; & censeo pro Marathro legendum esse Marturellam, id est, Phu maius, cuius radices accipi debent.

Lingua cervina est herba qua hodie improprie Scolopendria nominatur.

P. C. in utrumque ung. Martiatum Schol.

Vng. Martiatum.] Fuchsius recte monet, A non Martianum, sed Martiatum nominandum esse.

Spargula, id est, Gallion.] Spargulam, B non Gallion, ut Cordus ait, sed Apparinen esse veterum, Fuchsius ritè sentit.

Pimpinella.] Fuchsius per hanc vocem, C non Sanguisorbam Germanis vocatam, cum Cordo hic intelligendam esse vult; sed acrem herbam, Saxifragam à multis appellatam, Germanis Pimpinella nomine cognitam; idque ea.

propter, quod adstrictoria sua facultate, huic medicamento Sanguisorbam male convenire existimet: quasi vero nihil unguentum hoc præterea recipiat quod adstringat atque etiam refrigeret. Itaque cum Italia multo prius (imo forsitan in ea fabricatum) quam Germaniæ unguentum istud cognitum fuerit, Pimpinellam Italorum seu Sanguisorbam Germanorum hic intelligendam esse contendo.

D. *Herba Sanctæ Mariæ.*] Hanc persicariam esse, sinistre Cordus interpretatur, ut & Fuchsius quoque inquit: sed eam esse quam Salviam Romanam, & Mentham Græcam, seu Costum hortensem, ac Lassulatam Etruscis vocari constat, *Vaserfrawven Mintz* Germanis dictam, à *Mentha Saracenicæ* diversum. Quia in re falli nihilominus Fuchsium existimo, Mentham hanc Græcam cum Saracenicæ confundentem, eandemque facientem, cum diverse sint: ni Germanis aliquibus ita eam appellare placuerit: Italis tamen secus; qui hac in re, ob eas quas superius dixi rationes, hic quoque consulendæ atque credendæ sunt.

E. *Mentha Sarac.*] Hanc Mentham Saraccinam, vocatam quoque Mentham Romanam, in suis de Stirpium libris, imagine & scripto depingit doctiss. Reimbertus Dodonæus: quæ hoc loco intelligenda erit; quicquid Fuchsius ex suo corruptissimo in medium proferat.

F. *Myrrhæ.*] Fuchsius Myrrhæ legi mavult, nescio quam bene: cum unguentum Mariatum parum

parvum Nicol. Alexandrini, Myrtifolia manifesterecipiat. Cur autem Myrtum aliaque adstringentia admittat hoc unguentum, hic dicere non vacat. Tantummodo miror id à tanto viro non esse olfactum, neque percensum.

Ceterum hocce in unguento, ut & multis aliis in medicamentis, plura longe aliter exponenda, miscenda, tractanda, atque consicienda sunt, quam à Euchsio & Francisco Alex. est factitatum: ita ut huius Apollon non usque adeo, veluti Thrazone promittit, nebulosis suis radius Pharmacopecos vibret, neque irradiet; quin in densa adhuc caligine aque ut prius versentur atque deambulent. Quod tamen illi condonandum foret; eo quod adolescentem se fateatur, nisi suavis illius et atque invenitudo iudicio vacua, & hinc temeraria rei Pharmaceutices sibi in experte, ac (ut locis mille liquet) ignorata scriptione, Apolline abusus, illique iniuriis, tantum diuim plus a quo contaminasset. Sed hæc, quoniam vesperascit, citis, si voles, quadrigis.

Ad frigiditatem & dolorem capitis, pectoris & stomachi, ad scirrhus hepatis & splenis, ac illi dolorem; ad paralyticos, arthriticos, ischiadicos, nephriticos, & podagricos, & ad omnes dolores; ad tumores, durities, spasmos, & febrientes, ad ignem vel solem inunctum.

Vnguen-

Vnguentum Martiatum parvum
D. Nicolai Alexandrini.

℞. Foliorum Lauri ℥ iij.
 Rutæ ℥ ij. β.
 Amiraci [*id est, Maiorana*] ℥ ij.
 Rosmarini ℥ j. β.
 Foliorum Myrthæ ℥ j.
 Esbrii [*accipe summitates Maiorana pro Es-*
brio]

Balsamitæ

Ocymi ana ℥ vj.

Butyri ℥ v.

Syracis Medullæ cervina

Adipis ursini

* Adipis Gallinacci ana ℥ iiij.

Masticis ℥ iiij. Thuris ℥ ij. β.

* Olei Nardini ℥ j.

* Olei olivæ q. s.

Ceræ mundissimæ quantum sufficit.

Ego Olei acciprem ℥ vj.

Ceræ vero ℥ iiij.

Pet. vero Coud. olei ℥ xxij. sumendas esse
dicit.

Porro hoc quoque unguentum conficies
 ut proximum.

MYRTHA, *id est, Myrtus: sunt autem ac-*
cipienda folia vera Myrti, qua ex Italia afferuntur,
& non eius planta quam vocamus Germa-
nice Heydelber.

P. C.

P. C. SCHOL.

Petrus vero Coud, olei, &c.] Si omnia huius Dispensatoris loca manca erigenda, dubiosa expendenda, erronea collapsaque restituenda mihi essent, simulque singulorum rationes scriptis reddere deberem, in densum volumen, prater institutum, libellus omnimodo extumesceret. Hic atamen (priusquam sese negotium subducat. ad calcem enim fere perductus sum) pedem figere, aliquidque ferti propalare, tempus & locus opportunus sumnoperere urgere videntur: ut puta, si quid salis Francisco Alex. inesset, atque vel minimum haberet rerum medicamentariorum pharmaceuticarumve peritia, experientiaque, (ut omnibus numeris absolutum opus se promulgasse arroganter sibi persuadet) non ita leviter oscitanteque aliorum errores incogitantiaq; etiam evidentissimas transcriberet, & alioquin pagellas multas radiosas, atque inani dicacitate repleret, conspurcarentque. Consulat ille, quaeso, vulgares tantum universalesque componendorum miscendorumque medicamentorum normas, tum à seipso etiam conscriptas formulas; vel si volet, etiam minimos pharmacopolas hac in re examinet; herbarum materialium, ve libra, num olei binas ad minus requirat. Carnis libris duabus aqua libram coctura sufficere si dixeris, à coci puero nomine etiam rideberis? Itaque cum Cordus hoc in unguento, suo excessu, olei hic libras sex tantum,

um, ad herbarum materialiumve libras plus
 res duodecim (qua quantitate vix madefce-
 rent) accipiendas suafisset, ut adhuc dum eius
 in contextu sonant verba: ego vero multas ad-
 dens olei libras, ex sex vigintiquatuor effeci, &
 necdum sufficere pro tanta materia copia scio,
 si oleo, ut regula & ratio docent, materie
 sunt conlegendæ. Simili insuper cacitate, ut in
 hoc unguento, omnes Dispensatoriorum combi-
 natores nisi sunt in unguento Martiato magno.
 Vbi enim Nicolai Alex. aliorumque exempla-
 ria, olei sextaria sex admodum macre legunt;
 ego sexaginta sex multo pinguius, necessario re-
 posui; rationes, errorumque causas hic prateriens.
 Bone Deus, tot tantosque Aristarchos mirum
 est tanta laborare coryza, ut tantum inter-
 vallum, nempe à sex ad sexaginta sex; à sex in-
 super ad vigintiquatuor, non olfecerint; adeoque
 evidentes res animadvertisse neminem. Hinc ut
 quantum in reliquis neglectum fuerit, colligere
 facile queas: quod asterisci, prater omnium
 scio expectationem, ita frequentes, locorum non
 omnium, sed precipuorum tantum, in hoc ce-
 tam exiguo enchiridio animadversorum indica-
 tivi demonstrare possunt. Quocirca, ut ingenue
 quid sentiam tandem proferam, reique sum-
 mam semel explicem; tot inter hodie Dispensa-
 toriorum divulgatores, nullum pene digni quid
 Pharmacopœi consarcinasse protulisseque video;
 nihilque fere prater aliorum ignavias trans-
 scripsisse, ac in suas chartas transfudisse, acta
 egis-

egisse; errata, & ineptias, erratis atque ineptiis accumulasse comperio: ita ut posteriora prioribus etiam nonnunquam deteriora, Pharmacopœisq̄ue inutiliora esse conspiciantur. Eiusmodi igitur omphacini rabulissimi valeant. Sed pedem retrahere, receptuique canere tempestive, satius est, priusquam male audiens, vilis ineptusque apothecarius, sordidusque immo olidus unguentarius, à medico quopiam Dispensatorii corrasore appeller, nulla ratione cum seplasiario conferendo; à quo corripì reprehendere posse, aequitas vetitat, piaculumque putatur. Silere itaque volo, ne in Læca labyrinthum aliquem incautus incidens, illudere quempiam existimer. Verum gallus in suo sterquilinio audet.

Ceteram hic obiter etiam referre volo, unguentum Aregon olei quoque magna tabescere penuris.

Ad podagram frigidam, sive calidam, paralyticos, arthriticos, nephriticos, ischiadicos, & ad omnia vitia & dolores nervorum valet.

Vnguentum album.

℞ Cerossæ in aqua Rosarum lotæ ℥ xvij.

Lithargyrii albi loti ℥ j. β.

Olei Rosati ℥ ij. ℥ iii.

Ceræ albißimæ ℥ vj. aut circiter.

Confice secundum artem.

Qui-

Quidam alia ratione componunt hoc unguentum. nam alii addunt albumina Ovi: alii non addunt Lithargyrium: alii non Ceram, sed Tragacanthum admiscunt.

POLLET adversus ulcera, scabiem, & adustionem, intertrigines, & inflammationem.

Unguentum Dialthææ simplex
D. Nicolai.

℞. Radicum Althææ ℥ ij.

Seminis Lini

Seminis Fœnugræci ana ℥ j.

Olei ℥ iiij. Cerae ℥ j.

Terebinthinæ ℥ ij. Resinæ ℥ vj.

Radices & semina contusa macerentur tribus diebus in aquæ ℥ viij, aut quantum sufficit: quarta die coquantur, donec remittant crassam & viscosam mucilaginem: eam deinde exprime: mox

℞. Expressæ mucilaginis ℥ ij. & coque cum oleo: cum deinde aquosum illud in mucilagine consumptum fuerit, ceram addito, & fac secundum artem.

EMOLLIENTI vim habet: calefacit, & humectat.

Unguentum Dialthææ compositum
D. Nicolai.

℞. Radicis Althææ ℥ ij.

Semi-

Seminis Lini

Seminis Fœnugræci ana ℥ j.

Scillæ recentis ℥ vj.

Olei ℥ iiij. Cerae ℥ j.

Terebinthinæ Gummi Hederæ

Galbani ana ℥ ij.

Colophonix Resinæ ana ℥ vj.

Radices & semina contusa macerentur *
tribus diebus in ℥ viij. aut sufficienti *
quantitate aquæ: deinde coquantur do-
nec crassescat mucilago. Postea

℞. Mucilaginis expressæ ℥ ij. & adde reli-
qua: ac fiat secundum artem unguen-
tum.

VALLET proprie ad dolorē pectoris ex
frigidityte & pleuresi: & super pectus
inunctum sanat omnia loca: infrigidata
calescit: mollificat & humectat.

Vnguentum Egyptiacum

D. Mesua.

℞. Æruginis ℥ v.

Mellis optimi ℥ xiiij.

Aceti fortis ℥ vij.

Coquantur omnia simul, donec fiat un-
guentum spissum, & colore purpureum.

ÆRUGO, est viride aris.

CONFERT ad vulnera antiqua, fistu-
lasque extergit: carnis excrescentiæ me-
detur, vehementerque exsiccat.

Vnguen-

Vnguentum aureum D. Mesua.

R. Cerae citrinæ \bar{z} vj.
 Olei boni ℥ ij. β .
 Terebinthinæ \bar{z} ii.
 Resinæ Colophoniam ana \bar{z} j. β .
 Thuris Mastiches ana \bar{z} j.
 Croci \bar{z} j.

Confice secundum artem.

VULNERA certo & salubriter glutinat.

*Vnguentum Citrinum [aut Citreum]
D. Nicolai.*

* R. Boracis \bar{z} ij. Camphoræ \bar{z} j.
 Corallii albi \bar{z} iiij.
 * Amenti dulcis \bar{z} j.
 Umbilici marini
 Tragacanthæ albissimæ
 * Amyli ana \bar{z} iiij. Crystalli Entalii
 Dentalii Thuris albissimi
 * Nitri * Marmoris albi ana \bar{z} ij.
 Gersæ serpentariæ \bar{z} j. Cerusæ \bar{z} vi.
 Axungię porcine recentis, non salite, sed
 præparatæ & mundatæ ℥ j. β .
 Sevi caprini præparati \bar{z} j. β .
 Adipis gallinacci præparati \bar{z} j.

Confice sic: Axungiam porcine atque
 adipem gallinaceum in vitreato vase li-
 qua simul; & impone, tepidis adhuc, cor-
 ticum

ticum Citrei mali satis magnam quantitatem, & macerentur per mensem unum. Postea eximito cortices, & eliquatis adipibus, ut dictum est, adde sebum caprinum: deinde addantur reliqua tenuissime trita: ultimo vero insperge Camphoram subtilissime tritam. *

Notandum est in hoc unguento non concordare exemplaria in ponderum characteribus. Nam quidam pro ℥, ponunt ℥; & e contra.

BORAX est Nebri species, qua aurum ferruminant Aurifabri.

A MENTUM dulce, est Gypsum, quod in A capillatas venas scinditur: [al. Alumen plumosum.]

VMBILICI marini, lapilli sunt inventi in littore maris, figura Fabarum magnarum: Germanice vocantur Merbonen.

ENTALIUM testaceum quiddam est marinum, Fistula modo longum & concavum, foris strictum, longitudine digiti parvi.

DENTIALIUM conchula marina est parva, dentatam rimam habens.

NITRUM est Salpetra.

GERSA Serpentaria, est radix Serpentaria vera preparata, ut infra ostendemus.

P. C. SCHOL.

Amentum dulce.] Amiantum veterum A esse id, permale verterunt Euchsus & Francisc. Alex. longe enim alia res est. Barbara vocabula, doctis licet veterum vocibus quandoque sine confer-

conformia, non ea propter semper reipsa eadem sunt, nec esse debent, idemque significare. Quae in re doctos etiam viros interdum hallucinatos videmus.

FACIEI maculas emendat: scabiem in quacumque corporis parte extierit, cicatrices extenuat; ruborem oculorum & uestiones ex insolatu factas aufert; & ea quae aspera sunt, levigat.

Vnguentum Populeum
D. Nicolai.

- ℞. Oculorū Populi arboris recentiu ꝑ j. ꝑ.
* Axungiaē porcinaē preparataē ꝑ ii.
Oculi Populi contundantur, & macerentur in Axungia, donec sequētes herbae colligi queant æstate.
℞. Foliorum Papaveris agrestis
Foliorum Mandragoræ
Cimarum Rubi tenerrimarum
Foliorum Hyoscyami
Solani Vermicularis Lactuæ
Sempervivæ maioris
Bardanaē Violariæ
Scatuncelli ana ꝑ iij.
Herbae contundantur & miscantur oculis Populi & Axungiaē, & dimittantur per dies decem: deinde coquantur supra lentum ignem, cum vini odorati sufficienti quantitate, donec vinum consumatur: postea

ftea colentur & exprimantur, & expreffum
unguentum reponatur.

MANDRAGORA folia ubique haberi
non poffunt; ideo duplex pondus foliorum Hyofcya-
mi fumendum eſt.

VERMICULARIS vera, eſt Sempervi-
va minor, linguam non mordicans.

BARDANA, id eſt, Lappa maior, cuius ra-
dicem precipit eſſe accipiendam Nicolauſ Alexan-
drinus.

SCATUNCCELLUM, reuera eſt Umbili-
cus Veneris, ſeu Cymbalaris, & non Krentzkrant.
Folia habet pingua, concava ut Cymbalum, ra-
dicem Aro ſimilem: perquam pauci eam cogno-
ſcunt.

CONTRA nimium calorem valet; &
temporibus illitum, ſomnum conciliat.

Vnguentum Fufcum D. Nicolai.

℞. Olei ℥ j. β.
Cerae novæ ℥ iiii.
Colophonix
Picis navalis
Sagapeni ana ℥ ij.
Maſtiches
Galbani Thuris
Terebinthinæ ana ℥ j.
Confice ſecundum artem unguentum.
SANANDI vim habet & extrahendi.

P

Vn-

Vnguentum Diapompholygos
D. Nicolai Alexandrini.

℞. Olei Rosacei

Ceræ albæ ana ζ vi.

Succi fructus uvæ Lupinæ quantū sufficit.

Cerussæ ζ ij. Plumbi usti & loti

Pompholygis Thuris puri ana ζ j.

Confice secundum artem.

DIAPOMPHOLYGOS, id est, de Nihili albo. Nam Pompholyx est Nihili album, id est, Galmes flug.

UVA Lupina, id est, Solanum sive Solatrum.

Ad exiccanda erysipelata, vulnera fordidā, & ad sananda tibiarum ulcera, aliorumque locorum concava vel dissipata, valet; replet, refrigerat & cicatrifat.

Vnguentum Comitissæ D. Guilielmi
de Varignana.

℞. Corticum medianorum Castanearum

Corticum medianorum Glandium

Corticis mediani Quercus arboris

Myrtillorum

Caudæ equinæ Gallarum

Corticum Fabarum

Acinorum Uvarum

Sorborum immaturorum siccorum

Me.

Mespilorum immaturorum siccatorum

Foliorum Pruni silvestris

Radicum Chelidoniae ana ℥ j. β.

Contundantur aliquantulum, & coquantur in aquæ Plantaginis ℥ viij aut quantum sufficit, donec media pars consumpta fuerit: deinde in colatura laventur sequentia novem vicibus, semper recentem aquam decoctionis affundendo, quotiescumque laveris.

R. Cerae novæ ℥ viij. β.

Olei Myrtillorum

Olei Mastichini ana ℥ j. β.

Postea insperge sequentium rerum tenuissimum pulverem:

R. Corticis mediani Castanearum

Corticis mediani Glandium

Corticis mediani Quercus arboris

Gallarum ana ℥ j.

Cinere ossium cruris bubuli

Myrtillorum Acinorum uvarum

Sorborum siccorum ana ℥ β.

Trochiscorum de Charabe ℥ ij.

Confice secundum artem unguentum.

ACINI hic significant lignea semina que sunt in uvis.

SORBA sunt fructus similes Mespili: Germanice vocantur Sporing, Sporbirn, Sporepsel, & Dreckfcke.

PRUNUS silvestris, id est, Schleichendorn.

INCEPTUM abortum prohibet, hæ-

morroïdas fistit, ac laxatos renes conciliat, [menses retinet.]

Vnguentum de Arthanita maius.

D. Mesua.

℞. Succi Arthanitæ ℞ iij.
 Succi Cucumeris asinini ℞ j.
 Olei Irini ℞ ij.
 Butyri vaccini ℞ j.
 Pulpæ Colocynthidos ℞ iij.
 Polypodii ℞ vj.
 Euphorbii ℞ β.

Arida omnia contundantur, & mace-
 rentur in succis per dies octo, affuso etiam
 oleo in vase vitreo, diligenter obturato:
 nona deinde die cōquatur lento igne ali-
 quam diu, postea colentur: Colaturæ adde
 Sagapeni in aceto dissoluti aureos v.

Myrrhæ aureos ij.

Coquantur iterum usque ad consum-
 ptionem succorum: postea adde
 Cerae ℞ v. Fellis taurini aureos v.

Ferveant simul, donec liquefeat cera:
 postea insperge sequentium rerum tenuis-
 simum pulverem:

℞. Scammoneæ Aloës Mezercon
 Colocynthidos ana aureos v.
 Euphorbii aureos ij.
 Salis gemmæ aureos iij.
 Turbith aureos v.

Pipe-

Piperis longi Zingiberis
Chamomillæ ana aureos ij.

Confice secundum artem.

*Omnia fere exemplaria habent Colocymbidos
ana aureos v. meus autem manuscriptus Mesua
habet aureum j. quod magis probò: sed textum
nolui immutare.*

ARTHANITA est Cyclamen, sive Cyclaminus: quidam male vocant Panem porcinum. Si radices eius non adsint recentes, tum accipe radices eius siccatas circiter ℥vj. contendantur & coquantur in aqua, & eliciatur succus, ut ex Glycyrriz. afit.

ILLITUM stomacho vomitu purgat: hypogastrio autem inunctum alvum deicit, ob id hydropicos mire iuvat, serosum excrementum large vacuando: vermes quoque necat, & educit: adhibetur non potentibus sumere medicamentum purgans.

Vnguentum de Arthanita minus

D. Mesua.

℞. Succi Arthanitæ
Viscositatis quæ exprimitur è radice Filicis
Succi Cathengit ana ℥ ix.
Succi extremitatum Tamarisci ℥ ij.
Oesypi [*id est, Hyssopi humida*] ℥ v.
Olei Irini ℥ ij.
Bdellii Hammoniæ ana ℥ j. β.
P 3. Aceti

Aceti quantum satis est ad Hammoniacum dissolvendum.

Cera Citrina ℥ vj.

* Corticum radicum Capparis ℥ j. β.

Spica ℥ iiij.

Confice secundum artem unguentum.

FILIX non significat Polypodium, sed eam herbam qua Germanice vocatur Walisaren, & Creutzsaren.

CATHENGIT significat Ebulum: est autem hoc vocabulum valde corruptum in plurimis exemplaribus.

OESYPYS, id est, Hyssopus humida, & est pinguedo lanarum succidarum.

SPLENIS tumores etiam scirrhosos dissolvit, & strumas.

Unguentum Potabile.

℞. Butyri recentis sine sale ℞ iiij.

Rubia tinctorum.

Castorei

Spermatis Ceti

Tormentilla [radicum] ana ℥ j.

Bulliant simul in vino odotifero ad vini consumptionem, ac fiat unguentum secundum artem.

DATUR ad consolidandum casum ex alto. [Sumitur ab uncia dimidia ad integram.]

Adipis gallinæ Medullæ vituli
Buryri recentis loti cum aqua Violarum
ana ζ j. β .

Olei Violati

Olei Amygdalorum dulcium ana ζ j.
Ceræ albæ quantum sufficit: fiat unguen-
tum.

MITIGAT dolores pectoris & tussim:
digerit, maturat, faciliat sputum, & re-
solvit pleuresia.

Vnguentum Album Caphuratum.

R. Olei Rosati \mathcal{P} j.

Ceræ albæ ζ ii j.

* Cerussæ ζ v j.

* Albumina ovorum num. ii j.

Caphuræ dissolutæ cum aqua Rosarum ex
arte ζ ij.

Fiat unguentum secundum artem.

Vnguentum Rubrum Caphuratum.

R. Olei Rosati \mathcal{P} j. β .

Lithargyrii ζ ij.

Minii ζ ii j. Cerussæ ζ j. β .

Tutiæ

Caphuræ ana ζ ii j.

Ceræ ζ ij. in æstate: Sed in hieme ζ j.

Fiat unguentum in pila plumbea cum
pistillo plumbeo.

CERO.

CEROTA.

*Cerotum Infrigidans Galeni
ex Mesue.*

℞. Ceræ albæ ℥ j. *
Olei Rosati omphacini ℥ iiij. *

Cōquassentur simul cum modico albi & clari aceti. Oleum vero Omphacinum antequam Rosas recipiat, sæpius est lavandum cum aqua fontis gelidissima; deinde confice secundum artem.

REFRIGERAT febres ardentes, calorem hepatis, & sedat dolores capitis, circum tempora, super hepar & spinam dorsi linitum.

Cerotum Santalinum D. Mesue.

℞. Rosarum ℥ xij.
Santali rubei ℥ x.
Santali albi
Santali citrini ana ℥ vj.
Boli Armeniaci ℥ vij.
Spodii ℥ iiij. Camphoræ ℥ ij.
Ceræ albæ ℥ xxx. Olei Rosati ℥ j.

Confice secundum artem.

OLEUM Rosatum debet fieri ex oleo acerbo, id est, ex immaturis olivis expresso.

℞ 5

PHLE-

PHLEGMONAS & intemperaturas
omnes calidas ventriculi, hepatis, & par-
tium aliarum potentissime extinguit.

Cerorum Stomachale Galeni
D. Mesue.

℞. Rosarum rubrarum ℥ xx.
Foliorum Absinthii ℥ xv.
Mastiches ℥ xx.
Spicæ Nardi Indicæ ℥ x.
Cera mundæ ℥ iiij.
Olei Rosacei ℞ j. β.

Cera & oleum aliquoties ex aqua Rosa-
rum laventur, & excolata omni aqua rur-
sus ad lentum ignem resolvantur: deinde
alia omnia in subtilissimum pulverem tri-
ta inspergantur.

VENTRICULUM & hepar robotat:
horum dolorem à frigido lenit, appeten-
tiam excitat, coctionem iuvat.

EMPLASTRA.

Emplastrum Diachylon simplex.
D. Mesue.

℞. Mucilaginis Fœnugræci
Mucilaginis seminis Lini
Mucilaginis radicum Althææ ana ℞ j.
Olei

Olei veteris clati ꝑ iij.

Lithargyrii ꝑ j. β.

Coquantur secundum artem, & fiat Emplastrum.

DIACHYLON vocatur hoc Emplastrum à succis viscosis sive mucilaginesibus: hodie corrupto nomine dicunt Diachylon.

Mucilagines ista debent esse spissa & viscosa: ideoque oportet ut quantitas seminum & radicum sit satis magna, unde fieri debent mucilagines.

SCIRRHOS hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipsas etiam chæradas & durities reliquas emollit & iuvat.

*Emplastrum de Mucilaginesibus,
sive Diachylon compositum.*

℞. Mucilaginis Radicum Althææ

Mucilaginis seminis Lini

Mucilaginis mediani corticis Ulmi

Mucilaginis Fœnugræci ana ꝑ iij.

Olei Chamæmelini Olei Liliorum

Olei Anethini ana ꝑ j. β. *

Hammoniæ Galbani Opopanacis

Sagapeni ana ꝑ β. *

Ceræ novæ ꝑ xv.

Croci ꝑ ij. Terebinthinæ ꝑ ij.

Gummi sive lachrymæ resolvantur in vino optimo, & conficiatur secundum artem Emplastrum.

Porro hieme licet olcorum & Terebinthinæ pondus augere.

VLNUS arbor est qua vocatur Germanice Ylmen & Rustern. Cortex eius medius est simili cortici Tilia: Gleich wie ein bast: ex eo debet fieri mucilago.

CHAMAMELUM, vulgo vocatur Camomilla.

MATURATA postemata, & mollit durities; partim resolvit, & partim digerit, abstergitque saniem ruptorum apostematum, & sanat phlegmones.

Emplastrum Diachylon magnum Filii Zachariae, ex Mesue.

℞. Lithargyrii mundi tenuissime triti, & per cribrum excussi ℥ xij.

Olei Irini

Olei Chamamelini

Olei Anethini ana ℥ viij.

Mucilaginis seminis Lini

* Mucilag. rad. Althææ

Mucilag. Fœnugræci

Mucilag. Ficum pinguium

Mucilag. Passularum

Succi Ireos

Succi Scillæ

Oesypi

* Glutinis Alzanahan ana ʒ xij. ℞.

* Terebinthinæ ℥ iiij.

Resinæ Pini

Ceræ citrinæ ana ʒ ij.

Con.

Conficiatur secundum artem Emplastrum.

SUCCUS Scilla, est mucilago ex trita Scilla expressa.

OESYPUS, est pinguedo lanarum succidarum; cuius faciendi modum in ultimo tractatu indicabimus: vulgo vocatur in Pharmacopoliis Hyssopus humidus.

GLUTEN Alzanahan vel Alchanach, sive Alzanach, est Ichthyocolla, id est, gluten, sive colla piscium: vulgo Hausenblasen. [Alii sumunt Limacum succum.]

Hoc Emplastrum debet habere consistentiam & spissitudinem Ceroti.

RESOLVIT & maturat omnes durities & inflammationes.

Emplastrum Diachylon parvum
D. Mesua.

℞. Lithargyrii ℥ vj.

Olei veteris clari ℞ j.

Mucilag. Psyllii ℥ iiij.

Mucilag. Hyoscyami ℥ j. ꝑ.

Mucilag. seminis Lini

Mucilag. radicis Malvæ ana ℥ ij.

Conficiatur secundum artem Emplastrum, Ceroti alicuius spissitudine.

TUMORES calidos digerit & maturat.

Emplastrum de Meliloto
D. Mesua.

- ℞. Meliloti ℥ vi.
 Florum Chamæmeli
 Fœnugræci Baccarum Lauri
 Radicum Althææ
 Absinthii ana ℥ iij.
 Seminis Apii
 * Cordumeni Ireos Cyperti-
 Spicæ Nardi Indicæ
 Castæ lignæ
 * Ammios ana ℥ ii. β.
 * Sampsuchi [*id est, Maiorana*] ℥ iij.
 Hammoniæci [*id est, Harmoniaci*] ℥ x.
 Styracis calamitæ
 Bdellii ana ℥ v.
 Terebinthinæ ℥ j. β.
 Ficus pingues num. xij.
 * Sevi caprini
 Resinæ ana ℥ ij. β.
 Cerae ℥ vi. Olei sampsuchini
 Olei Spicæ ana quantum sufficit.
 Confice Emplastrum sic:
 ℞. De Meliloto prædicto ℥ v. ℥ ij.
 Fœnugræci
 Chamæmeli seorsum præter prædicta ana
 ℥ iij
 Coquantur in ℔ iij. aquæ aut quantum
 sufficit, donec remaneat ℔ j. deinde om-
 nia

nia arida cum reliquis sex drachmis Meliloti subtilissime pulveriscentur. In decoctione autem colata secundum artem dissolvantur Hammoniacum & Bdellium: dissolutis addatur Ficus per se minutissime incisæ & contusæ, & optime miscantur. Postea ad ignem simul liquefiant Terbinthina, Sevum caprioum, Cera & resina Pini, & addantur olei Spicæ Nardi, olei Sampsuchi ana circiter $\frac{3}{4}$ v. Cum deinde omnia sunt mista, addantur pulveres triti, & fiat secundum artem Emplastrum.

Porro potes etiam sequenti ratione conficere. $\frac{3}{4}$ vj. ingredientis Meliloti una cum reliquis aridis tundito, & iisdem permisceto: postea $\frac{3}{4}$ ad decoctionem privarim Meliloti m. iij. & gummi, videlicet Hammoniacum atque Bdellium, in vino dissolvito: Olei vero Sampsuchini atque Olei Nardini accipere tum oportet ana circiter $\frac{3}{4}$ vij. aut $\frac{3}{4}$ viij. & confice secundum artem Emplastrum.

OLEI Sampsuchini compositio *supra traditur in tractatu de Oleis.*

Per Oleum Spica, Mesue intelligit oleum Spica Nardi, sive oleum Nardinum. Mesue enim nusquam meminit Lavandule maioris, qua hodie Spica vocatur; neque eius olei quod vocant oleum Spica.

EMOLLIT omnem duritiem quæ in iccinore, liene & ventriculo existit. **Dolorem**

lorem item vehementer sedat, hypochondriaque tensa sanat.

- * *Emplastrum Triapharmacum Mesue,*
cui sub Vnguenti nomine
describitur.

R. Lithargyrii subtilissime triti
 Aceti vini ana ℞ j.
 Olei veteris ℞ ij.

- * Fiat coctione secundum artem Emplastrum.

FACIT nasci carnem in vulneribus, & consolidat ea.

Emplastrum Oxycroceum
D. Nicolai.

R. Ceræ Picis Colophonias
 Croci ana ℥ xij. Terebinthinæ
 Galbani Hammoniæ Myrrhæ
 Libani [*id est, Thuris*]
 Mastiches ana ℥ iiij.
 Aceti phialam unam.

Galbanum & Hammoniacum in aceti sufficiēti quantitate dissolvantur, & rursum ad lentorem coquantur, donec acetum in vaporem evanuerit: tum addantur liquefactis simul Ceræ, Pici, Colophonix & Terebinthinæ: postquam omnia

nia sunt commista, inspergito etiam Myrrham, Libanum & Mastichen subtilissime trita: ad ultimum vero etiam Ciocura per se in tenuissimum pulverem redactū. Et fiat secundum artem Emplastrum.

OXYCROCEUM dicitur hoc Emplastrum, ab ingredientibus Croco & Aceto.

Nicolaus Alexandrinus secundum hunc modum tradit Oxycrocei confectionem. Alii autem qui ex eo hoc Emplastrum scripserunt, tertiam eius partem describunt: & cum ζ iiij. in tres partes dividere conarentur, tertiam earum partem statuerunt ζ j. ζ iiij. itaque resultat ζ j. Nam tertia novem faciunt: quapropter nos malimus ex fonte haurire huius Emplastri confectionem.

P. C. SCHOL.

Nicolaus Alexand.] Fuchf. prave hic censet Cordum in ponderum ratione errare, re non bene ab ipsomet ponderata.

PRODEST ossibus fractis, item partibus quæ dolore aliquo affliguntur: duritiam denique omnem emollit & discutit.

Emplastrum Apostolicum D. Nicolai.

℞. Lithargyrii ζ vj.
Cerae fulvæ
Colophonie ana ζ ij.
Propoleos

Visci

- * Visci quercini ana $\frac{3}{j}$.
 Hammoniæ
 Lapidis calaminaris ana 3 vj.
 Mastiches Olibani
- * Mumia ana 5 iij.
 Terebinthinae Bdellii Galbani
 Myrrhae Æris usti Squamæ aris
 Viridis aris Sarcocollæ
 Distamni Cretici
 Aristolochiæ rotundæ
 Opopanacis ana 3 iij.
- * Olei veteris quantum satis erit.
 Vini clari quantum Galbano, Hammoniaco & Opopanaci dissolvendis satis fuerit.

Confice secundum artem & diligenter Emplastrum.

Nicolaus olei quantitatem non exprimit: quare nonnulli $\frac{1}{j}$ iniiciunt.

PROPOLIS non sunt sordes alveariorum apium, sed est Cera odorata; qua apes antehiemen foramina alveariorum obturant: Germanice vocatur Bet & Nebenwax: eam apes colligunt ex oculis Populi & Betula arborum.

VISCUM quercinum hic non significat lignum visci quercini, sed gluten illud lentum ex visco quercino extractum, quo capiuntur aves, hoc est, Der vogelleym auß, Eichenmistel gemacht.

SQUAMA aris est duplex: una est crassa, que

EMPLASTRA. 355

qua vocatur Germanice *Kunfferschlach*; altera farina modo tenuis & rufa: hac vocatur *Kesselbraun*, & est efficacior, & hic debet poni.

VALET ad dolores cervicis potissimum & renum, sagittas ac furculos corpori infixos extrahit.

Emplastrum Apostolicum D. Nicolai Alexandrini.

℞. Lithargyrii ℥ xvij.
 Cerae rubrae
 Colophoniae ana ℥ vj.
 Propoleos
 Visci Quercini ana ℥ iij.
 Hammoniaci
 Lapidis Calaminaris ana ℥ ij.
 Thuris Mastiches
 Mumiae ana ℥ j. *ss.*
 Terebinthinae Galbani
 Bdellii Myrrhae
 Chalco ecaumenu Sarcocollae
 Lepidos chalco Opopanacis
 Dictamni Cretici Aristolochiae
 Prasii viridis ana ℥ j.
 Olei veteris quantum sufficit.

Coquantur Lithargyrium secundum artem in oleo, donec fiat massa purpurea, & non adhaereat manibus dum refrigerata tractatur, quod Graeci vocant *Amolyntum*: deinde omnia sigillatim secundum artem

artem iniiciantur. Galbanum & Opopanacū in vino dissolvantur: reliqua Gummi terantur & inspergantur. Dictamnus Creticus verus solus ultimo addatur.

Nicolaus Alexandrinus non ponit olei pondus aut mensuram: mihi autem videntur sufficere uncia sex.

CHALCU CECALMENO, id est, Æris usli.

LEPIS Chalcu, id est, Squama aris: Germanice Kuffer Schlag, vel Kesselbraun: & efficacior est altera eius species qua Kesselbraun vocatur.

PRASIUM viride hic significat Æruginem, id est Viride aris.

AD omnia vulnera recentia sive antiqua, & ad nervos præcisos vel musculos, ad puncturas vel morsum terrestrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit: educit ab eis humores & putredines intime immerfas, & concavitates earum pura carne replet; repletisque cicatricem absque detrimento inducit: Sagittas, calamos, & similia altius membris infixæ, sine dolore extrahit.

Emplastrum Album coctum.

℞. Olei P ij.
Cerullæ ℥ j. β.
Cera albæ ℥ iiij.

Co-

EMPLASTRA. 357

Coquantur secundum artem, & fiat Emplastrum.

OPITULATUR excoriatis à calceamētis, & scapellatione, vel ab alia causa.

Emplastrum griseum, de Lapide Calaminari.

R. Lapidis Calaminaris præparati ʒj.
Lithargyrii ʒ ij. Cerussæ ʒ. ß.
Tutiæ ʒ j.
Terebinthinæ ʒ vj.
Ceræ albæ ʒ j. ß.
Sevi cervini ʒ ij.
Thuris electi ʒ v. Mastiches ʒ iiij.
Myrrhæ ʒ ij. Camphoræ ʒ j. ß.
Confice secundum artem.

DESICCAT, replet & cicatrizat ulcera.

Emplastrum viride.

R. Ceræ novæ Resinæ
Terebinthinæ ana ʒ iiij.
Olibani [id est, Thuris] Mastiches
Viridis æris ana ʒ iiij.
Confice secundum artem.

Emplastrum Basilicum magnum.

R. Ceræ albæ
Resinæ Pineæ Sevi vaccini
Picis

Picis navalis Terebinthinæ Olibani
Myrrhæ ana ζ j.

Olei quantum sufficit: fiat Emplastrum.

ULCERA phlegmone carentia, præ-
fertim partium nervosarum, terget, &
carne implet.

*Emplastrum de Crusta panis
Montagnana.*

R. Mastiches Menthæ Spodii
Corallii rubri

Santali rubri

Santali albi ana ζ j.

* Crustæ panis tostæ & maceratae in aceto
per horam mediam ζ ij.

Olei de Mastiche

Olei Cydoniorum ana ζ j.

Farinæ hordei quantum sufficit.

Fiat Emplastrum.

VALET in vomitu puerorum, & his
qui cibum retinere non possunt.

*Emplastrum de Baccis Lauri
D. Mesuæ.*

R. Thuris Mastiches

Myrrhæ ana ζ j.

Baccarum Lauri ζ ij.

Cyperii

Costi ana ζ β .

Mel-

PRÆPARATIONES QUORUND. SIMP. 359

Mellis calidi colati quantum ad cogen-
dum satis est.

Si vero triplum Cyperi, & stercoreis vac-
carum aut caprarum sicci ad pondus om-
nium accipiat, erit efficacius ad hydro-
pifin, & inflationes difcutiendas.

VENTRICULI, inteftinorum, hepa-
tis, renum, veficæ, uteri, & partium alia-
rum dolorem à flatibus aut intemperie
frigida ortum placat.

PRÆPARATIONES

QUORUNDAM

SIMPLICIUM.

*Aloë cum Aromatibus
ablucendi modus.*

℞. Aloës puriffimæ & cribratæ ℥ j. *

Caffæ lignæ

Spicæ Nardi Indicæ

Afari Schœnanthi

Carpobalfami [aut succedanei eius]

Xylobalfami [aut succedanei eius]

Cinnamomi Ligni Aloës

Croci Mastiches

Lacæ ana ʒ iii.

Decoquantur aromata in aquæ quanti- *

tate fufficienti fecundum artem, in duplici

vafe;

vase; deinde colentur. In colatura dissolve Aloën, continue agitando: & pone ad solē in vitrea aut vitreata patina, donec exsiccetur. Oportet autem patinam linteolo puro tectā soli exponere, ne aliquid incidat. Quod si hieme lavanda est Aloë, in æstuarium ad fornacem ponatur: oportet etiam fundo vasis insidentes arenas, & si quæ sunt aliæ sordes, diligenter auferre.

Aloën simplex abluendi modus.

℞. Aloës purissimæ & tritæ ℥ ij.
Aquæ cœlestis q. s. aut ℥ vj.

Misceantur in patina vitrea, ita ut aqua calefacta prius infundatur: deinde subsidere finito sordes & calculos; & puram pinguemque aquam, cui se pura Aloë miscuit, sensim excolato, & sordes in fundo abiicito; postea colaturam tectam linteolo in sole exiccato.

Laccam abluendi modus.

Modus abluendi Laccam, qui passim à scriptoribus traditur, admodum absurdus est: & qui eum primus invenit aut tradidit, Laccam naturam penitus ignoravit. nam quidquid purum, sincerum & efficax est in Lacca, illud aqua miscetur, quam illi dicunt abiiciendam esse, & quod remanet, in Trochiscos formandum,

*dum, hoc est, calculos, ligna & sordes. Nos vero
rectius modum trademus.*

℞. Aristolochiæ longæ
Schoenanthi ana ℥ ij.

Decoquantur in aquæ ℥ iiij. aut q. s.
donec remaneant ℥ iij.

Colaturæ insperge
Laccæ integræ ℥ j. ℥ iiij.

Decoquatur Laccæ deinde lento igne,
donec aqua fiat coloris sanguinei: & quid-
dam in Laccæ boni fuerit, dissolvatur;
tum per filtrum aut laneum pannum co-
la, & remanentes sordes abice. Excolatâ
vero & sanguinei coloris aquam lentis
prunis in duplici vase usq; ad mellis spis-
situdinem coquito, & tepidam massam in
Trochiscos fingito. Hic itaque verus est
modus abluendi Laccam.

Plumbum lavandi modus.

℞. Mortarium plumbeum: in eum infun-
de aquam cœlestem, & agitato aliquot
horas aquam in mortario, donec aqua
colorem acquirat lividum, & crasse-
cat in modum limi. Limum hunc per lin-
teum exprime, & exiccatum repon-
[in pastillos.]

*Limatura ferri, quam Scoriâ vocant,
preparatio.*

℞. Limaturam ferri optimi, aut Chaly-
bis,

Q

bis, aut Squamam, hoc est, Batituram eius: purga eam ab omnibus immunditiis, hoc modo: Proiciatur in aquam clarissimam, & fricetur manibus: postea sordidam aquam effunde totam, deinde impone limaturam in vitream patinam, & affunde modicum aceti, ut tantum humectetur, nec emineat acetum: postea macera diebus xxx. ultimo tere, & repono.

Scammoneam preparandi modus.

R. Scammoneæ optimæ ℥ iiij.

Contere in subtilissimum pulverem: deinde insperge illi olei Violati optimi modicum, ut fiat massa: deinde excava aliquot Cydonia mala magna, & in cavitatem eorum impone massam Scammoneæ, & coöperi foramina Cydoniorum: postea assa in fornace cum pane, donec Cydonia perfecte sint assata: deinde exime Scammoneam, & impone sequenti diluto:
R. Carnium Myrobal. Citrinorum ℥ j.
Succi Cydoniorum ℥ iiij.

Conterantur Mytobalani, & miscantur cum calefacto Cydoniorum succo, & stent in infusione horis xxiiij. deinde leniter cola: colaturam vero infunde Scammoneam, & optime simul misce: ultimo in loco calido exicca, & exiccatam repono Scammoneam: [quod Dacrydium, Diacrydium & Diagridium vocant.]

Cola-

Colocynthis preparatio.

℞. Colocynthis pulpæ ℥ j.

Bdellii

Tragacanthæ ana ʒ xij.

Incidatur Colocynthis minutissime:
Tragacanthum vero & Bdellium dissolve
in aquæ Rosarum q. l. & dissoluta insper-
ge incise Colocynthidi, & fac Trochiscos,
quos in sicco aliquo loco siccabis: exsicca-
tos deinde Trochiscos iterum subtilissi-
me terito, & reforma Trochiscos, adhibi-
ta Mastiche in oleo Rosaceo dissoluta.
[Porro Trochiscorum Alhandal confe-
ctio, est vera Colocynthis preparatio.]

Scilla preparatio.

℞. Scillam magnam, recentem, neque
putridam, neque gelu flaccidam: abiice *
cuius exteriores aridas tunicas: involve
deinde eam massæ sive pastæ pistorum
unde panis fit: assato postea in furno
cum panibus, donec panes percocti
fuerint: hinc è furno exime Scillam, &
sigillatim omnes tunicas detrahe, &
funiculo traiectas in calido loco exsic-
cato: abiicito vero medium Scillæ cor,
unde germen enasci solet. Porro Scilla
non est incidenda ferreo aliquo cultro,

Q²

scd

sed è ligno solido aliquo facto. nam
contrahit à ferro venenosam quandam
subiginem.

Mezerei fol. preparatio.

℞. Foliorum Mezerei quantum libuerit:
ea macera in aceto vini horis xxiiij:po-
stea exsiccentur: cum vero uti iis voles,
contere, & in contundendo abiice co-
rum venas & nervos.

Esula rad. preparatio.

Esula tam maior quam minor, præpa-
ratur eodem modo quo Mezereon.

Gersam Serpentaria faciendi modus.

℞. Radices Serpentariæ veræ, vel loco
eius radicum Ari, id est, Aronis ꝯ iiij.
Terantur subtilissime, & affunde eis
aquæ Rosaceæ ꝯ iiij. deinde exsiccentur
ad solē in vitrea patina, linteolo tecta.
Postea secundo tantum aquæ rosaceæ
affundito, & simili modo exsicca: ter-
tio eadem aquæ Rosaceæ quantitas in-
spargatur: & ultimo siccaram farinam
cum vino odorato in Trochiscos sive
orbiculos finge, & repone. Ingreditur
autē hæc Gersa unguentum Citrinum,
& re-

& reliqua quæ ad nitorem cutis conficiuntur.

Spodium preparandi modus.

℞. Eboris in partes secti ℥ j.

Pone id in novum & nondum crematum fictile, & crudo operculo tegito, & iuncturam luto figulino diligenter oblitito: postea in fornacem figuli mitte, & cremari finito, donec fictilia percocta sint: deinde exemplum Ebur in tenuissimum pulverem terito & cribrato, & infunde ei in patina vitrea aquæ Rosarum ℥ ij. & exsiccare finito. Deinde secundo terito, & alias ij. ꝑ aquæ Rosaceæ affundito, atque similiter exsicca. Tertio etiam terito, & admisce aquæ Rosarum ℥ j. in qua diligenter dissolutæ sint Camphoræ tritæ subtilissime ʒ iiij. Tere omnia in tabula marmorea durissima, & finge Trochiscos: quos repone in denso vase aliquo, ne expirent. Porro si Ebur habere non poteris, loco eius sume Cornu cervinum, & similiter præpara. est enim hoc quoque efficax medicamentum ad multa, præsertim contra venena.

Ebur crematum, melius est ut [non] operato fictili fiat, alias enim non candidum, sed nigrum fit.

Q 3

Pul-

Pulmonis Vulpini præparatio.

℞. Pulmonem Vulpis recentem : extrahe ex eo arteriam sive fistulam, & lava in vino odorato calefacto : mox ollæ impositum exsicca in tepido furno : deinde exsiccatum repone in loco sicco, & involve Absinthio, ne putrescat.

Hepatis Lupini præparatio.

Hepar Lupi eodem modo præparatur quo pulmo Vulpis.

Sanguinis Hircini præparatio.

Hircum mediocris ætatis domi alito, & per mensem nihil aliud dato præter Pimpinellam, Apium, Petroselinum, Levisticum, & similia : deinde sanguinẽ eius, qui ex arteriis fluxit, excipito, & concrefcere finito; atque aqueum illud effunde; grumos vero sanguinis in furno exsicca. Mactandus autem est Hircus Veris exitu, id est, principio ætatis, cum Sol Cancrum ingressus est.

Adipum vel Pinguedinum præparatio.

℞. Adipem vel Pinguedinẽ cuiuscumque ani-

animalis; & lava in aqua aliquoties, donec pura defluat aqua, & non amplius saniosa, aut cruenta appareat: deinde minutim incisam liqua in duplici vase; & eliquatam in frigido loco repone, sine sale.

Medullarum preparatio.

Medullas ex ossibus auferto Autumni initio, & lava, & liqua in duplici vase, secundum modum qui traditus est in Adipum sive Pinguedinum preparatione.

Oesypum faciendi modus.

2. Lanæ succidæ, hoc est, nondum purgatæ, ex collo, feminibus & femoribus ovis detonsæ, quantitatem satis magnam; infunde ei aquam fervidam, & lava diligenter, quousque omnem suam pinguedinem in aquam deposuerit. Postea expressam lanam sepone, & aquam illam pinguem & sordidam vasculo aliquo diutissime ex alto fundito & refundito, donec spumosa fiat: tum finito spumam subsidere, & collige aquæ innatantem pinguedinem; iterumque aquam refundito, donec spumet, & subsidentem pinguedinem auferto, & rursus refundito, donec non amplius spumet, & nulla concresecat

Q 4

supra

supra aquam pinguedo. Tum collectam pinguedinem iungito, & in aqua lavato, manibusque diducito, donec pura fiat, & aqua clara defluat & albescat, & pinguedo linguam admota non mordeat: tum repone in fictili denso, loco frigido. Porro hic Oesypus hodie vocatur corrupto nomine Hyssopus humida: sed non bene præparatus habetur in Pharmacopoliis.

*Terebinthinam resinam coquendi
modus.*

℞. Resinæ Terebinthinæ, aut eius loco Laricinæ resinæ, quam Terebinthinam hodie vocant, ꝑ j. affunde ei aquæ ꝑ xxiiij, & coque in magno vase, donec odorem amittat, & inspissetur, adeo ut refrigerata digitis in pulverem teriqueat. Hoc modo usta [seu cocta potius] resina ingreditur in quædam Vnguentæ, Olea, & in Trochiscos Cyphi, qui pertinent ad Mithridatium.

Acacia Succedanea.

Acacia vera apud nos non potest confici: eius autem loco sumunt nostri Pharmacopola totius fere Europa, succum Prunorum silvestrium, id est, Schlehen-safft. Sed hæc, quam describemus, propius ad vera Acacia vires accedit.

℞. So-

Rz. *Seminum Thamarindorum*

Sumach ana ꝑ ij.

Contundantur, & affunde eis aquæ cælestis [seu pluvix] ꝑ viij. aut q. s.

Macera deinde per horas xxiiij. Postea coque donec tertia pars aquæ remaneat: excolatam deinde aquam, cum albuminibus ovorum clarifica & despuma: despumatam deinde iterum coque supra lentas prunas, ad spissitudinem iustam; deinde repone, ut *Acaciam ex Prunellis silvestribus* factam.

P O N D E R U M R A T I O.

PO N D E R A quibus hodie Medici utuntur, hæc sunt: *Libra*, *Quartarium* vel *Quadrans*, *Vncia*, *Drachma*, *Scrupulus*, *Obolus*, *Lupinus*, *Granum*, *Siliqua*, *Lens*: & hæc quidem à Grecis atque Romanis mutuavunt.

Præter hæc sunt alia quæ à Barbaris atque Arabibus desumpserunt; qualia sunt, *Manipulus*, *Pugillus*, *Aureus*, *Kist*, *Kirath*, & *Danitz*; quorum nominibus Mesuæ potissimum uti constat.

Libra itaque, quæ & *Pondo* etiam dicitur, in duodecim uncias dividitur. Errant itaque indocti huius ætatis *Pharmacopola*, qui *libram*

Qs

sic de-

sedecim unciarum, quot sane mercatoria ac negotiatoria est, in medicamentis conficiendis accipiunt. Ea autem illos uti libra facile ex quareis colligitur, quibus uncias quatuor assignant; quas si quater sumpseris, sedecim prodibunt uncia. Quartam autem libra partem, Latini Quadrantem nominant, sicuti tertiam Trientem, sextam Sextantem. Quadrans itaque, vel (ut nostri loquuntur) Quarta, vel Quartarium, pondus existit trium unciarum; Triens vero quatuor; veluti Sextans duarum unciarum.

Porro Uncia octo drachmas constituit; denarios septem: Drachma scrupulos tres: Scrupulum vero, qui Graecis $\rho\acute{\epsilon}\lambda\mu\mu\alpha$ dicitur (quasi primum ponderis elementum) nonnulli Scrupulum etiam nominant: habet vero obolos duos. Obolus pendet grana duodecim; qua idcirco viginti quatuor scrupulum constituunt. Nicolai tamen scrupulus ex viginti tantum granis constat.

At & alia pondera Graecorum Medici usurparunt. Drachma enim novem Lupinos pendit: Siliqua vero, qua Graeci $\rho\acute{\epsilon}\lambda\mu\mu\alpha$ dicitur, est dimidium Lupini: Siliqua itaque sex, Lupini tres, scrupulum pendunt. Semen autem in Siliqua contentum, non tota Siliqua, intelligitur: & id mediocre, non enorme & habitus; neque strigosum & emaciatum: qualia Hordei aut Tristici grana usurpamus, qua hodie minimum pondus faciunt, veluti olim grana Lentis. Unum vero Siliqua granum sex Lentis seminibus pendere respondet: qua si sexies sumpseris, in universum tri-

eriginta sex L'ntis semina prodibunt, quæ scrupulum constituunt.

Nunc ad ea, quibus Arabes & recentiores usi sunt, veniemus: inter quæ primum Manipulus nobis occurrit. Sic autem vocant herbarum fasciculum, quem manus prehendere & complecti potest. Pugillo autem perperam pro pondere utuntur recentiores, cum sit diminutivum potius à pugno, qui compressis sit digitis. Aureus, ille pondus unius drachmæ cum dimidia significat. Danich pondus octo granorum: Kirath vero quadruplum.

P. C. SCHOL.

Danich.] Contra Georgii Agricola, aliorumque doctorum virorum sententias, Cordus Danich pondus granorum sex, & Kirath trium faciebat.

Q 6 NOTÆ

NOTÆ PONDERUM
 QUÆ HODIE IN
 USU SUNT.

Grani	} Nota est	6. Ein grein oder Ger- stenkoralein schwer.
Scrupuli		3. Ein scrupel, ein dritteileins quintlins.
Drachmæ		5. Ein quintle, oder gulden schwer.
Vnciæ		2. Ein untz, ist zwvey lot.
Quadrantis		Quad. Ein quart, vi. lot.
Libræ		P. Ein pfund.
Semis		ß. Halb.
Manipuli		M.
Pugilli	} P.	

FINIS eorum qua Valerius Cordus Ne-
 rembergensi Senatui exhibuit.

VALE.

hoc quia flores hanc vim obtinent. nam hi melius à Sole excoquantur, & subtiliores vires, quæ facile resolvuntur in vaporem, acquirunt. Sed quæ proprie solutiva vocantur, ut sunt radices, aut radicum liquores, aut succi, aut cortices, aut semina, omnibus inest tenaciter inherens & viscosa qualitas: Ideoque eorum solutiva vis non potest ascendere in distillatione, sed manet in substantia decoctionis, ex ea evaporante quicquid est aqueum. Excogitata autem hæc est extractio pro delicatis & nauseabundis, ut qui magnam solutivi dosim non ferunt.

Ellebori nigri extractio. Cap. 11.

- R E C I P E rad. Ellebori nigri recent. libras iiij. laventur, dum sunt sacco prædictæ: deinde incide minutim, ac superfunde sequentis decoctionis colaturam.
- * Succu Buglossi, Borag. ana ℥ij. Succu depurentur, & colentur diligentissime, ut auri claritatem acquirant, & reponantur ad tempus conveniens.
 - * Deinde ꝑ rad. Fœniculi, Cichoreæ, Asparagi, Petroselini, ana unc. iiij. Fruet. Iuiubarum, Sebesten ana ꝑ ij. Semion
 - * Melonum, Cucumeris, Cucurbitæ, Citrulli, ana ꝑ ß. decoquantur secundum artem in aquæ ℥xij. Colaturæ infunde prædictas

dictas ℥ iiii. succorum: deinde sine ebullire paululum ad ignem. Postea incisas & contusas radices Ellebori iniice, & coque lento igne paulatim, usque dum radices emineant: deinde exprime rursum per filtrum. Colaturam coque ad Mellis crassitudinem, clementi igne; adhibita assidua cura, ne aduratur. Postea reponere, & utere, faciendo periculum in dosi, à scrup. semisse, usque ad scrup. unum.

P. C. SCHOL.

Sebesten ana ℥ ij.] Cum Gesneri editio ana ℥ ij. legat, ego ex industria (si pondere metiendi sunt hi fructus) ex drachmii uncias feci, & legendas esse puto. alioquin cuiusque uncia una ad minus sumi debet. Cumque semina frigida ponderibus caverent, ego cuiusque ℥ β. adscripsi. Si cui vero hac non placuerint, illi, ut suo more loca hac restituat, permittitur.

Extractio Rhabarbari. Cap. 111.

RHABARB. electi ℥ j. minutim incidatur, & grosso modo teratur: postea affunde succi depurati Boraginis, Buglossi, ana ℥ ij. maceretur per horas xxiiij. deinde coque ad lentissimum ignem, usquequo extra emineat Rhabarbarum. Exprime postea fortiter, & expressam decoctionem per laneum colatorium trans mitte &
cx

376 VALERII CORDI DE ARTIF.
exprime, ut substantia in colatorio ma-
neat: colaturam coque ad mellis spissitu-
dinem, adiectis Zachari unciis ii. Qui-
dam in balneo Mariæ ad spissitudinem
coquunt, ne aduratur; quod melius est,
quemadmodū etiam in duplici vase. Pur-
gando deglutendum cum gutta olei Cin-
namomi, aut Anisi mixtum, & azymo in-
volutum; faciendo in dosi periculum à
scrup. j. usque ad scrup. ij. Quidam, quia
Rhabarbara per se non valde purgant,
acuunt totam extractionem cum modico
Diacridii optimi, quod nihil nocet.

*De Extractione è Massis Cata-
potiorum. Cap. 1111.*

CUM virtutem solutivam ex massis pi-
lularum extracturus es, necesse est, ut prius
diligenter dispensata sit massa, sumpta
Aloë purissima, & aliis medicamentis ele-
ctis. Deinde recipe quæcumque volueris
massam, & concide in minutas partes; ac
macera per octiduum in aqua pluviali,
succorum Boraginis, Fœniculi ana q. s.
Coque deinde in vitreo duplici vase per
integrum diem: deinde exprime per la-
neum pannum mundissimum, qui nullos
pilos emittat; & iterum in balneo vel in
duplici vase ad iustam spissitudinem dili-
genter coquito, & forma pilulas minutas.
da

da scrup. ii. aut circiter unum. Hoc modo extracta massa est purissima, tenera, & facile in manu liquefcit. Porro reliquorum purgantium medicamentorum vires similiter exprimi possunt. Sed animadvertendum, quod semper sint admiscenda in decoctione lenientes & lubrici succi, quales prædicti sunt: & melius multo est, ut omnia in duplici vase coquantur.

Aloë quomodo optime lavetur.

Cap. v.

ALOEN optimam, fulvam, pellucidam, facile in manu liquefcientem, confringe in partes minutas, & pone in patinam vitream, mundam: & infunde desuper sufficientem quantitatem aque pluvialis: dissolve in duplici vase omnino, & permitte denuo refrigerari. postea aufer innatantes, si qui sunt, pilos; & sensim quod est liquidissimum ad spissitudinem in duplici vase coque. Quod vero in fundo vasis est crassiusculum, in alios usus fervetur.

PARS SECUNDA.

De Distillatione Oleorum. Cap. i.

QUONIAM Aromata quædam, & omnium umbelli ferarum herbarum semi-

semina fere constant magna ex parte, ca-
 lida, tenui & aëria substantia: ideo necesse
 est, ut aliquid de oleaginosa substãtia ha-
 beant. Nam talem habet mixturam prop-
 modum omne oleum. At cum oleum &
 pinguedo, quæ in simplicibus medica-
 mentis continentur, duplex sit, quæ-
 dam monenda sunt. Naturę periti, duplex
 invenerunt oleum in simplicibus medi-
 camentis: unum terrestre, crassum & vi-
 scosum, & totaliter suo corpori, in quo
 est, commixtum: quale est oleum Nucum,
 Amygdalarum, Baccarum Lauri, Semi-
 num Lini, Hyoscyami, Sinapi, Papaveris,
 & omnia similia, quæ in fructuum aut se-
 minum nucleis continentur. Hæc autem,
 omnia propter totalem cum substantia
 cui insunt, commixtionem inseparabilia
 sunt, nec ullo modo per distillationem
 elici possunt: quare vi exprimenda sunt è
 substantia. Alterum tenue, aëriumque est,
 & separabiliter suo corpori inheret: &
 hoc est segregabile. Ascendit enim facile
 in distillatione, nec difficulter à suo, cui
 inest, corpore decedit. Tale autem est quod
 cõtinetur in aromatibus, Carpobalsamo,
 Cardamomo, Pipere nigro, Cubebis, Cin-
 namomo, Garyophyllis, Macere, Nu-
 ce moschata, Ligno Aloës. Item quod
 continetur in seminibus umbellifera-
 rum herbarum: quales sunt Ligusticum,

Ange.

Angelica, Angelica minor, Libanotis nigra, Magiſtrantia, Paſtinaca, Caros, Cuminum, Ammi, quod appellant Amomum: item Apium, Petroſelinum, Ginguidium, Pimpinella, Aniſum, Feniculum, Anethum, &c. Eliciuntur autem hæc olea per diſtillationē in arena, ita ut tuſa aromata aut ſemina iniiciantur in cucurbitam vitream luto intectam optime: una autem vice ad ℥ ij. iniiciantur, & ſint trita ſecundum capacitatem cucurbitæ: infundatur deinde ad vj. lib. aquæ clariffimæ, ac miſceto diligenter. Pone deinde cucurbitam in capellam aptam fornaci, & arena imple, & non attingat fundum, ſed interſit arena. Cucurbitæ impone alembicum vitreum, cuius roſtrum deſinat in ſtanneam vel ferreā fiſtulam, ſtanno intus & foris illitam: ea fiſtula tranſeat in obliquum per vas quod habet in ſe aquam frigidam, ut inter diſtillandum egrediens cum oleo liquor refrigeretur, claude iuncturas accurate, madefacta papyro vellinteo; & ſuppone exceptorium. Poſtea accende ignem lentum, & vide ne nimium ſurgat & ebulliat in alembicum, quod in cucurbita continetur. Semina enim quædam (ut Aniſum) propter raritatem ſubſtantiæ ſuæ, ſimulque viſcoſum quod habent, largiter ebulliunt; ideo non ſtatim alembicū impōnere debemus: ſed
poſtea

380 VALERII CORDI DE ARTIF.
postea quam bullas excitari videris, & va-
porem sursum ferri. Quod cum fiet, de-
pone alembicum, & immisso bacillo agi-
ta; ita resolvetur in vaporem prima, qua
postea mediocri igne moderari, compesci
& excitari potest. Quo facto, impone rur-
sus alembicum, & circumluta o satis, ac
distillato sine cessatione, donec conieceris
nullum amplius intus contineri oleū;
quod visu & gustu statim percipies. nam
cum gustu distillantes guttæ non amplius
resipient iniectionis aromatis saporē, desi-
stendum est, ne aroma fundo cucurbitæ
inherat & exuratur. Deinde segregata con-
tentum in distillata aqua oleum, optimo
quo potes artificio. Porro notandum est,
quædam ex his oleis aque innatare, quæ-
dam fundum petere. Innatant Piperis
nigri, & recentis Cardamomi, & Anisi:
Fundum petunt, Cinnamomi, Macis, &
Garyophyllorum, &c. ut videntur. Aqua
Cinnamomi & Anisi cum distillantur, lac-
teum habent colorem: & lacteum hoc
paulatim in oleum convertitur. Reservan-
da autem Cinnamomi est aqua, præsertim
quæ primo exierit.

Natura & vires Oleorum.

Cap. 11.

FOENICULI & Anisi olea, naturam
mira-

mirabilem habent. nam in hieme utrumque concrefcit inftar butyri, ita ut afpectu imitentur Sperma Ceti; præfertim Anifi. nam hoc æftate media concrefcit afpectu niveum: reliqua omnia liquida permanent. Reponuntur optime in loco frigido & puro, præfertim Cardamomi & Piperis. Ea enim omnium tenuiffimam fubftantiam habent, adeo ut neglecta omnino evanefcant. Vires autem habeat earum rerum, è quibus extracta funt; fed multo efficaciore: Nam efficacia quæ uni libræ ineft, in paucas drachmas cōtrahitur. Garyophylli enim unciz xvj. contrahuntur in unciam unam femis, aut duas: Cinnamonomi in drachmas duas femis, aut duas: Piperis, in drachmas duas & femis, aut tres. Mifcentur autem in confectione guttæ x, vel xv, aut xx, libræ Succari pro delicatis: fed infundendum eft ultimo cum morfellis, quos facis, vel orbiculis, optime mifcendo.

PARS TERTIA.

De Oleo Vitrioli faciendo. Cap. 1.

OLEUM Vitrioli, quod à quibusdam Oleum Vitæ appellatur, aut Melancholia artificialis, nihil aliud eft, quam

quam aluminosa qualitas, & substantia ex Vitriolo per artē extracta, modicoque Sulphuri mixta. Nam ipsum Vitriolum, è quo fit, triplici constat mixtura, videlicet multo Alumine, modica Ærugine, & pauco Sulphure. Aluminosa enim aqua in metallis per Æris venas & Marchasitā distillās, æruginosam qualitatem acquirit, & Sulphuri (quod Marchasitā inest) mixta, paulatim concrefcit, aut industria ad spissitudinem coquitur: in distillando autem aluminosus & sulphureus vapor tantum ascendunt, æruginosa qualitate in fundo retortæ relicta; quo fit, ut hoc oleum Aluminis, & non Æruginis saporem habeat. Est autem duplex hoc oleum, nempe austerum & dulce. Austerum duplici constat mixtura, scilicet Alumine multo, & modico Sulphure: Dulce vero simpliciter Sulphure constat. Nihil enim aliud est, quam liquidum Sulphur ex austero oleo extractum. Quapropter gustu nequaquam Alumen, sed Sulphur æmulatur. Faciendum est autem utrumque maxima cura & diligētia; adhibitis aptis fornace, retorta, & receptaculo: siquidem aptitudo instrumentorum. ut aiunt Chymistæ, magistrum parit. Quapropter sequentes Canones diligenter observentur.

Electio

Electio Vitrioli. Cap. 11.

CUM plurimæ sint Vitrioli species, opera peritum est indicare, quamnam species eius huic operi potissimum cōducatur. Et quamvis omne Vitriolum hoc oleum reddat, nullum tamen est ex omnibus præstantius cæruleo aut viridi: quoniam plurimū fugitivi Sulphuris obtinet, quo adiuuatur, ut facilius oleum ascendat. Notandum etiam, melius esse facticio nativum Vitriolum, & maxime Vngaricum: aut si huius copia non sit, Goslarense. Eligendum præterea est quod magnis racemis constet, & maioribus cubis concretum sit. Quod autem fractum, minutū & pulverulentum est, veluti inutile non est recipiendum; quemadmodū etiam quod Solis vel aëris iniuria candorem & pulverulentam canitiem contraxit.

Cōctio Vitrioli. Cap. 111.

AT quia Vitriolum multum in se habet aquei & excrementitii humoris, qui oleum diluit, & non nisi longo tempore & magnis molestiis per distillationem ab oleo separari potest, compendiariorum est inventa via, qua brevi temporis intervallo id absumi queat, ne longa mora artifici fasti-

384 VALERII CORDI DE ARTIF.
fastidium pariat. Recipe igitur prædicti
Vitrioli ℥ xij. conijce eas in ollam ma-
gnam, novam & optime crematam: ollam
imponere fornaci profundæ, supra ardentes
prunas. Cum liquefieri & bullire cœperit,
spatula agitetur, ut integrum liquefacto
miscetur, donec & ipsum liquefiat. Bul-
lire demum finito, usq; quo nullam pror-
sus bullam amplius exciter, & donec to-
tum densetur. Deinde exemptam è forna-
ce, cum Vitriolo ollam refrigerari per-
mittito, loco neque humido neque ven-
toso, sed sicco & repido. Postquam refri-
geratum fuerit, ex olla eximito; & consi-
dera an superficies eius undiq; rubescat.
nam si rubescit, bonum est signum, & fa-
cilis calcinatur, ut iam dicemus.

Calcinatio Vitrioli. Cap. 1111.

EXEMPTUM olla Vitriolum, in mi-
nutas partes confringe, & in mortario
subtilissime tere: deinde tertiã aut quar-
tam eius partem in novam ac bene co-
ctam ollam conijce, ac rursus in profun-
dam fornacem, sicut ante, dimitte, & ali-
* quamdiu urito, donec rufus fiat color.
Mox ollam ab igni depone, & move
eam, ut videas notam, an satis calcina-
tum sit Vitriolum. Nam si in olla fluctuat
argenti vivi aut liquefacti plumbi modo,
&

& exiliētes bullas ei aculatur, satis uisū esse intellige: tunc effunde in magnam & recentē ollam, prius calefactam, & effluet quasi sit liquidum, aut ad modum argenti vivi. Quod autem reliquum est Vitrioli, similiter sigillatim, ut calcinetur, uras. Cum uisum fuerit, commisce rursus optime in mortario; modeste agitans, ne pulverem excites, nares & fauces offensurum. Cum hæc omnia executus fueris, Vitriolum in bilancem ponito, & animadverte pondus ipsius. Nam si vj. lib. id est, medietas superfuerit, bene omnia facta sunt. Sed hæc sufficiant.

De fornace faciēda. Cap. v.

MATERIA quæ distillanda est, quomodo præparanda sit, iam indicavimus. Nunc autem dicere de fornace, res & ordo postulat. nam si hæc inepta fuerit, frustra omnia fient. Exstruenda igitur est fornax ex lateribus in planum positis, quo crassioribus parietibus ignis facilius & diutius contineatur: fiet etiam quadrata & æqualiter

R. cras-

crassa; intusque habeat propemodum duarum spithamarum latitudinem, non tamen omnino, sed dempta tertia parte spithamæ. Exstruatur autem hoc modo: Prima & infima cavitas habeat altitudinem semipedis, cui per transversum imponantur ferramenta satis crassa, ut ignitis carbonibus non inflectantur: secunda cavitas, quæ est constituta supra ferream craterem [id est, *über den roß*] habeat duum pedum altitudinem, & ex anteriori parte foramen, per quod carbones iniiciantur. hoc incipiat lateris transversæ crassitudine super craterem. Per mediam deinde cavitatem, in ipso medio inspicienti fornacem, per transversum insigatur ferreus axis, quadrangularis, crassitudine pollicis, qui impositam retortam sustineat. In latere deinde sinistro fornacis, relinquatur meatus, per quem retortæ collum exeratur.

Distillatio Vitrioli. Cap. VI.

POST QUAM fornacem exstruxeris, eligito retortam capacem, aptamque ante omnia, ex vitro Venetiano aut saltem Hesiaco factam, prius undique luto obductam: in eam coniecito totum Vitriolum, ita ut aliqua pars retortæ relinquatur vacua, quo facilius à Vitriolo spiritus ascendere queant. Mox transversam & ferream
tra-

trabem in fornace optime luto obducito; eique in medio superposito perlutatum testa fragmentum: super id collocabis retortam, ne à candente ferro immediate disseccetur, ita tamen, ut in medio fornacis retorta constituta sit, eiusque rostrum extrorsum modice pronum promineat, & meatus per quem collum suum è fornace exierit, diligentissime luto sarciatur atque obstruatur. Postea accipe quinq; tegulas, & fac ex iis tectum supra fornacem, sub quo lateat retorta ad eum modum quem depinxi. Tectum luto undique obducatur, quatuor pro fumo foraminibus relictis, in singulis angulis singulo, ea amplitudine, ut crassissimus pollex libere intromitti & exeri queat. Fac etiam quatuor conos ex luto, quibus foramina obstruantur: quo facto, applica retortæ orificio receptaculum grande ex vitro Venetiano aut Hesiaco. quo enim maius id ipsum fuerit, eo liberius spiritus recipiet: si vero parvum fuerit, periculum est ne spirituum copia distentum rumpatur. Infunde etiam in retortam aquæ clarissimæ unc. xvij. aqua enim cito spiritus ad se rapit, & prohibet ne confringatur receptaculum. Ita applicatum optimo luto diligentissime obstruatur, magna adhibita cura, ne quicquam in receptaculum incidat. tingitur enim inde in rufum coloré oleum. Cum

R 2

omnia

omnia hæc feceris, dimitte per integram
noctem lutum exsiccari, ac si quæ fatiscunt
rimæ, luto illinantur. Mane deinde perluc-
idum accende ignem, ex puris & magnis
carbonibus; aperto uno superius forami-
ne, per quod fumus exeat augeaturque; suc-
cessive ignis usque ad vesperam, quo tem-
pore aperiendum est secundum foramen:
& attende diligenter an appareant spiri-
tus, qui è retorta egrediuntur, veluti si
quis candidum efflaret furnum. Nocte se-
quente vigili cura cavendum ne ignis re-
missior fiat, sed actior, paulatim tamen.
Ita deinde auctum ignem in vigore te-
neas: Ac altera die tertium aperi foramē;
augendo sigillatim ignem, usque quo etiā
retortæ collum candescat. Sequenti secun-
da nocte auge ignem; & post mediam no-
ctem aperi quartum foramen. Cum ita in
summo vigore ignis fuerit constitutus, vi-
debis spiritus egredi, veluti conglomeratas
nubes: qui cum cessare voluerint, aperi
omnes fornacis aditus, & sine intermis-
sione carbones ingere, usque quo etiam
receptaculum excañdescat; studiosè ca-
vendo ne quicquam frigidum aut humi-
dum super retortam aut receptaculum in-
curia aut casu decidat. Agenda hæc sunt
in loco clauso, quo neque imber, neque
ventus ingrediatur. Conservandus au-
tem ignis est, donec nulli prorsus spiri-

tus in Vitriolo relinquatur: quod visum facile percipi potest. Cum autem nulli amplius egredientur, sine ut per se extinguatur ignis: ac totum opus integrum cum nocte diem quiescere ac refrigerari finito. Postea aufer cum contento humore receptaculum, & repone, donec oleum ab aqua segregabis. Tum confractam retortam inspice, & vide an caput mortuum nigrum sit. hoc enim signum est perfecti operis. Est autē caput mortuum, exustum in retorta Vitriolum.

Segregatio infusa aqua.

Cap. VII.

QUONIAM in receptaculo continentur una cum Vitrioli oleo aqua, segreganda hæc est, ut Vitrioli liquor sincerus reponatur: segregatur autem per distillationem in balneo aut cinere subtili; tutius tamen in balneo; quapropter totum humorem qui est in receptaculo, in cucurbitam vitream Venerianam aut Hessiacā infunde; (superponendo Alembicū è simili vitro factum;) quæ bene luto circumlinatur: sub balneo deinde accenso igne, paulatim sine aquam extillare, donec habeas unc. xvij. illas quas infudisti. Si Vitriolum non bene calcinatum fuerit, plus egredietur: quare vide ut prædictæ xvij

R 3

unciaz

390 VALERII CORDI DE ARTIF.
uncia sint bonæ mensuræ. Cum hoc feceris, refrigerari balneum finito, & aquam quæ distillavit abiicito. Quod vero in balneo cucurbitæ in fundo reliquum fuerit, purum est Vitrioli oleum: habet tamen plerumque rufum colorem; ideo secundum sequentem modum rectificandum est, ut clarum fiat.

Rectificatio olei Vitrioli. Cap. VIII.

A C C I P E retortam Venetianam, aut saltem Hessianam, antea luto optimo vestitam: in eam funde quod in cucurbita continetur oleum: retortam pone in minorem fornacem, in capellam, quæ pura & lota arena replatur. Et quemadmodû antea in balneo, ita nunc in arena distilla; paulatim ignem acuendo, ut sigillatim ex intervallo delabantur guttæ. Retortæ orificio applica receptaculum ex eodem vitro factum; ac commissuram optime luto claude, ne quicquam expiret: cum deinde rotam è retorta distillaverit, refrigerari finito; ac postea aufer, & infunde sensim in purum vitrum Venetianum, quod habeat angustum orificium; ac repone, ceu præfens in multis morbis remediû. Hoc est austerum Vitrioli oleum, cuius vires & naturam nunc indicabimus, quas excellentes & efficaces habet.

Vires

Vires eius. Cap. IX.

MERUM ac non dilutum, neque debet neque potest intra corpus sumi: nam propter nimiam acrimoniam, ignis modo interanea, & quicquid attingit, adurit: omnia nempe corrodit, præter vitrum & pingua, veluti ceram, picem, sebum; & liquidorum etiam oleorum colorem immutat; præsertim olei Macis; cui si miscetur, sanguineum reddit colorem. Si etiam in duobus vasculis contineatur quantumvis frigidum, & repente sibi ipsi miscetur, adeo incalescit sua sponte, ut manibus vix teneri queat. In terram effusum bullit, quemadmodum etiam pura melancholia: quare etiam Melancholia artificialis appellatur. Quemadmodum enim melancholia, ita etiam hoc oleum ventriculum confortat, & ad cibi appetentiam invitat ac stimulat; frigidum ventriculum calefacit, phlegma consumit; crassos & viscosos humores incidit, colicæ ac dysentericæ opitulatur, sitim ac ferorem interaneorum in febribus extinguit: singultum prohibet confestim, & nausæam ac cibi abominationem auertit. Sed temperandum est cum aliis quibusdam. Quare exemplum unum atque alterum ponemus.

R 4

Ad-

Adversus Calculum.

℞. Olei Macis
 Olei Terebinthinæ clariss. ana guttas xij.
 Aquarum Anisi
 Fœniculi ana unc. ij.
 Syr. Liquiritiæ unc. j.
 Olei Vitrioli tres aut quatuor guttas.

Misce omnia optime, & gusta: si habet acetositatem, quæ dentes non in stuporem trahat, bene est; si non est acetosa potio, instilla adhuc unam aut alteram guttam, & consule palatum, ac propina secure.

Ad Ventriculum debilem.

℞. Syr. de Mentha unc. j.
 Aquæ Cinnamomi unc. iiij.
 Olei Cinnamomi guttas ij.
 Olei Vitrioli guttas iiij.
 Da secure.

Ad calorem & sitim in febris.

℞. Syr. ex Succo aut infusione Violarum
 unc. j.
 Aquarum Cinnamomi unc. j.
 Hordei unc. iiij.
 Olei Vitrioli guttas iiij. aut iiij.

Misce,

Misce, & contrahet puniceum colorē,
& saporem vini austeri Cinnamomo aromatisati.

Ex austero quomodo dulce fiat.

Cap. x.

ANTEA dictum est, Austerum Vitrioli oleum duplici constare mixtura, videlicet multo Alumine, & pauco Sulfure. Quare cum ex austero oleo dulce extrahitur, nihil aliud fit quam quod Sulfur ab Alumine segregetur. Est itaque dulce Vitrioli oleum nihil aliud, quam oleum Sulfuris aut ipsum Sulfur in liquidam substantiam redactum. Et hoc proprie oleum dici potest. est enim pingue unctuosumque, quemadmodum ipsum Sulfur, quod in oleo, & non in aqualiquescit. Sequitur autem modus segregationis.

Modus segregationis.

Cap. xi.

RECIPE vini ardentis acerrimi & ter sublimati unc. vj. Olei Vitrioli austeri tantundē: misce in Venereo vitro, & pone in cucurbitam parvam, angusto orificio; & optime luto orificium claude: dimitte ita per integrum mensem aut duos. Deinde effunde in cucurbitā cui sit immedia-

R 5

te vi

te vi ignis agglutinatum & annexum
 alembicum, [hoc est, ein kolb mit einem an-
 geschmelzten helm,] cuius figuram subii-
 ciemus: pone deinde in parvam fornacem,
 ac dimidiam partem eius cinere obrue:
 postea applica recipientem, & luto iun-
 cturam claudere diligenter, & extrahere unc.
 vj. vini ardentis, quas infudisti. Ut vero
 rutilius hoc fiat, pone in balneum Mariæ;
 sic solum vinum absque oleo ascendet.
 Cum extraxeris autem per balneum infu-
 sas sex unc. vini ardentis, pone id quod
 residuum est, in fornacem, ut arena me-
 diam cucurbitæ partem attingat, ac novo
 & vacuo recipiente (eoque non magno)
 applicato, luto iuncturam diligenter clau-
 de. Accende deinde lentum ignem, & sen-
 sim extrahere omnem humiditatem quæ
 relicta est in cucurbita, donec nihil humi-
 di amplius in fundo appareat, adhibita
 semper maxima cura & diligentia, ut ignem
 ita modereris, ne ebulliat usque ad alem-
 bici canalem. Nam si hunc ebullitio atti-
 gerit, sedari non potest, nec prohiberi,
 quin in receptaculum egrediatur, ac to-
 tum oleum corrumpat. solet enim facilli-
 me ebullire. Cum autem sensim extraxeris,
 aufer statim recipientem cum suo humo-
 re: tum videbis duo contineri in eo, vi-
 delicet aqueum humorem, & oleosum, ac
 pinguem. Segregabis autem unum ab al-
 tero,

tero statim, ita ut nihil aqueū in oleo relinquantur. nam aqua illa perdit oleum. Solet autē oleum ipsum plerumque aqua

innatare : maxime si infusum prius vinum omnino per balneū extractum fuerit : sed statim poteris tactu discernere oleum ab aqua. Oleum enim pingue est, aqua minime. Segregatū oleum deinde usui refer-
va.

Ein Kolb mit einem angeschmelzten helm. der muß man etlich auff der Glasbutten bestellen zu machen, auß zerbrochenem Venedischē glaz, oder auß Heftsischem glaz.

Vires eius quod segregatum est.

Cap. XII.

VIRIS habet quascumque & Sulfur: sed omnia efficacius præstat; quia propter liquiditatē facilius penetrat, & ad actiones properat; quod Sulfur non potest, quia impeditur à soliditate & spissitudine sua, quo minus penetrat. Illud vero

R 6

am-

396 VAL. CORDI DE ARTIF.
amplius potest Sulfure hoc oleum, quod
valeat potenter ad omnes in corpore pu-
trefactiones, & præcipue ad pestem. Ad
educendum è pulmone in pleuritide, &
peripneumonia, & difficili tussi, pus, &
crassos viscososque humores. tuto enim
absque omni periculo intra corpus su-
mitur. Calculum neque in renibus, neque
vesica coalescere finit: exulceratam vesi-
cam sanat. Dosis eius est una aut altera
guttula, aut tres, in vino modico tempe-
rata. Miscetur etiam rotulis & morsellis
è saccharo factis. Diligenter autem reser-
vandum est. Nam modicum fit ex lib. j.
austri olei Vitrioli, & facile propter te-
nuitatem partium evanescit.

FINIS.

EPI-

EPITAPHIUM

VALERII CORDI,

qui

sepultus est Romæ, in æde D. Mariæ
de Anima, regione Parionis.

VALERIO Cordo Sinesusso Hef-
so, Ericii filio, moribus, ingenio, co-
mitate præstantiss. Doctorum omnium
admirationem merito: Qui natura ob-
scuritatem & herbarum vires adoles-
cens senibus explicavit. Cum expleri
cognoscendi cupiditate non posset, per-
lustrata Germania, Italiam adiit, Ve-
netiis in honore habitus; & Romanam
vix ingressus, subito morbo inter ami-
corum lachrymas, non recuperabili stu-
diorum iactura, opt. atate extinguitur,
anno salut. M. D. XLIIII. VII.
Calend. Octobr.

Ingenio superest Cordus; mens ipsa recepta est
Cælo: quod terra est, maxima Roma tenet.

AP-

APPENDIX
EX SCRIPTIS
D. IACOBI SILVII,
MEDICI PARIISIENSIS,
pro instructione Pharmacopolarū;

DE
SINGVLORVM MEDICAMENTORVM
SIMPLICIUM
exacto Delectu, Collectionis tempore le-
gitimo, Repositione commoda, & Du-
ratione eorum.

DE RADICIBUS.

RADICES evellenda sunt, cum medica-
mentosa sunt maxime: Que dos omnibus
eodem non inest tempore, sed alio alia ve-
geta magis sunt: quamquam sunt qui putent
omnes radices legendas Autumno, ubi folia de-
ciderunt: alii Veris initio, priusquam in folia
aut caulem erumpant. Omnes tamen integra
sunt, si fieri potest, vellenda, & unaquaque
in solo & celo nature ipsius maxime familiari,
bene nutrita, bene habita, non pra alimenti
copia enormes, neque ob inopiam strigosa, te-
mues, rugosa: mox aqua lavanda, & radiculis por-

portionem quandam alimenti repetentibus, & stolonibus etiamdum trahentibus, purganda: post (nisi utendi recentibus aliqua inceserit vel commoditas vel necessitas) siccanda, quadam umbra & vento, ut Apii, Foeniculi, Iridis, & qua alia sunt vel minores, vel sicciores, vel rariores, quarum vires sol seu ignis prompte dissipet: quadam contraria dictis sole & vento, vel igne siccantur, si calum est nubilum, aut hiems: & saepe versanda, ne mucida aut putrida fiant: ut Bryonia, Gentiana, Mandragora, Rhei Pontici. Si vero siccatu cito est opus, patella ignita imposita saepe versando siccabis. Quadam item integra siccantur, ut Gentiana; alia in taleolas dissecta, ut Iridis; alia lignosa matrice (sic enim cor Plantarum Gazza ex Theophrasto vocat) adempta, ut Foeniculi, Petroselinii, Apii. Deinde reponuntur loco non insolato, non infumato, non humido, non pulverulento, sed sublimi, puro, sicco, aut septentrionem, aut potius meridiem spectante, praesertim quando hunc planta quadam adhuc humidiores requirunt, modo non flent austri. Eadem quamdiu vegeta adhuc sunt, servanda; parva scilicet ac tenues & rara: ut Asari, Asparagi, anno tantum, quamvis Elleborus uterque etiam biennio servari possit, ut magna & crassa essentia praedita, Bryonia, Rheon Ponticum, Aristolochia, Gentiana. Hac autem tria, colligendi tempus legitimum, repositio commoda, & duratio, non in radicibus solis observanda sunt,

sunt, sed etiam in aliis plantarum partibus, atque adeo quibusdam animalium aliquorum partibus, ut sanguine hircino, hepate lupi, pulmone vulpis, vesica apri. Propterea Chamapityn, Chamadyon, Thlaspi, Centaurium, Polion, Hypericum, aliaque florentia capiebat Galenus, Theriacen vel aliud medicamentum compositurus, non sole astito siccata, neque dum fructus eorum adhuc crudi & imperfecti sunt. Iubet idem continua speculatione cognoscendum, quando fructus sunt futuri, quando aduntur, quando augentur, quando denique vigent. Quo tempore potissimum eos commode decerpas, & in siccis domunculis repositas custodias, ne à solis radiis urantur, neque humiditate à tecto vel muris madefiant. Ob id domo non vult subterranea eos reponi, nec alii vicina, neque sub tegulis, sed horum media, qua ostia meridiem spectantia habeat; prope que tamen medicamenta ne reponas. Omnia igitur legenda, quando summorum sunt virium; & accusandi tum mercatores, tum herbarii, qui radices, liquores, succos, flores, germina, fructus extra anni tempus carpunt, & in urbes conferunt. In quibusdam & astrorum observatio valere putatur. Paonia enim radix ad epilepsiam legenda decresciente Luna quibusdam videtur, & Abysson sub aëre Canicula vult legi Galenus, ut Æschrion caneros fluviatiles cap. contra rabiem. inde est herbe nomen, Ἀλωσον, tanquam in quadam illis contra rabiem à sidere accedat, rabiem

ra biem canibus afferente. Plantas item calidas ex calidis regionibus, & ex harum editis & siccis locis, ut Creta montibus, praesert Galenus.

DE HERBIS.

QUAE prius in Radicibus dicta sunt, de collectione, repositione, duratione illarum, ad Herbas etiam transferri possunt, nisi quod his fere recentibus utimur, quibusdam omnino, ut Portulaca, Lactuca, Buglossa, Arriplice, Beta, Brassica, Acantho, Nasturtio, Helxine, Mercuriali, Viola nigra, Intubo, Fumaria, Hyscyamo, Mandragora, & aliis per multis. Quibusdam vero recentibus utimur, quando his mitioribus opus est: ut Rata, Mentha, Absinthium, Abrotonum, recentes minus calent, ob mistam humiditatem excrementosam; siccata vero calidiores sentiuntur; & Fumaria recens minus alvum subducit, magis sicca.

Colliguntur fere cum floribus Herba, aut seminibus: sic Benedictus Carduus, Acanthium putatus, Centaurium parvum, Calaminthe, Chamædrys, Chamæpitys, Daucus, Fumaria, Maiorana, polium, Pulegium, Origanum, Serpyllum, Thymus: aut saltem cum vigent folia magnitudine, odore, colore, praesertim qua cacumini sunt propiora.

Siccantur in umbra magis, nisi si qua scapo sunt crassiore, aut folio humidiora, & ob id apto putre-

puerere. Vbi probe sunt siccata, reponuntur uti radices: sed minus diu seruari possunt; ob id quotannis mutanda.

DE FLORIBUS.

Flores, ut plantarum partes reliquæ, legantur cum maxime vigent, ut Capparis in gemma, Rosa expandi cæpta: reliqui sere aperti; sed haud ita pridem, & ex quibus vis nondum exhalavit. Siccantur sole magis, minus, pro varia ipsorum natura. Quidam siccandos volunt, donec ex ponderibus decem unicum super sit. Reponuntur, ut alia. Quotannis mutantur, quamvis Schœnanthos etiam decennium efficax seruari possit: Chamelum item diu vegetum est, ob fortem partium suarum missionem.

Flores & omnia quæ iucundum odorem efflant, arculis iiliaceis nullo situ obductis reponuntur.

DE SEMINIBUS.

Legenda sunt Semina cum sunt matura, & fructus quibus includuntur, maturi. Maturi autem sunt, cum simile possint procrea e, ut Aristoteles libro de Affectibus istorum docet. Semina vero quotannis mutare præstiterit, etiamsi pleraque diutius seruari possint.

Verecè perennent, charta autem oliis apte involvantur.

DE

DE FRUCTIBUS.

Fructus ut maturi decerpantur necesse est.

DE CORTICIBUS.

Corticis ut recendantur, eximere convenit, cum herba suis foliis exsuntur. Siccantur etiam expurgata inibi, locis asperginem non redolentibus: Sed cum luto aut pulvere suris obsita, aqua elui debent.

DE SUCCIS.

Xυλός, id est, Succus ex plantis totis vel plantarum partibus concisis & tritis, torculari vel manu, vel aliter expressus, aqua interdum aspersa aut vino, aut liquore alio, vel recens usinatur, vel vase aut loculamento aliquo reponitur; hicque vel liquidus, vel siccus. Liquidus item aut per se servatur, ut Vinum, Acetum: aut misso sale, ut Omphacium, Oleum: aut suspensus philosophale oleo, ut Succus Rosarum, Granatorum, Limonum, Cydoniarum, Sambuci, Ebuli, & similitum: aut sole, vetustateve, aut igni per se siccatur, ut Succus Glycyrrhiza, Opos Cyrenaicus, Scammonium: aut coctione cum melle, vel saccharo ad iustā crassitiem facta sole vel igni, ut in plurimis syrupis audies. Qui vero succi sine melle aut saccharo reponuntur, plurimum corumpuntur.

visi

nisi igne diutius cocti, aut sole aestivo usque ad
mediocrem crassitiam siccati fuerint. Iidem tem-
poris spacio sicciores evadunt, pluribusque annis
servati, eo siccitatis veniunt, ut Balauisticis si-
militer levigari possint: quales sunt succus Hypo-
cisthidis, Vva acerba, Glycyrrhiza, Centaurii, &
alii prope omnes. Qui vero ex his lentorem quen-
dam natura habent, distantur magis quam le-
vigentur, nisi siccioribus multis mista horum par-
va portio. Portulaca, Sempervivi, Cotyledonis,
& aliarum similiter glutinosarum succus, pre
lentore nimio per se non potest exprimi: quare cum
Omphacio probe trita herba exprimitur: alii tri-
tas ignilento cal-faciunt; alii tritas loco frigido,
ut cella vinaria, vimineo vase impositas in cati-
num subiectum destillare permittunt. $\chi\upsilon\lambda\omicron\varsigma$
etiam, id est, succus, saepe cum humore aliquo ex-
tractus ex partibus plantarum, ut semine Psyl-
lii, Cydoniorum, Lini, Farnugraci, lentorem aut
velut cremorem & mucorem significat: unde di-
ctum est emplastrum $\delta\iota\alpha\ \chi\omicron\lambda\omicron\upsilon$, id est, de gluti-
nosis quibusdam succis; diversum tamen ab eo
quod est de mucilaginis, ut in compositis le-
ges.

Liquidis medicaminibus densior materia, ar-
gentea, vitrea aut cornea convenit. Fictilis etiam,
si modo rara non sit, accommodatur, & lignea,
praesertim è buxo: sed ex ea vasa oculariis medi-
camentis liquidisque, &c.

DE LACHRYMIS.

Δ *Ἄχρουν*, id est, lachryma, seu humor ex
 planta sponte sua defluens, siue in gummi
 aquea res concrescat, siue in resinam liquecat
 oleagina eius substantia. Arborum partibus,
 presertim truncis à germinatu incisis & scari-
 ficatis, etiam resinas eligimus. Accensis autem
 arboribus resinosis, ut Pinu, Picca, Larice,
 Terebintho, Tada, Cedro, ex resinosa substantia
 igni parum siccata fit Pix liquida: cui quod si-
 pernatat, Pissanthum tenui consistentia & sa-
 cultate est adstringente; ob id capitiem sine ulla
 noxa tardat, ut Pissilaum, id est, Pix liquida,
 cum oleo mista. Galenus lib. 1. comp. ph. part.
 Pissa asphaltus autem est Mumia Serapionis. Si
 Pix iterum coctione siccetur, Palimpissa dicitur,
 sicca adeo ut pulverisari possit, qualis est Graca,
 etiam Colophonia, & Hispana, & Gallica dicta.
 Πίσσα Βερβία lib. 8. comp. pharm. part. &
 Dioscoridi probatur, & Lycia. Est etiam Dio-
 scoridi ex iisdem arboribus resina liquida & sicca.
 Resina omnis cal. facit, siccatur: tenuum est par-
 tium, magis minus.

 DE ANIMALIBVS,
 ET EORUM PARTIBVS.

Sanguinis Hirci quadrimi, bene habitū, ali-
 quamdiu nutriti vino albo, Feniculo, Seseli,
 Lano.

Lawi, & ceteris calculum frangentibus, Augusto mense iugulati, medius efficiens (nam primus tenuior, postremus c. asstior putatur) vase vitreo receptus, testis linteo raro, Sole siccatus, etiam cum Myrrha, foliis Lawi, & similibus, calculum potenter frangere dicitur, Tralliano, Avicenna & ceteris practicis.

Adipem & Medullam stanneis vasis recondi convenit.

Medulla loco sicco & edito, & Septentrionem spectanti reponitur, cum foliis Lawi siccis, ne putrescant, aut situm ducant; qua iniuria in locis humidis Meridicem spectantibus eis accidit. sunt qui reponant bisariam, Adipum modo.

ADULTERIA SIMPLICIUM MEDICAMENTORUM.

A *Cacia succo & carne Prunorum agrestium representatur, dolo parum malo, cum utraque viribus conveniant.*

Aloës crassa partes & impura, lotione separate, aqua marina & Croco Mesua adulterantur: sed Croci odor dolum aperit. Alii Acacia, alii Gummi immiscendo adulterant: tuncque minus est ad minima friabilis; & odor & sapor est alius.

Ambra,

Ambra, pulvere *Ligni Alcës*, *Styracis*, *Ladani*, *Ambra largioris Mescho* in aqua *Rosarum* soluto. Sed hac manuum attritu multo, cetera, mollescit; vera non mollescit. *Platerius*.

Amomum, planta *Amomide* simili, sed inodora, ex *Armenia* delata. *Serapis* dissimilitudo vitium detegit.

Asphaltum, id est, *Bitumen Pice* mistum, *Dioscoridi*; licet adulterari non posse, ut neque *Carobalsamum*, neque *Xylobalsamum*, scribat *Gal.* lib. 1. *Antid.*

Erugo multis modis adulteratur *Dioscoridi*: sed hodie sincerior videtur. Si adulteratam suspiceris, notas ex eo repete.

Æris flos, limata aris scobo.

Bdellium adulteratur *Gummi*: sed ita vitiatum, minus est amarum, & suffitu odoratum: *Dioscorid.*

Balsamum, id est, *Opobalsamum*, vitiatum *Terebinthina* pauca *Opobalsamo* mista, vel sine hoc *Croco Orientali*, & *succo foliorum Citri*, vel oleo *Nardino*. De quo in *Opobalsamo* plura leges.

Bitumen adulteratur *Pice*, ut in *Asphalto* dixi.

Castorium varie adulteratur. Vitium autem facile deprehendes, attentus notis quas in vero & laudatiore *Castorio* diximus in partibus animalis medicamento sis.

Costus, radice prædura *Helenii Comagenii*:
sed

sed odor Helenii minus vehemens, neque caput tentans; & sapor minus acer, quam Costi.

Crocus misto Crecomagnate uiso, flore Cnici, vel ol. o & pulvere Bersilii, ut vocant: qui fricando dolum detegit, vel sape subtilius: & Lithargyro, vel plumbagine, ad pondus augendum. Verumque minus odore vegetum est: praterea hoc est pulverulentum. Adulterati quoque Croci color & odor celeriter evanescent, veri diu permanent. Galenus primo Antidot.

Casia odorata, corticibus Capparis & radices Tamaricis mistis.

Caphura, gummi Juniperi: sed hoc est minus odorum, & durius; illa est friabilis, & odore valentiore. Platearius.

Garyophylli vestutate exanimati, vino pulverem optimorum Garyophyllorum habente irrigantur, siccantur: foris solum Garyophyllos olent, & vix ad dies decem: molliores sunt integeris.

Carpobalsamum adulterari semine Hyperici simili, quod Petra Palastina oppido affertur, auctor est Dioscorides. Adulterari tamen non posse affirmat Galenus 1. Antidot.

Euphorbium lacte haidino, Sarcocolla & Glutini mistione conspurcatur. Experimenta veri est difficilis. nam Euphorbium levi gustuos diu accendit, ita ut omnia gustata Euphorbiu respiciant. Idem iniectum igni odorem edit fastidiendum, Dioscor.

Eburustum (quod cur Spodium vocet vulgus,

gus,

gus, non video) ossibus canis ustis, vel albo mar-
more usto: id vero gravitate proditur; illud forma
ossis, & linearum desiderio.

Galbanum mutatur Resina, Farina Fabarum
excorticatarum, Hammonsaco, Dioscorid. ex cuius
notu sincerum deprehendes.

Galanga acris Cypero Europaeo insipido, vel
falso; vel Bistorta, ut vocant, radice austera: si
vero dictae radices aceto pulverem vera Galanga
& Piperis habente biduo macerentur, foris solum
Galangam referunt. Platearius.

Ladanum, stercore Caprino, & pulvere nigro.
Id autem tractando non mollescit, sed in pulve-
rem abit, modo Ladani vetustate exsuccit. Viribus
praeterea & odore Ladani caret, quod sic vitia-
tum est.

Laser omne antequam siccescat, adulteratur
Sagapeno, aut Fabae lomento: sed maleficium
deprehenditur colore, odore, sapore, dilutione.
Diosc.

Lycium quibusdam Amurca, Succo Absin-
thii, Felle Tauri: sed id à viribus sinceri multum
recessit.

Lemniam terram sic adulterant, ut nemo ve-
ram à falsa possit discernere: sic & Lycium Indi-
cum, & plurima alia, ut verorum nota à falsorum
notis non exacte discerni possint.

Ligustici semen adulteratur semine quodam si-
mili; quod facile gustu discernitur, amarum enim
est: alii semen Foeniculi aut Seseleos admiscetes,
Ligusticum dolo vitiant.

S

Lern-

Lentiscina resina, id est, *Mastiche*, *Thuris* & *Resina* *Pinea* *nutis* *mistura*.

Moschus *pelliculis* *incisis*, *pulvere* *carnis* *Columbina* *siccata*, *sanguine* *Hedino*, & *pane* *asso*. Si eius certum pondus pelui madenti impositum aliquamdiu, sit gravius, est legitimum; si prius minus pondus servat, suppositicium.

Manna *Arabum*, *Saccharo* & *Folliculis* *Senne*.

Myrrha adulteratur gummi macerata in aqua, in qua *Myrrha* maduerit, *Dioscorid*.

Nardus adulteratur *Stimmi*, seu *Stibio* cum aqua aut palmeo vino inspissationis ponderisque causa inspirato.

Nardus *Celtica* adulteratur imposita herba simili, qua *Hirculus* ab odori gravitate vocatur: sed herba candidior, sine cauliculo, minoribus foliis; radice nec amara nec odorata, uti vera *Nardus* est.

Opi omnes adulterantur addito *Sagapeno*, antequam inarescant; colore, odore, sapore dolus apprehenditur; & quia cum aqua vel saliva non mox solvantur adulterata. Adulterantur etiam *Furfure* & *Farina*; praecipue *gudiacis*, id est, qui ex caule defluit, quia dilutior; & *Zizis* vero, id est, qui ex radice, perlucidior & purior. Quavis enim radice incisa aut caule, quod effluit crassum & lentum, *Ὀπός*, id est, *Liquor* dicitur, lib. 6. *simpl*.

Opium, semine *Lactuca* *agrestis*.

Opopanax, *Hammoniaco* aut *Cera*: tunc in aqua,

aqua, si digitis teratur, non solvitur, nec lactescit uti sincerum. Diosc.

Os ex corde cervi cartilaginofum, simili ex maiorum animalium [praesertim bovis] corde.

Opobalsamum tam varie adulterant & astute, ut eius adulteria etiam exercitatissimos fallant. Haec vero adulteria involganda non censeo, ne maligni etiam vitient à nobis edocti. Vitiatur misto unguento terebinthino, lentiscino, cyprino, balanino, susino, metopio, melle, vel Cypria cera liquida: sed maleficium facile deprehenditur. Nam verus liquor in vestem laneam fusus, maculam non facit, & post lotionem notam non relinquit, cum vitiatus inhaereat. Adhuc merus, lac, si instillatur, coagulat; & in aqua aut lacte celerrime liquatur, & colore lactescit. Alias quasdam notas apud eundem & Simeonem, si libet, legeris potius, quam apud barbaros hoc seculo adhuc legi solitos, profunda hominum ignorantia, & magno mortalium incommodo.

Piper longum fraudulenter preparatum est, herba quadam flava, quae à Xene affertur, aspectu quidem, non autem gustu, Macropiperi similis: hac autem aqua irrigata solvitur; nativum Macropiper insolubile permanet, Gal. lib. 1. Antidotorum. Piper longum verum ex Barbaria affertur; adulteratum vero duplex est; alterum, quod in Alexandria maxime conficitur; alterum herba cuiusdam germen. Quod falsificum est, si per diem totum in humo-

re maceretur, illico liquatur ac solvitur, lib. 4. san-
nit. tuend. Illud forte ex massa subacta aqua, in
qua dissolutum aut maceratum sit Piper, & in
formas effictas coniecta, post siccata. Vidi etiam
adulteratum ex germine & velut nucamento Be-
tula & Coryli.

Pastilli Theriaci, ex radice Pentaphylli, id est,
Tormentilla, Venetiis male componuntur, non
ex Viperarum carne. Hermolaus in Coroll.
Musa.

Phu, radice Rusci admista vitatur: sed ma-
lesicium facile deprehenditur; quia haec dura
est, frangi contumax, & sine ulla odoris gra-
tia.

Pompholyx, taurino Glutine, ovillo vel Ma-
rino pulmone, aut Grossis, vel quibusdam aliis
crematis.

Pentapetalon, Pentaphyllon, Polium, nihil
simile habent in plantis; ob id non adulteran-
tur.

Rha-Ponticum, radice Centaurii magni. Rha-
barbarum examinatur maceratum aqua diebus
quinque, postea siccatum idem minus in crocum
tingit, intus nigricat, varietatem in fracturis a-
misit; densus est, astringit magis: ex aqua vero
illa siccata trochisci fiunt regibus.

Pñov cum viget ac integrum est, valenter
astringit, densum est ac contractum tota sub-
stantia; tamen celeriter perforatur. Incola re-
gionis in qua gignitur, coctione vires eius in
aquam trahunt; deinde Rheum siccatum, tam-
quam

quam integrum sit, nec coctum, transmittunt: sed id varius est & laxius integro, nullam aut minimam adstrictionem retinens. Quantum aliis notis Rheon à Rhabarbaro differat, alibi diximus.

Sagapenum, succo Laseris & Galbano, Diosc. Id non liquefcit, sed verum vino vel aqua affusa statim dissolvitur, Galen. lib. 1. Antid.

Sarcocolla pulverizata est suspecta adulterii, Diosc. à quovis pulvere misto: integra eligatur.

Styrax modis multis Dioscoridi adulteratur: sed dolus facile deprehenditur notis ab eo dictis.

Santala lignis aliis; Rubrum Bersilio inodoro; Flavum & Album ligno Cedrino odoratiore, linguam calefaciente.

Scammonium lacte Tithymali & Sarcocolla, vel Erui farina. tunc linguam minus valenter pungit & mordet.

Saccharum, intus faculentum aut spuma succi Canna eius auctum: tunc in ore vaneſcit, & fractum nigricat.

Turbith, Gummi dissoluto quibusdam radicibus extremis illito: verum autem si frangitur, gummosum est intus.

Thamar-Indi Prunis adulterati non splendent, humidiores sunt; sapore & nucleo Prunorum multum à semine Tamar Indorum diverso.

Thus, Pini Resina, & Gummi. suffitum autem Gummi flammam non edit, Resina autem

in fumum vanescit; Thus statim ardet. Odore etiam maleficium proditur.

Thuris cortex, Pini aut Nucis Pineae cortice: horum tamen index ignis. nam reliqui cortices suffusi, quamquam incenduntur, sine odore fumant; Thuris vero cortex ardet, & odorum fumum edit.

Thuris manna adulteratur cribrata Pini Resina, aut polline aut cortice Thuris confuso: sed hac igne deprehenduntur.

Hec abunde fuerint, ei praesertim qui veras simplicium sincerorum notas, ex nostro libro simplicium primo accurate didicerit. Nam cum rectum sui & obliqui sit index, ut initio secundi docuimus, & in unoquoque rerum genere quod perfectissimum est, idem sit simplex ac unicum: id si cognoveris, alia ei congeneria, aut etiam arte affinia, nullo negotio secreveris.

SIMPLICIS ALICUIUS NOMINE ABSOLVTE SCRIPTO, QUID ACCIPIENDUM.

IAM tradamus, Simplicis alicuius nomine scripto absolute, & sine determinatione sexus, coloris, magnitudinis, figura, loci, temporis, vel notarum probitatis aliarum, vel partis eius simplicis, radicum, foliorum, florum, seminum, &c. quodnam sit eligendum. nam
pro

pro variis scopis varia, sed in scopo efficaciora deligimus: Quam in rem te iuvabit nostra Simplicium per locos communes descriptio. Quæ enim radicibus solis sunt efficaces planta, illarum nomine radices veniunt: quæ foliis, floribus, fructibus, seminibus, cortice, ligno, liquore, succo, gummi, sunt utiles ac medicamentosa magis, dum planta nomen effertur, partem eius usurpari solitam elige. Quam vero pluribus sui partibus ad res etiam varias valent, quibus sit opus, coniecta ex partium illarum facultate & affectus natura, & medicamento constituendi forma. ut Ammi, Anisum, Apium, Carum, Cnicus, Cuminum, Gith, Libysticum, Nasturtium, Psyllium, Seseli, Staphysagria, semine sunt præstantiora; idque solum illarum nomine intelligendum: in aliis multis similiter.

Anisum, Cretense, lib. 4. sanie tuenda.

Agnus, [sen Vitex] id est, flos eius aut semine, licet folia etiam sint utilia.

Agaricus, albus & faminicus.

Aloë, id est, succus eius, Aloë Indica, lib. 9. simplicium in Diphryge.

Alumen, scilicet scissile, quia præstantissimum, lib. comp. pharm. gen. primo.

Acetum, ex vino, non hydromelite, vel cerevisia.

Aristolochia, pro re proposita explicanda est. rotunda enim, cum multum tenuare crassum humorem, tergere ulcera, digerere ex utero; longa

§ 4

autem,

autem, cum mitiora hac volumus. Clematidis autem, quia fragrantior, in unguentis expetitur.

Amomum, Scythicum, lib. 8. comp. pharm. part.

Ammi, Illyricum, lib. 9. eiusdem; Ægyptum alii laudant.

Balsamum, Opobalsamum potius intelligendum, quam Carpobalsamum aut Xylobalsamum, lib. 2. comp. pharm. part.

Bryonia, alba, quia efficacior, quam nigra.

Buglossum utrumque, foliis & flore efficacius; radice tamen non inutile.

Cassa vel Cassia in libris Græcorum. Cassia syrix optima, & Cinnamomo viribus & toto habitu finitima. In libris Arabum eadem Lignea dicitur: altera vero, Fistula his dicta, ponitur, cum medicamentum est purgatorium.

Cardamomum, maius.

Capparis, cortex radice.

Centaurium, Minus, in purgantibus medicamentis; in cæteris Maius, dictum à facultate multiplici & efficaciore.

Calaminthe, montana, quia efficacior quam domestica.

Costus, amarus, cum subamarus & valde acer solum nominetur; dulcem tamen nescio quem Arabes invexerunt.

Cypressus, id est, nuces eius, in adstringentibus medicamentis: lignum aut folia, in diureticis.

Cin-

Cinnamomum, optimum; de quo in simplicibus abunde.

Corallium, rubrum.

Cuminum, Æthiopicum, lib. 4. sanit. tuend.

Daucus, agrestis. nam sativus Pastinaca est, alimentum verius, quam medicamentum.

Elleborus, niger Mesue, quia salubrior: albus Galeno Aph. I. lib. 5. Observa igitur an compositio sit Arabica aut Græca. Elleborus uterque & Helenium ex locis editis præstant.

Eruca, silvestris, quia efficacior hortensi.

Epithymum, Atticum, melancholiam ex ventriculo purgat: id in Græcis compositioibus usurpandum; in Arabicis Arabicum.

Feniculus, semen; sed in collyriis succus foliorum aut radicum.

Galla, solida efficacior, quam perforata.

Gummi, Arabicum. id enim omnium perfectissimum, vel Plinio auctore.

Gluten, Mastiche, cateris Glutinis efficacius, ut virum etiam glutinet, quibusdam intelligitur: aliis Ichthyocolla: aliis Taurocolla magis placeat Glutinis nomine.

Hyssopus, montanus hortensi melior, ut Calaminthe montana efficacior domestica.

Hyssopum Cilicium Diosc. Creticum vero Archigenes, apud Galen. lib. 8. comp. pharmac. part.

Hyoscyamus, albus, seu album eius semen:
S. 5 quod

quod tamen interdum exprimitur, frequentius taceatur.

Iris, radix *Ireos* *Illyrica* veteribus, nunc *pharmacopolarum* ignavia *Florentina* usurpatur, cum illa per *Venetos* facile haberi queat.

Lupinus, amarus: nam dulcis esculentus est; ut ille, amaritudine per macerationem in aqua deposita.

Lactuca, semen: praterquam in victus ratione, ubi herba potius intelligitur.

Lapathum, *Oxylapathum* efficacius rotundo.

Lithargyros, *Auri*; tamen *Lithargyros Chrystitis* aliquoties in lib. comp. pharm. Gal. legitur.

Mastiche, *Chia*, lib. 7. meth. & alibi passim. *Ægyptiam* tamen ac recentem, ob id pinguisimum laudat, lib. 2. ad *Glaucōn*.

Marrubium, album præstantius nigro.

Mel, apum: alterum, aëromeli seu mel acrium & roscidium.

Margarita, solida & meliores perforatis; nisi etiam sint flava, obscura, solidis parcs.

Medulla, si non additur cuius animalis, & valens futurum est medicamentum, cervina miscenda, valentior quam vitulina, lib. 6. comp. pharm. part.

Nuclei, pini, olivæ; dactyli autem *Avicenna*.

Oleum, olivum, ex olivis expressum.

Opium, *Thebaicum*, *Galenus* lib. 7. simpl. & post eum omnes.

Petro-

Petroselinum, Macedonicum, & in hoc Astreoticum, & huius semen maxime in usu est, lib. 8. comp. phar. part.

Pruna, si alvus deicienda est, Damascena & Hispana seu Iberica, hodie Augustana & Cathalaunica Italis dicta, sunt multo prestantiora, vel si qua his similiter sunt pinguis, dulcis. Si ad cohibendum & astringendum sit medicamentum, Damascena immatura, vel potius qua Iovana nobis dicuntur, S. Iuliani & Tiironica.

Papaver album, semen.

Piper, album, quia acrius, & linguam magis pungit, quam nigrum, à quo per adustionem vis exhalavit. Gal. lib. 8. simpl. sed album id maturum intellige. Nam album ex Macropipere in racemum granatum debiscente, recens factum, minus acre, & Macropiperi facultate proximum, quale apud Serapionem est accipiendum.

Pix, liquida in supprantibus & tergentibus: sicca, in siccantibus unguentis epuloticis & glutinantibus. Gal. lib. 7 simpl.

Paonia, mas, seu eius radix vel semen: Mānandus aetatis nostrae medicus longe doctissimus in Epistolis.

Polypodium, quercinum vulgo usurpatur: murale, & à saxis pratulerim cum Narbonensibus quibusdam, quod frequentissimum, & pro quercino omnes venditant, nisi si quando adstrictione opus est; qua ratione haederam quo-

que quercinam nonnullis expeti audio.

Quatuor emollientia:	}	Malva	}	Maiora: Melonum, Cucumeris, Cucurbita, Citrulli.
		Althaa		
		Viola nigra		
		Acanthus, id est, Branca w. sina.		
Quatuor semina	}	Frigida	}	Minora: Lactuca, Portulaca, Intubi, Cichorii.
				Minora: Apii, Dauci, Ammeos, Anomi.

Quinque radices uretica: Apii, Petroselini, Asparagi, Graminis, Rusci.

Resinarum primas non iniuria meruit Lantiscina, id est, Mastiche: inter alias vero praefertur Terebinthina, quia melior quam Colophonina, & Fritta dicta; aut illius loco ponitur Laricea dicta, Terebinthina prope similis, Gal. 1. Comp. phar. gen. Recentioribus vero Pinca intelligitur.

Ruta, folia Ruta agrestis: Gracis vero folia Ruta domestica. Illam vero & illius semen, Moly, vel Hesanum, vel Hefasa, vel cum Syris, apud quos nascitur, Hermola fere vocant.

Rosa, rubra; recens in purgantibus; secca in astringentibus.

Raphanus, silvestris.

Rosina.

Rosmarinus, folia; interdum flos, quem nescio cur hodie vulgus $\text{A}^{\circ}\text{b}^{\circ}$, id est, Florem absolute appeller.

Rhus, cortex fructus Sumach dicti.

Stœchas, Stœchados Arabica flos.

Styrax, Calamite: nam liquidus vulgo dictus est Myrrha Stacte, si vetus sit.

Santalum, flavum.

Spica Nardi, Indica.

Sulfur, $\text{A}^{\circ}\text{nu}^{\circ}\text{eg}^{\circ}$, id est, ignem non expertum, seu virum, est nobilissimum: ad quadam extinctum, ceu nobis familiaris, praefertur.

$\text{E}^{\circ}\text{xi}^{\circ}$, id est, luncus: pro Schoenu anthos.

Tres flores cordiales: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Violarum} \\ \text{Buglosi} \\ \text{Boraginis.} \end{array} \right.$

Thymum, Atticum, aut ex editis locis $\text{E}^{\circ}\text{sic}^{\circ}$ lib. 4. sanit. tuenda.

Viola, nigra seu purpurea, vulgo Martia E° quadragesimalis, quod in ea tempora flos fere incidat, E° eadem recens, si haberi potest. nam sicca inefficax.

Zizipha, id est, Iuinba, recentia E° bene matura, aut saltem integra, non putria aut vetustate exsucca; quod illis post sextum mensem fere accidit.

Siquę singula in singulis regionibus sunt praestantissima & laudatissima.

Alumen, Milesium.

Agaricus, Ponticus, Andromacho iuniori in Theriaca.

422 SIMP. ABS. SCR. QUID ACCIP.

Myst, Cyprium.

Nitrum, Berenicium.

Sinon, Syriacus.

Cuminum, Hispanum, alibi: Æthiopicum, melius Ægyptio.

Anisum & Thymum, & alia plurima, Cretica. lib. 4. sanit. tuend. in diatrion piper. & diacalaminth.

Meon, Hispanum & Macedonicum.

Aristolochia, Pontica, & has melior Cretica. lib. 10. comp. phar. part.

Phu, Ponticum.

Castorium, Ponticum.

Daucus, Creticus, semine & radice bonus: ceteri solo semine.

In Dicaarchia, qua nunc vocatur Puteoli, Ærugo, Cerussa, Æs, Squama Æris, & alia nonnulla. Roma argenti spuma fit optima. Ex Sicilia itē, magna Libya, & Creta quotannis multa prestantissima Romam afferebantur.

Huc usque Silvius.

DIA-

DIARIUM
PHARMACORVM
PARANDORVM,
ET SIMPLICIIVM
LEGENDORVM,

A

MATTHIA LOBELIO collectum.

IN uniuersum annum optime instructurus officinam Myropola, per dies & menses operariis, famulis & officina caculis iniungit quæ facienda sunt; quia nonnulla medicamenta omnitempore parari nequeunt: quorum quidem aliqua si concinnari possent, tamen non debent, quia omnia simplicia suo tempore, & in summo virium vigore (ut scite Diosc. & Gal. docuere) colligenda, recondenda, preparanda, & aliis miscenda. Nonnulla uero quouis anni cardine, solo & calido, vel minori sumptu preparantur, & miscentur. Exemplo igitur sumpto ab iis qui opera locarunt, exordium sumemus.

IANVARIO.

MENSE primo & anni primis diebus perlustranda quæ supersunt valida & integra in officina; ut vitiata, cariola, antiquata, depravata & putrefacta abiiciantur;

tur; ut & quæ desiderantur, inveniatur,
& absumpta restituantur.

FEBRUARIO.

QUÆCUMQUE imperata sunt mense
Ianuario, fieri possunt hoc & sequenti
mense. Et circa finem in regionibus cali-
dis, in quibus omnia præcocia sunt, colli-
ge Violas ad syrupi præparationem, Con-
servationem sive Conditum, ad Oleum,
& ad pulveres cordiales siccatas servan-
das; quas & tardius colligere potes, ut sic-
ciores sint, & calor maior adsit ad siccan-
das eas.

Collige item Keyri.

RADICES COLLIGENDI
TEMPUS.

Circa finem Februarii initio Martii, &
primo Vere collige radices in varios usus,
priusquam vis in folia erumpat.

Censuit tamen Dioscorides, omnes in-
cipiente foliorum defluvio esse legendas,
& cælo sereno: cui in quibusdam Galenus,
Avicenna & Mesues consentiunt; in aliis
diversa sentiunt.

MARTIO.

RADICES quovis anni tempore colli-
gi

ligi possunt, quæ hominum cultu & sa-
tione crebra in omnem anni partem vege-
tæ incidunt: quales fere sunt hortenses
alimentosæ, ut

Apii vulgaris
Buglossi utriusque
Betæ
Lactuæ
Intubi
Oxalidis
Raphani
Napi
Pastinacæ
Sisari
Cepæ
Porri
Allii.

Et præter has erraticæ,
 { Dauci
 { Gingidii
 { Caucalidis
 { Asari
 { Dracunculi
 { Cyclaminis
 { Periclymeni
 { Coryledonis.

Nam hæ quin-
que, ut bulbosæ
quædã aliæ, etiam

æstate, siccatis foliis, plenæ sunt, & fre-
quenter Autumno regerminant, alimenti
pinguis & crassi copia.

Silvius. Quæ vero solius naturæ sponte
crescunt, aut semel à nobis tempestive
seruntur aut plantantur, fere sunt opti-
mæ, solo aut Vere, aut (ut dixi) Autumno,
paucissimæ Æstate aut Hieme. Quin &
hæ quas multis anni partibus communes
diximus, sunt præstantiores, cum tempe-
stive satæ adoleverunt & vigêt: aliis vero
temporibus ignaviores, quando vi qua-
dam & olitoris opera & irrigatione co-
guntur adolefcere sub cælo sibi parum
pro-

propitio; quale æstivum est ac autumnale
& hiemale. Sic Vere ipso, quando pri-
mum germinare incipiunt, nobis legentur
in annum

Enula	Hyoscyamus
Althæa	Angelica utraque
Iris	Anonis
Acorus	Afarum
Symphytum	Asclepias
Ruscus	Bistorta
Asparagus	Betonica
Petroselinum	Buglossum
Apium palustre	Carlina
Fœniculum	Caryophyllata
Bryonia	Centaurium maius
Agrimonia	Chelidonium utrū- que
Meum	Coryledon
Phu	Cynoglossum
Cyperus	Dictamnus albus
Rubia, quæ potius Autumno	Elleborus niger
Saxifraga	Esula maior
Eryngium	Farfara
Tormentilla	Filipendula
Pentaphyllon	Filix
Pæonia utraque	Filix florida
Polypodium	Gentiana
Gramen	Iarus
Lilium	Aron
Alni nigræ radicis cortex	Imperatoria Lepidium

Man-

Mandragoras	Pityusa
Narcissus	Cortex rad. Populi
Nymphæa	Sigillum Mariæ
Radix cava	Orchides
Capnos Plin.	Raphanus sylvestris
Rubus	& rusticanus
Scrophularia	Muscus arborum
Petasites	Cort. rad. Sambuci
Petrofel. Macedon.	Radices Ebuli.
Peucedanum	Cortex rad. Fraxini
Pimpinella	Cortex rad. Lauri.
Pistolochia	Cortices arborum.

HERBÆ ET FLORES.

Viola Martia ad
 Syrupum
 Conservam } in regione temperata,
 Oleum }
 & cordiales confectiones.

Keyri.

Aquæ distillantur ex Violis & herbis hie-
 me vegetis, ut Aqua

Vmbilici Veneris

Mandragoræ

Sempervivi

Capillorum Veneris.

Adiantum omne, Asplenium, Phyllitis.

In regionibus calidis Syrupi ex herbis re-
 centibus parari possunt, ut

Capillorū Veneris simplex & compositus.

Grana-

Grana hederæ arboreæ
Oculi Populi.

A P R I L I.

Quæcumque omnia Martio mēse, initio
Aprilis parari & colligi possunt.

Keyri Primula Veris

Narcissi flores ad oleum

Cochlearia Orchides Salvia vita.

M A I O.

Quæ prætermiffa sunt mense Aprili,
fiant initio Maii.

Distillentur herbæ quæ ad statum per-
venerunt.

Herbæ quæ iam caulem producant, &
femen edunt illo mense, conservantur ad
Theriacam vel aliam compositionem. Re-
ponantur in altiori parte domus.

Unguenta ex succis fiunt.

Emplastra ex succis herbarum parantur.

Conservationes ex plantis.

Colliguntur

Abfinthii coma ad confer.

Eupatorium ad succum.

Paludapium

Fumaria

Daphnoides

Genistæ flores

Cichorium

Lactuca syl.

Seri-

Serides	Phyllitis
Lens palustris	Borago
Leucoia	Buglossum
Lichen	Bursę pastoris suc- cus
Mezereon	Limonium Germa- nicum, seu Pyrola
Napi semen	Ophioglossum
Plantago	Pulmonaria utraque
Lupulus	Rosę
Tamariscus	Rosmarini flores
Thlaspi semen	Flores Sambuci.
Vinca Pervinca	
Bugula	
Asplenium	

IVNIO, & initio IVLII.

Abrotonum	Cassitha
Agrimonia	Centaurium minus
Alchimilla	Chamędrys
Altercum, sive	Chamępitys
Hyoscyamus	Rosę in regionibus temperatis
Althęę flores & fo- lia	Syrupi Ros. confer. oleum, unguen- tum, succus
Anerthum	Betonica
Anthemis utraque	Brassica marina
Artemisia	Botrys
Asari folia	Branca ursina
Ballote	Cari semen
Calamintha mótana	Coriandrum
Calendula stillaticia	
Cardus benedictus	

Epi.

Epithymum &	Papaver Rhœas
Epithymbra	Parietaria
Equisetum	Parthenii sive Co-
Euphrasia	tulæ flores
Galega	Periclymeni flores,
Genistæ semen	& fructus, & folia.
Gratiola	Petroselini Macedo-
Hypericum	nici semen
Hyssopum	Phlomos
Iacobæa	Pilosella
Labrum Veneris	Polium
Laurus	Polygoni aqua &
Lysimachia lutea	succus
Maiorana	Portulacæ succus &
Marrubium	stillaticia
Marum	Ros solis
Matricaria	Ruta utraque
Melissophyllum	Sabina
Mentha	Salvia
Menthastrum	Sanicala
Mercurialis suc.	Satureia
Millegrana	Serpyllum
Nepita	Scordium
Numularia	Verbena
Opium	Veronica.
Origanum	

IVLIO.

In regionibus temperatis, quæ præter-
missa sunt Iunio, facienda.

Quæ-

Quæcumque Solis fervorem requirunt, paranda, ut Theriaca, quæ in calidioribus regionibus parari solet Junio mense, ubi omnia sunt præcocia.

Parantur Trochisci Aliptæ moschata, quia mollescunt Ladanum & Styrax, si Soli exponantur.

Quod si quis eo tempore hæc neglexerit aut prætermiserit, licebit aquam Rosaceam addere calide, & vi caloris liquefiant, (sicuti balneo,) quod melius est, quia illa longa insolatio exsolvit vires odoratorum.

Apud nos quia semina serius maturescunt, insolatio & fermentatio Theriaces potest iuvare, & accelerari in balneo vel hypocausto.

Colligenda in regionibus calidis:

Abinthium	Sem. Sefeli
Abrotonum	Massiliensis
Ageraton	Sem. Lithospermatis
Coriandrum	
Dauci Cretici semen	Lupinus
Sem. Petroselini	Sem. Malvæ
Hydropiper	Flores Meliloti
Pulegium	Sem. Anethi
utrumque	Morus
Lavendulæ flores	Orobus
Ligustici semen	Capita & Sem. Papaveris utriusque
	Psyl-

432 DIARIUM PHARM. PARAND.
Pſyllium Sophiae ſemen
Ribes Tanacetum.

AVGVSTO.

Quaecumque neglecta aut omiſſa ſunt
praecedente meſe, ſiant Auguſto.

Colligenda:

Althææ ſemen	Fraxini ſemen
Sem. Cataputiæ	Milium
Cnici ſemen	Floſ Nymphææ
Cornus	Perum. Mel Peti
Cynosbaros fruſtus	Omphacium
Dauci vulgaris ſe- men	Prunus ſyl. Sem. Sambuci &
Cucumis Elaterii	Ebuli
Rhamni Cathartici ſem.	Momordica Scordium
Polium	Sefeli Æthiopici ſe- men
Ricinus	Sem. Hyoſcyami.
Spica Lavendulæ	
Tribulus aquaticus	

SEPTEMBRI & OCTOBRI.

Antiſpodium è Myrro & Cydonio
Cortices Caſtanearum
Cotonea mala Halicacabum Meſpilus
Rhamni cathartici ſemen
Radices nonnullæ omiſſæ Vere novo. ur,
Iridum Pæoniæ Acori.

NO.

NOVEMBRI & DECEMBRI.

His duobus mensibus, Novembri videlicet ac Decembri, eadem erit ratio, si modo in eis cōtigerit eiusmodi cæli temperies, ut radices adhuc validæ nulla vel frigoris vel nivis tempestate cōcutiantur. nam sæpe iisdē mēsisbus contingit, ut sine ulla cæli iniuria Pharmacopœis quod reliquum est radicū in hortis remanentium, æque ac in præcedentibus, colligere liceat.

Sequuntur & nonnulla purgantia medicamenta M. Lobelii.

ALIQVOT

MEDICAMENTA

COMPOSITA

HABERE IN PROMPTV

OPERÆ PRETIUM.

DOLUM esse, si quis Compositis utatur, Villanovanus dixit, ubi in promptu habentur Simplicia: Variis tamen de causis nonnulla Composita pharmaca non minus utilia quam necessaria sunt. Prima & potissima, quotiescumque præcipites implicati morbi, eorumdemque sævissima symptomata adeo urgent,

gent, ut nova medicamenta, Magistralia vocata, repente per otium concinnare non liceat. Secunda, & alia, quia multa comprobata, & usu & ratione recepta compositiones fermentatione egent; unde nova & optata exoritur facultas; quandoquidem simplicia quovis loco, calo, & solo, ad manum esse nequeunt, ideo quo tempore maxime vigent, in annum usum ex his composita nonnulla medicamenta preparari, permisceri & asservari opera pretium est, ut Theriaces compositio, Mithridatica, Philonis antidotus, & huiusmodi. His rationibus ductus, quia medicamento purgante indicis utendum, aliquot tuta eaque pauca pharmaca composita, blando nulloque labore evacuantia, singulis humoribus dicata, nobis elegimus; quibus diu felicissime usi sumus, & ex duabus tribusve compositionibus unam fecimus, ne mole & copia compositionum obruamur; que diu in officinis asservari solita, saepe putrent, non sine Pharmacopœorum & agrotantium dispendio.

CHOLAGOGVM ROSATVM

CLEMENS, OMNI ETATI UTILE;
 ori, ventriculo & visceribus gratum; febris
 & affectibus biliosis aptum. Respondet Ele-
 ctuario Rosato, & Electuario è Prunis soluti-
 vo, & Electuario è Psyllio.

℞. Succo Rosarum rub. ꝯ xv
 Sacchari albi ꝯ xxx. [xxxvj. al.]

Mel.

Mellis candidi despumati ℥ vj.

Prunorum ℥ xx. quæ exhibent pulpæ
solidiusculæ ℥ vj.

Passularū à stipitibus mundatarum ℥ xij.
quarum pulpa solidiuscula est uncia-
rum vj. Pruna & Passulæ coquantur se-
paratim ad mollitiem ex decocto se-
quenti, & per setaceum cernantur:

℞. Cichorei totius
Boraginis Acerosæ
Polytrichi, vel Adianthi } ana m. iij.
Endivix

Hordei integri m. j.

Glycyrrhizæ mundæ ℥ j. ℞.

Florum Violarum

Boraginis ana m. j.

Anisi ℥ iij.

Fiat omniū decoctio in ℞. aque ad ℥ iij.

In cuius colatura coque in vase occluso

Pruna & Passulas. In residuo infunde, co-
que leniter

Seminis Psyllii

Quatuor seminū frig. maiorū } ana ℥ β.

Sem. Lactuæ

Oxalidis

& Portulacæ contusorum

Dissolve gummi Tragacanthi ℥ j. β.

Saccharum, Mel, & Succus Rosarum co-

quantur ad Electuarii solidiusculi con-

sistentiā: deinde pulpæ & emulsiōnes

feminum addantur, iterumque coquan-

T 2

tur

tur lento admodum igni; tum demum
insperge pulverum

Cinnamomi electi ℥ β.

Santalorum rub. ℥ j. β.

Santal. alborum ℥ vj.

Caryophyllorum

Surculorū vel foliorū Lētisci } ana ℥ j. β.
vel Caryophyllorū ℥ ij. ℥ j. [*in pe-
nuria foliorum Lētisci*]

Macis ℥ iiij.

Adde denique singulis lib. sive ℥ xij.
huius Electuarii, Scammonii optimi ℥ j.
cocti in ℥ j. β. Succi Rosarum lento igne
vel cineribus calidis, quemadmodum co-
quitur à Mesue in suo Elect. Rosato.

Tota compositio est librarum v. & ℥ v.
Dosis à ℥ iiij. ad ℥ iiij. v. & vj.

Si velis minus purgare, utere minori
dosi. medicamenta enim validiora minori
dosi assumpta, debilia sunt.

Hæc & quamplurima huiusmodi purgā-
tia, in Chylismata redigere operæ pretiū.

EXTRACTVM MELANAGOGVM,
SANGUINEM DEFAECANS, ET
serosa excrementa evacuans, omnibus cutis &
cuticula vitiiis, lepra & elephantiasi cōueniens,
sive à bile, sive à pituita salsa: Splenicum &
Hepaticum medicamentum efficax.

℞. Succorum Rosarū rub. defecatorū ℥ ij.
Suc.

Suc. Fumarizæ
 Lupulorum
 Boraginis
 Pomōrum dulcium } ana ℥j.
 Mercurialis
 Endiviæ vel Cichorei
 Vini albi

Quibus decoque sequentia in balneo
 operculo occluso.

℞. Polypodii recentis, & adhuc v̄ridis è

Quercu vel Fraxino ℥ vj.

Foliorum Senæ mundatorum ℥ ix.

Summiratum & florum Thymi,
 Cassiæ
 & Absinthii } ana ℥ vj.

Radicū Lapathii acuti virentiū
 Helenii Ebuli, vel
 Corticis radicū Sambuci } ana ℥ j. β.

Corticis rad. Fraxini
 & Populi nigri (trichi
 Capillorū Veneris vel Poly-
 Asplenii Chamædryos } ana m.
 Chamæpityos } j. β.

Florum Chamæmeli Romani
 & Cotulæ foetidæ sive Parthenii ana m. j.

Seminis Cnici ℥ iij.

Seminis Anisi
 Fœniculi } ana ℥ vj.
 Carvi

Contusis, infusis, decoctis, expressis &
 transcolatis infunde

T. 3.

Agg-

Agarici candidissimi & levissimi

Hermodactylorum, &

Pulpæ Colocynthidis ana ℥ j.

Omnium Myrobalanorum ana ℥ ij.

Zingiberis Cinnamomi

Schœnanthi Macis

Galangæ Garyophyllorum

} ana ℥ j.

Iterum expressa & defæcata percoquantur lento admodum igni, cum mellis candidi ℞. tribus, ad mellis vel Electuarii liquidi crassitudinem. Addendo singulis ℞. Scammonii præparati vel cœsti in succo Rosarû, ut ante diximus, ℥ ℞. pul. Gummi Arabici ℞ j. Dosis a ℥. iij. ad ℥. iiij. & vj.

Extremis morbis adiiciuntur universæ compositioni

Hellebori albi

& nigri ana ℥ ℞.

Fiat Chylariû. Dosis à drachmaj. ad duas.

CATHARTICVM

HYDRAGOGVM.

℞. Radicum Graminis ℥ vj.

Rad. Afari ℥ j.

Granorum Hederæ arboreæ ℥ iiij.

Garyophyllorum Galangæ tenuis

& Cinnamomi ana ℥ ij.

Coquantur ex arte, ut dixi modo, in f. q. aquæ mulsæ, & ℞. j. vini albi, ad ℞. j.

Colaturæ adde Succorum rad. Iridis &

Brassi.

Brassicæ marinæ ana ℥. β.
 Succoũ Chamælee } densatorũ, ut docui-
 & Thymelææ } mus capite de Cha-
 mælæa, ana ℥. iij.

Vel eorundem vice in regionibus frigi-
 dis, quæ carent vel non abundant Cha-
 mælæa & Thymelæa, sume

Extracti Laureolæ vel Gratiolæ ℥. j.
 Percoquantur igni lento cum Sacchari
 ℥. j. Ab igne ubi abstuleris, adde pulveris
 Radicis Mechioacæ ℥. j. β.

Tartari albi & Spec. Aromatici Rosari.
 ana ℥. β.

Macis ℥. ij.

Olei Stillarum Cinnamomi, Garyoph. &
 Anisi ana ℥. β.

Datur ex aqua Graminis & mulsa à ℥.
 iij. ad ℥. iij. cum pari quantitate Melano-
 gogi, & Asari decocto.

DIACNICVM CVM CITRO,
 SOLUTIVVM, PHLEGMAGOGVM
 & Hydragogum, quartana febre affectu, ut s̄
 quod aliud, utilissimũ. Respondet Diacariba-
 mo & Electuario à Citro solutivo Monspeli-
 sium.

Hæc Compositio à Cnico sive Caribamo
 nomen accepit, tanquam precipuo agente: me-
 rito igitur ℥. iij. Medullæ seminis Cnic.
 cum Rondeletio legendum, pro ℥. iij. (ut de-
 pra-

pravate habent omnia exemplaria) censemus. Ad
hac Cnici semen omnium viscerum obstructiones
reserat, colluviem propellit, & pituitam purgat
egregie.

Recipit autem Medulla seminis Cnici
℥ iiij. vel eius loco sume seminis Cnici
boni & pleni ℥ xiiij. ʒ vj. ʒ ij.
(ex ʒj. autem seminis habebis 6 vj. me-
dulla)

Contundantur, & fiat emulsio ex aqua
malsa, vel iure gallinacei, ut docet Diosc.
Confer. Corticis Citri melle conditi [ad
deterfionem pituitæ] ℥ j. β.

Confer. Violarum &

Florum Boraginis ana ʒ x.

Carnis Dactylorum vino albo macerato-
rum ℥ j.

Pul. specierum Diatragacanthi frigidi
℥ j. β.

Turbith ℥ j. ʒ vj.

Diagridii vel Scammonii ℥ j.

Zingiberis albi ʒ ij.

Hermodactylorum ʒ iiij.

Spiritus Anisi, vel

Feniculi Cochlearis tria

Mellis optimi despumati ʒ xij.

Sacchari albi ʒ xx.

Dissolvatur in ℥ j. β. Succu Cydoniorum
& f. q. aquæ malsæ.

Terenda terantur & permisceantur.

ANTI-

ANTIDOTI DIAPHOENICI

Mesua emendata descriptio.

℞. Dactylorum Cheyron, id est, è Chayro oppido, non Cirrhon sive fulvorum, ut male ex Græco vertit Ruellius, nonnullas officinas secutus, ℥ xij. & β.

Macerentur vino albo [Rondelet.] loco tepido ad mollitiem, terantur, cernantur per cribrum.

Pinearum (non Penidiorum) aqua hordeimundatarum & infusarum ℥ v.

Turbith optimi ℥ iiij. ʒ iiij.

Amygdalarū dulcium purgatarū ℥ iiij. ʒ vj.

Scammonii ℥ j.

Zingiberis Piperis longi

Cinnamomi Macis

Galangæ Xyloaloes

Foliorum Rura siccorum

Anisi Fœniculi

Dauci Gretici, vel eius loco Cari seminis aromatici

} ana ʒ ij. ℞.

Probe trita omnia excipiantur libris tribus Mellis despumati ex infusione vini Dactylorum & aqua Hordei, in qua post lotionem Pineæ & Amygdalæ maceratae sunt.

Tota compositio est fere lib. v. & ℥ xj. Dosis ab ℥ β. ad ʒ vj.

T 5

Hæc

Hæc compositio ad evacuandos crassos humores facta est.

ELECTVARIUM INDUM.

Dissuadet præparationem Electuarii Indi noster Rondeletius; quia non multum differt à Diaphœnico. Adstringentia & attenuantia Electuario Indo addiderunt, quæ deteriore potius compositione fecerunt, & depravarunt, ut exploranti facile patebit.

LENITIVA à CASSIA.

medicamenta.

E Cassiæ Ægyptiæ siliquis à diversis auctoribus multa & varia medicamenta lenitiva descripta, minime paranda aut dispensanda censentur, quia vel acescunt vel exiccantur, & eorum laxandi vis perditur.

FLOS CASSIÆ,

seu Cassiæ extracta.

E Cassiæ recentis & prægnantis fistularibus siliquis pulpa elicitur, quam Florem Cassiæ & Cassiam extractam vocant: Sed cum Cassiæ Siliquæ sive fistularis recens pulpa melius asservetur in sua theca, quàm excreta; quid extractione ante usum opus est? Triplex Cassiæ extracta in officinis

pro;

proftare folet: Caffia extracta fine Sena & cum Sena; Caffia extracta cum Manna; Caffia cum Saccharo & cum Melle, pro Clyfteribus & pauperibus. Si præfcribatur à medicis,paretur hoc fequenti modo.

CASSIA *extracta communis*
Nicolai.

℞. Florum Violarum
Violarie five foliorum Violarum;
Malvæ,
Mercurialis, Betæ
Parietarie ana M. j.
Absinthii Pontici five vulgaris M. ſ.
Herbæ iſtæ virides coquantur artificioſe in ſ. q. aquæ; è cuius colato abluæ ſiliquas Caffiæ; & dilue in eius portiuncula pulpæ Caffiæ ℞j. Mellis ex reliqua colati parte deſpumari ℞ſſ. Percoquantur lento igne ad electuarii formam.

DIACASSIA cum MANNA non multum differt à Diacatholico, niſi Sena, Rhabarbaro & Polypodio.

DIACATHOLICON *Nicolai,*
vel potius è Dia-catholico
Liquamentum.

Huius univerſalis medicamenti varia eſt deſcriptio. Exemplaria vulgata habet
T. 6 pro

pro pulpæ Cassiæ Thamar-Indorum ana
 ℥ duabus Sacchari ℥ ij. id est ℥ xxiiij. An-
 dernachus autem pro ℥ ij. Sacchari perpe-
 ram addit Cassiæ & Thamar-Indorum &
 Senæ mundatæ ana ℥ viij. Rondeletius
 vero ℥ vj. mediocritate fretus. Hoc Ca-
 tholicon lene, sive mire, in suavissimam &
 lenissimam, cum Cassiæ operatione maxi-
 me convenientem compositionem, rede-
 gimus: quam è Diacatholico Liquamen-
 tum sive Extractum diximus; neglecto
 Diacatholico maiore Fernelii, quod reci-
 pit Turbith & Diagridium, ab his beni-
 gnis medicamentis & intentione Nico-
 lai multum aliena. Paretur ergo in hunc
 modum:

℞. Radicum Filiculæ sive * Polypodii re-
 centium, fol. Senæ mundatorum ana
 ℥ xvj.

Glycyrrhizæ rasæ

Anisi ana ℥ ij.

Seminis Fœniculi ℥ j.

Foliorum Violarum M. iiij.

Florum Violarum M. j. β.

Quatuor seminum frigidorum maiorum
 ana ℥ j.

Contusa omnia, dempta Sena, & semi-
 nibus frigidis, floribusque Violarum, 24.
 horas vel biduo aquæ pluvialis ℥ v. vel q. s.
 madefacta, decoquuntur leviter ex arte in
 balneo Mariæ; mox paulo antequam ab
 igne

igne deponantur, Senam adiciunt, cum feminibus frigidis & floribus Violarum; maceranturque calide aliquot horas in balneo. Vbi tantisper refrixerint, linteolo excolantur, & leniter exprimuntur, ne Polypodii & Senæ vis adstrictoria eliciatur. Colatum iterum decoquitur, dum mellis crassitudo fiat, adiectis Sacchari boni subrubri, perdulcis, vel albi pinguis ꝑ iij. Postea ab igne remotis adde Floris Cassiæ, vapore decocti præscripti extractæ, & Thamar-Indorum ana ꝑ vj. Sacchari candi & Penidiarum ana ꝑ j. ꝑ. Succu vel Infusi Ros. ꝑ iij. Æstate addi poterit decocto libra una succi Mercurialis defæcati & purificati, & pro diuitibus in singulas ꝑ scrupulus vel ꝑ ꝑ. Rhabarbari selectissimi.

* Polypodii magna [*secundum Rondeletium*] aut crassamentum, quia copiosos flatus gignit, ventrem lædit, eumque magis obstruit quam reserat, leviter Polypodium decoquendum iussimus, ut efficacius suas vires, easque suaviore, exferat. Decoctionem enim mediocrem sustinet, quemadmodum Sena & Turbith, ut monuimus in nostris Stirpium Observationibus Latinis. Ponderus eius etiam adauxi, quia vili emitur, pauperum commodo; longeque maiori pondere in decoctis, uti Sena, & alia permulta, quam in substantia, ut vulgus loquitur, assumitur.

Aliqui omittunt Saccharum Penidiarum; levi incommodo, quia Penidiæ parantur ex Saccharo pingui, leniente.

ELECTUARIUM LENITIVUM.

Elect. Lenitivum convenit cum Diacatholico & Diacassia; quare eo carere possumus. Hæc de Electuariis lenioribus sufficiant, pluribus humoribus, exustis potissimum, expurgandis idoneis.

DIA-SEBESTEN.

Dia Sebesten Montagnanzæ bilem tenuem evacuat. In Italia & regionibus calidis magis usitatum quam in hisce frigidis tractibus, ubi raro dispensatur, quemadmodum Elect. è Psyllio Mesuzæ, quo etiam carere possumus. Recipit copiose Scammonium cum trochis. è Spodio vel Antispodio, ex Oxyacantha, trochis. Diarrhodon, quo Scammonii vires remissiores sint, & alvi fluores dispendiosæ vitentur. Pro hisce inusitatis Electuariis medicus doctus facile Cholagogum Rosatum decocto convenienti sive è Myxariis sive è Psyllio, Fumaria, Epithymo, Eupatorio, Rhabarbaro & huiusmodi, pro ratione & natura morborum, diluit.

ELECTUARIUM è Succo Rosarum Nicolai fortissimum est cholagogum, & minus castigatum aut emendatum.

Anti-

Aneidotus sive CONFECTIO HAMECH,
apud Mesuem.

Ex veterū Antidotis retineat hanc confectio-
 nem neoterici, ob insignes vires ad
 omnes morbos ex pituita salta, flava bile,
 adustisque humoribus ortos, & pravos
 eorum ichores; scabiem, impetigiam,
 elephantiasim, luem Veneream, & quævis
 cutis & cuticulæ vitia. Improbandi tamen
 sunt qui hac compositione utuntur in pi-
 tuita crassa evacuanda, ob Myrobalanos,
 quæ magis impingunt materiã lentam, ex
 Galeni & antiquorum sententia. Sed quia
 hæc compositio (ut scite monet Ronde-
 letius) sine arte composita videtur, &
 contra theoremata à Galeno, Mesueo &
 aliis tradita, (nam infunduntur diutius
 & coquantur maxime inæqualia, ut Poly-
 podium, Myrobalani, Agaricus, Colo-
 cynthis, Rhabarbarum &c.) lubuit eius
 parandi rationem explicare. Quid enim
 opus quinque diebus in macerando Poly-
 podio ex sero lactis? cū nostra aras ipsum
 Guaiacum, lignum durissimum, eiusque
 cortices, & huiuscemodi, 24. horis aqua
 tantum feliciter maceret. Serum autem
 diutius asservatum facile acefcit, sitam
 ducit, & putret. Octo vel 10. horarum
 Rhabarbari infusum (preterquam in alvi
 fluo-

fluoribus, ventriculi & intestinorum imbecillitatibus, lubricitatibus & levitatibus à bile alimentis permixta, ubi solemus exhibere fortem Rhabarbari expressionem, & ipsum Rhabarbarum in tota substantia) commēdatur à perbonis medicis, ne vis adstrictoria eliciatur. Hæc monuimus, ut nonnulli è nostris pharmacopœis sint paulo diligentiores in parandis pharmacis, ediscantq; rationem componendorum medicamentorum, quâ ipsi modum faciendi vocant.

R. Myrobalanorum flavarum ℥ iiij.

Cepularum Indarum

Rhabarbari

Epithymi ana ℥ ij.

Agarici Colocynthidis

Polypodii querni ana ℥ xvij.

Absinthii Thymi

Senæ ana ℥ j.

Violarum ℥ xv.

Anisi Rosarum Fœniculi ana ℥ vj.

Succi Fumariæ Mercurialis ana ℥ x.

Pruna numero sexaginta

Vvatū passarum à vinaceis purgatarū ℥ vj.

Polypodiū leviter contusum, cum Passulis, Absinthio, Prunis, Fœniculo & Aniso 24 horas madefactum ex seri lactis asinini vel caprini q. s. in vase oris angusti obturato, fervefac aliquot levioribus ebullitionibus; deinde addatur Colocynthis.

this contusa & forficibus incisa, cū Agarico, nodulo laxo excepta: Thymum, Epithymum, Myrobalani, Sena, Violæ, Rosæ & Rhabarbarum macerentur 12. horas, & unice fervefactione parumper decoquantur, addito Succo defæcato Fumariæ, quia paucam aut fere nullam sustinent decoctionem. Cola leniter exprimendo. In colati portiuncula dissolve Mannæ ꝑ ij. & coletur. Coque igne tantillo colati reliquam portionem, addita sesquilibra Sacchari boni, usque dum mellis crassitudinem habeat. mox ubi refrixit, repenti adhuc syrupo misce Cassiâ, Thamar-Indos, Mannam & Scammonii præparati ꝑ j. ꝑ paulatim inspergendo pulverem hunc:

Myrobalanorum flavarum

Cepularum

Indarum ana ꝑ j.

Bellericarum

Emblicarum

Rhabarbari

Seminis Fumariæ ana ꝑ iij.

Seminis Anisi Spicæ Nardi ana ꝑ ij.

TRYPHERARUM *differentiæ.*

Trypherarum variæ sunt descriptiones. Quæ Galeno adscribitur apud Mesuem, recipit multa quibus Galenus nunquam usus est, ut sunt Moschum, Ambar, Caryophylli,

phylli, Nux myristica, Macis & Santala.

Tryphera magna Nicolai cum Opio paratur, & sine Opio; sed cum Opium auferatur, adimendi Hyoscyamus & Mandragoras; cum non minus sterilibus mulieribus adferentur quam Opium.

Est & alia Tryphera minor, ad differentiam maioris, ex arte Phenonis. Item Tryphera Moschata Mesuæ &

Saracenicæ duplex { Mesuæ, &
Nicolai.

TRYPHERA *Persica.*

Trypheram Persicam Mesuæ, quia apud multos usu recepta, & à medicis Rhodomagensibus & Rondeletio comprobatur in refrigerando ventre, eodemque relaxato confirmando & roborando, omnesque humores fere evacuando cum astrictione, & refrigeratione, sine ulla ventris læsione, retinimus, delicatis & imbecillis tutiorem futuram quam Antidotum Hamech; ob Diagridium & Colocynthida: quamvis validiora medicamenta mitescant cum aliis in pauca quantitate exhibita. Sic enim paratur.

℞. Succorum Solani

Endiviæ sativæ

Apii defæcatorum ana ℞ ij. aut q. s.

Succi Lupulorum ℞ j.

Pru.

Pruna Damascena numero 1.
 Violarum recentium & Rosarum recentium ana \mathfrak{z} iij. vel \mathfrak{z} vj. Succo, penuria Rosarum recentium siccarum.

Foliorum Senæ
 Myrobalanorum Citreorum
 Cepularum
 Indarū confriatū in oleo amygdalino dulci

}
 }
 } ana \mathfrak{z} iij.
 }

Agarici \mathfrak{z} j.
 Cassiæ \mathfrak{z} β .
 * Epithymi \mathfrak{z} v. * pro \mathfrak{z} 4. Epithymi, ut in veteri exemplari legitur, Cordus, Antica \mathfrak{z} iij.

Fervefac paulisper, dotarium Florentinum & alii nonnulli \mathfrak{z} 40. legunt. Succorum autem prescriptorum \mathfrak{P} j. Quæ quantitas longe superat omnia huius medicamenti simplicia: adde quod calidior foret eius operatio, & succi ingredientia vix caperent quæ infundi debent: eoque quidam decoquunt, & infundunt in balneo occluso. Syrupus ex Epithymo Mesna, cui nomen ab Epithymo tanquam precipuo agente, \mathfrak{z} xx tantum Epithymi primo loco habet.

cola, & in colati dimidio dissolve
 Pulpæ Thamar Indorum \mathfrak{z} iij.

Pulpæ Cassiæ \mathfrak{z} iij.

Mannæ \mathfrak{z} j. β .

Io-Sacchari sive Sacchari Violati \mathfrak{z} xii.

Alteri colati parti adde Sacchari optimi \mathfrak{z} xxxvj.

Ateti

Aceti boni ℥ j.

Coquantur igne lenissimo, & supradictis
commisceantur.

Deinde adde sequētia in pulverē redacta:

Rhabarbari selecti ℥ ij.

Myrobal. Citrinarum ℥ j. ℞.

Indarum

Chebulatum ana ℥ j.

Bellericarum

& Emblicarum ana ℥ ℞.

Seminis Fumarie

Trochiscorum Diarhodon

Macis Mastiches Cubebarum

Spodii vel Antispodii è Myrto vel Cydonio

Santali citrini ana ℥ ij.

Seminum Cucurbitae

Citrulli

Melonum

Cucumeris mundatorū } ana ℥ ij. ℞.

Anisi ℥ ℞.

Spicæ Nardi ℥ ij.

Tenuissime trita involvantur oleo Viola-
to: & fiat omnibus mixtis Electuarium ar-
tificiose.

*PILVLÆ AGGREGATIVÆ,
ex inventione D. Mesue, inter om-
nes Aggregativas potissima.*

Quia omnes humores implicatos è capi-
tē, ventriculo, hepate & visceribus eva-
cuant,

quant, Catholicæ vocantur, aut Diacatholico comparantur: & quoniã ad multa utiles, multique usus quotidiani, earum descriptionem damus ex veteri exemplari depromptam.

℞. Myrobalanorum Citrinarum

Raved seni ana ꝓ iiij.

Succi Eupatorii Mesuæ, id est Agerati
Diosc. seu Herbæ S. Mariæ

Succi Absinthii ana ꝓ ij.

Diaeredii sive Scammonii præparati succo Rosarum

Turbith boni. Aloës ana ꝓ vj.

Myrobal. Chebularum Indarum

Agarici candidissimi

Colocynthidis

Polypodii ana ꝓ ij.

Mastiches

Rosarum

Salis Gemmæ

Epithymi

Anisi

Zingiberis ana ꝓ j.

Elect. Rosati Mesuæ q. s.

Fiât pilulæ. Ne fortiores sint, formentur cum Elect. è Succo Ros. ait Rondelerius.

In his pilulis hoc reprehensione dignum, quod vulgus pharmacopœorum, Cordum, Wecherum & alios sequēs, tum in Superiori Germania, cum & Inferiori, pro Eupatorio Mesuæ, Gratiolam, visceribus

ribus impendio effrenatum hostem, substituunt. Ageratum enim esse Mesuæ Eupatorium, superabunde docuimus in nostris Stirpium Adversariis.

HIERA AROMATICA,
sive Pilule ex Aloë aromatica.

℞ Aloës Succotrinæ aliquoties maceratæ
succo Rosarum rub. & exsiccatae in cli-
bano ℥ iij.

Agarici Trochiscati tenuissime triti ℥ iij.

Cinnamomi

Rad. Afari

Spicæ Nardi

Mastiches

Garyophyllorum

Macis

Galangæ

Schœnanthi

Xyloaloes

Croci

} ana ℥ j. ʒ ℞.

} ana ʒ iij.

Cum Syrupo è Stœchade excipiantur.

PLURA iam non excutiemus, freti, D. Ron-
d. letii Pharmaceuticam Officinam mendis innu-
meris vindicatam, tandem in publicum proditu-
ram.

Quærenti autem Medicamentorum varia &
comprobata genera, eiusdem Rondeletii Remedio-
rum formula obiiciantur.

QUIA vero in hisce Aquilonicis pla-
gis

gis tot Sepularii, Salgarii potius quam pharmacopœi, Barbitonfores, Lithotomi, Circumforanei, Agyrtæ, Ludimagistri, medicamentarii indocti, & sacrificuli vasti, rapaces & lucri avidissimi, nulla medicinæ parte illis probe peruestigata, per hominum mortes experimenta agitantes, tam repente hodie Medici aut potius medicastrî fiunt: qui tandem in locum experientissimorum Medicorum irreperunt, magno ignaræ gentis, rudis & rusticæ turbæ applausu: apud quos sorder, laceratur & male audit ars Medica divina, nobilissima & antiquissima, summo ægrotantium dispendio, & tædio proborum medicorum; consulto dataque opera eatenus & parcius attingimus, imo prætermisimus (tanquam nefas plagiumque profanate & perdere artem) medicatos succos sive nobilissimâ Liquamenta, Extracta Cathartica vocata, quæ longe minori noxa & mole, maiori cum efficacia in corporibus egregie operantur; tamdiu, usq; dum leges cessabunt in hos indoctos & inexpertos carnifices, qui se medicos profitentur, ubi aliquot remediorum formulas memoria didicerint, animadvertere.

S V C.

SUCCEDANEA,
 QUID PRO QUO vocant.

AΝΤΕΑΔΩΡΩΝΑ, hoc est, Simplicia, que aliorum facultate similium penuria supponi possunt medici consilio, que nomine Galeni circumferuntur, & à Paulo ad verbum prope citantur, Galeni non esse hinc liquet, quod statim ipso initio Galenum citat. Adhuc Anacardii fructus mentionem facit, qui Galeno ignoratus fuit. Postremo multa supponit absurdissima: ut loco Agarici, Euphorbium; pro Serpyllo, Potamogetona; vice Galla, sordes gymnasiarum; in locum Polypodii, radicem Chamelae aut Chamaleontis; pro Polytricho, Absinthium; & alia eius generis plurima viribus dissimilia. Tamen qua recipienda magis sunt, tum indidem, tum ex Galeni libris, tum etiam ex Arabibus utcumque profereamus: ut

PRO Aqua pluvia, supponi potest Aqua fontana pura, & ab omni mitione sincera. Galenus lib. 1. comp. pharm. part. in diacodio.

Acatia, succus & caro Prunorum agrestium, vel Hypocistis, Avic. 2. Canon.

Asaro, Acori par pondus & dimidium. Carpesium quoque pro Asaro & cum Asaro, lib. 2. comp. pharm. part.

Absinthio, cum Galen. Abrotonum: & contra pro Abrotono, Absinthium.

Acar-

*Acanthii semine, Lychnis, & econtra arthradō-
spora.*

*Acantha Arabica, seu Ægyptia herba (qua Su-
caba [al. Sucaba] Serapioni dicitur) Acantha
leuce nostras, eidem dicta Bedegar.*

Alicacabo, semen Solani.

Asphaltum, Pix liquida, Brutia.

*Æthiopica olea lachryma, lachrymarum Acacia
partes dua; seu pro gummi Elemni, gummi A-
rabicum.*

*Acoro, ad flatum & hepar, ac lienem iuvandum,
Cumini par pondus, & tertia pars Aristolo-
chia. Avicenna.*

Anchusa, Hyacinthus.

A semico, Sandaracha.

Amylo, sicca Farina.

Amygdalis amarus, Absinthium.

*Aristolochia quatuor, una ex tribus Aristolochiis,
quancumque habueris. Galen. lib. 3. comp.
phar. part.*

Adipe vulpis, in sinus.

Adipe cervino, anserinus.

Alumine, Sal fossilius.

PRO Balaustris, Malicorium.

Buccinis, Ostrea usta.

Balsami liquore, Myrrha stacte.

PRO Cinnamomo, Casia, aut Amomi du-
plum, ad odoris gratiam. Gal. lib. 5. comp.
phar. in dentificio. Pro Cinnamomo, du-
plum optima Casia, vel cum Quinto me-
dico duplum vel multum Carpesii, vel certe

V

non

- non paucior *Casia*. Gal. lib. 2. 3. & 8. comp. phar. part. & lib. antid. Quidam carentes *Cinnamomo*, in vicem eius ponunt aequale pondus & semine *Cardamomi*. *Damocrates* in *Cypl* lib. 2. *Antidotorum Gal.*
- Casia*, *Cinnamomum*. Galen. lib. 2. comp. phar. part.
- Casia* cortice, *Nardus Indica*, vel *Malobathri* folium; vel contra, lib. 6. comp. phar. part.
- Chamaemeli* floribus, duplum foliorum & radicum.
- Costo* hodie rarissimo, *Pyrethri* dimidium, vel *Bacca Cedri*, vel radix *Helicni* vel *Ireos*.
- Cimolia* terra, ex *Cimolo* una *Cycladum*, retributum ferri & mola simul attritorum.
- Cardamomo* maiore, minus; & contra.
- Calaminthe* omni, *Menthastrum* & *Pulegium* similia sunt facultatibus: ob id invicem sunt antiballomena.
- Croco*, *Crocomagma*.
- Cypero*, *Iuniperus* maior.
- Cumino*, semen *Ruta* vel *Agni* [casti]
- Clinopodio*, *Heliotropium*.
- Colocynthide*, semen *Ricini*.
- Capparis* radice cortice, cortex radice *Tamaricis* vel *Erica*.
- Cicuta* semine, *Coriandrum*.
- PRO *Dictamno*, *Elelisphacu*, vel *Nepita*.
- Doronico*, dimidium seu dua tertia *Garyophyllorum*. *Avic.*
- Dama sonio*, *Eryngium*.

PRO Elaterio, succus foliorum Cucumeris a-
grestis.

Ebeno, lignum Guaiaci; & contra. Nam quas
vires hodie in ligno Guaiaci experimur, Ebeno
tribuit Gal. lib. 6. simpl.

Eupatorio Mesue, Absinthii & Asari ana dimi-
dium pondus eius, ut ambo simul mista aequent
pondus Eupatorii Mesue, ab Eupatorio Greco-
rum diversis.

PRO Folio, folium Garyophylli, Nardus Indica, si
invenitur, Cassia, id est, vulgare Cinnamo-
mum, Macis. Avicenna 2. canon.

Ferrum, ferrugo, squama ferri, idem prope pollent;
& pro se mutuo ponuntur.

Fimo palumbis, fimus columbae.

Fell. suillo, vel perdicis, vel piscium.

PRO Gentiana, Asari, & radicis Capparis ana
dimidium.

Gong. lide, Heliotropium.

Glycyrrhizae succo, aequale radicis eius. Androm. in
arter. 15. apud Gal. lib. 7. comp. ph. part.

Gnatio Cocco, semen Lathyridis; & contra.

Galbano, Sagapenum.

PRO Hammoniaco, Propolis.

Hermodaelylo, in doloribus iunthurarum, folia
Achyse, & dimidium Bdellii.

Hederagummi, gummi Persici.

Hyacintho, flos Isatidis.

PRO Iride Illyrica, Helenium odoratum.

PRO Lapide Lasio, [al. Asio,] lapis gagates.

Lapide Magnete, lapis Phrygius.

Lapide phrygio, Pyrites lapis vel Argyrites.

Libystico, semen Staphylini, id est Pastinaca, presertim agrestis.

Lepore marino, Cancer fluviatilis.

Lanaria radice, radix Veratri nigri.

Lycio, succus radices Centaurii magni, lib. 7. simp. alius succus baccarum Perichlymeni. auctor libelli Dynameon, Galeno male adscripti.

PRO Melle, Mel aërium, vel Saccharum.

Malobathro, Casia, vel Nardus Indica.

Myrrha Troglodytica, Calamus odoratus.

Myrrha, Smyrnum, & contra. Diosc. in Smyrno.

PRO Nasturtii semine, folia eius sicca.

Nuce meschata, par Spica.

Nardo Syriaca, luncus odoratus.

PRO Opopanace, Hammoniacum, vel Galbanum, vel Sagapenum, vel Baellium, lib. 2. ad Glauconem in curando scirrho.

Ocimo garyophyllato, Melissa in affectibus cordis.

Oleo Laurino, Pix liquida, licet illo inferior: vel oleum Cedrinum, vel Cicinum, vel vetus, vel oleum ex lucerna cum cera. Galen. lib. 1. comp. ph. part. vel coctum (sic enim tenuius fit, & veteri ac Cicino simile) vel sordes lucernarum luti crassitie. ibidem.

Oleo Rosato, Violatum, Nymphae: Amygdalinum autem loco Rosacei boni, id est, ex multis Rosis cum oleo omphacino insulso facti. lib. 3. comp. phar. part. initio.

Oleu

- Oleo Ricinino seu Cicino, Raphaninum.
 Opobalsamo, Opocarpasum. Gal. vel Myrrha-
 stacte, vel liquor Myrti.
 Oryza, Hordei farina.
 Oesypo, medulla cervina.
 Omphacio, succus Rhois, vel vinum auste-
 rum.
 PRO Piperi longo, album: pro albo, nigrum opti-
 mum, id est, gravissimum, & contra, 4. sanst.
 tuend.
 Periclymeni fructus drachmis tribus, radice eius-
 dem drachma tres. lib. 9. comp. phar. part.
 Phœnicobalanorum pinguium carnis drachmis
 tribus, Palmula seu Dactyli tres, aut sex. Gal.
 lib. 7. comp. phar. part. in arteriac. 15. Andro-
 machi.
 Psyllio, Lens palustris.
 Petroselino Macedonico in Theriaca, alterius re-
 gionis Petroselinum. Galen. lib. 1. Antid.
 PRO Resina fricta, Pix, aut Pix Brutia. Gal. lib.
 9. comp. phar. part.
 Rubigine, Scoria ferri.
 Raphani seminis drachmis decem, succi eiusdem
 cyathus unus. Gal. lib. 9. comp. phar. part.
 Rosis, flos Rosarum, vel contra, Gal. lib. 6. comp.
 phar. part.
 Rhœ coriario, Rhus obscuriorum, & contra. Gal.
 lib. 6. comp. phar. part.
 PRO Staphide agria, Pyrethrum.
 Spodio Græcorum, cinis super fornacem aura-
 riam inventus, melior quam Ebur ustum,
 V. 3. quod

quod nescio cur hodie Barbari Spodium uocent.

Styrace, Castorium.

Sale Indo, Saccharum candefactum.

Sagapeno, gummi Cedri, Hammoniicum, Resinapicea sicca.

Spuma Nitri, Nitrum molle, vel Aphronitrum.

Gal. lib. 3. comp. phar. part.

Sulfure uivo, flavum delustum & purgatum.

Satyrio, semen Eruca, vel Scincus, vel contra.

Sinapi, Cardamomum vel Cardamum.

Scammonio, Ricinus.

Stibio contuso, Squama aris, stannum ustum.

Sepia osse, Pumex.

Serapiade, Peonia radix.

Scilla, Bulbus.

Struthio, in sternutamentis, Elleborus albus.

PRO Terebinthina, laricea dicta Resina, ei protemodum similis. Gal. 1. lib. comp. ph. gen.

Thapsia succo, Chamaleontis nigri succus, vel Nasturtium; vel Nasturtii aut Eruca seminis pondus aequale; licet illa sint multo inferiora Thapsia. Galen. lib. 1. comp. phar. part.

Tamaricis succo, succus Sambuci. Gal. lib. 9. comp. phar. part.

PRO Veratro albo, nigrum.

Visco quercino, Chamaleon niger.

Vino Falerno, aliud quodvis colore fulvum, substantia tenuis, ut perlucet, & sit odorum vehementer, ut Arvisium [vel Arusium]

ex

ex Chio, Lesbium ex Mitylene, Cresso, Methymna, & Tmolites; Galep. lib. I. comp. phar. gen.

PRO Zedoaria, Aristolochia.

Zingibere, Pyrethrum.

Α' Ἰσθαμὸς ἢ ὄσθα, vel horum aliqua, vel alia, potest quævis regio nova, desideratis facultate affinia facere, doctorum medicorum consilio. nam si Arabibus & Grecis pro Sinapi Cardamomum, forte ipsis frequentius, licet substitueret, quidam pro Cardamomo frequentissimum nobis Sinapi usurpabimus? præsertim cum ut pro cinnamomo Cassiam, sic contra pro Cassia Cinnamomum assumi probaverimus: idemque in aliis faciendum puto. Ob id Galenus lib. 7. simplicium, Melissophyllum (inquit) Marrubio facultate simile, sed ipso multo imbecillius; ob id Melissophyllo utitur nemo. Nam absurdum fuerit, præsentem ubique terrarum magno Marrubii proventu, uti Melissophyllo. Si cui vero ad manum non fuerit Marrubium, Melissophyllo uti poterit, observata eius præ illo imbecillitate, ut ob id quantitas eius augeatur. hac Gal. Qua ratione pro Cinnamomo duplum Cassia optime miscemus medicamentis, ut quantitate qualitatis imbecillitatem redimamus.

Quæ igitur apud singulas gentes sunt copiosa, modo sint facultate proxima his quæ desiderantur, quia faciliora sunt paratu, ponantur: ut in Asia in frigidis capitis affectibus, aut in declinatione calidorum, rusici Cedrio dicto

utuntur: eius penuria Pisselao, id est, Pice & Oleo mistis liquida forma: interdum etiam Cedrio & Pisselao simul magis & minus mistis, prout vires eius intendere student. Hoc autem linunt sinciput, nares, frontem, aures, & quibusdam plantam & sedem. Gal. lib. 2. comp. phar. part.

Sed videmur Antibalomenis non egere, qui magna curam simplicia generis omnis in promptu habeamus: imo maxime egemus, cum multa simplicia veteribus laudatissima (ut Theriaces compositio docebit) hodie nobis parum sint cognita. Qua ubi certa erunt, his utendum potius, quam Antibalomenis. Ut enim pluris est equo domini oculus, quam equisonis industria; pluris agro domini vestigium, quam villici stercoris satio; pluris familia paterfamilias, quam procurator; pluris prator, consul, rex, pastor, quam proprator, proconsul, prorex, mercenarius: sic plus tribuendum puto his quam maiores magno delectu & ratione optima in compositiones cooptaverunt, quam qua illorum loco coacti adoptamus. Hæc hæctenus ex Iacobo Silvio.

PETRUS COUDEBERGIUS
PHARMACOPOEO.

LIBELLUM hunc, Pharmacopœe candidè, denuo percurriffem, atque exactius ruminaffem, loca agrora reliqua leniendo, ac nubila Scholiis illustrando, extremam illi manum adhibens, nifi otium, opusculi angustia, typographi quoque commoda occasio, atque immatura quodammodo frugis extorsio, perorare me, atque vela ventis committere coëgiffent. Omnia itaque hæc, cum obiter faltem, ex tempore, & tanquam ex transcursu tibi tradantur (etenim ne tantillum quidem à Pharmacopœo vestra farina homine, cuius tamen proprie muneris est, hæctenus nostro seculo prodiffisse cognoscitis) æquo sunt consulenda animo, dum meliora dare Deus permiffirit.

F I N I S.

V S

S u c.

SUCCEDANEORVM COLLECTANEA

MATTHIÆ LOBELII,

aucta & recognita ex classicis auctoribus,

IMITATIONE RONDELETII,

è cuius Fragmentis & Praelectionibus hæc fere decerpta sunt.

CUM attentiore lectione animadvertissem vulgatum SUCCEDANEORVM libellum, quem nonnulli Galeno, alii Paulo acceptum ferunt, scaterere mendis, & plerisque locis mutilum esse; utpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico sit denuo Latine versus, aut potius perversus, à Mauro quopiam, vel Mauro Græco, qualis fuit & Actuarius: visum fuit, quæcumque Dioscorides, Galenus, Aërius atque Paulus litteris mandassent, experimentaq; tum veterum tum recentiorum confirmassent, seligere, eaque sic digerere, ut quid alteri cuivis æquipollear, studiosis in posterum pateret.

Hunc autem libellum neoterici cuiuspiam esse, vel id plus satis arguit, quod nonnulla addita inibi sint, quæ Galeni tempore ignota fuere, uti Anacardia, aliaque complura: nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Ut, quod forte

Cha-

Chamamelini legerant alicubi, nominis
 decepti affinitate, Melinum subdiderunt;
 quam inscite, nullus est qui id ignoret.
 illud enim laxat, & moderate calfacit;
 hoc vero refrigerat, astringitque. Ea-
 dem ineptia, quod forte Cepæam Portu-
 lacæ similem legissent, illius vires huius
 facultatibus responsuras putarunt. Itidem
 Leporem fluviatilem Cancri loco usurpa-
 ri; vel, ut alius quispiam correxit, mari-
 num, indocte: ut qui ignorasse videatur,
 Cancrum alimentum & antipharmacum
 esse: Leporem vero [marinum] vel odore
 solo vomitorium, & venenum. Nec hoc
 falsum solummodo, at & discriminis ple-
 num, cum loco Opopalsami Opocarpa-
 sion substituunt, quod venenum frigi-
 dum est Dioscoridi, vinoque, uti Cicuta,
 expugnandum, teste Galeno, libro De an-
 tidotis. Verum si hic Carpason legamus,
 vera fuerit lectio. est enim tenuium par-
 tium. Cinnamomo item Behen rubrum
 respondere dequit. Neque placet ordo
 seriesque collationum. nam olea oleis,
 non resinis aut aquis sunt conferenda; ut,
 quoad eius fieri potest, sint simillima.
 Deinde, si non licet ex specie proxima,
 saltem è genere, cum abundemus probis
 remediis. Nec parvi facio regionum ubi
 nascuntur proprietates: veluti Cretica-
 rum plantarum, quas Italicis efficaciores
 V 6 puto;

puto; nisi squalida admodū aut retorrída fuerit æstas, quæ deficiēte alimento plantas tabefacit. tum enim Polium Italicum, aut Stœchas non cedunt Cretico, aut è Stœchadibus insulis.

Imperitiæ fatuæ est, substituēda præcipere rarioribus inventu, ea quibus caremus, aut adulterata, ut loco Cinnamomi, Amomum. Insaniæ itidem, ubi abundamus Lactuca, Opocarpantium optare. Licuerit tamen, si qua sint rarius obvia, aut minus trita, eorum loco usurpare viribus similia, uti Terebinthinæ veræ loco, Lentisci Resinam, quia fræquentior est.

Cum autem Succedaneis uti non raro cogamur; nec enim omne fert omnia solum; nec ubivis medicamenta opportuna occurrunt: (ruri enim *ἀπὸ πέτρης* sive facile parabilibus utendum; & cum medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minime sint, præsentibus utendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt: ut Galenum fecisse legimus; cui Euphorbium, cum ad spicula, aculeos & infixam eximēda deesset, ex alveariis Propolin pro Euphorbio felici successu usurpavit.

Succedaneorum vero usus hodie magis est necessarius, quam umquam fuit; cum multis quæ antiquis in regionibus suis exortivis & exoticis dives & uber provē-

tus

tus sufficiebat, hodie careamus; tum suppositicia, Hebræorum & mercatorum vario ingenio adulterata, transvehantur; quæ si reiicienda, alia substituere necesse est. Ad hæc pleraque prisca simplicia medicamenta exoleta antiquitus notissima & usitatissima, hodie ignorantur.

Per multæ Arabibus excogitatæ & utiles inventæ cōpositiones, efficacissimaque remedia in usum recepta: quorum simplicia, barbarie vocum, nobis prorsus ignota sunt. Quid enim nominibus illis barbaris significare voluerint, nescimus; aut illis caremus. At in Succedaneorum delectu & usu, pessima illa medicorum consuetudo merito reiicienda, quæ iam à multis annis invaluit, magno ægrotantium incommodo; qua in cōpositione remediorum omnia quæ commēdata sunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod symptoma, congerunt temere; & cum omnia similia usurparunt, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamento substitui possit. Quod si una, duabus, vel tribus herbis contenti essent, nunquam Succedaneo destitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas necessaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo consequentur commoda; certior medicamenti operatio, facilior & citissima præparatio;

pluribus remediis & Succedaneis, summo
 artis Medicæ ornamento, abundabit me-
 dicus; cui iterare, immutare, supponere
 pharmaca licebit, & plus quã vulgus Me-
 dicorum & Clinicæ sapere. Vt si in suo de-
 cocto Boraginē præscribat; ea si defuerit,
 Buglossum agreste substituere, vel contra;
 si Scariola desit, succum substituere vel
 syrupum licebit: si Cichorium, Dens
 leonis, vel Endivia; si Chamæpitys, Cha-
 mædrys substituatur, si desit; vel contra.
 Sed quid faciet, si omnia congerantur in
 uno eodemque medicamento? certe nihil
 aliud erit, quam poëticum illud Chaos,
 Rudis indigestaque moles.

Illud Villanovani ante oculos volvant:
 Ubi in promptu habentur simplicia, do-
 lum esse siquis compositis uratur.

A prava igitur consuetudine recedant;
 & illos tanquam scopulos vitent: caveant
 item malos, avaros, improbos, impuden-
 tes pharmacarios & circulatores, qui nū-
 mi & lucri rapaces, farraginē medicamē-
 torū etiã semiputridorū inter se pugnan-
 tium collaudant. Quidam hoc faciunt, ut
 copiam ostentent, vel ignorantia, vel su-
 perbia; & aliqui docti, ne videantur in re-
 mediorum cognitione minus exercitati.

Blaces quidam medicastræ, impostores
 nobiles, populares agyræ, histrionesque
 Hippocratici, Aureive Aureoli Theo-
 phraſti

phraſti aſelli (cuius tamen documenta vix ſummis deguſtarunt labris, quoſque magiſtri pudet, quemque neque agnoſcere, neque tutari audent, ne apud doctos, & vulgus, ob circulatorum, qui falſo diſcipulos Theophraſti ſe gloriantur, illuſiones & rethnas male audiant) ementitam, irrationalem, garrulam, pertinacem, perſiſtæ frontis impudentiam, mordicus novam philoſophiam effutiunt, oblatrant, & pro ſua oſtentant; Panacea ſœda unica, ſive decocto parato ex omni confuſa herbarum, etiamque deleteriærum, nullius delectus, inter ſe ex diametro pugnantium, maligna & infauſta ſideratione collectarum, farragine, addita Sena, Cinnamomo, Saccharo, & huiuſmodi, ad ſaporis gratiam, pro univerſali omnium humorum, anili medicatricum & obſetricum cohorti notiſſimo, freti & contenti, ad omnes morbos, quos Ariſtorelicis & Hippocraticis ſectatoribus incurabiles iaciunt, à ſe viginti quatuor horarum ſpatio percurari poſſe, ilico utique & ubiſvis pollicentur; impoſtura, ſupina audacia, & gnathonica adulatione, nullis interditiſ aquis noxiis, & quibus morbi ſoventur, eduliis.

Huiuſmodi homines potius ſcutica digni ſunt, quam papyri & temporis iactura in deſcribendis illorum ineptiis,
men-

mendacis & imposturis. In illos sane Reges, Leges, & Medicorum celeberrima Collegia deberent animadvertere, eosque ex Republica propellere; doctos autem viros fovere & erigere: qui (proh dolor!) hodie multis locis pereunt, & haudquam ab improbis & indoctis logodadalis scamnidicis discernuntur.

Porro cum sint quædam compositiones utiles priscais medicis excogitatae, experientia & ratione receptae & comprobatae, nonnulla Succedanea investigare, agnoscere, & sufficere oportet, ut parari possint nobilissima pharmaca, quæ ea ratione minime excludenda & reiicienda: cum non tanta infelicitate Succedanea quædam illis non inferiora interdum æque bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

SUCCEDANEA, quantum fieri potest, eiusdem sint generis & species.

Rondeles. Herba pro herba.
 Radix pro radice.
 Flores pro flore.
 Semen pro semine.
 Succus pro succo.
 Lachryma pro lachryma.
 Resina pro resina.
 Muccago pro mucagine.

Metal.

Metallum pro metallo.

Lapis pro lapide.

Terra pro terra.

Pix pro picce.

Axungia pro axungia.

Medulla pro medulla.

Avis pro ave.

Serpens pro serpente.

Pars animalis pro parte.

COMPOSITIO PRO COMPOSITIONE.

Pulvis pro pulvere.

Trochiscus pro Trochisco.

Opiata pro opiata.

Electuarium pro electuario.

Pilulæ pro pilulis.

Eclegma pro eclegmate.

Tabella pro tabella.

Confectio pro confectioe.

Conservatio pro conservatioe.

Syrupus pro syrupo.

Emplastrum pro emplastro.

Oleum pro oleo, sive simplex,
sive compositum.

Vnguentum pro unguento.

THEO-

THEOREMA UNIVERSALE
VEL COMMUNE.

Medicamentum quod substitui debet, sive in- ternis, sive ex- ternis cōveni- re debet: nēpe	}	Viribus occultis, ma- nifestis, & consisten- tia. Sic etiam simile in Sapore, Odore, Ætate, Natalitiis & regione, Natura & tempera- mento.
---	---	---

Nonnulla in externis remediis supponuntur, quibus in internis uri non licet; ut succus Carpathi substitui potest pro Lactuæ succo in externis; cum tamen venenum sit, non introsumitur.

Non totum simplex, sed aliquæ partes substituuntur.

Vt Muccago seminis Psyllii, pro mucagine seminis Cydoniorum: non totum semen, quia pars interior temperamento differt à mucagine, & venenata putatur. Neque etiam Cydonium malum convenit pro semine suo, quia viribus & consistentiâ differt.

Formulæ quædam in quibusdam remediis sibi mutuo succedunt: ut,

Conservatio, pro syrupo eiusdem simplicis,

plicis, fuctus, floris vel radiceis.

Conservatio Capillorum Veneris, pro syrupo in opiata substitui potest: Sed in syrapi consistentia non potest; quia remedii formula non patitur.

Pro liquidis liquida substitui debent: quare deficiente syrupo, aqua vel herbarum decoctum substituat.

In quibusdam conditis supponere licet syrupum conservationis; quia in syrupo conservantur. Vt syr. Conservationis Citri, pro syrupo è corticibus Citri. Syr. Conservationis radiceis Buglossi, pro syrupo de Buglossio.

Emplastris item pro Vnguentis uti licet; & contra, modo pars affecta assentiat: ut Emplastro filii Zachariæ, pro unguento Resumptivo; & Resumptivo, pro emplastro. In thoracis vero affectibus, nisi dissolvantur aut malaxentur, non utendum; quia emplastra imposita dilatationem costarum & respirationem impediunt.

Emplastrum è Cerusa, pro unguento albo, nisi inflammatio prohibeat; quæ neque dura, neque gravia ferre potest.

VARIA ALIA MEDICAMENTA

PRO ALIIS SUBSTITUERE LICET,

modo vires correfpondeant.

Pilulæ pro Confectionibus, & Confectiones pro pilulis. ut,

Hiera fimplex pro Pilulis de Hiera & Benedicta; & contra.

Et pro pilulis Pituitofis, Electuarium Diacarthami, de Citro folutivum.

Pro Biliofis, Electuarium de fucco Rofarum, & contra, obfervata cuiusque quantitate. Hieræ & fimilium Electuariorum doses augendæ, ob mellis molem, quæ medicamenti vires minuit.

Syrupus pro Eclegmate, fi lambendo affumi debeat: ut

Syr. Iuiubarũ, pro Lohoch fano & experto.

Syr. è Papavere, pro Diacodio.

Pulvis pro Trochifco, & contra: ut

Diarrhodon pro Trochifcis diarrhodõ.

Trochifci de Squilla, pro Eclegmate de Squilla; aucta vel imminuta quantitate, pro ratione, indicatione morbi, & fcoo medici.

In fimplicibus partes aliquando religiofe non obfervantur. ut

Turbith pro Agarico trochifcato, & contra. Hic fimplex pro composito ponitur, vel compositum pro fimplici.

Pro

Pro Agarico Colocynthis, in minori quantitate. Carthami duplum & triplum, pro Agarico; & contra.

Difficile tamen inventu simplex medicamentum substituendum, quod vere undequaque omnique ex parte conveniat, ut testatur Avicennas in suo Canone, ubi vix reperies duo simplicia medicamenta, quæ aliorum facultate similium, penuria, substitui tuto possint. Quod cum difficillimū foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pondere & mensura, nonnunquam duplicato & triplicato, addita quinta aut octava parte alterius medicamenti, supponit. Quia paucissima sunt medicamenta, quæ omnino simile temperamentū obtineant, aut eandem consistentiam, crassitiam, tenuitatem partium, & proprietates occultas.

Varius in compositionibus est medicamentorum usus.

Vel ob calorem, frigus, humiditatem, siccitatem; in principio primi, in medio & primo gradus. & sic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel crassitiam, lentorem, saporem, odorem, colorem: quare id quod temperamento respondet, sepe dissidet crassitie vel tenuitate partium, vel alia facultate, ut pro Asaro Acorum substituendum censent. At in omni operatione non conuenit. non enim omnia

nia

nia potest Acorus quæ Asarū. Urinas quidem & menses ciet : (quare in ureticis tantum supponendum:) vomitum vero excitare, aquasque educere, ut Asarum, minime valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anchusa substituitur: Sed si ob colorem Anchusa opus sit, ut in unguentis, Hyacinthus non conveniet.

Eius vero loco Lacca supponitur, vel Brasilia, Santalum rubrum, Lacca pictorū, vel Coccus baphica.

Asa dulcis pro Fœtida non conceditur, propter odorem, ut Avicenna substituit in affectibus uteri; quia odore iucundo uterum sursum alliceret. sequitur enim odorata uterus, fugit fœtida.

Propter saporem quædam usurpantur; sed non conveniunt undequaque.

Pro Saccharo Mel & Manna substitui poterunt in quibusdam remediorum formulis, ut in medicamentis laxantibus; minime autem in adstringentibus, quia Manna ventrem solvit magis quam Saccharum vel Mel.

Muccus utilis est in fluxu sanguinis, & ob lentorem usurpatur Fœnumgræcum, quod muccaginem reddit, sed calidam; ideo in sputo sanguinis reiicienda: quemadmodum in externis remediis, ut ophthalmiæ; in qua Ovi albumen præfertur qui-

quidem in principio & incremento; in statu vero & declinatione mucrago Fœnugræci commendatur.

Quæ supponuntur, non in omni formula remedii substituuntur: ut

Myrrha pro Bdellio, in pilulis & unguentis:

Sed in pilulis è Bdellio, nullo modo conceditur, quia sanguinis fluorem & hæmorrhoidarum, ut menses Myrrha, elicit.

IN S U B S T I T U T I S igitur hæc observare oportet, ut supposititium in locum adulterati, genuini penuria, idem efficiat quod ipsum genuinum præstabat.

Vt si calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel siccabat, adstringebat, vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Absinthio simpliciter dicto in compositionibus Græcorum, Seriphium vel Santonicum.

Pro Absinthio è Ponto vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci ubi habitas.

Hoc licet in omnium herbarum delatu præstare, quæ sunt alicuius regionis [propria;] modo illam ipsam herbam regionis finitimæ, vel saltem simillimæ, assumas. Cuiusmodi est *Craux* vulgo Gallo Provinciæ, sive Creta, ubi *Thymus* nostras angustifolius & *Epithymus* optima & copiosissima.

Secun-

Secundo loco herbæ regionum humidarum, modo æstas squalida aut siccior fuerit, in locum calidarum substitui possunt. Quod fecisse se Galenus docet in præparatione Theriacis.

Pro Macedonico Petroselino, Petroselinum alterius regionis.

Sed regionis similitudinem observare oportet. nam regio auget vel minuit medicamento efficaciam & bonitatem.

Pro Iride Illyrica, Venetâ sumemus; & Pro Africana Florentinam.

RADICES.

- Rhapontico, Radix Centaurii maioris, vel nostri Rhabarbari magna, sive Rhabarbarum ad alios usus prius infusum, & expressum. Rhabarbarum torrefactum improbatum à multis, propter empyreuma.
- Pro { Zingibere, Costus; & contra: vel Helenium, & Pyrethrum.
Costo, Pyrethrum.
Aristolochia Longa, Rotunda; & contra: vel una pro omnibus.
Acoro, Calamus aromaticus officinarum; & contra.
Acoro, (in laxantibus & cientibus urinas & menses,) Radix Asari.
Afa-

Asaro, (quando purgare, & vomitum ciere opus est,) Elleborus, semen Genistæ & Raphani; vel hæc tria simul.

Galanga, Cyperus rotundus; & contra.

Calamo odorato Libani, Schœnanthum, Calamus five Acorus officinarum: si ad odorem solum, Santalum citrinum officinarum.

Althæa, radix Malvæ hortensis, vel sylv.

Asparago altili, Corruda, immixta quantitate, quia acrior & efficacior.

Pro

Rusco, Radix Asparagi; & contra.

Cortice radicis Capparis, Cortex radicis Tamarisci, Sambuci, Ebuli, Populi & Lauri.

Apii radice, Petroselinij, vel Macedonici.

Gentiana, medietas Asari & radicis Capparis.

Turbith, Thapsiæ radix, five Turbith Mesuæ, Agaricus trochiscatus, vel Colocynthis, minore dosi.

Zingibere, Mechin.

Serpentaria, Iarus, Dracunculus.

Lapatho, Oxalidis radix.

X

Pro

- Rhabarbaro ad laxandum, succus
Rosarum.
- Pro { Rhabarbaro ad astringendum, Hy-
drolapathi radix, vel Galangæ
maioris, si calore opus est; si re-
frigeratione, radix Bistortæ.
Nardo, Nardi species.
Secacul, radix Pastinacæ marinæ.

SUCCEDANEA, QUANTVM
FIERI POTEST, SINT SIMILIA
*omni ex parte, viribus, genere,
& specie, ut,*

Omnes Dauci spe-	Calaminthæ,
cies,	Cepæ,
Intubi,	Chelidonii,
Adianthi,	Costi,
Chondrillæ,	Nardi,
Hieracii,	Betæ,
Rumicis,	Bliti,
Abfinthii,	Iuniperi,
Abrotoni,	Sabinæ,
Sideritidis,	Cedri,
Aconiti,	Rhamni Diosf.
Veratri,	Myrti,
Anagallidis,	Piperis,
Anchusæ,	Cyclaminis,
Anemones,	Ranunculi,
Asparagi,	Hederæ, excepta
Brassicæ,	Hederula terrestri,
	Ru-

Rutæ,	Heliotropii,
Sefeli,	Origani,
Apii,	Aristolochiæ,
Rosmarini,	Valerianæ,
Marrubii,	Bituminis,
Leucii,	Picis,
Orcheos,	Resinæ,
Malvæ,	Allii,
Polygoni maris &	Porri,
fæminæ,	Plantaginis,
Symphyti,	Panacis,
Tribuli,	Pastinacæ,
Rubi,	Lychnidis
Equiseti,	Conyzæ,
Vrticæ,	Nymphææ,
Tithymalorum,	Anthemidis,
Mercurialis,	Verbasci.

Et denique omnes, nisi quid proditum
 inhibeat: ut de Clematide; quatum Al-
 teram utere, ventrem laxare, bilem, pi-
 ruitam trahere scribit Dioscorides: Prior
 vero [Clematis] alvi profluvia & dysen-
 terias sedat.

Sic Cucumis agrestis & sativus; Pepo
 & Colocynthis. Sed hæc paucis evenire
 solent.

De PARTIBUS etiam observandum.
 Nam aliquæ facultatibus differunt: ut ra-
 dix Medii menses decocta sistit, per ali-
 quot dies sumpta: semen autem in vino
 sumptum, menstrua pellit.

Iuniperi fructus intro sumuntur; ramenta vero occidere produntur.

Coriandri herbæ succus interficere creditur; semen vero medicarum.

Qua ratione medicos minime universalibus, sed potius particularibus niti præstaret. Nam eorum plerumque est maxima differentia, quæ eadem esse putantur.

Sume igitur

Pro Folio Indo, & Malabathro, folia Citri, Canellæ vel Malabathri vulgaris: vel, ut alii, Macin, aut Spicam.

Pro foliis Lauri, Citri folia.

Papaveris albi, Solani folia, Papaveris nigri, minore quantitate, vel Hyoscyami albi.

Lactuca, Scariolam; & contra.

Cichorio sylvestri, Dentem leonis.

Pro Eupatorio, Asarum, & dimidium Absinthii.

Pro Struthio, Nucem vomicâ, & tertiam partem Piperis Avicennæ.

Pro Dictamni prima specie, secundam, tertiam; vel Pulegium Cervinum.

Calamentha montana prima, secundam, & tertiam. Sic de similibus.

Pro Chamæpity, Chamædryn, & folia Eupatorii.

Malva sylvestri, hortensem.

Malva arborecente, Althæam.

Thlaspi, Nasturtium.

Men-

Mentha, Balsamitam.

Pulegio Regali, Cervinum; & contra.

Lepidio Pauli Æginetæ, Drabam, vel Iberida, vel Nasturtium.

Phyllitide, Aspkenium sive Scolopendrium, Ceterachve; & contra.

Foliis Oleæ } Folia { Nucum Juglandis,
vel Lentisci } Cupressi,
Pini, vel Pinastri.

Foliis Myrti { Baccas Myrti, vel Juglandis nuces immaturas.

Thymo, Satureiam, vel Origanum.

Ruta syl. Rutam domesticā siccata, maiori quantitate; vel contra.

Spica Lavendula, Lavendulæ species hortenses.

Adiantho, Salviam vitam, Polytrichum, Adianthum nigrum Plinii: in asthma, Violæ par pondus, cum medietate Glycyrrhizæ.

Telephio, Portulacam.

Portulaca, Umbilicum Veneris.

Foliis Terebinthi, Lentisci folia.

Foliis Oleastri, Oleæ folia.

Foliis Sambuci, Ebuli; & contra.

Betonica, Verbenacam.

Melissa, Marrubium, Corticem Citri; & contra.

Apio montano, domesticum siccum, in maiori dosi.

Cepæa, Portulacam,

Nardo montana, Nardum Gallicam,

hilyrææ foliis, Oleæ folia; & contra.

Foliis Caprifici, Ficus domesticæ folia;
& contra.

Thymbra, Thymum vel Serpillum.

Coriandri foliis, Petroselini hortensis
folia, in externis remediis tantum.

Hippomarathro altero, Coriandrum vel
Petroselinum domesticum.

Foliis Dauçi, Pastinacæ agrestis vel dome-
sticæ folia.

Conyza prima, secundam.

Conyza secunda, tertiam, maiori quanti-
tate, & siccata.

Sanguinalis feminæ foliis, folia maris;
& contra.

Hippuride prima, secundam; & contra.

Sempervivo maiore, parvum Umbilicum
Veneris; & contra.

Foliis Labruscæ; domesticæ Vitis folia
minus cultæ.

Chamælagæ, Thymelæam, Chamæpityn
primam Dioscoridis, Laureolam.

Alfinæ foliis, Helxines folia; & contra.

Vite albæ, nigram; & contra.

Bubonio, sive Inguinaria, sive Astere At-
tico, Antirrhinum; & contra.

Foliis Sabinæ, folia Cupressi, Iuniperi, &
Cassiam.

Dorycnio, Mandragoram; & contra.

Dra-

Draguntio, Arum.
 Foliis Abietis, Pöpuli folia.
 Eryfimo, Erucam; & contra.
 Foliis Hippolapathi, Lapathi folia.
 Foliis Piceæ, folia Pini.
 Lathyridis foliis, Tithymali folia.
 Libanotide sterili, folia Libanotidis co-
 ronariæ.
 Lepidii foliis, Nâsturtii folia.
 Nymphæa alba, luçeam; & contra.
 Sorbi foliis, Mespili folia; & contra.
 Oxyacantha vera, Pyrastrum.
 Foliis Pepli, Tithymali folia.
 Pityusæ foliis, Tithymali folia.
 Polygoni maris foliis, feminæ folia.
 Filice femina, nyrem.
 Seride, Chondrillam.
 Smyrnio, Apium aut Petroselinum.
 Solano hortensi, Halicacabum.
 Symphyti Petræi foliis, alterius folia.
 Pro Beta alba, nigram.
 Pro unius speciei Tithymali foliis, folia
 aliorum, in laxando.
 Pro Tragotigano, Origanum; & contra.
 Pro foliis Tribuli terrestris, in refrigeran-
 do, folia aquatici: non in humectando.
 Pro Hypecoi foliis, folia Papaveris.
 Pro Verbasci unius foliis, aliorum folia.
 Pro Spica Indica, Syriaca, Valerianam.
 Pro Viticis foliis & semine, Rutæ folia &
 semen.

Pro Seridis foliis, Lactuæ folia.

Pro Myrto alba, nigram; & contra.

Foliis Myrti, folia Pyri filvestris, Summachi, Lentisci, Sorbi, Cydoniorum; & Cotinos.

Pro Sempervivo, succū Lactuæ, & Solani, Colocynthide, triplum Cucumeris asinini,

Pro prima specie Calaminthæ, secundam; pro secunda, tertiam.

Pro Buglossō sive Boragine latifolia, Buglossum angustifolium.

Pro Soncho laevi, Sonchum asperam; & contra.

Pro Fumaria, Senam.

Pro Hyssopo, Origanum, Sampsuchum.

Pro Hyperico, Androsæmum, Ascyrum, Schœnanthum.

Pro Stœbe Diosc. Stœben herbariorum, Iaceam, Scabiosam, Pastoriam bursam, Bellides, & Gnaphalia.

Pro Halica Avenæ, ptisanam totam.

Pro Amylo, farinam filiginis ficcama.

TABULA PRIMA, REFERENS CAPSULAS
RADICUM ET CORTICUM.

489

5	Corsus.		Cinnamomū five offic. Cassiatenuis	Cortex inter- nus Nucis Mofchatæ	Afatum	
4	Zedoaria		Cassia five of- fic. cinnamo- mum crassum	Nox Mofcha- ta.	Schrenā- thum	proCorti- ce Thuris
3	Zerum- bet	Galanga maior	Phu	Macis	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin.	Galanga minor.	Anthophylli	Pro Folio malobathti.	Spica Cel- tica	Cortices Lentisci
1	Pro Zin- gibere.	Cypero	Garyophyllis			

M 3

Cort. Quer- cus	Cortic. mali Granati.	Cortic. My- robal. Citri- narum
Ilicis	Cortex Nucis Iuglandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Emblicarū
		Bellericarū

In hac tabella primum reposuimus Zin-
giber, quia frequentius eo utimur quam
Mequin (quod species est Zingiberis:) si
forte alterum pro altero sumatur, nihil
inde mali sequetur. Zerumber, Zedoariam
& Costam in ultimis capsulis reposui-
mus, quia eis minus frequenter uti-
mur. Hoc modo medicamentis disposi-
tis, multo minori negotio medicamenta
parabuntur; ut quæ frequentius in compo-
sitionibus simul ponuntur, simul inve-
niantur. Adde quod hæc medicamentor-
um dispositio, ἀντιβαρόμετρα indicabit.
Nam quæ in prima capsula ponuntur, pro
secunda poni possunt; & è contra, dimi-
nuto pondere. Cum dicimus quantitatem
auge-

augeri, nolumus duplum substitui; quia hæc medicamenta non sunt duplo fortiora; quanquam pro Cinnamomo duplum Cassiæ iusserint antiqui substitui. nam si medicamenta sint adeo imbecilla, satius est eis non uti, quam duplo pondere substituere ea. moles enim medicamenti augetur, & vis aliorum medicamentorū minuitur. Ut omnia medicamēta ordine digerātur, oportet locū in multas classes dividere, & in una classe partes superiores atque inferiores. In iisdē classibus distinguenda erunt medicamenta calida, frigida, sicca & humida, tam simplicia, quam composita.

CAPSVLA RADICVM SECVNDA.

Costus dulcis Arabum	Pistolo- chia	Clemati- tis	Hermo- dactylus
5	4	3	2
Iris Flo- rentina	Arist. 16 ga	Aristo- lochiz ro- tunda	Alpho- deli
1			

Pro Alaro, Acori pars dimidia, sexta Amo mi.
 Acoro, pondus par Cumini, cum tertia parte Aristolochiz.
 Aristolochia rotunda, Zurumbet pondus æquale.
 Aristolochia longa, Zurumbet pondus æquale, & medietas
 piperis.
 Cyclamine, æquale pondus Aristolochiz, & sexta pars Se-
 minis Citri, & Menthafri.

CAPSVLA RADICVM TERTIA.

5	Graminis					Glycyrrhizæ
4	Asparagii		Staphysagriæ			Tussilaginis
3	Rufci		Bryoniæ	Zedoariæ	Cyper	Helenii
2	Petroselini rad.	Aristolochiæ omnis	Pyrethri	Costi	Galagæ minoris	Venetæ radix
1	Pro Apio	Oenanthes Rubiæ maioris Pentaphyllo	Mequin	Zingibere,	Galanga crassa	Iride Florentina
		Cappari				

Pro Gentiana, dimidium Afari, & radicis Capparis.
 Polypodio, Epithymi dimidium pondus.
 Testiculo Vulpis, Scincus; & è contra.

CAPSVLA RADICVM QVARTA.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris	Polypodi dii	Ellebori urtiuſque	Hermoda- tylorum
2	Alphodeli	Suc. Roſa- rum	Tur- bitib	Ebuli	Aſari
1	Pro rad. Gentianæ	Rhabatbari	Agari- co	Hermoda- tyli	Cyclaminis

CAPSVLA RADICVM QVINTA.

3	Boraginis	Malvarum	Thapſi barbari	Spondylii	Radix Vlmi
2	Bugloſſi	Behen rubri	Biſſortæ	Pancreatii	Conſolida minoris
1	Pro rad. Glycyrrhi- zæ	Behen albi	Quinque- folii	Squillæ	Pro radice Conſolidæ maioris

X 7

CAPSVLA RADICVM SEXTA.

1	Corticis rad. Lauri	Afari	Staphydis agritæ	Behen rubri
2	Cot. rad. Sam- buci, & Ebuli	Ari	Clematitidis alterius, sive Flammulæ	Behen albi
3	Fraxini, vel Populi	Serpentariæ	Rad. Dentil- lariz	Boraginis
4	Rubiz mino- ris	Tamarisci	Pyrethri	Buglossi
5	Pro rad. Ru- biz maioris	Corticis Sam- buci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

I 2 3 4

5	Pro sem. Cucurbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
4	Lactuce	Portulacæ	Endiviæ	Scariolæ
3	Violætarum	Papaveris albi	Papaveris nigri.	Hyoscyami
2	Bombacis	Malvæ, Bifmalvæ	Psyllii	Cydoniorum
1	Lini	Fœnugræci	Lavendulæ	Karyi rubri vel citrini

CAPSVLA LIGNOLVM.

5	Citrinum Sant.	Xylobal- mum	Scobs Buxi
4	Rubrum Sant.	Surculi Len- tifici	Ebenum
3	Pro Santalo albo	Alpalathus	Guaiacum
2		Ligno Aloës	Echinæ ra- dic.
1			Salfaparilla

PVRGANTIVM.

1. pro Scá- monio	2 Diacri- dium	3 Colo- cynthis	4 Ammo- niacum
Sena	Semen Car- thami	Folia Braſ- ſicæ mari- næ	3 Sal gem- mæ
Foliis Scam- monii	Thymelææ	Chamaelæa	2 Sal petræ
Semine he- deræ.	Sem. Afari	Semen Ge- niſte	1 pro Sale nitro

4							
3	Thymus	Chryfocol- la, vel forte Chryfolith.	Elleborus albus	Alhan- dal	Semen Ca- taputæ	Rhaponti- cam	
2	Epithy- mus	Laps Ar- menus	Ell. Niger	Diactri- dium	Rad. Ti- thymali	Myrobala- ni s.	
1	pro Caffi- tha	Lapide La- fali	Colocyn- thide	Scamno- nio		Rhabarba- ro	

Polypo- dium	Rhabarba- rum	Canavæza	Etula
Turbith album	Lapathio	Thymelæza	Turbith
Turb. ci- neritio		Brassica marina	Polypodio

SEMINVM.

5	Camini	Pastin. syl. Pastinacæ domestice	Rutæ agræst.	Sinapi	Semen contra vermes	Sem. Paliuri
4	Carvi		Rutæ domestice	Erucæ	Caulium	Hyperici
3	Fœniculi dulcis	Petroselini	Anmeos	Thlaspi	Rapæ agræstis	Mili Solis
2	Anisi	Apii	Seseli Aethiopici & Peloponnesis	Nasturtii	Rapæ domestice	Alkekergi
1			Seseli Macfilienfis			

Piper longum	Cardamomi maioris		3	Berberis	Sotbarum
Piper album	Cardamomi minoris	Granorum paradisi	2	Vvarum immaturatum	Mesfilorum
Pipete nigro		Cubebarum	1	Spinæ albæ	Cornorum

Pro { semine Myrti, Berberis, & contra.
Napi, Rapi.
Carthami, Vvricæ; vel Agaricus
non Trochiscatus.

Pro { Sem. Madragoræ, Cieurç.
Semine Afari, Semen Ge-
nista.

SEMIVM ET FRVCTVVM.

5	Genistæ	Acetosæ	Gallarum	Cyrini	Vva Corin- thia	Ficus
4	Afari	Citri	Sumach	Balaustio- rum	Passulæ mundatæ	Sebesten
3	Sem. Hede- ræ	Berberis	Myrtillo- rum	Cortic, ma- li granati	Dactyli	Iuibæ
2					Pruna dulcia	Passulis mūdatis
1					Ficubus	

CAPSVLA FLORVM.

503

3	Oenanthes	Cichorei	Nymphææ luteæ	Sambuci, Abrotani	Corticum Glandis	Salviæ	Genistæ
2	Myrti	Buglossi vulgatis	Nymphææ albæ	Meliloti	Balaustio- rum	Stœcha- dis	Sambuci
1	Florib. Ro- satum	Buglossi la- tif. sive Bor-	Violatum	chamemeli fol. cha flo.	Cytini	Anthos	

3	Leucoid albi	Flor. Cicho- rei				Spicæ, vulgo <i>Aspic</i>
2	Leucoid rubri	Flor. Tama- risci	Flor. Intubi domestici			Lavendulæ
1	Leucoid lutei	Flor. Genistæ				Flor. Salviæ

DE SUCCIS.

Pro Acaciæ succo succus Prunellorū probatur, & Rhois Dioscoridis.

Dioscorides ipse succū Hypocistidis substituit quidem; verum aliquanto magis adstringit & siccatur, si in antiquorum pharmacis recipiatur.

Pro Opio, Meconiū, vel succus Lactuæ sylvestris, vel domestica, quantitate maiori.

Pro Absinthii succo. Abrotani, Eupatorii, vel Centaurei minoris utriusque, vel Agerati.

Pro succo Absinthii Pontici nostratis Romani succus: differt tantum regione, ut Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Santonicum & Marinum; vel ablutum leviter in internis concedatur.

Pro Opobalsamo, Staete, id est, Styrax liquida non adulterata, vel Oleum Myrrhæ. In suffusionibus, ad digerendum, Oleum Spicæ Lavendulæ, quod æquetenuium est partium.

Pro Glycyrrhizæ succo, infusum & decoctum eiusdem; vel succus Vvarum passularum, vel Vinum coctum, sive Sapa.

Pro Lycio, Amurca.

Pro

Pro Citri succo, Limonum.

Pro Thymelææ, Chamælææ succus.

Pro Cyclaminis, Iridis.

Pro Omphacii, Rhois; & contra.

Pro Aloë, Absinthii succus.

Pro Sempervivi, Coryledonis succus; & contra; vel Solani, Lactucæ.

Pro Sanguine Draconis, Laccam sustinuit Avicennas in omnibus operibus suis.

Pro Elaterio, succus Cucumeris agrestis, aliquantum coctus.

Pro Sapa, Vinum dulce; & contra.

Pro Lycio, Gentianæ succus, in ulceribus.

Pro aqua fontana, fluviatilis.

Pro aqua pluvia, fluvii potius quam fontana, contra quam Galenus præcipit in Diacodio; quia cõposita est, partim ex pluvia, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS

ET LACHRYMIS.

Pro Opobalsamo, Staße sive Myrrha liquida, natura vel arte parata, Liqueur Terebinthi.

Non { Opocarpalum, ut auctor Succedaneorum præcipit.
Oleum laurinum.
Liqueur Myrti, non Semen Myrti, & Zedoariæ, ut præceptores nostri statuerunt.

Y

Pro

Pro Carpobalsamo, semen Lentisici, vel
Terebinthi, cuius multæ sunt species:
Cubebæ in minori dosi; vel Terebinthi
partes duæ, una Cubebarum.

Pro Cedria { Oleum è ramētis Iuniperi,
paratum per descensum.
vel Gummi Iuniperi.

Pro Xylobalsamo, surculi Lentisici.

Pro Oleæ lachryma, Gummi Elemni.

Pro Myrrha, Bdellium, vel succus Smyr-
nii, vel Apii.

Pro Galbano, Sagapenum.

Pro Sagapeno, Gummi Cedri, Pini, vel
Opopanacis dimidium.

Pro Ammoniaco, Propolis, sive sordes
Alveariorum.

Pro Opopanace, Ammonicum, vel Gal-
banum, vel Bdellium; maxime cum
emollire volumus. Galenus usus est
Propoli in externis.

Pro MannaThuris, cortex cui adhæret ali-
quid Thuris.

Pro Thure, Mastiche, & Resina Pini sicca.

Pro Styrace, Benzoinum,

Pro Terebinthina, Mastiche.

Pro Mastiche, Abietina resina indurata,
aut frixa, ut docet Dioscorides.

Pro Cupressina Resina, Laricina.

Pro Abietina, Resina Pini.

Pro Pice, Resina Pini cocta.

Pro Pice liquida, Pix oleo dissoluta, vel
Pix

Pix ex Oleo Iuniperi liquefacta.

Pro Pissasphaltro, Pix & Bitumen.

Pro Mumia, Pissasphaltum.

Pro Asphaltro, Petroleum, vel Gagates; & contra. Et carbones petræ à terræ visceribus, quibus fabri ferrarii utuntur.

Pro Lacca, Myrrha.

Pro Adipe Ursi, Vulpis.

Pro Adipe Anseris, Anatis, vel Gallinarum.

Pro Adipe Capi, Gallinæ.

DE MINERALIBVS.

Pro Antimonio, Plumbum ustum; & contra: Avicenna. & Stannum ustum.

Pro Lithargyro, Plumbum ustum, Molybdæna.

Pro Plumbo, Stannum.

Pro Flore Æris, Ærugo.

Pro Spodio, Antispodium ex Myrto, Lenisco, Olea, Oleastro, Malo Cydonio, vel Cornu cervi ustum.

Pro Pompholyge, Spodium Dioscoridis.

Pro Cadmia, Lapis calaminaris.

Pro Sandaraca Græcorum, Auripigmentum; & contra.

*De Succedaneis utriusque Behen,
ex eodem Lobelio.*

Cum radice Behen albi & rubri destituamur, necessario Succedaneo utendum.

In cordi dicatis medicaminibus, ut Diamoscho dulci & amaro Mesuæ, & aliis similibus, radices utriusque Buglossi substituendæ: In medicamentis ad Venerem, Horminum, Satyrium, Scincus, vel radices Pastinacæ sativæ & silvestris Dioscoridis, sive Dauci silvestris Galeni, & Officinarum; Aquarii exemplo, qui eas Behen substituit in Diasatyrio. De his plura in Plantarum Observationibus aut Illustrationibus nostris, aut Adversariorum altera parte.

De Ben, sive Balano Myrepfica in Adversariis egimus pag. 414.

FINIS.

GVI.

GUILIELMI
RONDELETII
MEDICI
DE
THERIACA
Tractatus.

*Ex ultima MATTHIAE LOBELII
recognitione.*

Y. 3.

THERIACA MAGNA ANDROMACHI.

GUILIELMUS RONDELETIUS *Lectori S.*

CVM antiquissima ac nobilissima Theriacæ Antidotus à quibusdam dispensaretur, in mentem venerunt errata aliquot à Nicolao Præposito annotata, & aliquot minime animadversa. Quamobrem plurimum me rogarunt, ut veterem illam ac vulgatam Editionem recognoscerem. quod etsi mihi difficillimum esse probe perpenderem, & plane immensi laboris; nolui tamen amicis tam singularibus, honesta præsertim petentibus, operam meam denegare: tum quia sanctū esset quod tam instanter peterent, tum etiam Reip. admodum utile ac necessarium; cum omnia nostra studia & labores eo spectare debeant, ut Reip. & cæteris bonarum artium studiosis prodesse possint. Nihil enim existimo utilius, quam ut illa Antiquorum medicamenta, quæ *Sancti Regis* appellant, fideliter præparentur, atque ex selectissimis simplicibus ad communem omnium utilitatem componentur; quod hoc hæctenus, proh dolor! quorundam ignorantia ac iacuria factum non

non est: quo fit, ut verissimum sit carmen
Homeri, Odyf. 8.

Φάρμακον ποικίλον ἢ ἰδιῶν ἢ μεμιγμένων, ποικίλον
ἢ λυγρὸν.

Quam ob causam, Lector optime, te ad
meliora quodammodo revocare videmur,
dum pro viribus admittimus veterem illam
Andromachi traditionem ad germanam
Græcorum lectionem emendare. Et ne
existimes tibi à nobis imponi, consilium
fuit quibusdam annotatiunculis reddere
rationē cur à tam vulgata illa descrip-
tione recedamus; idque addendo aliqua quæ
nova forsitan tibi videri poterunt; ac expū-
gendo quæ nunquam ab Andromacho ex-
cogitata fuere. Sed unum abs te peto, ut
ne veteri rubigini additus hæc sine ra-
tionē improbare velis, ni prius apud te
probe examinaveris, quæ prodesse & iu-
vare soleant.

CUM igitur variæ sint Theriacæ descri-
ptiones à diversis Autoribus traditæ, in
tanta rerū varietate difficilis erat electio:
omnes tamen ad veram illam Galeni le-
ctionem contulimus, cum easdem omnes
truncatas & vitiatas offendissemus: hanc-
que veram ex Antidotarum libro securi su-
mus: quæ etsi perfectior videtur; aliqua
tamen desiderabantur iniuria temporis
omissa, quæ nos pro virili restituimus ex
Galeni, Pauli, Aëtii, Avicennæ, Aëtua-

512 GUILIELM. RONDELETTI
riique locis, ut postea in Annotatiunculis
declarabimus.

Nostre autem tempestatis docti quidam
impossibile quodammodo existimarunt
hanc Theriacæ confectionem absolvi posse,
his moti rationibus: tum quod Viperas
non haberemus, quæ sane hoc in negotio
primas tenent: præterea Balsamum,
Aspalathum, Cinnamomum, Myrrham,
Rhaponticum, Calamum aromaticum,
Phu, Nardi Spicam, Pentaphyllon, Schœnanthum,
Dictamnium Cretense, Sigillum Lemnium,
Thlaspi; tum quod omnibus incognitum dicunt Scordium. miror non
addidisse Malabathrum, Acaciam, Acorum,
Bitumen Iudaicum, Opopanacem, Galbanum,
quod non nisi adulterata advehantur, ut quibusdam placet. Sed nos
eorum rationibus faciemus satis. Absurdum enim est illa
medicamenta inutilia existimare, quæ à Galeno in usum trahuntur,
et si non omnia adsint. Multa siquidem ipsemet Gal.
suo tempore desiderabat, in quorum locum *ἀντιβαρῶν* proponebat.
Enimvero si Gal. pro Cinnamomo Cassiæ duplum ponendum iussit, imo & Phu;
& pro oleo Sabino, oleum antiquissimum; pro Omphacino,
oleum paratū cum foliis oleæ; quid prohibet Acorum
poni pro Amomo, quum Acorus cum Amomo similem facultatē obtineat? pro
Dicta-

Distanno Pulegium? quod et si vires paulo inferiores habeat, augeamus dosin: pro Opopobalsamo Styracem liquidam? pro Rheopontico Rhabarbarum? pro Terebinthina Mastichen? pro Viperis Elopes, Ophies? Sed quid moror? Clariora sunt quam ut demonstratione aliqua egeant.

Consultius itaque ab his cavillatoribus factum esset, si tantum operæ locarent in inveniendis Succedaneis, quantum in cavillandis aliorum inventis. Cessent igitur, precor, bona medicamina infamare; & quam pravam opinionem solent imperita multitudini tradere, omittant.

Tempestivum nunc videtur ad Simplicium declarationē veniamus; hoc unum præmonentes, pondera non respondere ponderibus Andromachi iunioris, vel Democratis. nam Democrates drachmas duas tantum Polii, Sefeli, Thlaspi, & aliorum, usque ad Cardamomum ponebat, viruperabatque illos qui constituerent quatuor; quod tamen fere omnes qui de Theriaca scripserunt, faciunt; quemadmodum Gal. Paulus, Aëtius & Avicenna, quos secuti sumus. At de diversitate ponderum vide Gal. de Theriaca ad Pisonem.

THERIACA nobilissimum medicamentum dicta est, quod valeat adversus *Insecta*, id est, bestias venenosas; non au-

tem, ut quidam existimant, quod Viperas (ita sumpto nomine ob excellentiam, sed satis improprie) reciperent. nam antequam addita essent Viperæ, etiam Theriaca dicebatur. Huc accedit, quod multæ sint Theriacæ descriptiones, ut iam diximus, apud Galen. in Antidotis, quæ Viperas non habent. Non igitur à Viperis, sed ob effectum ita fuit appellata. Posset tamen defendi, Theriacam etiam dictam fuisse à Viperarum carne. Cæterum hæc Theriaca Galene, non Galeni, nominatur, aut si mavis, *γαλήνη* id est tranquilla, vel tranquillitatem afferens. Autor enim huius non fuit Galenus, sed Rex Ponti Mithridates; qui, ut erat exercitatus in simplicibus, omnia ea collegit Antipharmaca, flores scilicet, semina, herbas, radices, gummi, & cetera quæ valeret adversus virus ferarum, Viperarum, Canum rabidorum, Scorpionum, Dipladam, &c. nec non adversus venenum medicamentorum quorundam, ut Mandragoram, Cicutam, &c. & ad morbos alios complures & antiquos. Ex his omnibus collectis selectissima & efficacissima selegit, ex quibus paravit compositionem suo nomine nuncupandam; ea est Mithridatium. Andromachus postea (qui videtur inter omnes exactissimam calluisse normam componendi medicamenta) eam correxit & emendavit;

Theriaca Magna. 515

dauit; addiditque Viperas, *ζαλινην* que vocavit, id est, Tranquillam, quod tranquillitatem inducat: & merito quidem. quid enim magis meretur tranquillitatis nomen, quam quod sedat dolorem? Qui à Cane rabido demorsi sunt, aut Vipera, aut alia fera venenata, multum torquentur, multumque de morte sunt solliciti: hæc compositio illos curat; magnam igitur tranquillitatem inducit. Vt in summa dicam, nulla est præstantior Antidotus ad antiquos & diurnos morbos, ut iam dictum est. Ad defluxiones nullum est genus remedii efficacius quam hæc Theriaca, siquidem fuerit recens. Febres quartana solo usu Theriacæ visæ sunt curatæ. Quid non facit Theriaca? Inexpugnabiles morbos, & quorum causa ignota est, curat. ex omnibus enim medicamentis efficacissimis constat, symphonia iunctis.

PASTILLOS SCILLITICOS aliter præparamus, quam antea facere solebant. nam sine delectu Pharmacopola Scillam vel Pancratiam accipiebant, quod habeant eandem facultatem. Sed quoniã Pancratium vim habet imbecilliorẽ, melius est confici eos ex Scilla, præsertim cũ nobis facultas sit. Si Scilla careamus, Pancratium uti possumus eius loco, sed in maiore dosi, ut Cassia pro Cinnamomo: cum vero adest Scilla, sumatur Scilla. Cate-

rum pastilli hi fieri debent ex carne Scillæ, & spissari farina Orobi, quæ valet adversus venena, & conservat Scillam à putredine suo amarore. Pharmacopœi eos solebant parare cum pane asso, aut cum Vicia, cum non nossent Ervum, ut nec adhuc omnes norunt. Cum enim nuper Avinioni essemus, & medicamentum præscripsissemus Nobili à Monlau, in quo Ervum desideraretur, iussi Pharmacopolâ adferre Ervum, atque is Viciam artulic & Aphacem, cum neutra illarum sit Ervum, quod amarū est & tenuiū partium. Vicia vero dulcis & emplastica. Porro Ervi duas constituunt species: Aliam enim candidiorem faciunt, aliam ruffam. Ervum est quod vulgo *des Ers* vocant, in Gallia Narb. *Esses*. Quod ad Scillæ delectum attinet, ea sumenda est æstate, præsertim Iunii initio, ad parandos hos pastillos. tunc enim multū succi habet. si hyeme legatur, non valebit. sub Canicula vero venenum est; habet enim tantam acrimoniam, ut æstu correpta in venenum vertatur. Sumenda itaque est vere, aut æstatis initio. Ea lecta inciditur frustulatum more ceparum, non quidem cultro aut instrumento ferreo, sed arundinaceo, aut osseo.

Maiores nostri soliti erant parare PASTILLOS THERIACALES ex Serpentibus communibus, cum Viperas non habe-

haberent. Nec omnino certe vituperandi sunt. idem enim præstant reliqui Serpentes : sed Viperarum vis est efficacior. *Ophēta* Græci animalia appellant (latiore significatione accepto vocabulo) quæ circumari non possunt. Medicivero *Meia*, quæ morſu venenato vel punctura venenum iaculantur, hominique nocent, appellant; sub quo nomine & Aspides, Elopes, & Ceraſtes comprehendunt. Quamobrem non erit absurdum Trochiſcos Theriacales dicere, cum ex feris conficiantur, quæ & facultate ſua iuvant, quemadmodum Viperæ, & ſi auſim dicere, convenientiores ſunt. præter enim id quod calefaciendi & exſiccandi vim habent, adverſus angues noſtros peculiariter iuvant. Nam Theriaca, ut autor eſt Galenus ad Piſonem, olim citra ferarum commixtionem confectum medicamentum ſimiliter ad eiſmodi mirifice faciebat: Sed poſtquam Andromachus Viperas commiſcuit, ad morſum Viperarum medicamentum fuit efficacius: imo, ſi credamus Galeno, lib. 2. de Antidotis, Mithridatica compoſitio adverſus plurima venena valet, præter Viperarum iſtus. Nihil igitur habuit Theriaca additis Viperis, quam quod ad Viperarum morſus ſit efficacior. Sic noſtrum medicamentum efficacius erit ad morſus Serpentum, cum nullum nobis periculum

318 GUILIEL. RONDELETII
immineat à Viperis. Adde quod pingue-
dinem Serpentū quotidie experimur plu-
rimum valere. & carnes non plus veneni
in se continere quam olim haberent Vi-
peræ, si debito modo adhibeantur, & qua-
les oportet capiantur. Nam & in capien-
dis delectus servandus est, quemadmodū
& in Viperis: ut quæ prope mare degunt,
♁♃♄♅ sunt; & quæ in aquis, excrētō-
sæ; & quæ utero gerunt, tepudiādæ. Quas
astute venantur, vel hieme, nos Elopes
vel Angues bene nobiles in vineis degen-
tes, Vere captos eligimus, non diu asser-
vatos (ut solent facere Pharmacopola) &
preparatos, ut ars iubet, cum pane asso
Trochiscos conformabimus: sic servatos
& exsiccatos, ut neque sitim redoleāt, ne-
que calorem senserint. Quod videatur Do-
minis Doctoribus dosin augendam esse,
quia imbecilliores sint, non improbo:
quod si quis Viperas nancisci possit, ut
iam facimus eas capiat, & angues omit-
tat. Paulus Aegineta etiam de Viperis lo-
quens, ♁♃♄♅ dicit: Ea autem locutio esse
videtur per excellentiam, quo commune
aliquod vocabulum rei singulari attribui-
mus: unde & ♁♃♄♅ Viperas vocat. Cum
autem simpliciter legitur ♁♃♄♅, de Vipera
intelligendum est, quia præstantissima
inter serpentes est. Unde & in Theriaca
assumenda: non quod remedio egeamus
ad-

adversus illarum morsus, siquidem in nostris Regionibus non reperiuntur, sed ob alias Viperæ facultates: desiccant enim vehementer, calefaciunt, & visum acunt. Viperas nihilominus veras tum in Italia, tum apud Pictones habemus; quicquid dicant qui id negant. Certissimū enim signum est Viperæ, & nota certissima, si vivum animal pariat, ut inter pisces Galeus; undē & nomen habet, ut scribit Aristoteles, & experti sumus in nostris adibus. Ad hæc Viperarum descriptio tam exacte illis convenit, ut nihil magis; & maxime ea quæ tradita est ab Aëtio, viro perquam diligentissimo in describendis Viperis. Ut unam è multis notā adferamus; statim in caudam desinunt, quam crassissimam habēt inter reliquos serpentes (præter Amphisbanam, quæ adeo crassam habet ut bina putetur habere capita:) omnes denique notæ feliciter reperiuntur in ea. At dicat aliquis: Elephantiasin non curat, ut scribit Galenus. Esto. Si mentiri voluit Galen. quid tum? neque enim verisimile est tempore Galeni curari potuisse Leporam iam confirmatam. Sin autem quis dicat, id non ideo præstare, quia ex Italia adferantur, quæ regio non sit satis calida; Nugæ. si enim venenum retinent, cur non & alias facultates? Nemo igitur dubitet, quin veræ Viperæ nostris

tem-

520 GUILIEL. RONDELETTI
temporibus reperiantur.

Porro ut conficiantur Pastilli Theriacales, præparatione omiſſa, hoc tantum ex Gal. addam, melius eſſe paulo ante captas ſumere, quam diu retentas. nam quæ diutius retentæ fuerunt, venenofæ ſunt magis, ut ex hominibus ieiunis conicere licet.

Andromachus MAGMA HEDYCHROON, ita à coloris iucunditate appellatum, non Trochiſcos de Corallo, ut Nicolaus Præpoſitus falſo putavit, deſiderat. Multo fatius fuiſſet, ſi Trochiſcos Alindaracorum Avicennæ poſuiſſet, vel Trochiſcos Hedychroi, quos annotavit in Antidotario: qui etſi Tamaricem recipiant, Aſphaltum deſiderent; magis tamen accedunt ad Hedychroi compoſitionem quam hic conſtituimus ex Gal. lib. ad Pamphilianum. Hæc enim paratu facilior eſt, & clarior, & melior. Nam in lib. de Antidotis pedeſt i oratione ſcripta eſt, quæ Maron & Amaracum deſiderat. At Maron nobis proſus incognitum eſt, niſi illa ſit, quam vulgo *Marielaine franche* appellant; quam ob cauſam conſulto Amaracū addidimus, & illam, pro Maro. quod ſi per Amaracum intelligat aliquis Sampsuchum, pro Maro poni poteſt Syſymbrium. ſunt enim eiufdem facultatis, ut Dioſcorides docuit. Quantum vero differat Hedychroon
magma

magma à Trochiscis Diacoralli, fide m
facit utrorumque collatio. hi enim Pa-
paver, Pedem columbinum, ut alia omit-
tam, recipiunt, quæ non sunt in Hedy-
chroo. Non itaque ponendi.

PIPER NIGRUM non tam valet ad
ἀντιφάρμακα atque Piper Longum & Al-
bum: sed quia omnes sic habent, nolui
immutare. & 3 xxiiij. indidimus, quam-
vis aliqui sex tantum: Paulus tamen, Aë-
tius & reliqui, xxiiij. censent ponendas;
& Nigrum, non Longum, ut in quibus-
dam Exemplaribus legitur, & in carmi-
nibus Andromachi. Neque tamen impro-
barem si quis Longum sumat; tum quia
in carminibus Longū est, tum quia Anti-
dotis, si Dioscoridi credimus, aptius. Tu
vero iudica.

OPIUM, vel MANDRAGORA, vel,
HYOSCYAMUS addi solent in Antido-
tis, quia incrassando constringunt me-
tus, ne Venenum ferri possit ad cor; &
sic iuvant operationem Antidoti. Eodem
plane modo Bolus Armena & Terra sigil-
lata lentore suo & crassitie prohibent vim
Veneni ad cor deferri, non autem pro-
prietate occulta, sed incrassando. quare
quæ tenuissimarum sunt partium, ut Mos-
chus, Ambra, non conveniunt, quia fa-
ciunt cito penetrare venenum ad cor. sic
Cicuta cum vino absorpta occidit citissi-
me;

512 GUILIEL. RONDELETTI
me; per se vero tardius.

ROSARUM, remotis unguibus, drachmas
xij ponimus: Avicenna xxiiij ponit.

SCORDIUM quod Fuchsus putat om-
nibus incognitum, nunquam antea in ali-
qua Antidoto positum, apponendum cen-
suimus (quanquam tamen opera & dili-
gentia doctiss. viri D. Guiliel. Pelliterii,
Mompeliani Episcopi vigilantissimi, pri-
mum in Gallia iam à decem annis cogni-
tum sit) & non Allium sylvestre, ut vulgo
Pharmacopolæ facere solebant. Stultum
enim esset *Σκόρδον ἄγριον*, id est Allium
sylvestre, ut Avicenna docuit, collocare,
cum tam frequens apud nos sit Scordium
herba. Excusandi fuerunt Maiores nostri,
quibus incognitum fuit; neque graviter
peccarunt in hoc simplici. est enim Allium
sylvestre, Theriaca Rusticorum. Urinam
in aliis Succedaneis tam bene iudicas-
sent! Non est tamē conferendum Allium
cum Scordio. Scordium enim maiorem
habet vim adversus putredinem, quam
vel Myrrha ipsa, ut videre est apud Gal.
lib. de Antidotis, qui eius inventionem
declarat. Quis autem, nisi stultus, dicat
Succedaneis esse utendam, cum propria
habeamus? Scordium enim copiosissime
per totam Galliam nascitur. Reiciendum
itaque Allium.

SEMINIS NAPI; & recte: quan-
quam

quam nonnulli, Seminis Rapæ, legant.

IRIS ILLYRICA ea debet apponi
quæ Venetiis affertur.

AGARICUM sumatur candidum, le-
ve, &c.

CINNAMOMUM à viris doctissimis
in discrimen vocatū est, cum dicant nos
vero Cinnamomo carere; ac id quod pro
Cinnamomo ostenditur, potius esse verā
Cassiam: nos tamen putamus esse Cinna-
momum; etsi non sit illa species tanto-
pere ab Antiquis laudata: quam ob cau-
sam nos istius Cinnamomi ꝓ xiiij po-
suimus (etiamsi nonnulli ꝓ xi) tantum
ponant) duplici nomine: tum quia in
quibusdam exemplaribus xiiij drachmas
Cassiae scriptum legimus, ut etiam in se-
cunda descriptione Avicennæ; tum ut
omnibus fieret satis. nam si Cinnamo-
mum esse negent, non possunt improbare
consilium nostrum, cum Gal. de Compos.
Pharmacorum doceat his verbis: Necessa-
rium nobis est, ubi Cinnamomo caremus,
Cassiam optimam coniciamus, aut plus-
quam duplo Cinnamomi pondere, aut
omnino non minus. Sed Cinnamomum
verum habemus. Si cineritium illum co-
lorem non habeat, in causa sunt merca-
tores, qui eius superficiem abradere so-
lent, colorem naturalem auferentes. At
odorem Rutæ non habet. Nec habere de-
bet.

bet. Error enim est in Diosc. nam pro *παρα-
ζαυίλιστα* legendum est, *δελζαυίλιστα* quod
facile probari potest ex eodem Dioscori-
dis alio loco, ubi ait Amomum habere
Origani odorem. Hinc enim luce clarius
colligere licet, Cinnamomum Origani
odorem referre; aliumque textū corruptū
esse. Et quanquam Dioscor. dicat diver-
sas esse arbores Cinnamomi & Cassiæ;
Gal. tamen diversæ est opinionis; asserit-
que se vidisse in capsâ cuiusdâ mercatoris
ramum unum, cuius altera pars Cassia es-
set, altera Cinnamomum.

GLYCYRRHIZÆ SUCCUM apposuimus,
quia efficacior est quam radix ipsa; etsi A-
vicenna in tertia descriptione radicē po-
nat: & vere poni potest succus; nec timen-
dum est de succi adulteratione. Nā tanta
est copia Dulcis Radiculae, ut parvi veneat:
Et etiam cum Theriacâ componere volumus,
expresse succum extrahere debemus.

OPOBALSAMUM sincerum ad nos
non adfertur, sed multis modis adultera-
tum: quin etiam si adulteratum non esset,
recens non est, sed antiquum. nam cum
ex regione longinqua petatur, non po-
test non esse antiquum; est siquidem
antiquum, si annum excesserit, fitque inu-
tile. Etsi nonnulli dicant in Novo Orbe
reperiri, incertum est an verum sit: succe-
daneo itaque utendum. Quid vero substi-
tue-

tuemus , cum succedaneo opus sit? alio-
 qui manca esset Compositio & corrupta.
 Non sequemur hac in re consilium Maio-
 rum nostrorum , qui Oleum Laurinum
 pro Opobalsamo poni docuerunt. Opor-
 tet enim succedanea & viribus & tempe-
 ramento respondere, ut doctissime à Gal.
 monstratum est. Sed oleum Laurinum ca-
 lidius multo est Opobalsamo, cum oleum
 Laurinum inter calidiora adnumeretur,
 quod ex fructu potest cognosci. Solet
 enim oleum expressum eiusdem esse tem-
 peramenti cum fructu ex quo exprimitur.
 At folia & fructus Lauri desiccant & cale-
 faciunt vehementer, plus etiam fructus;
 ergo & Oleum: Opobalsamum vero desic-
 cat & calefacit in secundo excessu tantū.
 Igitur non respondent. Adhæc, Opobalsa-
 mum tenuium est partium, Oleum vero
 Laurinum crassarum: Opobalsamum ven-
 triculum roborat; Laurinū autem oleum,
 ut ait Diosc. *ἔστι ναυτιῶδες πόνος* id est, po-
 tum nauseam facit, & lædit ventriculum,
 non alia ratione , quam quod ventriculo
 adversatur: idem autem efficere Opobalsa-
 mū, negandū est. Non enim est oleū, sed
 succus Balsami. Vnde autem id natū sit, ut
 Oleum Laurinum in Antidotis poneretur?
 Puto hinc esse natum, quod olim Oleum
 parabant cum Myrrha & Staete, ut Diosc.
 docet. Extra adhiberi non prohiberē, ut
 etiam

etiam oleum Iriinum: quavis in versione
 Vallæ & multis exemplaribus Græcis
 (falso tamen) Laurinum legatur. Balsa-
 mum arte compositum reiicitur. Errorem
 indicavit ante 114 annos Santes de An-
 dronis de Pisauro Medicus, in hac parte
 Alexipharmacœon diligentissimus & pro-
 batissimus. Post eum Nicolaus Præposi-
 tus, qui Medicorum Mompelianorum
 mentionē facit, tanquam autorum huius
 hæreseos. Alii ex semine Citri & Corallo
ἀντιβραδύπορι conficiebant; sed inepte.
 Nam quavis semen Citri valeat adversus
 venena, reperiuntur alia multo effica-
 ciora. Alii asserebāt fieri debere substitutum
 ex Myrrha destillata: quod expertum fuit;
 & ex destillatione oleum exceptum, sed
 usque adeo foetidū, ut nemo ferre possit.
 Omnibus itaque reiectis, substituam Sta-
 cten, ex præscripto antiquorum, Galeni
 scilicet, Pauli, Aërii, qui asserunt easdem
 Stactes vires & Opobalsami. Est autem
 Stacte nihil aliud, quam Myrrha liquida,
 & si Diosc. credimus, est pinguis-
 simum Myrrhæ recentis cum aqua exigua tusa,
 & prælo expressæ, proportionem respon-
 dens Myrrhæ. Myrrha autem secundi est
 ordinis excalescentium & exsiccantium,
 sicut & Balsamum. Adhæc & vulnera con-
 solidat, quod facere Balsamum creditur à
 notioris Medicis, quanquam Gal. nul-
 lam

lam eius mentionem faciat. Idcirco autem hic positum fuit, quod adversus venenata animalia valet. quod ex eo colligere licet, quod ubi nascitur Balsamum, nequeant habitare Serpentes aut alia venenata animalia. Qui de omnibus dubitare solent, Myrrham istam reiiciunt, quia parum respondeat descriptioni, tum maxime quod *ῥιζήεις*, id est, odorata non sit, ut Diosc. & Gal. dixerunt. Nos autem Myrrham dicimus esse, non Trogloditicam vel Amineam. Et quod non sit odorata, in causa est, quod ab ea expressa sit nobilissima Stracte. Nam, ut Diosc. docet, ex pinguibus exprimitur pingue & odoratum. Minus etiam odorata est, quia ex calentibus & aridis locis adfertur. Neque tamen dicendum est talem esse *ἄπυρον*, id est, infirmam & ignavam, ut in quibusdam exemplaribus legitur, ubi legendum *ἄσπυρον*, id est, sine odore; illamque amittere suam commendationem, non ad sanitatem, sed ad voluptatem. At hi qui dicunt nos non habere veram Myrrham, falluntur, aut in hoc, quod, cum Diosc. diversas notas diversis speciebus assignarit, omnes eas in una specie reperiri velint, alioqui veram negent esse Myrrham: aut quod dicat *ῥιζήεις* non esse, ut vult Dioscorides. Sed id plane negamus. Sumitur autem vox *ῥιζήεις* pro eo quod bonum spirat
odo-

528 GUILIEL. RONDELETTI
odorem. In hoc autem error est. Nam
Diosc. & alii plerique scriptores *σώδις*
fumunt pro eo quod multū olet, siue bo-
num spiraret odorem, siue malum. Signifi-
catio autem vocabulorum non aliunde
petenda est, quam ab eo authore qui rem
ipsam describit; quemadmodum Diosc.
ut dixi, hoc modo sumit *σώδις*, ut videre
licet cap. de Pice arida, ubi ait, debere esse
puram, pinguem, *σώδις*. Nemo autem in-
terpretabitur intelligi de suavi odore, sed
forti & gravi, quia quæ igne eliciuntur
non possunt non fumum redolere & te-
trum odorem spirare. Idē esto iudicium
de Blatta Byzantia, quam dicunt esse *σώ-
δις*. Sin hæc ratio non placeat, dicemus,
Veteres non adeo delicatos fuisse atque
fumus, & quod nobis male olet, ut Myr-
rha, illis bene & suaviter oluisse: quod in-
de probari potest, quod in suis unguentis
ad delicias paratis, Galbanum admisce-
bant; quod haud dubie fœtidi admodum
est odoris.

De CROCO & GINGIBERE nulli
dubitant.

Reclamant Sceptici Medici, quod pro
RHEO PONTICO Rhabarbarum (se-
quuti Avicennam) ponimus. Non autem
temere id factum est. nam cum Rhapon-
ticum hoc Pharmacopolarum nullo modo
respondeat picturæ Rhei pontici, satius
est

est Rhabarbarum vocatum conijcere: quanguam istud Centaurium maius à viris doctissimis iudicetur esse, nec inepte. Rhaponticum enim & Centaurium hoc maius easdem fere habent facultates. Cōponitur Rhaponticum ex diversis partibus: ex terrea videlicet & frigida substantia, quod indicat adstrictio: habet etiam adiunctam caliditatem; subacre enim reperitur, si plusculum mandatur, qua facultate potest alvum ducere: quin etiam aëreæ cuiusdam est substantiæ particeps, quod indicat laxitas & dulcedo. Convulsis, ruptis, dysentericis, sanguinem exspuentibus utile est, & orthopnoæ. Centaurium maius in gustu contrarias qualitates habet; ita in usu contrarios effectus præstat: gustu itaque acre simul & adstringens apparet, cum leviuscula dulcedine: quæ omnia in Rhapontico esse monstravimus. Prodest iisdem reiicientibus sanguinem, ruptis, convulsis, dyspnoæ, orthopnoæ: quamobrem medicamentum imbecillius non erit si pro Rhapontico Centaurium maius posuerimus. Nam Rhaponticum & Rhabarbarum sola regione differunt & levitate, ut Rapæ quæ apud Lemovices nascuntur, & quæ solo sterili, differunt solum dulcedine aut crassitie, aut alia differentiâ à solo desumpta. At dices; alterum magis rarum est, alterum

Z

den-

densius. Respondeo, id facere copiam vel inopiam alimenti: aut dicendum, Mercatores qui advehunt Rhabarbarum, illud comprimere cum recens est, ut minus loci occupet, & densius reddatur; quod sciant densum laudabilius esse: quod facile fieri potest. Si enim compressam radicem desicces, minor erit, minusque spatium occupabit, nec diminuetur quantitas. Si vero Rhabarbarum nostrum non sit veterum Rhapsoticum, quid erit? Quidam aiunt esse radicem Centaurii maioris, & Galenus ait radicem Centaurii maioris easdem facultates habere quas Rhapsoticum.

Male negat Manardus, nos verum PENTAPHYLLON habere. nã passim nascitur, & omnino descriptioni respondet. Est præterea alia nota à Theophrasto tradita, quæ nobis est certissimo indicio nos Pentaphyllon habere: scilicet quod Pentaphylli radix exsiccatione fiat quadrata: quod sane illi proprium est. convenit enim soli Pentaphyllo quadratam fieri exsiccata radicem; quæ nota fallere nos nequit. Sunt ex Practicis qui putent Tormentillam esse Pentaphyllon: quod non improbo; cum Diosc. det illi radicem oblongam, Veratro nigro crassior, & propius accedat ad veram Pentaphylli descriptionem. Sunt qui Heptaphyl-

phyllon vocent, à numero foliorũ; quod & in vulgari etiam invenies. Diosc. etiam ait habere quinque folia, aliquando plura. Verum quamcumque assumpseris, hanc ne Diosc. an illam Theophrasti, non errabis: ambæ enim valent adversus venena. Potest itaque sumi Tormentilla pro Pentaphyllo, & Pentaphyllon pro Tormentilla.

NEPETAM [aut Nepiram] Latini, Græcorum Calamintham appellant: quæ de causa Galenus miratur quod Andromachus, cum Græce scripserit, hoc tantum nomen Latinum addiderit. At hoc *νεπέριος* dictum sit.

MARBUBIUM lippis & tonsoribus notum est. eam ob causam prudens prætereo.

Danda est opera ut SELINON quod in petris nascitur recuperemus: non quod ob eam causam Petroselinon dictum velim, sed quia maioris est efficaciam, & propius accedit ad Macedonicum, ob amarorem. Nec ob eam causam dampnanda erit hæc compositio. Nam, ut Gal. de Petroselino scripsit, Quod si Estreaticum desideres Petroselinum, nihilo tibi deterius fore putato Theriaces medicamentum, si alterum iniicias. Cuius rei subdit rationem. Non enim, inquit; si mortiferis venenis, si venenatorum moribus aliud ab

532 GUILIEL. RONDELETII
Estreatico Petroselinū minus congruit,
propterea reliquis etiam morbis, ut tor-
minibus, ventriculo debili, hydropisi, &
id genus aliis segnius opitulatur, quos in
primis sanare Theriaca promittit. Aliam
præterea causam assignat, cum inquit:
Adhæc Estreaticum Petroselinon ama-
ram etiam plus æquo Theriacam fa-
cit, præsertim cum recens adhuc im-
ponitur. nam ut acrimonia, sic ama-
ritudine hoc alia superat. At, ut ali-
bi docuit, suavitas in medicamentis quæ
deglutuntur, est spectanda, cum in se
habeat multa amara. Avicenna semen
Apii montani posuit in tertia descriptio-
ne. Petroselinum verum nascitur in mon-
tibus Delphinatus, & apud fontem Vau-
clusæ.

STOBCHAS satis nota est, agroque
Mompeliano frequentissime provenit.

COSTUM nonnulli in discrimen vo-
cant. Certissimum autem est, nos duas ha-
bere Costi species: primam scilicet (quam
Zedoariam vocant vulgo) & secundam,
quam nemo negabit eam esse quæ ad nos
adfertur, præsertim cum acerrima sit.

DE PIPERE Albo tantum sciendum
est, Galenum ibi Piper Album legere, ubi
Avicenna Nigrum; & e contra. Piper Al-
bum & Longum magis medicaminibus
& Antipharmacis conveniunt; Nigrum
vero

vero edulii & alimentis condiendis. Piper Longum facillime adulteratur. Adulteratum autē cognoscitur, si aqua inspersum dissolvatur. Non reperitur hoc Piper Longum in descriptione ad Pamphilianum.

DICTAMNUM in Creta tantum crescere, & inde CRETENSE dici, existimant Auctores, quod sic depictum sit à Diosc. Cretensis herba est, acris, levis, Pulegio similis, sed maioribus foliis, quæ tomento quodam spissaque lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert: (et si apud Paulum falso legatur Δικτάμνος ἄνθος) Pharmacopolarum Ἰδιόδιον & florem & semen profert: quam ob causam malumus succedaneo uti, quam incognita illa radice qua pro Dictamno utuntur Pharmacopola. Pulegium itaque pro Dictamno inieciimus, quia nulla est herba quæ propius accedat ad Dictamni facultatem ipso Pulegio, docente ipso Diosc. Præstat omnia quæ sativū Pulegium, sed efficacius multo: & Gal. Dictamnum tenuiore essentia constat quam Pulegium, cetera illi simile. Quod si per omnia simile, haudquaquam male pro Dictamno recipietur, cum ipse Avicenna in omnibus descriptionibus pro Dictamno Pulegium posuerit. Præterea à Nicandro (in suis Theriacis,) Dioscoride, Serapione, Paulo

& Aëtio ad morsus venenatorum commē-
datur.

Non miseris, candide Lector, si pro
FLORE IUNCI ODORATI, quem
uno vocabulo Schœnanthon vulgus ap-
pellat, herbam ipsam monstremus. Audi
Gal. Adhæc Iuncum ex Arabia petitum
imponere præcipit, nescio qua de causa,
Schœnanthum, id est, Iunci Florem à
vulgaribus appellatum. Nos siquidem,
cum Florum copia non adsit, Iunco uti-
mur ex Arabia compositato, cuius summi-
ratem Cameli sepe numero abroserunt. iu-
cundissime namque hunc Iuncum Came-
li pascuntur, secus vias ibi plurimum
nascentem. Ex his disce, multa fuisse sim-
plicia tempore Galeni, qualia nunc sunt.
Non itaque peccant, qui Iuncum ipsum
huic compositioni imponunt, ut ex Gal.
loco iam citato patet, & Diosc. qui ait
radicem & herbam eiusdem esse facultatis
cum flore & efficaciam. Imo si flores ad-
ferrentur, abiiciendi essent & postponen-
di Iunco ipsi. nam cum sint admodum te-
nuium partiū, eorum vis facile evanescit;
& priusquam ad nos pervenissent, plane
inodori redderentur.

DE THURE nihil iupræsentiaram di-
cemus.

Quamquam TEREBINTHUS hoc
agro Mompeliano frequens sit, non ta-
men

men Terebinthinam habemus : & quem-
admodum Lentiscus, hic alioqui fre-
quens, Lentiscinam non stillat, ob Solis
imbecillitatem ; sic nec Terebinthus Te-
rebinthinam. Sed, Galeni doctrinam se-
cuti, pro Terebinthina Abietinam conie-
cimus. nam 4° sanitatis tuendæ sic scrip-
sit: Quod si copia Abietinæ non adsit, eius
loco Terebinthina. Cum pro Abietina
Terebinthinam ponendam doceat ; sic
econtra pro Terebinthina Abietinam re-
cipiemus. Quod evidentius monstrat
alio in loco, his verbis: Quin etiam in
penuria Terebinthinæ tum *ἐν τῇ κενουμένην*
ὕδατι, tum frictam commode admisceas,
non minus etiam iis & Abietinam immit-
tas. Quod si forte quis hanc Resinam Ab-
ietinam esse neget, Mastichen ponemus,
quæ inter Resinas principatum obtinet,
teste Gal. vel (ut Diosc.) Terebinthinæ
respondet viribus. Fidem forsitan auge-
bit, quod in Paulo legatur, *Τερπινθίνης*
Μασίχης, quasi vellet dicere, Resinæ Masti-
chinæ ; vel Mastichen & Terebinthinam
imponi velit. Tu iudica.

CASSIAM FISTULAREM vocat
Cassiam Ligneam, aut Cinnamomum
crassum; ne qui existiment eum intellige-
re Cassiam illam Fistularem Arabum, quæ
vim habet laxandi ventrem. Est enim Cin-
namomum crassum, efficax, ut odor & sa-

536 GUILIEL. RONDELSTII
por monstrant. Nec absurdum est, dimi-
dium Cionamomi pro Cassia constituere;
cum pro Cinnamomo duplum Cassia po-
nendum sit.

STYRAX eligenda optima.

NARDUM nemo debet damnare, quod
Spica non sit, sed potius radix. Nam Gal-
his verbis docet esse radicem: Iubet dein-
de Andromachus Nardum Indicam impo-
nere, quam ex eo quia Spicæ figuram imi-
tetur. Nardi spicam nominant, quamvis
radix sit. Rursum Damocrates *Négdeso pizav*
1, d'is scripsit, non spicam. Indica autem
dicitur, non quod in India nascatur, sed
quod in aliquo monte nascatur Indiam
spectante; quemadmodum Syriaca, quæ
in monte Syriam spectante. Eodem modo
& Britannica dicitur (ea est Bistorta vul-
garis) non quod in Britannia solum nas-
catur, sed quod in regione Britanniam
spectante. Ceteram Nardus Indica ceteris
efficacior est.

Nunc ad THLASPI veniendum: quod
omnibus incognitum putat Manardus,
eo fortasse quod nunquam viderit. Vt au-
tem verum fatear, non omnibus cognitum
fuit Thlaspi, sed iis dumtaxat qui de re
herbaria bene meriti sunt. Eius descriptio-
nem require in Diosc. Frequens est in se-
mitis Tolosani agri, & aliis plerisque lo-
cis. Temperamento calido est, ut Nastur-
tium.

tium. Avicenna pro Thlaspi, Sefeli habet: at in Arabico Thlaspi legitur. Vulgus Pharmacopolarum, quod Sinapi species quædam sit, album appellant.

SEMEM APPI restituumus ex descriptione ad Pamphilianam. In Paulo enim & Avicenna idem scriptum reperimus, tum etiam in Theriaca Antiochi Philometoris, in medicamento anodyno *Κάμινος* dicto: rursus in Zenonis, Aëtii, Galli, Theriacis: quod etsi ut Petroselinum adversus venena parum aut nihil proffit, ad alios morbos non parum iuvat.

Pro MALABATHRO, ut bene à maioribus nostris visum est, ponendum censuimus Spicam. Habet enim Folium eandem cum Spica facultatem, teste Gal lib. 6. de simpl. Idem scripsit Paul. in Succedaneis. Quod si æqualem vel similem habet facultatem, frustra additur Macis; cum neque addendum quicquam dicat, neque detrahendum. Avicenna post Malabathrum addit Epithymum; qua ratione, nescio; quemadmodum & Moschum post Piper Longum.

HYPOCISTIS etiam sub Lado [aut Ledo] reperitur: quod Cisti species est, longiora habens folia, & glutinosa.

NARDUS nostra CELTICA ea vere est quam Antiqui Celticam vocaverunt:

Z 5

non

538 GUILIEL. RONDELETII
non igitur reiicienda: neque audiendus
Marcellus, qui negat Spicam nostram esse
Celticam. Raro autem visitur, quia in
summis montibus nascitur, quos perpetua
nix fere obsidet. Radix sumenda.

PRO TERRA LEMNIA fumimus Bo-
lum preparatum, ut Gal. docuit. Neque
eam ob causam vituperanda est hæc terra,
quod à Lemno non advehatur. Est enim
hæc terra medicamentosa, lutumque cum
aqua ex ea fit, quod habet desiccandi fa-
cultatem, & astrictionem non contem-
nendam, qua catarrhos sistit. Prodest tem-
pore pestis. Ut in summa dicam, malle
hac uti, quam Terra sigillata egregie adul-
terata. Rubrica Lemnia à Galeno vocatur.

Difficilius fuit iudicare, quid pro CHAL-
CITIDE accipiendum esset, cum Atramē-
tum Sutorium (quod *Χάλκαιον*) *Σῶρον*,
Μίσιου, *Χαλκίτης* parum ab invicem differre
videantur. Et quanquam non gravis esset
error, si *Χάλκαιον*, vel *Μίσιου*, vel *Σῶρον*,
pro Chalcitide posuissemus (sunt enim fa-
cultatis eiusdem) tamen Chalcitin veram
maluimus accipere: quam (ut præcipit)
assari curavimus, & quod magis spumo-
sum erat accepimus. *Χαλκίτης* Vitriolum
Romanum non est, quanquam easdem ha-
beat facultates; sed Chalcanthi videtur
species: quæ urenda est donec nihil viridis
appareat; estque *χαλκιοειδής*, id est, similis
xii.

æri. Vnde Pharmacopœi Chalcitin donec rubra fiat: sed inepte illi; non enim usque adeo est adurenda. Ait enim Galen. urendam donec fiat cineritia, & amittat viride, ut ostendat quantitatem adustionis. Nos itaque legimus, *tofta, & non ufta*, ut est apud Galenum.

Quid sit AMOMUM, ut ingenue fatear, ignoro. malo enim meâ fateri ignorantiam, quam studiosi, hac in re aliquo modo imponere. Non me latet, multos fuisse in Gallia & in Hispania, qui se inuenisse gloriantur; cum nihil minus fecerint. Nam semen illud quod pro Amomo monstrant, inodorum, nigrum, lene, gustu neque acre neque erodens est; cum debeat esse candidum, modice rufum, semine plenum, uvarum racemis simile, ponderosum, odoratissimum, acre gustu, & erodens. Nos pro Amomo Acorum posuimus. Amomum, ut inquit Gal. Acoro similem facultatem obtinet. Ergo Acorum pro Amomo n. fas non erit ponere. Sunt qui Amomum Rosam [scu Pomum] Hierichontis dicant, quod care admodum venditur, ob id quod mulieres fabulentur conducere ad partum. In Alexandria frequens; & ad nos adueheretur, si præmuniti essent mercatores.

Mirabitur aliquis, quod pro ACORO in omnibus locis Galangam crassam, non

vulgarem illam radicē posuerimus. Sed, ne id temere factum existimes, sciendum est, hanc vulgarem radicem Acorum non posse esse, tum quia rubra est, & ingrato odore: cum vera Acorus albam habeat radicem, gustu acrem, odore non insuavem, ut ait Diosc. Cum autem hac omnia in Galanga manifestissime inveniantur, &, ut Musa testatur, florem croceum & folia Iridis angustiora habeat, Acorum dicimus esse.

Et si Fuchsius Valerianā neget esse Phu, Valerianam pro Phu posuimus, non enim valet eius ratio. Phu caulis λεῖος ἢ τρυφερός, id est, lenis & tener existit; Valerianæ caulis angulosus: cum herba & lenis & quadrato caule possit esse. Quod de floribus dicit, similes Narcisso non esse, verisimile videtur: flores tamē habere pallidos, sicut & Narcissus: quod sufficit, cum omnes aliæ notæ nullo pacto discrepent.

CARPOBALSAMUM vulgare nullam aut paucam vim habere videtur; & puto semen esse Terebinthi. Eam ob causam Cubebas vulgo vocatas ponēdas dixerim, quæ forsitan verius sint Carpobalsamum, quam Carpesium; nisi reclamet Actuarius. At Gal. lib. de Antidoris Carpesium dicit esse herbam Phu appellato genere similem; validiorem tamen, atque aromaticum quiddam plus olentem. Et eodem lo-

co : Tenuia quædam Carpesii sarmenta Cinnamomi virgultis similia sunt ; non semen igitur potest esse. Cubebæ autem non multum viribus & temperamento differunt à Carpobalsamo. Diosc. ait Carpobalsamum adulterari semine Hyperico simili quod Terebinthi semen esse videtur, ut ex Theophrasto patet.

PRO ACACIA, Prunellorum succum ponere non est absurdum. Potest & Rhus pro Acacia poni ; quia, ut ait Diosc. folia Acaciæ effectus præbent, ut in Succedaneis reperitur succus Lentisci.

BITUMEN IUDÆICUM, Græcis Ἀσφάλτις, communiter laudatur quod purpuræ modo splendet. Nigrum adulteratum est. Sed cum aliud non advehatur nisi pice imbutum, dosin augere oportet. Eiusdem facultatis est cum Pissasphaltum, quod vulgo Mumiam appellant. Pissasphaltum autem medianam facultatem habet inter Picem & Asphaltum: eam ob causam Avicenna & quidam alii pro Bitumine Mumiam ponunt. Asphaltum deprehendes ex odore Trifolii foetidi, quod à Bituminis odore Ἀσφάλτιος dictum est. Quod ad nos adfertur, Pissasphaltum est. Cum Diosc. ait probari si purpuræ modo splendeat, non ita intelligendum est, quasi velit habere purpuræ colorem, sed quod in sua nigredine splendeat ut Purpara in

542 GUILIEL. RONDELETTII
suo colore; aut quod simile sit purpuræ
exsaturatæ, quæ quodammodo ad nigre-
dinem tendit. Plurimis locis provenit, ut
in Atvernia, &c.

CENTAURII TENUIS [AUE MINORIS]
folia & flores ponimus, non radices, quas
tanquam inutiles reiicit Galen. & Diosc.
etsi Lumē illud Pharmacopolarum aliter
sentiat.

Ne quis nos reprehendat, quod A R I -
S T O L O C H I A M tenuem, non Clema-
titin aut Rotundam, ut in lib. ad Pamphi-
lianum scriptum est, adiecerimus: non
enim id temere factum est: Nam in car-
minibus scriptum invenimus, $\alpha\gamma\lambda\epsilon\pi\tau\epsilon\omega$
 $\rho\acute{\iota}\zeta\alpha\nu$ Α' εισολόχου & ad Pisonem, tenuem
dicit. huc accedit quod de Clematiti ait
Galen. Quæ Clematitis appellatur, fra-
grantior est, ita ut ad unguenta utantur
unguentarii; sed ad sanationes infirmior.
Hic autem non ad voluptatem sed ad sa-
nitatem ponitur: *terram* igitur ponenda est:
castigandusque est locus ille, ne parum
cauti fallantur. Interpretes Centunculum
verit: Centunculum autem Latini appel-
lant Gnaphalion. Si autem addatur Gna-
phalion, id erit præter Andromachi, Gale-
ni, alio ūque mentem. Nec interpretibus
semper fides est adhibenda, etiamsi Græ-
ce & Latine periti sint. Malim enim illos
minus disertos esse, & rerum bene peri-

ros: hi siquidem solœcisum in nominibus duntaxat committunt; illi autem in rebus & saepe in vita. Hic itaque neque rotundâ Aristolochiam, neque Clematicin aut [Pistolochiam, aut] Polyrrhizon, quæ unguentis parandis aptiores sunt, imponemus: sed Longam duntaxat Aristolochiam, sive Tenuem, quæ ad medicamenta convenit. Proveniunt autem omnes Aristolochiæ species, quæ quatuor sunt, frequentissime agro Mompeliano. Quam pro Longa pingit Fuchsius, Clematicis est.

Qui cornicum oculos configunt, hunc CALAMUM ODORATUM reiciunt; non quia inefficax sit, sed quia Calamus araneis non est plenus. Ficti autem potest, ut Calamus dicatur, eius autem radix tantum sit in usu, ut de Spica admonuimus. Sin tibi hæc ratio non placet, aliam accipe. Duæ sunt species Calami odorati: Alter, qui à Galeno describitur: Alter in Maotide nascens, radice subalbida, sine calamis, intus plena & amara, specie Acori: quem Calamum falso quidam Acorum esse putaverunt; in quorum numero fuit Manardus, qui pro Acoro Calamum aromaticum semper ponit. At utrumque genus Acorum odore superat. Non igitur reicienda hæc radix, cum Calami sit radix.

XYLOBALSAMUM hoc commune

544 GUILIEL. RONDELETTI
verum sit nec ne, incerti plane sumus.
nam quicumq; de Balsamo scripsere, inter
se dissentiunt. Quod inefficax sit, facile
quilibet iudicare potest ex odore, sapore
& crassitie partium. Sin autem pro eo
ligno incognito & adulterato, Zedoaria
vulgo dicta, quis uti voluerit, sine noxa
poterit. Zedoaria enim calida & sicca est
in secundo ordine, ut Xylobalsamum, va-
let adversus venena, & pestem. Commo-
de itaque illa uti possumus, quando qui-
dem temperamento & viribus respondeat
Xylobalsamo. Non autem in omnibus su-
menda pro Xylobalsamo: sed hic, quia
iam semel in hac compositione posita
sunt succedanea eius, maluimus hac radi-
ce uti.

De AMARACO si Nicolaus Præposi-
tus dubitet, non mirum est; cum res ad-
modum obscura sit, & ad indicandum
difficilis. Nam Diosc. Plin. Columella,
Lucret. Virgil. Diocles medicus, uno ore
Amaracum Sampsuchum appellant: Ga-
lenus tamē & Paulus diversas herbas tra-
dunt. nam in 3° ordine calef. & exsic. Samp-
suchū collocant; Amaracū vero in 2° sic-
care & tertio calefacere volunt. Amaracus
Galeno & Paulo Matricaria vulgaris est,
& Parthenion Diosc. atque utramque po-
nemus: quanquam non multum referret
si neutra poneretur. nam, ut Gal. testatur,

multi

multi suo tempore & Matum & Amara-
cum reiciebant.

Hæc sunt, Candide Lector, quæ cum
festinatione quadã annotavimus. Et hoc
esto Exēplar eius quæ ex Consilio Docto-
rum Mompelii dispensatur.

Theriaca Andromachi, quæ *καληνὴ*, id
est, Tranquilla cognominatur.

- ℞. *Pastillorum Scillinorum* ʒ *xlviij*.
Pastillorum Theriacorum
Magnatis Hedychroi
Piperis nigri
Opii singul. ʒ *xxiiij*.
Rosarum siccarum
Scordii Cretensis
Seminis Napi
Iridis Illyrica
Agarici Pontici
Cinnamomi
Glycyrrhizæ succi
Opobalsami Singul. ʒ *xij*.
Myrrha, Croci
Gingiberis
Rhapontici, [non Rhabarbari, ut habet Cor-
dus]
Radicis Quinquefolii
Nepitæ, sive Calaminthæ montanæ
Marrubii
Petroselinii Macedonici

Star-

Stachados
 Costi
 Piperis albi
 Piperis nigri [al. longi]
 Dictamni Cretenfis
 Iunctodorati
 Thuris
 Terebinthina
 Cassia [festule]
 Nardi Indica sing. 3 vj
 Polii Cretenfis
 Sefelios
 Styracis
 Seminis Apii [in aliis deest].
 Thlaspi
 Ammos
 Chamadryos
 Chamapirjos
 Succo Hypocisthidis
 Malabathri
 Nardi Gallicæ
 Radic. Gentiana
 Anisi
 Mei Athamantici
 Seminis Foeniculi
 Terra Lemnia
 Chalcitidis tosta
 Amomi
 Acori
 Phu Pontici
 Carpobalsami

Hype-

Hyperici

Acacia

Gummi

Cardamomi *ſing.* ꝓ *iiij.*

Seminis Danci

Galbani

Sagapeni

Opopanax

Bituminis

Castorei

Centaurii tenuis

Aristolochia tenuis *ſing.* ꝓ *ij.*

Mellis Attici deſpumati ꝓ CL [*male ꝓ pro ꝓ
poſita*] hoc eſt lib. xij. unc. vj. alibi Rondelet.
lib. x. tantum habet.

Vini Falerni q. ſ.

ADMONITUM autem hic velim Lectorem, ut huius Cōpoſitionis normā exacte contempleretur, quæ illi plurimū prodeſſe poterit in aliis Medicamentis diiudicandis. Omnes enim hic fere traduntur Canones qui in huiusmodi compoſitionibus tradi ſolent. E quorum numero paucos colligemus, ut memoria ſuppeditabit.

Primum itaque in omni Cōpoſitione id obſervandum, ut præcipua & veluti totius medicamenti fundamenta primo loco ponantur, quod hic etiam obſervatum eſt in Paſtillis Scillinis & Theriacalibus. Iuvat enim plurimum non in Cōpoſitionibus ſolum, ſed in reliquis omnibus,

¶

si aptus ordo seruetur. Paraturus igitur medicamentum, in summis digitis habere debet quæcunque illud ingredi debeant; & ex his considerare quæ decoctionē ferre possint, quæ minime: Ex his rursus quæ decoctionem ferunt, ea primo loco imponat quæ diutius decoctionem ferunt, ut radices densas & inodoras. Odores enim & raræ decoctionem non ferrent. Deinde ea iniiciat quæ minus coctionem ferunt, ut herbas: Postremo quæ nullam omnino. Præterea quæ simpl. maiori quantitate assumuntur, ea primo loco imponenda: quæ minori, secundo loco: atque ita deinceps gradatim; ut in hac Compositione est observatū. Eius enim prima dosis est drachmarum 48. Altera 24. tertia 12. quarta 6. quinta 4. ultima (melle dempto) drachmarum 2. Sed & alius Canon observandus est, & hic observatus, nempe; Ea quæ ad alterationē ponuntur, maiori debere esse quantitate: quæ vero ad castigationem, minori. His annexæ sunt Regulæ generales, ad maiorem institutionem.

THEO.

THEOREMATA
SIVE PRÆCEPTA DVO

*Ordinis aut Dispositionis Simplicium
medicamentorum,*

*desumpta ex libro de Ponderibus
Dom. Rondeletii.*

THEOREMATA duo sunt in hac re spectanda: quorum unum, & magis necessarium, ut imperitiæ iuniorum Pharmacopolarum subveniatur, à bene parandi ratione desumetur: Alterum à quâritate vel dignitate medicamentorum tam simplicium, quam compositarum, quæ, ratione compositionis faciendæ Simplicium conditionem præ se ferunt.

Ad primum veniamus, illudque ita constituamus. Quæcunque accuratiore & longiore præparatione egent, ea priorem locum debent obtinere, hoc est, si quid difficilius tritureretur, infundatur, coquatur, aut misceatur, prius triturationi, infusioni, coctioni, mixtioni est mandandum: quod ut indicetur, inter trituranda, infundenda, coquenda, miscenda, prius scribatur. Si autem infundendorum, vel coquendorum, vel miscendorum
unum

550 GUILIEL. RONDELETTI
unum aliquod breviori infusione, vel co-
ctione, vel mixtione egeat, & præterea
trituratione, hoc postponatur; duplici de
causa, una, quæ iam dicta est, altera, ut dum
alia infunduntur, vel coquuntur, vel mis-
centur, hoc tritulari possit; sicque nulla
fiat temporis iactura: cuius metu sæpe-
numero Pharmacopola, tanto cum scele-
re, omnia perturbant; ut eorum quæ mi-
nus coquenda sunt, sæpe vis prorsus de-
perdatur nimia coctione; contra, iis quæ
longissima coctione egent, cum eorū vis
à mediocri etiam etui non possit, quanta
necessaria est non extrahatur. Quod idem
in aliis præparandi formis evenit. Quam
rationem hodie à quam plurimis, dicam,
Empiricis negligi apparet, qui infundunt
simul & decoquunt Guaiaci rasuram, San-
talos, Cinnamomum, Sennam, & alia
multa: quorum vel ea quæ sunt odorata
& laxantia, vim suam amittunt, vel alia
non satis decoquuntur, vel utrumque con-
tingit.

Secundum Theorema est, ut ea quæ ma-
iorem sui quantitatem toti Compositioni
tribuunt, & nobiliora sunt, priorē sedem
occupent: quod est erutum ex præscriptis
antiquorum, qui in componendis medi-
camentis hoc solum spectarunt; tantum
excipientes ea quæ materia vice aliquan-
do in sine collocantur. Ut videre est in de-

descriptione Pilularum de Hermodactylis, apud Mesuem. Recipiunt enim primo ordine Hermodactylorum ʒ v. deinceps alia in mediis sedibus sequuntur, pro maiori & minori quantitate: tandē Aloë, quia materiæ vices gerit, ad ʒ x ponitur. Idem factum est in Pilulis Sebillinis; in quibus Spica Nardi ponitur in prima sede, ob quantitatem & nobilitatem.

In Aromatico Rosato maiore, ex descriptione Gabrielis, Rosæ in prima sede posita, reliqua copia superant.

Idem in Antidoto Philonis, apud Mesuem, Piper album, & Hyoscyamus obtinent; in qua Compositione manifeste apparet ordo medicamentorum servandus secundum maiorem & minorem quantitatem; ita ut maxima quantitas primo loco ponatur, minima vero ultimo; cum Piperis albi & Hyoscyami hic recipiatur ana ʒ xx. Opii ʒ x. Croci ʒ v. Spicæ, Pyrethri, Castorei, ana ʒ j.

In Theriacis descriptione hoc palam fit: sed quia ea est longior; utque mos antiquorum melius innotescat, non metædebit separatim eam transcribere, & crassa Minerva excutere doses. Exacte eius castigationem, & rectum componendi modum, præcedenti opusculo tradidi.

Animadvertendum igitur est, antiquos, postea quam se ita collocationi petendæ à
sola

552 GUILIEL. RONDELETTI
sola quantitate addixissent, vidisse de-
mum rationem præparandi, & in hac re
ordinem esse apprime necessarium, co-
ctosque fuisse multa verborum congerie
explicare, quod ipse in scribendo ordo
indicare potuisset: & is mos eos excusa-
vit in magnis Compositionibus faciendis;
cum neque forsan solus ordo satis id in-
dicasset.

Sed cum in illis quæ ad horas præscri-
buntur, hoc fieri non liceat, neque etiam
ipsi fecerunt in iis quæ nobis scripta reli-
querunt, nisi admodum paucis: in eo quod
mox dicturus sum, totus collocationis
cardo vertetur; ubi annotavero, antiquos
minus bene & compe fecisse, qui aliquã-
do dosim medicamentorum, quorum
idem ordo erat, dividerunt: ut in Theria-
ca videre est, Rosarum siccarum ʒ xij. Iri-
dis Illiricæ ʒ xij. cum per ana, quod sic
notatur añ, uno numeratore designare po-
tuissent.

Nec mihi minus videndi, qui idem ho-
die faciunt, (nisi id præparationis ratione
fiat) videntur.

Igitur, secundû Theorema priori adiun-
gentes, hunc ordinem in præscribendo
constantissime observemus, ut primo or-
dine collocemus ea, quæ longiori egent
præparatione. In hoc autem rursus id con-
sideremus, ut eandem præparationem po-
stulan-

stulantium ea primum ponantur, quæ maiorem copiam requirunt.

Eandem præparationem & quantitatem requirentium, & mensurandi modum, ut lib. vel unc. vel M. vel P. ea prima collocentur, quæ commoditate, aut nobilitate aliqua præstant. Sicque fiet, ut manum præscriptionibus admoventes, nullo pacto hæreamus mente, ab hocne, vel illo, ordiendum sit: sed cognito scopo, medicamentique proprietate, & nobilitate, statim ab eo quod opus est, initium faciemus: id quod erit vice materiæ (sive unum, sive plura id faciant) si in eo vel coctio, vel infusio, vel mixtio sit facienda totius compositionis, primû omnium; si autem infusum, vel decoctum, vel tota mixtio, iam facta, ei sit adiungenda, ultimum, quantæcunque sit copiæ, & quantitatis, collocemus.

Quod ut exemplo aliquantulum illustremus, id petamus à re quæ est frequentior, videlicet plantarum partibus: ut cum earum radices duriori sint substantia, & magis cruda, longiorique decoctione & trituratione egeant; proinde in prima sede ponantur, præcipue quæ apertunt, & incidunt: tum ligna non odorata, & cortices; deinde folia herbarum: tertio loco fructus: quarto semina: ultimo flores, & quæcunque sunt odorata, vel laxantia.

A a

Quod

Quod facit ut radices inde patiantur exceptionem. laxantes enim primo loco non ponuntur.

Denique ratio præparationis tantum potest, ut nihil tam generale adferri possit, quod frequenter non patiatur aliquid peculiaris & singularis doctrinæ: ut si quid ad alicuius medicamenti meliorem, vel faciliorem actionem faciendam vel castigandam adhibearur, cuiuscunque sit quantitatis, id quod habet castigandum ilico sequatur necesse est, ut eius vis non nisi castigata & melior facta, ne tantillum quidem extrahatur: ut Zingiber & Sal Gemmæ mox post Agaricum: Spica & Cinnamonum post Rhabarbarum: Castoreum, Crocus & Myrrha post Opium: & sic de similibus.

Primum animadvertendum est, id quod in prima acie descriptionis Theriacis est positum, esse in maxima quantitate. Id autem factum fuit forte, quod medicamentum ex Scilla scopis magis convenit. Facta enim est hæc Compositio prima ad venena, & morbos contumaces & diuturnos: sed Trochisci de Scilla venenis frigidis manifesta qualitate adversantur, item puncturis & moribus venenatorum animalium: nec minus valet ad humorum contumaciam. Tales enim morbi sunt à crassis, frigidis & viscidis humoribus,
vel

vel in remotis & profundis partibus sitis; ad quas causas valet potissimū Scilla, incidendo, attenuando, & ad altas partes penetrando, digerendoque humores crassos.

In secundo ordine, Trochisci Theriacales, & Magma Hedychroi, Cinamomum, Piper nigrum, vel longum: sed longum magis convenit; & descriptio quæ legitur apud Galenum ad Pisonem, & apud Avicennam, *longum* habet; tum descriptio Carmine scripta. Convenit enim magis Antidotis Longum, si Dioscoridi credimus.

Hæc omnia, cum Trochiscis de Scilla, & ad venena, & ad morbos coniumaces, conveniunt.

Opium autem in hac descriptione, ut præcedentia ad drach xxiv. ponitur, quia hæc compositio ad dolores sedandos parata est, unde nomen sibi γαληνῆ, quod transcribunt Latine *Galene*, comparavit, quia tranquillitatem adfert; & propter vim Opii, & ad veneni præcautionem & curationem facit, ut ex Galeno colligimus.

Valet enim Theriaca, eodem teste, cum recens est. ad venena; cum vero antiqua, ad morbos diuturnos. Quod si recens valeat ad venena, id fit propter vim Opii, quæ maior est in recenti, quam in antiqua.

Et mihi placet Ioannis Schironii ratio, nostræ quondam Academiæ Cancellarii eruditissimi, qui dicebat Opium additum istis magnis compositionibus magis esse ad vires calidorû medicamentorum conservandas. Calida enim, & quærenuiû partium sunt, continuo exsolvuntur ab aëre ambiëte, qui semper agit in medicamēta.

Quare cum tot sint in hac Compositione calida, & anodyna fortissima esse debeant; nemini mirum esse debet, quod ad drach. 24. Opium posuerint.

Hanc rationem non norunt, qui ex Tryphera magna Opiû expungunt, etiãsi ad affectus uteri præscribatur. Nam si tantopere narcotica verentur, cur Mandragoræ corticem non expunxerunt? non enim minus utero sua frigiditate adversatur, quam Opium. Sed hæc missa faciamus, & ad reliqua veniamus.

Iris Illyrica, & Glycyrrhiza, Opobalsamum, Rosæ aridæ, Scordium, semen Napi, vel Rapæ agrestis (quod magis convenit,) vel quia minus adversantur venenis, vel minus conveniunt, quam supradiçta, vel ad meliorē actionem tantum adhibentur, dosim habent dimidiam secundæ doseos, ut secunda primæ item est dimidia, scilicet ʒ xij. Quæ sequuntur, ʒ vj. recipiunt, hoc est, dimidium præcedentis dosis.

Quæ

Quæ si quuntur hanc, eadem quantitate ponuntur : sed cenſeo omnia iungenda, quæ eiufdem ſunt quantitatis : alioqui ſunt duæ claſſes eiufdem ponderis in eodem medicamento ; quod ridiculum , ut iam dixi.

Quinti vero ordinis pondus eſt drach. 4. quia quæ ponuntur in hac claſſe, partim ingrata, partim rara, partim efficaciſſima ſunt: quare ſi præcedentium copiam eſſent ſecuta, maior eorū quantitas fuiſſet, quam par erat. Chalcitis enim ſuo odore, ſapore, adſtrictione periculosa eſt: alia autem ſunt efficaciã valde calfaciendo, vel adſtringendo; quare minore quantitate poſita fuere. Quod ſi præcedentem progrediendi modum ſecurus fuiſſet, prioris doſis dimidium ſumendo, minor iuſto quantitas fuiſſet aſſumpta; ob id non ꝓ ii. ſed ꝓ iiij. poſuit.

Quæ ſequuntur, vel quia fœtida, vel ſuo ſapore vel conſiſtentiã ingrata, ad ꝓ ii. ponuntur, dimidium ſcilicet proxime præcedentium. Sunt autem, ſemen Dauci, Bitumen, Opopanacum, Caſtoreum, Centaureum minus, & Ariſtolochia. Hæc efficaciſſima ſunt, & ingrata: quare minima quantitate, & ultima ſede ponuntur.

Vnde apparet illius Theorematis veritas, quo docebamus, Efficaciſſima, & ingrata, & rara, & ſcopo minus conve-

A a ꝓ nientia,

558 GUILIEL. RONDELETTI
nientia, in parva quantitate esse impo-
nenda.

Quod autem Mellis lib. 14 [al. 10.] po-
nat, ostendit illud Theorema verum esse,
quod de materia remediorum diximus;
nempe materiam, vel quæ materiæ vices
gerunt, quantitate reliqua medicamenta
superare debere.

Quod Vinum addiderint sine quãtita-
te, id factum fuit, quia quantitas indi-
cari non potest. Ponenda proinde ea erit,
quæ necessaria est ad diluendam medica-
menti spissitudinem. Mel enim inspissat,
conseruat, & dulcorat tantum: & quia ali-
quando crassius, aliquando liquidius; ali-
quando etiam plus Vini, aliquando minus
imponimus.

Quare nemini mirum esse debet, si
semper Vini, Mellis, Syrupi, Sacchari,
Olei & Cerae quantitatẽ non annotemus,
sed quod sufficit dicamus.

Hic præterea notare oportet; herbas
pondere mensurari, quia siccae usurpantur;
item radices, fructus, flores, semina &
lacrymas etiam pondere.

Chalcitis semi-usta in hoc remedio po-
nitur, quanquam inter venenosa annu-
meretur. valet enim ad Fungos.

Multa etiam alia hic annotare possem,
quæ in castigatione huius nobilis Com-
positionis docuimus. Sed quia hæc præ-
ter

ter institutum sunt, silentio pratero.

Sed de his haftenus. Nunc Theriaces facultates breviter persequamur.

THERIACA MAGNA ad eadem valet ad quæ Asyncritum Efficacior tamen est ad omnia. Sed eadem hic observandæ limitationes, quæ illic, sit ne scilicet Recens, an Antiqua. Recens enim ut frigidior est, sic ad morbos calidos convenit: Antiqua frigidis opitulatur: Quæ mediæ gravis est, morbis medio modo se habentibus confert. Sed neque id novisse sufficit. Nam propriis cuilibet affectui medicamenti commisceri debet. Exempli gratia: si ad fluxum sanguinis, cum aqua Bursæ pastoris misceatur: & sic de reliquis.

Apoplexiæ prodest, si valde antiqua datur: quia in tali affectu egemus attenuatione humorum crassorum apoplexiam comitantium.

Epilepticis cōvenit recens; etiam si epilepsia sit à nimio sensu: nam recens obrundit sensum illum exactum. Si vero fiat ab humore crasso (quod scio rarissime accidere) exhibenda antiqua.

Raucedini vocis, si à crassis humoribus fiat, convenit antiqua; si à defluxione tenui, recens

Asthmati recens, si à retentione calidiorum; si à crassis humoribus, antiqua.

560 GUILIEL. RONDELETTI
Ictericis & Hydropicis antiqua. Peri-
pneumonicis & pleuriticis recēs datur in
principio, cum tales affectus fiant per de-
fluxionem; idque cum aqua hordei. Ilio-
sis recens, quia inflammatio est. Dys-
sentericis recens, cum succo aliquo refrigeran-
te. Nephriticis recens, ad sedandum do-
lorem.

Menstrua educit antiquissima. Neque
solum educit & provocat menstrua; sed
& immodicas menstruas fluxiones sistit,
ut inquit Galenus lib. de Theriaca ad Pi-
sonem: Mistam variamque facultatem,
inquit, habet. Ideo alia diffundens exte-
nuansque cogit excerni; alia, quæ ob
nativæ virtutis imbecillitatem superflua
excernuntur, viribus partium confirma-
tīs solet inhibere.

Lepras & Variolas emendat antiqua.

Præcipue contra omnia venena recens,
quia venenum est tenuissimarū partium.
Tota itaque cura consistere debet in con-
servando corde, ne ad illud scilicet pen-
tret vis veneni. Incrassandi sunt ergo me-
rus: Hoc autem medicamentum recens
non modo incrassat, sed & refrigerat; ve-
rumque est Alexipharmacum.

Omnem defectionem sensuum levat an-
tiqua. recens enim magis sensus stopefa-
ceret. Retardat senectore, inquit Gal. quia
excrementa corporis absorbit, & evacuat.

Quar-

Quartanis febribus & contumacibus solvendis apta est Theriaca antiqua (quod experientia comprobatum est Mompeliū ann. 1551.) ubi iam apparent signa concoctionis. Cū enim Pharmacopœus quidam iamdiu laborasset quartana inexpugnabili, ea solutus est media hyeme, solo usu triduo Theriacè à nobis præscripto.

Expertus sum præterea Dysenteria convenire. Acceperat enim Scriba quidam satis inconsulte ʒ ij. Colocynthis; unde in Dysenteriam inciderat. Præbui illi ʒ j. Theriacæ nuper paratæ: & convaluit eo solo remedio exhibito. Rursum ederant quidam salsamenta putrida: è quibus duo obierunt; tertius, me consulto, vomitione facta Theriacam sumit, & curatus est.

UT autem finem dicendi faciam: Recens valet adversus venena; antiqua vero adversus morbos diuturnos & inveteratos.

Reiicio eorum sententiam, qui Theriacam pueris recens natis præbent, ne sint obnoxii (ut aiunt mulierculæ) venenis. Data enim pueris iam primum in lucem editis, calorem nativum obnuere potest Recens, cum frigida admodum sit: Antiqua vero sua caliditate evanescere faceret eundem calorem.

Varia autem eius est dosis: quæ à mul-

A a ʒ tis

562 GUILIEL. RONDELETTI
tis indicationibus sumitur. Si enim affe-
cta pars sit remota, ratione optima dabi-
tur maiori quantitate, quam si sit propin-
qua: ut si ad Podagram, dari debet maio-
ri quantitate, quam si ad Ventriculum.
Recens item minori quãtitate danda est,
quam antiqua Recens enim periculo non
vacat; at antiqua, ratione caliditatis, na-
turæ amior est. Calidum enim quodam
modo secundum naturam est.

Hæc sunt Theriacæ commoda, quæ
persequi nobis libuit. Plura require apud
Galenum de Theriaca ad Pisonem; qui
sigillatim eius facultates describit.

*THERIACES & MITHRIDATI
miscendi parandique ratio,
ex Lobelio.*

PRIMARI huius nobilissimi Anti-
doti concinnatores Veneti, terenda
datiora & crassiora, ordine contrun-
dunt, in leberem iustæ magnitudinis in-
dunt, permiscunt: quæ deinde in variis
pilis ancis, sive mortariis exacte & ope-
rose ab operariis tunduntur; humidis sic-
cis immixtis, distributisque, & pilis in-
ter tundendum Opopalsami succedaneo
inunctis ne pilis & pistillis adhæreant, &
p. linis iustæ exhalent.

Ol.

Olibanum, Gummi, Lachrymas per se terunt, ne cum aliis trita coëant, aut coherendo in grumos coalescant, cribrationemque impediant.

Agaricum, prius derafum, teritur & cribratur, aut Cerasæ modo ad Emplastra fricando per seraceum traicitur.

Trochisci per se teruntur.

Sagapenum, Galbanum, & huiusmodi lachrymæ Vino passo sive Cretico solvuntur, & per cribrum fricando cernuntur.

Styracis dosim quidam avaro sordidi augent, qui Styrace purissima in guttis vocata (reperitur sedulis tamen hodie facili) carent: quam exactissime terunt, mortario & pistillo calefactis, aequali affuso Mellis defæcati pondere per seraceum traiciunt: cui deinde Terebinthinam felicius miscent, quam Galbano, ex Galeni tamen præcepto.

Quidam Bitumen hodie, si liquidum sit, quale est illud Gallicum Avernienfe, miscent cum Terebinthina, & præparata sive tranicolata Styrace. Si vero durum aut aridum sit, cum Chalcitide in marmoreo lapide lævigant.

Inshyti Collegii Medici Londinensium
THERIACES formula,
ex eodem Lobelio.

Abiactylo Medicorum Londinensium
A a 6 Col.

364 THERIACA LONDINENSIVM.

Collegio utilissimum hoc Alexipharmacum, Epidemicis contagiosisque febribus grassantibus, civem etiamque egenum servandi gratia scite excogitatum fuit. Eadem fere recipit, iisdemque viribus pollet, quibus Fracastorii Diascordium, & celeberrimum Dodonæi aliorumque practicantium Belgii ad Pestem Electuarium, Carlinæ radice addita, sine tamen Opio. Ab effectu Theriaca vocata.

℞. Cornu cervini lima derasi ℥ ij.
 Seminum Citri Oxalidis Pæoniæ
 Ocyani ana ℥ j.
 Scordii, Corallinæ ana ℥ vj.
 Radicum Angelicæ Tormentillæ
 Pæoniæ
 Foliorum Dictami
 Baccarum Juniperi Lauri ana ℥ β.
 Florum Calendulæ
 Caryophyl. Anthos
 Summitatum Hyperici
 Nucis Moschatæ Croci ana ℥ iij.
 Radicum Gentianæ Zedoariæ
 Zingiberis
 Macis Myrrhæ
 Scabiosæ, Succisæ
 Cardui benedicti ana ℥ ij.
 Caryophyllorum, Opii ana ℥ j.
 Omphacii & Mellis optimi ana q. s.

FOR.

FORMVLÆ

SELECTIORVM PHARMACORVM,
quorum usus post Valerium Cordum
in Illustrium aliquot Rerumpublica-
rum Officinis receptus est.

*Theriaca Pauperum, ex Diatesfaro
composita.*

℞. Gentianæ Baccarum Lauri
Myrrhæ
Aristolochiæ rotundæ ana ℥ ij.
Boli Armeni præp. Dictamni albi
Tormentillæ Scordii
Carlinæ Zedoariæ ana ℥ j.
Rob Sambuci Iuniperi ana ℥ x.
Mellis q. s. Misce.

*Electuarium contra pestem, pro
pauperibus.*

℞. Ficum pinguium lib. dimidiam
Nucum iuglandium ℥ ij.
Fol. Rutæ ℥ iij.
Zedoariæ ℥ ij.
Boli Armeni ℥ iij.
Rob Iuniperini ℥ ij.
Rad. Gentianæ ℥ j.
Theriacæ electæ ℥ iiij.

Aa 7

87-

Syrupi de succo Acetosæ q. s.
Fiat Electuarium.

Diascordium Fracastorii.

℞. Cinnamomi

Cassia lignæ ana ℥ β.

Scordii veri ℥ j.

Distamni Cretici Tormentillæ

Bistortæ ana ℥ β.

Galbani Gummi Arabici ana ℥ iiij.

Opii ℥ j. β.

Styracis Calamitæ ℥ iiij. β.

Seminis Acetosæ ℥ j. β.

Gentianæ ℥ iiij.

Boli Armeni ℥ j. β.

Terræ Lemniæ ℥ β.

Piperis longi Zingiberis ana ℥ ij.

Mellis albi lib. ij. β.

Conservæ Rosarum lib. j.

Vini aromatici lib. β.

Fiat Electuarium ℥ a.

Confert in febris contagiosis pestilentibus, ubi potissimum Theriaca & alia magna Antidota locum non habent, ut in pueris & gravidis. In Cephalalgia etiam Epidemica, cum aqua Oxalidis aut Trifolii acetosi feliciter exhibetur. Fracastorius peste correptis ac extreme desperatis hoc modo exhibet: Succu Liniæ sive Oxydis ℥ ij. Succu Citri ℥ j. Dia-

scor-

scordii ʒ j. Specier. cord. è Gemmis
 ʒ ij. Aceti ʒ j. misce. Omnia mixta
 dentur simul : & repetatur quoties opus
 fuerit.

*Electuarium de Ovo Maximiliani I.
 Imperatoris.*

℞. Ovum Gallinæ recens : & educto per
 apicem Albumine, id quod vacuum est
 Croco Orientali non pulverisato imple,
 vitellum non auferendo: postea cum alio
 putamine iterum occlude, ne quid tran-
 spiret, & lento igne, vel post fornacem
 tam diu assa in oilula, donec tora ovi testa
 nigrescere incipiat; diligenter cavendo
 ne Crocus comburatur. Exempta è testa
 materia exsicceetur, ut in mortario exqui-
 sitissime contundi, & in pulverem redigi
 queat; addendo pulveris Sinapis albi qua-
 tum prædicta omnia ponderant. Postea

℞. Pulveris Dictamni albi
 Tormentillæ ana ʒ ij.
 Myrrhæ Cornu cervi
 Nucis Vomice ana ʒ j.
 Rad. Angelicæ
 Pimpinellæ
 Granorum Juniperi
 Zedoariæ
 Camphoræ ana ʒ ss.

Misce omnia simul in mortario : &

tan-

tandem adice Theriaces optimæ ad pondus omnium, ac iterum pistillo fortiter contunde, & commisce, per tres quasi integras horas agitando: deinde fiat Electuarium ut est artis.

Quibus Nux vomica suspecta esse solet (quamvis experientia comprobatum sit, illam Nucem potius canibus & felibus, quam hominibus, adversari) substituunt semen Citri, aut Rad. Perafridis. Præterea si qui à Camphora vehementer afficiuntur, dimidium tantum Camphoræ sumatur, aut etiam omnino omittatur; præsertim si frequenter usurpandum sit hoc Electuarium loco præservationis.

Multis experimentis comprobata est excellentia huius Electuarii, & pro secreto habitum fuit, neque divulgandum esse censuerunt quidam. Datur ieiuno magnitudine ciceris, & horas xxiii à peste præservat. Peste correptus, si febris adfuerit, capiat de eo aureum unum ex aqua Plantaginis. Creber apud Germanos huius ulus est, non in peste solum, sed & in venenis omnis generis depellendis.

Electuarium Alkermes Mesue.

℞. Serici succo granorum tinctorum recenter tincti ℔. Ꝟ.

Succi

Succi pomorum dulcium
 Aquæ Rosarum
 Sacchari albi, an. \mathfrak{z} viiij.
 Ambræ crudæ \mathfrak{z} ij.
 Ligni aloës opr.
 Cinnamom. elect. an. \mathfrak{z} iij.
 Lapid. Cyanei lori & præparati,
 Margaritarum alb. an. \mathfrak{z} ij.
 Fol. auri boni \mathfrak{z} β .
 Moschi laudatiss. \mathfrak{z} β .
 Sericum in aqua & succo maceretur vi-
 ginti quatuor horis; deinde paulisper his
 incoquatur, donec liquores isti rube-
 scant, quos expresso & abiecto serico
 coque cum Saccharo ad Mellis confi-
 stentiam. Ab igne depositis & adhuc ca-
 lentibus, misce Ambram, qualiquata inji-
 ce pulverem ligni aloës, cinnamomi, lap.
 Cyanei, margaritarum, fol. auri & Mo-
 schum.

*Cor ac vitales vires valide roborat, ob id syn-
 copem & cordis palpitationes tollit. Cerebro quo-
 que ac animalifacultati languida eximie succur-
 rit, nec non ab apoplexia præservat. Datur me-
 lancholicis, mæstis, tædio, & squalore confectis,
 sponte illachrymantibus, meticulosis, ac tristibus;
 lætitiâ namque cum hilaritate parit, atque
 animum gaudio reficit.*

Pul-

Pulvis Myobani.℞. Valerianæ ζ β.

Chelidonii maj.

Urticæ an. ζ j.

Rad. Polypodii quercini

Althææ.

Angelicæ silvestris an. ζ ij.Cort. Rad. Laureolæ ζ j. β.

Incisæ radices in olla vitreata bene obturata positæ, conspersæque aceto acerrimo ad lentum ignem coquantur. vase aperto si acetum consumptum sit, siccæque appareant radices, in pulverem terantur, tritis adde herbæ paris acinos xvj. illis si destituamur, sumimus toridem baccas maturas solani lethalis. ex his inter se mixtis fiat pulvis.

Magna laus est huius confectionis. Mirum enim dictu quantum presidii adferat peste laborantibus, etiam deploratis ac conclamatis. Omnibus præterea venenis resistit, curat asthma, lienis infarctus expedit, ventos menses evocat, quartanam curat.

Aqua vita Matthioli.℞. Cinnamomi ζ j.Zinziberis ζ β.Santalor. omn. an. ζ vj.

Caryophyllor.

Galangæ,
 Nucis moschatæ an. ʒ ij. ʒ.
 Macis, cubebar. an. ʒ j.
 Cardamom. utriusque
 Sem. Melanthii, an. ʒ iij.
 Zedoariæ ʒ ʒ.
 Sem. anisi
 Fœniculi dalcis
 Pastinacæ silvestris
 Ocymi
 Rad. Angelicæ, Caryophyllat.
 Liquiritiæ
 Calam. odorat.
 Phu minoris
 Fol. Sclareæ, Thymi,
 Calaminthæ,
 Pulegii, Menthæ,
 Serpilli
 Amaraci, an. ʒ ij.
 Rosarum rubearum,
 Flor. Salviæ,
 Betonicæ,
 Rorismarini,
 Buglossi,
 Boraginis an. ʒ j. ʒ.
 Cort. Citri ʒ iij.
 Pulver. Diambriæ.
 Aromatic. Rosat.
 Diamoschi dulcis
 Diamargarit. calidi,
 Diarrhodon abbat.
 Elect. de gemmis an. ʒ iij.

Te-

Teratur quæterêda sunt. Deinde in vitreo vase macerentur ex libris duodecim aquæ vitæ præstantissimæ, occluso subinde vasis osculo diebus quindecim continuis. Ac deinde vitreo alembico vasi superposito per aquæ feruentis balneum destillentur, osculis alembici adeo conclusis ut nihil inde exspirare possit. Aqua quæ inde fluxerit, in aliud vas subinde recondatur, additis Santali odorati tessellatim concisi ℥ ij.

Moschi &

Ambræ in tenui linteolo colligatorum an. ℥ j. β. & iulapii rosati clarissimi ℔ j. demum concutiantur fortiter quousque iulapium cum aqua misceatur, claudaturque deinde vas cera & membrana, ac ita quiescat diebus quindecim continuis: & ultimo in aliud transferatur vitreum, ibique asservetur pro usu.

Aqua hac mirabilis efficacia existit, non solum hausta, sed in faciem alterius ore proiecta epilepticos, defectos animo, & fœminas uteri strangulatu decedentes revocat, loquelam amissam restituit, & iam iam moribundos tandem suscitât, ut quandoque miraculi speciem asserat. Additur etiam in chysteribus colicorum, unciâ pondere, præsentaneo auxilio, ubi à flatu aut frigiditate provencit morbus, & præsertim additis Theriaca aut Mithridatica antidoti binis dragmis. Denique ad frigidos omnes affectus medicamentum hoc magnopere commendandum existit. Ele-

*Electuarium de Limatura Chalybis,
pro oppilatis.*

℞. Limaturæ Chalybis ℥ ij. β.

Teratur bene super marmor duriss.
cum aceto in subtiliss. pulverem. exsic-
cetur in loco calido, vel ad solem: id-
que septies repetatur. Huius limaturæ sic
præparatæ ℥ ij.

Cinnamomi opt.

Nucis muscatæ ana ℥ j.

Rhabarbari opt. ℥ ij.

Specier. Aromatici Rosati ℥ j. β.

Mellis opt. despumati & Sacchari clari-
ficati ana ℥ iiij.

Lento igne fiat Electuarium.

Virginibus cachecticis, quibus menses
non tunc fluunt, & in hepatis obstructio-
ne hoc multum prodest.

Aliter.

℞. Limaturæ Chalybis præparatæ ℥ ij.

Specier. Diarhodon abb. Diacurcumæ
ana ℥ β.

Epithymi Thymi ana ℥ ij.

Mellis despumati q. s.

Est eius usus frequens in jecoris diu-
turna obstructione, & albo virguncularum
ictero. Datur post purgatum corpus à ℥
ij

ij ad $\frac{3}{\beta}$. subsequente valido aliquo exercitio, aut corporis motu vehementiore.

Electuarium Opticum Ooconis.

℞. Specier. Pliris archontici
 Seminis Fœniculi ana $\frac{3}{j}$.
 Macis Cubebaram
 Cinnamomi
 Piperis longi
 Caryophyllorum ana $\frac{\text{ḡ}}{\beta}$.
 Euphrasie $\frac{3}{\beta}$.
 Succi Salviae Rutæ
 Chetidonii ana $\frac{3}{\beta}$.
 Sacchari clarificati $\frac{3}{j}$.
 Mellis Rosati $\frac{3}{v}$.

Coquantur Succum cum Melle ad solidam consistentiam, deinde species trita addantur.

Ad visus imbecillitatem, & suffusiones confert.

*Pulvis Epilepticus, minus pretiosus,
 seu pro pauperibus.*

℞. Rad. Prœniæ collectæ luna decrescen-
 te $\frac{3}{ii}$.
 Distamni albi $\frac{\text{ḡ}}{iiij}$.
 Visci quercini $\frac{3}{j}$. β .
 Cubebaram
 Coriand. præpar. ana $\frac{3}{\beta}$.

Nucis

Nucis Moschatae ʒ j.
Fiat pulvis.

*Pulvis partum promovens, Helidei
de Paduanis, medici Bononiensis.*

℞. Cinnamomi Croci ana ʒ j.
Boracis ʒ iiij.

Datur ex aqua Artemisiæ, vel simili.

Augetur efficacia, si (pro prudentis
Medici arbitrio) exigente necessitate,
admisceatur testiculorum equinorum ari-
dorum aut iulorum Nucum iuglandium
pulvis.

Pulvis hysterecus.

℞. Rad. Distamni albi ʒ iiij.
Zedoariæ ʒ j.

Cortic. Citri sicci,

Sem. eiusdem an. ʒ ij.

Fragment lapid. pretiosor. omn. an gr. xij.

Spec. Diamargariti calidi ʒ ij.

Sacchari albi ʒ j.

Fiat pulvis.

*Veterinos dolores placat, eiusque expurgat illu-
viciam; menses quoque retardantes & secundas mo-
ram trahentes propellit, animi defectiones ob va-
pores ab utero sublato ortas arceat, ac matricis
suffocationem abigit.*

Pulvis

*Pulvis adversus Scabiem,
in Italia usitatissimus.*

℞. Sulphuris vivi
Nitri veri, vel eius loco Salis Gemmei
Foliorum Maioranæ ana ℥ ij.
Lithargyrii aurei
Cort. rad. Ellebori nigri ana ℥ j.
Pimpinellæ ℥ ℞.

Seorsim trita, cribrata & mista, fer-
vantur: & cum oleo Rosato ac Costino
cuti affricantur.

Pulvis pro ulceribus gutturis.

℞. Sulphuris vivi ℥ iiij.
Myrrhæ rubæ
Aluminis Saccharini ana ℥ ij.
Mastiches Thuris ana ℥ j.
Pyrethri ℥ vi. Fiat pulvis.
℞. huius pulveris ℥ j.
Vini sublimati lib. j.

Pulvis hic felici successu gutturis anti-
qua ac sæda ulcera repurgat & per sanat,
præcipue in lue venerea.

Pulvis Violarum odoratus.

℞. Iridis Florentinæ ℥ vj.
Rosarum rub. ℥ iiij.

Cy-

Cyperi ζ β .
 Maioranæ Caryophyllorum
 Styracis ana ζ j.
 Beniovin Santali Citrini ana ζ β .
 Violarum ζ ij. [al. ζ iii.]
 Moschi ζ j. Fiat pulvis.

Pulvis hic tametsi ad odoramenta præ-
 standa potissimum expetitur, caput tamen
 extrinsecus adhibitus eximie roborat, nec
 non cordis palpitatiõni medetur.

Syrupus è Rosis siccis.

R. Infusionis Rosarum aridarum aliquo-
 ries lege artis factæ,
 Sacchari ana.

Decoquatur in formam Syrupi.

Alii sument dimidiam partem Sacchari,
 ad infusionem.

Syrupus Althææ Fernelii.

R. Rad. Althææ ζ ij.
 Cicerum rubeorum ζ j.
 Rad. Graminis Asparagi
 Glycyrrhizæ mund. Vvarum passat. ex-
 purgat. ana ζ β .
 Summitatum Althææ Malvæ
 Parietariæ Pimpinellæ
 Plantaginis
 Adianti utriusque ana manip. j.
 B b Qua.

Quatuor seminum frigidorum maiorum & minorum ana ʒ iij.

Coquantur ex aquæ libb. sex, dum quatuor supersint, cum Sacchari albi libris quatuor, ad consistentiam Syrupi.

Crassam obstruentemque pituitam, purulentamque saniam & arenulas blande expurgat, citra manifestum calorem. Vrinæ præterea mitigat ardorem.

Syrupus Melissa Fernelii.

℞. Rad. Dictamni albi Pentaphylli
Rad. Beticæ

Doronici Romani ana ʒ β.

Foliorum Melissa Stœbes vel Scabiosæ
Succisæ vel Morsus Diaboli

Florum Buglossi utriusque

Rorismarini ana manip. j.

Seminis Acetosæ

Citrii mali

Fœniculi Cardui benedicti

Ocymi ana ʒ iij.

Coquantur in aquæ libris iiij ad dimidias. Expresso addantur

Sacchari albi lib. iij. Succi Melissa

Aquæ Rosarum ana lib. β.

Percoquantur in Syrupum conditum
Cinnamomi & Santali citrini ana ʒ β.

Ante alios cordis palpitationi & syn-
copæ succurrit: peculiariter vero pestilen-
tium

tium & venenatorum morborum malignitatem obtundit.

Syrupus Augustini Niphi.

℞. Corticum Myrobalanorum citrinorū
Rad. Rhapontici vulg sive Centaurii maioris recent.

Fol. Senæ Epithymi ana ʒ j.

Polypodii quercini

Fol. Fumi terræ

Lupulorum recent. ana lib. j.

Glycyrrhizæ contusæ

Sem. Anisi ana ʒ iiij.

Florum Boraginis Buglossæ

Violarum [ana] ʒ ij.

Fiat omnium decoctio ut moris est. Decocto excolato, quod erit, ad lib. ij. admisceatur

Succi Lupulorum

Succi Fumi terræ depurat. ana lib. j.

Sacchari clarificati q. s.

Fiat Syrupus s. a. & condiatur cum paululo Moschi & Ambræ.

Datur ab unciiis iiij. ad vj. cum aqua Lupulorum.

In Italia, præsertim Neapoli, est usitatissimus ad cutis vitia, luë venereã, hepatis calidam & siccam intemperiem; quartanam ac lentam febriem. Educit pituitam salsam, & humores melancholicos.

Patavii addunt Hellebori nigri non nihil.

Syrupus de Scolopendrio Fernelii.

℞. Polypodii quercini
Rad. Buglossi utriusque
Cort. rad. Capparorum
Cort. Tamarisci ana \mathfrak{z} ij.
Scolopendrii veri, seu Ceterach, manip.
pul. iij.

Lupuli Capillorum Veneris
Cuscutæ Melissophylli ana manip. ij.
Coquantur in aquæ libris novem ad remanentiam librarum quinque: colaturæ huic adde Sacchari albi lib. iij. Percoquantur in Syrupum.

Crassam terrenamque melancholiam extenuat, mollit, fluxilemque reddit: lienem obstructione liberat, tumentemque solvit.

Syrupus de Polypodio.

Varia sunt Syrupi de Polypodio descriptiones. Sed quarum omnium vicem supplere potest alteruter præcedentium Syruporum duorum.

Sy-

Syrupus de Betonica.

- ℞. Succī betonicæ depurati ℥ iij.
 Sacchari clarificati ℥ j. β.
 Fiat Syrupus ℥ a.

*Ad capitis & uteri vitia propulsanda efficac:
 leniter aperit, concoquit & abstergit, ac menses
 moderate provocat.*

Syrupus de Farfara.

- ℞. Succī farfaræ depurati ℥ iij.
 Sacchari clarificati ℥ j. β.
 Decoquantur in syrupum.

*Refrigerat, lenit, & humectat; calidis ob id
 pectoris vitis apprime confert. Tussi, pleuritidi,
 peripneumonia, ac phthisi salutaris; nec non ca-
 tarrhis salsis, acribus, & in pectus faucesque de-
 labentibus perquam idoneus.*

Syrupus de Papavere rheade.

Fit ex tria florum infusione, ut Syru-
 pus rosatus simplex, vel de Boragine;
 quamvis ex succo quoque parari queat.

*Ad ardentium februm vehementes astus ad-
 hibetur, quorum calores efficaciter mitigat, vigi-
 liasque arceat: calidis præsertim pectoris malis, ut-
 pote peripneumonia, acribus destillationibus, fan-
 cium inflammationibus, ac pleuritidi cui à pro-*

B b 3 prie-

pietate prodesse creditur quam maxime salutaris
existit.

Syrupus de Portulaca Mesua.

℞. Sem. portulacæ lib. β.
Succi endiviæ costæ & depurati lib. ij.
Sacchari lib. j.
Aceti lib. β. vel succi granatorum aci-
dorum ℥ viiiij.
Tritum semen in succo endiviæ macera
24 horis, postea lento igne coque ad di-
midias; demum cum saccharo percoque
in syrupum.

*Potenter refrigerat, sitim inexhaustam sedat,
febrium ardores, ventriculi & iecoris calidam in-
temperiem corrigit. Eo efficaciter utimur ad lum-
bricos, & interaneorum animalia expellenda, cor-
ticæ citri indito.*

*Diacaryon, seu rob nucum Ga-
leni & Mesua.*

℞. Succi corticum viridium iuglandium
diebus canicularibus extracti lib. iiij.
Mellis lib. ij.
Coquantur ℥ a.

*Stomacicum est medicamentum; admodum
efficax ad oris phlegmonas & synanchas, destil-
lationes tenues in fauces, & alias præsocantes,
pueris, mulieribus, nativisque humidis magnope-
ve commodatum. Mesue ex Gal. lib. 6.*

☞ *rosas*, cap. 2. phlegmonarum initiis adstringentium aliquid vult miscendum, ut rosas, balauftia: in statu crocum & myrrham: in declinatione nitrum, salem ammoniacum, & similia.

Syrupus de Rhabarbaro solutivus.

R. Rhabarbari optimi,

Fol. Senæ ana ℥ ij. β.

Flor. Violarum manip. j.

Cinnamomi ℥ j. β.

Zinziberis ℥ β.

Aquarum betonicæ,

Cichorei,

Buglossæ ana lib. j.

Fiat omnium infusio per noctem, mane bullitione & expressione facta, colatura decoquatur in syrupum, cum sacchari albi lib. i. aut q. s. adde

Syrupi rosati solutivi cōpositi ℥ iiij.

Citra molestiam in pueris & delicatulis alvum subducit, utramque bilem deturbans, ac pituitam quoque leniter evacuat.

Syrupus adiantinus

Fernelii.

R. Adianti albi M. iiij.

Adianti nigri

Polytrichi aurei, betonicæ,

Bb 4

Saxi-

Saxifragiæ, pimpinellæ,
Asplenii ana M. ij.

Coquantur ex aquæ ℥ viij. dum ad
quinque redeant, in expresso solve Sac-
chari albi ℥ iiij.

Mellis opt. expurgati ℥ β.

Fiat Syrupus ℥ a.

*Moderato calore omnes aquabiliter humores qua-
cunque sint corporis parte incidit, atque detergit:
cuius aetati, nature, regioni, atque pregnantis,
& cuius morbo incipientis familiaris.*

*Lobochè Caulibus, seu Brassica,
Gordonii.*

℞. Succu Caulium rubeorum depurati &
clarificati libram unam

Croci ʒ ij.

Mellis despumati Sacchari ana lib. β.

Fiat Eclegma secundum artem.

In morbis pectoris utile: plurimumque
valet in omni raucedine & ablatione vo-
cis.

Mel anthosatum.

℞. Mellis rosati simplicis ℥ iiij.

Flor. roris marini recent. M. vj.
stent in infusione, loco calido, horis 24.
deinde exprimantur, & fiat colatura, quæ
decoquatur ℥ a.

Co-

Colicos ac uterinos dolores mitigat, ob calorem benignum, viscera foventem, quibus etiam robur addit, cerebri, cordis & ventriculi vires augens, & crudam in intestinis, ac circum mesenteria pituitam concoquens, flatibus discutientis idoneum. Additur enervatis, ubi Paresis ex colica metuitur; nervosas enim partes a noxis defendit.

Hydromel simplex.

R. Mellis libram unam
Aquæ pluviae vel fontis libras octo
Decoquantur donec Mel non amplius
spumet.

Hydromel compositum.

R. Aquæ fontis libras viginti
Mellis despumati libram unam
Salviæ Origani an. pug. semis
Anisi Coriandri ana ʒ j.
Glycyrrhizæ ʒ ij.
Cinnamomi ʒ j. β.
Bulliant ad consumptionem quartæ par-
tis, & colentur.

Hydromel purgans.

R. Hydromelitis ʒ xxxij.
- B. b. ʒ Ca.

Caricarum pinguium num. viij.

Fol. Senæ electæ

Polypodii quercini ana ʒ ʒ.

Sem. Anisi ʒ j.

Cinnamomi ʒ ʒ.

Zingiberis ʒ j.

Coquantur ad dimidium: colaturæ adde

Sacchari Candi rubei ʒ ij.

Misce ut artis est.

Eccoproticon felix; pueris, senibus, ac
iis quos sedes remorantur, familiare.

Oxymel elleboratum Gesneri.

ʒ. Calaminthæ Thymi Palegii

Cardui Benedicti

Rosarum rubrarum

Menthæ crispæ ana p. j.

Sem. Anisi Ocymi

Sem. Vrticæ Romanæ

Sem. Anethi ana ʒ j.

Rad. Angelicæ

Rad. Fœniculi Althææ

Scillæ Iridis nostræ

Turbich ana ʒ ʒ.

Ellebori albi

Efulæ præparatæ ana ʒ ij.

Rad. Asari ʒ j. ʒ.

Galangæ Cinnamomi

Calami aromatici ana ʒ j.

Omnia trita infunde in aceti acerrimi
lib.

lib. ij. vel q. s. triduo in sole vel ad for-
nacem in vitreo vase obturato. Tum de-
coquantur in olla vitreata ad dimidium
feres cum colabis, modice exprimēdo, ad-
desque Mellis despumati, Sacchari ana
lib. j. & ad consumptionem Aceti deco-
ques in Syrupi consistentiā. Dosis ad mo-
vendam alvum ab $\zeta\beta$. usque ad ζvj . cum
decoctione Senæ & Polypodii, vel Syru-
po Violato, alioue solutivo.

Confert Epilepsia, asthma, & om-
nibus morbis à materia frigida crassa, te-
naci, à phlegmate & melancholia depen-
dente.

• *Potus Hippocraticus.*

R. Cinnamomi electi ζ ij.
Zingiberis
Galangæ ana \mathcal{D} ij.
Nucis moschatae \mathcal{D} j.
Sacchari albillimi ζ xvj.
Vini albi potentis ac odoriferi lib. v.

Macerando probe testa per horas octo
vel decem, posteaque sæpius percolan-
da redigantur in potum Hippocrati-
cum; transcolatum liquorem aromatibus
in manica Hippocratis contentis semper
affundendo.

Cerebrum & ventriculum roborat, spi-
ritus auget, vitales facultatis fulcit, amif-

B b 6 sa3

Las vires reparat, ac infirmæ coctioni opẽ præstat.

Cremor Prifano.

℞. Hordei mundi excorticati lib. j.
Aquæ q. s.

Bulliat semel. Facta ebullitione removeatur prima aqua, & affundatur recens; quæ iterum coquatur ad consumptionem medietatis, ac per pannum coletur.

Tabidis ex usu est, hæticis, consumptis, & à prolixo morbo extenuatis idoneus ac perutilis.

Mostarda, seu Diasinapi.

℞. Pul. seminis Sinapi lib. iiij. ℞.
Salis communis albiss. lib. ij.
Vini rubei q. s.

Infundantur per noctem agitata in vase lapideo aut testaceo vitreato amplo; mane addendo

Corticum Citri melle conditorum, & crassiuscule incisorum ℥ iiij.

Conservæ pro Mostarda lib. xvij.

Melazii, id est, Spumæ Sacchari nigrae & liquidæ [quam Syrupum vulgus vocat] lib. xlij.

Caryophylloxum ℥ j. ℞.

Nu-

Nucis moschatæ ℥ ij.

Aromata etiam crassiuscule incidantur,
ac cum prædictis omnibus misceantur,
ferventurque sic in usum debitum.

Conserua pro Mostarda.

℞. Cydoniorum recentium in radula seu
tyrocnestide rasorum partes tres
Mellis despumati partes duas.

Coquantur s. a. & seruentur usui.

Mostarda ventriculum laxum ac frigidum corrigit, mollitiem eius aufert, coctionem procurat, appetentiamque deiectam erigit. Adhibetur potissimum ad embammata seu intinctus mensis magnatum.

Passula laxativa.

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥ iiij.

Cinnamomi electi

Zingiberis ana ʒ iiij.

Aq. Endiviæ & Vini albi ana ℥ xiiij.

Infundantur per horas sex aut octo: deinde ebulliant, ac leniter exprimantur. huic decocto post colaturam adde Sacchari albi ℥ iiij.

Coquantur simul fere usque ad consistentiam Syrupi; iniiciendo tum, ut adhuc simul leniter bulliant, Passularum mi-

B. b. 7 norum.

norum repurgatarum ꝑ xi). Atque sic lego
artis post iustam coctionem reponantur.

Eodem modo parantur & Zibebæ, &
Pruna laxativa.

Quamvis à longinquis partibus ob fa-
cilitatem vix quicquam educere possint;
dantur nihilo minus pue. is, delicatulis,
& hominibus alias medicinas purgan-
tes respicientibus. Adstrictam enim al-
vum leniunt, faecesque diutius deten-
tas expellunt.

*Electuarium purgans
de Pomo Citrio.*

℞. Corticum Citrii Pomi conditorum
Conservæ Boraginis
Buglossæ

Violarum ana ʒ β. [al. ʒ v.]

Specier. Diatragacanthi frig.

Diacrydii ana ʒ β.

Turpeti opt. ʒ vj.

Sacchari albi lib. j. in aquis cordialibus
destillatis dissoluti.

Fiat Electuarium.

Plurimum in Gallia in usueſt: sed in
confectione solida. Nonnulli additis fo-
liis Senæ, & pauculo Zinzibere ac Croco
tabellas conficiunt s. a. loco Electuarii.

Evacuat omnes humores.

Flö-

Holippa purgantes.

℞. Turbith electi ʒ v.
 Diagridii ʒ ij.
 Zingiberis Cinnamomi ana ʒ j. ℞.
 Hermodactylorum ʒ j.

Pulverisata infundantur per noctem in aqua Rosarum fragrantissima. mane colentur & exprimantur. Cum hoc expresso ac colato, & sufficienti Farina triticea candidissima, ac Sacchari albissimi ʒ iiij. fiant Holippæ ℞.

Pituitosos biliososque humores educunt, nec non serosa excrementa evacuant. Vtasi sunt iis potissimum quibus appetitus per versitas alterius medicamenti summationem dissuadet.

Diasarum Fernelii.

℞. Syr. de Mentha
 Violarum ana ʒ iiij.
 Coquantur ad Mellis crassitiem: sub lenem, amoto igne, inspergantur
 Radic. Peponis aridarum
 Sem. Raphani, Viticæ,
 maceratorum in aqua Rosarum, & rursus
 arefactorum ac tritorum, ana ʒ β.
 Rad. Asari contrit. & per cribrum excre-
 tarum ʒ j.

Cin-

Cinnamomi

Sem. Fœniculi ana ʒ j. ʒ.

Fiat Electuarium liquidum.

Dantur ʒ iii. ex aqua Hordei, vel
Mulsa, aut Sero lactis.

Omnis generis humores circa ventricu-
lum & præcordia exuperantes vomitio-
ne ducit, non continuato, sed ex inter-
vallis facto impetu; ut senibus quoque
& aliis imbecillibus corporibus non ob-
sit. Eadem emendatius habebis infra.

*Pulvis contra Hydropem
Erasti.*

ʒ. Pul. Foliorum Soldanellæ ʒ j. ʒ.

Fol. Senæ ʒ ij.

Turpeti vel Rhabarbari ʒ j.

Sacchari ʒ j.

Misce, fiat Pulvis.

Quidam addunt pulveris Lumbrico-
rum terrestrium præparatorum & exsic-
catorum ad pondus omnium.

Pulvis solutivus de tribus.

ʒ. Fol. Senæ ʒ vj.

Turbith ʒ iiij.

Rhabarbari ʒ ij.

Glycyrrhizæ

Sem. anisi, fœniculi ana. ʒ j.

ʒi.

Spicæ Indicæ ℥ β.

Fiat pulvis.

Inscribitur hic pulvis de tribus ob tria simplicia purgantia, quæ eius compositionem ingrediuntur, Rhabarbarum nempe, Turbith & folia senæ. Confert autem hepatis & venarum mesaraicarum obstructionibus, hydropi incipienti, ac ventris inflationibus: crudorum quoque humorum frigidorum maxime collectionem è ventriculo & mesenterio ejicit; & Diaphœnici vires æmulatur.

Pulvis contra Vermes.

℞. Sem. Santonici ℥ ij.

Coriandri præparati ℥ j.

Cornu Cervini usli ℥ j.

Corallinæ ℥ β.

Sem. Caulium ℥ j. β.

Rhabarbari opt. ℥ j.

Sacchari ℥ j. β.

Misce. fiat Pulvis.

Cum Rhabarbarum pueris non semper sit acceptum, quidam loco Rhabarbari sumunt tantundem vel paulo plus foliorum Senæ.

Pilule.

*Pilula de Nitro Alexandri
Tralliani.*

℞. Aloës Colocynthidos
Scammonii Bdellii
Hellebori nigri præparati
Gummi Arabici ana ʒ ij.
Euphorbii præparati Nitri ana ʒ j.
Cum Succo Brassicæ & Melle cocto fiat
massa.

Valent ad omnem humorem evacuan-
dum à partibus remotioribus. In dolo-
ribus luis Venereæ, Epilepsia, & aliis
perstinacibus morbis plurimi in Italia &
alibi usus.

Pilula Iliaca Rhasis.

℞. Colocynthidos
Sagapeni ana ʒ vj.
Diagridii ʒ ij.
Cum Succo Porri fiant pilulæ.
Cum iudicio usurpandæ sunt hæ pilu-
læ. Dantur à ʒ ij. ad ʒ j.
Velociter passionem solvunt iliacam.
Cephalalgicis, hemicranicis saluberrimæ:
nec in hydrope & cachexia contem-
nendæ. De iisdem infra ageretur.

Pilula

Pilula hydrotica.

℞. Aloës electę, diagrydii,
 Caryophyllorum ana ʒ ij. ꝑ.
 Colocynthis, Fol. Senæ,
 Gummi arabici, an. ʒ j. gr. v.
 Euphorbii præparati,
 Nucis moschatę, an. gr. xv.
 Succicortic. mediani sambuci
 & absinthii ana q. s.

Fiat Massa.

Hydropicorum aquas, ac tenuë serum e-
 vacuant.

Trochisci de Rosis simplices Mesua.

℞. Folior. Rosarum ʒ x.
 Glycyrrhizę ʒ v.
 Spicę Aromaticę, sive Indicę ʒ ij. ꝑ.
 Tritis omnibus fiant Trochisci ex vi-
 no albo.

Ventriculum & hepar roborant, hu-
 moresque detergunt; atque adeo phleg-
 maticę febri conveniunt.

His si Scammonii opt. ʒ ij. adii-
 ciantur, conficiuntur Trochisci purgan-
 tes.

Tro-

*Trochisci de Violis purgantes
Mesua.*

℞. Violarum purpurearum mundatarum,
& mediocriter exsiccatarum ʒ vi.
Turpeti albi & gummosi ʒ iiij.
Succi Glycyrrhizæ Manna ana ʒ ij.
Succus Glycyrrhizæ, Manna & Violæ,
simul bene conterantur: quibus addatur
pulvis tenuissimus Turpeti: diu simul te-
rantur, & cum Syrupo Violato, si opus
fuerit, formentur Trochisci. Validiores
autem efficiuntur si Diagridii ʒ viij. ad-
dantur.

His utimur ad expurgandam puitam
lentam in thorace, cui bilis vitellina est
permista: faciuntque ad difficultatem spi-
randi.

Trochisci Gordonii.

℞. Sem. quatuor frig. maior. mundator.
Papaveris albi,
Malvæ, bombacis,
Portulacę, cydoniorum.
Myrtilorum, tragacanthæ,
Gummi arabici,
Pinearum mundatarum,
Pistachiorum,
- Sacchari candi, penidii,

Liqui-

Liquiritæ mundæ,
 Hordei mundi,
 Muccilag. psyllii,
 Amygdalar. dulc. an. \mathfrak{z} j.
 Boli Armeni,
 Sanguinis draconis, spodii,
 Rosarum, myrrhæ, ana \mathfrak{z} β .

Ex hydromelite f. Trochisci.

Reñum exulcerationes sanant, sanguinis mictum inhibent, diabete & gonorrhœæ conferunt, ac stranguriam levant. Propinantur si absterfio expetitur ex hydromelite, aut decocto liquiritiæ vel hordei: sin vero consolidandi intentio prævalet, ex lacte aut aqua chalybeata cum syrupo vel succo plantaginis; ac si exulceratio in vesica extiterit, lacte distemperati per syringam iniiciuntur.

Extractum catholicum.

R. Colocyathidos \mathfrak{z} vj.
 Agarici, diagryd. helleb. nigri, ana \mathfrak{z} j. β .
 Aloës electæ \mathfrak{z} j.
 Specier. Diarrhod. abbatis \mathfrak{z} β .

Species Diarrhodon insufficienti quantitate Spiritus vini per dies aliquot macerentur, ac is deinde relictis fœcibus supra prædicta medicamenta purgantia fusus in loco calido, vase probe clauso, vires eorum imbibat: postea leviter omnibus

ex-

expressis liquor transeolatus levi balneo
vapore evocetur, ut extracti spissamen-
tum in fundo cucurbitæ resideat.

Medicamentum est catholicum seu uni-
versale, omnes in universum humores ex-
turbans.

Laudanum opiatum.

℞. Specier. diambrae completar. ℥ ij.
Opii Thebaici ʒ vj.
Mumiæ ʒ β.
Succi hyoscyami ℥ j.
Coralli rubri præparati
Succini albi præparati ana ʒ ij.
Croci ʒ j.
Moschi orientalis gr. xv.
Ambrae verae gr. xij.

Cum spiritu vini rectificato, ac quin-
quies correcto, fiat secundum artem ex-
tractum.

Dolores quoscunque, colicos præser-
tim sedat; somnum conciliat ac internos
cruciatu mulcet: non tamen nisi ab ex-
pertissimis medicis, & suo tempore ex-
hibendum.

Sies album cum Opio & sine Opio.

℞. Gummi Arabici Tragacanthæ
Amyli ana ʒ iiij.

Ce.

Cerussæ lotæ 3 vj.

Sarcocollæ nutritæ 3 iij.

Opii 3 j. Cum albumine ovi fiat Sief.
Paratur etiam sine Opio, ut utrumque sit
in promptu. Rhases alibi sumit Cerussæ
3; Mesue addit Thus.

Ad oculorum fluxiones, lippitudines
acres, & dolores inde natos leniendos
adhibetur, cum aliquo conveniente li-
quore.

Collyrium album Galeni.

℞. Cadmiæ lotæ, id est, Tutia præpara-
tæ 3 xvj.

Cerussæ 3 j.

Amyli Gummi Arabici

Tragacanthæ ana 3 iij. Opii 3 ij.

Excipiantur cum aqua pluvia vel Rosa-
cea, & fiat Collyrium siccum. Paratur
etiam sine Opio.

Ad Oculorum ustiones, pustulas, chy-
moses, fluxiones, lippitudines acres, ac
dolores inde natos leniendos faciunt hæc
Collyria: maxime in his qui nullam mor-
daciditatem ferre possunt, utilia. Sed poste-
rius in Italia est frequentius usitatum.
Vfus est cum ovo.

Pomum

Pomum Ambrae.

℞. Santali Citrini ʒ vj. ʒ ij.
 Ligni Aloës ʒ β.
 Rosarum rubearum Basilicon^{is}
 Lavendulæ Anthos
 Maioranæ ana ʒ iiij. ʒ j.
 Corticum Citri ʒ vij.
 Cinoamomi Nucis moschatæ
 Macis Caryophyllorum
 Coriandrorum præparatorum
 Cardamomi ana ʒ iiij. ʒ j.
 Ladani puri ʒ vij.
 Styracis Calamitæ ʒ vj. ʒ ij.
 Styracis liquidæ ʒ iiij.
 Asæ dulcis ʒ x.
 Cera citrinæ ʒ j. β.
 Terebinthinæ Cypriæ ʒ iiij.
 Aquæ Rosarum ʒ ij. β.
 Moschi Alexandrini
 Ambrae an. ʒ ij. β.
 Fiat massa.

Odore spiritus instaurat, & cordi robur addit.

Vfus est maxime cum aliqua aëris inquinati suspicio viget: cui tunc temporis Angelica, Zedoaria, Ruta, & præsertim Camphora recte adiicitur.

Can-

Candela pro suffitu.

℞. Styracis Calamitæ
 Carbonum Salicis ana ζ ij.
 Benzoini ζ i.
 Caryophyllorum ζ β.
 Laudani ζ vj.
 Terebinthinæ Cypriæ, & Mucilaginis Tra-
 gacanthæ cum Aqua Rosarum factæ q. s.
 Fiant Candelæ, Tēdæ, vel Aviculæ: qui-
 bus pro delicatioribus Galliam moscha-
 tam aut Ambram addere licebit.

Oleum Ranarum Mesuræ.

Ranarum fluviatiliūm libra dimidia de-
 coquitur in olei Sesamini sextario, in vi-
 tro optime claulo, usque ad ipsarum dis-
 solutionem.

Arthritidi & Podagræ calidæ prodest.

*Oleum præstantissimum, vermes
 pellens, aut necans.*

℞. Myrt hæ electæ ζ vij.
 Mastiches ζ ix.
 Aloës Epaticæ ζ xvij.
 Salis communis lib. j.

Contusa omnia per retortam igne len-
 to destillentur magna diligentia. Exhib
 C c primo

primo aqua, dein Oleum admirandum;
cuius (inquit Melichius) unica gutta
preciosissimis etiam gemmis est precio-
sior. Siquidem infantes à vermibus infe-
stos in unctum liberat à morte. Vulnere
etiã, nisi in ipsa usque ossa penetrant, gut-
tula una consolidat intra horas xxiiij.

Oleum Balsami.

℞. Terebinthinae ℥ xviiij.
Myrrhae Cinnamomi
Caryophyllorum
Nucis muscatæ Aloës
Cubebarum Castorei
Zedoariae
Mastiches Galangæ
Ligni Aloës
Tormentillæ
Dictamni albi ana ℥ ss.
Gummi Hederæ
Thuris ana ℥ ij.
Olei Laurini
Galbani Gummi Elemi
Olei Olivarum
Aquæ Vitæ ana ℥ vj.
Rad. Chelidoniae
Sarcocollæ
Marrissilvæ Salviæ ana man. j.
Terenda tere, & cum aqua Vitæ permisce.
atque cum Terebinthina in cucurbitam
bene

benè clausam immiffa, in balneo Mariæ
 valenti quatrimum deponè. Dein super
 cineribus igne lento distilla, ita ut biduo
 opus solvas.

Valde à Melichio hic liquor commen-
 datur in paralyfi, nervis contractis, do-
 lore dentium, pestiferis apostematibus,
 pauculis guttulis.

Oleum Cera ex descriptione Melichii.

Præstantissimarum esse virium, inquit,
 cõperimus ad dolores hypochondriorum
 & Stomachi. Tussi medetur; vulnera sim-
 plicia, quæque in partibus facta sunt ner-
 vosis, curat. Quod intra corpus exhiberi
 solet, sic fit:

Cera liquata in aquam communem
 proiicitur octies aut decies: dein per re-
 tortam, cui cinerès non subsunt, destil-
 latur igne moderato. Initio autem non
 Oleum, sed quiddam Butyro simile pro-
 dit: ideoque quinquies vel sexies repeti-
 ta destillatione opus erit, donec non con-
 crescat amplius Oleum. Quod si coagu-
 lari videris, destillationem repete, donec
 sincerum prodeat Oleum.

Alio modo fit, vulneribus sanandis
 utile:

Cera liquata in vinum album quam ha-
 beri poterit optimum, proiicitur octies

deciesve, semperque diligenter subigitur. Deinde distillatione modo descripta Oleum elicetur.

Oleum Zanetinum Melichii.

Patavinis & Venetis est in usu, & miracula praestat. calidum enim quantum tolerari potest vulnere instillatum, glutinando xxiiiij. horarum spatio per sanat.

℞. Apii manip. ij.

Chelidonii M. iiij.

Rorismarini Sicilianæ [*seu Androsannæ quorundam*]

Plantaginis Absinthii ana M. ij.

Salviæ M. iiij. Millefolii M. ij.

Flor. Calendulæ M. vj.

Flor. Verbasci M. iiij.

Laurentinæ M. vj.

Laureolæ M. iiij.

Succi Rutæ ℥ iiij.

Olei communis lib. vj.

Terebinthinæ

Resinæ Pini ana lib. iiij.

Gabani ℥ iiij.

Viridis Æris ℥ iiij.

Ex herbis confusus succus exprimitur, quo Galbanum dissolvitur. Additis postea Oleo & Terebinthina, in vase cooperato simul coquantur, donec omnis succus sit absumptus: quo facto per stamen fortissime

sime

sime exprimuntur. Expresso adhuc calenti mox Viride Æris additur; & tam diu subigitur, donec exacte sit commixtum, & colorem viridem adipiscatur oleum.

Oleum è croco Mesua.

℞. Croci ʒ β.
Myrrhæ electæ ʒ ij.
Aceti q. s. ad macerandū diebus quinque.
Cardamomi ʒ iiij. ℞.
Olei ʒ ix.

Crocum & Myrrham diebus quinque macera; die sexto adde cardamomum, septimo cum oleo coquantur igne lento ad aceti consumptionem.

Nervos ac uterum roborat, eorum dolorem sedat, convulsioni & uteri noxis confert, durities dissipat, nec non corpori colorem vividum præstat.

Oleum è styrace.

℞. Styracis ʒ iiij.
Olei communis lib. j.
Vini q. s.
Coquantur in duplici vase ad vini consumptionem.

Calefacit vehementer & emollit, ob id confert dolentibus à frigore renibus, vesicæ, utero, musculis, iuncturis, tendinibus,

C c 3

anibꝰ, eorumque durticiem insigniter emollit. Ad nervorum iniurias & vulnera notu commodum, ob id Chirurgis expeditum, ac ad scabiem efficax, ut scribit Mavardus, addita hellebori albi octava portione.

Oleum è floribus Verbasci.

Fit insolatis in vase vitreo, ut etiam è floribus rorismarini.

Ad podagricos & alios dolores præsertim calidos laudatissimum. Commendatur etiam in hæmorrhoidibus.

Unguentum Alabastrinum Faventini.

℞. Succi Chamæmeli recent. ℥ iiij.
Succi Rosarum recent. ℥ ij.
Succi Rutæ recent.

Betonicæ ana ℥ j. ℞.
Succi radicum Althææ ℥ ij.
Olei Rosati Omphacini lib. j. ℞.
Alabastri opt. & puriss. ℥ iiij.

Pulverisentur subtiliter, & per diem naturalem infundantur in oleo omphacino: deinde cum Ceræ albæ q. s. ex omnibus fiat unguentum.

Prodest in omni dolore capitis, sive per essentiã, sive per consensum, adsit febris, vel

vel non: ac in omni tempore paroxyfmi
 poffumus uti, excepto principio.

*Unguentum de Tabaco five Peto,
 Iouberti; quod Unguentum
 Nicotianum vocat.*

℞. Foliorum Peti lib. ij.
 Pingued. Porci recent. vel diligenter lo-
 ræ lib. j.

Herba maceretur per noctem in vino
 rubro. Mane bulliat igne lento cum pin-
 guedine, ad Vini confumptionem; & co-
 lerur exprimendo: colato addantur

Succi Peti lib. β.

Resinæ Abiegnæ ℥ iiij.

Coquantur ad succi confumptionem; cir-
 ca finem addendo

Rad. Aristolochiæ rotundæ pulverifa-
 ræ ℥ ij.

Ceræ novæ q. ſ.

Fiat unguentum. Si malis Ceratum, au-
 geatur pondus Ceræ. Si magis ficcare
 velis & consolidare, addantur Mumizæ &
 Succini ana ℥ iiij.

Vfurpatur efficaciter ad scabiem, & præ-
 fertim tineam capitis; item ad ulcera &
 vulnera, tam recentia quam antiqua; ad
 inflammationes & furunculos; adusta
 quoque & morphæam; ad tela item ac

C c 4 globu-

globulos extrahendos. Ad scrophulas admirandum esse asserit huius Vnguenti inventor Ioubertus.

*Vnguentum ex succis Iul.
Casaris Arantii.*

℞. Olei Rosati opt. lib. j.
Cerae albæ novæ ℥ viij.
Foliorum Plantaginis Lapathii

Solani Centaurei minoris ana man. ij.
Herbæ pridie cælo sereno, orto iam sole, æstate aut autumno ineunte collectæ, bulliant donec probe coctæ fuerint, postea colentur, torculati exprimantur. Expressam vero, abiectis herbis, denuo moderate ferveat una cum oleo, in quo cera lento igne liquefeat, donec omnis aquea absumatur humiditas, & solidam Vnguenti formam acquisierit, quo fere iam refrigerato, adde Camphoræ pulverisatæ ℥ β.

Ulceribus fœdis ac malignis opitulatur: mundificat, siccatur, abstergit, coquit, & consolidat, fluxiones acres in iisdem temperat, inflammationes reprimat, ac sinus cicatrice tegit.

Vnguentum de Cynoglossa.

℞. Radic. Cynoglossæ rubearum lib. ꝑ.
Butyri recentis lib. j. β.

Vi-

Vini rubri ζ iij.

Coquantur ad vini consumptionem & colentur.

Valet ad contusa & sugillata, sanguinem concretum tam intus assumptum, quam forinsecus illitum dissolvit. Pleuritidi auxiliatur, dolores à causa calida etiam podagricos mitigat, & anodynum est praestantissimum variis usibus accommodatum.

Unguentum nihili ad oculos.

R. Tutia preparata ζ j.

Corall. rub. preparat.

Marris perlatum ana ζ β .

Nihili albi ζ j.

Camphoræ ζ j.

Pinguedinis porci sine sale in vino lotæ lib. j.

F. Unguentum.

Calidas oculorum fluxiones demulcet ac sistit, eorundem rubedinem & inflammationem aufert, nec non dolores innatos tranquillat.

Unguentum Pediculorum.

R. Sem. Staphys agricæ ζ ij.

Hellebori albi ζ j.

Salis ζ ij.

Cc 5.

Az.

Argenti vivi ℥ ij.
 Aceti vini ℥ ij.
 Axungia^e porcinae lib. j.
 Olei Laurini ℥ ix.
 Saponis Veneti lib. β.

Fiat unguentum secundum artem. Quidam omittunt Saponem Venetum: quidam addunt oleum Spicae.

*Unguentum ad verrucas seu carunculas
 in meatu urinario natas
 Alphonsi Ferrii.*

℞. Mercurii praecipitati ℥ ij.
 Unguenti de Cerussa ℥ β.

Addatur his pro magnitudine affectus aliquid Olei Vitrioli aut Aquae fortis, immittendo de his parum supra candelam ceream in canalem. Potest autem loco Unguenti de Cerussa a principio sumi Unguentum Anodynum, in aqua cum Praecipitato portione.

Candele sic sunt in hunc usum.

℞. Cerae albae lib. j.
 Terebinthinae Venetae ℥ j.

Liquefeat Cera; postea addatur Terebinthina, & in his liquatis intingantur ellychnia, fiantque candelae iustam crassitiam habentes.

Unguentum Anodynum.

℞. Olei Liliorum alborum ℥ vj.
 Anethini Chamæmelini an. ℥ ij.
 Olei Amygdalarum dulcium ℥ j.
 Pinguëdinis Anatis Gallinæ an. ℥ ij.
 Cerae albæ parum. Misce.

Mitigat corporis quacunque parte dolores.

Ceratum ex Betonica Augustianorum.

℞. Terebinthinæ Resinæ Pini
 Cerae flavæ an. ℥ ij.
 Betonica pulverisatæ ℥ v.
 Mastiches Thutis an. ℥ ij.
 Mumia ℥ j. β. Misce, fiat malagma.

Ufus huius cerati est in vulneribus capitis. Vulgo ita fit:

℞. Resinæ puræ
 Cerae novæ ana ℥ vj.
 Terebinthinæ lib. ij.
 Succii Apii Betonicae
 Plantaginis an. ℥ vj.

*Ceratum Diachalciteos Galeni,
 seu Diapalma.*

℞. Axungia Porci veteris, à membranis
 per liquationem & colationem purgatæ,
 lib. ij. C c 6 Olei

Olei veteris

Lithargyrii triti & creti an. lib. iij.

Chalcididis [ustæ,] sive eius loco Vitrioli stalaetici $\frac{z}{3}$ iij.

Liquefactis igne Axungia & Oleo miscetur Lithargyrium & Chalcitis sive Vitriolum, movendo continuo rudicula ex ramo Palmæ recentissimo, dempto prius cortice, confecta: verum ubi pars rami medicamento immissa, calore exarescit, abscindatur, & reliqua adhuc recens immitratur, & coquatur ad convenientem crassitiem, injecto inter coquendum ramo Palmæ viridis minutim inciso. Aliqui sumunt pro ramo inciso succum ex eodem expressum. Alii, ubi prope excoctum est, addunt tenerorum Palmæ ramorum minutim incisorum, & in nodulo ligatorum manip. iij. In defectu ramorum Palmæ sumatur rudicula ex recenti succulentoque ramo Quercus. Alii sumunt ramum Pyri, aut Pruni silvestris, aut Salicis: Alii Cannabis utuntur.

Ambustis, raptis & contusis, vulneribus cruentis, tumoribusque pestilentibus utile.

Cera-

Ceratum pro Herniosis, Noribergensibus usitatum, ex descriptione Volkert Coiter Frisii.

℞. Pul. Mastiches Mumie
 Thuris Electri sive Succini
 Gummi Arabici
 Tragacanthæ
 Aloës opt. Balauſtiorum
 Rosarum an. $\frac{3}{4}$ ℞.
 Sanguinis Draconis
 Boli Armeni
 Lapidis Hamatidis an. 3 vj.
 Olei Rosarum $\frac{3}{4}$ iij.
 Myrtini Mastichini an. $\frac{3}{4}$ j.
 Cum Cera & Resina q.s. Fiat Ceratum.

Ceratum Gratia Dei Nicolai.

℞. Terbinthinæ lib. β.
 Resinæ lib. j.
 Cerae albæ $\frac{3}{4}$ iiij.
 Mastiches $\frac{3}{4}$ j.
 Verbenæ, betonicæ, pimpinellæ an. M. j.
 herbæ pistentur, & in vino albo odorato
 bulliant usque ad consumptionem tertiæ
 partis, colentur, deinde herbæ abiiciantur,
 ac cera, resina & mastiche cum colatura
 ponantur, ac bulliant iterum agitando

C c 7

tando

tando donec incorporentur: tunc depo-
nantur ab igne, & addatur terebinthina,
ac rotum agitetur bene cum spatula, &
fiat ceratum.

*Ceratum Matricale vel de
Galbano.*

℞. Galbani præparati ℥ j. ꝑ.
Assæ fœtidæ ℥ β.
Myrrhæ rubæ ℥ ij.
Bdellii mollis ℥ j.
Matricariæ pulverisatæ,
Artemisiæ ana ℥ β.
Seminis dauci ℥ j.
Gummi dissolvantur in aceto, &
Fiat Ceratum.

Vterum frigidum calefacit, eius statu-
lentiam dissipat, eum elocatum reponit,
ac in propria sede coercet, doloresque
eius frigidos placat.

*Emplastrum ad Tophos & Augu-
stanorum.*

℞. Picis navalis
Colophonix an. ℥ iij.
Mucilaginis Radicum Althææ ℥ ij. ꝑ.
Galbani Mastiches Myrrhæ
Thuris Ammoniaci an. ℥ j. ꝑ.
Propoleos Visci Quercini

Ari-

Aristolochiæ rotundæ \mathcal{A} risusti

Ceræ citrinæ

Terebinthinæ an. \mathcal{Z} iij.

Fiat secundum artem Emplastrum.

In tumoribus & nodis luis Venereæ felici successu usurpatur.

*Emplastrum de Ranis Vigonis,
ex correctione Rondeletii.* \mathcal{R} . Olei Chamæmelini AnethiniDe Spica Liliorum an. \mathcal{Z} ij.

Pinguedinis Porci

Pinguedinis Vituli an. lib. j.

Euphorbii Thuris \mathcal{Z} v.Olei Laurini \mathcal{Z} j. β .Pinguedinis Viperæ \mathcal{Z} ij. β .

Ranarum viventium num. vi.

Lumbricorum lotorum in vino \mathcal{Z} iij. β .

Succi rad. Ebuli

Enulæ Campanæ an. \mathcal{Z} ij.

Schœnanthi Stœchados

Matricariæ an. manip. j.

Vini generosi lib. j.

Bulliant omnia ad consumptionem
Vini.Colaturæ adde Litharg. auri lib. j. &
diu agentur. Deinde adde Ceræ citri-
næ q. f. Terebinthinæ Abietis \mathcal{Z} ij. Au-
ferantur ab igne, & adde Styracis li-
quidæ \mathcal{Z} j. β . Agentur fortiter. Post-
quam

quam refrixerit aliqua ex parte, adde Argenti vivi extincti in saliva hominis ieiunii \mathfrak{z} iii. Fiat Emplastrum.

Hoc Emplastrum, inquit Rondelerius, recipit quantitatem parvam Argenti vivi: quare efficacius reddetur ad omnia, si Argenti vivi \mathfrak{z} vi. receperit, & Euphorbii \mathfrak{z} β . Quod Argentum vivum extinguitur saliva, superstitiosum est & inutile.

Emplastrum de Minio Vigonis.

\mathcal{R} . Ol. Rosati lib. j. β .

Ol. Myrtini

Vnguent. populeonis an. \mathfrak{z} iiij.

Pinguedinis Gallinæ \mathfrak{z} ij.

Sevi castrati

Vaccini an. lib. β .

Pingued. porcinae \mathfrak{z} vij.

Lithargyrii aurei

Argentei an. \mathfrak{z} iiij. β .

Cerae q. s. fiat Emplastrum s. a. Vulnera & ulcera antiqua & maligna potenter curat.

Lapis septicus, seu Cauterium potentiale, Augustanorum.

\mathcal{R} . Cineris clavellati

Calcis vivæ an. partes æquales.

Macerentur per dies aliquot in aqua com-

communi: postea colentur, & durum coquantur ut artis est.

Et chirurgi in parandis emissariis seu fonticulis ac abscessibus extrorsum vergentibus communiter utuntur.

Lapis Philosophorum Augustanorum.

℞. Aluminis Rochæ, seu communis
Vitrioli Hungarici an. lib. j.

Misceantur in olla non vitreata, affundendo Aquæ fontanæ lib. iiij. Hæc perpetuo agitando ad ignem lentum, spumam semper auferendo, liquefcaunt.

Postea adde

Boli Armeni ℥ j. β.

Certussæ albæ & mundissimæ ℥ j.

Camphoræ ℥ ij.

Minutissime pulverisata misceantur; rudicula semper agitando, ac sub finem addendo

Aceti vini albi lib. β.

Coque ad iustam lapidis consistentiam.

Mirabilis eius usus in ulceribus fluidis, ac putrida humiditate fœdis: sinus & fistulas extergit, ac consolidat: ulceribus insuper malignis, quæ cacoëthe vocant, cicatricem inducit.

L O.

LOBELIANÆ & RONDELETIANÆ
FORMVLÆ ALIQVOT,
omiffæ, aut ab ipsis emendatæ;
cum aliis quibusdam.

Decoctio Communis, Clysteris.

℞. Betæ Malvæ Parietariæ
Brançæ Vrsinæ Mercurialis an. M. j.
Furfurum p. j.
Fiat decoctio in fufficienti quãtitate aquæ.
*Quod si addantur Anisi & Faniculi ana ʒ ij.
melior erit decoctio.*

*Decoctio Communis Medicina,
ad dissolvenda solutiva.*

℞. Hordei integri p. j.
Prunorum & Passularum ana p. x.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ ij.
Violarum p. j.
Anisi ʒ j. Fiat decoctio.

*Dicitur autem Communis, quod nulli parti
aut humori sit destinata, ut est Pectoralis,
qua utimur in affectibus pectoris; neque pitui-
tam, bilem vel melancholicam evacuet; sed
tantum leniens sit, ad omnia excrementa. Id-
circo Tamarindos expunximus, quia ladunt
ven-*

ventriculorum, & ad bilem præscribuntur. Anisum
 addidimus, ut status à Prunis & Hordeo genitos
 discant; & quia odorata semina cum medica-
 mentis laxantibus admiscenda imperat Hippocra-
 tes.

Decoctio Pectoralis.

℞. Hordei integri p. j.
 Glycyrrhizæ ʒ β.
 Capillorum Veneris Hyssopi ana M. j.
 Ficum Dactylorum mundatorum
 Passularum enucleatarum an. p. vj.
 Florum Violarum Buglossi ana p. j.
 Anisi ʒ ij. Fiat decoctio.

Vsui erit ad medicamenta laxantia dis-
 solvenda; utilis ad detersionem & expe-
 ctorationem in pleuritide.

Electuarium Caryocostinum.

℞. Hermodactylorū Diagridii ana ʒ vj.
 Caryophyllorum Costi Cumini
 Zingiberis ana ʒ iij.

Mellis despumati ex Vino albo aroma-
 tico ʒ ix. Misceantur, & fiat Conditum.
 Vini autem vis, ut Mellis, longa deco-
 ctione valde minuitur. Præstaret uti
 duabus Mellis despumati partibus, mol-
 lissimo igne; affuso pauco liquore & Vini
 Passi aut Sapæ parte una.

Apud

Apud Londinenses quosdam in frequentissimo usu est, ad articulares affectus, podagricosque dolores: *materia tamen deficiente, ait Lobelius, prestaret uti Rhabarbaro & Myrobalanis; aut saltem Hermodactylis, permixtis Scammonio aut Diagridio, & reliquis.*

*Pilula Sanctæ Italarum, ad
Luem Veneream.*

℞. Trochisc. Alhandal Scammonii
Salis Gemmæ
Sagapeni ana æquales partes.

Cum Rhodomelite fiat massa. Dosis $\frac{3}{\beta}$.
Ob Sal Gemmæ humida massa est. Quisdam ex Succo Porri parandum iubent.

Chylisma Pilularum, Saccharo conditarum Thomæ Plateri.

℞. Specierum Diambaru, vel Diamargarit. frig. $\frac{3}{\beta}$.

Cinnamomi selectissimi $\frac{3}{j}$.
Spiritus Vini lib. iij. Macerentur per dies aliquot in vase vitreo, probe oblitto, ne quid expiret. Vas quotidie agitari debet: deinde relictis in fundo vasis fæcibus, adde

Trochisc. Alhandal, Rhabarb. electi ana
 $\frac{3}{vij}$.

Senæ

Senæ mundatæ, & Gratiolæ præparatæ
 concusarum ana ʒ vi. β.

Turbith & Diacrydii, (Italico more para-
 ti,) ana ʒ vj.

Agarici candidissimi ʒ iv.

Veratri nigri legitimi ʒ iiij.

Omnia incisa macerentur in eodẽm li-
 quore per dies xiv. Colentur, & deinde
 distillantur in balneo Mariæ, ad cõsisten-
 tiam, secundum artis præcepta. Tunc ad-
 de Aloës Succotrinæ selectissimæ, in pul-
 verem redactæ & præparatæ, ʒ x. Formen-
 tur Pilulæ. Obvolvantur pulvere Cina-
 momi aut Glycyrrhizæ, & exacte siccen-
 tur per se in umbra. Deinde accipe Albu-
 men unius Ovi, vel q. l. & in eo dissolve
 Gummi Tragacanthi ʒ j. pulv. Sacchari
 albissimi q. l. ex lib. β. operiantur primo
 tegumenti involucro. Deinde conditura
 absolvatur, ut cæterorum tragematum.

Dosis à ʒ j. ad ʒ β. vel ʒ j.

Si Extractum volueris conservare in
 forma Opiatæ, tunc adime Trochiscos
 Alhandal; quos ultimo miscere poteris.
 Aufer item Aloën, & adde eorum loco Ca-
 tholicum commune, eodem pondere. Da-
 tur in ea forma ad ʒ j. vel ʒ j. β.

Hac artis lege pleraque alia Catapotia
 & Medicamenta in gratiam molliculorum
 & morosorum nitide cõflabat Ludovicus
 Myreus, Matthiæ Lobelii gener; Anisum
 item

item laxativum, Cari semen, & similia; uti
Semen contra vermes, descriptum inter
pulveres à prædicto Myreo.

Cremor Tartari.

℞. Tartari subtilissime triti lib. j.
Superaffusa aqua decoquatur terreo va-
se. Inter coquendum Spumam colligito,
& siccato; quam Tartari Cremorem ap-
pellant. Per se exhibitus, blande purgat.
Alii calculosis cum Dacrydio exhibent,
pro arcano magno.

*Trochisci è Minio, corrodescentes,
Ioannis de Vigo.*

℞. Medullæ panis crudi, bene fermentati
℥ iv.
Sublimati electi ℥ j.
Minii ℥ β.
Aquæ Ros. q. s. Fiant Trochisci. Sic-
centur calore clibani tepidi.
His sæpissime utantur Chirurgi.

Oleum Rosatum completum.

Fit ex Oleo dulci & maturo, & Rosis ex-
panfis, contusis, & soli expositis, & levi-
ter decoctis in duplici vase, ut Oleum Ros.
omphacinum componitur.

Hoc

Hoc ad dolores convenit. Post annum valet adhuc ad confortationem & doloris mitigationem. Omphacinum vero post annum inutile est ad refrigerandū & repellendū. Quare pro completo usurpari potest secundo & tertio anno. Regiones autem quæ carent Oleo Omphacino, addere possunt Omphacium & Plantaginem, vel Succum Rosarum, in infusione Rosarum, vel iteratis infusionibus adstrictoriam vim oleo conciliare: aut tempore Vvæ acerbæ coquere in Oleo dulci quantitatem sufficientem prædictæ Vvæ, cum acinis, ad adstrictionem.

*Syrupus de Hedera terreſtri,
ſive Pulmonarius.*

℞. Hedera terreſtris Hyſſopi
Veronica Pulmonaria Meliſſæ ana ℥ ſſ.
Vini optimi lib. ij. ſſ.

Infuſione facta per aliquot horas, coquantur ſ. a. addendo Sacchari albiſſimi ℔ j.

Vſitatus eſt in vitiis pulmonis, & phtiſi, ac aliis fluxionibus ad pectus decumbentibus.

Aqua Cinnamomi, contra Epilepſiam.

℞. Cinnamomi optimi lib. j.
Sem. Pæonia recentis ℥ j.

Gal-

Gallitrichi Caryophyllorum an. \mathfrak{z} v.
Visci quercini Rad. Pæoniæ ana \mathfrak{z} β .

Incisa & contusa omnia macerentur in
aq. Cinnamomi q. s. per dies octo. Deinde
fiat destillatio per balneum.

Morselli laxativi.

\mathfrak{R} . Conservæ Violarum Boraginis
Buglossi ana \mathfrak{z} ij.
Corticum Citri \mathfrak{z} j.
Zingiberis \mathfrak{z} j. β .
Specierum Diarragacanthi frigidi \mathfrak{z} ij.
Diacrydii \mathfrak{z} vj.
Fol. Senæ, Turpethi ana \mathfrak{z} β .
Crocii \mathfrak{z} j.
Sacchari albiissimi lib. j. Alii sumunt \mathfrak{z} viij.
Fiant Morselli.

Passule purgantes cum Rhabbarbaro.

\mathfrak{R} . Rhabbarbari optimi \mathfrak{z} j.
Spicæ Indicæ \mathfrak{z} ij.
Cinnamomi \mathfrak{z} iiij.
Incisa in fundantur in vino dulci recenti
quantum satis fuerit. Facta una atque
altera ebullitione, & Saccharo pauco, ut
dulcescat, addito, cum hac irrorentur
Passularum uncia octo, donec ad consi-
stentiam perveniant, in loco calido, se-
cundum artem.

Empla-

Emplastrum ad Hydropem.

℞. Stercoriscolūbini aceto macerati ℥ j.
 Sulphuris vivi ℥ j.
 Nitri, vel Salis Gemmei ℥ β.
 Pul. Rad. Enulæ Baccarum Lauri
 Anethi Florum Chamæmeli an. ℥ vj.
 Sem. Nasturtii ℥ ij.

Decoquantur omnia in Vino ad consistentiam, & addantur

Mellis ℥ ij. Terebinthinæ ℥ j. β.
 Succu Ebuli ℥ ij. Iridis ℥ j.
 Farinæ Fabarum ℥ j. β. Fiat Emplastrum.
 Patavii usitatissimum est.

Emplastrum ad callos pedum efficax

D. Jac. Cargilli Scoti.

℞. Gummi Ammoniaci Aceto soluti ℥ j.
 Vitrioli Romani, Calcis vivæ, ana ℥ vj.
 Viridis Æris ℥ β.
 Auripigmenti, Cantharidum, ana ℥ j.
 Cera novæ ℥ iiij.
 Olei Chamæmelini & Euphorbii ana q. l.
 Fiat Emplastrum.

Emplastrum è pelle Arietina, ad hernias, Arnaldi de Villa Nova.

℞. Lithargyrii Auri Lapidis Hæmatitis
 D d San-

Sanguinis Draconis Boli Armeni
 Mumiae Galbani Thuris
 Lumbricorum terrestrium ana ʒ f.
 Picis navalis Colophoniae
 Ceræ albæ & rubræ ana ʒ j.
 Rad. Consoli dæ maioris, minoris & me-
 diæ ana ʒ iiij.
 Rosarum rub. Myrrhæ Aloës ana ʒ iiij.
 Stellæ marinæ combustæ
 Gallarum combustarum
 Aristolochiæ rotundæ ana ʒ vj.
 Visci Quercini Terebinthinæ ana ʒ iiij.
 Sang. hominis rufi lib. j. minus quarta.
 Conficiatur hoc modo: Pellem Aric-
 tinam, recenter detractam seu excorica-
 ram, cum pilis, coque ad dissolutionem.
 Colaturæ lib. j. misce Viscum Quercinum
 dissolutum. Cum spatula stannea agite-
 tur. Deinde Ceram, Picem, Colophoniam
 adde. Ammoniacum & Galbanum dis-
 solvantur in Aceto, & colentur. Adda-
 tur deinde pulvis aliorum: Ultimo loco
 odorata, & quæ minorem calfactionem
 ferre possunt. Postremo Terebinthinæ
 Sanguis permisceatur. Vermes in Vino
 cocti, & diligenter triti, commisceantur.
 Coquantur, donec non inquinent manus,
 manibus inunctis Ol. Rosato vel Cydo-
 niorum; non Violaceo, ut vulgus facit.
 Malaxentur: fiant magdaleones. Ego, in-
 quit Lobelius, tantum mutavi, quod pro Pal-
 leam

leam Marinam, Stellam legerim, quæ est
ad id efficacissima. Quod Sanguinis hominis
rubi legitur, censerem potius hominis pitui-
tosi legendum, qui sanguinem viscosorem &
tenaciorem habet. Satis siccant alia medica-
menta: sed parum refert. Nam oporteret accipere
sanguinem eorum qui truncantur capite, in qui-
bus fluit venalis & arterialis: & sic est satis sic-
cus & viscosus.

Dd 2 FRAN-

FRANCISCI DISSALDEI
D. Medici Parisiensis Regii

PHARMACONETES,

five

PHARMACITIS BIBLOS:

Liber continens PHARMACA tam
Simplicia quam composita, quæ
in Officinis parata habere debent
Pharmacopœi.

Apud Galenum lib. 6. Comp. Med. Gen.
cap. 7. reperias Andromachum scripsisse
librum *Φαρμακωνίτην*, de Remediis que ex-
trinsecus corpori admoventur. Sed legen-
dum, vocabulo non admodum usitato,
Φαρμακωνήτην, ut sit Liber comparā dorum
Remediorum: ad eum modum quo apud
Pollucem citatur ex Dinarcho *ἀντισητής*
aut vocabulo usitatissimo *Φαρμακίτην*.

ab Herophilo olim dictum, ad restituendam san-
 tatem $\chi\epsilon\iota\gamma\alpha\varsigma\ \eta\iota\alpha\upsilon$. Ne ergo eorum usum sibi per-
 mittant temerarii; aut, si permiserint, severe in
 eos à iudicibus, quibus publica salutis cura tradita
 est, animadvertatur. Servari autem in his scri-
 bendis eam temperiem, ut ex simplicibus ea tan-
 tum enumerarem, qua in Officinis asservari so-
 lent, iis qua ex tempore colligi possunt omissis; &
 iis etiam qua ad illustrium tantum & magni no-
 minis Compositionum dispensationem comparan-
 da veniunt; quod ea satius sit recentia habere,
 quam carie exesa & vetustate exsoluta, ex Offi-
 cinis in usum producere. Ex Compositis autem,
 ea etiam sola in unoquoque genere recensui, qua
 & selectiora sunt, & usui frequentiora, & magis
 ad salutem egrorum comparandam necessaria; iis
 qua in vulgatis Dispensatoriis descripta haben-
 tur, solo digito, ut aiunt, indicatis: iis autem qua
 vulgo non extant, integris adscriptis. Sic factum
 spero, ut hic Medicamentarius libellus, & mole
 minor multo, & suis tamen numeris omnibus or-
 natiore ac cumulatior prodeat. Notas etiam huc
 illuc adpersi, lecturis, nisi me animus fallit, non
 inutiles futuras. Hac si publice profuerit, satis su-
 perque mihi est; qui in hoc mustaceo laureolam
 non quæro. Vivite, ac valetete.

Φαρμακωνηλις η Φαρμακωπις Γιβλο.

hoc est,

MEDICAMENTARIUS LIBELLVS,

seu

LIBER CONTINENS PHARMACA,

TAM SIMPLICIA QUAM COMPOSITA,
quæ in Officinis parata habere
debent Pharmacopœi.

MEDICAMENTA SIMPLICIA.

TERRENA & MARINA	Arfenicum.
Bolus Armena.	Ærugo.
Terra sigillata.	Cadmia, seu Lapis
Fragmenta pretiosa	Calaminaris.
Lapis {	Pompholyx.
	Cerussa.
	Sulphur { Vivum
Bezoardicus	Excoctum
Sanguinalis	Flores Sulphuris.
Iudaicus	
Lazuli.	
Bitumen Iudaicum	Alumen.
Ambarum Griscum	Sal gemmæ.
Corallium.	Chalcanthum.
Margaritæ.	Vitriolū Romanū.
Succinum.	Chryfocolla noſtra,
	ſive Borax, res fa-
METALLICA.	citia.
Lithargy- {	
Auri	
Argentii	
	D d s Argem-

Argentū vivum	} Simplex Sublima- tum Præcipi- tatum.	Salvia.
		Vitex, seu Agnus.
		Sena.
		Epithymum Cuscuta.

P L A N T A R U M

Folia, cum surculis.

R A D I C E S.

Summitates Rubi	Angelicę
Equisetum	Afari
Herniaria	Aristolochiarum
Absinthiū latifoliū	trium.
Ceterach	Althææ
Artemisia.	Capparum, cortex.
Calamintha.	Acori vulgaris.
Euphrasia	Galangæ
Caryophyllata, cum radice.	Helenii
Mentha,	Pyrethri
Origanum.	Pæoniæ
Pulegium	Tussilaginis
Betonica	Ireos Florentinæ.
Verbena	Acori veri, sive Ca- lami aromatici
Periclymenum seu Caprifolium.	vulgaris.
Chamædrydys	Cyperii.
Chamæpitys	Spicæ Nardi.
Centaurium minus	Sinarū, seu Chinæ.
Hypericum	Salsæ Parillia.
Melissa	Ellebori { Albi. Nigri.
	Rha-

Rhabarbari.	Macis.
Polypodii.	Fraxini.
Agarici. <i>Fungus est</i>	Sambuci.
<i>inter radices adnu-</i>	Mali Citrii.
<i>meratus.</i>	Mali Aurantii.
Hermodyctylorum.	Cupulæ Glandium.
Turbith.	Malicorium.

Glycyrrhizæ.
 Pentaphylli.
 Bistortæ.
 Tormentillæ.
 Plantaginis.

FLORES

LIGNA.

Aloës
 Guaiaci
 Nephriticum
 Visci quercini
 Sassafras

Santali { Albi
 Rubri
 Citrini.

Verbaschi albi.
 Rosarum Rubrarum
 Violarum
 Cichorii
 Nymphææ,
 Ba austiorum.
 Cytinorum
 Buglossi.
 Boraginis.
 Croci.
 Beronicæ.
 Caryophyllorum.
 Rosismarini.

CORTICES.

Guaiaci.
 Tamaricis.
 Radicū Capparum.
 Thuris.
 Cinnamomi.

Agui.
 Præoniæ.
 Sambuci.
 Anethi.
 Chamæmeli.
 Meliloti
 Genistæ.

Dd 6

3E-

SEMINA.

Cydoniorum.

Pŷyllii.

Acetosæ.

Hyoscyami { albi
nigri.Quatuor } ma-
semina frig. } iora.
 } mino-
 } ra.Capita Pa- } albi.
paveris } nigri.

Hordei excoꝛticati.

Berberis.

Malvæ.

Althææ.

Raphani.

Atriplicis.

Cnici.

Periclymeni.

Bombacis.

Goriandri.

Viticæ.

Cumini.

Sinapi.

Ocymi.

Citri.

Nigellæ Romanæ,
Præoniæ.Agni, seu Viticis.
Lini.

Fœnigræci.

Lithospermon.

Saxifragæ.

Lupini.

Orobi.

Fabæ.

Quatuor se } ma-
mina calida } iora.
 } mi-
 } nora.

FRUCTUS.

Amygdala { dulcia.
 } amara.

Ficus.

Gallæ.

Nuces Cupressi.

Nuces Moschatæ

Dactyli

Sebesten.

Iuiubæ.

Tamarindi.

Passule } Damasce-
 } naz.
 } Corinthia
 } cæ.
 } Vulgares.
 } Cassia

Cassia cathartica.

Halicacabi.

Quadruplex genus

Myrobalanorum:

ad bilem, Citrina;

ad melancholiam

Inda; ad phlegma

Cepula & Empe-

litica. *Quintum ge-**nus Beletzcorum ad**densanda tantum**coria usurpari ait**Garcias ab Horto.**Vetat tamen omitti**sincera sedulitas in**Compositionibus in**quibus prescribun-**tur.*

Colocynthis.

Lauri

Myrti

Bacçe } Iuniperi, in

vino rubro

generoso

præparatz.

Grana Kermes.

Rotū-

dum. } al-

bū.

ni-

grū

} Longum.

Piper

Succi inspissati.

Absinthii latifolii.

Græco-

iū, seu

Agri-

monia.

Mesuæ,

seu A-

gerati.

Avicē-

næ, seu

Canna-

binæ.

Glycyrrhizæ.

Chelidonii maioris.

*Exfoliis, caule, radi-**ce, exprimitur suc-**cus inuenta astate: in**areo vase cum melle**prunis decoquatur.**Servetur ad ocula-**ria remedia.*

Cremor Tartari.

Sapa.

Ladanum.

Asa fœtida.

Opium.

Aloë.

Manna Arabum, five

Mel acrium.

D d 7

Scam-

Scammonium.
Mel.
Saccharum
Cera.

SUCC I LIQUIDI,
superfuso Oleo.

Lupulorum
Rosarum
Cydoniorum
Berberis
Ribes.
Cichorii.
Citri, seu Limonū.

VINA.

Abfynthites.
Euphrasiatum.
Passularum.

GUMMI ET RESINÆ.

Tragacanthum.
Arabicum.
Caphura.
Sandaracha Arabum.
Bbellium.
Galbanum.
Myrrha.

Mastiche.
Thus.

Styrax { Solida.
 } Liquida.
Benzoinum.
Ammoniacum.
Terebinthina.
Euphorbium.
Sagapenum.
Opopanax
Pix.

ANIMALIA,

*et eorum partes ac ex-
crementa.*

Cantharides.
Pulmo Vulpis.
Hepar lupinum.
Adeps { Gallinae.
 } Anseris.
 } Anatis.

Castorium.

Dens aperi.
Vnicornu.

Ebur.

Cervi { Genitale.
 } Cornu.
 } Sebum.
 } Medulla.

Oscordis { Bovis.
 } Cervi.

Cra-

Cranium hominis non sepulti. Vngula { Alcis.
Afni.

Hirci { Sanguis.
Sebum. Moschus.
Zibettum.

Sericum { Crudum. Intinctū iucco Ker-
mes. Sericū in quibus conficiendis
vulgatū Cra-
mesinum ve-
nenatū est.
Et Arsenico
infusum.
Coagulū
Leporis { Pili è vē-
tre.

Reliqua sedula dilige-
tia comparabunt Phar-
macopœi in dispōsitione
singularū Cōpositionum:
advocabunt Medicos.
Quæ vero recentia, at-
que (ut vocant) viridia
colliguntur, ut refrige-
rantia atque humectan-
tia fere omnia, ea ex
tempore, pro usu ac ne-
cessitate parabuntur.

COMPOSITA.

Decocta, quæ vulgo à Medicis
nomine tenus indicantur.

Decoctio Clysteris carminativa.

℞. Seminum Anisi Fœniculi
Cumini ana ʒ β.
Baccarum Lauri contularum ʒ iij.
Florum Chamæmeli & Anethi ana M. β.
Coque in aqua communi ad dimidias.
De-

*Decoctionis communis Clysterum
remollientium.*

℞. Malvæ Violariæ Parietariæ
Betæ Mercurialis ana manip. j.
Foliorum Lilliorum alborum M. β.
Seminiſ Fœniculi ℥ β.
Coque in aqua ſufficiente.

Decoctionum pectorale ſimplex.

℞. Hordei mundati ℥ j.
Capilli Veneris Scabiōſæ Tuſſilaginis
ana M. j.
Hyſſopi M. β.
Paſſularum mundatarum ℥ vj.
Sebeſten, Iuiubarum ana num. xv.
Dactylorum num. vj.
Caricarum pinguium num. iiij.
Glycyrrhizæ ℥ β.
Fiat decoctio ex arte in ℥. iiij. Aquæ flu-
viæ, ad conſumptionem libræ unius.

*Decoctionum pectorale compoſitum,
cum Sena.*

℞. Foliorum Senæ mundatæ ℥ ij. β.
Parum bulliant in Decoctioniſ ſuperioris
colati libra una & dimidia. Infundantur
ſex horas: poſtea exprimantur leviter.

Deco-

*Decoctum commune medicina,
cum & sine Sena.*

℞. Radicum Polypodii quercini ℥ ℞.
Passularum mundatarum ℥ ij.
Sebesten Prunorum ana num. xij.
Florum Boraginis Violarum Rosarum ru-
brarum ana ℥ ij.

Fiat decoctio secundum artem.

Vt fiat compositum,

℞. Foliorum Senæ mundatorum ℥ ij ℞.
Parum bulliant in decocti superioris
lib. j. ℞. addita Caryophylloꝝ ℥ j. In-
fundantur sex horas: postea leuiter expri-
mantur.

Lac Virgineum, ut est apud Weckerum.

℞. Aluminis crudi ℥ iiij.

Aquæ fluiæ lib. ij.

Decoquantur ad tertias. Postea

℞. Lithargyrii lib. ℞.

Aceti optimi lib j. ℞.

Coquantur, donec remaneat libra una.

Ambæ aquæ colatæ misceantur, & agi-
tentur, donec lactis colorem adipiscantur.

Potio vulneraria, sive Decoctum

Sclopetarium, ut vulgo paratur.

℞. Cancrorum fluuiatilium ustorum, &
sub-

subtilissime pulverifatorum ℥ ij.
 Radicum Aristolochiæ rotundæ, & Con-
 solidæ maioris

Foliorum Prunellæ

Baccarum Lauri ana ℥ ij.

Contundantur crasso modo: includan-
 tur linteo raro, & bulliant in Vini albi li-
 bris tribus, donec tertia pars consumpra
 sit: addendo circa medium decoctionis
 Vincæ Pervincæ pugillum unum.

Fiat colatura.

ALIA COMPOSITA.

Saccharum Rosatum tabulatum.

Saccharum Penidiarū, ex aqua Hordei.

Baciki Bechici, vulgo

Rebecha dicti.

℞. Pulveris Diæreos, Diatragacanthi fri-
 gidi ana ℥ ij.

Pulveris Glycyrrhizæ ℥ β.

Sacchari canditi ℥ iiij.

Sacchari Tabarzeth, hoc est albillimi,
 lib. j. β.

Cum Gummi Tragacanthi aqua Rosa-
 rum soluto fiat pasta, ex qua parentur Ba-
 culi, ad usum reponendi.

Mel

Rosarum.

Violatum.

Anthosatum.

Mercuriale, *ex succo non decocto paratum: quod quidam pessime faciunt.*

CONSERVÆ.

Rosarum { Liquida
Solida

Violarum.

Nymphææ

Cichorii.

Boraginiis.

Anthos.

Radicum { Inulæ.
Symphyti.
Eryngii.

Surculorum tenerorum Absinthii latifolii exorticorum.

Diacynorrhodō cū pauco Saccharo paratū
Cydoniatum.Corticum { Arantiorum.
Citriorum.Fructuum { Cerasorum, Berberis, Ribes,
Omphacii, Cornorum,
Mororum semimaturorum.

SYR VPI.

Rosarū pallidarū, novem { Simplex &
ad minimum infusionū { Cōpositus cum
Agarico.
Rosa-

Rosarum rubrarum siccarum, ex libra una
Rosarum, horis viginti quatuor infu-
sarium in aquæ tepi de lib. iij: & expres-
sione cocta cū Sacchari albissimi lib. ij.

Violarum { Violatus,
Laxativus, ex novem infu-
sionibus.

Floribus arborum Perficarum.

De Symphyto.

Florum Nymphææ simplex, ex duabus in-
fusionibus, apud Ioubertum.

Cydoniorum { Cum Saccharo.
Sine Saccharo excoctus.

Malorum granatorum *acido-dulcium: vel ex
aquis partibus acidorum & dulcium.*

Berberis.

Aciditatis Citri.

Syrupus è Corticibus Mali Citrii.

℞. Corticum Malorum Citriorum re-
centium, in aqua maceratorum & præ-
paratorum lib. j.

Coquantur in aquæ lib. vj. donec lib. ij.
super sint: & cum lib. iij. Sacchari albi
fiat Syrupus.

Condiatur pars una Syrupi Moschi gra-
nis duobus, Ambre griseæ grano uno.

De Pomis Simplex, & Compositus, Sa-
boris Regis. Isque duplex: scilicet cum
simplici Senna, & cum triplicata Senna.

Iu-

Iuiubinus.

De Tuffilagine

De Glycyrrhiza. *See pro aqua Rosarum acci-
pe aquam infusionis Rosarum pallidarum, ex
Fructuum Minorum consilio.*Adiathinus { Communis.
 { Monspeulensis, prout ha-
 { beri poterit.

De Althæa.

*Syrupus de Stœchade, descriptionis
Fernelii.*℞. Florum Stœchados ℥ iiij.
Thymi Calaminthes Origani an. ℥ j. β.
Salviæ Betonicæ Florum Rorismarini
ana ℥ β.Sem. Rutæ Pæonicæ Fœniculi ana ℥ iiij.
Coquantur in aquæ libris decem ad di-
midias. In colatura adde Sacchari & Mel-
lis ana lib. ij. Fiat Syrupus, aromatizatus
Cinnamomi, Zingiberis & Calami aro-
matici ana ℥ ij. raro liateo ligatis, & in
Syrupo appensus.De Absinthio Mesuz. *Ex Absinthio nostræ
latifolio, prius seorsim in aqua tepida ma-
cerato.*De Artemisia. *In quo cur pro Buglossa neces-
sario substituendum sit Albugilissa, ut vo-
luit Iouertus, non video: cum Buglossum
verum, quæ nostræ Borago est, vel solo flore*

1719-

menses potenter moveat, & succo etiam secundas deiciat. Attamen Anchusæ primæ radix (qua Arabum Albugiliffa est) apud Dioscoridem vulva indita etiam fetus mortuos extrahere dicitur. Ita ut parum referat, utram ponas, Anchusam aut Boraginem. Verum correctior multo est & melior descriptio Syrupi de Artemisia apud Fernelium: eamque sequendam puto.

Syrupus de Artemisia Fernelii.

℞. Artemisia manipulos ij.

Rad. Helenii Rubiæ Præoniæ

Levistici Fœniculi ana ʒ ß.

Pulegii Origanii Calaminthæ

Nepitæ Melissophylli Sabinæ

Sampsuchi Hyssopi Prassii

Chamædryos Chamæpityos

Hyperici Parthenii Betonicæ ana
manip. j.

Seminis Anisi Petroselini Fœniculi

Ocymi Dauci Rutæ Nigellæ ana ʒ iij.

Contusa maceretur horis viginti quatuor
in Hydromelitis libris octo.

Coquantur ad lib. v. & cum Sacchari
lib. v. percoquantur in Syrupum, conditum
Cinnamomi uncia una, Spicæ drachmis
tribus.

De Mentha simplex, cum Saccharo para-

tus.

De

Simplex, ex succo Cichorii,
 & Sacchari dimidio.
 De Cichorio } Compositus, Nicolai Flo-
 rentini, (non Prapostiti, qui
 Rheum octuplum ponit.)

Ex capitibus utriusque Papaveris.

Papaveris Rhœadis.

Diamoron Mesuæ.

Oxyfaccharum simplex.

Oxymel simplex dilutum.

Oxymel Scilliticum merum, & sine aqua,
 aut saltem

Acerum Scilliticum, ex quo in rem præsentem
 posset Oxymel parari.

Syrupus Diachelonon, seu de Te-
 studinibus.

℞. Carnis Testudinum ℥ iiij.

Hordei mundati ℥ ij.

Carnis Dactylorum ℥ j.

Passularum Damascenarum

Glycyrrhizæ rasæ ana ℥ vj.

Sebesten Iuibas ana num. xij.

Seminis Bombacis Melonum

Cucumeris Citrulli ana ℥ β.

Sem. Lactuæ Papaveris albi ana ℥ ij.

Vngulæ caballinæ Pulmonariæ an. man. j.

Florum Violarum Nenupharis ana ℥ β.

Fiat decoctio, ut decet.

In colatura clarificata, ad lib. iiij. adde

Sac-

Sacchari albissimi lib. ij. Sacchari Rosati & Diatragacanthi frigidi ana ʒv. Fiat Syrupus perfecte coctus.

Testudinum caro (amputatis collo, cauda & pedibus) à sordibus repurgetur incidatur in frusta simul cum reliquis coquatur. Deinde colaturæ adde Saccharum Rosatum, & Diatragacanthum. Loco Diatragacanthi quidam subiiciunt Saccharum Penidiatum. Vtrumque non male.

PVLVERES.

Lumbricorum.

Diamargaritum frigidum	}	Cum Ambra
apud Silvium		& Moscho.
	}	Sine Ambra
		& Moscho.

Triasantali Nicolai.

Diarrhodon Abbatis, apud Nicolaum.

Aromaticum Rosatum Gabrielis, apud Mesuem.

Diambra.

Diatragacanthum frigidum Nicolai.

Diairis simplex Mesuæ.

Diacarthami Arnaldi de Villa nova apud Silvium.

ELE-

ELECTVARIA

PVRGANTIA MOLLIA.

Diacassia Nicolai Præpositi, *additis a quibus
partibus Cassia & Mellis, ac non decocta
Cassia.*

Catholicum { Ex pulveribus
Ex infusione pulverum,
Sena & Rheo duplicatis
sic parandum, ut sequitur.

*Catholicum ex infusione pulverum,
Sena & Rheo.*

℞. Rad. Polypodii semisiccati
Foliorum Senæ mundatorum ana ℥ vj.
Vioiarum ℥ iij.
Sem. Anisi & Fœniculi dulcis ana ℥ ij.
Glycyrrhizæ rasæ
Quatuor Sem. frigidorum maiorum mun-
datorum ana ℥ j

Contusa omnia (exceptis Sena, Semi-
nibus frigidis maioribus, & Floribus Vio-
iarum) macerentur horis xxij. in aquæ
fluviz quâritate sufficiente (vel ℔ v.) po-
stea coquantur leniter in balneo Mariæ.
Paulo antequam ab igne removeantur, ad-
de Senam, Semina frigida maiora, & Vio-
iarum

larum Flores. Macerentur calide aliquot horas in balneo. Vbi refrixerint, linteolo colentur, & exprimantur leviter. Colaturę pars una servetur pro infusione Rhabbari: Altera iterum coquatur, donec in consistentiam Mellis crasset: adiectis Sacchari albi lib. viij. & addendo in fine decoctionis infusionem unciarum viij Rhei electi, seorsim factam in parte reservata decoctionis Polypodii. Iterum coquatur, sed lento igne.

Postea ab igne remotis adde Florum Cassię (extractę ad vaporem decocti præscripti) & Tamarindorum an. ζ viij. Sacchari Candi, & Penidiorum ana ζ β .

Fiat Electuarium.

Tryphera Persica Mesurę, ex correctione Fratrum Minorum, apud Ioubertum.

Diaprunis \int Simplex.

Nicolai. \int Solutivus. *Et quia brevi acescit, quo tempore Pruna recentia desunt, paretur ex Pulpa decoctionis Prunorum, potius quam ut acidum in usum recipiatur.*

Confectio Hamech maior, apud Meuem. *Huic cur minorem, minus efficacem, præferat Ioubertus, non video. Ingrata est: sed non detur delicatis. Neque reprobandum puto Serum lactis, quod longis infusionibus acescat (parcant mihi docti viri.) Nam Serum non ideo vitiosum, quod acidum. Tale enim est tenuius*

nuius est, & magis refrigerat; ideoque magis do-
 mat acrium acrimoniam, & feliciter eorum quae
 infunduntur vires elicit. Denique cur in hac Com-
 positione improbabitur Serum acidum, cum in
 Tryphera Persica & Diaphanico feratur Ace-
 tum? Verumtamen, si displicet quod in hac Com-
 positione multa sine arte & confuse traduntur:
 Nam cur Rhabarbarum coquitur? (coquitur qui-
 dem Mesia; sed recens, puta, compactum ac vali-
 dum: at nostrum inveteratum, laxum, propterea-
 que evanidum, constat coctione vim catharticam
 amittere. An non Cassia & Manna cum Tama-
 rindis cocta corrumpuntur? An non Dacrydii vi-
 res coctione exsolvuntur? praterquam quod sic aliis
 non facile Dacrydium commiscetur, ita ut in om-
 nibus Compositionis partibus par facultas non
 reperiat? si cui, inquam, hac displicent, prefe-
 ratur ea, quae ex Fernellii censura & artificiosior &
 efficacior est; cuius descriptio sequitur.

Confectio Hamech, ex censura
 Fernellii.

R. Corticum Myrobalanorum citrina-
 rum $\frac{z}{3}$ ij.
 Myrobal. Cepularum Myrob. Indarum
 Violarum Colocynthidis
 Polypodii querni ana $\frac{z}{3}$ j. β .
 Absinthii Thymi ana $\frac{z}{3}$ β .
 Seminum Anisi Foeniculi
 Ee 2 Ro.

Rosarum rubrarum ana ꝓ iij.

Tusa omnia macerentur per diem in lib. ij. Seri lactis: deinde coquantur ad libram unam. Fricentur manibus, & exprimantur.

Colaturæ adde

Succi Fumarix Pulpæ Prunorum, & Vvarum Passarum ana lib. β.

Sacchari albi Mellis despumati an. lb. j. Coquantur ad consistentiam Mellis: inspergendo sub finem

Agarici & Senæ pulveratorum ana ꝓ iij. Rhabarbari triti ꝓ j. β. Epithymi ꝓ j.

Diacrydii ꝓ vj.

Cinnamomi ꝓ β. Zingiberis ꝓ ij.

Sem. Fumarix Anisi Spicę Nardi an. ꝓ j.

Fiat Electuarium.

Benedicta laxativa Nicolai Alexandrini. Hiera picra simplex, mellita, Galeni.

Hiera diacolocynthidos Pachii, ex Scribonio Largo, bono medico, in usum revocata.

Hiera Lagodii, Nicolai Myrepsi.

Caryocostinum Garyoponti, apud Ioubertum capite de Benedicta.

Hydragogum Fernelii { Maius.
Minus.

Nullum vulgo extat Hydragogum in Officinis. Ideo duo hæc hic addenda existimavi. Minus mitius est, ita ut gravidis etiam dari possit: Maius validius, & non nisi paulo robustioribus idoneum.

Hy-

Hydragogum minus Fernelii.

℞. Succī Rosarum pallidarum ℥̄ β.
 Sacchari albi Mellis optimi ana ℥̄ xv.
 Coquantur dum expumaverint & crasse-
 scant. Tum adde
 Succī radicū Ebuli lib. j.
 Prassii ficci Sem. Fœniculi tritorum
 ana ℥̄ ij.
 Acinorum Ebuli & Sambuci ana ℥̄ ij.
 Cinnamomi ℥̄ vj.
 Macis Galangæ ana ℥̄ iiij.
 Coquantur igne lento, in Mellis cras-
 sificem.

Hydragogum maius Fernelii.

℞. Serī lactis lib. viij.
 Sacchari albi Carnis Cydoniorum ex
 aceto coctorum ana ℥̄ x.
 Mannæ Calabrinæ ℥̄ v.
 Coquantur igne lento, ad Mellis consi-
 stentiam. Sub finem adde
 Foliorum Laureolæ præparatæ ex Oleo
 Amygdalarum dulcium & Aceto ℥̄ ij.
Præparatio Laureolæ sic faciendæ: Folia
 Laureolæ macerentur horis xxiiij. in Ace-
 ro & Succo Portulacæ, vel Mali Granati:
 modice coquantur: exprimantur, siccen-
 tur, terantur. Deinde affunde Aquæ Ro-
 sarum
 ℞ 3

farū lib.ß. Olei Amygdalarū dulciū ʒj.ß.
 Bulliant rursus ad consumptionem aque.

Pulvis cum superstitute Oleo addatur in
 Compositionem.

ELECTVARIA PURGANTIA, SOLIDA.

Diacarthami Arnaldi de Villa Nova,
 apud Silvium. *Hoc Electuario nullum in usū
 frequentius; nullius descriptio in Dispensariis mi-
 nus constant.*

De Succo Rosarum Nicolai Præpositi,
*cum suo Scammonio toto, contra sententiam
 Silvii; ut vere sit Calcar medicinarum.*

De Citro solutivum Guidonis, apud Iouber-
 tum. *Nam in aliis fere Sena omittitur.*

ELECTVARIA VOMITORIA.

Electuaria vomitoriæ. { Mitius.
 { Validius.

*Nulla extant in Officinis & Dispensatoriis
 vulgaribus vomitoria composita. Ideo & hæc
 hic addere, optimum putavi. Scio parari posse in
 rem presentem, sed que careant beneficio fermenta-
 tionis.*

Mitius, Diasarou dictum Fernelio, sic
 paratur.

Dia-

Diasaron Fernellii, vomitivum mitius.

℞. Syruporum Menthæ & Violarum
ana $\frac{3}{4}$ viij.

Coquantur ad consistentiam Mellis. Sub
finem, subducto igne, insperge

Rad. Peponis arefactæ

Sem. Raphani & Vrticæ, maceratorum in
aqua Rosarum, arefactorum & tritæ
rum ana $\frac{3}{4}$ j.

Radiciis Afari tritæ & cretæ $\frac{3}{4}$ ij.

Cinnamomi Sem. Fœniculi ana $\frac{3}{4}$ iij.

Fiat Electuarium.

Validius, imo validissimum Dielleborou,
in morbis contumacibus, robustis corporibus, ac
thoracis amplè, facile vomentibus, atque corpore
rite preparato usurpandum.

*Dielleborou Fernellii, vomitivum
validum.*

℞. Caryophyllorum $\frac{3}{4}$ ij.

Fibrarum Ellebori albi siccarum & incisa-
rum lib. j.

Aquæ lib. xiiij.

Fiat infusio per tres dies. Hinc fiat deco-
ctio ad consumptionem mediæ partis:
& facta diligenti expressione, abiicia-
tur Elleborum. Tum adde

Mellis lb. vij.

Ec 4

Sy-

Syrupi de Nymphæa lib. j.

Succi Raphani ꝓ iiij.

Reperatur coctio, donec reducatur ad consistentiam Mellis.

Electuarium vitreo vase excipiat; & condatur ad usus.

ELECTVARIA ALTERANTIA.

Electuarium contra vermes.

℞. Farinæ Lupinorum ꝓ iiij.

Corallinæ Dictamni albi ana ꝓ j. ꝑ.

Cornu Cervi, Sem. Caulium, ana ꝓ j.

Rhabarbari ꝓ β.

Fiat pulvis, dividendus in duas partes.

Utraque pars coquatur seorsim, cum Sacchari in aqua Graminis dissoluti ꝓ iiij.

Sed uni parti adde Diacrydii ꝓ ij. Trochiscorum Alhandal gr. vj.

Diacodium solidum.

℞. Caputum Papaveris albi cum suis seminibus, quantum voles: Coque: fortiter exprime. Decocti expressi libra una coquatur cum altera libra Sacchari, ad consistentiam Confusionis Manus Christi, rudicula aliquamdiu agitando.

Ser-

Servetur ad distillationes ferinas.

Potest parari canaidius & suavius ex solo semine, sed minus efficax.

Philonium Persicum Mesuæ.

Pilonium Romanum Nicolai.

De Baccis Lauri Rafis.

Diasatyrium. (*Nam & huius usus sapiusculum necessarius est.*) Ex tribus autem eius descriptionibus, sequens rafertur Fernelio.

Diasatyrium Fernelii.

℞. Radicis Satyrii, recentis ac solidæ

Rad. Pastinacæ sativæ Rad. Eryngii

Nucis Indicæ Strobilorum

Pistaciorum ana ℥ j. ℞.

Caryophyllorum Zingiberis Anisi

Sem. Eruce Sem. Fraxini ana ℥ vj.

Cinnamomi Caudarum Scincorum

Seminis Buibi ana ℥ ij. ℞.

Moschi gr. vi.

Mellis optimi despumati ℥. iiij.

Radices tusæ coquantur ex melle, & subigantur: Deinde Nux Indica, Strobili & Pistaciæ tusæ similiter adiiiciantur. Postremo etiam reliqua exquisite trita.

Theriaca trium ætatum.

Mithridatium Damocratis.

Alkermes Mesuæ, ex infusione Serici crudi, & Syrupo Kermesino, cum Ambra tota. Ne cum illis erres, qui falsis ducti rationibus, di-

Ec 3 midia.

midiatam tantum ponunt, & Compositionem reddunt minus efficacem; & ut ita dicam, minus spiritualement. Calor Ambra, inquit, in regionibus Septentrionalibus & frigidioribus metuentus est, quia in his interna magis calent. Rîdicule. Certe interna magis calent, sed calido innato, hoc est, temperato & humido; non acris & sicco. Quod si hac Ambra quantitas in regionibus Meridionalibus, ubi calor & acrior & sicciore est, calore non nocuit, multo minus in nostris, ubi mitior calor est, & humido temperatior, ac quantitate tantum excedens, non qualitate. Nî hac vera sint, astate quam hyeme calida convenientiora; & male Hippocrates libro De diata idiotarum dixerit, Hyeme parcius & meracius bibendum; astate largius, sed dilutius. Eadem enim ratio regionum, quæ temporum.

De Hyacintho, descriptione Iouberti, quæ hæc est.

*Electuarium de Hyacintho Iouberti,
ad obstructions hepatis & lienis.*

℞. Limaturæ Chalybis ustæ in crucibulo donec rubeat, & diligenter in mortario tritæ, sine extinctione, ℥ iiij.

Diarrhodon Abbatis

Aromatici Rosati ana ℥ j.

Thymi Epithymi Cinnamomi ana ℥ β.

Ex una parte, additis pulveris Hieræ picræ ℥ vj. cū Syrupo de Artemisia fiat massa

Pilu-

Pilularum : ex altera , cum octuplo Saccharo fiant tabellæ ponderis drachmarum duarum aut trium. Saccharum coquatur cum parcissima aqua. Vbi optime despumatum fuerit, pulveres indantur, & continue agitentur, ne Chalybs in imum resideat. Mediocriter cocta, & paulo minus quam Saccharum Rosarum, defundantur supra marmor aut chartam; manibus subigantur, aut spathula agitentur; & formentur tabellæ; ne, si immotæ refixerint, cavæ reperiantur.

Restat Electuarium unum, Resumptivum dictum, ad restorationem virium, in iis qui diuturno morbo contabuerunt. Sic autem descriptum à Fernelio.

Electuarium Rosarum Fernelii.

Rz. Rosarum rubrarum
 Glycyrrhizæ ana ʒ ij. gr. v.
 Gummi Arabiei
 Tragacanthi ana ʒ ij. ʒ ij.
 Santali rubri & albi ana ʒ iiij.
 Succi Glycyrrhizæ Amyli
 Seminis Papaveris albi
 Portulacæ Lactuæ Scariolæ ana ʒ iiij.
 Quatuor seminum frigidorum maiorum
 Sem. Cydoniorum Malvæ Bombacis
 Violarum Strobilorum
 Pistaciorum recentium

Ee 6

Amy-

Amygdalarum dulcium

Pulpæ Sebesten ana ʒ ij.

Caryophyllorum Spodii

Cinnamomi ana ʒ j.

Crocī gr. v.

Penidiorum ʒ β.

Terantur: excipiantur triplo Syrupo
Violaceo. Fiat Electuarium molle.

TROCHISCI.

De Agarico.

Alhandal, sive de Colocynthide.

De Karabe.

De Myrrha Nicolai.

Albi Rafis { cum Opio.

} sine Opio.

Gordonis apud Bauderonem.

Trochisci Andronis.

℞. Cytinorum ʒ i.

Gallarum ʒ j.

Myrrhæ Aristolochiæ rotundæ ana ʒ β.

Chalcanthi Aluminis scissilis

Mysios Cyprii ana ʒ ij.

Excipiantur passo. *Antiballomenon, sive
Succedaneum Mysios sit Vitriolum vetustum,
ustum.*

PILVLÆ.

*Iliacæ Rasis, nono ad Almanforem,
capite de Colico dolore.*

℞. Colocynthis & Sagapeni ana ʒ x.
Scammonia ʒ ii). (aliis ʒ iij. & tertiam, ut
sint ʒ iij. ʒ j). Sed certe delendum est [&
tertiam,] & Arculanus Rasis Commentator
non agnoscit)

Forma Pilulas.

Sagapenum vino dissolvendum, colan-
dum; & eo reliqua excipienda. Eorum usus
nonnunquam necessarius in colica biliosa, Pieta-
viensi dicta, ubi alvus lenioribus Catharticiis sur-
da non respondet, & vi paulo validiore metastasis
in brachia per alvum revocanda.

Indæ Haly, apud Meluem. In quibus Lapis
Lazuli diligenter lavetur, sed non uratur.

Ex Pulvere Hieræ Pachii, incorporato cum
Syrupo Rosato solutivo.

Auræ Nicolai, non diminuto Scammonio.

Cocciæ Rasis, cum suo Scammonio toto: que
prima descriptio est apud Silvium, contra
sententiam Iouberii: ut habeas quas deso-
bustioribus, & minore quantitate.

De Agarico, Mesuæ.

Lucis maiores, Mesuæ.

Fortidæ maiores, Mesuæ.

E e 7

De

De Hermodactylis maiores, Mesuæ.
De Thymelæa, Mesuæ, *vel potius* De Esula
Fernelii; *quarum descriptio sequitur.*

Pilula de Esula Fernelii.

℞. Corticum Radicum Esule minoris, macerata horis vigintiquatuor in Aceto & Succo Portulacæ, ʒ ij.

Grana Ricini expurgata & torrefacta num. xl.

Myrobalanorum citrinorum ʒ j. ꝑ.

Chamædryos Chamæpityos

Spicæ Nardi Cinnamomi ana ʒ ij.

Omnia tenuissime trita excipiantur uncia una Tragacanthi Aqua Rosarum soluti: & fiat massa. Esula menses octo ante sit collecta, non recens.

Valde turbant: sed sunt efficaces in corporibus robustis. Minus exsiccabuntur, sed & minus efficaces erunt, si excipiantur Syrupo Rosarum soluti-vo, non mucagine Tragacanthi.

Aggregativæ Mesuæ; in quibus par quantitas Scammoni, Turbith, & Aloës, scilicet ana ʒ vj.

De Hiera, cum Agarico.

Ruffi, seu cōmunes, Melle Rosato comprehensa.

Pilula Scaligeri.

℞. Aloës (bis Succo Endiviæ, & bis Succo Rosa-

Rosarum lotæ, & iterum bis imbutæ
 expressione drachmarū sex Rhei electi
 infusi in Aqua Endivię, cum tertia parte
 Vini albi, & ℥β. Spicæ Nardi) ℥ij.β.

Galangæ ℥ ij.

Succi Absinthii latifolii inspissati, &

Salis Gemmæ ana ℥ β.

Fiat massa.

*Mercuriales (si quando usus venerit) paranda
 in modum sequentem, ut sunt apud Renodorum.*

Pilule Mercuriales.

℞. Hydrargyri in Succo Limonum pri-
 mum extincti, & postea in Succo Salvię
 nutriti ℥ vj.

Aloës optimæ ℥ v. Rhabarbari ℥ iij.

Diacydii ℥ ij. Agarici ℥ j.

Styracis calamitæ Cinnamomi Macis

Santali citrini Salsæ Parilliæ

Sassafras Moschi ana ℥ β.

Mellis in decocto Guaiaci despumati, &
 ad aquæ consumptionem cocti, quod
 sufficit. Fiat massa, digitis paucis O-
 leo Terebinthinæ imbutis tractanda
 aliquamdiu, ac postea usui reponenda.

Pilula ex Aristolochia Fernellii.

℞. Radicum Aristolochiæ rotundæ ℥ j.

Radi.

Radicum Gentianæ

Myrrhæ electæ ana ʒ iiij.

Aloës Cinnamomi ana ʒ ß.

Zingiberis ana ʒ j.

Omnia exquisitissime trita excipiantur

Oleo Amygdalorum dulcium recenti.

Paranda in rem præsentem.

De Cynog'osso, Mesux, addendo Syracis
ʒ iiij. Reliqua quæ à quibusdam adiecta fue-
runt, humores attenuant, quos incrassare con-
siliū est; ideoque omittenda. Nostrium Cyno-
glossum non est malum veri Cynoglossi anti-
ballomenon.

A Q V Æ D I S T I L L A T Æ.

Tartari.	Nymphææ.	Euphrasiæ.
Vitrioli.	Papaveris	Salviæ.
Sulphuris.	rubri.	Maiorana.
Vitæ.	Graminis,	Melissæ.
Scabiosæ.	Solani.	Scordii.
Endiviæ.	Plantaginis.	Cardui bene-
Acerosæ.	Hernariæ.	dicti.
Cichorii.	Buglossi.	Ulmariæ.
Violarum.	Botaginis.	Cuciata.
Rosarum.	Tussilaginis.	Aluminosa.
Lactucæ.	Betonicæ.	Cinnamomi.
Pimpinellæ.	Absinthii.	
Portulacæ.	Fœniculi.	

Aqua

Aqua Theriacalis optima.

℞. Radicum Gentianæ Enulæ Campanæ
 Tormentillæ Angelicæ
 Imperatoriæ ana ζ j.
 Cyperi Ireos Florentinæ ana 3 vj.
 Zedoariæ
 Corticis Citri ficci, & Arantiorum
 Cinnamomi Caryophyllorum
 Seminis Cardui benedicti
 Corymborum Hederae
 Granorum Iuniperi ana ζ β .
 Dictamni Scordii Melissæ
 Calendulæ ana manip. β .

Macerentur diem integrum super cineres calidos, in vase oris stricti, optime obturati, cum Vini albi lib. vi.

Die sequente adde decoctionis Ulmariae, Beronicae & Nenupharis libras ij. Deinde bulliant parum, lento igne. Postea fiat expressio: in qua dissolve & infunde per noctem Theriacæ optimæ ζ iiij. Ponantur in alembico vitreo, & fiat distillatio in balneo Mariæ.

Aqua distillata seruetur.

Facultates omnes recreat: qualitates pestilentes & venenatas domat: syncopæ, cordis palpitationi, vertigini, lethargo, epilepsiæ, apoplexiæ, & paralyfi succurrit.

Aquæ

Aqua vitæ aurea, magna & vere Empirica compositionis (Thomæ Erasti:) quam nos, rebus non immutatus, in paulo meliorem ordinem redegitimus.

Aqua vitæ aurea Thomæ Erasti.

℞. Rosarum ℥ j. β.
 Caryophyllatæ Baccarum Iuniperi
 Florum Lavendulæ ana ℥ j.
 Salviæ minoris Origani Bistortæ
 Rutæ Radicum Petroselini ana ℥ vj.
 Betonicæ Rorismarini Majoranæ
 Pulegii Bismalvæ Valerianæ
 Pimpinellæ Succisæ Menthæ crispæ
 (*an Mentha hortensis? Certe non errabit qui
 eam accipiet*)
 Menthæ silvestris Verbenæ Keiri
 Radicum Levistici Tormentillæ
 Polypodii ana ℥ β.
 Absinthii Hyssopi ana ℥ ij.
 Magistratæ (*hoc est Mei, seu Imperatricis*) ℥ j.
 Contusa omnia crassiuscule, macerentur
 in tribus mensuris spiritus Vini (*accipe
 quantitatem sufficientem, ad iam prescriptorum
 & sequentium infusionem rite peragendā*) quin-
 quies distillati in vase bene obturato, per
 dies tres. Postea diligenter distillentur.
 Aquæ huic distillatæ infunde
 Anisi Glycyrrhizæ
 Conservæ Rosarum ana ℥ j. β.

Cin

Cinnamomi Garyophyllorum Malo-
rum Granatorum (*coricis scilicet*)

Zingiberis albi

Nucis moschatae Macis

Galangae Calami aromatici

Zedoariae Aristolochiae rotundae

Mechoacae Foliorum Lauri

Seminis Coriandri Cardamomi

Nigellae Romanae Sacchari Candi

Manus Christi Perlatae ana $\frac{z}{j}$.

Cubebaurum Baccaturum Lauri excorticatarum

Cumini (*seminis scilicet*)

Rhaponici (*radicis*) Corticis Arantiorum

Theriaca ana $\frac{z}{ij}$.

Granorum Paradisi Rhabarbari

Croci ana $\frac{z}{j}$.

Piperis longi Piperis nigri ana $\frac{z}{j}$.

Mellis optimi despumati lib. j.

Contusa omnia crassiore modo in vase
stanneo obturato relinquuntur per dies
decem. Singulis diebus agitentur bene.
Postea distillantur denuo: & huic aquae
distillatae adde

Sacchari albissimi, tenuissime pulvera-
ti $\frac{z}{j}$.

Moschi Alexandrini

Ambrae griseae an. $\frac{z}{j}$.

Caphurae $\frac{z}{j}$.

Relinquantur ita per triduum aut qua-
triduum. Postea colentur per pannum ra-
rum, & in loco frigido, vase argenteo aut
stanneo.

stanneo purissimo (*nam vitrea vasa vis aqua eximia frangit*) usu reservetur.

Mire confortat partes principes: Præstantissima ad apoplexiam, epilepsiam, convulsionem. Præservat à peste Venenis adversatur. Syncopæ præsentissimum remedium.

Aqua divina, ad ulcera, Fernelii.

℞. Sublimati optimi (*ex Mercurio scilicet*) gr. xij.

Aquæ Plantaginis ℥ vi.

Coque super calidos cineres in phiala vitrea ad dimidias.

OLEA.

Philosophorum	Tartari
Sulphuris	Caryophyllorum
Terebinthinæ	E Nucibus moschatis
Cerei	Laurinum Mesuæ.

Oleum contra vermes, præstantissimum.

℞. Myrrhæ electæ ℥ vij.

Mastiches ℥ ix.

Aloës hepaticæ ℥ xiiij.

Salis communis ℔ j.

Contusa omnia per retortam igne lento

to

eo diligentissime distillentur. Exhibit primo Aqua, deinde Oleum admirandum.

Gutrolâ arteriæ in carpis manuum, & regio umbilici irrigantur. Etiam præstantissimum Balsamum est ad vulnera recentia. *Manavit hoc Oleum ab Italis.*

E Spica Lavendulæ.

Gagatinum.

Keitinum.

Chamæmelinum.

Anethinum.

Liliorum, simplex.

Perforatę, compositum.

Abſinthii.

Rutaceum, cum Oleo simplici, non omphacino
*contra sententiam Silvii. sic enim ἐπιχέλωματι
melius respondebit.*

Castorei simplex, Nicolai Prepositi.

Irinum Mesuę.

Lumbricorum.

Scorpionum simplex, Mesuę.

Capparinum compositum.

Mastichinum Mesuę, apud Ioubertum.

Myrtillorum.

E floribus & capitibus utriusque Papaveris, oleo infusus.

Violatum.

Rosatum { Simplex
Complectum
Omphacium.

Om.

Omphacinū artificiale, apud Bauderonē.
Cydoniorum, Mesuæ.

CERATA & VNGVENTA.

Santalinum Mesuæ.

Stomachicum Galeni, apud Ioubertum

Rosatum } cum Opio.

Mesuæ } sine Opio.

Populeum Nicolai.

De Turia, pro oculis.

Desiccativum rubrum.

Nicolai Præpositi, duplicato Oleo Rosaceo omphacino, & omisso Oleo Violato.

Resumptivum primæ descriptionis apud Ioubertum.

Comitissæ.

Album, Rasis, sine additamentis.

Diapompholygos, ex Silvii castigatione.

Citrinum: ubi pro Amentho reponere Lapidem Amiantum; pro Gersa Serpentaria, Cerussam Serpentariam, seu Amylum Serpentariæ, ex Silvii consilio.

Cerussam autem Serpentariam sic parabis: ℞. Radices Ari, initio Veris, antequam folia mittant, collectas, ablutas, & exteriore cortice mundatas. Concunde in mortario lapideo. Succus per expressionem extrahatur: linteo sectus, solc exsicceetur, aqua Rosacea lavetur.

Rur-

Rurſus exſiccetur & reponatur. Verum ſatius eſt
huius Vnguenti pulverem paratum habere, ut
poſſit ex tempore Vnguentum conſicè in uſus ne-
ceſſarios. Inveteratum enim minus idoneum eſt.

Aureum Meſuæ.

Nutritum, ſeu Triapharmacum ſimplex,
Meſuæ.

Baſilicum, ſeu Tetrpharmacum minus,
Meſuæ.

Mundificativum de Reſina, Iouberti.

Marriatum Nicolai, excenſura Iouberti.

De Althæa, Nicolai.

Enulatum { Cum Mercurio.
Sine Mercurio.

Ægyptiacum Meſuæ.

De Arthanita maius Meſuæ, vel potius

De Lathyride, Fernellii, cuius deſcriptio ſe-
quitur.

Vnguentum de Lathyride Fernellii.

℞, Succı Lathyridis lib. ꝑ.

Succı Eſulæ ℥ iiij.

In quibus diſſolve

Radicum Cyclaminis ℥ ij.

Scammonix ℥ ꝑ.

Granorum Ricini & Lathyridis expurga-
torum ana ℥ j. ꝑ.

Sem. Fœniculi Rutæ & Anethi

Baccarum Lauri ana ℥ j.

Trita

Trita omnia macerentur in succis diem unum. Postea Axungia vii Cere $\frac{3}{4}$ iiii. liquefiant. & in his sensim omnia dissolvantur, & coquantur igne non acri, donec totus humor absumptus sit, & omnia in Unguentum coeant.

EMPLASTRA.

De Mastiche, apud Ioubertum.

De Cerussa, ex æquis partibus Olei Rosacei & Cerussa, prout emendata est a Iouberto.

Contra rupturam, Nicolai.

Diachylum { Album.
Ireatum, ex Oleo Irimo.
Magnum.
Cum Gummis.

De Mucilagibus, Nicolai Præpositi.

Diapalium a Galeni, agitando cum baculo Quercino recenti, pro Palmo.

De Meliloto, Mesuæ.

Oxyroceum, Nicolai.

De Ianua, Nicolai

Apostolicum, Nicolai.

De Ranis, { cum Mercurio.

Vigonis { sine Mercurio.

Pro matrice, Nicolai.

Duo sunt Emplastrorum genera apud Galenum libro quarto de Comp. medicam general. quo

rum sapiuscule mentionem facimus Commentario nostro in librum Hippocratis De vulneribus capitis, à paucis annis, magno medicina commodo ab Italis in usum revocata; Emplastrum Isis, & Emplastrum Barbarum.

Isis Emplastrum vide apud Galenum libro 5. medicamentorum generalium, cap. 2. & 3. & apud eundem, per paucis immutatis, libro 4. secundum locos, ex Asclepiade, ubi dicitur Isis cephalica. Sic autem descriptum est ab Aëtio.

Emplastrum, Isis cephalica Galeno dictum, ex descriptione Aëtii.

Viride, quod Isis appellatur, à quibusdam Hermoni-sacerdoti Isidis tribuitur.

℞. Ceræ ℥ xij. β.
Terebinthinae ℥ xxv. (al. xvj. β.)
Ammoniaci Æris usti
Aristolochiæ longæ
Squamæ Æris usti Æruginis
Thuris Salis Ammoniaci ana ℥ j.
Myrrhæ Aloës
Galbani ana ℥ j. β. [al. ℥ β.]
Aluminis scissilis (vel Aluminis Rocha) ℥ vj.
Olei antiqui ℥ x. Aceti quod sufficit.

Emplastrum hoc Polychrestum est, ad omnia vulnera, præcipue capitis, cum ossium fractura: Item ad puncturas & aculeos infixos extrahendos: Ad hominum

Ff &

& canum morsus, item viperæ, ac scor-
pionis: Ad artuum fracturas cum vulne-
re, quia citius callum obducit: Ad fistu-
las recentes & inveteratas: Ad mamma-
rum & axillarum abscessus, tum ne fiant,
tum ut facti curentur: Ad Stromas: Ad fi-
stendas oculorum fluxiones, fronti impo-
situm: Ad ecchymoses, gangrænas, &
putredines carniū arcendas.

*Hoc Emplastrum, inquit Aëtius, absolute Isis
appellatur (vel Isis Hermonis:) sed aliud est Em-
plastrum Isis, quod Epigono tribuitur; quod etiam
recipit radicis Dracunculi unciam unam. Eoque
Galenus se usum dicit; quia sola Dracunculi ra-
dix, per se tusa, ac probe trita in pulverem, mali-
gna ulcera curat. Ad ulcera sordida adhibentur
Emplastri pars una, Cerati Rosacei liquidi par-
tes dua: Ad ulcera vero qua medica extersione
opus habent, Emplastri pars una, Cerati Rosati
partes tres. Hoc autem Ceratum Rosaceum sic
paratur: ℞. Olei Rosacei ℥ xxj. Cera candida
℥ iv. Fiat Ceratum. Ceratum Rosaceum & Em-
plastrum proportionē dicta liquantur, miscentur,
rudicula lignea agitantur; sed non diu, ne coloris
gratia pereat. Loco Cerati Rosacei potest sumi Vn-
guenti Rosati Mesue tantum idem.*

Vt formetur Emplastrum Isis, Cera, Te-
rebinthina, & Oleum simul liquefiant:
dein addantur Galbanum & Ammonia-
cum, Aceto soluta: atque ad ignem com-
mixtis addantur ceteri pulveres. Vel me-
tal-

tallica cum Aceto in mortario terito; deinde reliqua tuta & cibrata adiecto: liquabilia liquata in mortarium affundito, subigito, unito; & forma magdaleones.

Nepites (inquit Galenus) *Emplastrum* variare, pro varia inscriptione, cum scilicet inscribitur Ἰεργὸν ἐν Ἰέρω, vel ἡ Ἰέρω, & ἰεργόμασι, vel ἡ Ἐπιγόνος. Nam idem est. Certe *Epigoni Emplastrum* ab *Hermonis Emplastro* variat sola radice *Dracunculi*, quam accipit. Itaque male *Londonenses* eius radice adiectionem tribuunt *Fallopio*: & male quoque *Isim* sine *Dracunculi* radice *Isim Epigoni* vocant, quoniam *Hermonis* sit potius. Addit *Galenus*, quibusdam putari hoc *Emplastrum* ex adytis templi *Vulcano* in *Aegypto* dicati desumptum. Disces ab eodem *Galeno*, *Epigonum*, cui postrema *Isidis Emplastri* descriptio tribuitur, carcere conclusum, cum hoc *Emplastro* quendam divitē curasset, fuisse dimissum.

Aliud etiam est *Isis Emplastrum* apud *Galenum* lib. 4. *Compositionis medicamentorum* per genera, ἰσίδιον, hoc est, flavum dictum, cum superius viride dicatur *Aëtio*.

Emplastrum Isis, flavum dictum,
Galeno.

℞. Argenti Spumæ ʒ c.
Minii Synopici ʒ viij.
Diphrygis Cerae Chalciidis combu-
stæ ana ʒ j. (al. ʒ β.)
Ff 2 Chal.

Chalcitidis crudæ ʒ iʒ.

Olei heminas, seu corylas duas.

Argenti Spuma & Oleum coquuntur donec bis ac tertio effervescent: postea Aquæ modicum digitis adspargitur: mox Diphryges, Chalcitis tosta, pulverata inspergantur, sub manu aquam instillando, donec non amplius medicamentum inter coquendum strepat. Vbi cōstititerit, Ceram indito. Chalcitis cruda, & Minium ex Oleo modico conterantur, & sub finem immittantur, continue movendo. Tandē in mortarium coniecito, atque subigito. Reponē, ac utere.

Molle conficiendum est, quia indurescit repositum.

Valet ad ulcera diuturna fluentia, maligna, ac vix curabilia, maxime in tibiis & partibus extremis.

Barbara Emplastra dicuntur Galeno, quacunque Bitumen recipiunt pro basi. Sed inter alia duo potissimum commemorat, quibus uti solitus erat. Primo quidem ad maxima vulnera; Altero ac minora. Ideo primum Maius dictum, alterum Minus.

*Emplastrum Barbarum maius,
Galeni.*

℞. Picis lib. viij.

Ce

Cera lib. vj. $\frac{3}{4}$ viij.
 Resinæ Pini lib. v. $\frac{3}{4}$ iiij.
 Bituminis lb. iiij.
 Olei puri lb. j. $\frac{3}{4}$ vj.
 Spuma Argenti Cerussæ
 Æruginis ana $\frac{3}{4}$ ij. β .
 Thuris $\frac{3}{4}$ vj.
 Aluminis liquidi $\frac{3}{4}$ j. β .
 Aluminis scissilis $\frac{3}{4}$ iiij.
 Opopanacis Squamæ Æris
 Galbani ana $\frac{3}{4}$ j. β .
 Aloës Opii Myrrhæ an. $\frac{3}{4}$ β .
 Terebinthinæ $\frac{3}{4}$ xiiij.
 Succi Mandragoræ $\frac{3}{4}$ vj.
 Aceti heminas vj. Fiat Ceratum.

Tempus conficiendi Emplastri Barbari maioris, est cum viger Mandragora; circa mensem Augustum scilicet.

Bitumen pulveratum, & cribro transactum, ponatur super chartam. Postea Thus, Squamma Æris, Aloë, & Myrrha trita per stamen excutiantur, & seorsim seponantur. Squamma autem super marmore accurate lavigetur.

Opopanax & Galbanum, Aceto soluta, ita ut parte Aceti combibita, lentore suo adhuc cohæreant, per linteum exprimantur.

Alumen tum liquidum tum scissile in pulverem tenuissimum lavigentur.

His ita præparatis, Pix, Cera, Resina
 Ff 3 Pini

Pini ad ignem liquefiant: & si quę sordes sunt, per pannum exprimendo colentur.

Oleum cum Cerussa & Lithargyro ad consistentiam Vnguenti excoquatur.

Mox indantur Resina, Pix. & Cera, ac super igne non acri commisceantur.

Calentibus adhuc, Bitumen iniicito, & spatula diligentèr subigito.

Post hæc Terebinthina, cum Lachrymis, non nimis calida addatur.

Tandem Alumen, & post hoc reliqui pulveres inspersi, accurate cõmilceantur. Fiant magdaleones.

Ærugo cum Oleo Lithargyro & Cerussa coquenda est, ut color Emplastri magis gratus sit. Cõstione enim Ærugini coloris gratia augetur potius, quam minuitur.

Valet, ut ait Galenus, ad solidanda vulnera ciuenta & recentia: ad ulcera antiqua & sinuosa: ad canum & hominum morsus; & ad podagram incipientem.

*Emplastrum Barbarum minus
Galenii.*

℞. Picis Resinæ Pini
Resinæ cõctæ, Bituminis ana ℥b. j.
Spumæ Argenti ʒ x.
Cerussæ Æruginis, ana ʒ vj.
Opopanacis ʒ iij.

Olei,

Olei, tempore hyberno, ℥ ix; æstivo ℥ vj.

Liquanda liquefiant: & tritis terendis,
confice in mortario, cum Aceto.

[Eadem præstat quæ maius, sed non
tam efficaciter.]

Quodsi mitius, & magis anodynum
desideras, adde Succi Hyofcyami ℥ ß.
Opii tantundem.

Fiat Ceratum.

*Ceterum Pharmacopœi, ad dispensationem &
confectionem Compositionum tum purgantium,
tum alterantium, itemque Vnguentorum & Em-
plastrorum, aliorumque magni nominis medica-
mentorum, quæ in Officinis asservari debent, Me-
dicos advocabunt; in eos sua fidei & diligentia
testes oculatos habeant, & operis directores.*

Ff 4

TY-

UT scias, lector, quid in hac no-
 va expertissimi Cordi nostri su-
 pra priores editiones præstitū sit,
 ante omnia Indicem adire te velim.
 Obiter heic illic eū lustrans hanc cōplu-
 ribus titulis præfixam notam inuenies.
 qua significat, ista recepta, (uti appel-
 lant,) que in suorum numerorum pa-
 gellis deprehendes, nunc modo editioni
 addita, neque antehac typis evulgata
 fuisse. Descriptiones eas, ceu hodie in
 officinis usitatissimas, à præstantissimis
 pharmacopœis, doctorum non neglecto
 consilio, collegi, atque suis singulas inseri
 locis curavi. Hoc unū est. Deinde calci
 prioris editionis nunc in hac accedunt
 sequentes tractatus. *I.* Venenorum,
 eorundemque antidotorū seu ale-
 xipharmacorum, è regione opposi-
 torū, tabula alphabetica. *II.* Fran-
 cisci Ioëlis de generali methodo
 medendi, & remediis usitatoribus
 liber. *Hicce vale.*

D E V E N E N I S,

Eorundemque Antidotis seu

A L E X I P H A R M A C I S.

ET S I mithridatium atque theriaca generalia pellendis quibusvis venenis, eorumque noxis, antidota inventa sint: venenorum tamen varietas, & eorum diversa vel natura, vel conditio, peculiaria quædã cuiuslibet toxicæ alexipharmaca expetere fecit, pro ut quodlibet antipathia sua alterius noxæ reluctaretur. Nam non uno modo omnia obsunt, sed venenum hoc adurendo, alterum frigefaciendo & stupefaciendo, aliud constipando gravandoque, plurima vero erodendo nocent. Quædam etiam primis qualitatibus solum, alia secundis qualitatibus, nonnulla occulta proprietate agunt, nunc his, nunc illis animantibus vel membris noxia. Quædam analogæ quadam vi vim inferunt. Aliquæ non aliter quam certa dosi venena sunt. Vnde colligitur, cuique veneno suum alexipharmacum debita dosi, modo, temperamento, ac qualitate præditum opponendum esse. Quapropter hæc subiicienda esse arbitrati sumus, ut si quis sive per incuriam sui ipsius, sive per malitiam alterius

F f 5

rius

rius intoxicatus fuerit, cognita veneni specie alexiterium confestim hinc peti queat cum pleraque venenorum præfens, promptum ac festinum protinus remedium flagitent, ac medicus non semper ad manum sit, cuius consilio intoxicatus confestim uti possit. Vulgarium igitur venenorum alexiteria hæc fere esse traduntur.

VENENORUM

ALEXIPHARMACA.

Anacardiorum, flammulæ, urticæ seminis.	Seminis cydoniorû, psylli aut malvæ mucilago; vel hordei cremor potus, vel pini semen torrefactum.
Argenti vivi.	Costus, myrrha, ruta.
Æris squammæ & zruginis.	Mulsa copiose pota ac vomitu reddita, menthæ succus sùptus, terra Lemnia, corallium rubrum, acori succus.
Aranci puncturæ.	Endivia epota & superposita.
Auripigmenti.	Oleum è nucleis pini.
Adamantis scobis.	Radicula agrestis.

Aco.

Aconiti.	Aristolochia longa.
Ælari cerebri.	Moschus.
Apii risus.	Melissæ succus.
Bryoniæ.	Piper nigrum.
Canis rabidi mor- sus.	Cynorrhodi ra- dix.
Chamælaæ.	Origanum.
Cantharidum.	Semina halicacabi, lac amygdalinum, vel emulsio seminis cucumeris, aut se- min. frig. mai. cum aqua hordei para- ta. Decoctum sem. malvæ, lini, ac sæ- nugræci clystere infusum; butyrum crudum recens lin- ctum, aut ius escu- lentum idque adi- posum crebro hau- stum; vel etiam lac quodvis ab ubere recens eporum.
Cerebri felis v. cegi.	Moschi optimi ʒβ.
Cérussæ.	Nuclei persicorum ex ptisana poti. Vinum bonū ma- gna quâritate hau- stum; & clysmata ex decocto caulium
	F f 6 Cicu-

	rubrorum & largo Oleo.
Cicutæ.	Gentiana.
Coriandri succi.	Vince toxicum.
Crabronum ietus.	Ferrum frigidum impositum.
Cinnabari & minii.	Spodium ex ebore.
Cucumeris asinini.	Menthæ succus.
Cyclaminis.	Terra Lemnia, Gen- tiana.
Ephemeris Colchici.	Lac bubulum copio- se haustum, succus rubi porus, allium & origanum cum lixivio bibitum.
Ellebori.	Castoreum, Nym- phææ flos cum vi- no, nec non mala cydonia, itemque mulla cum butyro pota.
Euphorbii.	Semen citri cum vi- no enulæ, Pinguia omnia, oleum amygd. butyrum, lac acidum, Emul- sio sem. frig. muc- cilag. ex sem. cy- donior. parata, ite- que ex ptisana.
Excoriationis à Ve-	Iuniperi foliorum mema.

nenatis, & rutæ. succus, vel endi-
viæ.

Extremitatis caudæ Theriaca.

cervi.

Fellis leopardi. Mus Napelli.

Fellis viperæ. Theriaca.

Ficus Pharaonis. Cucumeris semina;

Fungorum. Diatrion pipereon;

Allium crudum;

calamintha; ster-

cus Gallinæ suc-

cum ex melle &

vino, quia vomit-

tum provocat, quo

item nomine gra-

na aliquot anti-

monii vitrificati

commendantur.

Gypsi. Cinis fruticum fa-

barum ʒ ij. ponde-

re cum vino deco-

ctionis hyssopi;

oleum epotum, &

origanum ex passo

sumptum; muris

stercus.

Hyoscyami ac sola- Nasturtium agreste,

ni somniferi. Allium; Cardamo-

mum, Ruta, aut pi-

per longum ex vi-

no sumptum; Pi-

ff 7 Her-

Herculei lapidis.**Leporis marini.****Lythargyrii & scobis plumbi.****Mandragoræ.****Menstrui sanguinis.****Mezerconis.****Napelli.**

stacia; cancri marini, & locustæ.

Smaragdus.

Humanus aut anserinus sanguis calide haustus; lacasininum, aut decoctum radicem malvæ porum, vel cancri fluviales cum suo iure elixi & devorati. Rubetæ cinis; caro vulpis assata, & ostrea.

Semen apii, ac myrrha ex vino absinthite aut decocto eius hausta; Ricini semen.

Raphanus; Castoreum; Ruta & sinapi ex aceto olfacta; radícula agrestis.

Viperarū caro, Trochisci de viperis; margaritæ pondere 3 j.

Origanum.

Diamoschu; diam-
Nu.

	bra; lapis bezoar; Smaragdus; semen napi.
Nucis vomicæ.	Cortex citii.
Odonis venenati.	Vrinæ cervi suffi- tus.
Opii.	Castoreum; Piper; crocus; vinum generosum; Am- bra.
Putrefactorum.	Scordium.
Sanguinis & lactis in ventriculo con- creti.	Coagulum omne, maxime vero le- porinum, quin & oculi cancri; Mumia aut ni- trum ex thymi & calaminthæ, vel ceresfolii decocto haustum; itemque sperma ceti cum consimili liquore sumptum; atque in- super pulvis ad ca- sum inscriptus.
Scammonææ.	Succus ribes, cydo- niorum, acetosæ.
Scorpionis ictus.	Scorpio superposi- tus.
Rhododaphnæ,	Iuniperi succus,
Ricini.	Hypericon.
	Rutu-

688 VENENORUM	ALEXIPHARMACA.
Rutulæ, seu Tarantulæ.	Melanrhion, & salratio ex musca.
Thoræ.	Anthora.
Tithymali.	Mumia ʒ j. cum vino, aut theriaca cum decocto dictamni & Enulæ.
Viperę morsus.	Theriaca epora.
Vulneris venenati.	Mustela imposita, & stercus humanum.
Vmbre taxi & rhododaphnæ.	Iupiperi suffumigium.

SE-

SECTIO I.

DE CVRATIONE MOR-
BORVM IN GENERE.1. *Quæ est quinta Artis Medica pars?*

QUINTA & postrema artis medicæ pars, quam Græci *ἡ πέμπτη ἰατρικὴ*, id est, Medicatricem vocant, ea est quæ medendi optimam & legitimam rationem, id est morborum ac symptomatum, causarumque morbificarum per convenientia remedia sublationem & sanitatis labefactatæ restorationem præscribit ac docet. Quæ præclarissima artis pars, finis est totius artis. Propter hanc enim solum expeditur ars medica.

2. *Curatio seu Medicatio quid est?*

ἡ ἰατρικὴ ἔργα. Curatio seu Medicatio est recta atque conveniens remediorum in profligandis morbis usurpatio. Eorum autem recta usurpatio est, cum recta ratione, idonea quantitate, & legitimo modo corpori adhibentur.

3. *Qualia debent esse Morborum remedia?*

Remedia omnia ea dicuntur quæcunque morbum sive affectum corporis præternaturalem depellunt. Morbus autem omnis contrariis profligandus est. Contraria enim sunt Morborum remedia.

Næ-

Nugatur igitur Philippus Bombastus, qui se Theophrastum Paracelsum appellat, & ut totius philosophiæ principia, ita & hoc certissimum *axioma* Medicum evertere conatur, & non contrariis contraria sed similia similibus curari contendit. Rara enim & constans est Medicationis Lex, Morbos omnes contrariis curari. Quod enim quidam morbi aliquando per sibi similia curentur, & febres ardentes per calidam radicem Rhabarbari, aut succum Scammonii, id contingit non propter similitudinem febris & Rhabarbari, sed per contrarias actiones, auferendo causam febris. Est itaque Rhabarbarum febris causæ contrarium, & curat causam morbi per se, morbum autem ipsum per accidens. Sic lassitudo curatur per exercitium, quia causa lassitudinis, quæ est humor per musculos diffusus, per exercitium discutitur.

4. *Quæ qualitates Morborum & Medicamentorum sunt ad invicem contraria?*

Contraria vel contrarietas in arte Medica, non tantum de qualitatibus, sed & quantitate & actionibus dicuntur.

Præcipuæ autem contrarietates morborum & remediorum in sequenti tabella comprehenduntur.

Tabella

Tabella contrariorum morbis Re-
mediorum.

Mor- bis & causis mor- bifi- cis	}	Frigidis	}	Calefacientia
		Calidis		Refrigerantia
		Humidis		Exiccantia
		Siccis		Humectantia
		Crassitiei		Extenuantia
		Tenuitatis		Incrassantia
		Duricitiei		Emollientia
		Molliciei		Indurantia
		Lenitatis		Exasperantia
		Coarctationis		Dilantia
		Occlusionis		Aperientia
		Plenitudinis		Evacuantia
		Vacuitatis		Replentia
		Humorū ex- agitationis		Sedantia
		Humorū de- fluxionis		Inhibentia
		Humorum lentoris		Incidentia
Humorum acrimonie	Lenientia			
Humorum putredinis	Alexipharma- ca.			

Con-
tra-
ria
reme-
dia
sunt

5. Quotuplex est morborum Curatio?

Medicorum celeberrimi quique *Gre-
gorii* seu curatricem Medicinam sum-
ptis differentiis à materia Medica, qua in
curandis morbis utuntur, in tres partes
sive

sive in tres curandi species dividerunt, *χρηστικῶν* quæ manuali operatione foris remedia applicat, *δυσδυστικῶν* quæ vitus ratione morbo contraria medetur, & in *φάρμακῶν* quæ contraria morbo medicamenta & intus & foris adhibet.

6. *Quæ Medicatio est laudatissima?*

Ea curatio salutaris, & laudatissima est, quæ cito, tuto & iucunde perficitur. Oportet itaque medicum cito curare quantum fieri potest. Longa enim dilatio & molesta est & periculosa ægrotanti. Debet & tuto curare, aut saltem non noceat & periculosa excitet symptomata. Iucunde autem is curat, qui non excarnificat, sed blande, benigne, & mirrissime ægrotantem tractat. Id præstare est insigne Dei donum in medico.

7. *Quarum rerum noticia instructus esse debet Medicus ad curationem morborum accedens?*

Sex sunt Medico morbos feliciter curaturo scitu necessaria.

I. Noticia ponderum ac mensurarum medicinalium & characterum quibus ea in Medicorum libris depinguntur.

II. Noticia remediorum usitatorum, quibus cum ad concoquendos humores vitiosos, tum ad expurgandos utimur, & quæ cuius-

ius-

iussibet remedii sic *dosis* sive exhibendi quantitas.

III. Noticia remediorum cum simplicium tum compositorum, quæ principalioribus corporis partibus tota sua substantia medentur.

IV. Viæ ac meatus corporis, per quos ex partibus principalioribus, vitiosi humores commode per medicamenta evacuandi sunt.

V. Noticia formæ remediorum compositorum in qua medicamenta usurpari solent in curatione morborum.

VI. Generalissima axiomata & regulæ in omni curatione observandæ.

SECTIO II.

DE MEDICAMENTORVM
PONDERIBVS ET
MENSURIS.

I. *Quæ & quot sunt pondera ac mensura medicinales, & quibus characteribus notulisque in Medicorum libris adnotantur?*

VETERIBUS Medicis longe plures fuerunt ponderum ac mensurarum species & notulæ quibus brevitatis causa in suis scriptis utebantur. Hoc autem seculo 14. tantum notulis & literis

literis brevitatibus causa utimur, quibus & pondera & mensuræ, & abbreviatioes omnes significantur, quæ in sequenti tabella comprehenduntur.

Tabella characteres & nomenclaturas ponderum & abbreviationum Medicinalium complectens.

1. Gr.	} significat	Granum
2. ℥.		Scrupulum
3. ℥.		Draohmam
4. ℥.		Vnciam
5. q̄.		Quadrantem
6. ℔.		Libram
7. M.		Manipulum
8. P.		Pugillum
9. s.		Semifsem
10. n.		Numerum
11. R.		Recipe
12. an.		Ana.
13. q. s.		Quantitatem sufficientem.
14. p. æ.		Partes seu portiones æquales.

2. *Quæ sunt significationes harum notularum, & quantum quodlibet pondus Medicinale pendet?*

Gr. gr. λεπτὸν ein Gran, est pondus Medicinale omnium minimum, & quanquam grano

grano hordei in officinis aestimetur: tamē proprie granum numerarium quo utuntur aurifabri, significat, *Ein Esz.*

Ɔ. Scrupulus *ῥέμμα der dritte theil von einem Quintlein*, est tertia pars drachmæ, & est pondus continens in se 24. granorum nummatorum quantitatem vel mensuram.

ζ. Drachma *δραχμή ein Quintlein* est octava pars uncia, & pædet tres scrupulos.

ζ. Vncia *ὀνκία ein Unze oder zwölfe Loth.* & est duodecima pars libræ medicinalis, & continet in se 8. drachmas.

ιβ. Libra sive pondo *λίτρα ein Pfunde.* Libra quidem Medicinalis ex 12. mercatorum vero ex 16. unciis constat: & hoc tempore in pharmacopoliis in conficiendis medicamentis & mensurandis liquoribus libra medicinali, id est 12. unciis pro libra utuntur. In dividendis vero rebus aridis & aromatibus 16 uncias pro ἴβ sumunt, quæ duplicatæ 32. semiuncias, quæ mercatoribus *ein Loth* dicitur, pendent.

γρ. Quadrans *τεταρτημοσι ein Viertel* est quarta pars libræ quæ constat in pondere medicinali ex tribus, in mercatorum ex 4. unciis.

M. Manipulus *χειροπλήθης ein Handvoll.* Herbae & flores non pondere, sed manipulo seu fasciculo mensurantur:
&

& est tanta mensura, quantum manu complecti possumus.

P. Pugillus \mathfrak{p} est quantum quatuor summis, digitis comprehendere possumus.

S. Semi vel media pars. Hæc notula omnibus ponderibus vel per se, vel cum aliis numeris adijci potest, & medietatem eius ponderis, cui additur significat ut exempli gratia \mathfrak{ss} . \mathfrak{zj} . \mathfrak{ss} . id est, scrupulus dimidius, dragma una semis.

R. Recipe. In schedulis medicatoriis quas Receptas vocant semper est principalis litera, & significat Recipe, accipe, sume, videlicet rerum subsequantium.

an. Ana est vox Arabica, cuius notula semper post duorum aut plurimum medicamentorum enumerationem ante characteres seu notulas ponderum inscribitur. Significat autem ana æquales omnium præscriptarum rerum partes, & tantam portionem, quantum subsequens ponderis numerus indicat.

Q. s. Quantitatem sufficientem: Hæc duæ literæ reperiuntur interdum in schedis medicatoriis & libris Medicorum ubi certum pondus aut mensura non exprimitur, sed pharmacopæi arbitrio permittitur, convenientem mensuram, quantum artificiosa coniectura satis esse iudicaverit, accipiendi.

P. æ.

METHOD. MEDENDI. 697

P.æ. Partes æquales cuiusque supra scripti sumendas indicat. Hæc omnia exemplis illustriora sunt.

1. Potio crassos humores extenuans & concoquens, obstructosque meatus aperiens.

R. Rad. Fœniculi.

Petroselini.

Apii ana ʒ iij.

Asari.

Semi. Sileris montani.

Pastinacæ.

Anisi an. ʒ ij.

Herb. Scordii.

Cardui benedictæ.

Centaurei minoris an. M. j.

Cons. Boraginis.

Buglossæ an. ʒ l.

Vvarum passarum gr. l.

Concidenda concidantur, & contundenda contundantur, & decoquantur in aquæ puræ q. l. ad tertias, colentur, colaturæ admisceantur

Syruporum de calamintha.

De Eupatorio.

Oxymellis simplicis an. ʒ iij.

Fiat potio.

2. Haustus bilem & Pittuitam purgans.

R. Fol. Senes Alex. ʒ ij.

Gg

Rha-

Rhabar. ʒj.

Cinnam.

Spicæ Indicæ an. ʒ l.

Contusa macerentur in aquæ Cichorei ʒ iij. per noctem.

Mane ebulliant leni ebullitione, & expressa colentur, ac colato jusculo admisceantur

Elect. Lenitivi

Diacatholici an. ʒ j.

Fiat haustus, exhibeatur tepidus in auro 6. horis ante prandium.

3. Pulvis ad corroborandum ventriculum.
Magen Pulver.

R. Cinnamomi

Zinziberis

Galangæ an. ʒ ij. l.

Margaritarum præparatarum

Corallium rubeorum præparatorum

ʒ iij.

Saccari albi ʒ iiij. pulverisata miscantur, fiat tragea.

4. Haustum sudorificus venenatos halitus è corpore discutens.

R. Theriacæ Andromachi

Mithridatii optimi an. ʒ l.

Pul. Zedorix

Angelicæ

Scordii an. ʒ l.

Aqua Scordij ʒ iij.

Aceti

METHOD. MEDENDI. 699

Aceti rosacei ℥ j. Misceantur,
fiat haustus.

5. *Pilula capitis excrementa purgantes.*

R. Mas. pil. Aurearum

Cochiarum

Aggregativarum ℥ j.

Trochiscorum de Agarico ℥ f. cum
aqua Maioranæ, formentur pilulæ
n. quindecim, deglutiantur in aurora.

6. *Unguentum ad inflammationem & pus-
tiones hepatis.*

R. Oleorum Rosacei

Cytoniorum

Mastiches

Nymphetæ an. ʒ ij.

Ceræ albæ q. s. Fiat linimentum, quod
eluat cum aceto rosaceo. deinde admi-
sceantur pul. Mastiches ℥ j.

Camphoræ gr. ij.

Gg 2

SE-

SECTIO III.

DE VSITATIONIBVS
 REMEDIORUM FORMU-
 lis ad concoquendos & evacuan-
 dos humores morbificos.

- I. *Qua sunt usitata genera remedium ad concoquendos, preparandos, & evacuandos vitiosos humores accommodata? & qua est cuiuslibet dōsis?*

SINGULIS 4. vitiosis humoribus speculativa remedia sunt inventa cum ad extenuandos & preparandos, tum ad evacuandos, quæ non tantum sua qualitate, sed & specificis virtutibus humores vitiosos concoquere & evacuare possunt, quorum catalogus & exhibendi mensura in sequentibus tabellis comprehenduntur.

Tabella

Tabella remediorum sanguinem vitiosum emendantium.

Sanguinem purificant	{	Fumar ^{ia} <i>finstern.</i>
		Lupuli asparagi <i>junger Hopfe.</i>
		Radic. cichoreæ <i>Hindiloves- wurzel.</i>
		Fruct. Thamarindi
		Pruna Vngarica.
		Manna.
		Pulpa cassiæ, cocta in sero lactis caprini; cuius <i>dosis</i> est ℥j. ℥.

Potio sanguinem purificans.

R. Fumar^{ia} viridis M. j.

Rad. Cichoreæ ℥j. contusa coquantur in q. s. feri lactis caprini, exhibeantur mane ac vesperi ℥. v.

Sanguis in corpore verno tempore redundat, qui si quantitate peccet, nunquam per medicamenta, sed per venæ sectionem detrahendus est. Mala vero eius qualitas præscriptis remediis commode corrigi potest.

*Tabula Medicamentorum bilem
flavam preparantium &
evacuantium.*

Flavæ bilis fervore mitigans	Syr. Violarum	Dosis syr- porum pro una vice est ꝯ ij. cū du- plici men- sura aquæ aut deco- ctionis	Hordei
	Syr. Rosarum		Endiviæ
	Syr. de Cichor.		Cichor.
	Syr. de Endiviæ		Lactuæ
	Syr. Acetositatis citrii		Boraginis
	Syr. Granatorū		Buglossæ
Syr. de Ompha- ciis	Acetosæ	Nymphææ.	

Haustus fervorem bilis mitigans.

R. Syr. violarum

Acetositatis citrii an. ꝯ j.

Aq. Cichoreæ

Endiviæ an. ꝯ ij. misceantur, fiat haustus.

Exhibentur syrupi cum aquis stillati-
tiis aut præscriptarum herbarum deco-
ctis, simul commixtis, ita ut dupla sit a-
quarum mensura ad syropos, per tres aut
quatuor dies mane ac vesperi, donec co-
lor urinæ immutetur. semper autem tales
potiones tepidas exhiberi convenit.

Flavæ

	Pulpa cassiæ	3 j. s.
	Rhabarbarum	3 ij.
	Hiera simplex	3 j.
	Diaprunum fo-	3 vij.
	lutivum	quatū
Flavā	Electu. de succo	valida 3 vj.
bilem	rosarum	oforis
eva-	Electu: Leniti-	est 3 j.
cuant	vum	
	Pil. aggregati-	3 j.
	væ	
	Pil. de Rhabar-	3 j.
	baro.	

Hæc pharmaca bilem evacuantia ut plurimum in triplici forma exhibentur, haustus, boli, & pilularum, semperque exhibenda sunt diluculo sex ante prandium horis.

Haustus biliosorum humores evacuans.

R. Hieræ simplicis 3 j.
 Elect. lenitivi 3 l.
 Aq. Cichoræ 3 iv. misceantur. fiat haustus.

Bolus bilem evacuans.

Cassiæ recenter extractæ 3 j.
 Pul. Rhabarbari 3 j. l. misceantur, fiat bolus.

Pillule bilem flavam educentes.

R. Massæ pil. Aggregativæ.
 de Hiera simplici
 de Rhabarbaro an 3 j.
 Gg 4 Dia-

Diagridii gr. iij.

Cum aqua absinthii formen-
tur pillulæ n. quindecim.

*Tabula medicamentorum pituitam
concoquentium & eva-
cuantium.*

	Met Rosarum		Fœniculi
	Oxymel simp.	quorum	Hyslopi
Pitui- ti con- coquant & ex- tenuant	Syr. de cala- mentho	quorum est	Betonice
	Syr. de stœch.	℥ ij. cum	Salviæ
	Syr. de Menta	aquis	Rutæ
	Syr. de Radici- bus.	stillatitiis	Absinthii
	Syr. de Absin- thio.	aut deco- cto	Origani
			Mentæ
			Cardonis
			benedi- ctæ
			Scordii.

In concoquendis & extenuandis hu-
moribus pituitosis eousque exhibentur
Syrupi tepidi diluculo & hora una ante
Cœnam donec in urina signum conco-
ctionis apparuerit. signū vero concoctio-
nis perfectæ est aureus urinæ color, & hy-
postasis alba: imperfectæ autem suppal-
lida & turbida urina. *Adonis Syruporum*
pro

METHOD. MEDENDI. 705

pro uno haustu est ζ ij. cum duplici men-
sura aquarum aut decocti.

Haustus pituitam coquens.

R. Oxymellis simpl.

Mellis Rosarum

Syr. è calamintha an. ζ ij.

Aquarum Hyssopi

Fœniculi

Calamintæ an. ζ iiij. miscean-
tur, fiat potio de qua exhauriantur ζ vj.
pro una vice.

Pituitã evacu- ant	Folia senæ		ζ vj.
	Agaricus		ζ ij.
	Turbitb		ζ j.
	Diaturbitb	quo	ζ iv.
	Diaphœnicon	rum	ζ j.
	Diacarth amum	vali	ζ j.
	Electu. Indicum	da	ζ vij.
	Benedict. laxativa	dãσs	ζ vij.
	Pilu. aureæ	est	ζ j.
	Pil. de Agarico		ζ iv.
Trochisci de Aga.		ζ j. s.	
Troch. Alhandali		ζ s.	

Pituitam evacuantiã pharmaca, ut plu-
rimum sub triplici forma exhibentur, po-
tionis, boli & pilularum, idque perpe-
tuo in aurora, sex ad minimum horis ante
prandium.

HAUSTUS pituitam coquans.

R. Diaphœniconis ζ v.

Gg s

Dia-

Diarurbith ʒ β.

Electuarii Indici Maioris ʒ ij.

Aq. Hyssopi

Betonicae an. ʒ ij. misceantur, fiat haustus.

A L I U S H A U S T U S *ex infusione paratus pituitam evacuan.*

R. Folia senæ ʒ ij.

Agarici trochiscati ʒ j.

Zinziberis ʒ s. contusa macerentur per noctem in

Aq. Absinthii

Mentæ an. ʒ iij. mane ebulliant leniter & expressa colentur, colatoque iusculo admisceantur

Diaphœniconis

Elect. Ind. Maioris an. ʒ j. s. fiat haustus.

B O L U S *pituitam expellens.*

R. Diacarthami ʒ iij.

Diaphœniconis ʒ ij.

Pol. Turbith. ʒ s.

Zinziberis

Mastiches

Anisi an. ʒ. s. misceantur, fiat bolus, & conspergatur saccharo albissimo.

P I L L U L Æ *pituitam detrahentes.*

R. Mas. pil. Aurearum

de Agarico an. ʒ j.

Trochiscorum alhandali ʒ s. cum melle rosacco conformentur pillulæ n. quindecim,

decim, conspergantur pul. cinnamomi, & deglutiantur in aurora.

*Tabella Medicamentorum atram-
bilem coquentium & eva-
cuantium.*

Atrā bilē con- co- quē- tia.	Syr. de Thymo	quo- rum ḍḗσς est ζ ij. cū a- quis aut deco- cto	Fumarix
	Syr. de Epithymo		Melissæ
	Syr. de Fumo ter- ræ		Scolopen- driæ
	Syr. de Boragine		Boraginis
	Syr. de Buglossa		Buglossæ
	Oxymel scylliti- cum		Cetrach
	Syr. de stœchade		Cuscutæ
	Syr. de Lupulis		Origani Hysopi

Et hi syrapi mane & ante cœnam ante
evacuationem tam diu sunt exhibendi,
donec signum concoctionis in urina ap-
paruerit; quod ut plurimum quarto aut
sexto die contingit.

*HAUSTUS melancholicum humorem
concoquens & ad evacuationem
preparans.*

R. Syr. de Epithymo.
de Fumo terræ
de Lupulo an. ζ ij.
Aq. Boraginis.

G g 6 - Ori-

Origani an ζ iv. misceantur, fiat potio, cuius exhibeantur pro uno haustu ζ vj. Tales potiones aliquoties reiterandæ sunt propter lentorem & contumaciam melancholici humoris.

Melan- cholicū humorē evacuāt	Veratrū nigrum	quo- rum va- lida <i>distis</i> est	℥ ij.
	Folia senæ		℥ vj.
	Polypodii radix		℥ f.
	Epithymi		℥ vj.
	Diasenæ		℥ vj.
	Elect. Hamech.		℥ f.
	Pil. de fumo terre		℥ j.
Pil. de lapide La- suli.	℥ j.		

Atram bilem evacuancia remedia ut plurimum sub triplici forma administra-ri solent, haustus, pulveris & pilularum.

H A U S T U S melancholicos humores
evacuans.

R. Elect. Hamech. ζ iij.
Diacatholici ζ f.
Diasenæ ζ j.

Aq. Fumariæ
Boraginis
Hyslopi

Scolopendriæ an. ζ j. aut loco
aquarum decocti earum herbarum ζ iv.
Misceantur, fiat bolus.

P U L V I S Melancholiam expurgans.

R. Pul. Foliorum senæ præparatæ ζ j.

Rad.

Rad. Ellebori nigri præparati

Cinnamomi ꝓ s. commisceantur, fiat pulvis subtilissimus, & exhibeatur in haustu feri lactis aut jusculo carnis pinguioris.

PILULÆ Melancholiam detrahentes.

R. Mas. pil. è fumo terræ

è lapide Lazuli an. ꝓ j.

Pulveris Ellebori nigri ꝓ s.

cum syrupo de fumo terræ, formentur pilulæ n. quindecim, deglutiantur integra cum aliquo liquore.

Medicamenta melancholicos humores præparantia & evacuantiã crebrius sunt repetenda. Melancholicus enim humor non facile extenuatur, abstergitur, aut una vice evacuatur, propter crassitiem & lentorem. Est enim liquidæ pici permissilis, quæ non facile ablui, abstergive potest.

2. SUNT NE præter hæc & alia medicamenta præparantia & evacuantiã vitiosos humores?

Præscripta quidem medicamenta sunt usitatissima quæ per alvum vitiosos humores evacuant, sed præter hæc plurima sunt medicamentorum genera, sub diversis formis præparata, quæ ex diversis partibus, & per diversas vias evacuant, veluti sunt decocta, glandes, clysteres, gargarismata, potiones vomitum elicien-

tes, errhina, sudorem propellentia. Sunt
item & aliæ formæ, de quibus paulo post
dicemus.

3. Δόσις siue mensura purgantium medica-
mentorum debet ne ea semper exhiberi quæ
in tabellis est proposita?

Et si est cuilibet medicamento purgan-
ti sua definita mensura seu quantitas vali-
da expressa, quam Græci δόσις vocant,
minime tamen promiscue omnibus cor-
poribus ea est offerenda. Nam ut Galenus
3. Methodi medendi scribit, nihil artem Me-
dicam æque coniecturalem efficit in agendo, quam
cuiusque remediî quantitas. Ideo non nisi con-
iectura quadam vera δόσις exhibendi con-
sequi potest, & ea nec dici, nec scribi
nec percipi potest. Eodem Galeno de cu-
randis per venæ sectionem teste.

Coniecturare itaque oportet, Primum
quantitatem exhibendi remediî ex humo-
rum evacuandorum natura. Biliosus enim
& serosis humoribus evacuandis minor δόσις,
pituita autem & melancholica maior est exhiben-
da. Secundo ex corporum purgandorum
constitutione. Corpora enim robusta,
firma atque densa, non nisi valida δόσις
purgantur. Et è contra quibus ex con-
suetudine liquida est alvus, non tanta in-
digent medicamenti quantitate. Semper
itaque interrogandi sunt egroti qualem
habeant constitutionem alvi. Tertio ex
vitiis

virium robore. Integris enim adhuc viribus maiorem *δῶσι* ægri facilius ferunt: qui autem viribus sunt destituti, à purgantibus pharmacis facile resolvuntur. Quarto ex ætate & sexu. Pueri enim & senes & fœminæ tantam purgantis pharmaci quantitatem ferre non possunt quantum viri, hique iuniores ac ætate consistentes. His recte atque prudenter consideratis facillimum est artificiosa coniectura, vel augere vel minuere *δῶσι* purgantium remediorum.

SECTIO IV.

DE MEDICAMENTIS
SINGVLIS PARTIBVS
FAMILIARIBUS.

1. *Vitiosi humores peculiaribus partibus inhaerentes, debentne omnes per alvum evacuari?*

NON. Quælibet enim pars principalis peculiarem à natura nacta est canalem, per quem sua excrementa deicit. In evacuandis itaque partium vitiosis humoribus debet Medicus naturam sequi, & per proxi-

proximos canales evacuare. Purganda itaque sunt excrementa cerebri, aut per nares *éppivois* seu nasaliis, aut per palatum gargarismis & apophlegmatismis, aut per alvum pilulis, potionibusque: Pectoris & pulmonis per asperam arteriam, bechicis medicamentis, tussiendo & exscreando: Iecinoris quæ in gibba vel superiori parte hærent, item renum & vesicæ, per meatus urinæ diureticis, id est urinam moventibus medicamentis: Quæ autem in cava hepatis parte continentur, ea per alvum commodius detrahuntur: Lienis per alvum: Ventriculi ea quæ in orificio eius hærent per vomitū vomitoriis pharmacis, quæ vero in fundum subsiderunt, per alvum commodius subducuntur: Intestinorum per alvum purgantibus remediis aut Clysteriis: Subcutanei humores evacuandi sunt per poros remediis sudorificis.

2. *Quæ sunt usitatoria remedium genera singulis principibus partibus accommodata?*

Remedia omnia agunt in corporibus nostris, excitata à calore nativo viscerum, aut suis qualitatibus, aut occultis ac specificis virtutibus, quibus etiam cum partibus corporis nostri aut humoribus *συμμάχων* habent. Quæ autem medicamenta usitatoria simplicia ex quibus tandem in variis formis composita extruuntur, sua

sua specifica proprietate singulis partibus conducunt, sequentes tabellæ ostendent.

*Tabella usitatorum remediorum
capiti seu cerebro accommo-
datorum.*

Ca- lida	Cerebro	Salvia	ma- decuntur	Succinum
		Betonica		Thus
		Maiorana		Myrrha
		Rosmarinus		Rosæ
		Stœchas		Violæ
		Ruta		Nymphæa
		Pæonia		Lactuca
		Serpillum		Solanum
		Lavendula		Hyoscy- mos
		Cubebæ		Papaver
Fri- gida		Carvi semen	Sempervi- vum	
		Styrax	Mandragora	
		Calamintha		

Tabella

*Tabella remedium simplicium pul-
moni opitulantium.*

Hyssopus	profunt.	Symphitum
Prassium		Pulmo vulpis
Origanum		Violatū flores
Calamintha		Papaveris albi semen
Abrotanum		Iuiubæ fructus
Scordion		Sebesten fru.
Anisi semen		Ficus
Vrticæ semē		Cremor hordei
Carthami se- men		Lac amygdali- num
Polypodii rad.		Capillus Vene- ris
Ca- lida Iridis Illyri- cæ rad.		Fri- gida Glycyrrhiza
Helenii ra- dix		Gummi Ara- bicum
Angelicæ ra- dix		Tragacanthum
Arum		Tussilago
Squilla		Pinearum nu- clei
Aristolochia		Pistaciæ
utraqe		Vvæ passæ.
Gentiana		Saccarum can- didum.
Pimpinella		

Pulmoni

Tabella

*Tabella remediorum simplicium
cordi familiarium.*

	Μελιτόφυλ- λος		Mofcus
	Doronici radix	boran- tia	Ambra
	Zeduariz radix		Aurum
	Distamni radix		Margari- ta
	Tormentil- læ rad.		Smara- gdus
Ca- lida	Carduus be- ned.		Sigillata terra
	Scabiosa	Fri- gida	Bolus Ar- menus
Ocymi fe- men	Campho- ra		
Xiloaloës	Succus mali citrii		
Corticis ci- trii	Succus granatorû		
Cariophylli	Semen a- cetoszæ		
COR CORDO.	Crocus		Borago
	Amomum		Buglossa.

Ta

Tabella remediorum ventri-
culo accommodato-

rum.

	Menta		Lignum aloës
	Betonica	conveniunt	Spica In- dica
	Abſynthium		Mastiche
	Sifimbrium		Succinum bernstein
	Goriandri ſemen		
Ventriculo	Calida		
	Crocus	Frigida	Rosæ
	Galanga		Myrti baccæ
	Maces		Cydonia
	Nuces mu- ſcatæ		Olivæ fru- ctus
	Zinziber		Coralli rubei
	Caryophylli		Pira mo- ſcatel- lina.
	Cinnamó- mum		

Ta-

*Tabella medicamentorum iccori
medentium.*

Iccori	Ca- lida	Eupato- rium	medentur	Graminis radix
		Fumaria		Cichorea
		Lupulus		Endivia
		Asparagus		Taraxicon
		Apium		Flores hepa- tici
	Frigida	Petroseli- num	Frigida	Capillus Ve- neris
		Fœnicu- lus		Cucurbitæ semen
		Absyn- thium		Cucumeris sem.
		Chamæ- drys		Melonum sem.
		Carduus bened.		Citrulli se- men
		Scordion		Lactuca
		Centau- reū minus		Plantago
		Veronica		Acetosa
		Schœnan- thus		Corallium
		Rosæ		Ebur
	Spodium			
	Sandali 3. species.			

Tabella

*Tabella Medicamentorum lieni auxi-
liantium.*

Lieni	Ca- lida	Lupulus	auxi- liantur.	Afarum
		Cassuta		Rutæ
		Cetrach		Lacca
		Raphanus		Viola pur
		Apii radix		pureæ
		Capparum		Buglossa
		rad.		Scolopē-
		Agnicasti sc.		driou
		Chamædrys		Tamarisci
		Squilla		cortex
Aristolochia	Cappari			
rotunda	fructus.			

Tabella

Tabella medicamentorum Renum ac vesicæ affectionibus inuariantium.

Petroselini
sem. & radix

Feniculi se-
men

Daucus Cre-
ticus

Asari radix

Seselion

Phu sive
valeriana

Asparagus

Genistæ sem.

Vrticæ semē

Raphani se-
mē & radix

Allium

Ligustici
semen

Baccæ Iuni-
peri

Pimpinella

Baccæ lauri

Petonica

Capillus

Veneris

Amygdalæ
amaræ

Cicer

chamemelō

Therebinti-
na

Oleū vitrio-
li

Glycyrrhiza

Eryngion

Ruscus

Sabina

Althææ sem.

Miliū Solis

4. Semina
frig. maiora

Hordeum

Graminis
radix

Parietariæ
semen

Lapilli can-
crorum

Lapis Iudai-
cus

Alcekengi

Portulacæ

semen

Acetosæ se-
men.

Vesicæ profusæ

Fri-
gida

Ca-
lida

Renibus

*Tabella medicamentorum uteri vi-
tiis accommodatorum.*

	Chamæ- lum	conferunt	Aristolo- chia utra- que	
	Betonica		Gentiana	
	Parthenion		Myrrha	
	Pœonię radix		Castoreū	
	Sampſuchus		Sagapenū	
	Origanum		Baccæ laui	
	Melisso- phyllum		Costi ra- dix	
	Prassium			
Calida menses provo- cando	Scordium		Frigi- damen- ses co- hibēdo	Nymphę radix
	Artemisia			Balaustia
	Pulegium	Rhus cu- linaria		
	Ruta	Cornu cer- vi uſtum		
	Calamintha	Portulacę semen		
	Sabina	Plantagi- nis semē		
	Valerianaę radix	Bis torta		
	Aſari radix	Coralliū		
	Rubeę radix	Succinum		
	Dauci Creti- ci radix	Weiß bernstein.		
Seseli semē	Tabella			

Vteto

Tabella remedium vitiis articuloꝝ succurrentiu.

	Helenii ra- dix		Hemo- dactylus	
	Iridis radix	emendant	Lac. vac- cinum	
	Chamaepi- tys		Stercus vaccinū	
	Herba para- lysis		Oesipus	
	Calamin- tha		Thus	
	Centaureum minus		Viticæ se- men	
Ca- lida	Nasturtii semen		Fri- gida	Solatri aqua
	Opopanax		do- lore	Acetum
	Bdellium		miti- gan- do	Pisillii se- men
	Ammonia- cum			Coronii semen
	Sagapenum			Althææ semen
	Euphorbiū		Hyoseya- mi folia	
	Castoreum		Cicutæ folia	
	Rosarū aqua		Semper viva	
	Plantaginis aqua		Cáphora	
			Ovi can- didum	

H h

S E-

Articulorum vitia

SECTIO V.

DE SIMPLICIBVS MEDICAMENTIS IN OMNIBVS officinis usitatis.

Tabella generalis nomenclaturæ omnium simplicium usitatorum, quæ in Officinis prostant, comprehendens.

SIMPLICIUM Medicamentorum alia sumuntur ex stirpibus, veluti sunt, folia, flores, fructus, radices, succi, resinæ, gummata, cortices, ligna: Alia ab animantibus, veluti sunt, Sanguis, adeps, pinguedo, lac, coagulum, excrementa, pili, cornua: Alia ex terræ visceribus, ut sunt metalla, lapides, gemmæ, terræ species: Alia ex mari & aquis, ut sunt salia, spuma, &c.

HERBÆ VSITATÆ.

Abrotanum	Apium	Beta
Absynthium	Atriplex	Brancha ursina
Acetosa	Artemisia	Borago
Althea	Asplenion	Buglosson
Agrimonia	Beronica	Calamintha
		Car-

Carduus Be-	Perfoliata	Buglossæ
nedictus	Plantago	Boraginis
Cassuta	Pulegium	Chamemeli
Chamædryes	Portulaca	Croci
Chamæpitys	Rosmarinus	Epithymi
Cicorium	Ruta	Genistæ
Chelidoniū	Sabina	Lavendulæ
Carduus Ma-	Squinnantū	Liliorū albo-
riæ	Sanicula	rum
Ebulus	Satureia	Lilii cōvallii
Eupatorium	Scabiosa	Meliloti
Endivia	Scolopen-	Nymphææ
Euphrasia	dria	Prunellæ
Feniculus	Scordion	Rosarum
Fumariæ	Serpillum	Sambuci
Folia fenæ	Sisymbriū	Verbasci
Lauri folia	Semper vivū	Violarum.
Lactuca	Solatrum	SEMINA
Lupulus	Stæchas	<i>usitata.</i>
Malva	Tussilago	Se. Ammios
Marrhubiū	Verbascus	Amomi
Maiorana	Verbena	Acetosæ
Melilotum	Violaria.	Anethi
Melissa	FLORES	Anisi
Menta	<i>usitati.</i>	Apii
Mentastrum	Flores Ane-	Aquilegii
Mercurialis	thi	Asparagi
Nepeta	Anthos	Alcakengi
Ocymon	Balaustrium	Basiliconis
Origanum	mali puni-	Caruc
Parietaria	ci flos	Carthami

Hh 2 Ci-

Ciceris	Pastinacæ	Cassia fistula-
Citrji	Plantaginis	ris
Citrulli	Portulacæ	Cydonia
Coriandri	Raphani	Dactyli
Cotoniorum	Sumach	Colocynthis
Cucurbitæ	Rusci	Galla
Cucumeris	Rutæ	Iuiubæ
Cymini	Santonici	Glandes
Dauci	Saxifragiæ	Malum Puni-
Erucæ	Seseli	cum.
Faniculi	Staphys agriæ	Myrobalani.
Fœnu Græci	Milii solis	quorû quin-
Fabarum	Vrticæ	que sunt ge-
Hordei	FRUCTUS	nera.
Hyoscyami	<i>ustati.</i>	Flavi
Lactucæ	Amygdalæ	Kebuli
Lentium	dulces	Emblici
Ligustici	Amygdalæ	Bellirici &
Lingæ avis,	amaræ	Indi.
id est, fraxini	Anacardi	Myrtilli
Lini	Baccæ Iuni-	Sebesten
Maivæ	peri	Nuces Cu-
Maioranæ	Baccæ Lauri	pressi
Melonum	Berberis	Nux Indica
Nasturtii	Caricæ, id est,	Nux moscâta
Nigellæ	siccæ ficus	Nux vomica
Orobi	Capparis	Nuces pincæ
Pæoniæ	Cubebæ	Olivæ
Papaveris	Carpobalsa-	Tamarindi
albi	mum	Pistachiæ
Petroselini	Caryophyllô	Prunæ

METHOD. MEDENDI. 725

Vvæ passæ.	Doronici	Philipendulæ
RADICES	Ebuli	Pæoniæ
<i>usitata.</i>	Elenii	Pentaphylli
Acori	Eryngii	Petroselini
Ag. rici	Hellebori	Peucedani
Althææ	utriusque	Polypodii
Angelicæ	Esulæ	Polygonati
Apii	Endiviæ	Pimpinellæ
Aristolochiæ	Filicis	Pyretii
utriusque	Feniculi	Phupontici
Asari	Galangæ	Rhapontici
Asparagi	Caryophyl-	Rhabarbari
Asphodeli	latæ	Raphani
Been	Gentianæ	Rubæ
Bis tortæ	Glycyrrhiza	Rusci
Bryoniæ	Hermodacty-	Satyrii
Borraginis	li	Scyllæ
Capparis	Iridis Illyricæ	Scrophulariæ
Cardopatii	Lapathi	Symphyti
Cichorei	Laserpitii	Turbith
Costi	Liliorum	Tormentillæ
Cyclaminis	Mandrago-	Zinziberis
Dictamni	re	Zeduaræ.
	Nymphææ	

Hh 3

SVC-

SVCCI VSITATIORES.

Succus $\chi\lambda\alpha$ est liquor ex stirpibus recentibus contusis expressus, qui si lentorem habuerit, non succus, sed mucago seu mucilago nominatur. Succorum alii liquidi, alii indurati conservantur. Liquidi sunt succus

Citri mali	Ladanum	bicum
Cytoniorum	Licium	Gummi he-
Granatorum	Opium	deræ
Endiviæ	Saccarum	Myrrha
Mel	Sanguis Dra-	Mastiche
Oleum	conis.	Opopanax
Omphacium	GUMMATA	Olibanum
Rosaceus	<i>usitata.</i>	Sagapenum
Violaceus	Ad succorū	Terebinthina
Vinum & a-	induratorum	Sarcocolla
que omnes genera refer-	Styrax	
stillaritiæ. ri possunt &	Calamintha	
Succi indura-	gummata,	Sandaraca
ti habentur	qualia sunt	Succinum
Acacia	Asa fætida	Camphora.
Aloë	Ammoniacū	CORTICES
Asa fætida	Bdellium	<i>usitatiores.</i>
Cera	Benzoi	Cortex Aran-
Scamonia	Colophonia	tiarum
Euphorbium	Euphorbium	Granatorum
Glycyrrhiza	Galbanum	Mandragoræ
Hypocistis	Gummi Ara-	Tamarisci
		Me-

Mediana sam-	lapilli	Caprinum
buci	Cranium ho-	Hircinum
Cinnamo-	minis su-	Medulla Cer-
mum	spenfi	vina
Cassia aroma	Castoreum	Vitulina
tica.	Coagulum	Pulmo vulpis
LIGNA usi-	leporis	Scincus
tatoria.	Cornu cervi-	Sanguis hir-
Lignum A-	num	ci
loës	Cornu uui-	Serum lactis
Lignum Gua-	cornis	caprini
iaci	Ebur	Vipera
Lignum san-	Fel tauri	Ziberum
da i. cuius	Fel leporis	Moscus
Tres sunt	Genitale cer-	Cantharides.
species, al-	vi & tauri	GottesWorme.
bum, ru-	Iecur lupi	METALLICA
brum &	Mumia	remedia
flavum.	Os è corde	usitata.
Xylobalsa-	cervi	Aurum
mum	Os sepia	Argentum
Viscus quer-	Pinguedo	Auripigmen-
cinus	Anatina	tum
<i>Eichen kinsten.</i>	Anserina	Ærugo
SIMPLICIA	Canis	Æs ustum
<i>usitata qua</i>	Gallinacea	Æris squa-
<i>ex anima-</i>	Humana	ma
<i>lib. sumun-</i>	Vrsina,	Alumen
<i>tur.</i>	Vulpina	Cadmia
Cancer	Serum cervi-	Chalcan-
Cancrorum	num	thum
	H h 4	Chal-

Chalcitis	Lapis Arme-	Remedia usi-
Calx	nus	ratoria ex
Cerussa	Lapis Lasu-	mari fu-
Chryfocolla	li	muntur
Cinabaris	Lap. Hema-	Asphaltus
Ferrum	tites	Succinum
Gypfium	Lap. Magnes	<i>Bernstein.</i>
Lithargyri ^o	Pumex	Sperma ceti.
Minium	Bolus Arme-	Margaritæ
Nitrum	nus	Corallium
Plumbum	Lemnia terra.	Spongia.
Pompholix	GEMMA ust-	Sal; cuius tres
Thutia	tatiores.	sunt species;
Spodium	Rubinus	Facitius Ma-
Stribium si-	Granatus	rinus &
ve Anti-	Hyacinthus	Gemmeus.
monium	Sapphirus	
Sulphur	Smaragdus	

SECTIO VI.

DE COMPOSITIS MEDICAMENTIS IN officinis usitatis.

1. *Possuntne omnes morbi simplicibus remediis curari?*

NON omnes morbi simplicibus remediis curari possunt: Ut enim morborum, ita & medicamentorum duplex genus statuitur, simplex unum, compositum alterum: & simplices quidem morbi, simplicibus, vel uno pluribusque eiusdem facultatis remediis curantur, compositi vero composita requirunt pharmaca.

2. *Composita medicamenta quibus in formis exhibenda? & quae sunt formarum genera?*

Compositorum remediorum genera alia intra corpus assumuntur, alia extra corpus forisque applicantur. Formarum autem quas composita medicamenta recipiunt, varia sunt genera, & magni refert, qua forma quodvis medicamentum administretur. Alios enim alia formæ delectant: & alia formæ ad partes affectas, alia ad morborum naturas accommodatiores sunt: & in aliis formis alia medicamenta sunt magis minusque efficacia. Usitatio-

H. h. 5 ses.

res autem remedium hoc tempore forma, quæ in officinis extant, & quæ à Medicis præscribuntur, in sequenti tabella comprehenduntur.

		Pulveres mixti seu species
		Rotulæ
		Electuaria
		Pilulæ
		Trochisci
		Decocta
	Intra	Syrupi
	corpus	Loch
	sumen-	Conservæ
	dorum	Tragemata
		Collyria
Formæ re-		Errhina
mediorū		Gargarismata
composi-		Glysteria
torum		Pessi
		Glandes
	Extracor-	Epithemata
	pus ap-	Olea
	plicando-	Linimenta
	rum	Vnguenta
		Cataplasmata
		Emplasmata
		Cerota
		Sacculi
		Horum

Horum remediorum omnium conficiendorum rationē partim ex libris Medicatorum, quos in officinis Dispensatoria vocant, partim ex curandorum morborum methodo addiscere possumus.

3. *Pulveres compositi sive species ustatiores que sunt?*

Species hodie Medicis vocantur omnes pulveres compositi & inter se commixti. Extant autem in myropoliis, sp. Aromatici rosati, sp. Diacymini, sp. Diacalamintes, sp. Diatrion piperion, sp. Diagalangæ, sp. Diambrae, sp. Electuarii de Geminis, sp. Diamargariti frigidi, sp. Diamoschi dulcis, sp. Læticiae Galeni, sp. Diarhodon abbatis, sp. Diapenidii, sp. Diacurcumæ, sp. Dialaccæ, sp. plinis arcoticon, sp. Lithontribon, sp. Diamaron, sp. pro Epithemate cordis, sp. pro epithemate Epatis, Pulvis ad præcipitatos, pulvis lumbricorum, pulvis contra pestem.

4. *Rotularum seu tabellarum que sunt genera?*

Rotulæ seu tabellæ conficiuntur ex speciebus seu pulveribus mixtis, & saccharo in aliquo liquore resoluto, & rursus ad liquoris absorptionem cocto. Et tot Rotularum genera, quot & specierum: Et medici hoc modo distinguunt à speciebus, quod addant vocabulum Rotulæ, ut

Hh 6

R.

R. Aromatici rosati in rotulis. Vbi vero pulveribus uti volunt, præscribunt,
R. sp. Aromatici rosati.

5. *Que Electuaria usitata proficiunt in
Myropolis?*

Electuaria dicuntur omnia medicamenta composita, quæ habent formam crassioris mellis. Conficiuntur autem ex variis speciebus ac pulveribus melle defecato, aut saccharo liquefacto mixtis. Electuaria autem alia sunt *antidota*, quæ veneno adversantur, alia narcotica sive opiata, quæ somnum conciliant & dolores mitigant; alia laxativa, quæ humores vitiosos e corpore pellunt: alia quæ robur corpori inferunt, quæ electuaria confortativa dicuntur.

Antidota sive Electuaria veneno adversantia usitatiora sunt,

Theriaca Andromachi
Theriaca Diatesaron
Mithridatii Antidotum
Autea Alexandrina
Elect. Liberantis
Elect. de baccis lauri
Diacastoreum.

Narcotica sive Opiata somniferaque usitatiora sunt,

Philonium maius
Requies Nicolai
Triphera magna.

Etc.

Electuaria Laxativa usitatiores sunt

- Diacatholicon
- Confectio hamech
- Elect. de succo rosarum
- Elect. Indum maius
- Benedicta laxativa
- Diacarthamum
- Diaturbith
- Diaprunum simplex
- Diasena
- Electuarium
- Hiera picra Galeni.

Electuaria confortantia usitatiores sunt

- Diasatyri on
- Acorus conditus sive diacorum.
- Diacytonitum & omnes fructus
- & radices conditæ & conservarū genera.

6. *Qua pilula usitatiores prostant in Myropoliis?*

Pilulæ sive catapotia conficiantur ex pulveribus simplicium rerum, qui inter-ventu Aloës & alicuius liquoris contun- dendo formantur in massam duriusculā, ex qua tandem, ubi usus postulat, certum pondus reformatur in exiguos globulos, ad deglutiendum idoneos, qui pilulæ di- cuntur. Vtimur autem pilulis, ut electua- riis laxativis, ut plurimum ad evacuandos humores vitiosos. Sunt autem pilulæ usitatiores.

Hh 7

Pi-

	Alephanginæ		De fumo terræ
	Affajereth		Sine quibus
	De agarico		Stomachicæ
Pi- lulæ	Auræ	Pi- lulæ	Lucis maiores
	Aggregativæ		De Rhabarbaro
	Arabicæ		De Eupatorio
	Mastichinæ		De Hermodactylis
	Cochiæ		De lapide Lasuli
	Fœtidæ		Arthriticæ

7. *Quisunt Trochisci usitatiores?*

Trochisci sive pastilli veluti pillularum massæ ex pulveribus cum aliquo liquore contusis conficiuntur, & exsiccantur, quibus forma additur rotunda & compressa instar exiguarum rotularum, nec eis ut pilulis Aloë admiscetur: Eorum usus per se est rarissimus, sed ut plurimum alijs compositis remedijs admiscetur. Sunt vero usitatiores Trochisci.

Tro-

	De Absynthio		Deviolis
	De Rharbar- baro		De Eupatorio
	De Gallia moschata		De Berberis
Tro- chif.	Aliptæ mo- schatæ	Tro- chif.	De cappari- bus
	De spodio		Alhandal
	De Myrrha		De Alcakengi
	De carabe		De Agarico
	De terra sigil- lata		Bechici nigri & albi.
	Diarhodon		

8. *Qua decocta habentur in Myropoliis?*

Decocta dicuntur liquores in quibus aliqua simplicia, veluti radices, herbæ, flores, semina, & fructus aut aromata sunt artificialiter incocta. Sed prostant nulla in Myropoliis decocta, propterea quod facile corrumpantur. Sed Medicus ubi necessitas urget, ex tempore præscribit. Communissima autem decocta sunt,

Decoctum commune.

Decoctum florum ac fructuum.

Aqua hordei.

Cremor ptisanæ.

Hydromeli.

9. *Quis sunt Syrupi usitatiores?*

Syrupi Arabibus, Græcis *σικερίαι*, for-
mā

nam habent liquidioris mellis. Confi-
ciuntur autem ex decoctis aut succis ex-
pressis & defecatis, ac melle vel saccharo.
Eis utimur ad præparandos vitiosos hu-
mores ante purgationem. Raro autem
solos merosque Syrupos exhibemus, sed
dilutos cum aliquo liquore. Sunt autem
usitatiores syrups qui in officinis extant

Mel rosarum	rosa	terra
Oxymel sim de scolopen	De cupatorio	
plex	drio	de Epithymo
Oxymel scyl.	de Stœchade	de Iopulo
liticum	de Iuiubis	de cichoreo
S. acetosus	de capillis	de s. Radici-
simplex	Veneris	bus
Syr. Rosarum	de hyssopo	de Arthemi-
Violarum	de prassio	ssa
è pomis	de papavere	Bysanthinus.
de granatis	de Menta	de Endivia
è citreis aci-	de Absynthio	de Nym-
dis	de calamin-	pha
de agrestis	tha	de Cydoncis.
de succo ace-	de fumo	

10. *Qua Loch sive lambilia Electuaria
sunt usitiora?*

Loch Græcis *ἐνδέγματα* sunt medica-
menta quæ lingendo assumuntur, liqui-
ditate ab Electuariis differunt. Formam
enim liquidi mellis paulo crassiorem
quam

quam syrapi habent. Conficiuntur vero ex decoctis saccharo & pulveribus. Sunt vero usitatiora *ἐπιλέγμματα*

Loch sanum &	è Scylla
expertum	Diacodion
è pulmone Vulpis	Diamoron
è pino	Loch nucum seu
è papavere	diacaryon.

11. *Conserva usitatiora quæ?*

Conservæ sive flores conditi, formam habent electuorum, & constant ex confectis minutissime recentibus floribus, & saccharo simul commixtis; sunt autem usitatiora conservæ

Rosarum	Roris marini
Violarum	Salviæ
Boraginis	Melissæ
Buglossæ	Nymphææ. Et cu-

iusvis herbæ in usum medicum receptæ.

Ad conservarum ordinem referuntur & fructus radicesque saccharo conditæ, veluti sunt Zinziber conditum, E-nula condita, calamus aromaticus conditus, pyra muscatellina condita, iuglandes conditæ, cidonia condita, nuce moscatæ conditæ, cortices & flores arantiorum conditi, rad. pimpinellæ conditæ.

12. *Tragemata usitatioꝛa qua?*

Tragemata sunt pulveres ex aromaticis vel speciebus & saccharo commixti ad corroboranda viscera principaliora cerebri, cordis, ventriculi & hepatis compositi: non prostant parati præterquam Traagea Imperatoris ex cinnamomo, zinzibere & saccharo albissimo parata. Vbi autem usus postulat medicus pro arbitrio ea ordinat ac præscribit.

13. *Collyria usitatioꝛa qua sunt?*

Collyria Latinis dicuntur medicamenta ocularia, quæ videlicet oculis induuntur, quorum formæ tres sunt. Alia enim sunt liquida, quæ ex liquoribus sive succis & simplicium rerum pulvisculis tenuissimis constant. Alia sunt arida ex solis pulveribus unius aut plurium. Alia instar unguenti ex pulveribus, oleis aut succo aliquo conficiuntur. Materia aridorum collyriorum ut plurimum Metallicæ sive mineralia sunt.

Raro in Myropoliis parata habentur collyria, excepto unguento ex pompholyge, sed pro ocularium affectionum varietate, ut res expostulat, varie præscribuntur à Medicis.

14. *Errhina usitatioꝛa qua sunt?*

Errhina dicuntur medicamenta, quæ nari-

naribus inseruntur quæ & ipsa aut arida sunt, ut pulveres & radices, aut liquida ut succi & decocta. Eorum usus est ad affectionem meatuum ex cerebro ad nares prodeuntium, ad excitandam sternutationem & purgandum cerebrum per nares. Errhina ut plurimum ex radice Gentianæ, Betæ, ex Maiorana eiusque succo aut decocto, & betæ succo, pulveribus quorundam simplicium, fiunt.

15. *Gargarismata usitata quæ sunt?*

Vt Errhinis per nares, ita Gargarismatis per palatum detrahuntur vitiosi humores ex cerebro. Utimur eis & in exulcerationibus faucium. Conficiuntur autem Gargarismata ex decoctis aut aquis stillatitiis, aut succis herbarum, quibus admiscetur mel rosarum aut Diamoron aut Loch nucum pro varietate affectionum faucium, non prostant in Officinis, sed à medicis pro varietate morbi ex tempore præscribuntur.

16. *Clysteria quæ sunt usitata?*

Κλύσηρ seu Ενημα Latinis lavamen seu iniectum significat. sed huius temporis Medici & in Germanica lingua retinent appellationem Græcam, & *Clystier* nominant. Utimur autem clysteribus in abluendis & abstergendis sordibus ac flatibus, potissimum qui in intestinis continen-

nentur, quanguam per consecutionem & ex longinquiribus partibus attrahât vi-
tiosos humores. Componuntur clyste-
ria ex decoctis herbarum aut iusculo car-
nium aut lacte, cui purgans aliquod me-
dicamentum olea & modicam salis est
admixtum. Non extant parata, sed ut
necessitas postulat à Medico præscribun-
tur.

17. *Pessi quid & qui sunt usitatiores?*

Pessi sunt Medicamenta quæ uteris mu-
lierum induntur instar glandis. Confi-
ciuntur autem pessi ex aridis pulveribus,
fomentis & liquoribus simul mixtis, &
ad iustam duritiem reductis, ac in polli-
cis figuram conformatis, qui sindone in-
voluti oblongo filo adpenduntur: ac ubi
necessitas urget, osculo matricis indun-
tur. Utimur eis ut plurimum aut ad pro-
vocationem aut retentionem mensium:
aut ad emolliendos matricis tumores,
aliaque eiusdem vitia.

18. *Glandes usitatiores quæ sunt?*

Glandes Græcis βάλανος vulgus & of-
ficina suppositoria vocat, & sunt medica-
menta quæ podici aut ano inseruntur.
Conficiuntur suppositoria ex melle ad iu-
stam duritiem cocto, cui, antequam in-
dureseat mel, admiscetur pulvis colo-
cyn.

cynthidos aut Hieræ simplicis & salis momentum, & confunduntur in massulam digiti longitudinem & calami maïsculi crassitiè æquantem. Utimur his in infantibus & aliis ægrotantibus, ubi fæces in intestino vehementius induruerint, & excerni nequeunt, & semper extant venales in Myropoliis.

19. *Epithemata quæ sunt usitatoria?*

Epithemata medicamenta sunt liquida, aut ex stillaticis aquis, aut ex succis, aliisque liquoribus & speciebus simul mixtis composita sunt, quæ aut panno aut duplicatis linteolis excepta, affectis corporis partibus, fronti videlicet, temporibus, cordi, hepati, carpo, pedibusque imponuntur & alligantur. Nulla autem prostant, sed ex tempore præparantur?

20. *Quæ olea prostant usitatoria?*

Olea chirurgiæ parti artis medicæ dedicata sunt. Extra enim corpus manibus illinuntur. Oleorum porro alia ex floribus & herbis, radicibusque in oleo olivarum maceratis, incoctisque parantur: alia ex fructibus, seminibus, aliisque materiis vi ignis eliciuntur. Sunt autem usitatoria quæ in Myropoliis habentur olea,

Ol.

Ol. Absinthii	Mentæ	Amygdal. dul- cium
Anethinum	Rutaceū	Amyg. amarū
Camæmelinum	Nardinū	ex baccis Iu- niperi
Rosarum	Mastichi- num	Terebinthi- næ
Violarum	Hyperico- nis	Tartari
Ricinum	Ex capbare	Vitrioli ex Euphor- bio Anisi
Liliorum alborū	ex piperi- bus	Cinnamo- mi
Irinum	Vulpinū	è nucibus muscatis
Sampſuchinum	Lumbri- corum	Petroleum
Nymphææ	de casto- reo	Spicæ
Cytoniorum	Scorpio- num	Carvi
Myrtinum	Laurinū	Cymini &c.

21. *Qualinimenta quæve unguenta
prostant usitatio?*

Linimenta & unguenta sola duritie ac
mollitie inter se differunt, utraque enim
componantur ex oleis, cera aut resinis &
pulveribus. Unguenta paulo crassiora
sunt. Plus enim ceræ recipiunt, Lini-
menta vero molliora. Linimenta nulla
ha-

habentur in officinis parata, sed ex tempore conficiuntur. Unguenta autem usitatiora sunt

Vng. Arragon	Vng. Diapōpholygos
Agrippæ	Pectorale
Marciatum	ad Scabiem
de Althæa	Apostolorum
Populeum	Refrig Galeni
Aureum	Pediculorum
Ægyptiacum	Rubeum potabile.
de Cerussa	

22. *Quæ cataplasmata usitata proficiunt?*

Cataplasmata dicuntur quæ ex herbis, floribus, seminibus, farinis, aliarumque rerum pulveribus simul commixtis cum liquoribus & oleis ad pultis formam sunt cocta, quæ instar Emplastri per pannum aut duplicata linteola extensa affecto loco applicantur. Nulla cataplasmata extant, sed ex tempore parantur.

23. *Quæ Emplastra & cerota habentur in Myropolitibus?*

Emplastrorum ac cerotorum materia est oleum, cera, gummata, & pulveres mineralium, metallorum, aliarumque rerum, quibus utimur in tumoribus, inflammationibus, vulneribusque partium. sunt autem usitati ora;

Empl.

Emplast.

Diachylon

De Meliloto

Oxycroceum

Gratia Dei

Apostolicum

Contra rupturam.

de baccis lauri

de crusta panis

de lapide calaminari

Album coctum

Viride.

Cerota plus quam Emplastra ceræ recipiunt. usitatiora sunt

Refrigerans Galeni

Stomachicum

Sandalinum.

24. *Sacculi qui usitatiores?*

Nulli sacculi prostant in Myropoliis parati, sed ex arbitrio Medici ex tempore parantur. Utimur autem sacculis in capitis doloribus, in cordis affectionibus, in ventris tumoribus ac doloribus, in sphincterum prolapsu. Conficiuntur autem sacculi ex herbis, floribus, radicibus, seminibus inter se mixtis, & minutim concisis, atque in sacculum lineum confutis.

SECTIO VII. & ULTIMA.

DE VNIVERSALIBVS
REGVLIS IN CVRATIONE
observandis.

1. *In curandis morbis qua axiomata
& regulae generales sunt
observandae?*

REGULAE fere omnes, quae in medicationibus morborum observandae sunt, habentur in Aphorismis Hippocratis, qui dignissimi sunt, à tironibus Medicinæ ad unguem ediscantur; Verum præter eas sequentia axiomata semper ob oculos sunt habenda.

I. Contraria semper contrariis sunt curanda, & similia similibus conservanda, & ut Galen. inquit *lib. 13. meth. med. cap. 6.* Omnis intemperantia semper contraria requirit.

II. Quaecunque sunt in corpore humano præter naturam, debent removeri, quæ vero secundum naturam, conservari. Galen. *lib. 2. meth. cap. 9.*

III. Natura est curatrix morborum: Medicus vero est minister naturæ. *com. 5. in 6. Epid. cap. 1.*

Ii

IV. AÆ

V. Affectiones & dispositiones magna, magnas causas habent.

V. Causæ prius quam morbi semper debent præcidi ac removeri.

VI. Morbi semper prius sunt curandi quam symptomata, nisi talia sint symptomata, quæ vires prosternant: Tum enim curationem ad se convertunt.

VII. Viribus imbecillis, lenis lentaque curatio est necessaria: extremis autem morbis extrema remedia sunt adhibenda.

VIII. Bona constitutio partium, bonarum, mala malarum est actionum causa, atque illa sanitas, hæc morbus dicitur.

IX. Supervacanea quæ à valentioribus partibus expelluntur, semper ad partes imbecilliores procumbunt. Galenus *com. Aph. 33. lib. 4.*

X. Dolor & particulæ inflammatae calor, fluxionis sunt causæ. Quare tum purgandum est totum corpus, etiam si careat vitiosis humoribus, Galen. *lib. 13. cap. 5. meth. med.*

XI. Medicamenta primum oblata, si paululum conferant, tamen si tardius curant, ea sunt usurpanda, nec temere protinus ad aliud transeundum: quæ autem noxia sunt, statim removenda. *Aph. 52.*

XII. Di-

METHOD. MEDENDI.

XII. Digerentia medicamenta, si
redundantia humorum in toto corpore
subest, si partibus affectis applicantur,
implent potius quam vacuant. Iis ita-
que non nisi purgato corpore, aut parte
illa, quæ excrementum ad locum affe-
ctum transmittit, utendum est. Gal. lib. 13.
cap. ult. meth. medend.

XIII. Principibus partibus labo-
rantibus nullum adferendum est reme-
dium, quod immodice vel refrigeret, vel
calescat, vel aliqua aliena qualitate sit
imbutum, & semper ei aliquid est admi-
scendum, quod corroborandi facultatem
habet.

XIV. Quoties vim medicamenti ali-
cuius ad cerebrum exacte descendere ve-
lis, ad coronalem suturam in syncipite id
applicabis. Tenuissimum enim & rarissi-
mum eo in loco est cranium. Omnes ita-
que infusiones ad hanc maxime partem
applicantur. Galen. lib. 13. cap. 12. *meth.*
medend.

XV. Iecinori inflammatione labo-
ranti, non debet imponi aut epithe-
ma aut fomentum aut cataplasma actu
frigidum. Galen. lib. 13. cap. 12. *meth.*
medend.

XVI. Iecinori & lieni inflammatis,
quæ foris applicantur remedia, ea mixtæ
facultatis, id est, astringentia simul &
I i 2 laxam-

taxantia esse debet. Gal. lib. 13. cap. 12. meth. medend.

XVII. Gibba hepatis per renes diureticis remediis expurgari debet, cava vero eius pars per inferiorem ventrem. Alio nunquam per renes, sed per intestina evacuatur. Galen. lib. 13. cap. 6. meth. medend.

XVIII. Gula quæ proprie stomachus vocatur, & spinæ cervici adiacet, ac per collum & pectus in ventriculum deorsum protenditur, externa remedia, veluti sunt cataplasmata & emplastra, super spinam cervicis imponi debent, & non parti anteriori, quemadmodum etiam ubi orificium ventriculi est inflammatum. Galen. lib. 13. cap. 16. meth. medend.

XIX. In quotidiana febre semper afficitur orificium ventriculi, in tertiana icterus, & in quartana lien, & ut plurimum ex eorum viscerum affectione generantur febres. Galen. lib. 1. cap. 5. de Art. curat. ad Glauco.

XX. De venæ sectione in phlegmone oris & palati, item ictericis, pectoris & pulmonis atque cordis, semper interna cubiti vena est secanda: in angina autem primum interna cubiti, deinde hæ quæ sub lingua habentur. Qui vero circa occiput laborant, primo cubiti,

ti,

ri, deinde frontis est incidenda. Renibus vero, pudendo, vesicæ & utero affectis eam incidimus, quæ est sub directo loci affecti.

XXI. In iecinoris inflammatione dextræ manus, in lienis, sinistra vena cubiti est aperienda. Galen. *lib. 13. cap. 11. meth. medend.*

XXII. Fluxionis motum semper ad contrarium trahere oportet. Partibus itaque superioribus inflammatis, per inferiora sanguis est educendus, & contra inferioribus inflammatis, per superiora. Galen. *lib. 2. cap. 2. de arte curativa ad Glauconem.*

XXIII. De Cucurbitulis. Cucurbitulæ aut foras evocant aut eximunt, eruuntque aut provocant, aut avertunt: Ad mammas affixæ sanguinem ex utero fluentem repellunt: præcordiis applicatæ sanguinis fluxum è naribus erumpentem cohibent: evocant autem & propiciunt menses pubi & inguini affixæ: occipiti applicatæ oculorum fluxiones avertunt. Vacuari tamen prius corpora quibus applicantur oportet. Alias enim replent partem, cui applicantur, pravis humoribus. Galenus *lib. 13. cap. 18. meth. medend.*

750 FRAN. IOELIS METH. MED.

XXIV. De purgatione humorum.
Flavæ quidem bilis evacuatio est faci-
lis : pituitæ vero seu nigræ bilis diffi-
cilior . quo magis purgantis medica-
menti ope indigent. Galen *lib. 1 2. cap. 17.*
meth. medend.

*Francisci Ioëlis de generali me-
thodo medendi, & remediis
usitatoribus libri*

F I N I S.

INDEX

INDEX IN VAL. GORDI

RECEPTARIUM.

A.	131, 208, 246, 259.	
ABIETINA resina	535	Amomum verum 87, 88
Abrotonum	113	Amomum falsum 87, 88, 131,
Abrothium Ponticum	146.	539
305.		Amylum. 36
Abrothium Romanum	146	Anchusa. 296
Abrothium rusticum	305	Angelica. 64, 125
Acacia	112, 121, 406.	Anguria. 193, 194
Acacia succedanea	112, 118,	Animalium partium delectus.
121, 368, 369, 541.		405, 406
Acini	319	Anthera. 272
Acori loco quid	53, 92	Antiballomena. 456
Acorus	125, 249, 539	* Antidota omnium venenorum
Acorus verus quid	68, 112	681.
Adiantum nigrum	191	Antimonium, pro Artimon.
Adipum preparatio	366	93
Adulteria simplicium medica-		Antiochylli. 21
mentorum 409, & seqq.		Aphace. 516
Aëromeli.	239	Apium. 537
Aerugo	333	Apparine. 325
Agaricus Trochiscatus	257	Aqua Cinnamomi contra epi-
Ageratum	43	lepsiam. 623
Agesta	141	Aqua divina ad ulcera, Ferne-
Albatecha.	269	lii. 662
* Alexiteria omnia venenorum		Aqua theriacalis optima. 665
681		* Aqua vitæ, Matthioli. 570
Alexiterium contra peccem		Aqua vitæ aurea, Thomæ Fra-
567		si. 666
Alleluia	321	Aquæ marinæ loco quid. 238
Allium silvestre	522	259
Aloea abluendi modus cum		Archeutida, seu Arccutis. 23
aromatibus	359	277, 287, 542
Aloes preparatio	359	Aristol. tenuis. 113, 118, 542.
Alum, aut Halum	92	Aromaticum Garyophylla-
Alypias	96	tum. 17
eius loco quid	95	Aromaticum Rosatum Gab.
Alypsum	95	19
Alzanahan, alchanach, alza-		Aromatum Indisicorum libel-
nach, Ichthyocolla	349	Ius Garcie. 19
Amaracus	144, 255, 256, 324,	Arthanita 341
328, 520, 544.		Artimonium. 95
Amarena cerata	181	Arum. 121
Amra	277, 278	Afarum. 40
Ambræ pomum	600	Aspalathi loco quid. 254, 255,
Amentum dulce	335	257, 259
Amomi loco quid	51, 70, 112,	Aspalathus. 254

Asphaltum.	103, 541.	
Aspis.	517.	
Asplenium.	153, 156, 289.	
Aurea Alexand.	84.	
Auri & argenti limatura.	23.	
Aurum aut argent. foliatum.	59.	
merum.	86.	
Aurum eodum.	86.	
B.		
B Acilli Bechici, vulgo Re- becha.	642.	
Balanus Myrepsica.	308.	
Balaustium.	91, 132.	
Balsami fructus.	116.	
Balsami loco quid.	84, 263.	
Balsamita.	47, 48, 319.	
Balsamum quid significet.	87, 263, 525, 526.	
Bardana.	337.	
Batega.	269.	
Baucia.	101.	
Bedeguar.	162, 203.	
Behen albi & rubri succedanea.	508.	
Benedicta laxativa.	208.	
Bistorta.	536.	
Bitumen Judaicum.	103, 541.	
Blatta Byzantia.	259, 528.	
Bolus Armena.	538.	
* Bolus bilem evacuens.	703.	
* pituitam.	705.	
Boraginis succus clarificandus.	170.	
Borax.	335.	
Branca ursina.	95.	
Brafsica silvest.	95.	
Britannica.	536.	
Buglossa domestica.	210.	
Buglossa silvestr.	296.	
Buglossa vulgaris.	170.	
Bulbi sem. loco.	98.	
Bunias.	110, 114.	
Buphtalmum.	321.	
Burrogi.	23, 24.	
		C.
		C Aethrys.
		Calamintha campestris.
		25.
		Calamintha domestica.
		150.
		Calamintha montana.
		14.
		Calamintha silv.
		151.
		Calami aromatici vero loco
		quid. 254, 255, 256, 259, 281.
		Calamus arom.
		249.
		Calamus odoratus.
		543.
		Calamus unguentarius.
		259.
		Camphorata.
		321.
		Candela pro carunculis in
		meatu urinario natis.
		610.
		Candela pro suffitu.
		601.
		Capillus Veneris verus.
		192.
		Carabe.
		278.
		Cardamomum.
		20, 21.
		Carduncellus.
		320.
		Carduus benedictus.
		329.
		Carneola, aut Corneola.
		55.
		Carolina.
		162.
		Carota.
		101.
		Carpesium.
		540, 541.
		Carpobalsami succedanea.
		23, 47, 297, 540.
		Carpobalsamus.
		297, 540.
		Caryocostinum.
		619.
		Caryon myrepsicon.
		298.
		Carydion.
		298.
		Cassia flos.
		442.
		Cassa, vel Cassia, 115, 221, si-
		stula, 47, 110, 535. extracta,
		seu flos Cassiae. 442. ex-
		tracta communis. 443. ex-
		tracta sine fol. Senae. 189.
		extracta cum fol. Senae. 190.
		extracta pro clysteribus. 190.
		lignea. 20, 21, 47, 523,
		535.
		Cataputia maior.
		309.
		Catharticum hydragogum.
		438.
		Catharticum Imperiale.
		221.
		Cathengit, seu Ebulus.
		341.
		Catholicum.
		198.
		Catholicum ex infusione pul-
		verum, Sena & Rheo.
		649.

I N D E X.

Caulis agrestis.	95	Hamech ex censura Ferneim	
Cauterium potentiale.	616	651	
Celtica, Spica.	221	Hamech maior.	201
Centaureum maius. 528, 529.		Hamech minor.	203
tenuē. 542		Liberans.	57
Centumnervia.	320	Anacardins.	25
Ceræ oleum.	603	Confectiones aromaticæ. 17	
Ceraſtes.	517	Opiaæ. 70. & ſeq.	
Cerata vel Cerota.	345	Conſervarum faciendarum ratio.	133
* Ceratum de Galbano.	614	Conſervæ variæ. 133, 134	
* Gratia Dei.	613	Conſerva pro Moſtarda. 589	
Cerorum infrigidans Gal. 345		Conſolida maior.	92
* Martiale, vel de Galbano 614		Conyza.	316, 317
Rofaceum.	674	Corallium rutilum.	95
Santalinum.	345	Cordumeni, idem quod Cardamomum.	281
Stomachale.	346	Corticum deleæus.	403
Cerorum ex Beronica.	611	Coſtus. 22, 23, 40, 532. hortenfis. 326	
Diachalciceos, vel Diapalma 611		Couula maior.	437
pro Hernioſis.	613	Craſſula.	320
Ceruſſa ſerpentaria ut fiat. 670		Cremor Ptifaanz.	522
Ceterach.	153, 192	Cremor Tartari.	622
Chalcantimum.	538	Crethamus agreſtis.	133
Chalcitis.	112, 113, 533	Crinon.	296
Chalcitidis aſſatio.	538	Criſpula.	321
Chalco cecaumenu.	356	Crithimum ſpinofum.	69
Chamædrys.	53, 54	Crocus Cilicicus.	110
Chamæmelum.	348	Corycius.	117
Chamæpitys.	111, 144, 203	Croton.	309
Cherva.	309	Cubebæ.	258
Cheyri.	263, 303	Cuminum præparatum quid.	26
Chologogum roſatū clemens. 434		Cyanea glycyrrhiza.	117
Chyliſſima Pilularum.	620	Cyclamen.	341
Cicuta.	521	Cymbalaris.	317
Cinnamom.	523, 536	Cyminum Carmenum.	232
Cinnamomum craſſum.	27	Cyperis.	51
tenuē. 27, 28		Cyperus rotundus & longus.	50, 51
Cinnamum.	28, 296	Cyphi trochiſci.	120
Citri ſemen.	526		
Collyrium album, Galeni. 599			
Colocynthidis præparatio. 363			
Comæ.	25, 110		
in Compoſitionibus quid obſervandum.	547, 548		
Conditæ varia.	132, 133		
Confectio cordialis.	58		
Hamech.	447		

D.

Darteni.	27, 28
Dauci Cretici loco quid.	48, 73, 85, 112, 118.
Daucus Creticus quis.	48
Decoſtio Clyſteris carminati- va.	639

I N D E X.

Decoſtio communis Clyſte- rum remollientium. 640	Diabolibanum. 70
Decoſtum commune medici- nae, cum, & ſine Sena. 618, 641	Diapalma. 611
Decoſtum peſtorale ſimplex, 619, 640	Diapapaver. 184, 185
Decoſtum peſtorale compoſi- tum, cum Sena. 640	Diapenidion. 35
Decoſtum ſcolopetarium, Porio vulneraria. 641	Diaphœnicon. 204, 441
Denarius. 210	in forma ſolida. 206
Dentalium. 335	Diapraſium. 45
Diacalamintha Gal. 25. Me- fuz. 24	Diaprunum comp. laxat. 107
Diacameron. 22	comp. non laxat. 105
Diacyron. 582	Diarhodon abbat. 31
Diacarthamum. 213	Diafarum Fernellii. 591
Diacatholicum. 198, 443	Diafarou aliud Fernellii. 655
Diacacia cum Manna. 186	Diaſaryrion Fernelli. 657
Diacathorium. 92	Diaſaryrion Meſuz. 99
Diachaleitis. 611	Nicolai. 98
Diacinamomum. 27	Diſcordium Fraſcaſtorii. 566
Diacitonium ſimplex. 134 e	Diſebecken. 446
ſucco cydoniorum. 136	Diſena. 207
compoſitum. 135	Diſinapi. 588
Diacenicum cum citro. 439	Diatbamra. 22
Diacodium aduarii 91. comp. Meſuz. 90 ſimpl. Meſuz. 89	Diatragacanthum calid. 38
ſolidum. 656	frigid. 37
Diacorum. 67	Diatrion pipereon. 51
Diacostum. 40	Diatrion ſantalos. 49
Diacuminum. 26	Diaturbith cum rhabarb. 212
Diacurcuma maior. 44	minus. 213
Diadamaſcenum. 196	maius. 213
Diagalanga. 34	Diaxyloaloes. 50
Diathyſtopu. 39	Diazingiber. 52
Diatriſ ſalomonis 36. ſimplex 36	Didamnus Creticus. 110, 533
Dialacea maior. 41	Didamnus vulgaris. 252
Diamarenatum comp. 182	Dielleboru Fernellii. 617
ſimpl. 181	Diploma. 280
Diamargaritum calid. 30 fri- gidum. 29	Dofis Sacchari ad conſervas. 134
Diambra. 21	Dofis Specierum ad librans unam ſacchari in conſect. ſo- lidis. 17
Diamoron. 120	Dofis Specierum ad libram unam mellis. 71
Valerii Cordi. 120	Droſomeli. 239
Dianofchum amarū. 33 dulce 52	Dulcis radix. 91
Dianſum Meſuz. 20	
Dianthos. 29	E.
	E Laterium. 235
	Elecuarium Alkermis, Meſuz. 568
	Elecuarium Caryocofini. 619
	contra vermes. 656
	de baccis Lauri. 97
	de

I N D E X.

de Hyacintho, Iouberti.		Diachylon parvum.	349.
658		Diachylon simpl.	346
de limatura Chalybis.	573	Griseum.	357
de ovo, Maximil. Imp.		Iſis cephalica diſtum.	673
567		Iſis flava dictum Galeno.	675
de pomo Citrio.	590	de Meliloto,	350
Diaſcordium.	566	v. de Minio.	616
Diapœonias.	65	de Mucilag.	317
Ducis.	52	Oxycroceum.	352
Eleſchof.	209	de Ranis.	615
Epifcop.	209	è pelle arietina, ad hernias.	
Lætitiæ Gal.	59	625	
de Gemmis.	54	ad tophos.	614
Indum.	442	Triapharmacum.	352
Indum maius.	199	Viride.	357
Indum minus.	200	Endivia vera.	352
Iuſinum.	56	Entalium.	334
Lætificans Raſis.	60	Epatis lupini præparatio.	366
Lenitivum.	191, 446	Epitaphium Valerii Cordi.	
Lenitivum de Manna.	192	397	
Opricum.	574	Eracæ ſemen.	23, 84
contra Peſtem.	565	Eryum verum quid.	516
Pluriſarcoticum.	61	Eſbrium.	324
de Pſyllio.	209	Eſdræ Antidotus Aduarii.	131
Purgans, de Pomo Citrio.		Aetii.	128
590		Eſula præparatio.	364
Reſumptivum.	66	Eupatorii, cuiusque ſucci ſucce-	
Reſumptivum Fernellii.	659	daneum.	43, 162
Roſatum Meſuræ.	211	Eupatorium.	43, 210
de ſucco Roſatum, 211 in		Extractiones purgantium me-	
forma ſolida.	212	dicament. artificioſæ.	373,
de Sebeſte.	193	384. & ſeqq.	
Eleliſphacon.	25, 322	Extractum catholicum.	597
Ellebori nigri extractio.	374	ſanagogum, ſanguinem de-	
Elops.	517	ſecans.	436.
Emplaſtra: 346, 347. & ſeqq.			
Emplaſtrum ad callos pedum.			
625			
ad hydropem.	625		
album coctum.	356		
Apoſtolicon.	353		
Apoſtolicon aliud.	353		
de Baccis Lauri.	358		
Barbarum Maius, Gal.	676		
Barbarum minus Galeni.	678		
Baſilicon magnum.	357		
de Ceruſa.	672		
de Cruſta panis.	358		
de Lapide Calaminari.	357		
Diachylon comp.	347		
Diachylon magnum.	348		

F.

Filix.	342
Fifticum ſeu Philiſicum.	52
101	
Flores Caſis fiſtulæ ſolutivæ.	
127. 447	
Florum delectus.	402
Floſ æris.	315
Forniculus porcinus.	48, 64
Folia Garyophyllorum.	207
Folii ſuccedaneæ.	17, 18, 50, 61,
66, 126, 127, 128, 161, 255.	
Folium.	18, 19
Indum.	112

I N D E X.

Malobathri.	112, 120	discutiens.	698
Fornax quomodo	facienda.	* Vide Potio.	
385		Hedychroon magma.	520
Fraxinella.	252	Helenium.	296
Fructus Balsami.	116	Hepatis lupini preparatio.	
Frustrum delectus.	403	366	
		Hepatica.	192
G.		Heptaphyllon.	530, 531
G Alanga magna	17, rufa.	Herba crassula.	320
17.		Iudaica.	320
Galbanum.	528	Sanctæ Marix.	320, 326
Gallæ cupressi.	272	Moschata.	321
Gallion.	127, 319, 320, 325	Paralysis.	134, 320
Gemmae Populi.	307	Turcha.	320
Gentiadis radix.	117	Venti.	324
Gerfa serpentaria.	335	Herbarum delectus.	401
Gerfam faciendi modus.	364	Hermela vel Harmala.	249
Glandes sine suppos.	224	Hiera Pachi.	219
Glans unguentaria.	308, 309	Aromatica.	454
Gleba Arinena.	538	picra composita.	216
Gluten Alchanach, alzanaham,		picra cum Agarico.	215
alzanach.	349	picra simpl.	215
Glycyrrhiza.	18	picra Rasis ad pilulas co-	
Glycyrrhiza cyanea.	117	chias.	211
Glycyrrhizæ succus.	524	Hieralogodium.	217
Gnaphalon.	542	Hippocras, seu Potus Hippo-	
Grana Solis.	202, 228	craticus.	589
Granum Ben.	302, 309	Holippæ purgantes.	591
Gratiola.	43, 130	Hydragogum maius, Fernelii	
Gummi splendidum.	117,	653	
118		Hydragogum minus, Fernelii.	
Arabicum.	112, 118	653	
vermiculatum.	112.	Hydromel simpl.	585
		Compositum.	585
		Purgans.	585
H.		Hyoscyamus Antidotis addi-	
H Alus, aut Halum, sive A-		tur.	521.
lum.	92	Hypocistis.	90, 537
Hauftus fervorem bilis miti-		Hyssopus humida.	342
gans.	702		
* biliosos humores eva-		I.	
cuans.	703	I arus.	316
* bilem & pituitam purgâs.		Iafame.	303
697.		Iasmini flos.	303
* melancholicum humorem		Indicorum aromatum libellus	
preparans.	707	Garcix.	19
* evacuans.	708	Imperatoria.	64
* pituitam coquens.	705	Infusio Rosarum.	147
* evacuans.	705, 706	Violarum.	148
* sudorific ^o venenatos halit ^o		Interpretés bonos, etiam re-	

TUMI

I N D E X.

rum pe. itos oportet esse,	Lohoch ad asthma.	
non solum Latine, aut Græ-	è Caulibus seu Bras	
ce doctos.	542	584
Iris Illyrica.	77, 523	de Papavere.
Iva.	III, 144, 203	de Pino.
arthritis.	144	de pulmone Vulpis.
moschata.	203	fanum & expert.
Iulep rosatum.	171	de Scilla.
violatum.	171	Luph planum.
Iuncus Arabicus.	115	Luph crispum.
odoratus. 128, 131.	534.	
Iuniperus magna.	259	

M.

L.

Lac Virgineum, VVeckeri.

641		
Laccæ ablutio.	360	
Lachryma Terebinthi.	117	Maiorana.
Lachrymarum delectus.	405	254, 324
Lapathiolum.	320	Malabathrum, vel Malobathru
Lapis Armenus.	207	III, 537.
cancrorum.	278	Malobathri folium.
philosophorum.	617	115
Lapis septicus.	616	sucedancum.
Lappa maior.	337	II, 117.
Lassulata.	326	Malum terræ.
Laudanum opiatum.	598	220
Lavendula.	310	Mameræ loco quid.
Laureola.	317	132
eius præparatio.	653	Mandragora.
Laurus & Laurinum oleum.	525, 526	521
Lemnia terra.	538	Mandragoræ pomorum specii
Lenitiva è Cassia.	442	pænuria quid.
Lenitiva, & Solutiva.	187	284
Lepidium maius.	235	foliorum loco quid.
Lepi chalcu	356	337
Leucopiper.	282	Maona Orientalis.
Libanotidis species.	125	239
Libanum.	353	Manus Christi perlata.
Libra medicinalis.	17	38
Lichen.	192	Marathrum.
Ligustrum.	302	325
Limatura auri, argenti,	23	Marum.
Limaturæ ferri præparatio.	361, 362	254, 521, 545
Lingua avis.	80, 100	Mari loco quid.
cervina.	157, 325	520.
Lithontribon.	62	Matricaria.
Lohoch 122 & seqq.		324

Abathematicum. 95

Macedonicum. 25, 54, 63

Macropiper. 282

Magma Hedychroum. 117,

520.

Maiorana. 254, 324

Malabathrum, vel Malobathru

III, 537.

Malobathri folium. 115

sucedancum. II, 117.

Malum terræ. 220

Mameræ loco quid. 132

Mandragora. 521

Mandragoræ pomorum specii

pænuria quid. 284

foliorum loco quid. 337

Maona Orientalis. 239

Manus Christi perlata. 38

Marathrum. 325

Marum. 254, 521, 545

Mari loco quid. 254, 256,

520.

Matricaria. 324

Mastiche. 21, 535

Maturella. 322

Medendi methodus. 689

Medulla Ceraforum. 185

Medulla prunorum. 194

Medulla prunorum acetos.

Medullarum præparatio. 367

Mei loco quid. 62, 117

Mel Anacardinum. 196

 anthosatum. 584

 Emblicorum. 176

 Odoratum aromaticu Dan-

tiscanum. 150, 151

II 7

RO-

I N D E X.

Carum.	173	Nardi indicæ loco quid.	
cofatum aliud efficacius.	125	Nardus Celtica.	77, 120, 121,
173		537	
Panfularum.	176	Galatica.	115
Yabarzet.	184	Indica.	125, 127, 536
Melanagogum extradium.	436	Nardus quid.	56, 65
Melanopiper.	282	Nafalia.	213
Mellis Artici loco quid.	124	Nasturtium album.	232
Melon Magus Indus.	269	Nenuphar.	30, 165
Mentha aquatica.	293	Nepita, vel Nepeta.	531
crispa.	323	Neremifch.	61
Græca.	326	Nerion	131
Romana.	326	Nigra spina.	128
Saracena.	320, 326	Nihil album.	328
Menthastrum.	269	Notæ ponderum.	372
Meu.	64, 80	Nucleus feminum quid.	30
Meu loco quid.	71, 86, 111	Nux Indica mofchata.	208
Meum.	42, 64, 86	Myriflica.	53
Mezerei præparatio.	364	Vnguentaria.	298
Michleta.	96	Nymphæa, alba & lutea.	30,
Milium Solis.	208, 228	167.	
Mira folis, aut Mira Sole.	309		
Mithridates Rex.	514	O.	
Mithridatium.	514	O Bolus, 125 eius nota.	
Andromachi.	126	125	
Damocratis.	119	Oculi cancerum.	278
ex Cleopatro & Antipatro	322	Ocymum citratum.	33
Miva cytoniorum arom.	172	Oefypus.	342, 349
Cytoniorum fimp.	172	Oefypum faciendi modus.	367
Mofcelli laxativi.	624	Oleander.	131
Mofchocaryon.	298	Olea.	279
Mofchus.	18, 20, 521	Oleorum natura & virtus.	380
Mofarda feu Diafinapi.	582	Oleorum diftillatio artificiofa.	377, 378 & feqq.
Mofchus.	148	Oleum Abfinthii.	105
Mucha.	288	Amygd. amar.	308
Muria.	288	Amygd. dulcium.	308
Mufa Enea, five Egetea, vel		Anethinum.	300
nea.	71	Balaninum.	308
Zaze fapor.	149, 150	Balfami.	602
Muzus nigri.	232, 235	de Cappare.	269
Myrob.	537	Caftorei.	285
Myrrha.	110	Ceræ.	603
Troglodytica.	325, 328	Chamæmelinum.	301
Myrrha.	202, 328	de Cherus.	309
Myrtus.		Cheyrimum.	303
N.		contra veru es.	605
Nabuch.	178	aliud.	668
Napus.	86, 101, 110,		
522.			
Narcifus.	540		

Co-

I N D E X.

Costinum.	281	aliud.	
* è croco, Mesuz.	605	Violaceum.	
Cytoniorum.	291	Vitellorum ovorum.	
de Euphorbio.	285	Vitrioli.	3
Formicarum.	287	Vulpinum.	232
Hyoscyami.	310	Zanatinum.	604
Hyperici.	293	Olusatrum.	25, 54, 56, 63
Iasminum.	302, 303	Omphacium Oleum.	292
Iriuum 294. aliud 295.		Omphacium.	142
ex Iuniperi baccis.	280	Onyx.	259, 278
ex Iuniperi ligno.	279	O ^v <i>Q15.</i>	518
de Lateribus.	289	Opium.	522
Laurinum.	311, 525	Opium in oleo dissolvi non potest.	284
Ligustrinum.	302	Opobalsamum succedaneum.	
Lilium.	301	Euricii Cordi.	312
Lumbricorum terr.	282	Opobalsam succedaneum.	23,
Mandragor.	283	45, 63, 94, 102, 110, 119,	
Mastichinum.	284	254, 524.	
Mentha.	304	Opobalsam.	87, 525
Moschelinum.	297	Orchis.	100, 101
Myrtillorum.	303	Origanum Creticum.	232
Myrtinum.	304	Orientale.	78
Narcissium.	301	Origanum Persicum.	78, 132.
Nardinum comp.	281	eius loco quid.	78, 132
Nardinum simp.	280	Oxymel comp.	174
Nenupharis albi.	306	simp.	174
Citrini.	306	Elleboratum.	577
ex Nymphaea citrina.		Scillit. comp.	175
306		Scillit. simpl.	175
Nymphaeatum album.	306	Oxyacchara comp.	157
Omphacinum.	292	simpl.	157
Papaveris.	310		
de Piperibus.	281		
Populinum.	307		
Populinum aliud.	307		
Ranarum.	601		
Rosaceum.	305		
Rosarum completum			
omphacinum.	622		
Rutæ.	299		
Sambucinum.	302		
Sampuchinum.	292		
Scorpionum comp.	287		
Scorpionum simp.	286		
Sesamium.	311		
Spicæ.	310		
* è Styrace.	605		
Tartari.	290		
Terebinthinæ.	290		
* è Verbasci floribus.	606		
contra Vermes.	601		

Pæonia.	61
Palma Christi.	309
& Pancreatium.	515
Panis porcinius.	341
Papaver rubrum.	325
Paralysis herba.	320
Parietaria.	191, 324
Passulæ laxativæ.	589
purgantes cum Rhabbaro.	
624	
Passilli Scillitici.	515
Theriact.	101, 516, 517, 518.
Pastinaca marina.	69
Pelecini pænuria quid.	125
Pentaphyllon.	530
Pericaria.	310

Pe-

I N D E X.

Myemenum.	321	Fœtidæ maiores.	234
Myriaci flor. & fol. vapor &		Fœtidæ Rhafis.	234
destillata aqua alvum fol-		de Fumo terræ.	235
uunt.	283	de Hermodactylis.	236
Petroleum clarum flavum.	31	de Hiera comp.	237
94		de Hiera cum Agarico.	
nigr. & crassum.	312		238
Petroelinum.	531	de Hiera simplex.	237
Agreste.	47	Ilicæ.	594. 661
Macedonicum.	25, 54, 63	Imperiales.	246
Pharmacopœus qualis esse de-		Indæ.	235
beat.	Io, II	de lapide Armenio.	239
Pharmacorum parand. tempus.		de lapide Lazuli.	238
413		Lucis maiores.	240
Philonium ex Gal. & Aegin.		Lucis minores.	241
74		Mastichinæ.	241
maius, sive Romanum.		Mercuriales.	663
72		de Mezereo.	239
Mesux.	73	de Nitro.	594
Mesicum.	75	de octo rebus.	248
Phiticum.	52, 101	de Opopasnace.	247
Phu.	26, 117, 321, 540	Pestilenciales 244. de quin-	
Phyllitis.	157	que gen. Myrob.	248
Phyllon.	130	de Rhabbaro.	243
Pilulæ 224 & seqq.		Rufi.	244
de Agarico.	228	de Serapino.	249
aggregativæ.	230	de Sarcocolla.	244
alephanginæ.	224	de tribus, seu Rufi.	244
alephang. Val. Cordi.	251	ex Aristolochia, Fernelii.	
de Aloë & Mastiche.	242	663	
de Aloë lota.	243	Sandæ, Italarum.	620
Arabicæ.	227	Scaligeri.	662
Arthriticæ.	227	Sine quibus.	244
Affaeret.	226	Stomachicæ Alkindi.	245
Aureæ.	229	Stomachicæ Mesux.	245
de Bdellio.	250	pilularum massæ extract.	
Bechicæ.	250	376	
Benedictæ.	231	pimpinella Germanica.	320.
* bilem flavam educentes.		325	
703		pimpinella Italica.	324, 325
* capitis.	699	pinguedinum præparatio.	
* hydropicæ.	595	366	
* melancholiam detrahen-		Piper album. 522, 532, nigrum	
tes.	709	25, 109, 521, 532	
* pituitam.	706	longum.	533
Cochiæ Rhafis.	231	Pistacium.	51, 101
de Colocynthide.	232	Plantago maior.	310
de Cynoglossa.	250	Plumbi præparatio.	361
de Esula, Fernelii.	662	Polium montanum.	110
de Eupatorio.	233	Polytrichon.	320
de Euphorbio.	233	Pompholyx.	338

PO-

I N D E X.

Fœvum Ambræ.	600	* hystericus.	575
Ponderum ratio.	369	* melancholiam expurgans.	708
* nomenclatura & characteres.	372, 694	* myobani.	570
* Potio cōtra crassos humores, & obstructos meatus.	697.	ad Partum, Helidei.	575
* sanguinem purificans.	701	contra Scabiem.	576
Potio vulneraria, seu Decoctū Sclopetarium.	641	* solutivus de tribus.	592
* Vide Haustus.	127	* ventriculi.	698
Potus Hippocraticus.	127	contra Vermes.	593
Præparaciones quorundam simpl. 359 & seqq.	356	Violarum odoratus.	576
Præfium viride.	134	Punicæ silvest. flos.	91, 112
Primula veris.	354	Purpureus color, pro intenso splendido.	541, 542
Propolis.	354		
Prunorum silvest. vapor & aqua destill. alvum solvunt.	128	Q.	
Prunus silvest.	339	Q. Vid pro quo. 456. & seqq.	
Pseudodiosamnus.	212	R.	
Prisanz cremor.	588	R. Adicum delectus.	398
Pulegium.	533	Radix concava.	276
cervinum.	269	Ramich.	90
Pulicaria.	316, 317	Rapæ semen.	513
Pulmonis Vulpini præparatio.	366	Raved.	265
Pulpa Casiz fistulæ solut.	127, 128, 129	Raved Seni.	162, 230, 232, 240, 255
128, 129	642	Rebecha, Bacilli Bchici.	
Ceraforum.	181	Requies Nicolai.	76
Prunorum.	194	Resina Abietina.	535
Sem. Asparagi & Ruscii.	208, 212	Terebinthina.	535
212		Rhabarbarum.	529
Thamarindorum.	189	Rheoponticum.	518, 529
Pulvis ad Epithemata eordis.	69	Rha five Rhen Pontici prænu- ria quid sumi possit.	22, 129
ad Epithemata hepatis.	70	255	
70		Rhabarb. extract.	375
ad Glandes vel Suppositoria.	224	Rha Ponticum verum.	22, 120,
224	113		
Pulvis aut Tragea laxat.	212	Rheoponticum.	22, 255,
212	322		
medicaminis Turbich.	222	Rhodostagma.	263
Senæ præparatæ.	212	Rhus culinarius, obsoniorum.	
Sternutatorius.	223	92, 130	
Pulvis Epilepticus.	574	Ricinus.	309
pro Gutturis ulceribus.	576	Rob.	179, 180, 181
576		Rob de Berberis comp.	
contra Hydropem, Erasii.	592	179	
592		de Berberis simp.	179
		Cera-	

I N D E X.

<i>Ceraforum.</i>	181	<i>Scolopendria.</i>	157, 191, 289,
<i>Nucum.</i>	180, 582		325
<i>de Ribes comp.</i>	179	<i>Scolopendrium.</i>	261
<i>de Ribes simp.</i>	179	<i>Scordion.</i>	109, 522
<i>Rosa asinina.</i>	61	<i>Scoria ferri.</i>	79
<i>Rosa Hierichontis.</i>	539	<i>Scorix ferri præparatio.</i>	391
<i>Rosata novella.</i>	65	<i>Secacul.</i>	67, 68, 69, 80
<i>Rosmarinus.</i>	125	<i>Seitaragi Indum.</i>	80
<i>Rubricæ Lemaix loco quid.</i>	235.		
113		<i>Selinon.</i>	511
<i>Rubus Idæus.</i>	181	<i>Semen rosarum.</i>	272
<i>Ruscus.</i>	208	<i>Seminum delectus.</i>	422
		<i>Semperviva minor.</i>	337
		<i>Sericum crudum.</i>	34
		<i>Seris.</i>	129
		<i>Serpentes.</i>	517
		<i>Serpentaria.</i>	100, 116
		<i>Serpentariæ loco quid.</i>	
		<i>Sesamum.</i>	311
		<i>Seseli.</i>	25, 26, 111
		<i>Creticum.</i>	48, 62, 64, 85
			117
		<i>tenuè.</i>	118
		<i>Seta cruda.</i>	34
		<i>Sextarius.</i>	90, 114
		<i>olei.</i>	206
		<i>Sicilicus. 92. eius nota.</i>	92
		<i>Sief album.</i>	598
		<i>Sigilli Lemnii loco quid.</i>	102,
			111
		<i>Sigillum Lemnium.</i>	111
		<i>Siler montanum.</i>	25
			111
		<i>Simpl. absolute scriptum</i>	
		<i>quid denotet 414 & seqq.</i>	
		<i>Simplicium delectus.</i>	392
		<i>Simpl. Adulteria.</i>	406
		<i>Simplicium legendorum tem-</i>	
		<i>pus.</i>	423
		<i>Sinapi album.</i>	83, 84
		<i>linnus.</i>	87
		<i>Sinon.</i>	87
		<i>Sinonum.</i>	47, 27, 88
		<i>Siropi, seu Syrupi.</i>	137. &
		<i>seqq</i>	
		<i>de Absinthio maior.</i>	143
		<i>Acetosatis Citri.</i>	139
		<i>Acetosatis Limonum.</i>	
		140.	
		<i>Acetosus comp.</i>	138

Acc-

I N D E X.

Acetosus simpl.	138	de Stoechade simp.	163	Fernelii.	627
* adianthinus.	583	de Succo Acetosæ.	169	de Succo Boraginis.	169
de Agrestæ.	141	de Succo Buglossæ.	170	de Succo Endiviæ simplex.	151
Althææ Fernelii.	577	de Succo Endiviæ comp.	152	de Succo Fumiterræ maior.	148
Aranciorum acetosorum.	140	de Succo Myrsillorum.	168	de Succo Violarum.	159
de Artemisia.	144	de Testudinibus, seu Diachelonon.	647	de Rosis ficcis.	577
de Artemisia, Fernelii.	646	Granatorum acetosorum.	141.	dulcium.	142
Augustini Niphi.	579	Infusionis Rosarum.	146	Infusionis Violarum.	147
* de Beronica.	581	Myrsinus comp.	168	Refectivus, Cordi.	177
Byzantinus comp.	142	Violarum comp.	158	Sifer.	68
de Byzantini simp.	143	Sifer.	68	Sifimbrium, vid. Sifym.	
de Calamintha.	150	* de Farfara.	581	Sifon.	87, 88, 132
de Cichorio cum Rhabarb.	153, 154	de Fumaria maior.	148	Sistra.	64
de Cichorio Nicol. Florentini.	154	de Glycyrrhiza.	160	Sifymbrium.	51, 292
de Cichorio, Val. Cordi.	177	de Hyssopo.	161	Smaragdi loco quid.	57
de corticibus mali Citrii.	644	de Hedera terrestri, sive Pulmonarius.	623	Smaragdus.	55
Dinari.	142	de Iulibus.	158	Solanum.	338
de Duabus radicibus.	137	de Lupulo.	170	Sorba.	339
de Endivia comp.	152	de Melissa, Fernelii.	578	Spargula.	319, 320
de Epithymo.	164	de Mentha maior.	149	vera.	325
de Eupatorio.	162	de Mentha minor.	150	Species ad suppositoria.	224
* de Farfara.	581	de Nymphaea.	165	Spica Celtica, 77, 78, 102.	La-
de Fumaria maior.	148	de Papavere comp.	167	vendula.	310
de Glycyrrhiza.	160	* de Papavere rheade.	581	Romana.	77, 85, 121
de Hyssopo.	161	de Papavere simp.	167	Spina nigra vel cærulea.	118
de Hedera terrestri, sive Pulmonarius.	623	de Polypodio.	580	Spodii loco quid.	67, 69, 268,
de Iulibus.	158	de Pomis.	141	272	
de Lupulo.	170	* de Portulaca.	582	Spodii præparat.	365
de Melissa, Fernelii.	578	de Præasio.	160	Spodium.	264
de Mentha maior.	149	de Piris, Val. Cordi.	176	Squama æris.	354, 355
de Mentha minor.	150	de Quinque radicibus.	137	Stacte.	526, 527
de Nymphaea.	165	* de Rhabarbaro.	583	Styrax, seu Storax.	111, 115,
de Papavere comp.	167	de Scolopendrio.	580	284	
* de Papavere rheade.	581	de Stoechade comp.	163	rubea.	94, 266
de Papavere simp.	167			Succedanea.	456
de Polypodio.	580				
de Pomis.	141				
* de Portulaca.	582				
de Præasio.	160				
de Piris, Val. Cordi.	176				
de Quinque radicibus.	137				
* de Rhabarbaro.	583				
de Scolopendrio.	580				
de Stoechade comp.	163				

Suc-

I N D E X.

Succed. Lobelii.	466 & seqq.	Theriaces præparatio, ex Lobelio.	562
Suchaha.	162	Theriaca Rusticorum.	522
Succinum.	252, 278	Theriaca Andr.	101
Succorum delect.	403	Andr. senioris.	214
Succus Borag.	169	Diateffaron.	118
& Buglossæ.	170	Theriaca pauper.	565
Eupatorii.	43, 230		
Scillæ.	349, 348		
Violarum.	159		
Sumach.	92		
Suppositoria, seu Glandes			
224			
Symph. petrzum.	92		
Synodontes lap.	278		
Syrupi, vide Sirupi.			

T.

T amariscus.	67		
Theribinchinam coquendi modus.	368		
Terebinthus & Resina Tereb.	534, 535		
Terebinthi loco quid.	368, 468		
Terra vel Rubrica Lemnia.	112		
538			
Sigillata.	521, 538		
Terre Cimoliz loco quid.	132		
sigillatæ loco quid.	57, 58, 75, 112		
Tesculi Vulpis, herba.	100, 101		
Te trahit.	310		
Thamar.	22		
Thereniabin, vel Tereniabin.	239, 246, 262, 271.		
Theriaca.	101 & seqq.	512	
eius descriptiones variz.	512. præparatio.	553	
unde dicta.	514		
CUR <i>γὰρ λωὴ.</i>	514		
eius vires, quando recens danda, quando antiqua, quâ dosi.	515, 559. & seqq.		
Theriaca Londinensium.	563, 564		
Theriaz Mospeliensis formula.	545		
		Θηρία.	513, 517
		Thlaspi.	111, 232, 536
		Thymbra.	26, 39
		Thymiana.	94, 267
		Hammoniacum.	131
		Thus, vide Tus.	
		Tirus.	253
		Tormentilla.	530, 531
		Tragea laxat.	22
		Tribulus aquatic.	314
		Trifolium acetosf.	321
		Trochisci.	253, & seqq.
		Trochisci de Absinthio.	273
		de Agarico.	267
		Alhandal.	273
		AlkeKengi.	269
		Alindarcaron.	117
		Aliptæ mosch.	266
		Andronis.	660
		Bechii albi.	274
		Bechii nigri.	275
		de Berberis.	265
		de Camphora.	270
		de Cappare.	261
		de Charabe.	268
		de Corallo.	520, 521
		Cyphi.	257
		Diavi.	263
		Diaion.	263
		Diarrhodon.	264
		de Eupatorio.	262
		Galliz moschatæ.	266
		Gordonii.	596
		Hedychro.	233, 255, 256, 257.
		de Lacca.	264
		de Lacca, Valerii Cordi.	276
		de Myrrha.	268
		Ramich.	259
		de Rhabarb.	265
		de Rosis.	270
		De Rosis simp.	595

Scil-

Summa
Scheda
Scheda
Scheda
Scheda

